ספריה פילוסופית

יו"ל ע"י

הד"ר יהודה יונוביץ

دلالة الحائرين

דלאלה אלחאירין

(ספר מורה נבוכים)

לרבנו משה בן מימון

המקור הערבי לפי הוצאת

שלמה בן אליעזר מונק

בצרוף חלופי נוסחאות, מפתחות וקטעים

מכתב-ידו של הרמב"ם

ירושלים

תרצ"א

כל הזכויות שמורות

Copyright 1929 by Dr. Junovitch
Printed in Palestine

דפוס "עזריאל", ירושלים.

התוכן

הקדמה

מחדורה חדשה זו של הס׳ „דלאלה אלחאירין" מכילה את המקור הערבי כפי שהוציאו שלמה מונק (פרים 1856—1866). מתוך הערותיו נכנסו בה מראי המקומות, שסומנו כאן בשולי העמודים, וחלופי הנוסחאות, שנספחו בסוף הספר. רצוי היה אולי לשמור גם את הצורה החיצונית של הוצאת מונק כדי להקל את הצטוט על פיה; אבל טעמים תכניים מנעו מזה, ועל כן הוספתי במהדורה זו בצדי העמודים מִספרי הדפים של הוצאת מונק, וקו מאונך קטן בתוך השורה מסמן את סוף העמודים שבה. היות ובהוצאת מונק נדפסו 23 שורות בעמוד, הרי לא יקשה למצוא ציטט גם במהדורה החדשה הזאת. לשם נוחיות הצטוט הוספתי כאן בצדי העמודים גם מספרי השורות. כמו כן פזרתי בדפוס את המלים העבריות כדי להרגישם ולהבדיל בין העברית ובין הערבית.

בדרך כלל נשמר כאן נוסח המקור בהחלט כמו שהדפיסו מונק, ואפילו במקומות תמוהים, וכל שכן שלא הכנסתי שום שנויים במקום שמונק השאיר צורה נוטה מכללי הדקדוק הערבי הקלאסי (למשל אקוזטיבים חסרי אל״ף בסופם או צורות מעין תְסֹנֶّה שלפי הדקדוק התשדיד מיותר בהן). אצ״ל כי המלים שתקן מונק בלוחות הטעויות נדפסו כאן בצורה הנכונה. כמו כן תוקנו כאן כמה טעויות דפוס אחרות, שנעלמו מעיני מונק ועוזריו במהדורה הקודמת. רוב התקונים מן הסוג האחרון חלו בנקודות הדיאקריטיות ובמספרים שבמראי המקומות ואין צורך לפרטם; השאר ירשם פה:

מונק	חלק	א	דף	עג, א	שורה	11	בל אחד	כאן	95, 1	כל אחד
״	״	״	״	עד, ב	״	3	לארדת	״	96,24	לאורדת
״	״	״	״	קט, ב	״	23	הדה	״	140,25	הדא
״	״	ב	״	סח, א	״	11	עלא	״	247, 4	עלי
״	״	ג	״	יב, א	״	11	אקום	״	310,25	אקום
״	״	״	״	יח, ב	״	16	מרלי	״	319, 8	מדלי

מונק	חלק	ג	דף	כח, ב	שורה	5	אלזומאן	כאן	331,17	אלאזמאן
״	״	״	״	לב, ב	״	11	אסאסתה	״	336,13	אסאסאתה
״	״	״	״	לז, א	״	23	ךלך	״	342,17	תלך
״	״	״	״	מו, ב	״	18	וחו	״	354,20	והו
״	״	״	״	מח, ב	״	1	פהרה	״	357, 1	פהרא
״	״	״	״	ם, ב	״	20	בה	״	373, 7	בהא
״	״	״	״	קז, א	״	12	הרה	״	433,28	הרא
״	״	״	״	קי, ב	״	16	הרא	״	438,24	הרה.

כתבי־היד בקשר עם חלופי הנוסחאות, שמונק נהג להזכירם רק באופן כללי (למשל: „בכתבי־יד אחרים כתוב ...”), הובאו כאן בסימנים מיוחדים, שרשמתי אותם בע׳ 474. — ב־Monatsschrift für Geschichte und Wissenschaft des Judentums שנת 1895 פרסם פרופ׳ הירשפלד חלופי נוסחאות מתוך כ״י לֶוֶה, והרשני בטובו להשתמש בהם; צרפתי אותן למהדורה הזאת חוץ מאלה שנראו לי בלתי חשובות לגמרי.

מר דוד ילין ב„תרביץ” שנה א׳ (1930) ספר ג׳ ופרופ׳ הירשפלד ב־Jewish Quarterly Review שנת 1903 פרסמו קטעים מ„דלאלה אלחאירין” שנמצאו בגניזת מצרים. הם הצליחו להוכיח שהקטעים הללו נכתבו בעצם ידו של הרמב״ם ושהם מטיוטה שקדמה לנוסח הסופי הנמצא בידינו ואני מודה לשני המלומדים הנכבדים האלה, שנתנו לי את הרשות לספח הקטעים ההם למהדורה החדשה הזאת. את שני הקטעים של פרופ׳ הירשפלד העתקתי מן התצלומים שפרסם שם, ובמקצת מקומות קריאתי שונה מקריאתו; הטכסט של מר ילין נִתַּן כפי הנדפס ב„תרביץ”, ורק לדף ב׳ עמוד ב׳ השתמשתי בתצלום שפרסם שם. חלופי הגירסאות שבין האוטוגרפים האלה ובין הוצאת מונק לא הזכרתי ב„חלופי הנוסחאות”, כי השנויים גדולים ומרובים מאד.

מן המפתחות שספח מונק להוצאתו יש כאן מפתח הפסוקים ומפתח המלים המבוארות בספר. מונק הוסיף גם מפתח־ענינים צרפתי הטוסב על התרגום הצרפתי וביחוד על ההערות שבשוליו; אולם בשביל מהדורה זו אין צורך בו: מפתח עברי על הענינים שייך להוצאת התרגום העברי יותר מאשר להוצאת המקור הערבי; רצוי היה אולי לצרף להוצאה כזו

מפתח המונחים הערביים לכל הסתעפויותיהם ומקומותיהם; אבל מפתח כזה הוא ענין למונוגרפיה מדעית מיוחדת. המונוגרפיה של אֶפרוס ממלאה תפקיד זה רק במקצת.

עזרהּ עיקרית בעבודה הזאת עזרני חברי היקר דר׳ ד. צ. בנעט, וחובה נעימה היא לי להודות לו על מעשיו, כי בלי השתתפותו בעבודה, הספר הזה לא היה יוצא כלל לאור. גם בנוגע לעצם המהדורה החדשה הזאת גם בנוגע לאיכותה גדול חלקו של דר׳ בנעט, כי הוא קבע אתי את החומר שנכנס בה, טפל יחד אתי בכל השאלות והספקות שהתעוררו אצלי במשך הרפסת הספר, וגם קרא את הגליונות אחרי הגהתי האחרונה ותקן עוד כמה שגיאות שנעלמו מעיני; במקומות שהיה ספק בנוגע לתקון טעות בהוצאת מונק, היתה תמיד דעתו מכרעת. מבחינה ידועה הוא אפילו נושא באחריות המהדורה החדשה הזאת, כי הוא השפיע על המו״ל דר׳ יונוביץ, שכדאי וראוי להדפיס מחדש את הוצאת מונק של „דלאלה אלחאירין”, מכיון שאחרי עבודתו המעמיקה של מונק אין לחשוב כי השוואה חדשה עם כתבי היד עצמם תוכל להביא לידי קביעת טכסט שיהא שונה במדה נכרת מזה של מונק.

לקראת מלאות שמונה מאות שנה להולדת רבנו הגדול יצא אולי המדע היהודי ידי חובת הוצאה בקרתית שלמה של „דלאלה אלחאירין” בצורת Editio major, אך יש לקוות שגם אז לא תפסיד ההוצאה הקטנה הזאת את ערכה כספר־שמוש נוח שיד כל איש תשיגנו. —

אולי עמדה לי זכות הרמב״ם ז״ל ותבורו הנעלה ויצא הספר כתקונו מתחת ידי.

בע״ה בירושת״ו ראש שנת התרצ״א.

דר׳ יששכר יואל.

תוכן הפרקים

חלק א׳

עמוד

עמוד

חלק ב'

ע'

חלק ג'

עמוד

עמוד

אלגז אלאול מן דלאלה̈ אלחאירין

דעי הולך לנחות דרך ישר לסלול את מסלולה :
הוי כל תועה בשדה תורה סורה ודרוך יד מעגלה :
טמא וכסיל לא יעבור בה דרך קדש יקרא לה :

בשם יי׳ אל עולם

כנת אוהא אלתלמיד אלעזיז ר׳ יוסף ש״צ ב״ר יהודה נ״ע למא מתלת
ענדי וקצדת מן אקאצי אלבלאד ללקראה עלי עטם שאנך ענדי
לשדה חרצך עלי אלטלב ולמא ראיתה פי אשעארך מן שדה אלאשתיאק
ללאמור אלנטריה וכאן דלך מנד וצלתני רסאילך ומקאמאתך מן
אלאסכנדריה קבל אן אמתחן תצורך וקלת לעל שוקה אקוי מן אדראכה
פלמא קראת עלי מא קד קראתה מן עלם אלהיאה ומא תקדם לך ממא
לא בד מנה תוטיה להא מן אלתעאלים זדת בך גבטה לגודה דהנך וסרעה
תצורך וראית שוקך ללתעאלים עטימא פתרכתך ללארתיאץ פיהא לעלמי
במאלך פלמא קראת עלי מא קד קראתה מן צנאעה אלמנטק תעלקת
אמאלי בך וראיתך אהלא לתכשף לך אסראר אלכתב אלנבויה חתי תטלע
מנהא עלי מא ינבגי אן יטלע עליה אלכאמלון פאכדת אן אלוח לך
תלויחאת ואשיר לך באשאראת פראיתך תטלב מני אלאזדיאד וסמתני אן
אבין לך אשיא מן אלאמור אלאלאהיה ואן אכברך בהדה מקאצד
אלמתכלמין והל תלך אלטרק ברהאניה ואן לם תכן פמן אי צנאעה הי
וראיתך קד שדות שיא מן דלך עלי גירי ואנת חאיר קד בהתך אלדהשה
ונפסך אלשריפה תטאלבך למצא דברי חפץ¹) פלם אזל ארפעך ען דלך
ואמרך אן תאכד אלאשיא עלי תרתיב קצדא מני אן יצח לך אלחק
בטרקה לא אן יקע אליקין באלערץ ולם אמתנע טאל אגתמאעך בי אדא
מא דכר פסוק או נץ מן נצוץ אלחכמים פיה תנביה עלי מעני גריב מן
תביין דלך לך פלמא קדר אללה באלאפתראק ותוגהת אלי חית תוגהת
אתארת מני תלך אלאגתמאעאת עזימה קד כאנת פתרת וחרכתני גיבתך
לוצע הדה אלמקאלה אלתי וצעתהא לך ולאמתאלך וקלילא מא הם
וגעלתהא פצולא מנתורה וכל מא אנכתב מנהא פהו יצלך אולא אולא
חית כנת ואנת סאלם:

¹) קהלת יב, י.

הודיעני דרך זו אלך כי אליך נשאתי נפשי[1]. אליכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם[2]. הט אזנך ושמע דברי חכמים ולבך תשית לדעתי[3].

הדה אלמקאלה גרצהא אלאול תביין מעאני אסמא גאת פי כתב אלנבוה מן תלך אלאסמא אסמא משתרכה פחמלהא אלגהאל עלי בעץ אלמעאני אלתי יקאל עליהא דלך אלאסם אלמשתרך ומנהא מסתעארה פחמלוהא איצא עלי אלמעני אלאול אלדי אסתעירת מנה ומנהא | משככה פתארה יטן בהא אנהא תקאל בתואטו ותארה יטן בהא אנהא משתרכה וליס אלגרץ בהדה אלמקאלה תפהים גמלתהא ללגמהור ולא ללמבתדיין באלנטר ולא תעלים מן לם ינטר גיר פי עלם אלשריעה אעני פקההא אד גרץ הדה אלמקאלה כלהא וכל מא הו מן נמטהא הו עלם אלשריעה עלי אלחקיקה בל גרץ הדה אלמקאלה תנביה רגל דין קד אתצע פי נפסה וחצל פי אעתקאדה צחה שריעתנא והו כאמל פי דינה וכלקה ונטר פי עלום אלפלאספה ועלם מעאניהא וגדבה אלעקל אלאנסאני וקאדה ליחלה פי מחלה ועאקתה טואהר אלשריעה ומא לם יזל יפהמה או יפהם איאה מן מעאני תלך אלאסמא אלמשתרכה או אלמסתעארה או אלמשככה פיבקי פי חירה ודהשה אמא אן ינקאד מע עקלה ויטרח מא עלמה מן תלך אלאסמא פיטן אנה אטרח קואעד אלשרע או יבקי מע מא פהמה מנהא ולא ינגדב מע עקלה פיכון קד אסתדבר עקלה ויערץ ענה וירי מע דלך אנה גלב עליה אדיה ופסאד פי דינה ויבקי מע תלך אלאעתקאדאת אלכיאליה והו מנהא עלי וגל וכאמה פלא יזאל פי אלם קלב וחירה שדידה ותצמנת הדה אלמקאלה גרצא תאניא והו תביין אמתאל כפיה גדא גאת פי כתב אלאנביא ולם יצרח באנהא מתל בל יבדו ללגאהל ואלדאהל אנהא עלי טאהרהא ולא באטן פיהא פאדא תאמלהא אלעאלם באלחקיקה וחמלהא עלי טאהרהא חדתת לה איצא חירה | שדידה פאדא ביננא לה דלך אלמתל או נבהנאה עלי כונה מתלא אהתדי ותכלץ מן תלך אלחירה ולדלך סמית הדה אלמקאלה דלאלה אלחאירין. ולסת אקול

1) תהלים קמג, ח. 2) משלי ח, ד. 3) משלי כב, יז. שם: ושמע דברי.

אן הדה אלמקאלה דאפעה לכל אשכאל למן פהמהא בל אקול אנהא דאפעה לאכתר אלמשכלאת ואעטמהא ולא יטלבני אלנביה ולא תתעלק אמאלה באנא אדא דכרנא גרצא מא אנא נתממה או אדא שרענא פי תביין מעני מתל מן אלאמתאל אנא נסתופי גמיע מא קיל פי דלך אלמתל הדא לא ימכן עאקלא פעלה בלסאנה למן יחאורה פכיף אן יצעה פי כתאב לאן לא יציר הדפא לכל גאהל יטן בה אלעלם ירמי סהאם גהלה נחוה. וקד בינא פי תואליפנא אלפקהיה גמל מן הדא אלפן ונבהנא עלי מעאני כתירה ודכרנא פיהא אן מעשה בראשית הו אלעלם אלטביעי ומעשה מרכבה הו אלעלם אלאלאהי ובינא קולהם ולא במרכבה ביחיד אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו מוסרין לו ראשי הפרקים[1] פלא תטלבני הנא גיר בראשי הפרקים ולו תלך אלבראת ליסת הי פי הדה אלמקאלה מרתבה ולא מסרדה בל מבדדה מכתלטה פי אגראץ אכרו ממא יראם תביינה אד גרצי אן תכון אלחקאיק תלוח מנהא תם תכפי חתי לא יקאום אלגרץ אלאלאהי אלדי לא ימכן מקאומתה אלדי געל אלחקאיק אלכציצה באדראכה כפיה ען גמהור אלנאס קאל סוד י״י ליראיו[2]. ואעלם אן אלאמור אלטביעיה איצא | לא ימכן אלתצריח בתעלים בעץ מבאדיהא עלי מא הי עליה וקד עלמת קולהם ז״ל ולא במעשה בראשית בשנים[3] ולו בין אחד תלך אלאמור כלהא פי כתאב לכאן קד דרש לאלאף מן אלנאס ולדלך גאת תלך אלמעאני איצא פי כתב אלנבוה באמתאל ותכלמו פיהא איצא אלחכמים ז״ל באלגאז ואמתאל אקתפאא לאתר אלכתב לאנהא אמור בינהא ובין אלעלם אלאלאהי ארתבאט עטים והי איצא אסראר מן אסראר אלעלם אלאלאהי ולא תטן אן תלך אלסודות אלעטימה מעלומה אלי גאיתהא ונהאיתהא ענד אחד מנא לא בל תארה ילוח לנא אלחק חתי נטנה נהארא תם תכפיה אלמואד ואלעאדאת חתי נעוד פי ליל מבהם קריב ממא כנא אולא פנכון כמן יברק עליה אלברק מרה בעד מרה והו פי לילה שדידה אלטלאם פמנא מן יברק לה אלברק אלמרה בעד אלמרה חתי כאנה פי צו דאימא לא יברח פיציר אלליל ענדה כאלנהאר והדה הי דרגה עטים אלנביין אלדי קיל לה

1) חגיגה יא, ב; יג, א. 2) תהלים כה, יד. 3) חגיגה יא, ב.

ואתה פח עמוד עמדו [1]) וקיל פיה כי קרן עור פניו וכו' [2])
ומנהם מן ברק לה מרה ואחדה פי לילתה כלהא והי דרגה מן קיל פיהם
ויתנבאו ולא יספו [3]) ומנהם מן יכון בין אלברק ואלברק פתראת כתירה
וקלילה ותם מן לא ינתהי לדרגה יצו טלאמה בברק בל בגסם סקיל או
נחוה מן אלחגארה וגירהא אלתי תצי פי טלמאת אלליל ולו דלך אלצו
אליסיר איצא אלדי ישרק עלינא ליס הו דאימא בל ילות ויכפי כאנה
להט החרב המתהפכת [4]) | ובחסב הדה אלאחואל תכתלף דרגאת
אלכאמלין. אמא אלדין לם ירוא צוא יומא קט בל הם פי לילתהם יכבטון
והם אלדין קיל פיהם לא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו [5]) וכפי
ענהם אלחק גמלה מע שדה טהורה כמא קאל פיהם ועתה לא ראו אור
בהיר הוא בשחקים [6]) והם גמהור אלעאמה פלא מדכל לדכרהם הנא פי
הדה אלמקאלה. ואעלם אן מתי אראר אחד אלכאמלין בחסב דרגה כמאלה
אן ידכר שיא ממא פהם מן הדה אלסודות אמא בפמה או בקלמה פלא
יסתטיע אן יוצח ולו אלקדר אלדי אדרכה איצאחא כאמלא בתרתיב כמא
יפעל פי סאיר אלעלום אלמשהור תעלימהא בל ידרכה פי תעלים גירה
מא אצאבה פי תעלמת נפסה אעני מן כון אלאמר יבדו וילוח תם וכפי
כאן טביעה הדא אלאמר עטימה ונזרה הכדא הי ולדלך למא קצד כל
חכים אלאהי רבאני דו חקיקה לתעלים שי מן הדא אלפן לם יתכלם פיה
אלא באלאמתאל ואלאלגאז וכתרוא אלאמתאל וגעלוהא מכתלפה באלנוע
בל באלגנס וגעלוא אכתרהא יכון אלגרץ אלמקצוד תפהימה פי אול
אלמתל או פי וסטה או פי אכרה ארא לם יוגד מתאל יטאבק אלאמר
אלמקצוד מן אולה אלי אכרה וגעל אלמעני אלדי יקצד אעלאמה למן
יעלמה ואן כאן הו מעני ואחד בעינה מפרקא פי אמתאל כתירה
מתבאעדה ואגמע מן הדא כון אלמתל אלואחד בעינה מתלא למעאני שתי
יטאבק אול אלמתל מעני ויטאבק אכרה מעני אכר וקד יכון כלה מתלא |
למעניין מתקארבין פי נוע דלך אלעלם חתי אן אלדי אראד אן יעלם דון
תמתיל ולא אלגאז גא פי כלאמה מן אלאגמאץ ואלאיגאז מא נאב ען
אלתמתיל ואלאלגאז כאן אלעלמא ואלחכמא מנקאדון נחו הדא אלגרץ

[1]) דברים ה, כח. [2]) שמות לד, כ״ט. [3]) במדבר יא, כה.
[4]) בראשית ג, כד. [5]) תהלים פב, ה. [6]) איוב לז, כא.

באלארארה אלאלאהיה כמא תקודהם אחואלהם אלטביעיה אלא תרי אן
אללה תע' דכרה למא אראד תכמילנא ואצלאח אחואל אגתמאעאתנא
בשראיעה אלעמליה אלתי לא יצח דלך אלא בעד אעתקאדאת עקליה
אולהא אדראכה תעאלי חסב קדרתנא אלדי לא יצח דלך אלא באלעלם
אלאלאהי ולא יחצל דלך אלעלם אלאלאהי אלא בעד אלעלם אלטביעי אד
אלעלם אלטביעי מתאכם ללעלם אלאלאהי ומתקדם לה בזמאן אלתעלים
כמא תבין למן נטר פי דלך פלדלך געל אפתתאח כתאבה תעאלי במעשה
בראשית אלדי הו אלעלם אלטביעי כמא בינא ולעטם אלאמר וגלאלתה
וכון קדרתנא מקצרה מן אדראך אעטם אלאמור עלי מא הו עליה כוטבנא
פי אלאמור אלגאמצה אלתי רעת צרורה אלחכמה אלאלאהיה למכאטבתנא
פיהא באלאמתאל ואלאלגאז ובאמור מבהמה גדא כמא קאלוא ז״ל
להגיד כח מעשה בראשית לבשר ודם אי אפשר לפיכך סתם
לך הכתוב בראשית ברא אלהים וכו' [1]) פקד נבהוך עלי כון
הדה אלאשיא אלמדכורה סתומות וקד עלמת קול שלמה
רחוק מה שהיה ועמוק עמוק מי ימצאנו [2]) וגעל
אלכלאם פי גמיע דלך באלאסמא אלמשתרכה ליחמלהא אלגמהור עלי
מעני עלי קדר פהמהם | וצעף תצורהם ויחמלהא אלכאמל אלדי קד עלם
עלי מעני אכר וקד כנא ועדנא פי שרח אלמשנה באנא נבין מעאני
גריבה פי כתאב אלנבוה ופי כתאב אלמטאבקה והו כתאב וערנא אן נבין
פיה משכלאת אלדרשות כלהא אלתי טואהרהא מנאפיה גדא ללחק כארגה
ען אלמעקול והי כלהא אמתאל פלמא שרענא מנד סנין ערידה פי תלך
אלכתב ואלפנא מנהא שיא לם יחסן ענדנא מא נאשבנא תביינה עלי תלך
אלטריקה לאנא ראינא אנא אן בקינא עלי אלתמתיל ואלאכפא למא ינבגי
אכפאוה פמא נכון כרגנא ען אלגרץ אלאול וכאנא בדלנא שכצא בשכץ
מן נוע ואחד ואן בינא מא ינבגי תביינה פדלך לא יליק בגמהור אלנאס
ונחן אנמא רמנא אן נבין מעאני אלדרשות וטואהר אלנבוה ללגמהור
וראינא איצא אן תלך אלדרשות אן נטרהא גאהל מן גמהור אלרבאנין
פלא יצעב עליה מנהא שי אד לא יסתבער אלגאהל אלגבי אלעדי ען

[1]) השוה מדרש שני כתובים (בתי מדרשות ד'). מונק לא ידע את המקור הזה, ואני שמעתיהו מפרופ' ל. גינצבורג. [2]) קהלת ז, כד.

מערפה טביעה אלוגוד אלממתנעאת ואן נטרתא כאמל פאצל פלא יכלו
מן אחד אמרין אמא אן יתמלהא עלי טאהרהא פיכון קד אמא אלטנה
באלקאיל ואסתגהלה ולים פי דלך הד לקואעד אלאעתקאד ואמא אן יגעל
להא באטנא פקד תכלץ וחסן אלטנה באלקאיל תבין לה באטן דלך אלקול
או לם יתבין. ואמא מעני אלנבוה ותביין מראתבהא ואיצאח אמתאל
כתכהא פפי הדה אלמקאלה יתבין בנחו אכר מן אלתביין פלאגל הדה
אלאגראץ אצדבנא ען תאליף דינך | אלכתאבין עלי מא כאנא עליה
ואקתצרנא מן דכר קואעד אלאעתקאד וגמל אלחקאיק באיגאז ותלויח
יקארב אלתצריח עלי מא דכרנאה פי תאליף אלפקה אלכביר משנה תורה.
אמא הדה אלמקאלה פכלאמי פיהא מע מן תפלסף כמא דכרת ועלם
עלומא חקיקה והו מעתקד לאמור אלשרעיה חאיר פי מעאניהא אלתי
חירת פיהא אלאסמא אלמשכלה ואלאמתאל וקד נאתי בפצול פי הדה
אלמקאלה לא יכון פיהא דכר אסם משתרך לכן יכון דלך אלפצל תוטיה
לגירה או יכון דלך אלפצל מנבהא עלי מעני מן מעאני אסם משתרך לא
אריד אלתצריח בדכר דלך אלאסם פי דלך אלמוצע או יכון אלפצל
מבינא מתלא מן אלאמתאל או מנבהא עלי קצה מא אנהא מתל או יכון
אלפצל מצמנא מעאני גריבה קד יעתקד פיהא כלאף אלחק מן אגל
אשתראך אסמא או מן אגל חמל אלמתל מחמל אלממתול או חמל
אלממתול מחמל אלמתל. ואד ודכרת אלאמתאל פלנקדם מקדמה והי הדה
אעלם אן מפתאח פהם גמיע מא קאלתה אלאנביא ע״אם ומערפה חקיקתה
הו פהם אלאמתאל ומענאהא ותאויל אלפאטהא קד עלמת קולה תעאלי
וביד הנביאים אדמה[1] ועלמת קולה חוד חידה ומשול משל[2]
ועלמת אן מן כתרה אסתעמאל אלנביין אלאמתאל קאל אלנבי המה
אומרים לי הלא ממשל משלים הוא[3] וקד עלמת מא אפתתח בה
שלמה להבין משל ומליצה דברי חכמים וחידותם[4] קיל פי
אלמדרש | למה היו דברי תורה דומים עד שלא עמד שלמה
לבאר שהיו מומיה עמוקים וצוננים ולא היה אדם יכול
לשתות מהן מה עשה פקח אחד ספק חבל בחבל ומשיחה

1) הושע יב, יא. 2) יחזקאל יז, ב. 3) יחזקאל כא, ה.
4) משלי א, ו.

למשיחה ודלה ושתה כך היה שלמה ממשל למשל ומדבר
לדבר עד שעמד על דברי תורה[1] הדא נצהם. ומא ארי אן
אחדא מן אלסאלמי אלקראיח יתכיל אן דברי תורה אלמשאר אליהא
הנא אלתי תחיל פי פהמהא כפהם מעאני אלאמתאל הי אחכאם
עמל אלסוכה ואללולב ודין ארבעה שומרים בל אלקצד הנא
פהם אלגואמץ בלא שך והנאך קיל רבנן אמרי זה שהוא מאבד
סלע או מרגלית בתוך ביתו עד שהוא מדליק פתילה באיסר
מוצא את המרגלית כך המשל הזה אינו כלום ועל ידי
המשל אתה רואה את דברי תורה[2] הדא נצהם איצא
פתאמל תצריחהם ז״ל באן בואטן דברי תורה הי אלמרגלית
וטאהר כל מתל אינו כלום ותשביההם כפי אלמעני אלממתול
פי טאהר אלמתל במן סקטת מנה לולוה פי ביתה והו בית
מטלם כתיר אלדבש פתלך אללולוה חאצלה לכנה לא ידאהא ולא יעלם
בהא פכאנהא כארגה ען מלכה אד אמתנע וגה אלנפע בהא חתי יסרג
אלסראג כמא דכר אלדי נטירה פהם מעני אלמתל. קאל אלחכים תפוחי
זהב במשכיות כסף דבר דבור על אפניו[3] ואסמע תביין הדא
אלמעני אלדי דכרה משכיות הי אלנקוש אלמשבכה אעני אלתי פיהא מואצע
מפתוחה דקיקה אלאעין גדא מתל אעמאל | אלצאגה תסמת בדלך לאנהא
ינפדהא אלנטר תרגום וישקף ואסתכי פקאל אן מתל תפאחה דהב פי
שבכה פצה דקיקה אלכרום גדא הו אלכלאם אלדי קיל עלי וגהית פאדי
מא אעגב הדא אלקול פי וצף אלמתל אלמחכם ודלך אנה יקול אן
אלכלאם אלדי הו דו וגהין יעני לה טאהר ובאטן ינבגי אן יכון טאהרה
חסנא כאלפצה וינבגי אן יכון באטנה אחסן מן טאהרה חתי יכון באטנה
באלאצאפה לטאהרה כאלדהב ענד אלפצה וינבגי אן יכון פי טאהרה מא
ידל אלמתאמל עלי מא פי באטנה מתל הדה אלתפאחה אלדהב אלתי
אכסית שבכה דקיקה אלאעין גדא מן פצה פאדא דאית עלי בעד או עלי
גיר תאמל באלג טן בהא אנהא תפאחה פצה פאדא תאמלהא אלחדיד
אלבצר תאמלא גידא באן לה מא דאכלהא ועלם אנהא דהב והכדא הי
אמתאל אלאנביא ע״אם טואהרהא חכמה מפידה פי אשיא כתירה מן

1) השוה שיר השירים רבה א. 2) השוה שם. 3) משלי כה, יא.

גמלתהא צלאת אחואל אלאנתמאעאת אלאנסאניה כמא יכרו מן טואהר
משלי ומא אשבה דלך מן אלאקאויל ובאטנהא חכמה מפידה פי אעתקאדאת
אלחק עלי חקיקתה. ואעלם אן אלאמתאל אלנבויה פיהא טריקתאן מנהא
אמתאל כל כלמה פי דלך אלמתל תקתצי מעני ומנהא מא יכון גמלה
אלמתל ינבי ען גמלה אלמעני אלממתול ותגי פי דלך אלמתל כלמאת
כתירה גדא ליס כל כלמה מנהא תזיד מעני פי דלך אלמעני אלממתול
בל הי לתחסין אלמתל | ותרתיב אלקול פיה או ללמבאלגה פי אכפא
אלמעני אלממתול פיטרד אלקול בחסב כל מא ילזם פי טאהר דלך אלמתל
פאפהם הדא גדא. אמא מתאל אלנוע אלאול מן אלאמתאל אלנבויה
פקולה והנה סלם מצב ארצה וכו׳[1]) פאן קולה סלם ידל עלי מעני מא
וקולה מצב ארצה ידל עלי מעני תאן וקולה וראשו מגיע השמימה ידל
עלי מעני תאלת וקולה והנה מלאכי אלהים ידל עלי מעני ראבע וקולה
עולים ידל עלי מעני כאמס וקולה ויורדים ידל עלי מעני סאדס וקולה
והנה י״י נצב עליו ידל עלי מעני סאבע פכל לפטה גאת פי הדא אלמתל
הו למעני זאיד פי אלגמלה אלממתולה. ואמא מתאל אלנוע אלתאני מן
אלאמתאל אלנבויה פקולה[2]) כי בחלון ביתי בעד אשנבי נשקפתי
וארא בפתאים אבינה בבנים נער חסר לב עובר בשוק אצל
פנה ודרך ביתה יצעד בנשף בערב יום באישון לילה ואפלה
והנה אשה לקראתו שית זונה ונצורת לב הומיה היא
וסוררת וגו׳ פעם בחוץ פעם ברחובות וגו׳ והחזיקה בו וגו׳
זבחי שלמים עלי וגו׳ על כן יצאתי לקראתך וגו׳ מרבדים
רבדתי וגו׳ נפתי משכבי וגו׳ לכה נרוה דודים וגו׳ כי אין
האיש בביתו וגו׳ צרור הכסף וגו׳ הטתו ברוב לקחה
בחלק שפתיה תדיחנו פחאצל הדה אלגמלה הו אלתחדיר
מן תבע לדאת אלאבדאן ושהואתהא פשבה אלמאדה אלתי הי סבב
הדה אלשהואת אלבדניה כלהא באשת זונה והי אשת איש
אוצא ועלי הדא אלמתל | בני כתאבה כלה ונבין פי פצול מן הדה
אלמקאלה חכמתה פי תשביהה אלמאדה באשת איש זונה ונבין כיף כתם
כתאבה הדא במדח אלאשה אדא לם תכן זונה בל מקתצרה עלי צלאח

1) בראשית כח, יב. 2) משלי ז, ו והלאה.

ביתהא וחאל בעלהא וגמיע הדה אלעואיק אלתי תעוק אלאנסאן ען כמאלה
אלאכיר וכל נקיצה תלחק אלאנסאן וכל מעציה פאנמא תלחקה מן גהה
מאדתה פקט כמא סנבין פי הדה אלמקאלה. פהדה אלגמלה הי אלמפהומה
מן גמיע הדא אלמתל אעני אן לא יכון אלאנסאן תאבעא בהימתה פקט
אעני מאדתה אד מאדה אלאנסאן אלקריבה הי מאדה סאיר אלחיואן
אלקריבה. פאד ובינת לך הדא וכשפת לך סר הדא אלמתל לא תעלק
אמאלך באן תקול איש תחת קולה זבחי שלמים עלי היום שלמתי נדרי
ואי מעני יתצמן קולה מרבדים רבדתי ערשי ואי מעני זאד פי הדה
אלגמלה קולה כי אין האיש בביתו וכדלך סאיר מא גא פי הדה אלפרשה
פאן הדא כלה טרד כלאם עלי טאהר אלמתל אד הדה אלאחואל אלתי
דכר הי נוע חאל אלזנאה וכדלך הדה אלאקאויל ונחוהא הי נוע אקאויל
אלזאנין בעצהם לבעץ פאפהם הדא ענך גדא פהו אצל כביר עטים פי מא
אריד תביינה פאדא וגדתני פי פצל מן פצול הדה אלמקאלה קד בינת
מעני מתל מן אלאמתאל ונבהתך עלי אלגמלה אלממתולה מא הי לא
תטלב כל גזויאת אלמעאני אלתי גאת פי דלך אלמתל ותריד אן | תגד
להא מטאבקה פי אלשי אלממתול לאן הדא יכרגך לאחד אמרין אמא
ליחידך ען אלגרץ אלמקצוד באלמתל או לתכליפך תאויל אמור לא תאויל
להא ולא וצעת לתתאול פתחצל מן דלך אלתכלף עלי מתל הדא אלהדיאן
אלעטים אלדי יהדיה ויולף פיה אכתר פרק אלעאלם פי זמאננא הדא
לכונהם ידיד כל מנהם אן יוגד מעאני מא לאקאויל לם יקצד בהא
קאילהא שיא סמא וירודונה הם בל יכון אכדא גרצך פי אכתר אלאמתאל
מערפה אלגמלה אלמקצוד מערפתהא ויכפיך פי בעץ אלאשיא אן תפהם
מן כלאמי אן אלקצה אלפלאניה מתל ואן לם נבין שיא זאידא פאנך אדא
עלמת אנה מתל תבין לך לחינך לאי שי הו מתל ויכון קולי אנה מתל
כמן אזאל אלשי אלחאיל בין אלבצר ואלמבצר:

וציה הדה אלמקאלה. אדא אדרת אן תחצל עלי גמלה מא תצמנתה
חתי לא יגאדרך מנהא שי פרדד פצולהא בעצהא עלי בעץ ולא
יכון גרצך מן אלפצל פהם גמלה מענאה פקט אלא ותחציל כל לפטה
גאת פיה פי מערץ אלקול ואן לם תכן מן גרץ אלפצל לאן הדה אלמקאלה
מא וקע אלכלאם פיהא כיף אתפק אלא בתחריר כתיר וצבט זאיד ותחפט

מן אלאכלאל בתביין משכל ומא מן שי קיל פיהא פי גיר מוצעה אלא
לתביין אמר מא פי מוצעה ולא תתבעהא באוהאמך פתאדיני ולא תנפע
ט, א נפסך כל ינבגי לך אן תתעלם כל | מא ינבגי תעלמה ואנטר פיהא דאימא
פהי תכון לך מעטם משכלאת אלשריעה אלתי תשכל עלי כל עאקל ואנא
5 אחלף באללה תעאלי לכל מן קרא מקאלתי הדה אן לא ישרח מנהא ולא
כלמה ואחדה ולא יבין לגירה מנהא אלא מא הו בין משרוח פי כלאם
מן תקדמני מן עלמא שריעתנא אלמשאהר אמא מא יפהם מנהא ממא לם
יקלה גירי מן משאהרנא פלא יבינה לגירה ולא יתהאפת ללרד לאנה קד
יכון מא פהמה מן כלאמי כלאף מא ארדתה פיצרני גזאא לאראדתי
10 נפעה פיכון משלם רעה תחת טובה בל יתאמלהא כל מן סקטת אלי ידה
פאן שפת לה גלילא ולו פי אמר מא מן גמלה מא ישכל פישכר אללה
ויקנע במא פהם ואן לם יגד פיהא שיא ינפעה בוגה פיחסבהא כאנהא
מא אלפת ואן טהר לה פיהא פסאד מא בחסב טנונה פיתאולה וידין לכף
זכות ולו באבעד תאויל כמא פרץ עלינא פי חק גמהורנא פכיף פי חק
15 עלמאינא וחמלה שריעתנא אלמגתהדין פי אפאדתנא אלחק חסב אדראכהם.
ואנא אעלם אן כל מבתדא מן אלנאס לים ענדה שי מן אלנטר פאנה
סינתפע בבעץ פצול הדה אלמקאלה פאמא אלכאמל מן אלנאס אלמתשרע
אלמתחיר כמא דכרת פינתפע בגמיע פצולהא ומא אשד אנתבאטה בהא
ומא אלדהא עלי סמעה. ואמא אלמכלטון אלדין קד אתסכת אדמגתהם
ט, ב 20 באלארא אלגיר צחיחה ובאלטרק אלממוהה ויטנון דלך | עלומא צחיחה
ויזעמון אנהם אהל נטר ולא עלם להם אצלא בשי יסמי עלמא באלתחקיק
פאנהם סינפרון מן פצול כתירה מנהא ומא אעטמהא עליהם לכונהם לא
ידרכון להא מעני ולאן יבין מנהא איצא תזייף אלבהרג אלדי באידיהם
אלדי הו דכירתהם ומאלהם אלמעד לשדאידהם. ואללה תעאלי יעלם אני
25 לם אזל אסתהיב כתירא גדא וצע אלאשיא אלתי אריד וצעהא פי הדה
אלמקאלה לאנהא אמור מסתורה לם יוצע פיהא קט כתאב פי אלמלה פי
הדה אזמאן אלגלות אלתי ענדנא מא אלף פיהא פכיף אבתדע אנא בדעה
ואצע פיהא לכני אעתמדת עלי מקדמתין אלואחדה קולהם פי נטיר הדא אלמעני
עת לעשות לי״י וכו׳[1]) ואלתאניה קולהם וכל מעשיך יהיו לשם

1) תהלים קיט, קכו.

שמים[1]) פעלי האתין אלמקדמתין אעתמדת פימא וצעת פי בעץ פצול הדה
אלמקאלה. ובאלגמלה פאני אלרגל אלדי אדא אנחצר בה אלאמר וצאק
בה אלמגאל ולא אגד חילה פי אפאדה חק תברהן אלא באן יואפק דלך
פאצלא ואחדא ולא יואפק עשרה אלאף גאהלא פאני אותר קולה לנפסה
5 ולא אבאלי בדם דלך אלכלק אלכתיר ואדעי תכליץ דלך אלפאצל אלואחד
ממא תנשב פיה ואדל חירתה חתי יכמל ויסתריח:

מקדמה· אסבאב אלתנאקץ או אלתצאד אלמוגוד פי כתאב מן אלכתב
או פי תאליף מן אלתואליף אחד סבעה אסבאב. אלסבב
י, א אלאול הו אן יכון אלמולף | גמע אקאויל אלנאס ולהם ארא מכתלפה
10 ותרך אלסנד ולם ינסב כל קול לקאילה פיוגד פי דלך אלתאליף תנאקץ
או תצאד לכון אחדי אלקציתין מדהב שכץ ואלקציה אלאכרי מדהב שכץ
אכר. ואלסבב אלתאני כון צאחב דלך אלכתאב כאן לה ראי מא תם
רגע ענה ודונת אקאוילה אלאולי ואלתאניה. ואלסבב אלתאלת כון תלך
אלאקאויל ליסת כלהא עלי טאהרהא בל יכון בעצהא עלי טאהרה ובעצהא
15 מתלא פיכון לה באטן או תכון אלקציתאן גמיעא אלמתנאקצתא אלטאהר
אמתאלא פאדא חמלת עלי טואהרהא כאנת מתנאקצה או מתצאדה.
ואלסבב אלראבע אן תכון תם שריטה מא לם יצרח בהא פי מוצעהא
לצרורה מא או יכון אלמוצועאן מכתלפין ולם יבין אחדהמא פי מוצעה
פיטהר תנאקץ פי אלקול וליס תם תנאקץ. ואלסבב אלכאמס צרורה
20 אלתעלים ואלתפהים ודלך אן יכון תם מעני מא גאמץ עסר אלתצור
ילתגי לדכרה או לאתכאדה מקדמה פי תביין מעני סהל אלתצור ינבגי
אן יקדם פי אלתעלים עלי דלך אלאול לכון אלבדאה אבדא באלאסהל
פילתגי אלמעלם אן יתסאמח פי תפהים דלך אלמעני אלאול עלי אי וגה
אתפק ובגליל אלנטר ולא יאכד פי תחריר חקיקתה בל יתרך בחסב כיאל
25 אלסאמע חתי יפהם מא יראד בה אלאן פהמה ובעד דלך יחרר דלך
אלמעני אלגאמץ ותבין חקיקתה פי אלמוצע אללאיק בה. ואלסבב אלסאדס |
י, ב כפא אלתנאקץ וכונה לא יתבין אלא בעד מקדמאת כתירה וכלמא אחתיג
אלי אטהארה אלי מקדמאת אכתר כאן אכפי פימר דלך עלי אלמולף
ויטן אן אלקציתין אלאוליין לא תנקאץ בינהמא פאדא אכדת כל קציה

1) אבות ב, יז.

מנהמא ואצ̇יף אליהא מקדמה̈ צאדקה̈ ונתג̇ מא ילזם וכד̇לך יפעל בכל
נתיג̇ה̈ יצ̇אף אליהא מקדמה̈ צאדקה̈ וינתג̇ מא ילזם ינתהי אלאמר בעד
עדה̈ מקאים אלי תנאקץ̇ בין אלנתיג̇תין אלאכ̇ירתין או תצ̇אד ומת̇ל הד̇א
הו אלד̇י ומר עלי אלעלמא אלמולפין אמא אן תכון אלקצ̇יתאן אלאוליאן
ט̇אהרתי אלתנאקץ̇ גיר אנה נסי אלאולי ענד תדוינה אלאכ̇רי פי מוצ̇ע
אכ̇ר מן אלתאליף פאן הד̇א אנחטאט עט̇ים ג̇דא ולא יעד הד̇א פי עדאד
מן תעתבר אקאוילה. ואלסבב אלסאבע צ̇רורה̈ אלכלאם פי אמור גאמצ̇ה̈
ג̇דא ינבגי אכ̇פא בעץ̇ מעאניהא ואט̇האר בעץ̇ פקד תדעו אלצ̇רורה̈ בחסב
קולה̈ מא לינג̇רו אלכלאם פיהא עלי תקריר מקדמה̈ מא ותדעו אלצ̇רורה̈
פי מוצ̇ע אכ̇ר לינג̇רי אלכלאם פיהא עלי תקריד מקדמה̈ מנאקצ̇ה̈ לתלך
וינבגי אן לא ישער אלג̇מהור בוג̇ה במוצ̇ע אלתנאקץ̇ בינהמא וקד יתחיל
אלמולף פי אכ̇פא ד̇לך בכל וג̇ה. אמא אלתנאקץ̇ אלמוג̇ור פי אלמשנה
ואלבריתות פהו בחסב אלסבב אלאול כמא תג̇דהם דאימא יקולון קשיא
רישא אסיפא פיכון אלג̇ואב רישא ר׳ פלוני וסיפא ר׳ פלוני
יא, א וכד̇לך תג̇דהם יקולון ראה רבי דבריו של ר׳ פלוני בכך | וכך
וסתם לן כותיה וראה דבריו של ר׳ פלוני בכך וכך וסתם
לן כותיה וכת̇ירא מא תג̇דהם יקולון סתמא מני ר׳ פלוני היא
מתניתן מני ר׳ פלוני היא והד̇א אכת̇ר מן אן יחצ̇י. פאמא אלתנאקץ̇
או אלאכ̇תלאף אלמוג̇וד פי אלתלמוד פהו בחסב אלסבב אלאול ואלת̇אני
כמא תג̇דהם דאימא יקולון בכך וכך סבר לה כר׳ פלוני ובכך וכך
סבר לה כר׳ פלוני ויקולון איצ̇א סבר לה כותיה בחדא ופליג
עליה בחדא ויקולון תרי אמוראי אליבא דד׳ פלוני והד̇א אלנחו
כלה הו ונחו נחו אלסבב אלאול ואמא בחסב אלסבב אלת̇אני פהו קולהם
בביאן הדר ביה רב מההיא הדר ביה רבא מההיא ויבחת̇ ען אי
אלקולין הו אלמתאכ̇ר וכד̇לך קולהם מהדורא קמא דרב אשי אמר לן
כך וכך ומהרורא בתרא אמר לן כך וכך. ואמא אלתנאקץ̇ או
אלתצ̇אד אלד̇י יבדו פי ט̇אהר אלאמר פי בעץ̇ מואצ̇ע מן אלכתב אלנבויה̈ כלהא
פהו בחסב אלסבב אלת̇אלת̇ ואלראבע ונחו הד̇א אלמעני כאן מסאק
הד̇ה אלמקדמה̈ כלהא וקד עלמת כת̇רה̈ קולהם ז״ל כתוב אחד אומר כך
וכתוב אחד אומר כך ות̇כתבון ט̇הור אלתנאקץ̇ ת̇ם יבינון אן אלאמר נאקץ̇

שריטה̈ או מכ̇תלף אלמוצ̇וע מת̇ל קולהם שלמה לא דייך שדבריך סותרין
דברי אביך אלא שהן סותרין זה את זה וכו׳ 1) והד̇א כת̇יר פי כלאם
אלחכמים ז״ל לכן אכת̇ר מא יענון באקאויל נבויה̈ מתעלקה̈ באחכאם או
באדאב ונחן אנמא כאן | גרצ̇נא פי אלתנביה עלי פסוקים פיהא תנאקץ̇ יא, ב
פי אלט̇אהר פי ארא ואעתקאדאת וסיכון מן ד̇לך טרף פי בעץ̇ פצול
הד̇ה אלמקאלה̈ לאן הד̇א אלמעני איצ̇א מן סתרי תורה. ואמא הל יוג̇ד
פי כתב אלאנביא תנאקץ̇ בחסב אלסבב אלסאבע פפיה מוצ̇ע נט̇ר ובחת̇
וינבגי אן לא יג̇זף פי ד̇לך. ואמא אלאכ̇תלאף אלד̇י פי כתב אלפלאספה̈
אלמחקקין מנהם פהו בחסב אלסבב אלכ̇אמס. ואמא אלתנאקץ̇ אלד̇י יוג̇ד
פי אכת̇ר כתב אלמולפין ואלשארחין גיר מן ד̇כרנא פהו בחסב אלסבב
אלסאדס וכד̇לך יוג̇ד פי אלמדרשות ואלהגדות תנאקץ̇ עט̇ים בחסב הד̇א
אלסבב ולד̇לך יקולון אין מקשין בהגדה ויוג̇ד פיהא איצ̇א תנאקץ̇ בחסב
אלסבב אלסאבע. פאמא אלד̇י יוג̇ד פי הד̇ה אלמקאלה̈ מן אלאכ̇תלאף פהו
בחסב אלסבב אלכ̇אמס ואלסאבע פאעלם ד̇לך ותחקקה ותד̇כרה ג̇דא כי
לא תתחי̇ר פי בעץ̇ פצולהא. ובעד הד̇ה אלמקדמאת אכ̇ד̇ פי ד̇כר אלאסמא
אלתי ינבגי אלתנביה עלי חקיקה̈ מעאניהא אלמקצוד פי כל מוצ̇ע בחסבה
פיכון ד̇לך מפתאחא לד̇כול מואצ̇ע גלקת דונהא אלאבואב פאד̇א פתחת
תלך אלאבואב ודכ̇לת תלך אלמואצ̇ע סכנת פיהא אלאנפס ואסתלד̇ת
אלאעין ואסתראחת אלאג̇סאם מן תעבהא ונצבהא:

---

1) שבת ל, א.

פתחו שערים ויבוא גוי צדיק שומר אמונים[1]

פצל א

צלם ודמות קד ט̇ן אלנאס אן צלם פי אללסאן אלעבראני ידל עלי שכל אלשי ותכ̇טיטה פוד̇י ד̇לך אלי אלתג̇סים אלמחץ̇ לקולה נעשה אדם בצלמנו כדמותנו[2] וט̇נוא אן אללה עלי צורה̈ אנסאן אעני שכלה ותכ̇טיטה פלזמהם אלתג̇סים אלמחץ̇ פאעתקדוה וראוא אנהם אן פארקוא הד̇א אלאעתקאד כ̇דבוא אלנץ̇ בל יעדמון אלאלאה אן לם יכן ג̇סמא ד̇א וג̇ה ויד מת̇להם פי אלשכל ואלתכ̇טיט לכנה אכבר ואבהי בזעמהם ומאדתה איצ̇א ליסת בדם ולחם הד̇א גאיה̈ מא ראוא אנה יכון תנזיהא פי חק אללה. אמא מא ינבגי אן יקאל פי נפי אלג̇סמאניה̈ ואת̇באת אלוחדאניה̈ אלחקיקיה̈ אלתי לא חקיקה̈ להא אלא בדפע אלג̇סמאניה̈ פסתערף ברהאן ד̇לך כלה מן הד̇ה אלמקאלה̈ ואנמא אלתנביה הנא פי הד̇א אלפצל עלי תביין מעני צלם ודמות. פאקול אן אלצורה̈ אלמשהורה̈ ענד אלג̇מהור אלתי הי שכל אלשי ותכ̇טיטה אסמהא אלכ̇ציץ̇ מה יפה תאר | ויפה מראה[3] מה תארו[4] כתאר בני המלך[5] וקיל פי אלצורה̈ אלצנאעיה̈ יתארהו בשרד ובמחוגה יתארהו[6] והד̇ה אסמיה̈ לם תוקע עלי אלאלאה תעאלי קט וחאשא וכלא. אמא צלם פהו יקע עלי אלצורה̈ אלטביעיה̈ אעני עלי אלמעני אלד̇י בה תג̇והר אלשי וצאר מא הו והו חקיקתה מן חית̇ הו ד̇לך אלמוג̇וד ואלד̇י ד̇לך אלמעני פי אלאנסאן הו אלד̇י ענה יכון אלאדראך אלאנסאני ומן אג̇ל הד̇א אלאדראך אלעקלי קיל פיה בצלם אלהים ברא אותו[7] ולד̇לך קיל צלמם תבזה[8] לאן אלבזיון לאחק ללנפס אלתי הי אלצורה̈ אלנועיה̈ לא לאשכאל אלאעצ̇א ותכ̇טיטהא וכד̇לך אקול אן אלעלה̈ פי תסמיה̈ אלאצנאם צלמים כון אלמטלוב מנהא מענאהא אלמט̇נון בה לא שכלהא ותכ̇טיטהא וכד̇לך אקול פי צלמי טחוריכם[9] לאן כאן אלמראד

1) ישעיה כו, ב. 2) בראשית א, כו. 3) שם לט, ו. 4) שמואל א כח, יד. 5) שופטים ח, יח. 6) ישעיה מד, יג. 7) בראשית א, כז. 8) תהלים עג, כ. 9) שמואל א ו, ה.

מנהא מעני דפע אד̇יה̈ אלטחורים לא שכל אלטחורים פאן לם יכן בד מן אן יכון צלמי טחוריכם וצלמים מן אג̇ל אלשכל ואלתכ̇טיט פיכון צלם אסם משתרך או משכך יקאל עלי אלצורה̈ אלנועיה̈ ועלי אלצורה̈ אלצנאעיה̈ ומא מאת̇להא מן אשכאל אלאג̇סאם אלטביעיה̈ ותכ̇אטיטהא ויכון אלמראד בה פי קולה נעשה אדם בצלמנו אלצורה̈ אלנועיה̈ אלד̇י הו אלאדראך אלעקלי לא אלשכל ואלתכ̇טיט. פקד בינא לך אלפרק בין צלם ותאר ובינא מעני צלם. אמא דמות פהו אסם מן דמה והו איצ̇א שבה פי אלמעני לאן קולה דמיתי לקאת מדבר[1] ליס אנה | שאבהא אג̇נחתהא ורישהא בל שאבה חזנה חזנהא וכד̇לך כל עץ בגן אלהים לא דמה אליו ביפיו[2] שבה פי מעני אלחסן חמת למו כדמות חמת נחש[3] דמיונו כאריה יכסוף לטרוף[4] כלהא שבה פי אלמעני לא פי אלשכל ואלתכ̇טיט וכד̇לך קיל דמות הכסא דמות כסא[5] שבה פי מעני אלרפעה̈ ואלג̇לאלה̈ לא פי תרביעה וג̇לט̇ה וטול רג̇ליה כמא יט̇ן אלמסאכין וכד̇לך דמות החיות[6]. פלמא כ̇ץ̇ אלאנסאן במעני פיה גריב ג̇דא מא ליס פי שי מן אלמוג̇ודאת מן לדן פלך אלקמר והו אלאדראך אלעקלי אלד̇י לא תתצרף פיה חאסה̈ ולא ג̇ארחה̈ ולא ג̇אנחה̈ שב̇ה באדראך אלאלאה אלד̇י ליס הו באלה̈ ואן כאן לא שבה פי אלחקיקה̈ לכן עלי באדי אלראי וקיל פי אלאנסאן מן אג̇ל הד̇א אלמעני אעני מן אג̇ל אלעקל אלאלאהי אלמתצל בה אנה בצלם אלהים ובדמותו לא אן אללה תעאלי ג̇סם פיכון ד̇א שכל:

פצל ב

אעתרצ̇ני רג̇ל עלומי מנד̇ סנין אעתראצ̇א גריבא ינבגי תאמל אלאעתראץ̇ וג̇ואבנא פי פכ̇ה וקבל אן אד̇כר אלאעתראץ̇ ופכה אקול אנה קד עלם כל עבראני אן אסם אלהים משתרך ללאלאה ואלמלאיכה̈ ואלחכאם מדברי אלמדן וקד בין אנקלוס הגר ע"אם ואלצחיח מא | בינה אן קולה והייתם כאלהים יודעי טוב ורע[7] יראד בה אלמעני אלאכ̇יר קאל ותהון כרברביא ובעד תוטיה̈ אשתראך הד̇א אלאסם נאכ̇ד̇ פי ד̇כר אלאעתראץ̇. קאל אלמעתרץ̇ יבדו מן ט̇אהר אלנץ̇ אן אלקצד

1) תהלים קב, ז. 2) יחזקאל לא, ח. 3) תהלים נח, ה. 4) שם יז, יב. 5) יחזקאל א, כו. 6) שם שם, יג. 7) בראשית ג, ה.

אלאול באלאנסאן אן יכון כסאיר אלחיואן לא עקל לה ולא פכרה̈ ולא יפרק בין אלכ֗יר ואלשר פלמא עצא אוגבת לה מעציתה הד֗א אלכמאל אלעט֗ים אלכ֗ציץ באלאנסאן והו אן יכון לה הד֗א אלתמייז אלמוגוד פינא אלד֗י הו אשרף אלמעאני אלמוגודה̈ לנא ובה נתגוהר פהד֗א הו אלעגב אן יכון עקאבה עלי מעציתה אעטאה כמאלא לם יכן לה והו אלעקל ומא הד֗א אלא כקול מן קאל אן שכ֗צא מן אלנאס עצא ואפרט פי אלט֗לם פמ֗סך וגעל כוכבא פי אלסמא. הד֗א כאן גרץ֗ אלאעתראץ֗ ומעאניה ואן לם יכן כהד֗א אלנץ֗ ואסמע אגראץ֗ גואבנא נחן. קלנא יא איהא אלנאט֗ר באואיל כ֗ואטרה וסואנחה ומן ט֗ן אנה יפהם כתאבא הו הדאיה̈ אלאולין ואלאכ֗רין במרורה עליה פי בעץ֗ אוקאת אלפראג מן אלשרב ואלנכאח כמרורה עלי תאריך֗ מן אלתואריך֗ או שער מן אלאשעאר תת֗בת֗ ותאמ֗ל פלים אלאמר כמא ט֗ננתה באול כ֗אטר בל כמא יבין ענד אלתאמל להד֗א אלכלאם וד֗לך אן אלעקל אלד֗י אפאצ֗ה אללה עלי אלאנסאן והו כמאלה אלאכ֗יר הו אלד֗י חצל לאדם קבל מעציתה ובה קיל פיה אנה בצלם אלהים ובדמותו ומן אגלה כאן מכ֗אטבא וו֗צ֗י כמא קאל ויצו י״י | אלהים וכו׳ 1) ולא תכון אלוצי֗ה̈ לבהאים ולא למן לא עקל לה ובאלעקל יפרק בין אלחק ואלבאטל והד֗א כאן מוגודא פיה עלי כמאלה ותמאמה אמא אלקביח ואלחסן פהו פי אלמשהוראת לא פי אלמעקולאת לאנה לא יקאל אלסמא כרו֗י֗ה̈ חסן ואלארץ֗ בסיטה̈ קביח בל יקאל חק ובאטל וכד֗לך פי לסאננא יקאל ען אלחק ואלבאטל אמת ושקר וען חסן וקביח טוב ורע פבאלעקל יערף אלאנסאן אלאמת מן אלשקר והד֗א יכון פי אלאמור אלמעקולה̈ כלהא פלמא כאן עלי אכמל חאלאתה ואתמ֗הא והו מע פטרתה ומעקולאתה אלתי קיל פיה מן אגלהא ותחסרהו מעט מאלהים 2) לם תכ֗ן לה קוה̈ תשתגל באלמשהוראת בוגה ולא ידרכהא חתי ולו אב֗ין אלמשהוראת באלקבח והו כשף אלעורה̈ לם יכן ד֗לך קביחא ענדה ולא אדרך קבחה פלמא עצא ומאל נחו שהואתה אלכ֗יאליה̈ ולד֗את חואסה אלגסמאניה̈ כמא קאל כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים 3) עוקב באן ס֗לב ד֗לך אלאדראך אלעקלי ולד֗לך עצא אלאמר אלד֗י מן אגל עקלה ו֗צ֗י בה וחצל לה אדראך אלמשהוראת וגרק פי אלאסתקבאח ואלאסתחסאן פחיניד֗ עלם

1) בראשית ב, טז. 2) תהלים ח, ו. 3) בראשית ג, ו.

קדר מא פאתה ומא תער֗י ענה ופי אי חאלה̈ צאר ולד֗לך קיל והייתם כאלהים יודעי טוב ורע 1) ולם יקל יודעי שקר ואמת או משיגי שקר ואמת וליס פי אלצ֗רורי טוב ורע בתה̈ בל שקר ואמת ותאמל קולה ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי ערומים הם 2) לם יקל ותפקחנה יח, ב עיני שניהם | ויראו לאן אלד֗י ראי קבל הו אלד֗י ראי בעד לם תכן ת֗ם גשאוה̈ עלי אלבצר אנגלת בל צארת לה חאלה̈ אכ֗רי יסתקבח בהא מא לם יכן יסתקבחה מן קבל. ואעלם אן הד֗ה אלכלמה̈ אעני פקח לא תקע בוגה אלא עלי מעני כשף בצירה̈ לא רויה̈ חאסה̈ חדת֗ת ויפקח אלהים את עיניה 3) אז תפקחנה עיני עורים 4) פקוח אזנים ולא ישמע 5) מת֗ל קולה אשר עינים להם לראות ולא ראו 6) ואמא קולה ען אדם משנה פניו ותשלחהו 7) פאן תאוילה ושרחה למא גי֗ר את֗גאהה ט֗רד לאן פנים אסם משתק מן פנה לאן אלאנסאן בוגהה יקצד ללשי אלד֗י יריד קצדה פיקול למא גי֗ר את֗גאהה וקצד נחו אלשי אלד֗י כאן אלאמר תקדם אליה באן לא יקצדה טרד מן גן עדן וד֗לך הו אלעקאב אלנט֗יר ללמעציה̈ מדה כנגד מדה לאנה כו֗ח פי אלאכל מן אלאטיאב ואלאלתד֗אד֗ בראחה̈ וטמאניה̈ פלמא שרה ותבע לד֗אתה וכ֗יאלאתה כמא קלנא ואכל מא נ֗הי ען אכלה מ֗נע מן אלגמיע ולזמה אכל אכ֗ס֗ אלמאכ֗ל אלתי לם תכן לה קבל בגהד֗א בעד אלתעב ואלנצב כמא קאל וקוץ ודרדר תצמיח לך וכו׳ בזעת אפך וכו׳ 8) ובי֗ן וקאל וישלחהו י״י אלהים מגן עדן לעבד את האדמה 9) וסואה באלבהאים פי אגד֗יתה ואכת֗ר חאלאתה כמא קאל ואכלת את עשב השדה 10) וקאל מבי֗נא להד֗ה אלקצה̈ אדם ביקר בל ילין נמשל כבהמות נדמו 11) פסבחאן ד֗י אלמשיה̈ אלתי לא תדרך גאיתהא וחכמתהא : |

פצל ג

טו, א

יט֗ן אן מעני תמונה ותבנית פי אללגה̈ אלעבראניה̈ ואחד וליס כד֗לך וד֗לך אן תבנית הו אסם משתק מן בנה ומענאה בניה̈ אלשי והיאתה אעני שכלה מת֗ל אלתרביע ואלתדויר ואלתת֗לית֗ וגירהא מן

1) שם שם, ה. 2) שם שם, ז. 3) שם כא, יט. 4) ישעיה לה, ה. 5) שם מב, כ. 6) יחזקאל יב, ב. 7) איוב יד, כ. 8) בראשית ג, יח יט. 9) שם שם, כג. 10) שם שם, יח. 11) תהלים מט, יג.

אלאשכאל קאל את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו 1) וקאל
כתבניתם אשר אתה מראה בהר2) תבנית כל צפור3) תבנית יד4)
תבנית האולם5) כל הדא שכל ולדלך לם תוקע אלעבראניה הדה אלאלפאט פי
אוצאף תחעלק באלאלאה בוגה. אמא תמונה פאנה אסם יקאל עלי תלתה מעאני
בתשכיך ודלך אנה יקאל עלי צורה אלשי אלמדרכה באלחואס כארג
אלדהן אעני שכלה ותכטיטה והו קולה ועשיתם פסל תמונת כל וכו׳ 6)
כי לא ראיתם כל תמונה7) ויקאל עלי אלצורה אלכיאליה אלמוגודה פי
אלכיאל מן אלשכץ בעד גיבתה ען אלחואס והו קולה בשעפים מחזיונות
לילה וכו׳8) ואכר אלקול יעמד ולא אכיר מראהו תמונה לנגד עיני
יעני כיאלא בחדא עיני פי אלנום ויקאל עלי אלמעני אלחקיקי אלמדרך
באלעקל ובחסב הדא אלמעני אלתאלת יקאל פיה תעאלי תמונה קאל
ותמונת י״י יביט9) מענאה ושרחה וחקיקה אללה ידרך : |

פצל ד

טו, ב

אעלם אן ראה והביט וחזה תלתה הדה אלאלפאט תקע עלי רויה
אלעין ואסתעירת תלאתתהא לאדראך אלעקל אמא דלך פי ראה
פמשהור ענד אלגמהור קאל וירא והנה באר בשדה10) והדה רויה עין
וקאל ולבי ראה הרבה חכמה ודעת11) והדא אדראך עקלי ובחסב הדה
אלאסתעארה הו כל לשון ראיה גא פי אללה תעאלי מתל קולה ראיתי
את י״י12) וירא אליו י״י13). וירא אלהים כי טוב14) הראני נא את
כבודך15) ויראו את אלהי ישראל16) כל דלך אדראך עקלי לא רויה עין בוגה
אד לא תדרך אלאעין אלא גסמא ופי גהה ובעץ אעראצה איצא אעני אלואן
אלגסם ושכלה ונחוהא וכדלך הו תעאלי לא ידרך באלה כמא סיבין.
וכדלך הביט יקע עלי אלאלתפאת באלעין לשי אל תבט אחריך17) ותבט
אשתו מאחריו18) ונבט לארץ19) ואסתעיר אלי אלתפאת אלדהן ואקבאלה

1) שמות כה, ט. 2) שם שם, מ. 3) דברים ד, יז. 4) יחזקאל ח, ג.
5) דברי הימים א כח, יא. 6) דברים ד, כח. 7) שם שם, טו. 8) איוב ד, יג.
9) במדבר יב, ח. 10) בראשית כט, ב. 11) קהלת א, טז. 12) מלכים א כב, יט.
13) בראשית יח, א. 14) שם א, י. 15) שמות לג, יח. 16) שם כד, י.
17) בראשית יט, יז; שם: תביט. 18) שם שם, כו. 19) ישעיה ה, ל.

עלי תאמל אלשי חתי ידרכה והו קולה לא הביט און ביעקב1) לאן
אלאון לא ירי באלעין וכדלך קולה והביטו אחרי משה2) קאלוא
אלחכמים ז״ל אן פיה איצא הדא אלמעני ואנה אכבאר ען כונהם יתעקבון
אפעאלה ואקואלה ויתאמלונהא3) ומן הדא אלמעני קולה הבט נא השמימה4)
לאן דלך כאן במראה הנבואה ועלי הדה אלאסתעארה הו כל לשון הבטה
גאת | פי אללה תעאלי מהביט אל האלהים5) ותמונת י״י יביט6) יו, א
והביט אל עמל לא תוכל7). וכדלך חזה יקע עלי רויה אלעין ותחז
בציון עינינו8) ואסתעיר לאדראך אלקלב אשר חזה על יהודה
וירושלם9) היה דבר י״י אל אברם במחזה10) ועלי הדה אלאסתעארה
קיל ויחזו את האלהים11) פאעלם דלך :

פצל ה

למא אכד רויס אלפלאספה פי אלבחת ואלאסתדלאל ען אמור גאמצה
גדא קאל מעתדרא כלאמא מענאה אנה לא ינבגי ללנאטר פי
כתבה אן ינסבה פימא יבחת ענה לקחה או תגאסר ותהגם ללכלאם פי
מא לא עלם לה בה בל ינבגי אן ינסבה ללחרץ ואלאגתהאד פי איגאד
ותחציל אעתקאדאת צחיחה חסב מקדרה אלאנסאן וכדלך נקול נחן אנה
ינבגי לאנסאן אן לא יתהגם להדא אלאמר אלעטים אלגליל מן אול
והלה דון אן ירוץ נפסה פי אלעלום ואלמעארף ויהדב אכלאקה חק
אלתהדיב ויקתל שהואתה ותשוקאתה אלכיאליה פאדא חצל מקדמאת
חקיקיה יקיניה ועלמהא ועלם קואנין אלקיאס ואלאסתדלאל ועלם וגוה
אלתחפט מן אגאליט אלדהן חינאד יקדם ללבחת פי הדא אלמעני ולא
יקטע באול ראי יקע לה ולא ימד אפכארה אולא ויסלטהא נחו אדראך
אלאלאה בל יסתחי ויכף ויקף חתי יסתנהץ אולא אולא וען הדא אלמעני
קיל | ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלהים12) מצאפא אלי יו, ב
מא ידל עליה אלטאהר מן כופה מן נטר אלנור אלמתגלי לא אן אלאלאה

1) במדבר כג, כא. 2) שמות לג, ח. 3) תנחומא כי תשא; שמות
רבה פ׳ נא; קדושין לג, ב; השוה סנהדרין קי, א. 4) בראשית טו, ה.
5) שמות ג, ו. 6) במדבר יב, ח. 7) חבקוק א, יג. 8) מיכה ד, יא.
9) ישעיה א, א. 10) בראשית טו, א. 11) שמות כד, יא. 12) שם ג, ו.

תדרכה אלאעין תעאלי ען כל נקץ עלוא כבירא וחמד לה עליה אלסלאם
דלך ואפאץ עליה תעאלי מן גודה וכירה מא אוגב לה אן קיל פיה
אלבירא ותמונת י״י יביט 1) ודכרוא אלחכמים ז״ל אן דלך גזא לכונה
הסתיר פניו אולא מהביט אל האלהים 2). אמא אצילי בני ישראל 3)
5 פאנהם תהגמוא ומדוא אפכארהם ואדרכוא לכן אדראכא לים בכאמל
ולדלך קאל ענהם ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו וכו׳ 4) ולם יקל
ויראו את אלהי ישראל פקט אד מערץ אלקול אנמא הו פי אלאנתקאד
עליהם רויתהם לא פי וצף כיף ראוא פאדא אנמא אנתקד עליהם צורה
אדראכהם אלתי צמנהא מן אלגסמאניה מא צמן אוגב דלך תהגמהם קבל
10 כמאלהם ואסתחקוא אלכליה ושפע פיהם עליה אלסלאם פאמהלוא אלי
אן אחתרקוא פי תבערה ואחתרק נדב ואביהוא פי אהל מועד עלי מא גא
בה אלנקל אלצחיח 5) ואדא כאן הדא פי חק אולאיך פנאהיך פי חקנא נחן
אלאדואן ומן דוננא אנה ינבגי לה אן יקצר וישתגל בחכמיל אלתוטיאת
ותחציל אלמקדמאת אלמטהרה לאדראך מן נגאסתה אלתי הי אלגלטאת
15 וחיניד יתקרם ללחט אלחצרה אלקדוסיה אלאלאהיה וגם הכהנים הנגשים
אל ה׳ יתקדשו פן יפרץ בהם י״י 6) וקד אמר שלמה באלתחפט אלמטים
יז, א ענד מא ירום אלאנסאן אלוצול להדה אלדרגה וקאל | ממתלא ומחדרא
שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלהים 7). וארגע אלי תמאם מא
נאשבנא ביאנה ואקול אן אצילי בני ישראל מע מא אעתראהם פי
20 אדראכהם מן אלעתראת אצטרכת איצא מן אגל דלך אפעאלהם ומאלוא
נחו אלאמור אלבדניה לאכתלאל אלאדראך ולדלך קאל ויחזו את האלהים
ויאכלו וישתו 8). אמא תמאם אלקול והו קולה ותחת רגליו כמעשה
לבנת הספיר וכו׳ פסיבין פי בעץ פצול הדה אלמקאלה ואלקצד כלה אלדי
קצדנאה הו אן כל ראיה או חזיה או הבטה גאת פי הדא אלמעני הי
25 אדראך עקלי לא רויה עין אד לים הו תעאלי מוגודא תדרכה אלאבצאר
פאן אראר אחד אלמקצרין אן לא יצל להדה אלדרגה אלתי נרום בה
טלועהא וגעל הדה אלאלפאט כלהא אלתי גאת פי הדא אלמעני דאלה

1) במדבר יב, ח. 2) ברכות ז, א; תנחומא, הוצאת ורונה, כג, ב.
3) שמות כד, יא. 4) שם שם, י. 5) תנחומא בהעלותך; ויקרא רבה פ׳ כ בסוף.
6) שמות יט, כב. 7) קהלת ד, יז. 8) שמות כד, יא.

עלי אדראכאת חסיה לאנואר מכלוקה אמא מלאיכה או גירהא פלא ציר
פי דלך:

פצל ו

5 **איש ואשה** אסמאן מוצועאן אולא ללרגל ואלאמראה תם אסתעירא
לכל דכר ואנתי מן סאיר אנואע אלחיואן קאל מכל
הבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה איש ואשתו 1) כאנה קאל
יז, ב זכר ונקבה תם אסתעיר אסם אשה לכל קצה מהיאה מעדה למקארנה | קצה
אכרי קאל חמש היריעות תהיינה חוברות אשה אל אחותה 2) פקד
10 תבין לך אן אחות ואח איצא יקאל באשתראך מן גהה אלאסתעארה
מתל איש ואשה:

פצל ז

ילד· אלמעני אלמפהום מן הדה אלכלמה מעלום והו אלולאדה וילדו לו
15 בנים 3) תם אסתעיר הדא אללפט לאיגאד אלאמור אלטביעיה
בטרם הרים ילדו 4) ואסתעיר איצא למעני אנבאת אלארץ מא תנבת
תשביהא באלולאדה והולידה והצמיחה 5) ואסתעיר איצא לחוארת אלזמאן
כאנהא אמור ולדת כי לא תדע מה ילד יום 6) ואסתעיר דלך איצא
לחוארת אלאפכאר ומא תוגבה מן אלארא ואלמדאהב כמא קאל וילד שקר 7)
20 ומנה קיל ובילדי נכרים ישפיקו 8) יגתזיון באראיהם כמא קאל יונתן בן
עזיאל ע״אם פי שרח דלך ובנימוסי עממיא אזלין פעלי הדא אלמעני מן
עלם שכצא אמרא מא ואפאדה ראיא פכאנה אולד דלך אלשכץ מן חית
הו דו דלך אלראי ובהדא אלמעני תסמוא תלאמיד אלאנביא בני הנביאים
כמא סנבין פי אשתראך אסמיה בן ובהדה אלאסתעארה קיל פי אדם
25 ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו 9) וקד תקדם
לך מעני צלם אדם ודמותו מא הי פכל מן תקדמה מן אלאולאד לם תחצל להם
יח, א אלצורה אלאנסאניה באלחקיקה אלתי הי | צלם אדם ודמותו אלמקול

1) בראשית ז, ב. 2) שמות כו, ג. 3) דברים כא, טו.
4) תהלים צ, ב. 5) ישעיה נה, י. 6) משלי כז, א.
7) תהלים ז, טו. 8) ישעיה ב, ו. 9) בראשית ה, ג.

ענהא בצלם אלהים ובדמותו אמא שת פלמא עלמה ופהמה פכמל אלכמאל
אלאנסאני קיל פיה ויולד בדמותו כצלמו וקד עלמת אן כל מן לם תחצל
לה הדה אלצורה אלתי בינא מענאהא פאנה ליס הו אנסאנא כל חיואנא
עלי שכל אלאנסאן ותכטיטה לכן לה קדרה עלי אנואע אלאדיאת ואחראת
אלשרור מא ליס לסאיר אלחיואן אד אלפכרה ואלרויה אלתי כאנת לה
מעדה לחצול אלכמאל אלדי לם יחצל יצרפהא פי אנואע אלחיל אלמוגבה
ללשרור ותוליד אלאדיאת פכאנה שי ישבה אלאנסאן או יחאכיה והכדא
כאנוא אולאד אדם אלמתקדמון לשת וקאלוא פי אלמדרש 1) כל אותן מאה
ושלשים שנה שהיה אדם נזוף בהן היה מוליד רוחות יענון שדים
פלמא רצי ענה אולד שבהה אעני בדמותו כצלמו והו קולה ויחי אדם
שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו:

פצל ח

מקום· הדא אלאסם אצל וצעה ללמכאן אלכאץ ואלעאם תם אן אללגה אתסעת פיה וגעלתה אסמא למרתבה אלשכץ ומנזלתה
אעני לכמאלה פי אמר מא חתי יקאל פלוני במקום פלוני פי אלאמר
אלפלאני וקד עלמת כתרה אסתעמאל אהל אללגה דלך פי קולהם ממלא
יח, ב מקום אבותיו והיה ממלא מקום אבותיו בחכמה או ביראה | וקולהם
ועדין מחלוקת במקומה עומדת יעני פי מרתבתהא ועלי הדה אלגהה מן
אלאסתעארה קיל ברוך כבוד י״י ממקומו 2) יעני בחסב מרתבתה ועטם
חטה פי אלוגוד וכדלך כל דכר מקום גא פי אללה אנמא אלמראד בה
מרתבה וגודה תעאלי אלתי לא מתל להא ולא שביה כמא סיתברהן.
ואעלם אן כל אסם נבין לך אשתראכה פי הדה אלמקאלה פלים אלגרץ
מנה אלתנביה עלי מא נדכרה פי דלך אלפצל פקט בל נחן נפתח באבא
וננבהך עלי מעאני דלך אלאסם אלמפידה בחסב גרצנא לא בחסב אגראץ
מן יתכלם פי לגה אהל לסאן מא ואנת תתאמל כתב אלנבוה וגירהא מן
תואליף אהל אלעלם ותעתבר אלאסמא אלמתצרפה פיהא כלהא ותחמל
כל אסם משתרך עלי מעני מן מעאניה אללאיק בה בחסב דלך אלקול
פהדא אלכלאם מנא הו מפתאח הדה אלמקאלה וגירהא מתאל דלך מא

1) עירובין יח, ב; חשוה בראשית רבה פ׳ כ וכד. 2) יחזקאל ג, יב.

בינאה הנא מן מעני מקום פי קולה ברוך כבוד י״י ממקומו פאנך תעלם
אן הדא אלמעני בעינה הו מעני מקום פי קולה הנה מקום אתי 1) מרתבה
נטר ותטלע עקל לא תטלע עין מצאפא אלי אלמוצע אלמשאר אליה מן
אלגבל אלדי פיה וקע אלאנפראד וניל אלכמאל:

פצל ט

כסא· אצל וצעה פי אללגה אנה אסם אלכרסי ולמא כאן | אלכרסי יט, א אנמא יגלס עליה אהל אלגלאלה ואלעטמה כאלמלוך וצאר
אלכרסי שיא מא מוגודא ידל עלי עטמה מן אהל לה וגלאלתה ועטם שאנה
סמי אלמקדש כסא לדלאלתה עלי עטמה מן תגלי פיה ואחל נורה וקארה
עליה פקאל כסא כבוד מרום מראשון וכו׳ 2) ומן אגל הדא אלמעני סמית
אלסמא כסא לדלאלתהא ענד מן יערפהא ויעתברהא עלי עטמה מוגדהא
ומחרכהא ומדבר אלעאלם אלספלי בפיץ גודהא פקאל כה אמר י״י השמים
כסאי וכו׳ 3) יקול הי תדל עלי וגודי ועטמתי וקדרתי כדלאלה אלכסא
עלי עטם מן אהל לה הדא הו אלדי ינבגי אן יעתקדה אלמחקקון לא אן
תם גסם ירתפע אלאלאה עליה תעאלי עלוא כבירא אד סיתברהן לך אנה
תעאלי גיר גסם פכיף יכון לה מכאן או מקר עלי גסם ואנמא אלאמר
מא נבהנא עליה אן כל מוצע שרפה אללה וכצה בנורה ובהאיה כאלמקדש
או אלסמא סמי כסא. אמא מא אתסעת פיה אללגה פי קולה כי יד על
כס יה 4) פהו צפה עטמתה וגלאלתה אלתי לא ינבגי אן תתכיל שיא
כארגא ען דאתה ולא מכלוקא מן מכלוקאתה חתי יכון תעאלי מוגודא
דון כסא ומוגודא מע כסא הדא כפר בלא שך וקד צרח וקאל אתה י״י
לעולם תשב כסאך לדור ודור 5) דל אנה שי גיר מפארק לה פלדלך יראד
בכסא הנא ופי כל מא שאבהה גלאלתה ועטמתה אלתי ליסת שיא כארגא
ען דאתה כמא סיבין פי בעץ פצול הדה אלמקאלה:

פצל י

יט, ב
קד תקדם לנא אנא אדא דכרנא פי הדה אלמקאלה אסמא מן הדה

1) שמות לג, כא. 2) ירמיה יז, יב. 3) ישעיה סו, א.
4) שמות יז, טז. 5) איכה ה, יט.

אלאסמא אלמשתרכה̈ פאנ̇א ליס גרצ̇נא אן נד̇כר כל מעני יקאל עליה ד̇לך אלאסם לאן ליסת הד̇ה אלמקאלה̈ פי אללגה̈ בל נד̇כר מן תלך אלמעאני מא נחן מחתאג̇ון אליה פי גרצ̇נא לא גיר. פמן ד̇לך ירד ועלה אלורודה ואלעליה אסמאן מוצ̇ועאן פי אללגה̈ אלעבראניה̈ ללהבוט ואלטלוע פאד̇א אנתקל אלג̇סם מן מוצ̇ע מא אלי מוצ̇ע אספל מנה קיל ירד ואד̇א אנתקל מן מוצ̇ע מא אלי מוצ̇ע אעלי מן ד̇לך אלמוצ̇ע קיל עלה ת̇ם אסתעירא הד̇אן אלאסמאן ללג̇לאלה̈ ואלעט̇מה̈ חתי אד̇א אנחטת מנזלה̈ אלשכ̇ץ קיל ירד ואד̇א עלת מנזלתה פי אלג̇לאלה̈ קיל עלה קאל תעאלי הגר אשר בקרבך יעלה עליך מעלה מעלה ואתה תרד וכו׳[1] וקאל ונתנך י״י אלהיך עליון על כל גויי הארץ[2] וקאל ויגדל י״י את שלמה למעלה[3] וקד עלמת כת̇רה̈ אסתעמאלהם מעלין בקדש ולא מורידין[4] ועלי הד̇ה אלג̇הה̈ איצ̇א יסתעמל פי אנחטאט אלנט̇ר וכון אלאנסאן יח̇לה בפכרה נחו אמר כ̇סיס ג̇דא יקאל אנה ירד וכד̇לך אן את̇גה בפכרה נחו אמר עאל ג̇ליל יקאל עלה. ולמא כ̇נא מעשר אלאדמיין פי אספל אלסאפלין באלמוצ̇ע ובמרתבה̈ אלוג̇וד באלאצ̇אפה̈ ללמחיט וכאן הו תעאלי פי אעלי עליין עלי חקיקה̈ וג̇וד וג̇לאלה̈ ועט̇מה̈ לא עלו מכאן ושא תעאלי (כ, א) כמא שא אוצאל עלם מנה ואפאצ̇ה̈ וחי עלי בעצ̇נא פעבר בנזול אלוחי עלי אלנבי או בחלול סכינה̈ פי מוצ̇ע בירידה ועבר בארתפאע תלך חאלה̈ אלנבוה̈ ען אלשכ̇ץ או אזאלה̈ אלסכינה̈ מן אלמוצ̇ע בעליה פכל ירידה ועליה תג̇דהא מנסובה̈ ללבארי תעאלי אנמא אלמראד בהא הד̇א אלמעני. וכד̇לך אד̇א נזלת אפה̈ באמה̈ או באקלים בחסב משיתה אלקדימה̈ אלתי תצד̇ר אלכתב אלנבויה̈ קבל וצף תלך אלנאזלה̈ באן אולאיך אפתקד אללה אעמאלהם ת̇ם בעד ד̇לך אנזל בהם אלעקאב פאנה יכני ען הד̇א אלמעני איצ̇א בירידה לכון אלאנסאן אקל מן אן תפתקד אעמאלה ויעאקב עליהא לולא אלמשיה̈. וקד בי̇ן ד̇לך פי כתב אלנבוה̈ וקיל מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו וכו׳[5] ישיר אלי הד̇א אלמעני ולד̇לך כני ען הד̇א בירידה קאל הבה נרדה ונבלה שם שפתם[6] וירד י״י לראות[7]

1) דברים כח, מג. 2) שם שם, א. 3) דברי הימים א כט, כה.
4) למשל שקלים פ׳ ו, מ׳ ד. 5) תהלים ח, ה. 6) בראשית יא, ז.
7) שם שם, ה.

ארדה נא ואראה[1] ואלמעני כלה חלול אלעקאב באהל אלספל. ואמא אלמעני אלאול אעני מעני אלוחי ואלתשריף פכת̇יר וירדתי ודברתי עמך[2] וירד י״י על הר סיני[3] ירד י״י לעיני כל העם[4] ויעל מעליו אלהים[5] ויעל אלהים מעל אברהם[6] ואמא קולה ומשה עלה אל האלהים[7] פהו מן אלמעני אלת̇אלת̇ מצ̇אפא אלי כונה איצ̇א עלה אל ראש ההר אלד̇י נזל עליה אלנור אלמכ̇לוק לא אן אללה תעאלי לה (כ, ב) מכאן יטלע אליה או ינזל מנה תעאלי ען כ̇יאלאת אלג̇אהלין עלוא כבירא:

פצל יא

ישיבה אול וצ̇ע הד̇א אלאסם פי לגתנא ללקעוד ועלי הכהן ישב על הכסא[8] ולמא כאן אלשכ̇ץ אלקאעד מסתקרא ת̇אבתא עלי אכמל חאלאת ת̇באתה ואסתקרארה אסתעיר ד̇לך לכל חאלה̈ ת̇אבתה̈ מסתקרה̈ לא תתגיר קאל פי ועד ירושלם באלבקא ואלת̇באת והי פי אעלי מרתבה̈ וראמה וישבה תחתיה[9] וקאל מושיבי עקרת הבית[10] מענאה מקר̇הא ומת̇בתהא ועלי הד̇א אלמעני אלאכ̇יר קיל ענה תעאלי אתה י״י לעולם תשב[11] היושבי בשמים[12] יושב בשמים[13] אלת̇אבת אלד̇י לא יתגיר בנחו מן אנחא אלתגי̇ר לא תגי̇ר ד̇את ולא לה חאל מא גיר ד̇אתה פיתגיר פיהא ולא תתגיר נסבתה לגיר איצ̇א אד̇ לא נסבה̈ בינה ובין אלגיר פיתגיר פי תלך אלנסבה̈ כמא סיבין והנא יכמל כונה גיר מתגיר ג̇מלה̈ ולא בוג̇ה מן אלוג̇וה כמא בי̇ן וקאל כי אני י״י לא שניתי[14] לא תגי̇רא אצלא וען הד̇א אלמעני יכני בישיבה חית̇ מא ד̇כרת לה תעאלי. ואנמא תנסב ללסמא פי אכת̇ר אלמואצ̇ע לכון אלסמא הי אלתי לא תגי̇ר פיהא ולא אכ̇תלאף אעני אנה לא תתגיר אשכ̇אצהא כמא תתגיר אשכ̇אץ כאינאת אלארץ̇ ופאסדיהא (כא, א) וכד̇לך אד̇א נסב תעאלי תלך אלנסבה̈ אלמקולה̈ באשתראך לאנואע אלמוג̇ודאת אלכאינה̈ אלפאסדה̈ קיל ענה איצ̇א יושב לאן תלך אלאנואע דאימה̈ מנתט̇מה̈ מסתקרה̈ אלוג̇וד

1) בראשית יח, כא. 2) במדבר יא, יז. 3) שמות יט, כ.
4) שם שם, יא. 5) בראשית לה, יג. 6) שם יז, כב. 7) שמות יט, ג.
8) שמואל א א, ט. 9) זכריה יד, י. 10) תהלים קיג, ט. 11) איכה ה, יט.
12) תהלים קכג, א. 13) שם ב, ד. 14) מלאכי ג, ו.

כולוד אשכאץ אלסמא קאל היושב על חוג הארץ 1) אלדאים אלתאבת עלי אחאטה אלארץ יעני דורהא אלאשארה ללאמור אלכאינה פיהא דורא וקאל י״י למבול ישב 2) יעני אן ענד תגיר חאלאת אלארץ ופסאדהא לם יכן ענדה תעאלי תגיר נסכה בל נסכתת תלך אליה והו כאין או פאסד נסכה ואחרה תאבתה מסתקרה או תלך אלנסכה לאנואע אלכאינאת לא לאשכאצהא פאעתבר כל לשון ישיבה תגדהא ללה תגדהא כהדא אלמעני:

פצל יב

קימה אסם משתרך ואחד מעאניה אלקיאם אלדי הו מקאבל ישיבה ולא קם ולא זע ממנו 8) ופיה ארצא מעני תבאת אלאמר וצחתה יקם י״י את דברו 3) ויקם שדה עפרון 5) וקם הבית אשר בעיר 6) וקמה בידך ממלכת ישראל 7) וכהדא אלמעני קיל כל לשון קימה פי אללה תעאלי עתה אקום יאמר י״י 8) יריד בה אלאן אתבת אמרי ווערי וועידי אתה תקום תרחם ציון 9) תתבת מא ועדת בה מן רחמתהא ולמא כאן אלמנגמע עלי פעל אמר מא ינזע אלי | באלקיאם קיל לכל מן תאר לאמר מא אנה קאם כי הקים בני את עבדי עלי 10) ואסתעיר הדא אלמעני לנפוד אמר אללה עלי קום אסתחקוא אלעקאב לדמארהם וקמתי על בית ירבעם 11) וקם על בית מרעים 12) וקד יכון קולה עתה אקום מן הדא אלמעני וכדלך תקום תרחם ציון יעני תקום על אויביה ומן הדא אלמעני גאת נצוץ כתירה לא אן תם קיאם או קעוד תעאלי קאלוא ע״אם 13) אין למעלה לא ישיבה ולא עמידה לאן עמד קד יגי במעני קם:

פצל יג

עמידה אסם משתרך יכון במעני אלקיאם ואלוקוף בעמדו לפני פרעה 14) אם יעמד משה ושמואל 15) והוא עומד

1) ישעיה מ, כב. 2) תהלים כט, י. 3) אסתר ה, ט.
4) שמואל א א, כג. 5) בראשית כג, יז. 6) ויקרא כה, ל.
7) שמואל א כד, כא. 8) תהלים יב, ו; ישעיה לג, י. 9) תהלים קב, יד.
10) שמואל א כב, ח. 11) עמוס ז, ט. 12) ישעיה לא, ב.
13) חגיגה טו, א. 14) בראשית מא, מו. 15) ירמיה טו, א.

עליהם 1) ויכון במעני אלנכול ואלכף כי עמדו לא ענו עוד 2) ותעמד מלדת 3) ויכון במעני אלתבאת ואלבקא למען יעמדו ימים רבים 4) ויכלת עמוד 5) עמד טעמו בו 6) תבת ובקי ולם יתגיר וצדקתו עומדת לעד 7) תאבתה באקיה וכל עמידה גאת פי אללה תעאלי הי מן הדא אלמעני אלאכיר ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים 8) ותתבת אסבאבה אעני מסבבאתה וסיכון דלך ענד דכר אשתראך רגל 9) ומן הדא אלמעני קולה לה תעאלי ואתה פה עמד עמדי 10) אנכי עמד בין י״י וביניכם 11):

פצל יד

אשתראך אדם הו אסם אדם הראשון משתק כמא גא אלנץ אנה משתק מן אדמה ויכון אסם אלנוע לא ידון רוחי באדם 12) מי יודע רוח בני האדם 13) ומותר האדם מן הבהמה אין 14) ויכון אסמא ללגמהור אעני ללעאמה דון אלכאצה גם בני אדם גם בני איש 15) ומן הדא אלמעני אלתאלת ויראו בני האלהים את בנות האדם 16) אכן כאדם תמותון 17):

פצל טו

נצב או יצב ואן אכתלפת אלאצלאן פאלמעני ואחד כמא עלמת פי גמיע תצאריפהמא והדא אלאסם משתרך קד יכון במעני אלקיאם ואלאנתצאב ותתצב אחותו מרחוק 18) יתיצבו מלכי ארץ 19) יצאו נצבים 20) ויכון במעני אלתבאת ואלדואם דברך נצב בשמים 21) יעני תאבת באק וכל מא גא מן הדא אלאסם פי חק אלבארי פהו מן הדא אלמעני והנה י״י נצב עליו 22) תאבת באק עליה אעני עלי אלסלם אלדי טרפה אלאול פי אלסמא וטרפה אלאכר פי אלארץ ופיה יתסלק

1) בראשית יח, ח. 2) איוב לב, טז. 3) בראשית כט, לה.
4) ירמיה לב, יד. 5) שמות יח, כג. 6) ירמיה מח, יא.
7) תהלים קיא, ג. 8) זכריה יד, ד. 9) להלן פ׳ כח. 10) דברים ה, כח.
11) שם שם, ה. 12) בראשית ו, ג. 13) קהלת ג, כא. 14) שם ג, יט.
15) תהלים מט, ג. 16) בראשית ו, ב. 17) תהלים פב, ז. 18) שמות ב, ד.
19) תהלים ב, ב. 20) במדבר טז, כז. 21) תהלים קיט, פט. 22) בראשית כח, יג.

ויטלע כל מן יטלע חתי ידרך מן עלית צרורה אד הו תאבת כאק עלי ראס אלסלם וביין הו אן קולי הנא עליה הו עלי חסב הדא אלמתל אלמצרוב
כג, ב ומלאכי | אלהים אלאנביא אלדין קיל פיהם בביאן וישלח מלאך 1) ויעל מלאך י״י מן הגלגל אל הבוכים 2) ומא אחכם קולה עולים ויורדים אלעליה קבל אלירידה לאן בעד אלעליה ואלוצול אלי דרג מעלומה מן אלסלם אלנזול במא תלקי מן אלאמר לתדביר אהל אלארץ ותעלימהם אלדי ען דלך יכני באלירידה כמא בינא 3) וארגע אלי גרצנא אן נצב עליו תאבת דאים באק לא אנה אנתצאב גסם ומן הדא אלמעני ונצבת על הצור 4) פקד תבין לך אן נצב ועמד מענאהמא ואחד פי הדא אלגרץ וקד קאל הנני עומד לפניך שם על הצור בחורב 5):

פצל יו

צור אסם משתרך הו אסם אלגבל והכית בצור 6) והו אסם חגר צלב כאלצואן חרבות צורים 7) והו אסם אלמעדן אלדי תקתטע מנה חגארה אלמעאדן הביטו אל צור חצבתם 8) תם אסתעיר מן הדא אלמעני אלאכיר הדא אלאסם לאצל כל שי ומבדאה ולדלך קאל בער קולה הביטו אל צור חצבתם הביטו אל אברהם אביכם וכו׳ כאנה שרח אן אל צור אלדי חצבתם מנה הו אברהם אביכם פאקתפוא אתרה ודינוא בדינה ותכלקוא בכלקה אד טביעה אלמעדן ילזם אן תכון מוגודה פי מא אקתטע מנה וכחסב הדא אלמעני אלאכיר תסמי אללה
כג, א תעאלי צור אד הו אלמבדא | ואלסבב אלפאעל לכל מא סואה וקיל הצור תמים פעלו 9) צור ילדך תשי 10) צורם מכרם 11) ואין צור כאלהינו 12) צור עולמים 13) ונצבת על הצור 14) אעתמד ואתכת עלי אעתבאר כונה תעאלי מבדאא פהו אלמדכל אלדי תצל מנה אליה כמא בינא 15) פי קולה לה הנה מקום אתי 16):

1) במדבר כ, טז. 2) שופטים ב, א. 3) לעיל פ׳ י.
4) שמות לג, כא. 5) שם יז, ו. 6) שם שם. 7) יהושע ה, ב.
8) ישעיה נא, א. 9) דברים לב, ד. 10) שם שם, יח. 11) שם שם, ל.
12) שמואל א ב, ב. 13) ישעיה כו, ד. 14) שמות לג, כא. 15) לעיל פ׳ ח.
16) שמות לג, כא.

פצל יז

לא תטן אן אלעלם אלאלאהי פקט הו אלמצנון בה עלי אלגמהור כל אכתר אלעלם אלטביעי וקד תכרר לך קולנא ולא במעשה בראשית בשנים ולים הדא ענד אהל אלשריעה פקט בל וענד אלפלאספה ועלמא אלמלל עלי קדים אלדהר כאנוא יכפון אלכלאם פי אלמבאדי וילגזונה ואפלאטון ומן תקדמה כאן יסמי אלמאדה אלאנתי וכאן יסמי אלצורה אלדכר ואנת תעלם אן מבאדי אלמוגודאת אלכאינה אלפאסדה תלתה אלמאדה ואלצורה ואלעדם אלמכצוץ אלדי הו מקארן ללמאדה אבדא ולולא מקארנה אלעדם להא למא חצלת להא צורה ובהדה אלגהה צאר אלעדם מן אלמבאדי וענד חצול אלצורה יבטל דלך אלעדם אעני עדם תלך אלצורה אלחאצלה ויקארנהא עדם אכר והכדא אבדא כמא תביין פי אלעלם אלטביעי פאדא כאן אולאיך אלדין לא מפסדה עליהם פי אלתביין כאנוא יסתעירון אלאסמא ויאכדון אלשבה פי אלתעלים | פכם
כג, ב באלאחרי ולזומנא נחן מעשר אלמתשרעין אן לא נצרח בשי יעזב עלי אלגמהור פהמה או תכיל להם חקיקה אלאמר כלאף אלאמר אלמראד בנא פאעלם הדא ארצא:

פצל יח

קרב ונגע ונגש. הדה אלתלתה אסמא אעני קריבה ונגיעה ונגישה קד תכון למעני אלדנו ואלקרב פי אלמכאן וקד תכון למעני אתצאל אלעלם באלמעלום פכאנה שבה בקרב גסם מן גסם. אמא מעני קריבה אלאול והו אלקרב פי אלמכאן כאשר קרב אל המחנה 1) ופרעה הקריב 2) ואלנגיעה מענאהא אלאול דנו גסם בגסם ותגע לרגליו 3) ויגע על פי 4) ומעני נגישה אלאול אקדאם שכץ עלי שכץ וחרכתה אליה ויגש אליו יהודה 5) ומעני הדה אלתלתה אסמא אלתאני הו אתצאל עלם ורנו אדראך לא דנו מכאן קאל מן אלנגיעה פי מעני אתצאל אלעלם כי נגע אל השמים משפטה 6)

1) שמות לב, יט. 2) שם יד, י. 3) שם ד, כה.
4) ישעיה ו, ז. 5) בראשית מד, יח. 6) ירמיה נא, ט.

וקיל מן אלקריבה והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי 1) כאנה
יקול תעלמוני בה פקד אסתעמל פי אעלאם במעלום וקיל מן אלנגישה
ויגש אברהם ויאמר 2) והו כאן פי חאל אלוחי ואלסבאת אלנבוי
כמא סיבין 3) יען כי נגש העם הזה בפיו ובשפתיו כבדוני 4).
פכל לשון קריבה או נגישה תגדהא גאת פי כתב אלנבוה בין אללה
כד, א תעאלי ובין מכלוק מן אלמכלוקאת פהי כלהא | מן הדא אלמעני אלאכיר
לאן אללה תעאלי לים הו גסמא כמא סיתברהן לך פי הדה אלמקאלה
פלא הו תעאלי ידנו ולא יקרב מן שי ולא שי מן אלאשיא יקרב מנה או
ידנו כה תעאלי אד בארתפאע אלגסמאניה ירתפע אלמכאן ויבטל כל קרב
ודנו או בעד או אתצאל או אנפצאל או תמאס או תתאלי ומא אראך
תשך ולא ילבם עליך קולה קרוב י״י לכל קוראיו 5) קרבת אלהים
יחפצון 6) קרבת אלהים לי טוב 7) אן הדה כלהא קרב עלם אעני
אדראך עלמי לא קרב מכאן וכדלך קולה קרובים אליו 8) קרב אתה
ושמע 9) ונגש משה לבדו אל י״י והם לא יגשו 10) אלא אן תריד
אן תלעל מא קיל פי משה ונגש אנה יקרב מן אלמוצע מן אלגבל
אלדי חל פיה אלנור אעני כבוד י״י פלך דלך לכן תמסך באלאצל אן
לא פרק בין כון אלשכץ פי מרכז אלארץ או פי אעלי אלפלך אלתאסע
לו אמכן דלך פאנה לם יבעד מן אללה הנא ולא קרב מנה הנאך בל
אלקרב מנה תעאלי באדראכה ואלבעד ענה למן גהלה ויתפאצל אלקרב
ואלבעד מן הדה אלגהה תפאצלא כתירא גדא וסאבין פי פצל מן פצול
הדה אלמקאלה 11) כיף הו אלתפאצל פי אלאדראך. אמא קולה גע בהרים
ויעשנו 12) יעני בה אוצל אמרך להא עלי גהה אלמתל כמא קאל וגע
אל עצמו 13) יעני אחל אפתך בה וכדלך אלנגיעה ומא יתצרף מנהא
תעתברהא פי כל מכאן בחסבה פתארה יראד בהא דנו גסם בגסם ותארה
כד, ב אוצאל עלם ואדראך אמר מא | פכאן מרדך אלאמר אלדי לם יכן ידרכה
קבל קד קרב מן שי כאן בעידא ענה פאפהם הדא:

1) דברים א, יז. 2) בראשית יח, כג. 3) להלן פ׳ כא וחלק ב׳ פ׳ מא.
4) ישעיה כט, יג. 5) תהלים קמה, יח. 6) ישעיה נח, ב.
7) תהלים עג, כח. 8) דברים ד, ז. 9) שם ה, כד. 10) שמות כד, ב.
11) להלן פ׳ ס. 12) תהלים קמד, ה. 13) איוב ב, ה.

פצל יט

מלא הדא אסם משתרך יסתעמלה אהל אללגה פי גסם יחל פי גסם
פימלאה ותמלא כדהו 1) מלא העומר לאחד 2) והדא כתיר ויסתעמל
פי מעני אנקצא זמאן מא מקדר ותמאמה וימלאו ימיה 3) וימלאו
לו ארבעים יום 4) ויסתעמל פי מעני אלכמאל פי אלפצילה ואלגאיה
פיהא ומלא ברכת י״י 5) מלא אותם חכמת לב 6) וימלא את
החכמה ואת התבונה ואת הדעת 7) ומן הדא אלמעני קיל מלא
כל הארץ כבודו 8) מענאה גמיע אלארץ תשהד בכמאלה אי תדל עליה
וכדלך קולה וכבוד י״י מלא את המשכן 9) וכל לשון מליאה
תגדהא מנסובה ללה פהי מן הדא אלמעני לא אן תם גסם ימלא מכאנא
אלא אן תריד תגעל כבוד י״י אלנור אלמכלוק אלדי יסמי כבוד פי
כל מוצע והו אלדי מלא את המשכן פלא צ׳ר פי דלך:

פצל כ

רם הו אסם משתרך למעני ארתפאע אלמכאן ומעני ארתפאע אלמנזלה
אעני אלגלאלה ואלכראמה ואלעזה קט ותרם התבה מעל הארץ 10)
כה, א והדא מן אלמעני | אלאול וקאל הרימותי בחור מעם 11) יען אשר
הרימותיך מתוך העפר 12) יען אשר הרימותיך מתוך העם 13)
מן אלמעני אלתאני וכל לפט הרמה גא פי אללה הו מן הדא אלמעני
אלתאני רומה על השמים אלהים 14) וכדלך נשא יכון במעני רפעה
אלמכאן ובמעני רפעה אלמנזלה ופור אלחט וישאו את שברם על
חמוריהם 15) מן אלמעני אלאול ומתלה כתיר פי מעני אלחמל ואלנקלאן
לאנה רפעה פי אלמוצע ומן אלמעני אלתאני ותנשא מלכותו 16)
וינטלם וינשאם 17) ומדוע תתנשאו 18) פכל לשון נשיאה גאת

1) בראשית כד, טז. 2) שמות טז, לב: מלא העומר ממנו; שם שם, לג:
מלא העומר מן. 3) בראשית כט, כד. 4) שם נ, ג. 5) דברים לג, כג.
6) שמות לה, לה. 7) מלכים א ז, יד. 8) ישעיה ו, ג. 9) שמות מ, לד.
10) בראשית ז, יז; שם: ותרם מעל הארץ. 11) תהלים פט, כ.
12) מלכים א טז, ב; שם: מן תעפר. 13) שם יד, ז. 14) תהלים נז, ו.
15) בראשית מב, כו. 16) במדבר כד, ז. 17) ישעיה סג, ט. 18) במדבר טז, ג.

מנסובה ללה תעאלי הי מן הרא אלמעני אלאכיר הנשא שופט הארץ 1) כה אמר רם ונשא 2) דפעה וגלאלה ועזה לא עלו מכאן ולעל ישכל עליך קולי רפעה מנזלה וגלאלה ועזה פתקול כיף תגעל מעאני כתירה מן מעני ואחד סיבין לך אן אללה תעאלי ענר אלמדרכין אלכאמלין לא יוצף באוצאף כתירה ואן הדה אלאוצאף כלהא אלמתעדדה אלתי תדל עלי אלתעטים ואלעזה ואלקדרה ואלכמאל ואלגוד וגירהא כלהא תרגע למעני ואחד ודלך אלמעני הו דאתה לא שי כארג ען אלדאת וסתאתיך פצול פי אלאסמא ואלצפאת ואנמא אלקצד פי הדא אלפצל אן רם ונשא ליס מענאה וספהומה עלו מכאן כל עלו מנזלה :

פצל כא

עבר מענאה אלאול הו במעני אלעבור פי אלערבי והו | אנתקאל גסם פי מכאן ומתאלה אלאול לחרכה אלחיואן עלי בעד מא מסתקים והוא עבר לפניהם 3) עבור לפני העם 4) והדא כתיר. תם אסתעיר לאמתדאד אלאצואת פי אלהוא ויעבירו קול במחנה 5) אשר אנכי שומע מעבירים עם י״י 6) תם אסתעיר לחלול אלנור ואלסכינה אלתי יראהא אלאנביא במראה הנבואה קאל והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים האלה 7) וכאן דלך במראה הנבואה לאן אול אלקצה קאל ותרדמה נפלה על אברם וכו׳ 8) וכחסב הדה אלאסתעארה קיל ועברתי בארץ מצרים 9) וכל מא שאכהה וקד אסתעיר איצא למן פעל פעלא מא ואפרט פיה ותגאוז חדה קאל וכגבר עברו יין 10). וקד אסתעיר איצא למן תכטי קצדא מא וקצר קצדא אכר וגאיה אכרי והוא ירה החצי להעבירו 11) ובחסב הדה אלאסתעארה הו ענדי קולה ויעבר י״י על פניו 12) ויכון אלצמיר פי פניו עאידא עליה תעאלי וכדא געלת אלחכמים אן הדא פניו לה תעאלי 13) ואן כאן דכרוא דלך במערץ הגדות ליס הדא מוצעהא לכנה תקויה מא לראינא פיכון פניו צמיר הק״ב״ה וביאן דלך בחסב מא אראה ויבדו לי אן

1) תהלים צד, ב. 2) ישעיה נז, טו. 3) בראשית לג, ג. 4) שמות יז, ה. 5) שם לו, ו. 6) שמואל א ב, כד. 7) בראשית טו, יז. 8) שם שם, יב. 9) שמות יב, יב. 10) ירמיה כג, ט. 11) שמואל א כ, לו. 12) שמות לד, ו. 13) ראש השנה יז, ב.

משה ע״אם טלב אדראכא מא והו אלדי כני ענה בראית פנים פי קולה ופני לא יראו 1) וועד באדראך דון מא טלב והו אלדי כני ענה בראית אחור פי קולה וראית את אחורי 2) וקד נבהנא עלי הדא אלמעני פי משנה תורה 3) פקאל הנא אן אללה תעאלי חגב ענה דלך אלאדראך אלמכני ענה בפנים ותגאוזה למעני אכר | אעני מערפה אלאפעאל אלמנסובה לה תעאלי אלתי יטן בהא אנהא צפאת מתעדדה כמא סנבין 4) וקולי חגב ענה אריד בה אן דלך אלאדראך מחגוב ממנוע בטביעתה ואן כל אנסאן כאמל ענד אתצאל עקלה בדלך אלדי פי טבעה אן ידרך וירום אדראכא אכר וראה קד יכל אדראכה או יהלך כמא סיבין פי פצל מן פצול הדה אלמקאלה 5) אלא אן תצחבה מעונה אלאהיה כמא קאל ושכותי כפי עליך עד עברי 6). אמא אלתרגום פגרי עלי מעתאדה פי הדה אלאמור ודלך אן כל אמר יגדה מנסובא ללה וילחקה תגסים או לואחק אלתגסים פיקדרה בחרף אלמצאף ויגעל תלך אלנסבה לאמר מא מצאף ללה מחדוף קאל פי קולה והנה י״י נצב עליו 7) יקרא די״י מעתד עלוהי וקאל פי קולה יצף י״י ביני ובינך 8) יסך מימרא די״י ועלי הדא אטרד שרחה ע״אס וכדלך פעל פי קולה ויעבר י״י על פניו 9) ואעבר י״י שכינתיה על אפוהי וקרא פיכון אלשי אלדי עבר ענדה מכלוקא בלא שך וגעל צמיר פניו עאידא אלי משה רבינו ויכון שרח על פניו במחצרה כמא קאל ותעבר המנחה על פניו 10) והדא איצא תאויל גיד מסתחסן וממא יוכד שרח אנקלוס הגר ז״ל קול אלכתאב והיה בעבור כבודי 11) פקד צרח באן אלדי יעבר הו שי מנסוב לה תעאלי לא דאתה גל אסמה וען דלך אלכבוד קאל עד עבדי ויעבר י״י על פניו וארא לם יכן בד מן תקדיר מצאף מחדוף כמא יפעל אנקלוס דאימא פתארה יגעל דלך | אלמחדוף יקרא ותארה יגעלה שכינה ותארה יגעלה מימרא בחסב כל מוצע פאנא נחן איצא נגעל אלמצאף אלמחדוף הנא קול ויכון אלתקדיר

1) שמות לג, כג. 2) שם שם. 3) יסודי התורה פ׳ א, י. 4) להלן פ׳ נד. 5) להלן פ׳ לב. 6) שמות לג, כב. 7) בראשית כח, יג. 8) שם לא, מט. 9) שמות לד, ו. 10) בראשית לב, כב. 11) שמות לג, כב.

ויעבר קול י״י על פניו ויקרא. וקד בינא אסתעארה אללגה ללקול מַבָרָה ויעבירו קול במחנה[1] ויכון אלקול הו אלדי קרא ולא תסתבעד כון אלקריאה מנסובה ללקול פאן כהדה אלאלפאט בעינהא גאת אלעבארה ען כטאבה תעאלי למשה קאל וישמע את הקול מדבר אליו[2] פכמא נסב אלדבור ללקול כדלך נסב הנא אלקריאה ללקול וקד גא מתל הדא בביאן אעני נסבה אלאמירה ואלקריאה ללקול קאל קול אומר קרא ואמר מה אקרא[3] פיכון אלשרח בחסב הדא אלתקדיר הכדא ועבר צות מן קבל אללה במחצרה פנאדי י״י י״י ויכון תכריר י״י ללנדא לאנה תעאלי אלמנאדי מתל משה משה אברהם אברהם והדא איצא תאויל חסן גדא ולא תסתנכר כון הדא אלמעני אלעויץ אלבעיד אלאדראך יתאול פיה תאוילאת כתירה אד הדא לא יצר פי מא נחן בסבילה ולך אן תכתאר אי אלאעתקאדאת שית אמא אן יכון דלך אלמקאם אלעטים כלה מראה נבואה בלא שך ואלרום כלה אדראכאת עקליה אלדי טלב ואלדי אמתנע ואלדי אדרך אלכל עקלי לא חס פיה כמא תאולנא אולא או יכון תם מע דלך אדראך חס בצר לכן לשי מכלוק ברויתה יחצל כמאל אלאדראך אלעקלי כמא תאול אנקלום הדא אן לם יכן דלך אלאדראך אלבצרי איצא במראה הנבואה כמא גא פי אברהם והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר[4] או יכון מע דלך אדראך חאסה אדן איצא ויכון אלקול הו אלדי עבר על פניו אלדי הו מכלוק איצא בלא שך אכתר אי אלארא שית אד אלקצד כלה אן לא תעתקד קולה הנא ויעבר מתל עבר לפני העם[5] אן אללה עז וגל לים הו גסמא ולא תגוז עליה אלחרכה פלא ימכן אן יקאל אנה עבר בחסב אלוצע אלאול פי אללגה:

פצל כב

בא׳ · אלביאה פי אללסאן אלעבראני מוצועה למגי אלחיואן אעני אקבאלה עלי מוצע מא או שכץ אכר בא אחיך במרמה[6] והי איצא מוצועה לדכול אלחיואן פי מוצע מא ויבא יוסף חביתה[7] כי

1) שמות לד, ו. 2) במדבר ז, פט. 3) ישעיה מ, ו.
4) בראשית טו, יז. 5) שמות יז, ה. 6) בראשית כז, לה. 7) שם מג, כו.

תבואו אל הארץ[1] ואסתעיר הדא אלאסם לחלול אלאמר. אלדי לים בגסם אצלא כי יבוא דברך וכבדנוך[2] מאשר יבואו עליך[3] חתי אנה אסתעיר לאעראם מא ויבא רע[4] ויבא אפל[5] ובחסב הדה אלאסתעארה אלתי אסתעיר למא לים בגסם אצלא אסתעיר איצא ללבארי עז וגל אמא לחלול אמרה או לחלול סכינתה ובחסב הדה אלאסתעארה קיל הנה אנכי בא אליך בעב הענן[6] כי י״י אלהי ישראל בא בו[7] וכל מא שאבה דלך מענאה חלול סכינה ובא י״י אלהי כל קדושים עמך[8] חלול אמרה או תבאת מואעידה אלתי ועד בהא עלי יד אנביאוה והו | קולה כל קדושים עמך כאנה יקול ובא דבר י״י אלהי על ידי כל קדושים עמך כטאבא לישראל:

פצל כג

אליציאה מקאבל אלביאה אסתעמל הדא אלאסם פי כרוג גסם מן מוצע כאן מסתקרא פיה למוצע אכר חיואנא כאן דלך אלגסם או גיר חיואן הם יצאו את העיר[9] כי תצא אש[10] ואסתעיר לטהור אמר לים בגסם אצלא הדבר יצא מפי המלך[11] כי יצא דבר המלכה[12] יעני נפוד אלאמר כי מציון תצא תורה[13] וכדלך השמש יצא על הארץ[14] אעני טהור אלציא ובחסב הדה אלאסתעארה כל לשון יציאה גאת מנסובה לה תעאלי הנה י״י יוצא ממקומו[15] יטהר אמרה אלמסתור אלאן ענא אעני חדות מא יחדת בעד אן לם יכן אד כל חאדת מן קבלה תעאלי ינסב לאמרת בדבר י״י שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם[16] תשביהא באפעאל אלצאדרה ען אלמלוך אלתי אלתהם פי תנפיד אראדתהם אלכלאם והו תעאלי גיר מפתקר לאלה יפעל בהא בל פעלה במגרד אראדתה פקט פלא כלאם איצא בוגה כמא סיבין[17] ולמא אסתעיר לטהור פעל מן אפעאלה יציאה כמא בינא וקאל הנה י״י יוצא ממקומו[18] אסתעיר לארתפאע דלך אלפעל

1) שמות יב, כה. 2) שופטים יג, יז. 3) ישעית מז, יג.
4) איוב ל, כו. 5) שם שם. 6) שמות יט, ט. 7) יחזקאל מד, ב.
8) זכריה יד, ה. 9) בראשית מד, ד. 10) שמות כב, ה. 11) אסתר ז, ח.
12) שם א, יז. 13) ישעיה ב, ג. 14) בראשית יט, כג.
15) ישעיה כו, כא. 16) תהלים לג, ו. 17) להלן פ׳ סה. 18) ישעיה כו, כא.

בחסב אלאראדה̈ איצ̇א שיבה פקאל אלך אשובה אל מקומי[1]
אלמעני ארתפאע אלשכינה | אלתי כאנת פימא בינא מנ̇א אלתי תבעהא
עדם אלענאיה̈ בנא כמא קאל מתואעדא והסתרתי פני מהם והיה
לאכל[2] לאנה אד̇א ערמת אלענאיה̈ מאב ובקי הדפא̇ לכל מא עסי אן
יערץ̇ ויתפק פיכון כ̇ירה ושרה̇ בחסב אלאתפאק ומא אשד̇ הד̇א אלתואעד
וענה כני̇ בקולה אלך אשובה אל מקומי:

פצל כד

אלהליכה איצ̇א מן גמלה̈ אלאסמא אלמוצ̇ועה̈ לחרכאת מכ̇צוצה̈ מן
חרכאת אלחיואן ויעקב הלך לדרכו[3] והד̇א כת̇יר
וקד אסתעיר הד̇א אלאסם לאמתדאד אלאג̇סאם אלתי הי אלטף מן אג̇סאם
אלחיואן והמים היו הלוך וחסור[4] ותהלך אש ארצה[5]. ת̇ם
אסתעיר לאנתשאר אמר מא וט̇הורה ואן כאן ד̇לך ליס בג̇סם אצלא קאל
קולה כנחש ילך[6] וכד̇לך קולה קול י״י אלהים מתהלך בגן[7]
אלקול הו אלמקול ענה אנה כאן מתהלך ובחסב הד̇ה אלאסתעארה̈ כל
לשון הליכה גאת פי אללה תעאלי אעני אנהא אסתעירת למא ליס
בג̇סם אמא לאנתשאר אלאמר או לרפע אלענאיה̈ אלד̇י מת̇אלה פי אלחיואן
אלתולי̇ה̈ ען אלשי אלד̇י ד̇לך מן אלחיואן באלהליכה פכמא כני ען רפע
אלענאיה̈ בהסתרת פנים פי קולה ואנכי הסתר אסתיר פני[8]
כד̇לך כני ענה באלהליכה אלתי הי במעני | אלתולי̇ה̈ ען אלשי קאל אלך
אשובה אל מקומי[9] אמא קולה ויחר אף י״י בם וילך[10] פפיה
אלמעניאן גמיעא אעני מעני רפע אלענאיה̈ אלמכני ענה באלתולי̇ה̈ ומעני
אנתשאר אלאמר ופשאי̇ה̇ וט̇הורה אעני אלחרון אד̇ הו אלד̇י הלך ואמתד̇
אליהמא ולד̇לך צארת מצורעת כשלג וכד̇לך אסתעיר לשון הליכה
ללסיר באלסירה̈ אלפאצ̇לה̈ דון תחרך ג̇סם אצלא קאל והלכת בדרכיו[11]
אחרי י״י אלהיכם תלכו[12] לכו ונלכה באור י״י[13]:

1) הושע ה, טו. 2) דברים לא, יז. 3) בראשית לב, ב.
4) שם ח, ה. 5) שמות ט, כג. 6) ירמיה מו, כב. 7) בראשית ג, ח.
8) דברים לא, יח. 9) הושע ה, טו. 10) במדבר יב, ט. 11) דברים כח, ט.
12) שם יג, ה. 13) ישעיה ב, ה.

פצל כה

שכן: מעלום אן מעני הד̇א אלפעל אלסכן והוא שוכן באלוני
ממרא[1] ויהי בשכן ישראל[2] והד̇א הו אלמעלום
אלמשהור ומעני אלסכן הו דואם אלמקים פי מכאן מא פי ד̇לך אלמכאן
פאנה בטול אקאמה̈ אלחיואן פי מכאן עאמא̇ כאן או כ̇אצ̇א יקאל פיה אנה
סכן פי ד̇לך אלמוצ̇ע ואן כאן הו מתחרכא פיה בלא שך ואסתעיר ד̇לך
למא ליס בחיואן בל לכל אמר ת̇בת ולזם שיא אכ̇ר פיקאל פיה איצ̇א
לשון שכינה ולו לם יכן אלשי אלד̇י לזמה ד̇לך אלאמר מכאנא̇ ולא
כאן אלאמר איצ̇א חיואנא קאל תשכן עליו עננה[3] ולא שך אן
אלעננה ליסת חיואנא ולא אליום ג̇סמא אצלא בל הו ג̇ז זמאן ובחסב
הד̇ה אלאסתעארה̈ אסתעיר ללה תעאלי אעני לדואם סכינתה או ענאיתה
פי | אי מוצ̇ע דאמת פיה או לכל אמר דאמת בה̇ אלענאיה̈ פקיל וישכן
כבוד י״י[4] ושכנתי בתוך בני ישראל[5] ורצון שכני סנה[6]
וכל מא גא מן הד̇א אלפעל מנסובא ללה הו במעני דואם סכינתה אעני
נורה אלמכ̇לוק פי מוצ̇ע או דואם אלענאיה̈ באמר מא כל מוצ̇ע בחסבה:

פצל כו

קד עלמת קולתהם אלג̇אמעה̈ לאנואע אלתאוילאת כלהא אלמתעלקה̈
בהד̇א אלפן והו קולתם דברה תורה כלשון בני אדם[7]
מעני ד̇לך אן כל מא ימכן אלנאס אג̇מע פהמה ותצורה באול פכרה̈ הו
אלד̇י אוג̇ב ללה תעאלי פלד̇לך וצף באוצאף תדל עלי אלג̇סמאניה̈ לידל
עליה אנה תעאלי מוגוד אד̇ לא ידרך אלג̇מהור באול והלה̈ וגודא אלא
ללג̇סם כ̇אצה̈ ומא ליס בג̇סם או מוגוד פי ג̇סם פליס הו מוגודא ענדהם
וכד̇לך כל מא הו כמאל ענדנא נסב לה תעאלי לידל עליה אנה כאמל
באנחא אלכמאלאת כלהא ולא ישובה נקץ אצלא פכל מא ידרך אלג̇מהור
באנה נקץ או עדם פלא יוצף בה ולד̇לך לא יוצף באכל ולא בשרב ולא

1) בראשית יד, יג. 2) שם לה, כב. 3) איוב ג, ה.
4) שמות כד, טז. 5) שם כט, מה. 6) דברים לג, טז. 7) יבמות עא, א
בבא מציעא לא, ב.

בנום ולא במרץ ולא בטׄלם ולא במא ישבה דׄלך וכל מא יטׄן אלגמהור
אנה כמאל וׄצף בה ואן כאן דׄלך אנמא הו כמאל באלאצׄאפה אלינא אמא
אליה תעאלי פתלך אלתי נטׄנהא כלהא כמאלאת הי גאיה אלנקץ לכן |
כט, ב לו תכׄילוא עדם דׄלך אלכמאל אלאנסאני מנה תעאלי לכאן דׄלך ענדהם
נקצא פי חקה. ואנת תעלם אן אלחרכה חי מן כמאל אלחיואן וצׄרוריה
לה פי כמאלה פכמא הו מפתקר ללאכל ואלשרב לתעויץׄ מא תחלל כדׄלך
הו מפתקר ללחרכה ליקצד אלמואלף לה ויהרב מן אלמכׄאלף ולא פרק
בין אן יוצף תעאלי באלאכל ואלשרב או יוצף בחרכה לכן בחסב לשון
בני אדם אעני אלכׄיאל אלגמהורי כאן אלאכל ואלשרב ענדהם נקצא פי
חק אללה ואלחרכה ליסת בנקץ פי חקה ואן כאנת אלחרכה אנמא אלגא
אליהא אלאפתקאר וקד תברהן אן כל מתחרך פהו עׄטם מנקסם בלא שך
וסיתברהן כונה תעאלי ליס בׄדי עׄטם פלא תוגד לה חרכה ולא יוצף איצׄא
בסכון אדׄ לא יוצף בסכון אלא מׄן שאנה אן יתחרך פכל הדׄה אלאסמא
אלדאלה עלי אנואע אלחרכאת אלחיואניה כלהא וצף בהא תעאלי עלי
אלגהה אלתי קלנא. כמא יוצף באלחיאה אדׄ אלחרכה ערץׄ לאזם ללחיואן
ולא ריב אן מע ארתפאע אלגסמאניה ירתפע גמיע דׄלך אעני ירד ועלה
והלך ונצב ועמד וסבב וישב ושכן ויצא ובא ועבר
וכל מא שאבה דׄלך והדׄא אלאמר אלתטויל פיה פצׄל אלא מן אגׄל מא
אלפתה אדׄהאן אלגמהור פלדׄלך ינבגי תביינה ללדׄין אכׄדׄוא אנפסהם
באלכמאל אלאנסאני ואזאלה הדׄה אלאוהאם אלסאבקה מן סן אלטפוליה
אליהם מנהם ביסיר בסט כמא פעלנא: |

ל, א פצל כז

אנקלוס הגר כאמל גדׄא פי אללגה אלעבראניה ואלסריאניה וקד
געל וכדה רפע אלתגסים פכל צפה יצפהא אלכתאב תׄודי
אלי גסמאניה יתאולהא בחסב מעאנאהא וכל מא יגדׄה מן הדׄה אלאסמא
אלתי תדל עלי נוע מן אנואע אלחרכה יגעל מעני אלחרכה תגליא וטׄהור
נור מכׄלוק אעני שכינה או אעתנאא פהו תרגם וירד י״י[1] ויתגלי
י״י וירד י״י[2] ואתגלי י״י ולם יקל ונחת י״י ארדה נא

[1]) שמות יט, יא. [2]) שם שם, כ.

וארא ה[1]) אתגלי כען ואחזי והדׄא מטרד פי שרחה לכנה תרגם
אנכי ארד עמך מצרימה[2]) אנא אחות עמך למצרים והדׄה
קצה עגׄיבה גדׄא תדל עלי כמאל הדׄא אלסיד וחסן תאוילה ופהמה
אלאמור עלי מא הי עליה ופתח לנא איצׄא בהדׄה אלתרגמה מעני כבירא
מן מעאני אלנבוה ודׄלך אן אול הדׄה אלקצה קאל[3]) ויאמר אלהים
לישראל במראות הלילה ויאמר יעקב יעקב וכו׳ ויאמר
אנכי האל וכו׳ אנכי ארד עמך מצרימה פלמא צׄמן אול אלקול
אנה כאן במראות הלילה פלם יסתשנע אנקלוס אן יחכי אלקול
אלדׄי קיל במראות הלילה בנצה והו אלצחיח לאן הדׄא וׄצף מא קיל
לא וצף קצה גרת מתׄל וירד י״י על הר סיני[4]) אלדׄי הו וצף מא
חדׄת פי אלאמור אלוגודיה ולדׄלך כני ענה באלתגלי ונפי ענה מא ירל
עלי וגוד חרכה ואלאמור אלכׄיאליה אעני חכאיה מא קיל לה אבקאה
ל, ב בחסבה והדׄא עגׄיב: ומן הנא תתנבה אן | פרקא כבירא בין מא יקאל פיה
בחלום או במראות הלילה ובין מא יקאל פיה במחזה ובמראה
ובין מא יקאל פיה מטלקא ויהי דבר י״י אלי לאמר או ויאמר
י״י אלי. וממכן איצׄא ענדי אן יכון אנקלוס תאול אלהים אלמקול
הנא מלאכא ולדׄלך לם יכרה אן יקול פיה אנא אחות עמך למצרים
ולא תסתשנע כונה יעתקד אלהים הנא מלאכא והו יקול לה אנכי
האל אלהי אביך לאן הדׄא אלקול יכון בהדׄא אלנץ עלי ידי מלאך
איצׄא אלא תראה יקול ויאמר אלי מלאך האלהים בחלום יעקב
ואומר הנני[5]) ופי אכׄר וצף כׄטאבה לה אנכי האל בית אל אשר
משחת שם מצבה אשר נדרת לי שם נדר[6]) ולא שך אן יעקב
נדׄר ללה לא ללמלאך לכן הדׄא מטרד פי אקאויל אלאנביא אעני חכאיה
אלאמור אלתי יקולהא להם אלמלאך ען אללה בלפטׄ כׄטאב אללה להם
והי כלהא בחדׄף אלמצׄאף כאנה יקול אנכי שלוח אלהי אביך אנכי
שלוח האל הנגלה עליך בבית אל ונחו הדׄא וסיאתי פי אלנבוה
ומראתבהא ופי אלמלאיכה כלאם כתׄיר בחסב גרץׄ הדׄה אלמקאלה:

[1]) בראשית וח, כא. [2]) שם מו, ד. [3]) שם שם, ב וג.
[4]) שמות יט, כ. [5]) בראשית לא, יא. [6]) שם שם, יג.

פצל כח

רגל אסם משתרך הו אסם אלרגל רגל תחת רגלו[1] ויקע איצׄא פי מעני אלתבע צא אתה וכל העם אשר ברגליך[2] מענאה אלתאבעון לך ויקע איצׄא במעני אלסבביה ויברך י״י אותך לרגלי[3] בסבבי אי מן אגׄלי אן אלאמר אלדׄי | הו מן אגׄל שי מא פדׄלך אלשי סבב ללאמר והדׄא כתׄיר אלאסתעמאל לרגל המלאכה אשר לפני ולרגל הילדים[4] פקולה ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים[5] יריד בה תׄבאת אסבאבה אעני אלעגׄאיב אלתי תטׄהר חיניד פי דׄלך אלמוצׄע אלתי הו תעאלי סבבהא אעני פאעלהא ואלי הדׄא אלתׄאויל דׄהב יונתן בן עזיאל ע״אס קאל ויתגלי בגבורתיה ביומא ההוא על טור זיתיא וכדׄא יתרגׄם כל גׄארחהׄ בטש ותנקל גבורתיה לאנהא כלהא אלמראד בהא אלאפעאל אלצאדרהׄ ען ארארתה. אמא קולה ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר[6] פתאויל אנקלוס פיה מא קד עלמת אנה גׄעל צׄמיר רגליו עאידׄא אלי אלכִּסֵּא פקאל ותחות כורסי יקריה ואפהם תׄם תעגׄב מן בֻעד אנקלוס ען אלתגׄסים וכל מא יודי אליה ולו באבעד טריק לאנה לם יקל ותחות כורסיה לאנה אן נסב אלכִּסֵּא לה עלי אלמעני אלמפהום אולא לזם כונה מסתויׄא עלי גׄסם ולזם אלתגׄסים פנסב אלִכסא ליקריה אעני לשכינה אלתי הי נור מכׄלוק וכדׄלך קאל פי תרגום כי יד על כס יה[7] קאל מן קדם אלהא דשכנתיה על כורסי יקרא וכדׄא תגד עלי לסאן גׄמיע אלאמהׄ כסא הכבוד וקד כׄרגׄנא ען גרץׄ אלפצל לשי סותבין פי פצול אכׄרי וארגׄע אלי גרץׄ אלפצל אמא תאויל אנקלוס פקד עלמתה לכנה גׄאיהׄ אלאסר אנה נפי אלתגׄסים ולם יבין לנא אי שי אדרכוא ולא הדׄא אלמתׄל אי שי יראד בה וכדׄלך פי כל מוצׄע לא יתערץׄ להדׄא אלמעני | כל לנפי אלתגׄסים פקט לאן נפי אלתגׄסים אמר ברהאני צׄרורי פי אלאעתקאד פיקטע בה ויקול בחסבה אמא תכיון מעני אלמתׄל פהו אמר מטׄנון קד יכון דׄלך הו אלקצד או שי אכׄר והי איצׄא אמור

1) שמות כא, כד. 2) שם יא, ח. 3) בראשית ל, ל. 4) שם לג, יד. 5) זכריה יד, ד. 6) שמות כד, י. 7) שם יז, טז.

כׄפיהׄ גׄדא וליס מן קואעד אלאעתקאד פהמהא ולא אדראכהא סהלׄא ללגׄמהור פלדׄלך לא יֻלֻּם בהדׄא אלמעני אמא נחן בחסב גרץׄ אלמקאלהׄ פלא בד לי אן אתאול שיא ואקול אן קולה תחת רגליו יריד בה מן סבבה ומן אגׄלה כמא בינא ואלדׄי אדרכוה הו חקיקהׄ אלמאדהׄ אלאולי אלתי הי מן קבלה תעאלי והו סבב וגׄודהא ותאמל קולה כמעשה לבנת הספיר זאד מעשה לאן אלמאדהׄ כמא עלמת קאבלהׄ אבדא מנפעלהׄ כאעתבאר דׄאתהא ולא פעל להא אלא באלערץׄ כמא אן אלצורהׄ פאעלהׄ אבדא בדׄאתהא מנפעלהׄ באלערץׄ כמא תבׄין פי אלכתב אלטביעיהׄ ולדׄלך קאל ענהא כמעשה ואמא לבנת הספיר פהי עבארהׄ ען אלשפאף לא ען אללון אלאביץׄ לאן ביאץׄ אלבלור ליס בלון אביץׄ בל שפאף פקט ואלשפאף ליס הו לונׄא כמא ברהן פי אלכתב אלטביעיהׄ לאנה לו כאן לונׄא למא אודי אלאלואן כלהא מן כׄלפה וקבלהא פלמא כאן אלגׄסם אלמשף עאדם אלאלואן כלהא לדׄלך יקבל אלאלואן כלהא באלתעאקב והדׄא שבה אלמאדהׄ אלאולי אלתי הי באעתבאר חקיקתהא עאדמהׄ אלצור כלהא ולדׄלך הי קאבלהׄ ללצור כלהא באלתעאקב פכאן | אדראכהם אדׄׄא אלמאדהׄ אלאולי ונסבתהא ללה לכונהא אול מכׄלוקאתׄה אלמוגׄבהׄ אלכון ואלפסאד והו מבדעהא וסיאתי פי הדׄא אלמעני איצׄא כלאם[1]. ואעלם אנך מחתאגׄ אלי מתׄל הדׄא אלתׄאויל ולו עלי תאויל אנקלוס אלדׄי קאל ותחות כורסי יקריה אעני אן אלמאדהׄ אלאולי הי איצׄא כאלחקיקהׄ תחת אלסמא אלמסמי כסא כמא תקדם ומא נבהני עלי הדׄא אלתׄאויל אלגריב ואיגׄאד הדׄא אלמעני אלא קולהׄ וגׄדתהא לר׳ אליעזר בן הורקנוס סתסמעהא פי בעץׄ פצול הדׄה אלמקאלהׄ[2] ואלקצד כלה מן כל עאקל נפי אלתגׄסים ען אללה תעאלי ואגׄעאל תלך אלאדראכאת כלהא עקליהׄ לא חסיהׄ פאפהם הדׄא ואעתברה:

פצל כט

עצב אסם משתרך הו אסם אלוגׄע ואלאלם בעצב תלדי בנים[3] והו אסם אלגׄצׄב ולא עצבו אביו מימיו[4] לם יגׄצׄבה כי

1) חלק ב פ׳ כו. 2) שם שם. 3) בראשית ג, טז. 4) מלכים א א, ו.

נעצב אל דודו[1] גצ̇ב מן אגלה והו אסם אלכ̇לאף ואלעציאן מרו ועצבו את רוח קדשו[2] יעציבוהו בישימון[3] אם דרך עצב בי[4] כל היום דברי יעצבו[5] ובחסב אלמעני אלת̇אני או אלת̇אלת̇ קיל ויתעצב אל לבו[6]. אמא בחסב אלמעני אלת̇אני פתאוילה אן אללה גצ̇ב עליהם לסו פעלהם פאמא קולה אל לבו וכד̇לך קולה פי קצה̇ נח ויאמר י״י אל לבו[7] פאסמע מענאה וד̇לך אן אלמעני אלד̇י יקאל ענה פי אלאנסאן אנה אמר בלבו או אמר אל לבו הו אלמעני אלד̇י לא ילפט̇ בה אלאנסאן ולא יקולה לגירה וכד̇לך כל מעני ארארה אללה ולם יקלה לנבי פי ד̇לך אלוקת אלד̇י נפד̇ פיה ד̇לך אלפעל בחסב אלארארה̈ יקאל ענה ויאמר י״י אל לבו תשביהא בד̇לך אלמעני אלאנסאני עלי אטראד דברה תורה כלשון בני אדם והד̇א בי̇ן ט̇אהר פלכון עציאן דור המבול לם יתבין פי אלתורה ארסאל רסול להם פי ד̇לך אלוקת ולא נהיהם ולא תואעדהם באלהלאך קיל ענהם אן אללה גצ̇ב עליהם בלבו וכד̇לך ארארתה באן לא יכון מבול לם יקל חינ̇יד̇ לנבי מר̈ ואכ̇ברהם בכד̇א פלד̇לך קיל אל לבו. ואמא תאויל ויתעצב אל לבו בחסב אלמעני אלת̇אלת̇ פיכון שרחה וכ̇אלף אלאנסאן ארארה̈ אללה פיה לאן לב איצ̇א תתסמי אלארארה̈ כמא סנבין פי אשתראך אסם לב[8]:

פצל ל

אכל · הד̇ה אלכלמה̈ וצ̇עהא אלאול פי אללגה̈ לתנאול אלחיואן מא יתנאולה מן אלגד̇א והד̇א מא לא יחתאג̇ לה מת̇אל ת̇ם אן אללגה̈ לחט̇ת פי אלאכל מעניין אלמעני אלואחד הו תלאף אלשי אלמאכול וד̇האבה אעני פסוד צורתה אולא̈ ואלמעני אלאכ̇ר נמו אלחיואן במא יתנאולה מן אלגד̇א ודואם בקאיה בה ואסתמראר וג̇ודה וצלאחיה̈ קוי אלבדן כלהא בה פבחסב אלמעני אלואחד אסתעיר לשון אכילה לכל תלאף וכל אבאדה̈ ובאלג̇מלה̈ לכל כ̇לע צורה̈ ואכלה אתכם ארץ אויביכם[9] ארץ אוכלת יושביה[10] חרב תאֻכלו[11] תאכל

1) שמואל א כ, לד. 2) ישעיה סג, י. 3) תהלים עח, מ. 4) שם קלט, כד. 5) שם נו, ו. 6) בראשית ו, ו. 7) שם ח, כא. 8) להלן פ׳ לט. 9) ויקרא כו, לח. 10) במדבר יג, לב. 11) ישעיה א, כ.

חרב[1] ותבער בם אש י״י ותאכל בקצה המחנה[2] אש אוכלה הוא[3] יעני יביד עצאתה אבאדה̈ אלנאר למא תתסלט עליה והד̇א כת̇יר. ובחסב אלמעני אלאכ̇יר אסתעיר לשון אכילה ללעלם ואלתעלם ובאלג̇מלה̈ ללאדראכאת אלעקליה̈ אלתי ידום בהא בקא אלצורה̈ אלאנסאניה̈ עלי אכמל אלהאלאת כדואם אלג̇סם באלגד̇א עלי אחסן חאלאתה לכו שברו ואכלו[4] שמעו שמוע אלי ואכלו טוב[5] אכול דבש הרבות לא טוב[6] אכל בני דבש כי טוב ונופת מתוק על חכך כן דעה חכמה לנפשך[7] והד̇א אלאסתעמאל איצ̇א כת̇יר פי כלאם אלחכמים אעני אלכנאיה̈ ען אלעלם באלאכל תא אכלו בשרא שמינא בי רבא[8] וקאלוא כל אכילה ושתיה האמורה בספר זה אינה אלא חכמה[9] ופי בעץ̇ אלנסך̇ תורה וכד̇לך כת̇ר תסמיתהם אלעלם מאא̈ הוי כל צמא לכו למים[10] וממא כת̇ר הד̇א אלאסתעמאל פי אללגה̈ ופשא חתי צאר כאנ̈ה אלוצ̇ע אלאול אסתעמל איצ̇א לפט̇ אלג̇וע ואלעטש פי עדם אלעלם ואלאדראך והשלחתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמע את דברי י״י[11] צמאה נפשי לאלהים לאל חי[12] והד̇א כת̇יר ותרגם יונתן בן עזיאל עליה אלסלאם ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה[13] קאל ותקבלון אולפן חדת בחדוא מבחירי צדיקיא פתאמל | תאוילה מים אנה עלם ונאל פי תלך אלאיאם וג̇על מַעַיְנֵי מת̇ל מַעְיְנֵי העדה[14] אעני אלאעיאן והם אלעלמא פקאל מבחירי צדיקיא אד̇ אלצדק הו אלישועה אלחקיקיה̈ פארי כיף תאול כל כלמה̈ פי הד̇א אלפסוק למעני אלעלם ואלתעלם פאפהם הד̇א:

פצל לא

אעלם אן ללעקל אלאנסאני מדארך פי קותה וטביעתה אן ידרכהא ופי אלוג̇וד מוג̇ודאת ואמור ליס פי טביעתה אן ידרכהא בוג̇ה ולא

1) שמואל ב ב, כו. 2) במדבר יא, א. 3) דברים ד, כד. 4) ישעיה נה, א. 5) שם שם, ב. 6) משלי כה, כז. 7) שם כד, יג יד. 8) בבא בתרא כב, א. 9) קהלת רבה לפרק ג, יג. 10) ישעיה נה, א. 11) עמוס ח, יא. 12) תהלים מב, ג. 13) ישעיה יב, ג. 14) במדבר טו, כד.

כסבב כל אבואב אדראכהא מסדודה מן דונה ופי אלוגוד אמור ידרך
מנהא חאלה ויגהל חאלאת וליס בכונה מדרכא ילזם אן ידרך כל שי כמא
אן ללחואס אדראכאת וליס להא אן תדרכהא עלי אי בעד אתפק וכדלך
סאיר אלקוי אלבדניה לאנה ואן כאן אלאנסאן מתלא קויא עלי שיל
5 קנטארין פלים הו קויא עלי שיל עשרה ותפאצל אשכאץ אלנוע פי הדה
אלאדראכאת אלחסיה וסאיר אלקוי אלבדניה בין ואצח לגמיע אלנאס
לכנה לה חד וליס אלאמר מאדא אלי אי בעד אתפק ואי קדר אתפק
כדלך אלחכם בעינה פי אלאדראכאת אלעקליה אלאנסאניה יתפאצל אשכאץ
אלנוע פיהא תפאצלא עטימא והדא איצא בין ואצח גדא לאהל אלעלם
לד, א חתי אן מעני מא יסתנבטה שכץ מן נטרה בנפסה ושכץ אכר | לא יקדר
אן יפהם דלך אלמעני אבדא ולו פהם לה בכל עבארה ובכל מתל ופי
אטול מדה לא ינפד דהנה פיה בוגה בל ינכו דהנה ען פהמה והדא
אלתפאצל איצא ליס הו ללא נהאיה בל ללעקל אלאנסאני חד בלא שך
יקף ענדה פתם אשיא יתבין ללאנסאן אמתנאע אדראכהא ולא יגד נפסה
15 מתשוקה אלי עלמהא לשעורה באמתנאע דלך ואן לא באב ידכל מנה
ללוצול אלי הדא כגהלנא בעדד כואכב אלסמא והל הי זוג או פרד
וכגהלנא בעדד אנואע אלחיואן ואלמעאדן ואלנבאת ומא אשבה דלך ותם
אשיא יגד אלאנסאן שוקה אלי אדראכהא עטימא ותסלט אלעקל עלי טלב
חקיקתהא ואלבחת ענהא מוגוד פי כל פרקה נטארה מן אלנאס ופי כל
20 זמאן ופי תלך אלאשיא תכתר אלארא ויקע אלאכתלאף בין אלנאטרין
ותחדת אלשכוך מן אגל תעלק אלעקל באדראך תלך אלאשיא אעני אלשוק
אליהא וכון כל אחד יטן אנה קד וגד טריקא יעלם בה חקיקה אלאמר
וליס פי קוה אלעקל אלאנסאני אן יאתי עלי דלך בברהאן לאן כל שי
עלמת חקיקתה בברהאן לא אכתלאף פיה ולא מגאדבה ולא ממאנעה אלא
25 מן גאהל יעאנד אלעאנד אלדי יסמי אלעאנד אלברהאני כמא תגד אקואמא
עאנדוא פי כריה אלארץ וכון אלפלך מסתדירא ונחו דלך פהאולא לא
מדכל להם פי הדא אלגרץ והדה אלאמור אלתי וקעת פיהא הדה אלחירה
לה, ב כתירה גדא פי אלאמור אלאלאהיה וקלילה פי | אלאמור אלטביעיה
ומעדומה פי אלאמור אלתעלימיה. קאל אלאסכנדר אלאפרודיסי אן אסבאב
30 אלאכתלאף פי אלאמור תלתה אחדהא חב אלריאסה ואלגלבה אלצארן

ללאנסאן ען אדראך אלחק עלי מא הו עליה ואלתאני לטאפה אלאמר
אלמדרך פי נפסה וגמוצה וצעובה אדראכה ואלתאלת גהל אלמדרך וקצורה
ען אדראך מא ימכן אדראכה הכדא דכר אלאסכנדר ופי אזמנתנא סבב
ראבע לם ידכרה לאנה לם יכן ענדהם והו אלאלף ואלתרביה לאן ללאנסאן
5 בטביעתה מחבה מא אלפה ואלמיל נחוה חתי אנך תרי אהל אלבאדיה
עלי מא הם עליה מן אלשעת ועדם אללדאת וציקה אלאקואת יכרהון
אלמדן ולא יסתלדון בלדאתהא ויותרון אלחאלאת אלסייה אלמעתאדה עלי
אלחאלאת אלצאלחה אלגיר מעתאדה פלא תסתריח אנפסהם לסכן אלקצור
ולא ללבאס אלחריר ולא ללתנעם באלחמאם ואלאדהאן ואלאטיאב כדלך
10 יחדת ללאנסאן פי אלארא אלתי אלפהא ודבי עליהא מן אלמחבה ואלחמאיה
להא ואלאסתיחאש ממא סואהא ובחסב הדא אלסבב איצא יעמי אלאנסאן
ען אדראך אלחקאיק וימיל נחו מעתאדאתה כמא אעתרי אלגמהור פי
אלתגסים ופי אמור כתירה אלאהיה כמא נבין כל דלך מן אגל אלאלף
ואלתרביה עלי נצוץ אסתקר תעטימהא ואלתצדיק בהא תדל טואהרהא
15 עלי אלתגסים ועלי כיאלאת לא צחה להא בל קילת עלי גהה אלמתל
לח, א ואללגז וכאן דלך לאסבאב | סאדכרהא ולא תטן אן הדא אלדי קלנאה
מן קצור אלעקל אלאנסאני וכונה לה חד יקף ענדה הו קול קיל בחסב
אלשריעה בל הו אמר קד קאלתה אלפלאספה ואדרכתה חק אדראכה מן
גיר מראעאה מדהב ולא ראי והו אמר צחיח לא ישך פיה אלא מן גהל
20 מא קד תברהן מן אלאמור והדא אלפצל אנמא קדמנאה תוטיה למא
יאתי בעדה:

פצל לב

אעלם יא איהא אלנאטר פי מקאלתי אנה יעתרי פי אלאדראכאת
25 אלעקליה מן חית להא תעלק באלמאדה שי שביה כמא יעתרי
לאדראכאת אלחסיה ודלך אנך ארא נטרת בעינך אדרכת מא פי קוה
בצרך אן תדרכה פאן אסתכרהת עיניך והדקת באלנטר ותכלפת אן תנטר
עלי בעד עטים אטול ממא פי קותך אן תנטר בבעדה או תאמלת כתאבא
דקיקא גדא או נקשא דקיקא ליס פי קותך אדראכה פאסתכרהת נטרך
30 עלי תחקיקה פלים יצעף בצרך ען דלך אלדי לא תקדר עליה פקט בל

ויצעף ארצא ען מא פי קותך אן תדרכה ויכל נטרך ולא תבצר מא כנת
קאדרא עלי אדראכה קבל אלתחדיק ואלתכלף וכדלך יגד כל נאטר פי
עלם מא חאלה פי חאל אלתפכר פאנה אן אנעם פי אלתפכר ותכלף כל
לה, ב כאטרה יתבלד ולא יפהם חיניד ולו מא שאנה אן יפהמה | לאן חאל אלקוי
אלבדניה כלהא פי הדא אלמעני חאלה ואחדה ושבה הדא יגרי לך פי
אלאדראכאת אלעקליה ודלך אנך אן וקפת ענד אלשבהה ולא תכדע נפסך
באן תעתקד אלברהאן פי מא לם יתברהן ולא תבאדר ותדפע ותקטע
באלתכדיב לכל מא לם יתברהן נקיצה ולא תרום אדראך מא לא תקדר
עלי אדראכה פתכון קד חצלת עלי אלכמאל אלאנסאני ותכון פי דרגה
ר' עקיבא ע"אם אלדי נכנס בשלום ויצא בשלום1) ענד נטרה
פי הדה אלאמור אלאלאהיה ואן רמת אדראכא פוק אדראכך או באדרת
לתכדיב אלאמור אלתי לם יתברהן נקיצהא או הי ממכנה ולו באבעד
אמכאן לחקת באלישע אחר ומא חו אן לא תכון כאמלא פקט בל
תציר אנקץ כל נאקץ ויחדת לך חיניד תגליב אלכיאלאת ואלמיל נחו
אלנקאיץ ואלרדאיל ואלשרור לאשתגאל אלעקל ואנטפא נורה כמא יחדת
פי אלבצר מן אלכיאלאת אלכאדבה אנואע ענד צעף אלרוח אלבאצר פי
אלמרצא ופי אלרין ילחון באלנטר לאמור אלנירה או לאמור אלרקיקה
ופי הדא אלמעני קיל דבש מצאת אכל דיך פן תשבענו והקאתו2)
והכדא גלבוה אלחכמים ז"ל מתלא עלי אלישע אחר. ומא אעגב
הדא אלמתל לאנה שבה אלעלם באלאכל כמא קלנא3) ודכר אלד אלאטעמה
וחו אלעסל ואלעסל בטביעתה אדא אכתר מנה הוע אלמעדה וקיא פכאנה
יקול אן טביעה הדא אלאדראך מע גלאלתה ועטמתה ומא פיה מן אלכמאל |
לו, א אן לם יוקף פיה ענד חדה וסאר פיה בתחפט אנעכס לנקץ מתל אכל
אלעסל אלדי אן אכל בקדר פקד אגתדא ואסתלד ואן זאד דהב אלגמיע
לם יקל פן תשבענו וקצת בו אלא קאל והקאתו ואלי הדא אלמעני
איצא אשאר בקולה אכול דבש הרבות לא טוב וכו' ואליה אשאר
בקולה ואל תתחכם יותר למה תשומם4) ואלי הדא אשאר בקולה
שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלהים וכו'5) ואלי הדא

1) חגיגה יד, ב. 2) משלי כה, טז. 3) לעיל פ' ל.
4) קהלת ז, טז. 5) שם ד, יז.

אשאר דוד בקולה לא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני1) ואלי
הדא אלמעני קצדוא בקולהם במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה
ממך אל תחקור במה שהרשית דרוש ואין לך עסק בנפלאות2)
יריד אנך לא תגיל עקלך אלא פי מא ימכן אלאנסאן אדראכה אמא
אלאמר אלדי ליס פי טביעה אלאנסאן אדראכה פאלאשתגאל בה מוד
גדא כמא בינא. ואלי הדא קצדוא בקולהם כל המסתכל בארבעה
דברים וכו'3) ותממוא דלך אלקול בקולהם כל שלא חס על כבוד
קונו אשארה אלי מא בינאה מן כון אלאנסאן לא יתהגם ללנטר באלכיאלאת
אלפאסדה ואדא חדתת לה אלשבה או לם יתברהן לה אלאמר אלמטלוב
לא ירפצה ויטרחה ויבאדר לתכדיבה בל יתתבת ויחום על כבוד קונו
ויכף ויקף והדא אמר קד באן וליס אלמראד בהדה אלנצוץ אלתי קאלוהא
אלאנביא ואלחכמים ז"ל סד באב אלנטר באלגמלה ותעטיל אלעקל ען
לה, ב אדראך מא ימכן אדראכה כמא יטן אלגאהלון ואלמתואנון אלדין | יעגבהם
אן יגעלוא נקצהם ובלההם כמאלא וחכמה וכמאל גירהם ועלמה נקצא
וכרוגא ען אלשרע שמים חשך לאור ואור לחשך4) כל אלגרץ כלה
אלאכבאר באן לעקול אלבשר חד תקף ענדה ולא תנתקד אלפאטא קילת
פי אלעקל פי הדא אלפצל וגירה אד אלגרץ אלארשאד אלי אלמעני
אלמקצוד לא תחקיק מאהיה אלעקל ולתחריר דלך פצול אכדי5) :

פצל לג

אעלם אן אלאבתדא בהדא אלעלם מצר גדא אעני אלעלם אלאלאהי
וכדלך תביין מעאני אלאמתאל אלנבויה ואלתנביה עלי אלאסתעאראת
אלמסתעמלה פי אלכטאבה אלתי כתב אלנבוה ממלוה מנהא בל ינבגי אן
ירבי אלאצגאר ויקר אלמקצרון עלי קדר אדראכהם פמן ראי כאמל אלדהן
מהיא להדה אלדרגה אלעאליה דרגה אלנטר אלברהאני ואלאסתדלאלאת
אלעקליה אלחקיקיה אנהץ אולא אולא אלי אן יצל כמאלה אמא מן
מנבה ינבהה או מן נפסה אמא מתי אבתדא בהדא אלעלם אלאלאהי
פלים יחדת תשויש פקט פי אלאעתקאדאת בל תעטיל מחץ ומא מתאל

1) תהלים קלא, א. 2) חגיגה יג, א. 3) שם יא, ב.
4) ישעיה ה, כ. 5) להלן פ' סח ועב.

ולך ענדי אלא מתל מן יגדי אלצבי אלרציע בכבז אלחנטה ואללחם
ושרב אלכמר פאנה יקתלה בלא שך ליס לאן הדה אגדיה סו וגיר טביעיה
(לז, א) ללאנסאן בל לצעף אלמתנאול להא ען הצמהא חתי יחצל | אלאסתנפאע
בהא כדלך הדה אלארא אלצחיחה מא אכפית ואלגזת ותחיל כל עאלם
פי תעלימהא בגיר תצריח בכל וגה מן אלתחיל מן אגל כונהא פיהא
באטנה סו או מן אגל כונהא האדה לקואעד אלשריעה כמא יטן אלגהאל
אלדין זעמוא אנהם וצלוא דרגה אלנטר בל אכפית לקצור אלעקול פי
אלאבתדא ען קבולהא ולוח בהא ליעלמהא אלכאמל ולדלך תתסמי סודות
וסתרי תורה כמא נבין והדא הו אלסבב פי כון אלתורה דברה
כלשון בני אדם עלי מא בינא 1) ודלך לכונהא מעדה ליבתדי בהא
ויתעלמהא אלצביאן ואלנסואן וכאפה אלנאס וליס פי קדרתהם פהם
אלאמור עלי חקיקתהא פלדלך אקתצר בהם עלי אלתקליד פי כל ראי
צחיח יותר תצריקה ופי כל תצור עלי מא יסדר אלדהן נחו וגודה לא
עלי חקיקה מאהיתה פאדא כמל אלשכץ ונמסרו לו סתרי תורה 2)
אמא מן גירה או מן נפסה אדא נבהה בעצהא עלי בעץ וצל דרגה יצדק
בתלך אלארא אלצחיחה בטרק אלתצדיק אלחקיקיה אמא באלברהאן פי
מא יסכן פיה ברהאן או באלחגג אלקויה פי מא יסכן פיה דלך וכדלך
יתצור תלך אלאמור אלתי כאנת לה כיאלאת ומתאלאת בחקאיקהא ויפהם
מאהיתהא וקד תכרר לך מראת פי אקאוילנא קולהם ולא במרכבה
ביחיד אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו וחיניד מוסרין לו
ראשי פרקים 3) ולדלך לא ינבגי אן יפאתח אחד פי הדא אלבאב אלא
(לז, ב) בקדר אחתמאלה וכהרין אלשרטין אחדהמא | כונה חכם אעני אנה חצלת
לה אלעלום אלתי תתכד מנהא מקדמאת אלנטר ואלתאני אן יכון פהמא
פטנא דכי אלטבאיע ישער באלמעני באיסר תלויח והו מעני קולהם
מבין מדעתו ומאכין לך אלסבב פי מנע תעלים אלגמהור בטרק אלנטר
אלחקיקיה ואכדהם בתצור מאהיאת אלאמור עלי מא הי עליה וכון דלך
אמרא לאזמא צרוריא אלא יכון אלא הכדא פי פצל בעד הדא פאקול:

1) לעיל פ׳ כו. 2) השוה חגיגה יג, א. 3) לעיל ע׳ 3.

פצל לד

אלאסבאב אלמאנעה לאפתתאח אלתעלים באלאלאהיאת ואלתנביה
עלי מא ינבגי אלתנביה עליה ותעריץ דלך ללגמהור כמסה
אסבאב. אלסבב אלאול צעובה אלאמר פי נפסה ולטפה וגמוצה קאל
רחוק מה שהיה ועמוק עמוק מי ימצאנו 1) וקיל והחכמה
מאין תמצא 2) ולא ינבגי אן יבתדי פי אלתעלים באלאצעב ואלאגמץ
פהמא ומן אלאמתאל אלמשהורה פי מלתנא תשביה אלעלם באלמא
וביינוא ע״אם פי הדא אלמתל מעאני מן גמלתהא אן אלדי ידרי יעום
יכרג גואהר מן קער אלבחר ומן גהל אלעום גרק פלדלך לא יעתרץ ללעום
אלא מן ארתאץ פי תעלמה. ואלסבב אלתאני קצור אדהאן אלנאס כלהם
פי אבתדאיהם ודלך אן אלאנסאן לם יעט כמאלה אלאכיר אולא בל
(לח, א) אלכמאל פיה באלקוה והו פי אבתדאיה | עאדם דלך אלפעל ועיר פרא
אדם יולד 3) ומא כל שכץ לה אמר מא באלקוה ילזם צרורה אן יכרג
דלך אלי אלפעל בל קד יבקי עלי נקצה אמא למואנע או לקלה ארתיאץ
כמא יכרג תלך אלקוה אלי אלפעל ובביאן קיל לא רבים יחכמו 4)
וקאלוא ז״ל ראיתי בני עליה והם מועטים 5) לאן אלמואנע ען
אלכמאל כתירה גדא ואלשואגל ענה גזירה ומתי יחצל אלתהיו אלתאם
ואלפרגה ללארתיאץ חתי יכרג מא פי דלך אלשכץ באלקוה אלי אלפעל.
ואלסבב אלתאלת טול אלתוטיאת לאן ללאנסאן בטבעה תשוק לטלב
אלגאיאת וכתירא מא ימל או ירפץ אלתוטיאת ואעלם אנה לו חצלת
גאיה מא דון אלתוטיאת אלמתקדמה להא למא כאנת תלך תוטיאת בל
כאנת תכון שואגל ופצולא מחצא וכל אנסאן ולו אבלד אלנאס אדא
נבהתה כמא ינבה נאים ותקול לה אמא תשתאק אלאן למערפה הדה
אלסמואת כם עדדהא וכיף שכלהא ומא פיהא ומא הי אלמלאיכה וכיף
כלק אלעאלם באסרה ומא גאיתה בחסב תרתיבה בעצה מן בעץ ומא הי
אלנפס וכיף חדותהא פי אלבדן והל נפס אלאנסאן תפארק ואן כאן תפארק
פכיף ובמא דא ואלי מא דא ומא אשבה הדה אלמבאחת פהו יקול לך

1) קהלת ז, כד. 2) איוב כח, יב. 3) שם יא, יב.
4) שם לב, ט. 5) סוכה מה, ב; סנהדרין צז, ב.

נעם כלא שך וישתאק למערפה הדה אלאשיא עלי חקאיקהא שוקא טביעיא
לכנה יריד סכון הדא אלשוק וחצול מערפה גמיע דלך בכלמה ואחדה או
(לח, ב) כלמתין תקולהא לה אלא אנך לו כלפתה אן יעטל | שגלה גמעה מן
אלזמאן אלי אן יפהם גמיע דלך לּמּא פעל בל יקנע בכיאלאת כאדבה
תסכן נפסה אליהא ויכרה אן יקאל לה אן תם שי יחתאג אלי מקדמאת
כתירה וטול מדה פי אלבחת ואנת תעלם אן הדה אלאמור מרתבטה בעצהא
בבעץ ודלך אן ליס פי אלוגוד גיר אללה תעאלי ומצנועאתה כלהא והי
כל מא אשתמל עליה אלוגוד מן דונה וליס תם טריק לאדראכה אלא מן
מצנועאתה והי אלדאלה עלי וגודה ועלי מא ינבגי אן יעתקד פיה אעני
מא יוגב לה או יסלב ענה פילזם אדא צרורה אעתבאר אלמוגודאת כלהא
עלי מא הי עליה חתי נתכד מן כל פן ופן מקדמאת חקיקיה יקיניה
תנפענא פי מבאחתנא אלאלאהיה פכם מקדמה תוכד מן טביעה אלאעדאד
ומן כואץ אלאשכאל אלהנדסיה נסתדל מנהא עלי אמור ננפיהא ענה
תעאלי וידלנא נפיהא עלי גמלה מעאני אמא אמור אלהיאה אלפלכיה
ואלעלם אלטביעי פמא ארי אלאמר פי דלך ישכל עליך אנהא אמור
צרוריה פי אדראך נסבה אלעאלם לתדביר אללה כיף הי עלי אלחקיקה
לא בחסב אלכיאלאת ותם אמור כתירה נטריה ואן לם תתכד מנהא
מקדמאת להדא אלעלם לכנהא תרוץ אלדהן ותחצל לה מלכה אלאסתדלאל
ומערפה אלחק באלאמור אלדאתיה לה ותזיל אלתשויש אלמוגוד פי אכתר
אדהאן אלנאטרין מן אלתבאס אלאמור אלערציה באלדאתיה ומא יחדת
(לט, א) בסבב דלך מן פסאד אלארא מצאפא אלי תצור תלך | אלאמור עלי מא
הי עליה ואן לם תכן אצלא פי אלעלם אלאלאהי ולא תכלו איצא מן
מנאפע אכרי פי אמור מוצלה לדלך אלעלם פלא בד צרורה למן אראד
אלכמאל אלאנסאני מן אלארתיאץ אולא פי צנאעה אלמנטק תם פי
אלריאציאת עלי תרתיב תם פי אלטביעיאת ובעד דלך פי אלאלאהיאת
וקד נגד כתירין תקף אדהאנהם ענד בעץ הדה אלעלום וחתי אן לם תנקטע
אדהאנהם קד יקטע בהם אלמות והם פי בעץ אלתוטיאת פלו כנא לא
נעטי ראיא עלי גהה אלתקליד בוגה ולא נרשד נחו שי במתאל אלא
נלזם באלתצור אלכאמל באלחדוד אלדאתיה ובאלתצדיק פי מא יראד
אלתצדיק בה באלברהאן ודלך לא ימכן אלא בעד הדה אלתוטיאת אלטוילה

לכאן דלך יכון דאעיא למות אלנאס כאפה והם לא יעלמון חל תם אלאה
ללעאלם או ליס תם אלאה נאהיך אן יוגב לה חכם או תנפי ענה נקיצה
וליס כאן יתכלץ קט מן הדא אלהלאך אלא אחד מעיר ושנים
ממשפחה[1] אמא אלאחאד והם השרידים אשר י״י קורא[2] פלא
יצח להם אלכמאל אלדי הו אלגאיה אלא בעד אלתוטיאת וקד בין שלמה
אן אלחאגה ללתוטיאת צרוריה ואנה לא ימכן אלוצול אלי אלחכמה
אלחקיקיה אלא בעד אלארתיאץ קאל אם קהה הברזל והוא לא
פנים קלקל וחילים יגבר ויתרון הכשר חכמה[3] וקאל
שמע עצה וקבל מוסר למען תחכם באחריתך[4] והנא צרורה
אכרי לתחציל אלתוטיאת | ודלך אן אלאנסאן תחדת לה שכוך כתירה פי (לט, ב)
חאל אלטלב בסרעה ויפהם איצא אלאעתראצאת בסרעה אעני נקץ קול
מא לאן דלך שבה אלהד פי אלבניאן אמא אתבאת אלאקאויל וחל אלשכוך
פלא יצח אלא במקדמאת כתירה תוכד מן תלך אלתוטיאת פיכון אלנאטר
דון תוטיה כמן סעי ברגליה ליצל למוצע מא פוקע פי טריקה פי ביר
עמיק לא חילה ענדה ללכרוג מנה אלי אן ימות פלו עדם אלסעי וסכן
פי מוצעה לכאן אחדי בה וקד אטנב שלמה פי משלי פי וצף חאלאת
אלכסאלי ועגזהם כל דלך מתל ללעגז ען טלב אלעלום וקאל פי שוק
אלשאיק לחצול אלגאיאת ולא יסעי פי תחציל אלתוטיאת אלמוצלה לתלך
אלגאיאת בל ישתאק פקט קאל תאות עצל תמיתנו כי מאנו
ידיו לעשות כל היום התאוה תאוה וצדיק יתן ולא
יחשך[5] יקול אן אלסבב פי כון שוקה קאתלא לה לאנה לא יסעי
ויעמל למא יסכן דלך אלשוק בל יכתר אלתמני לא גיר ויעלק אמאלה
במא לא אלה ענדה לתחצילה פלו אצרב ען הדא אלתשוק לכאן אסלם
לה ואעתבר אכר אלמתאל כמא אנה בין ען אולה פי קולה וצדיק
יתן ולא יחשך וליס צדיק מקאבל עצל אלא בחסב מא בינאה
לאנה יקול אן אלעאדל פי אלנאס אלדי יעטי כל שי חקה יעני זמאנה
כלה ללטלב ולא ימנע מן זמאנה שיא למא סוי דלך כאנה יקול וצדיק
יתן ימיו לחכמה ולא יחשך מהם נטיר קולה אל תתן

1) ירמיהו ג, יד. 2) השוה יואל ג, ה. 3) קהלת י, י.
4) משלי יט, כ. 5) שם כא, כה כו.

מ, א לנשים חילך[1] ואכתר | אלעלמא אעני אלמשאהד באלעלם מבליון
בהדא אלמרץ אעני טלב אלגאיאת ואלכלאם פיהא דון אלנטר פי
תוטיאתהא ומנהם מן ינתהי בה אלגהל או טלב אלריאסה אן ידם תלך
אלתוטיאת אלתי הו מקצר ען אדראכהא או מתואן ען טלבהא וירום
אטהארא אנהא מצרה או גיר מפידה ואלחק ענד אלתאמל בין ואצח.
ואלסבב אלראבע אלאסתעדאדאת אלטביעיה ודלך אנה קד תבין בל תברהן
אן אלפצאיל אלכלקיה הי תוטיאת ללפצאיל אלנטקיה ולא ימכן חצול
נטקיאת חקיקיה אעני מעקולאת כאמלה אלא לרגל מרתאץ אלאכלאק
גדא די הדו וסכון ותם כלק כתירון קד חצל להם מן אול אלפטרה היאה
מזאגיה לא ימכן מעהא כמאל בוגה כמן הו באלטבע חאר אלקלב גדא
קויא פאנה לא ינפך מן אלחרג ולו ראץ נפסה אעטם ריאצה וכמן מזאג
אלאנתיין מנה חאר רטב קויה אלבניה ואועיה אלמני כתירה אלתוליד
ללמני פאן הדא יבעד אן יכון עפיפא ולו ראץ נפסה גאיה אלריאצה
וכדלך תגד מן אלנאס קומא דוי טיש ותהור וחרכאתהם קלקה גדא גיר
מנתטמה תדל עלי פסאד תרכיב וסו מזאג לא ימכן אן יעבר ענה פהאולא
לא ירגי פיהם כמאל אבדא ואלסעי מעהם פי הדא אלפן גהל מחץ מן
אלדי יסעי לאן הדא אלעלם כמא עלמת מא הו עלם טב ולא עלם הנדסה
ולא כל ואחד מהיא לה מן אלוגוה אלתי קלנא פלא בד מן תקדים
מ, ב אלתוטיאת אלכלקיה חתי יציר אלאנסאן פי | גאיה אלאסתקאמה ואלכמאל
כי תועבת י״י נלוז ואת ישרים סודו[2] ולדלך יכרה תעלימה
ללשבאב בל לא ימכנהם קבולה לגליאן טבאיעהם ואשתגאל אדהאנהם
בשעלה אלנשו חתי תכמד תלך אלשעלה אלמחירה ויחצל להם אלהדו
ואלסכון ותכשע קלובהם ותכצע מן גהה אלמזאג וחיניד יסתנהצון
אנפסהם להדה אלדרגה והי אדראכה תעאלי אעני אלעלם אלאלאהי אלמסמי
ענה במעשה מרכבה קאל קרוב י״י לנשברי לב[3] וקאל
מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח וכו'[4] ולדלך
קאלוא פי אלתלמוד עלי קולהם מוסרים לו ראשי הפרקים
קאלוא[5] אין מוסרין ראשי הפרקים אלא לאב בית דין

1) משלי לא, ג. 2) שם ג, לב. 3) תהלים לד, יט.
4) ישעיה נז, טו. 5) חגיגה יג, א.

והוא שלבו דואג בקרבו ואלקצד בדלך אלכשוע ואלכצוע ואלורע
אלזאיד מצאפא אלי אלעלם והנאך קיל אין מוסרין סתרי תורה
אלא ליועץ וחכם חרשים ונבון לחש והדא אמור לא בד פיהא
מן תהיו טביעי אלא תעלם אן מן אלנאס מן הו צעיף אלראי גדא ואן
כאן אפהם אלנאס ומנהם מן לה ראי צאיב וחסן תדביר פי אלאמור
אלסיאסיה והו אלדי יתסמי יועץ לכנה לא יפהם מעקולא ולו קרב מן
אלמעקולאת אלאול בל יכון אבלה גדא לא חילה פיה למה זה מחיר
ביד כסיל לקנות חכמה ולב אין[1] ומן אלנאס אלפהם אלדכי
באלטבע אלקדיר עלי אכפי אלמעאני בעבארה וגיזה מחכמה והו אלדי
יתסמי נבון לחש לכנה לם ישתגל ולא חצלת לה עלום ואלדי לה
מא, א אלעלום אלחאצלה באלפעל הו אלדי | יתסמי חכם חרשים קאלוא כיון
שמדבר נעשו הכל כחרשים[2] פתאמל כיף אשתרטוא בנץ כתאב
כמאל אלשכץ פי אלסיאסאת אלמדניה ופי אלעלום אלנטריה מע דכא
טבע ופהם וחסן עבארה פי איצאל אלמעאני בתלויח וחיניד מוסרין
לו סתרי תורה והנאך קיל אמר ליה ר' יוחנן לר' אלעזר תא
לגמרך מעשה מרכבה אמר ליה אכתי לא קשאי יעני אני לם
אשך ואלי אלאן אגד גליאן אלטביעה וטיש אלצבא פאדרי כיף אשתרטוא
אלסן איצא מצאפא אלי תלך אלפצאיל פכיף ימכן מע הדא אלכוץ פי
דלך מע גמהור אלנאס כלהם טף ונשים. ואלסבב אלכאמס אלאשתגאל
בצרוריה אלאגסאם אלתי הי אלכמאל אלאול ובכאצה אן אנצאף אליהא
אלאשתגאל באלזוגה ואלאולאד ולא סימא אן אנצאף לדלך טלב פצול
אלעיש אלחאצלה מלכה מתמכנה בחסב אלסיר ואלעאדאת אלסו פאנה
ולו אלאנסאן אלכאמל כמא דכרנא אדא כתר אשתגאלה בהדה אלאמור
אלצרוריה פנאהיך אלגיר צרוריה ואשתד שוקה להא צעפת מנה אלתשוקאת
אלנטריה ואנגמרת וצאר טלבה להא בפתור ותראך וקלה אהתמאם פלא
ידרך מא פי קותה אן ידרך או ידרך אדראכא משושא מכתלטא מן
אלאדראך ואלתקציר. פבחסב הדה אלאסבאב כלהא כאנת הדה אלאמור
לאיקה באחאד כואץ גדא לא באלגמהור ולדלך תכפי ען אלמבתדי וימנע מן אלתערץ
להא כמא | ימנע אלטפל אלצגיר ען תנאול אלאגדיה אלגליטה ורפע אלאתקאל : מא, ב

1) משלי יז, טז. 2) חגיגה יד, א.

פצל לה

לא תטן אן כל מא וטאנאה פי הדה אלפצול אלמתקדמה מן עטם שאמך
וכפאיה ובעד אדראכה וכונה מצנונא בה עלי אלגמהור אן נפי
אלתגסים ונפי אלאנפעאלאת דאכל פי דלך לים אלאמר כדלך בל כמא
ינבגי אן ירבי אלצגאר ויעלן פי אלגמהור עלי אן אללה עז וגל ואחד
ולא ינבגי אן יעבד סואה כדלך ינבגי אן יקלדוא באן אללה לים בגסם
ולא שבה בינה ובין מכלוקאתה אצלא פי שי מן אלאשיא ולא וגודה
שבה וגודהא ולא חיאתה שבה חיאה אלחי מנהא ולא עלמה שבה עלם
מן לה עלם מנהא ואן לים אלאכתלאף בינה ובינהא באלאכתר ואלאקל
פקט בל בנוע אלוגוד אעני אן יקרר ענד אלכל אן לים עלמנא ועלמה או
קדרתנא וקדרתה תכתלף באלאכתר ואלאקל ואלאשד ואלאצעף ומא אשבה
דלך אד אלקוי ואלצעיף מתשאבהאן באלנוע צרורה ויגמעהמא חד מא
ואחד וכדלך כל נסבה אנמא תכון בין שיין תחת נוע ואחד קד תבין דלך
איצא פי אלעלום אלטביעיה בל כל מא ינסב אליה תעאלי מבאין
לצפאתנא מן כל גהה חתי לא יגמעהמא חד אצלא וכדלך וגודה ווגוד
מא סואה | אנמא יקאל עליהמא וגוד באשתראך אלאסם כמא סאבין והדא מב, ז
אלקדר יכפי אלצגאר ואלגמהור פי אקראר ארהאנהם עלי אן תם מוגוד
כאמל לא גסם ולא קוה פי גסם הו אלאלאה ולא ילחקה נחו מן אנחא
אלנקץ ולדלך לים ילחקה אנפעאל אצלא. אמא אלכלאם פי אלצפאת
וכיף תנפי ענה ומא מעני אלצפאת אלמנסובה לה וכדלך אלכלאם פי
כלקה מא כלק ופי צפה תדבירה ללעאלם וכיף ענאיתה במא סואה ומעני
משיתה ואדראכה ועלמה בכל מא יעלמה וכדלך מעני אלנבוה וכיף
מראתבהא ומא מעני אסמאיה אלמדלול בהא עלי ואחד ואן כאנת אסמא
כתירה פאן הדה כלהא אמור גאמצה והי סתרי תורה באלחקיקה והי
אלסודות אלתי תדכר דאימא פי כתב אלאנביא ופי כלאם אלחכמים
ז״ל והדה הי אלאשיא אלתי לא ינבגי אלכלאם פיהא אלא בראשי
הפרקים כמא דכרנא ומע אלשכץ אלמוצוף איצא אמא נפי אלתגסים
ורפע אלשבהיה ואלאנפעאלאת ענה פאמר ינבגי אלתצריח בה ותביינה
לכל אחד בחסבה ותקלידה ללצגאר ואלנסואן ואלבלה ואלנאקצי אלפטרה

כמא יקלדון אנה ואחד ואנה קדים ואן לא יעבד סואה לאן לא תוחיד
אלא ברפע אלגסמאניה אד אלגסם לים בואחד בל מרכב מן מאדה וצורה
אתנין באלחד והו איצא מנקסם קאבל אלתגזיה פאדא קבלוא דלך ואלפוא
ורבוא עליה וכברוא ותחירוא פי נצוץ אלכתב אלנבויה בין להם מענאהא
ואנחצוא | לתאוילהא ונבהוא עלי אשתראך אלאסמא ואסתעאראתהא אלתי מב, ב
צמנתהא הדה אלמקאלה חתי יסלם להם צחה אלאעתקאד פי וחדאניה
אללה ופי תצדיק אלכתב אלנבויה ומן נבא דהנה ען פהם תאויל אלנצוץ
ופהם אלאתפאק פי אלאסם מע אלאכתלאף פי אלמעני קיל לה הדא
אלנץ יפהם תאוילה אהל אלעלם לכנך אנת תעלם אן אללה עז וגל לים
בגסם ולא ינפעל לאן אלאנפעאל תגיר והו תעאלי לא ילחקה תגיר ולא
ישבה שיא מן כל מא סואה ולא יגמעה מע שי מנהא חד מן אלחדוד
אצלא ואן הדא אלכלאם אלנבוי חק ולה תאויל ויוקף מעה ענד הדא
אלקדר ולא ינבגי אן יקר אחד עלי אעתקאד תגסים או עלי אעתקאד
לאחק מן לואחק אלאגסאם אלא מא יקר עלי אעתקאד עדם אלאלאה או
אלשרך בה או עבאדה מן דונה :

פצל לו

סאבין לך ענד כלאמי פי אלצפאת עלי אי גהה קיל אן אללה ירציה
אלאמר אלכדא או יסכטה ויגצבה אלדי כדלך אלמעני יקאל
פי אשכאץ מן אלנאס אן אללה רצי ענהם או גצב עליהם או סכט ולים
הדא אלמעני הו גרץ הדא אלפצל בל גרצה מא אקול פיה. אעלם אנך
אדא תאמלת גמיע אלתורה וגמיע כתב | אלאנביא לא תגד לשון חרון מג, א
אף ולא לשון כעס ולא לשון קנאה אלא פי עבודה זרה
כאצה ולא תגד יסמי אויב י״י או צר או שונא אלא עובד עבודת
זרה כאצה קאל ועבדתם אלהים אחרים וכו׳ וחרה אף י״י
בכם[1] פן יחרה אף י״י[2] להכעיסו במעשה ידיכם[3] הם
קנאוני בלא אל כעסוני בהבליהם וכו׳[4] כי אל קנא
וכו׳[5] מדוע הכעיסוני בפסליהם[6] מכעס בניו ובנותיו[7]

1) דברים יא, טז, יז. 2) שם ו, טו. 3) שם לא, כט.
4) שם לב, כא. 5) שם ו, טו. 6) ירמיהו ח, יט. 7) דברים לב, יט.

כי אש קדחה באפי[1]) נוקם הוא לצריו ומשלם הוא לאויביו[2]) ומשלם לשנאיו[3]) עד הורישו את אויביו[4]) אשר שנא י״י אלהיך[5]) כי כל תועבת י״י אשר שנא[6])
וחדֿא אכתֿר מן אן יחצי לכנה אדֿא אסתקפיתה פי גמיע אלכתב וגדתה
ואנמא גאת אלכתב אלנבויה בהדֿא אלתאכיד אלעטֿים לכון הדֿא ראיא
באטלא תעלק בה תעאלי אעני עבאדה עבודה זרה ולום ערול אלדֿי
אעתקד אן זירא קאים פי אלוקת אלדֿי כאן פיה קאערא ען אלחק כעדול
מן אעתקד אן אלנאר תחת אלהוא או אלמא תחת אלארץ או אן אלארץ
בסיטה ונחו דֿלך ומא עדול הדֿא אלתֿאני ען אלחק כעדול מן אעתקד אן
אלשמס מן אלנאר או אן אלפלך נצף כרה ונחו דֿלך ולא עדול הדֿא
אלתֿאלתֿ ען אלחק כעדול מן אעתקד אן אלמלאיכה יאכלון וישרבון ונחו
דֿלך ולא עדול הדֿא אלראבע ען אלחק כעדול מן אעתקד וגוב עבאדה
שי גיר אללה פאנה כלמא כאן אלגהל ואלכפר מתעלקא באמר עטֿים אעני
במן לה מרתבה מתמכנה פי אלוגוד כאן אעטֿם מן תעלקה במן | לה
מרתבה דון דֿלך ואעני באלכפר אעתקאד אלשי עלי כלאף מא הו עליה
ואעני באלגהל גהל מא ימכן מערפתה פלים גהל מן גהל מסאחה מכרוט
אלאסטואנה או גהל כריה אלשמס כגהל מן גהל הל אלאלאה מוגוד או
לים ללעאלם אלאה ולא כפר מן טֿן אן מכרוט אלאסטואנה נצפהא או
אן אלשמס דאירה ככפר מן טֿן אן אלאלאה אכתֿר מן ואחד ואנת תעלם
אן כל מן עבד עבודה זרה פלם יעבדהא עלי אן לא אלאה סואהא ולא
תכיל אנסאן יומא קט מן אלמאצין ולא יתכיל מן אלאתין אן אלצורה
אלתי יעמלהא מן אלמסבוכאת או מן אלחגארה ואלכשב תלך אלצורה
כלקת אלסמאואת ואלארץ וחי תדברהא בל אנמא עבדת עלי גהה אנהא
מתֿאל לשי הו ואסטה בינגא ובין אללה כמא בין וקאל מי לא יראך
מלך הגוים וכו׳[7]) וקאל ובכל מקום מקטר מגש לשמי
וכו׳[8]) ישיר עלי אלסבב אלאול ענדהם וקד בינא דֿלך פי תאליפנא
אלכביר[9]) וחדֿא ממא לא ינאזע פיה אחד מן אהל שריעתנא לכנהם מע

1) דברים לב, כב. 2) נחום א, בן שם: נוקם ה׳ לצריו ונוטר הוא לאויביו.
3) דברים ז, י. 4) במדבר לב, כא. 5) דברים טז, כב. 6) שם יב, לא.
7) ירמיהו י, ז. 8) מלאכי א, יא. 9) משנה תורה, ה׳ עבודה זרה א.

כון אולאיך אלכאפרין מעתקדין וגוד אלאלאה אדֿ ותעלק כפרהם בחק
הו לה תעאלי פקט אעני אלעבאדה ואלתעטֿים כמא קאל ועבדתם את
י״י וכו׳[1]) כי יתכת וגודה פי אעתקאד אלגמהור וטֿנוא הדֿא אלחק
למן סואה פכאן דֿלך דאעיא לעדם וגודה תעאלי מן אעתקאד אלגמהור
אדֿ לא ידרך אלגמהור אלא אפעאל אלעבאדאת לא מעאניהא ולא חקיקה
אלמעבוד בהא פכאן דֿלך | מוגבא לאסתחקאקהם אלהלאך כמא גא אלנץ
לא תחיה כל נשמה[2]) ובין אלעלה והי אזאלה הדֿא אלראי אלבאטל
לאן לא יפסד בה אלגיר כמא קאל למען אשר לא ילמדו אתכם
לעשות וכו׳[3]) וסמאהם אויבים ושונאים וצרים וקאל אן
פאעל דֿלך מקנא ומכעים ומעלה חמה פכיף יכון חאל מן תעלק
כפרה בדֿאתה תעאלי ואעתקאדה עלי כלאף מא הו עליה אעני לא יעתקד
וגודה או יעתקדה אתֿנין או יעתקדה גסמא או יעתקדה דֿא אנפעאלאת
או ינסב לה אי נקץ כאן פאן הדֿא בלא שך אשד מן עובד עבודה
זרה עלי אנהא ואסטה או מטיבה או מריעה בזעמה פאעלם יא הדֿא
אנך מתי אעתקדת תגסימא או חאלה מן חאלאת אלגסם פאנך מקנא
ומכעים וקודח אש חמה ושונא ואויב וצר אשד מן עובד
עבודה זרה בכתֿיר ואן כטר בבאלך אן מעתקד אלתגסים מעדֿור
לכונה רבי עליה או לגהלה וקצור אדראכה פכדֿלך ינבגי לך אן תעתקד
פי עובד עבודה זרה לאנה מא יעבד אלא לגהל או לתרביה מנהג
אבותיהם בידיהם ואן קלת אן טֿאהר אלנץ ילקיהם פי הדֿה
אלשבהה כדֿלך פלתעלם אן עובד עבודה זרה אנמא דעאה לעבאדתהא
כיאלאת ותצוראת נאקצה פלא עדֿר למן לא יקלד אלמחקקין אלנאטֿרין
אן כאן מקצרא ען אלנטֿר פאני לא אכפר מן לא יברהן עלי נפי אלגסמאניה
בל אכפר מן לא יעתקד נפיהא ולא סימא כוגוד שרח אנקלוס ושרח
יונתן בן | עזיאל עליהמא אלסלאם אלדֿין יבעדאן ען אלתגסים כל
אלאבעאד וחדֿא כאן גרץ אלפצל:

פצל לז

פנים אסם משתרך ואכתֿר אשתראכה הו עלי גהה אלאסתעארה הו

1) שמות כג, כה. 2) דברים כ, טז. 3) שם שם, יח.

אסם אלוׄגה מן כל חיואן ונהפכו כל פנים לירקון[1] מדוע
פניכם רעים[2] והדׄא כתׄיר והו אסם אלגׄצׄב ופניה לא היו לה
עוד[3] ובחסב הדׄא אלמעני אסתעמל כתׄירא פי מעני גׄצׄב אללה וסכׄטה
פני י״י חלקם[4] פני י״י בעושי רע[5] פני ילכו והניחותי
5 לך[6] ושמתי אני את פני באיש ההוא ובמשפחתו[7]
וודׄא כתׄיר והו איצׄא אסם חצׄרה אלשכׄץ ומקאמה על פני כל אחיו
נפל[8] ועל פני כל העם אכבד[9] מענאה במחצׄרהם אם לא
על פניך יברכך[10] בחצׄרתך ובוגׄודך ובחסב הדׄא אלמעני קיל
ודבר י״י אל משה פנים אל פנים[11] יעני חצׄרה בחצׄרה דון
10 ואסטה כמא קיל לכה נתראה פנים[12] וכמא קאל פנים בפנים
דבר י״י עמכם[13] ובין פי מוצׄע אכׄר וקאל קול דברים אתם
שומעים ותמונה אינכם רואים זולתי קול[14] וכני ען דׄלך
פנים בפנים כדׄלך קולה ודבר י״י אל משה פנים אל
פנים כנאיה ען קולה פי צורה אלכׄטאב וישמע את הקול מדבר
15 אליו[15] פקד תבין לך אן סמאע אלקול דון ואסטה מלאך יכני ענה
פנים בפנים ומן הדׄא אלמעני ופני לא יראו[16] חקיקה וגׄודי ן
מה, א עלי מא הי עליה לא תדרך ופנים איצׄא הו טׄרף מכאן אלמקול ענה
פי אלערביה אמאמך או בין ידיך וכתׄירא מא אסתעמל בחסב הדׄא אלמעני
פי אללה תעׄ׳ לפני י״י[17] ובחסב הדׄא אלמעני איצׄא הו ופני לא
20 יראו פי תאויל אנקלוס קאל ודקדמי לא יתחזון ישיר אן תׄם
מכׄלוקאת איצׄא עטׄימה לא ימכן אלאנסאן אדראכהא עלי מא הי עליה
והי אלעקול אלמפארקה ונסבת ללה אנהא אמאמה ובין ידיה דאימא לשדה
אלענאיה בהא דאימא ואמא אלשי אלמדרך ענדה אעני ענד אנקלוס
עלי אלחקיקה פהו אלאמור אלתי הי דון הדׄה פי מרתבה אלוגׄוד אעני
25 דׄאת אלמאדה ואלצורה וענהא קאל ותחזי ית דבתראי יעני אלמוגׄודאת
אלתי כאני מערץׄ ענהא ומסתדברהא עלי גׄהה אלתמתׄיל לבעדהא ען וגׄודה

1) ירמיהו ל, ו. 2) בראשית מ, ז. 3) שמואל א א, יח.
4) איכה ד, טז. 5) תהלים לד, יז. 6) שמות לג, יד. 7) ויקרא כ, ה.
8) בראשית כה, יח. 9) ויקרא י, ג. 10) איוב א, יא. 11) שמות לג, יא.
12) מלכים ב יד, ח. 13) דברים ה, ד. 14) שם ד, יב. 15 במדבר ז, פט.
16) שמות לג, כג. 17) בראשית יח, כב.

תעאלי וסתסמע תאוילי פי מא טלב משה רבנו ע״אס ופנים איצׄא
טׄרף זמאן במעני קבל או קדים לפנים בישראל[1] לפנים הארץ
יסדת[2] ופנים איצׄא אסם אלרעאיה ואלענאיה לא תשא פני דל[3]
ונשוא פנים[4] אשר לא ישא פנים[5] והדׄא כתׄיר ובחסב הדׄא
5 אלמעני איצׄא קיל ישא י״י פניו אליך וישם לך שלום[6]
יעני אצחאב אלענאיה בנא:

פצל לח

אחור אסם משתרך הו אסם אלטׄהר אחורי המשכן[7] ותצאו
מה, ב החנית מאחריו[8] וקד יכון טׄרף זמאן במעני בעד
ואחריו לא קם כמוהו[9] אחר הדברים האלה[10] והדׄא כתׄיר
ויכון במעני אלתבע ואקתפא אלאתׄר פי אלסיר בסירה שכׄץ מא אחרי
י״י אלהיכם תלכו[11] אחרי י״י ילכו[12] יעני תבע טאעתה
ואקתפא אתׄר אפעאלה ואלסיר בסירתה הלך אחרי צו[13] ובחסב
15 הדׄא אלמעני קיל וראית את אחורי[14] תדרך מא תבעני ותשבה
בי ולזם ען ארארתי אי מכׄלוקאתי כלהא כמא סאבין פי בעץׄ פצול
הדׄה אלמקאלה[15]:

פצל לט

20 **לב** אסם משתרך הו אסם אלקלב אעני אלעצׄו אלדׄי פיה מבדא חיאה
כל דׄי קלב ויתקעם בלב אבשלום[16] ולמא כאן הדׄא אלעצׄו
פי וסט אלבדן אסתעיר לוסט כל שי עד לב השמים[17] לבת אש[18]
והו אסם אלפכרה איצׄא לא לבי הלך[19] יעני כנת חאצׄרא בפכרתי
ענד סא גׄרי כדׄא וכדׄא ומן הדׄא אלמעני ולא תתורו אחרי לבבכם[20]
25 יעני תבע אפכארכם אשר לבבו פונה היום[21] פכרתה זאילה והו

1) רות ד, ז. 2) תהלים קב, כו. 3) ויקרא יט, טו.
4) ישעיה ג, ג. 5) דברים י, יז. 6) במדבר ו, כו. 7) שמות כו, יב.
8) שמואל ב ב, כג. 9) מלכים ב כג, כה. 10) בראשית טו, א. 11) דברים יג, ה.
12) הושע יא, י. 13) שם ה, יא. 14) שמות לג, כג. 15) להלן פ׳ נד.
16) שמואל ב יח, יד. 17) דברים ד, יא. 18) שמות ג, ב. 19) מלכים ב ה, כו.
20) במדבר טו, לט. 21) דברים כט, יז.

אסם אלדאי כל שארית ישראל לב אחד להמליך את דודי 1) אי עלי ראי ואחד וכדלך קולה ואוילים בחסר לב ימותו 2) יריד בנקץ אלראי וכדלך קולה לא יחרף לבבי מימי 3) מענאה לם ינחרף ראיי ולא זאל ען הדא אלאמר לאן אול אלכלאם בצדקתי החזקתי ולא ארפה לא יחרף לבבי | מימי ומן מעני יחרף ענדי קולה (מו, א) שפחה נחרפת לאיש 4) מגאנם ללערבי יעני מנחרפה אי זאילה ען מלכיה אלדק למלכיה אלזוגיה והו אסם אלאראדה ונתתי לכם רועים כלבי 5) היש את לבבך ישר כאשר לבבי 6) אי אראדתך פי אלאסתקאמה כאראדתי וקד יסתעאר ללה כחסב הדא אלמעני כאשר בלבבי ובנפשי יעשה 7) מענאה יפעל בחסב אראדתי והיו עיני ולבי שם כל הימים 8) ענאיתי ואראדתי והו אסם אלעקל ואיש נבוב ילבב 9) יעקל וכדלך לב חכם לימינו 10) עקלה פי אלאמור אלכאמלה והדא כתיר ובחסב הדא אלמעני אסתעיר ללה פי כל מוצע אעני עלי אנה דאל עלי אלעקל אלא אלשאד פאנה קד ידל בה עלי אלאראדה כל מוצע בחסבה וכדלך והשבות אל לבבך 11) ולא ישיב אל לבו 12) וכל מא שאבהה כלה אעתבאר עקל כמא קאל ולא נתן י״י לכם לב לדעת 13) מתל אתה הראית לדעת 14) ואמא קולה ואהבת את י״י אלהיך בכל לבבך 15) פאן שרחה ענדי בגמיע קוי קלבך אעני קוי אלבדן כלהא לאן מבדא אלגמיע מן אלקלב ואלגרץ אנך תגעל גאיה אפעאלך כלהא אדראכה כמא בינא פי שרח אלמשנה 16) ופי משנה תורה 17):

פצל מ

(מו, ב) **רוח** אסם משתרך הו אסם אלהוא אעני אלרכן מן | ארבעה אלארכאן ורוח אלהים מרחפת 18) והו איצא אסם אלריח אלהאבה

1) דברי הימים א יב, לט. 2) משלי י, כא. 3) איוב כז, ו.
4) ויקרא יט, כ. 5) ירמיה ג, טו. 6) מלכים ב י, טו. 7) שמואל א ב, לה.
8) מלכים א ט, ג. 9) איוב יא, יב. 10) קהלת י, ב. 11) דברים ד, לט.
12) ישעיה מד, יט. 13) דברים כט, ג. 14) שם ד, לה. 15) שם ו, ה.
16) שמונה פרקים פ׳ ה. 17) יסודי התורה פ׳ ב ה׳ ב. 18) בראשית א, ב:

ורוח הקדים נשא את הארבה 1) רוח ים 2) והדא כתיר והו איצא אסם אלרוח אלחיואני רוח הולך ולא ישוב 3) אשר בו רוח חיים 4) והו איצא אסם אלשי אלדי יבקי מן אלאנסאן בעד אלמות אלדי לא ילחקה אלפסאד והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה 5) והו איצא אסם אלפיץ אלעקלי אלאלאהי אלדי יפיץ עלי אלנביין פיתנבאון בה כמא נבין לך ענד כלאמנא פי אלנבוה במא יליק אן ידכר פי הדה אלמקאלה ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם 6) ויהי כנוח עליהם הרוח 7) רוח י״י דבר בי 8) והדא כתיר והו איצא אסם אלגרץ ואלאראדה כל רוחו יוציא כסיל 9) גרצה ואראדתה ומתלה ונבקה רוח מצרים בקרבו ועצתו אבלע 10) יקול תתשתת אגראצה ותדבירה יכפי ומתלה מי תכן את רוח י״י ואיש עצתו יודיענו 11) יקול מן הו אלדי יעלם אנתטאם אראדתה או ידרך תדבירה ללוגוד כיף הו פיעלמנא בה כמא סנבין פי פצול תאתי פי אלתדביר 12) פכל רוח מנסובה ללה פהי בחסב אלמעני אלכאמס ובעצהא בחסב אלמעני אלאכיר אלדי הו אלאראדה כמא בינא ישרח פי כל מוצע בחסב מא ידל עליה דלך אלכלאם:

פצל מא

נפש אסם משתרך הו אסם אלנפס אלחיואניה אלעאמה | לכל חסאס (מז, א) אשר בו נפש חיה 13) והו איצא אסם אלדם לא תאכל הנפש עם הבשר 14) והו איצא אסם אלנפס אלנאטקה אעני צורה אלאנסאן חי י״י אשר עשה לנו את הנפש הזאת 15) והו אסם אלשי אלבאקי מן אלאנסאן בעד אלמות והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים 16) והו אסם אלאראדה לאסר שריו בנפשו 17) יעני באראדתה ומתלה ואל תתנהו בנפש איביו 18) יעני לא

1) שמות י, יג. 2) שם שם, יט. 3) תהלים עח, לט.
4) בראשית ז, טו. 5) קהלת יב, ז. 6) במדבר יא, יז. 7) שם שם, כה.
8) שמואל ב כג, ב. 9) משלי כט, יא. 10) ישעיה יט, ג. 11) שם מ, יג.
12) חלק ג פ׳ יח והלאה. 13) בראשית א, ל. 14) דברים יב, כג.
15) ירמיה לח, טז. 16) שמואל א כה, כט. 17) תהלים קה, כב. 18) שם מא, ג.

תסלמת לאראדתהם ומתלה ענדי אם יש את נפשכם לקבר את מתו[1] יעני אן כאן הדא מן גרצכם ובאראדתכם ומתלה אם יעמד משה ושמואל לפני אין נפשי אל העם הזה[2] מענאה לא אראדה לי פיהם אי לא אריד בקאהם וכל דכר נפש גא מנסובא אליה תעאלי הו במעני אלאראדה כמא תקדם לנא פי קולה כאשר בלבבי ובנפשי יעשה[3] מענאה באראדתי וכגרצי פבחסב הדא אלמעני יכון שרח ותקצר נפשו בעמל ישראל[4] וכפת אראדתה ען אשקא ישראל והדא אלפסוק לם יתרגמה יונתן בן עזיאל בוגה לאנה אכדה כחסב אלמעני אלאול וגאה מן דלך אנפעאל פאמתנע מן שרחה אמא אדא אכד מן הדא אלמעני אלאכיר פיכון אלשרח בינא גדא לאנה תקדם אלקול אן ענאיתה תעאלי תכלת ענהם חתי הלכוא ואסתגאתוא ולם יגתהם פלמא באלגוא פי אלתובה ועטם דלהם ואסתולי אלעדו עליהם רחמהם וכפת אראדתה ען אסתמראר שקאיהם ודלהם פאעלמה אנה גריב ותכון אלבא פי קולה בעמל ישראל מכאן מן וכאנה קאל מן עמל ישראל וקד עדוא מן דלך אהל אללגה כתירא והנותר בבשר ובלחם[5] נשאר בשנים[6] בגר ובאזרח הארץ[7] והו כתיר:

פצל מב

חי אסם אלנאמי אלחסאס כל רמש אשר הוא חי[8] והו אסם אלברו מן אלמרץ אלשדיד גדא ויחי מחליו[9] במחנה עד חיותם[10] וכדלך בשר חיו[11] וכדלך מות אסם אלמות ואסם אלמרץ אלשדיד וימת לבו בקרבו והוא היה לאבן[12] יעני שדה מרצה ולדלך בין פי בן הצרפית ויהי חליו חזק מאד עד אשר לא נותרה בו נשמה[13] לאנה לו קאל וימת לכאן יחתמל אן יכון מרצא שדידא קארב אלמות מתל נבל ענד סמאעה אלכבר וקד קאל בעץ אלאנדלסיין אנה תעטל נפסה חתי לם ידרך לה נפס אצלא כמא יעתרי

1) בראשות כג, ח. 2) ירמיה טו, א. 3) שמואל א ב, לה.
4) שופטים י, טז. 5) ויקרא ח, לב. 6) שם כה, נב. 7) שמות יב, יט.
8) בראשות ט, ג. 9) ישעיה לח, ט. 10) יהושע ה, ח. 11) ויקרא יג, י.
12) שמואל א כה, לז. 13) מלכים א יז, יז.

בעץ אלמסכותין ופי אכתנאק אלרחם חתי לא יעלם הל הו מית או חי וידום הדא אלשך אליום ואליומין וקד כתר איצא אסתעמאל הדא אלאסם פי מעני אקתנא אלעלם ויהיו חיים לנפשך[1] כי מוצאי מצא חיים[2] כי חיים הם למוצאיהם[3] והדא כתיר ובחסב הדא סמי אלארא אלצחיחה חיים ואלארא אלפאסדה מות קאל תעאלי ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב וכו'[4] פקד צרח באן אלטוב הו חיים ואלרע הו מות ובינהמא והכדא אתאול פי קולה תעאלי למען תחיון[5] נחו מא גא אלתפסיר אלמרוי פי קולה למען ויטב לך וכו'[6] ולשהרה הדה אלאסתעארה פי אללגה קאלוא צדיקים אפילו במיתתם קרואים חיים ורשעים אפילו בחייהם קרואים מתים[7] פאעלם הדא:

פצל מג

כנף אסם משתרך ואכתר אשתראכה מן גהה אלאסתעארה וצעה אלאול לגנאח אלחיואן אלטאיר כל צפור כנף אשר תעוף בשמים[8] תם אסתעיר לאטראף אלתיאב וזואיאהא על ארבע כנפות כסותך[9] תם אסתעיר לאקאצי אלמעמור מן אלארץ ואטראפהא אלבעידה מן מואצענא לאחוז בכנפות הארץ[10] מכנף הארץ זמירות שמענו[11] וקאל אבן גנאח אנה איצא יגי במעני אלסתרה מגאנסא ללערבי אלדי יקול כנפת אלשי במעני סתרתה וקאל פי שרח ולא יכנף עוד מוריך[12] ולא ינסתר ענך מנירך ולא ינחגב והדא תפסיר חסן ומנה ענדי ולא יגלה כנף אביו[13] לא יכשף סתר אביה וכדלך ופרשת כנפיך על אמתך[14] שרחה ענדי אבסט סתרך עלי גאריתך ובחסב הדא אלמעני ענדי אסתעיר כנף ללכאלק תעאלי וכדלך ללמלאיכה אד אלמלאיכה ליסוא בדוי אגסאם פי ראינא כמא סאבין[15] פקולה אשר באת לחסות תחת כנפיו[16] שרחה אלתי גית לתסתכני תחת סתרה וכדלך כל כנף גא פי אלמלאיכה

1) משלי ג, כב. 2) שם ח, לה. 3) שם ד, כב. 4) דברים ל, טו.
5) שם ה, ל. 6) שם כב, ז. 7) ברכות יח, א ב. 8) דברים ד, יז.
9) שם כב, יב. 10) איוב לח, יג. 11) ישעיה כד, טז. 12) שם ל, כ.
13) דברים כג, א. 14) רות ג, ט. 15) להלן פי' מט. 16) רות ב, יב.

מענאה אלסתר אלא תתאמל קולה בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו 1) אן סבב וגודה אעני אלמלאך מסתור כפי גרא והו פניו וכדלך אלאשיא אלתי הו סבבהא אעני אלמלאך אלתי הי רגליו כמא כנינא פי אשתראך רגל 2) הי איצא כפיה לאן אפעאל אלעקול כפיה לא יתבין אתרהא אלא בעד ארתיאץ ודלך בסבבין מן גהתהא ומן גהתנא אעני צעף אדראכנא וצעובה אדראך אלמפארק מן חית חקיקתה ואמא קולה ובשתים יעופף פסאבין פי פצל מפרד 3) לאי מעני נסבת חרכה אלטיראן ללמלאיכה :

פצל מד

עין אסם משתרך הו אסם עין אלמא על עין המים במדבר 4) והו אסם אלעין אלבאצרה עין תחת עין 5) והו אסם אלענאיה קאל ען ירמיה קחנו ועיניך שים עליו 6) מענאה אגעל ענאיתך בה ובחסב הדה אלאסתעארה קיל פי חק אללה פי כל מוצע והיו עיני ולבי שם כל הימים 7) ענאיתי וגרצי כמא קדמנא 8) תמיד עיני יי אלהיך בה 9) ענאיתה בהא עיני יי המה משוטטות 10) ענאיתה משתמלה בכל מא פי אלארץ איצא כמא ידכר פי פצול תאתי פי אלענאיה 11) אמא אדא אקתרן באלעינין לפט ראיה או חזיה מתל פקח עיניך וראה 12) עיניו יחזו 13) פמעני דלך כלה אלאדראך | אלעקלי לא אדראך חסי אד כל אחסאס אנפעאל ותאתר כמא עלמת והו תעאלי פאעל לא מנפעל כמא סאבין :

פצל מה

שמע לפט משתרך יכון במעני אלסמע ויכון במעני אלקבול אמא במעני אלסמע לא ישמע על פיך 14) והקול נשמע בית פרעה 15) והדא כתיר ומתלה פי אלכתרה איצא שמע במעני אלקבול

1) ישעיה ו, ב. 2) לעיל פ׳ כח. 3) להלן פ׳ מט. 4) בראשית טז, ז.
5) שמות כא, כד. 6) ירמיה לט, יב. 7) מלכים א ט, ג. 8) לעיל פ׳ לט. 9) דברים יא, יב.
10) זכריה ד, י; שם: משוטטים. 11) חלק ג פ׳ יז והלאה. 12) מלכים ב יט, טז;
שם: פקח ה׳. 13) תהלים יא, ד. 14) שמות כג, יג. 15) בראשית מה, טז.

ולא שמעו אל משה 1) אם ישמעו ויעבדו 2) ולכם הנשמע 3) ולא ישמע את דבריך 4) ויכון במעני אלעלם ואלמערפה גוי אשר לא תשמע לשונו 5) שרחה לא תעלם כלאמה פכל לפט שמיעה גאת פי חק אללה אן כאן טאהר אלנץ אנה מן אלמעני אלאול פהי עבארה ען אלאדראך והו מן אלמעני אלתאלת וישמע יי 6) בשמעו את תלונותיכם 7) כל הדא אדראך עלם ואן כאן טאהר אלנץ אנה מן אלמעני אלתאני פהי עבארה ען כונה תעאלי אגאב דעא אלדאעי או לם יגב דעאה שמוע אשמע צעקתו 8) ושמעתי כי חנון אני 9) הטה יי אזנך ושמע 10) ולא שמע יי בקולכם ולא האזין אליכם 11) גם כי תרבו תפלה אינני שומע 12) כי אינני שומע אותך 13) והדא כתיר וסיאתיך פי הדה אלאסתעאראת ואלתשביהאת מא ישפי גלילך ויוצח שכך ויתבין לך מענאהא כלהא חתי לא יבקי אשכאל פי שי מנהא :

פצל מו

קד דכרנא פי בעץ פצול הדה אלמקאלה 14) אן פרקא עטימא בין אלארשאד לוגוד אלשי ובין תחקיק מאהיתה וגוהרה ודלך אן אלארשאד לוגוד אלשי יכון ולו באעראצה ולו באפעאלה ולו בנסב בעידה גדא ענה בינה ובין גירה מתאל דלך אנך לו אהדת אן תערף סלטאן אקלים מא לאחד אהל בלאדה אלדי לא יערפה פקד יכון תעריפך לה ותנביהך עלי וגודה בטרק כתירה מנהא אן תקול הו אלשכץ אלטויל אלאביץ אללון אלאשיב פקד ערפתה באעראצה וקד תקול הו אלדי תרי חולה גמאעה כבירה מן אלנאס רכאב ומשאה וסיוף מסלולה חולה וראיאת מרפועה עלי ראסה ואבואק תצרב אמאמה או הו אלדי יסכן אלקצר אלדי פי אלבלד אלפלאני מן הדא אלאקלים או הו אלדי אמר בבניאן הדא אלסור או בעמל הדא אלגסר ונחו דלך מן אפעאלה ונסבה לגירה וקד תדל עלי וגודה באלאת הי אכפי מן הדה מתל אן יסאלך סאיל הל להדה אלבלאד סלטאן

1) שמות ו, ט. 2) איוב לו, יא. 3) נחמיה יג, כז. 4) יהושע א, יח.
5) דברים כח, מט. 6) במדבר יא, א. 7) שמות טז, ז. 8) שם כב, כב.
9) שם שם, כו. 10) מלכים ב יט, טז. 11) דברים א, מה. 12) ישעיה א, טו.
13) ירמיה ז, טז. 14) לעיל פ׳ לג.

פתקול לה נעם בלא שך ומא אלדליל עלי דלך תקול לה כון הדא אלצירפי
כמא תראה רגלא צעיפא צגיר אלגסם אסאמה. הדה אלגמלה אלכבירה
מן אלדנאניר והדא אלשכין אלאכר אלעטים אלגתה אלקוי אלפקיר ואקף
אמאמה | יסאלה אן יתצדק אליה בכרובה ולם יפעל כל אנתהרת ודפעה
ען נפסה באלקול ולולא כוף אלסלטאן לבאדר בקתלה או בדפעה ואכד
מא בידה מן אלמאל פהדא דליל עלי כון הדה אלמדינה דאת מלך פתכון
קד דללת עלי וגודה באנתטאם אחואל אלמדינה אלדי סבבה כוף אלסלטאן
ותוקע עקאבה וליס פי שי מן כל מא מתלנא בה מא ידל עלי דאת
אלסלטאן וחקיקה גוהרה מן חית הו סלטאן כדלך אעתרי פי תעריף אללה
עז וגל ללגמהור פי גמיע כתב אלאנביא ופי אלתורה איצא למא דעת
אלצרורה לארשארהם אגמעין לוגודה תעאלי ואן לה אלכמאלאת כלהא
אעני אנה ליס מוגודא פקט כמא אלארץ מוגודה ואלסמא מוגודה בל מוגודא
חיא עאלמא קאדרא פאעלא וסאיר מא ינבגי אן יעתקד פי וגודה וסיבין
דלך פארשדת אלאדהאן לאנה מוגוד בתכיל אלגסמאניה ולאנה חי
בתכיל אלחרכה אד לא ירי אלגמהור שיא מתמכן אלוגוד צחיחא לא
ריב פיה אלא אלגסם וכל מא ליס בגסם לכנה פי גסם פהו מוגוד לכנה
אנקץ וגוד מן אלגסם לאפתקארה פי וגודה אלי גסם אמא מא ליס בגסם
ולא פי גסם פליס הו שיא מוגודא בוגה פי באדי תצור אלאנסאן ובכאצה
ענד אלתכיל וכדלך לא יתצור אלגמהור מן מעני אלחיאה גיר אלחרכה
ומא ליס במתחרך חרכה ארדיה מכאניה פליס הו חיא ואן כאנת אלחרכה
ליסת מן גוהר אלחי בל ערצא לאזמא לה וכדלך אלאדראך | אלמתעארף
ענדנא הו באלחואס אעני אלסמע ואלבצר וכדלך לא נעלם ולא נתצור
אנתקאל אלמעני מן נפס שכץ מנא לנפס שכץ אכר אלא בכלאם והו
אלצות אלדי תקטעה אלשפה ואללסאן וסאיר אלאת אלכלאם פלמא
ארשדת אדהאננא איצא נחו כונה תעאלי מדרכא ואן תצל מעאני מנה
ללאנביא ליוצלוהא אלינא וצף לנא באנה יסמע ויבצר מענאה אנה ידרך
הדה אלאשיא אלמראיה אלמסמועה ויעלמהא וצף לנא באנה יתכלם מענאה
אנה תצל מעאני מנה תעאלי ללאנביא והדא הו מעני אלנבוה וסיבין דלך
אניא ביאן ולמא לא נעקל מן איגאדנא גירנא אלא באן נפעלה
כמבאשרה וצף אנה פאעל וכדלך איצא למא לם ידרך אלגמהור שיא חיא

אלא דא נפס וצף לנא איצא באנה דו נפס ואן כאן אסם אלנפס משתרכא
כמא תבין 1) אלמעני אנה חי ולמא לא תדרך הדה אלאפעאל כלהא פינא
אלא באלאת גסמאניה אסתעירת לה תלך אלאלאת כלהא אלתי בהא תכון
אלחרכה אלמכאניה אעני אלרגלין וכפופהא ואלאלאת אלתי יכון בהא אלסמע
ואלבצר ואלשם והי אלאדן ואלעין ואלאנף ואלאלאת אלתי בהא יכון
אלכלאם ומאדה אלכלאם והי אלפם ואללסאן ואלצות ואלאלאת אלתי בהא
יפעל אלפאעל מנא מא יפעלה והי אלידין ואלאנאמל ואלכף ואלדראע
פיכון תלכיץ הדא כלה אנה תעאלי ען כל נקץ אסתעירת לה אלאלאת
אלגסמאניה לידל בהא | עלי אפעאלה ואסתעירת לה תלך אלאפעאל לידל
בהא עלי כמאל מא ליס הו נפס דלך אלפעל מתאל דלך אנה אסתעיר
לה אלעין ואלאדן ואליד ואלפם ואללסאן לידל בהא עלי אלרויה ואלסמע
ואלפעל ואלכלאם ואסתעירת לה אלרויה ואלסמע ללדלאלה עלי אלאדראך
עלי אלעמום ולדלך תגד אללגה אלעבראניה תסתעמל אדראך חאסה בדל
אדראך חאסה אכרי קאל ראו דבר יי׳ 2) מתל שמעו אד אלמקצוד
אדרכוא מעני כלאמה וכדלך ראה רית בני 3) מתל לו קאל הריח ריח
בני אד אלמקצוד אדראך ראיחתה ובחסב הדא קיל וכל העם ראים
את הקולות 4) מע כון דלך אלמקאם איצא מראה נבואה כמא הו
מעלום משהור פי אלמלה ואסתעיר לה אלפעל ואלכלאם לידל בה עלי פיץ
מא פאיץ ענה כמא יבין 5) פכל אלה גסמאניה תגדהא פי גמיע כתב
אלנבוה פהי אמא אלה חרכה מכאניה ללדלאלה עלי אלחיאה או אלה
אחסאס ללדלאלה עלי אלאדראך או אלה בטש ללדלאלה עלי אלפעל או
אלה כלאם ללדלאלה עלי פיץ אלעקול עלי אלאנביא כמא יבין פיכון ארשאד
תלך אלאסתעאראת כלהא לתקריר ענדנא אן תם מוגוד חי פאעל לכל
מא סואה מדרך לפעלה איצא וסנבין 6) אדא אכדנא פי נפי אלצפאת כיף
ירגע הדא כלה למעני ואחד והו דאתה תעאלי פקט אד ליס גרץ הדא
אלפצל אלא תביין מעני הדה אלאלאת אלגסמאניה אלמנסובה לה תעאלי
ען כל נקץ ואנהא | כלהא ללדלאלה עלי אפעאל תלך אלאלאת אלתי תלך
אלאפעאל כמאל ענדנא לנדל עלי כונה כאמלא באנחא אלכמאלאת כמא

1) לעיל פ׳ מא. 2) ירמיה ב, לא. 3) בראשית כז, כז.
4) שמות כ, יח. 5) חלק ב פ׳ יב. 6) לחלן פ׳ נג.

נבהונא בקולהם דברה תורה כלשון בני אדם אמא אלאת אלחרכה אלמכאניה אלמנסובה לה תעאלי פנחו קולה הדום רגלי[1] ואת מקום כפות רגלי[2] ואמא אלאת אלבטש אלמנסובה לה יד ה'[3] באצבע אלהים[4] מעשה אצבעותיך[5] ותשת עלי כפך[6] וזרוע ה' על מי נגלתה[7] ימינך ה'[8] ואמא אלאת אלכלאם אלמנסובה לה פי ה' דבר[9] ויפתח שפתיו עמך[10] קול ה' בכח[11] ולשונו כאש אוכלת[12] ואמא אלאת אלאחסאס אלמנסובה לה עיניו יחזו עפעפיו יבחנו בני אדם[13] עיני ה' משוטטות[14] הטה ה' אזנך ושמע[15] קרחתם באפי[16] ולם יסתער לה מן אלאעצא אלבאטנה אלא אלקלב לכונה אסמא משתרכא והו אסם אלעקל איצא והו מבדא חיאה אלחי לאן קולה המו מעי לו[17] המון מעיך[18] ירדד בה איצא אלקלב לאן מעי אסם יקאל בעמום ובכצוץ פהו אסם אלאמעא בכצוץ ואסם כל עצו באטן בעמום פיכון איצא אסם אלקלב ודליל דלך קולה ותורתך בתוך מעי[19] מסאויא לקולה בתוך לבי ולדלך קאל פי הדא אלפסוק המו מעי המון מעיך ולשון המיה אנמא גא פי אלקלב מן סאיר אלאעצא הומה לי לבי[20] וכדלך לם יסתער לה אלכתף לכונה אלה נקלאן פי אלמשהור ולאן איצא באשר בה אלשי אלמנקול ונאהיך אנה לא תסתעאר לה אלאת אלאגתדא לאן הדה באריה אלנקץ | באול כאטר וחכם אלאלאת כלהא פי אלחקיקה ואחר אלטאהר מנהא ואלבאטן. כלהא אלאת לאפעאל אלנפס אלמכתלפה מנהא אלאת לצרוריה בקא אלשכץ מדה מא כאלאעצא אלבאטנה כלהא ומנהא אלאת לצרוריה בקא אלנוע כאלאת אלתנאסל ומנהא אלאת לצלאח חאל אלשכץ ותכמיל אפעאלה כאלידין ואלרגלין ואלעינין כלהא לכמאל אלחרכה ואלעמל ואלאדראך אמא צרורה אלחרכה ללחיואן פלקצד אלמואלף ואלהרב מן אלמכאלף ואמא צרורה אלחואס פלעלם אלמכאלף מן אלמואלף וחאגה אלאנסאן ללאעמאל אלצנאעיה

[1] ישעיה סו, א. [2] יחזקאל מג, ז. [3] שמות ט, ג. [4] שם לא, יח. [5] תהלים ח, ד. [6] שם קלט, ה. [7] ישעיה נג, א. [8] שמות טו, ו. [9] ישעיה א, כ. [10] איוב יא, ה. [11] תהלים כט, ד. [12] ישעיה ל, כז. [13] תהלים יא, ד. [14] זכריה ד, י. [15] מלכים ב יט, טז. [16] ירמיה יז, ד. [17] שם לא, יט. [18] ישעיה סג, טו. [19] תהלים מ, ט. [20] ירמיה ד, יט.

לתהייה אגדיתה ולבאסה וכנה אן דלך לאזם לטבעה אעני אנה מחתאג לתהייה מא יואפקה וקד תוגד בעץ אלצנאיע איצא לבעץ אלחיואן לחאגתה לתלך אלצנאעה ומא ארי אחרא ישך אן אללה תעאלי גיר מפתקר לשי ימד וגודה ולא יצלח אחואלה פלא אלה לה אעני אנה ליס בגסם ואנמא אפעאלה בדאתה לא באלה ואלקוי בלא שך מן גמלה אלאלאת פלים ברי קוה אעני אן יכון פיה מעני מא גיר דאתה בה יפעל או יעלם או יריד לאן אלצפאת אנמא הי קוי גירת פיהא אלאסמיה לא גיר ומא הדא גרץ אלפצל וקד קאלו ז"ל קולה גאמעה דאפעה לכל מא תוהמה הדה אלאוצאף אלגסמאניה כלהא אלתי ידכרהא אלאנביא והי קולה תדלך אן אלחכמים ז"ל לם יכטר להם אלתגסים בבאל יומא קט ולא כאן ענדהם אמר יוהם או ילבס | ולדלך תגדהם פי גמיע אלתלמוד ואלמדרשות מסתמרין עלי תלך אלטואהר אלנבויה לעלמהם אן הדא שי אמן פיה אלאלתבאס ולא יכאף מנה גלט בוגה בל אלכל עלי גהה אלתמתיל וארשאד אלדהן למוגוד פלמא אסתקר אלתמתיל לאנה תעאלי מתל במלך יאמר וינהי ויעאקב ויגאזי אהל בלאדה ולה כדאם ומתצרפון ינפדון אוואמרה ופאעלון לה מא יריד פעלה אסתמרוא הם איצא אעני אלחכמים עלי דלך אלמתל פי כל מוצע ויתכלמון בחסב מא ילזם ען הדא אלתמתיל מן אלכלאם ואלגואב ואלתרדד פי אלאמר ומא נחי הדא אלנחו מן אפעאל אלמלוך והם פי דלך כלה ואתקון אמנון אן לא ילבס הדא ולא ישכל ותלך אלקולה אלגאמעה אלתי אשרנא אליהא הי קולהם פי בראשית רבה[1] גדול כחן של נביאים שהם מדמין את הצורה ליוצרה שנאמר ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם[2] פקד צרחוא וביינוא אן הדה אלצור כלהא אלתי ידרכהא אלאנביא כלהם פי מראה הנבואה הי צור מכלוקה אלה כאלקהא והו אלצחיח לאן כל צורה מתכיילה פהי מכלוקה ומא אעגב קולהם גדול כחן כאנהם ע"אם אסתעטמוא הדא אלמעני לאן הכדא יקולון אבדא פי אסתעטאם קול קיל או פעל פעל פי טאהרה שנאעה כמא קאלוא[3] ר' פלוני עבד עובדא במוק ביחידי ובלילה אמר ר' פלוני כמה רב גוברויה דעביד ביחידאה ורב גובדיה הו גדול כחו פכאנהם יקולון מא אעטם מא אלתגאוא אלנביון | לפעלה פי כונהם

[1] פ' כז. [2] יחזקאל א, כו. [3] יבמות קד, א.

ידלון עלי ראתה תעאלי באלאמור אלמכלוקה אלתי כלקהא פאפהם הרא
גרא פקד צרחוא ואבאנוא ען אנפסהם בראתהם ען אעתקאד אלגסמאניה
ואן כל שכל ותכטיט ורי במראה הנבואה פהו אמור מכלוקה לכן
דמו את הצורה ליוצרה כמא נצוא ז״ל פמן שא אן יסי אלטנה בהם
5 בעד הדה אלאקאויל עלי גהה אלשרארה ותנקיצא למן לם ישאהר ולא
עלם לה חאלא פלא ציר עליהם ז״ל פי דלך:

פצל מז

קד דכרנא מראת 1) אן כל מא יתכילה אלגמהור נקצא או לא יםכן
10 תצורה פי חק אללה פלם תסתערה כתב אלנבוה לה תעאלי ואן כאן
חכמה חכם אלאשיא אלתי אסתעירת לה או תלך אלתי וצף בהא תוהם
כמאלאת מא או יםכן תכילהא פינבגי בחסב הדא אלתקריר אן נבין לאי
שי אסתעיר לה תעאלי אלסמע ואלבצר ואלשם ולם יסתער לה אלדוק
ואללמס וחכם תרפעה תעאלי ען אלחואס אלכמס ואחר ואלחואס כלהא
15 נקץ באעתבאר אלאדראך ולו למן לא ידרך אלא בהא לכונהא מנפעלה
מתאתרה מנקטעה מתאלמה כסאיר אלאלאת ומעני קולנא אנה תעאלי
בציר אי ידרך אלמבצראת וסמיע אי ידרך אלמסמועאת כדלך כאן יוצף
נג, ב באלדוק | ואללמס ויתאול פיה אנה ידרך אלמטעומאת ואלמלמוסאת אד
חכם אדראכהא כלהא ואחר ואן סלב ענה אדראך אחדאהא לזם סלב
20 אדראכהא כלהא אעני אלכמס חואס ואן אוגב לה אדראך אחדאהא אעני
אדראך מא תדרכה חאסה מנהא לזם אן ידרך גמיע מדרכאתהא אלכמס
וגדנא כתבנא קאלת וירא י״י וישמע י״י וירח י״י ולם תקל
ויטעם י״י ולא קאלת וימשש י״י ועלה דלך מא קד אסתקר פי כיאל
כל ואחד מן אן אללה לא ילקי אלאגסאם לקא אלגסם ללגסם לאנהם
25 הוראהם לא ירונה והאתאן אלחאסתאן אעני אלדוק ואללמס לא תדרך
מחסוסאתהא חתי תמאסהא אמא חאסה אלבצר ואלסמע ואלשם פתדרך
מחסוסאתהא ותלך אלאגראם אלחאמלה לתלך אלכיפיאת מנהא עלי בעד
פכאן דלך מאיגא פי כיאל אלגמהור ואיצא פאן אגרץ ואלקצד באסתעארה
הדה אלחואס לה לדלאלה עלי אדראכה אפעאלנא ואלסמע ואלבצר כאף

1) לעיל פ׳ כו, ופ׳ מו (ע׳ 68).

פי דלך אעני אן ידרך בה כל מא יפעל אלגיר או יקולה כמא קאלוא
עלי גהה אלזגר ואלרדע פי מערץ אלועט דע מה למעלה ממך עין
רואה ואזן שומעת 1). ואנת תעלם ענד אלתחקיק אן חכם אלכל חכם
ואחד ואן באלגהה אלתי אנתפי ענה אדראך אללמס ואלדוק בתלך אלגהה
5 בעינהא תנתפי אלרויה ואלסמע ואלשם אד אלכל אדראכאת גסמאניה
גר, א ואנפעאלאת ואחואל מתגירה לכן בעצהא יבדו נקצה ובעצהא יטן בהא |
כמאל כמא טהר נקץ אלתכיל ולם יטהר נקץ אלתפכר ואלתפהם פלם
יסתער לה רעיון אלדי הו אלתכיל ואסתעיר לה מחשבה ותבונה
אלתי הי אלפכרה ואלפהם וקיל אשר חשב י״י 2) ובתבונתו נטה
10 שמים 3) פקד גרי אלאמר איצא פי אלאדראכאת אלבאטנה מתל מא
גרי פי אלאדראכאת אלחסיה אלטאהרה מן כון בעצהא יסתעאר ובעצהא
לא יסתעאר וכל דלך כלשון בני אדם מא טנוא בה כמאלא וצף בה
ומא הו באדי אלנקץ לם יוצף בה וענד אלתחקיק פלא צפה ראתיה
חקיקיה לה זאידה עלי ראתה כמא יתברהן:

15

פצל מח

כל מא גא מן מעני אלסמע מנסובא ללה תעאלי תגד אנקלוס הגר קד
תגנבה ושרח מענאה בוצול דלך אלאמר אליה תעאלי או אנה אדרכה
ואן כאן פי מערץ אלדעא פישרח מענאה באנה קבל או לם יקבל פיקול
20 אבדא פי שרח שמע י״י שמיע קדם י״י ופי מערץ אלדעא תרגם
שמוע אשמע צעקתו 4) קבלא אקבל והדא מטרד פי שרחה לם יעדל
ען דלך פי מוצע מן אלמואצע אמא מא גא מן אלרויה מנסובא אליה
תעאלי פאן אנקלוס תלון פי דלך תלונא עגיבא לם יתלכץ לי קצדה
וגרצה ודלך אן פי מואצע ישרח וירא י״י וחזא י״י ופי מואצע ישרחה |
גר, ב וגלי קדם י״י אמא כונה ישרח וחזא י״י פדלך דליל ואצח עלי כון
חזא פי אללגה אלסריאניה משתרכא ואנה ידל עלי מעני אדראך אלעקל
כמא ידל עלי אדראך אלחאסה פיא לית שערי אד ואלאמר כדלך ענדה
לאי שי הרב מן אלבעץ ושרחה וגלי קדם י״י ולמא תאמלת מא וגדתה
מן נסך אלתרגום מע מא סמעתה פי חאל אלתעלים וגדתה אנה מתי וגד

1) אבות ב, א. 2) ירמיה מט, כ; שם: חשב אל ישבי וגו׳.
3) שם י, יב. 4) שמות כב, כב.

לראיה מקתרנה במטלמה או אריה ועדואן פישרחה גלי קדם י״י לא
שך אן חזא פי תלך אללגה יקתצי אלאדראך ואקראר אלשי אלמדרך
עלי מא אדרך עליה פלדלך ארא וגר אלרויה תתעלק במטלמה לא יקול
וחזא בל וגלי קדם י״י פוגדת כל ראיה מנסובה ללה פי גמיע לתורה
שרחהא וחזא אלא הדה אלתי אצף לך כי ראה י״י את עניי 1) אדי
גלי קדם י״י עולבני כי ראיתי את כל אשר לבן עושה לך 2)
ארי גלי קדמי מע כון אלמתכלם מלאכא לם ינסב לה אלאדראך לדאל
עלי אקראר אלאמר לכונהא מטלמה וירא אלהים את בני ישראל 3)
וגלי קדם י״י שעבודא דבני ישראל ראה ראיתי את עני עמי 4)
מגלא גלי קדמי ית שעבודא דעמי וגם ראיתי את הלחץ 5) ואף
גלי קדמי דחקא וכי ראה את ענים 6) ואדי גלי קדמוהי
שעבודהון ראיתי את העם הזה 7) גלי קדמי עמא הדין לאן מענאה
ראית עציאנהם מתל וירא אלהים את בני ישראל אלדי מענאה ראי
שקאהם וירא י״י וינאץ 8) וגלי קדם י״י כי ידאה כי אזלת יד 9)
ארי גלי קדמוהי והדה | איצא חאלה טלם להם וגלבה עדו והדא כלה
כאן ימרד וילחט פיה והביט אל עמל לא תוכל 10) פלדלך כל שעבוד
וכל עציאן יתרגמה גלי קדמוהי או גלי קדמי לכן אכתר עלי הדא
אלתאויל אלחסן אלטאיל אלדי לא שך פיה בתלתה מואצע כאן מן חקהא
עלי הדא אלקיאס אן ישרחהא וגלי קדם י״י ונגדהא פי אלנסך וחזא
י״י והי הדה וירא י״י כי רבה רעת האדם 11) וירא אלהים את
הארץ והנה נשחתה 12) וירא י״י כי שנואה לאה 13) ואלאקרב ענדי
אן יכון הדא גלטא וקע פי אלנסך אד ליס ענדנא כט אנקלוס פי דלך
חתי נקול לעל לה פי דלך תאויל אמא כונה שרח אלהים יראה לו
השה 14) קדם י״י גלי אמרא לאן לא יוהם דלך אן אללה תעאלי יסתאנף
מטלבה ואיגאדה או יכון איצא שנע פי תלך אללגה תעלק אדראכה בשכץ
חיואן גיר נאטק וינבגי אן יבחת גדא פי תצחיח אלנסך פי דלך פאן
וגדת הדה אלמואצע כמא דכרנא פלא אעלם לה גרצא פי דלך:

1) בראשית כט, לב; שם: בעניי. 2) שם לא, יב. 3) שמות ב, כה.
4) שם ג, ז. 5) שם שם, ט. 6) שם ד, לא. 7) שם לב, ט. 8) דברים לב, יט.
9) שם שם, לו. 10) חבקוק א, יג. 11) בראשית ו, ה. 12) שם שם, יב.
13) שם כט, לא. 14) שם כב, ח.

פצל מט

אלמלאיכה איצא ליס הם דוי אגסאם בל הם עקול מפארקה
למאדה ואנמא הם מפעולון ואללה כלקהם כמא סיבין
ופי בראשית רבה 1) קלוא להט החרב המתהפכת על שם משרתיו
אש לוהט המתהפכת | שהם מתהפכים פעמים אנשים פעמים
נשים פעמים רוחות פעמים מלאכים. פקד צרחוא בהדא אלקול
באנהם ליסוא דוי מאדה ולא להם שכל תאבת גסמאני כארג אלדהן בל
דלך כלה פי מראה הנבואה ובחסב פעל אלקוה אלמתכילה כמא ידכר
פי מעני חקיקה אלנבוה. ואמא קולהם פעמים נשים פאן אלאנביא
איצא קד ירון אלמלאיכה במראה הנבואה צורת נשים ישיר אלי קול
זכריה ע״אם והנה שתים נשים יוצאות ורוח בכנפיהם וכו׳ 2).
וקד עלמת אן אדראך אלכרי ען אלמאדה אלערי ען אלגסמאניה אצלא
עסר גדא עלי אלאנסאן אלא בעד ארתיאץ עטים ובכאצה למן לא יפרק
בין אלמעקול ואלמתכיל ואכתר אעתמאדאתה עלי אדראך אלכיאל פקט
ויכון כל מתכיל ענדה מוגודא או ממכן אלוגוד ומא לא יקע פי שבכה
אלכיאל ענדה מערום וממתנע אלוגוד פאן האולא אלאשכאץ והם מעטם
מן ינטר לא יתחקק להם מעני אבדא ולא יתצח להם משכל פלעסר הדא
איצא אתת כתב אלאנביא באקאויל יפהם מן טאהרהא גסמאניה אלמלאיכה
וחרכאתהם וכונהם צורה אנסאן וכונהם מאמורין מן אללה מנפדין אואמרה
ופאעלין מא יריד באמרה כל דלך לארשאד אלדהן לוגודהם ואנהם אחיא
כאמלון כמא בינא פי חק אללה לכנה לו וקף פיהם ענד הדא אלתכייל
לשאבהת חקיקתהם ודאתהם דאת אללה פי כיאל אלגמהור אד הכדא
איצא קיל פי אללה | אקאויל יבדו טואהרהא אנה גסם חי מתחרך עלי
צורה אנסאן פארשד אלדהן אלי כון מרתבה וגודהם דון מרתבה אלאלאה
באן כלט פי שכלהם שי מן שכל אלחיואן אלגיר נאטק חתי יכון
אלמפהום מן וגוד אלבארי אכמל מן וגודהם כמא אן אלאנסאן אכמל מן
אלחיואן אלגיר נאטק ולם יצף אליהם שכל חיואן בוגה אלא אלאגנחה
אד לא יתצור טיראן דון אגנחה כמא לא יתצור משי דון רגלין אד הדה

1) בסוף פ׳ כא. 2) זכריה ה, ט.

אלקוי לא יתצור וגודהא אלא פי הדה אלמוצועאת צורה ואכתירת
חרכה אלטיראן ללארשאד עלי כונהם אחיאא אד הי אכמל חרכאת
אלחיואן אלגיר נאטק אלמכאניה ואשרפהא ואלאנסאן יעתקדהא כמאלא
עטימא חתי אן אלאנסאן ישתהי אן יטיר ליסהל עליה אלהרב מן כל מא
ואדיה ויקצד כל מא יואפקה בסרעה ואן בעד פנסבת להם הדה אלחרכה
ואיצא אן אלטאיר יטהר תם יכפי ויקרב תם יבעד פי אסרע זמאן והדה
כלהא חאלאת ינבגי אן תעתקד פי אלמלאיכה כמא סיבין ולא ינסב הדא
אלכמאל אלמטנון אעני חרכה אלטיראן ללה בוגה לכונהא חרכה חיואן
גיר נאטק ולא תגלט פי קולה וירכב על כרוב ויעף 1) לאן אלכרוב
הו אלדי עף ואלקצד בדלך אלמתל סרעה חלול דלך אלאמר כמא קאל
הנה יי׳ רוכב על עב קל ובא מצרים 2) יעני סרעה נזול הדא
אלבלא בהם ולא יגלטך איצא מא תגדה פי יחזקאל כאצה פי פני
נו, ב שור ופני אריה ופני נשר וכף רגל עגל 3) פאן דלך לה | תאויל
אכר סתסמעה 4) והו איצא אנמא וצף אלחיות וסתבין הדה אלאגראץ
באשאראת כאפיה פי אלתנביה אמא חרכה אלטיראן פמוגודה פי אלנצוץ
פי כל מוצע ולא יתצור אלא בגנאח פגעלת להם אלאגנחה ללארשאד
לחאלה וגודהם לא לתחקיק מאהיתהם ואעלם אן כל מתחרך חרכה סריעה
גדא יוצף באלטיראן לדלאלה עלי סרעה אלחרכה קאל כאשר ידאה
הנשר 5) לאן אלנסר אסרע טיראן ואנקצאץ מן גמיע אלטאיר פלדלך
ימתל בה ואעלם איצא אן אלגנאחין המא אסבאב אלטיראן פלדלך תכון
אלאגנחה אלתי תרי עלי עדד אסבאב חרכה אלמתחרך ומא הדא
גרץ אלפצל :

פצל נ

אעלם איהא אלנאטר פי מקאלתי הדה אן אלאעתקאד ליס הו אלמעני
אלמקול בל אלמעני אלמתצור פי אלנפס אדא צדק בה אנה
כדלך עלי מא תצור פאן כנת ממן תקנע מן אלארא אלצחיחה או אלמטנון
צחתהא ענדך באן תחכיהא באלקול מן גיר אן תתצורהא ותעתקדהא

1) תהלים יח, יא. 2) ישעיה יט, א. 3) יחזקאל א, ו ז.
4) חלק ג׳ פ׳ א. 5) דברים כח, מט.

נאהיך אן תטלב פיהא יקינא פאן הדא סהל גדא כמא תגד כתירין מן
אלבלה יחפטון עקאיד לא יתצורון להא מעני בוגה ואן כנת ממן טמחת
המתה לתרתקי להדה אלדרגה אלעאליה דרגה אלנטר ואן תתיקן באן
נז, א אללה ואחד וחדאניה חקיקיה חתי לא יוגד לה תרכיב אצלא ולא תקדיר
אנקסאם בוגה מן אלוגוה פאעלם אנה לא צפה דאתיה לה תעאלי בוגה
ולא עלי חאל מן אלאחואל ואן כמא אמתנע כונה גסמא כדלך אמתנע
כונה דא צפה דאתיה אמא מן אעתקד אנה ואחד דו צפאת עדה פקד קאל
אנה ואחד בלפטה ואעתקדה כתירין בפכרתה והדא שבה קול אלנצארי
הו ואחד לכנה תלאתה ואלתלאתה ואחד כדלך קול אלקאיל הו ואחד
לכנה דו צפאת מתעדדה והו וצפאתה ואחד מע ארתפאע אלגסמאניה
ואעתקאד אלבסאטה אלמחצה כאן קצדנא ובחתנא אנמא הו כיף נקול לא
כיף נעתקד ולא אעתקאד אלא בעד תצור לאן אלאעתקאד הו אלתצדיק
במא תצור אנה כארג אלדהן עלי מא תצור פי אלדהן פאן חצל מע
הדא אלאעתקאד אנה לא ימכן כלאף הדא אלאעתקאד בוגה ולא יוגד
פי אלדהן מוצע דפע לדלך אלאעתקאד ולא תקדיר אמכאן כלאפה כאן
דלך יקינא ומתי תגרדת מן אלאהוה ואלעאדאת וכנת דא פהם ותאמלת
מא אקולה פי הדה אלפצול אלתי תאתי פי נפי אלצפאת תיקנת דלך
צרורה ותכון חינאד ממן יתצור יחוד השם לא ממן יקולה בפמה ולא
יתצור לה מעני פיכון מן קביל אלדין קיל פיהם קרוב אתה בפיהם
ורחוק מכליותיהם 1) בל ינבגי אן יכון אלאנסאן מן קביל מן יתצור
נז, ב אלחק וידרכה ואן לם ינטק בה כמא | אמר אלפצלא פקיל להם אמרו
בלבבכם על משכבכם ודמו סלה 2) :

פצל נא

פי אלוגוד אמור כתירה בינה ואצחה מנהא מעקולאת אול ומחסוסאת
ומנהא מא הי קריבה מן הדה פלו תרך אלאנסאן ומא הו למא אחתאג
עליהא דלילא מתל וגוד אלחרכה וגוד אלאסתטאעה ללאנסאן וטהור אלכון
ואלפסאד וטבאיע אלאמור אלבאדיה ללחס כחרארה אלנאר וברד אלמא
ואמתאל הדה אשיא כתירה לכן למא וקעת ארא עגיבה אמא מן גאלט

1) ירמיה יב, ב. 2) תהלים ד, ה.

או מִן קצד ד̇לך לאמר מא פכ̇אלף בת̇לך אלארא טביעה̈ אלוג̇וד ואנכר
מחסוסא או אראד אן יוהם וג̇וד מא ליס במוג̇וד פאלת̇נא אהל אלעלם
לאת̇כאת תלך אלאשיא אלט̇אהרה̈ ואבטאל וג̇וד תלך אלאשיא אלמט̇נונה̈
כמא נג̇ר ארסטו ית̇בת אלחרכה̈ למא אֻנכרת ויברהן עלי אבטאל אלג̇ז
למא אֻת̇בת וג̇ודה ומן הד̇א אלקביל הו נפי אלצפאת אלד̇אתיה̈ ען אללה
תעאלי וד̇לך אן אלאמר מעקול אול והו אן אלצפה̈ גיר ד̇את אלמוצוף
ואנהא חאלה̈ מא לד̇לד̇את פהי ערץ̇ ואן כאנת אלצפה̈ הי ד̇את אלמוצוף
פתכון אלצפה̈ תכרארא פי אלקול פקט כאנך קלת אן אלאנסאן הו
אלאנסאן או תכון שרח אסם כאנך קלת אלאנסאן הו אלחיואן אלנאטק
נח, א פאן אלחיואן אלנאטק | הו ד̇את אלאנסאן וחקיקתה וליס ת̇ם מעני ת̇אלת̇
גיר אלחיואן ואלנאטק הו אלאנסאן והו אלמוצוף באלחיאה̈ ואלנטק כל
מעני הד̇ה אלצפה̈ שרח אסם לא גיר כאנך קלת אן אלשי אלד̇י אסמה
אנסאן הו אלשי אלמרכ̇ב מן אלחיאה̈ ואלנטק. פקד באן אן אלצפה̈ לא
תכ̇לו מן אחד אמרין אמא אנהא הי ד̇את אלמוצוף פתכון שרח אסם ונחן
לא נמנע ד̇לך פי חק אללה מן הד̇ה אלג̇הה̈ כל מן ג̇הה̈ אכ̇רי כמא סיבין [1]
או תכון אלצפה̈ גיר אלמוצוף בל הי מעני זאיד עלי אלמוצוף והד̇א יוד̇י
אן תכון תלך אלצפה̈ ערץ̇א לתלך אלד̇את וליס בסלב אסמיה̈ אלערץ̇ ען
צפאת אלבארי ינסלב מענאה לאן כל מעני זאיד עלי אלד̇את פהו לאחק
להא גיר מכמל לחקיקתהא והד̇א הו מעני אלערץ̇ מצ̇אפא אלי מא ילזם
מן כון אשיא כת̇ירה̈ קדימה̈ אן כאנת אלצפאת כת̇ירה̈ ולא וחדאניה̈ אצלא
אלא באעתקאד ד̇את ואחדה̈ בסיטה̈ לא תרכיב פיהא ולא תכת̇יר מעאני
בל מעני ואחד מן אי אלג̇האת לחט̇תה ובאי אלאעתבאראת אעתברתה
תג̇דה ואחדא לא ינקסם למעניין בוג̇ה ולא בסבב ולא תוג̇ד פיה כת̇רה̈
לא כ̇ארג̇ אלד̇הן ולא פי אלד̇הן כמא סיתברהן פי הד̇ה אלמקאלה̈. וקד
אנתהי אלקול בקום מן אהל אלנט̇ר אן קאלוא אן צפאתה תעאלי ליסת
הי ד̇אתה ולא שיא כ̇ארג̇א ען ד̇אתה והד̇א מת̇ל קול אכ̇רין אלאחואל
ירידון בד̇לך אלמעאני אלכ̇ליה̈ ליסת מוג̇ודה̈ ולא מעדומה̈ ובקול אכ̇רין
נח, ב אלג̇והר | אלפרד ליס הו פי מכאן לכנה ישגל אלחיז̇ ואלאנסאן ליס לה
פעל בוג̇ה לכנה לה אלאכתסאב והד̇ה כלהא אקאויל תקאל פקט פהי

1) בפרק הבא.

מוג̇ודה̈ פי אלאלפאט̇ לא פי אלאד̇האן פנאהיך אן יכון להא וג̇וד כ̇ארג̇
אלד̇הן לכנהא כמא עלמת ועלם כל מן לא יגאלט נפסה ת̇חמי בכת̇רה̈
אלכלאם ובמת̇אלאת ממוהה̈ ותצחח באלציאח ואלתשניעאת ובצ̇רוב
כת̇ירה̈ מרכ̇בה̈ מן ג̇דל וספסטה̈ פאד̇א רג̇ע קאילהא ומת̇בתהא בהד̇ה
אלטרק מע נפסה לאעתקאדה לא יג̇ד שיא סוי אלחירה̈ ואלקצור לאנה
ירום אן יוג̇ד מא ליס במוג̇וד ויכ̇לק ואסטה̈ בין צ̇דין לא ואסטה̈ בינהמא
והל בין אלמוג̇וד ולא מוג̇וד ואסטה̈ או בין כון אלשיין אחדהמא הו אלאכ̇ר
או הו גירה ואסטה̈ ואנמא אלג̇א לד̇לך מא קלנא מן מראעאה̈ אלכ̇יאלאת
וכון אלמתצו̇ר דאימא מן ג̇מיע אלאג̇סאם אלמוג̇ודה̈ אנהא ד̇ואת מא וכל
ד̇את מנהא ד̇את צפאת צ̇רורה̈ ולם נג̇ד קט ד̇את ג̇סם מג̇רדה̈ פי וג̇ודהא
דון צפה̈ פטרד הד̇א אלכ̇יאל וט̇ן אנה תעאלי כד̇לך מרכ̇ב מן מעאני שתי
ד̇אתה ואלמעאני אלזאידה̈ עלי אלד̇את פאקואם טרדוא אלתשביה ואעתקדוה
ג̇סמא ד̇א צפאת וקום תרפעוא ען הד̇א אלדרך ונפוא אלג̇סם ואבקוא
אלצפאת כל ד̇לך אוג̇בה תבע ט̇ואהר כתב אלתנזיל כמא סאבין פי פצול
תאתי פי הד̇ה אלמעאני [1] : |

פצל נב

נט, א כל מוצוף תוג̇ב לה אלצפה̈ ויקאל הו אלכד̇א פלא תכ̇לו תלך אלצפה̈
מן אן תכון מן אחד הד̇ה אלכ̇מסה̈ אקסאם. אלקסם אלאול
אן יוצף אלשי בחד̇ה כמא יוצף אלאנסאן באנה אלחיואן אלנאטק והד̇ה
אלצפה̈ הי אלתי תדל עלי מאהיה̈ אלשי וחקיקתה קד בי̇נ̇א [2] אנהא
שרח אסם לא גיר והד̇א אלנחו מן אלצפה̈ מנפי̇ ען אללה ענד כל אחד
לאנה תעאלי ליס לה אסבאב מתקדמה̈ הי סבב וג̇ודה פיחד̇ בהא ולד̇לך
שהר ענד כל אחד מן אלנט̇אר אלמחצלין למא יקולונה באן אללה לא
יחד̇. ואלקסם אלת̇אני אן יוצף אלשי בג̇ז חד̇ה כמא יוצף אלאנסאן
באלחיואניה̈ או באלנטק והד̇א מענאה אלתלאזם לאנ̇א אד̇א קלנא כל
אנסאן נאטק פאנמא מענאה אן כל מן תוג̇ד לה אלאנסאניה̈ יוג̇ד פיה
אלנטק והד̇א אלנחו מן אלצפאת מנפי̇ ען אללה תעאלי ענד כל אחד
לאנה אן כאן לה ג̇ז מאהיה̈ פתכון מאהיתה מרכ̇בה̈ ואסתחאלה̈ הד̇א

1) להלן פ׳ נג. 2) בפרק הקודם.

אלקסם פי חקה כאסתחאלה אלדי קבלה. ואלקסם אלתאלת אן יוצף אלשי באמר כארג ען חקיקתה ודאתה חתי יכון דלך אלאמר ליס ממא תכמל בה אלדאת ותתקום פיכון דלך אלאמר אדא כיפיה מא פיה
[נט, ב] ואלכיפיה והי אלגנס אלעאלי ערץ מן אלאעראץ פאן כאן תוגד לה תעאלי צפה מן הדא אלקסם פיכון תעאלי מחל אלאעראץ וכפי בהדא בעדא ען חקיקתה ודאתה אעני אן יכון דא כיפיה ואלעגב מן כון אלדין יקולון באלצפאת ינפון ענה תעאלי אלתשביה ואלתכייף ומא מעני קולהם לא יכיף אלא אנה ליס בדי כיפיה וכל צפה תוגב לדאת מא איגאבא דאתיא פהי אמא מקומה לדאת והי חי או כיפיה לתלך אלדאת. ואגנאס אלכיפיה ארבעה כמא עלמת ואנא אמתל לך מתלא עלי טריק אלצפה מן כל גנס מנהא ליבין לך אמתנאע וגוד הדא אלנחו מן אלצפאת ללה תעאלי. אלמתאל אלאול מתל וצפך אלאנסאן במלכה מן מלכאתה אלנטריה או אלכלקיה או אלהיאת אלתי תוגד לה במא הו מתנפס כקולך פלאן אלנגאר או אלעפיף או אלמריץ ולא פרק בין קולך אלנגאר או קולך אלעאלם או אלחכים אלכל היאת פי אלנפס ולא פרק בין קולך אלעפיף או קולך אלרחים לאן כל צנאעה וכל עלם וכל כלק מתמכן הי היאה פי אלנפס והדא כלה בין למן זאול צנאעה אלמנטק איסר מזאולה. ואלמתאל אלתאני מתל וצפך אלשי בקוה טביעיה פיה או לא קוה טביעיה מתל קולך אללין ואלצלב ולא פרק בין קולך אללין ואלצלב ובין קולך אלקוי ואלצעיף אלכל אסתעדאדאת טביעיה. ואלמתאל אלתאלת מתל וצפך אלאנסאן באלכיפיה אלאנפעאליה ואלאנפעאלאת מתל קולך פלאן אלגצוב
[ס, א] או אלחרג או אלכאיף או אלרחים אדא לם יתמכן אלכלק ומן הדא אלגנס וצפך אלשי באללון ואלטעם ואלראיחה ואלחר ואלברד ואליבס ואלרטובה. ואלמתאל אלראבע מתל וצפך אלשי במא ילחקה מן גהה אלכמיה במא הי כמיה מתל קולך אלטויל ואלקציר ואלמעוג ואלמסתקים ומא אשבה דלך. ואדא תאמלת הדה אלצפאת כלהא ומא נחי נחוהא וגדתהא ממתנעה פי חק אלאלאה אד ליס הו דא כמיה פתלחקה כיפיה תלחק אלכם במא הו כם ולא הו מתאתרא מנפעלא פתלחקה כיפיה אלאנפעאלאת ולא לה אלאסתעדאדאת פתלחקה אלקוי ונחוהא ולא הו תעאלי דא נפס פתכון לה היאה פתלחקה אלמלכאת כאלחלם ואלחיא

ונחו דלך ולא מא ילחק אלמתנפס במא הו מתנפס כאלצחה ואלמרץ פקד באן לך אן כל צפה תרגע לגנס אלכיפיה אלעאלי פאנהא לא תוגד לה תעאלי פהדה אלתלתה אקסאם מן אלצפאת והי מא ידל עלי מאהיה או עלי גז מאהיה או עלי כיפיה מא מוגודה פי אלמאהיה קד תבין אמתנאעהא פי חקה תעאלי לאנהא כלהא תדל עלי אלתרכיב אלדי סנבין[1] באלברהאן אמתנאעה פי חק אלאלאה. ואלקסם אלראבע מן אלצפאת הו אן יוצף אלשי בנסבתה לגירה מתל אן ינסב לזמאן או למכאן או לשכץ אכר מתל וצפך זידא באנה אבו פלאן או שריך פלאן או סאכן אלמוצע אלפלאני או אלדי כאן פי אלזמאן אלפלאני והדא אלנחו מן
[ס, ב] אלצפאת לא יוגב תכתירא ולא תגירא פי דאת אלמוצוף לאן הדא זיד אלמשאר אליה הו שריך עמר וואלד בכר ומולי כאלד וצאחב זיד וסאכן אלדאר אלתי הי כדא והו אלדי ולד פי סנה כדא והדה מעאני אלנסבה ליסת הי דאתה ולא שיא פי דאתה מתל אלכיפיאת ויבדו באול כאטר אנה ינוז אן יוצף אללה תעאלי בהדא אלנחו מן אלצפאת ולכן ענד אלתחקיק ותדקיק אלנטר יתבין אמתנאע דלך אמא אן אללה תעאלי לא נסבה בינה ובין אלזמאן ואלמכאן פדלך בין לאן אלזמאן ערץ לאחק ללחרכה אדא לחט פיהא מעני אלתקדם ואלתאכר פצארת מתעדדה כמא באן פי אלמואצע אלמפרדה להדא אלפן ואלחרכה מן לואחק אלאגסאם ואללה תעאלי ליס בגסם פלא נסבה בינה ובין אלזמאן וכדלך לא נסבה בינה ובין אלמכאן. ואמא מוצע אלבחת ואלנטר הל בינה תעאלי ובין שי מן מכלוקאתה מן אלגואהר נסבה מא חקיקיה פיוצף בהא אמא אן לא אצאפה בינה ובין שי מן מכלוקאתה פדלך בין באול נטר אד מן כואץ אלמצאפין אלאנעכאס באלתכאפו והו תעאלי ואגב אלוגוד ומא סואה ממכן אלוגוד כמא נבין[2] פלא אצאפה אמא אן תכון בינהמא נסבה מא פהו אמר יטן בה אנה יצח וליס כדלך לאנה לא ימכן אן תתצור נסבה בין אלעקל ואללון וכלאהמא יעמהמא וגוד ואחד פי מדהבנא פכיף תתצור נסבה בין מן ליס בינה ובין מא סואה מעני יעמהמא בוגה אד אלוגוד אנמא יקאל ענדנא עליה תעאלי ועלי מא סואה באשתראך מחץ פלא נסבה בוגה באלחקיקה
[סא, א] בינה ובין שי מן מכלוקאתה לאן אלנסבה אנמא תוגד אבדא בין שיין

1) חלק ב פ׳ א. 2) חלק ב פתיחה ופ׳ א.

תחת נוע ואחד קריב צרורה אמא אדא כאנא תחת גנס ואחד פלא נסבה
בינהמא פלדלך לא יקאל הדה אלחמרה אשד מן הדה אלכצרה או אצעף
מנהא או מסאויה להא ואן כאנא גמיעא תחת גנס ואחד והו אללון. אמא
אדא כאן אלשיאן תחת גנסין פלא נסבה בינהמא בוגה ולו פי באדי אלראי
5 אלמשתרך ולו ארתקיא לגנס ואחד מתאל דלך אנה לא נסבה בין אלמאיה
דראע ובין אלחרארה אלתי פי אלפלפל לאן הדא מן גנס אלכמיה והדא
מן גנס אלכיפיה ולא נסבה איצא בין אלעלם ואלחלאוה או בין אלחלם
ואלמרארה ואן כאן כל הדה תחת גנס אלכיפיה אלעאלי פכיף תכון נסבה
בינה תעאלי ובין שי מן מכלוקאתה מע אלתבאין אלעטים פי חקיקה
10 אלוגוד אלדי לא יכון תבאין אבעד מנה ולו כאן בינהא נסבה ללזם אן
ילחקה ערץ אלנסבה ואן כאן ליס דלך ערצא פי דאתה תעאלי לכנה
כאלגמלה ערץ מא פלא תכליץ פי איגאב צפה לה ולו מן נחה אלנסבה
עלי אלתחקיק לכנהא אולי אלצפאת אלתי ינבגי אן יתסאמח פי וצף
אלאלאה בהא אד לא תוגב תכתיר אלקדים ולא תוגב תגיירא פי דאתה
15 תעאלי בתגייר אלמנסובאת. ואלקסם אלכאמס מן צפאת אלאיגאב
הו אן יוצף אלשי בפעלה ולים אריד בפעלה מלכה אלצנאעה אלתי פיה
סא, ב מתל קולך | אלנגאר או אלחדאד אד תלך מן נוע אלכיפיה כמא דכרנא בל
אריד בפעלה אלפעל אלדי פעלה מתל קולך זיד הו אלדי נגר הדא אלבאב
ובני אלסור אלפלאני ונסג הדא אלתוב והדא אלנחו מן אלצפאת בעיד מן
20 דאת אלמנסוב ולדלך יגוז אן יוצף בהא אללה תעאלי בעד אן תעלם אן
הדה אלאפעאל אלמכתלפה ליס ילזם אן תפעל במעאני מכתלפה פי דאת
אלפאעל כמא סיבין 1) בל גמיע אפעאלה תעאלי אלמכתלפה כלהא בדאתה
לא במעני זאיד כמא בינא. פיכון תלכיץ מא פי הדא אלפצל אנה תעאלי
ואחד מן גמיע אלגהאת לא תכתיר פיה ולא מעני זאיד עלי אלדאת ואן
25 אלצפאת אלמכתלפה אלמעאני אלמתעדדה אלמוגודה פי אלכתב אלמדלול
בהא עליה תעאלי הי מן נחה כתרה אפעאלה לא מן אגל כתרה פי דאתה
ובעצהא ללדלאלה עלי כמאלה בחסב מא נטנה כמאלא כמא בינא 2) ואמא
הל ימכן אן תכון אלדאת אלואחדה אלבסיטה אלתי לא תכתיר פיהא
תפעל אפעאלא מכתלפה פסיבין דלך במתאלאת:

1) בפרק הבא. 2) לעיל פ' כו, מו (ע' 67), מו.

פצל נג

אלדי דעא לאעתקאד וגוד צפאת ללבארי ענד מן יעתקדהא קריב מן
אלדי דעא לאעתקאד אלתגסים ענד מן יעתקדה ודלך אן מעתקד
סב, א אלתגסים לם ידעה | לדלך נטר עקלי בל תבע טואהר נצוץ אלכתב וכדלך
אלאמר פי אלצפאת למא וגדת כתב אלאנביא וכתב אלתנזיל קד וצפתה
5 תעאלי באוצאף חמל אלאמר עלי טאהרה ואעתקדוה דא צפאת פכאנהם
נזהוה ען אלגסמאניה ולם ינזהוה ען חאלאת אלגסמאניה והי אלאעראץ
אעני אלהיאת אלנפסאניה אלתי הי כלהא כיפיאת וכל צפה יזעם מעתקד
10 אלצפאת אנהא דאתיה לה תעאלי פאנת תגד מענאהא מעני אלכיפיה
ואן לם יצרחוא בדלך תשביהא במא עהדוה מן חאלאת כל גסם די נפס
חיואניה וען אלכל קיל דברה תורה כלשון בני אדם ואנמא אלקצד
בגמיעהא וצפה באלכמאל לא בנפס דלך אלמעני אלדי הו כמאל לדוי
אלנפס מן אלמכלוקאת ואכתרהא צפאת אפעאלה אלמכתלפה וליס
15 באכתלאף אלאפעאל תכתלף אלמעאני אלמוגודה פי אלפאעל ואנא אצרב
לך מתלא פי דלך מן אלאמור אלמוגודה לדינא אעני אנה יכון אלפאעל
ואחדא ותלזם ענה אפעאל מכתלפה ולו לם יכן דא ארארה פנאהיך אן
כאן פאעלא בארארה מתאל דלך אלנאר אנהא תדיב בעץ אלאשיא ותגמד
בעצהא ותנצג ותחרק ותביץ ותסוד פלו וצף אלאנסאן אלנאר באנהא
20 אלמביצה אלמסודה אלמחרקה אלמנצגה אלמגמדה אלמדיבה לצדק פמן
לא יעלם טביעה אלנאר יטן אן פיהא סתה מעאני מכתלפה מעני בה
תסוד ומעני אכר בה תביץ ומעני תאלת בה תנצג ומעני ראבע בה |
סב, ב תחרק ומעני כאמס בה תדיב ומעני סאדס בה תגמד והדה כלהא אפעאל
מתצאדה ליס מעני פעל מנהא מעני אלאכר אמא אלדי יעלם טביעה
25 אלנאר פיעלם אן בכיפיה ואחדה פאעלה תפעל הדה אלאפעאל כלהא והי
אלחרארה פאדא כאן הדא מוגודא פי מא יפעל באלטבע פנאהיך פי חק
אלפאעל בארארה פנאהיך פי חקה תעאלי אלדי עלא עלי כל וצף למא
אדרכנא מנה נסב מכתלפה אלמעאני לאן מעני אלעלם גיר מעני אלקדרה
פינא ומעני אלקדרה גיר מעני אלארארה פכיף נלזם מן דלך אן תכון
30 פיה מעאני מכתלפה דאתיה לה חתי יכון פיה מעני בה יעלם ומעני בה

יריד ומעני כה יקדר אד הדא הו מעני אלצפאת אלתי יקולונהא פקד
יצרח בעצהם בהדא ויעדד אלמעאני אלזאידה עלי אלדאת ובעצהם לא
יצרח בדלך לכנה מצרח פי אלאעתקאד ואן לם יעבר ענה בכלאם מפהום
כקול בעצהם קאדר לדאתה עאלם לדאתה חי לדאתה מריד לדאתה ואנא
אמתל לך באלקוה אלנאטקה אלמוגודה פי אלאנסאן פאנהא קוה ואחדה
לא תכתיר פיהא ובהא יחוז אלעלום ואלצנאיע ובהא בעינהא יכיט וינגר
וינסג ויבני ויעלם אלהנדסה ויסוס אלמדינה פהדה אפאעיל מכתלפה
לאזמה ען קוה ואחדה בסיטה לא תכתיר פיהא ותלך אלאפעאל מכתלפה
גדא יכאד אלא יתנאהי עדדהא אעני עדד אלצנאיע אלתי תברזהא אלקוה
אלנאטקה פלא יסתבעד פי חק אללה עז וגל אן תכון הדה אלאפעאל |
סג, א אלמכתלפה צאדרה ען דאת ואחדה בסיטה לא תכתיר פיהא ולא מעני
זאיד אצלא ותכון כל צפה מוגודה פי כתב אלאלאה תעאלי הי צפה
פעלה לא צפה דאתה או דאלה עלי כמאל מטלק לא אן תם דאת מרכבה
מן מעאני מכתלפה לאנה לים בכונהם לא יטלקון לפט אלתרכיב יבטל
מענאה מן אלדאת דאת אלצפאת לכן הנא מוצע אלשבהה אלתי דעתהם
לדלך והי הדה אלתי אבינהא לך ודלך אן האולא אלדין אעתקדוא
אלצפאת מא יעתקדונהא מן אגל כתרה אלאפעאל בל יקולון נעם אן
אלדאת אלואחדה תפעל אפעאלא מכתלפה לכן אלצפאת אלדאתיה לה
תעאלי מא הי מן אפעאלה לאנה לא יסוג אן יתוהם אן אללה כלק דאתה
והם פי תלך אלצפאת אלתי יסמונהא דאתיה מכתלפון אעני פי עדדהא
אד אלכל תאבעון נץ כתאב מא ולנדכר לך מא אלכל מגמע עליה ויזעמון
אנה מעקול ואנה לם יתבע פיה נץ כלאם נבי והי ארבע צפאת חי קאדר
עאלם מריד פהדה קאלוא מעאני מתגאירה וכמאלאת יסתחיל אן יכון
אלאלאה עאדמא שיא מנהא ולא יסוג אן תכון הדה מן גמלה אפעאלה
פהדא תלכיץ ראיהם ואלדי תעלמה אן מעני אלעלם פיה תעאלי הו במעני
אלחיאה לכון כל מדרך דאתה פהו חי ועאלם במעני ואחד הדא אדא
ארדנא באלעלם אדראך דאתה ואלדאת אלמדרכה הי בעינהא אלדאת
סג, ב אלמדרכה בלא שך לאן לים הו פי ראינא מרכבא מן | שיין שי ידרך ושי
אכר לא ידרך כאלאנסאן אלמרכב מן נפס מדרכה וגסד גיר מדרך פמתי
אריד בקולנא עאלם מדרך דאתה פתכון אלחיאה ואלעלם מעני ואחדא והם

לא ילחטון הדא אלמעני בל ילחטון אדראכה למכלוקאתה וכדלך בלא שך
אלקדרה ואלאראדה ליסת כל ואחדה מנהמא מוגודה לבארי באעתבאר
דאתה לאנה לא יקדר עלי דאתה ולא יוצף באראדתה דאתה והדא לא
יתצורה אחד בל הדה אלצפאת אנמא טנוהא באעתבאר נסב מכתלפה
בין אללה תעאלי ובין מכלוקאתה ודלך אנה קאדר אן יכלק מא יכלק
ומריד לאיגאד אלמוגוד עלי מא אוגדה בה ועאלם במא אוגד פקד באן
לך אן הדה אלצפאת איצא ליסת באעתבאר דאתה בל באעתבאר
אלמכלוקאת פלדלך נקול נחן מעשר אלמוחדין באלתחקיק כמא אנא לא
נקול אן פי דאתה מעני זאיד בה כלק אלסמאואת ומעני אכר בה כלק
אלאסתקסאת ומעני תאלת בה כלק אלעקול כדלך לא נקול אן פיה מעני
זאיד בה יקדר ומעני אכר בה יריד ומעני תאלת בה יעלם מכלוקאתה בל
דאתה ואחדה בסיטה לא מעני זאיד עליהא בוגה תלך אלדאת כלקת כל
מא כלקת ועלמת לא במעני זאיד אצלא ואן הדה אלצפאת אלמכתלפה
לא פרק בין אן תכון בחסב אלאפעאל או בחסב נסב מכתלפה בינה ובין
אלמפעולאת ועלי מא בינאה איצא מן חקיקה אלנסבה ואנהא מטנונה
סד, א הדא הו אלדי ינבגי | אן יעתקד פי אלצפאת אלמדכורה פי כתב אלאנביא
או יעתקד פי בעצהא אנהא צפאת ידל בהא עלי כמאל עלי גהה אלשבה
בכמאלאתנא אלמפהומה ענדנא כמא סנבין:

פצל נד

אעלם אן סיד אלעאלמין משה רבנו ע״אם טלב מטלבין וגאה אלגואב
עלי אלמטלבין אלמטלב אלואחד הו כונה טלב מנה תעאלי אן
יערפה דאתה וחקיקתה ואלמטלב אלתאני וחו אלדי טלב אולא הו אן
יערפה בצפאתה פגאובה תעאלי עלי אלמטלבין באן ועדה בתעריפה צפאתה
כלהא ואנהא אפעאלה ואעלמה אן דאתה לא תדרך עלי מא הי עליה לכנה
נבהה עלי מוצע נטר ידרך מנה גאיה מא יטכן לאנסאן אן ידרכה ואלדי
אדרכה הו ע״אם לם ידרכה אחד קבלה ולא בעדה אמא טלבה מערפה
צפאתה פהו קולה הודעני נא את דרכיך ואדעך וכו׳ [1]) ותאמל מא
צמנה הדא אלקול מן גראיב קולה הודעני נא את דרכיך ואדעך

[1]) שמות לג, יג.

דליל עלי כונה תעאלי יֻעלם באוצאפה לאנה ארא עלם אדרכים עלמה
וקולה למען אמצא חן בעיניך דליל עלי אן מן עלם אללה הו אלדי
ימצא חן בעיניו לא מן צאם וצלי פקט בל כל מן ערפה פהו אלמרצי
(סד, ב) אלמקרב ומן גהלה פהו אלמסכוט אלמבעוד ועלי | קדר אלעלם ואלגהל
יכון אלרצא ואלסכט ואלקרב ואלבעד וקד כרגנא ען גרץ אלפצל וארגע
אלי אלגרץ פלמא טלב מערפה אלצפאת וטלב אלעפו ען אלאמה ואגיב
עלי אלעפו ענהם תם טלב אדראך דאתה תעאלי והו קולה הראני נא
את כבודך[1] אגיב עלי אלמטלוב אלאול והו הודעני נא את דרכיך
וקיל לה אני אעביר כל טובי על פניך[2] וקיל לה פי גואב
אלסואל אלתאני לא תוכל לראות את פני וכו'[3] אמא קולה כל
טובי פהו אשארה אלי ערץ אלמוגודאת כלהא עליה אלמקול ענהא
וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד[4] אעני בערצהא
עליה אן ידרך טביעתהא וארתבאטהא בעצהא בבעץ פיערף תדבירה להא
כיף הו אלגמלה ואלתפציל ואלי הדא אלמעני אשאר בקולה בכל ביתי
נאמן הוא[5] אי אנה פהם וגוד עאלמי כלה פהמא חקיקיא תאבתא לאן
אלארא אלגיר צחיחה לא תתבת פארא אדראך תלך אלאפעאל הי צפאתה
תעאלי אלתי יערף מן גהתהא ואלדליל עלי אן אלשי אלדי וער באדראכה
הי אפעאלה תעאלי כון אלשי אלדי ערף בה צפאת פעליה מחצה רחום
וחנון ארך אפים[6] פקד באן אן אדרכים אלתי טלב
מערפתהא פאעלם בהא הי אלאפעאל אלצאדרה מנה תעאלי ואלחכמים
יסמונהא מדות ויקולון שלש עשרה מדות והדא אלאסם ואקע פי
אסתעמאלהם עלי אלאכלאק ארבע מדות בנותני צדקה ארבע
(סה, א) מדות בהולכי לבית המדרש[7] והדא | כתיר ואלמעני הנא ליס אנה
דו אכלאק בל פאעל אפעאל שביהה באלאפעאל אלצאדרה מנא ען אכלאק
אעני ען היאת נפסאניה לא אנה תעאלי דו היאת נפסאניה ואנמא אקתצר
עלי דכר הדה אלשלש עשרה מדות ואן כאן קד אדרך כל טובו
אעני גמיע אפעאלה לאן הדה הי אלאפעאל אלצאדרה מנה תעאלי פי חק
איגאד אלאדמיין ותדבירהם והדא כאן אכד גרץ סואלה לאן תמאם אקול

1) שמות לג, יח. 2) שם שם, יט. 3) שם שם, כ. 4) בראשית א, לא.
5) במדבר יב, ז. 6) שמות לד, ו ז. 7) אבות ה, טז יז.

ואדעך למען אמצא חן בעיניך וראה כי עמך הגוי הזה[1]
אלדי אנא מחתאג לתדבירהם באפעאל אתקיל בהא אפעאלך פי תדבירהם
פקד באן לך אן אדרכים ואמדות ואחד והי אלאפעאל אלצאדרה מנה
תעאלי פי אלעאלם פכלמא אדרך פעל מן אפעאלה וצף הו תעאלי באלצפה
אלתי יצדר ענהא דלך אלפעל וסמי באלאסם אלמשתק מן דלך אלפעל
מתאל דלך אנה למא אדרך לטף תדבירה פי תכוין אגנה אלחיואן ואיגאד
קוי פיה ופי מן ירביה בעד ולאדתה תמנעה מן אלהלאך ואלתלאף ותצונה
מן אלאדיה ותנפעה פי תצרפאתה אלצרוריה ומתאל הדא אלפעל מנא לא
יצדר אלא בעד אנפעאל ורקה והו מעני אלרחמה קיל ענה תעאלי רחום
כמא קיל כרחם אב על בנים[2] וקאל וחמלתי עליהם כאשר
יחמל איש על בנו[3] ליס אנה תעאלי ינפעל וירק לכן מתל דלך אפעל
אלדי יצדר מן אלאב עלי אלולד אלדי הו תאבע לרקה ושפקה ואנפעאל
(סה, ב) מחץ יצדר ענה תעאלי פי חק אוליאיה לא ען | אנפעאל ולא ען תגיר
וכמא אנא נחן ארא אעטינא שיא למן לא חק לה עלינא תסמי דלך פי
לגתנא חנינה כמא קאל חנונו אותם[4] אשר חנן אלהים[5]
כי חנני אלהים[6] ומתל הדא כתיר והו תעאלי יוגד וידבר למן לא
חק לה עליה פי איגאדה ותדבירה פלדלך סמי חנון וכדלך נגד פי
אפעאלה אלצאדרה פי אלאדמיין מן אפאת עטימה תנזל בבעץ אשכאץ
תדמרהם או אמר עאם מהלך לקבאיל בל לאקלים תפני אלולד וולד
אלולד ולא תבקי לא חרתא ולא נסלא כאלכסוף ואלזלאזל ואלצואעק
אלמהלכה וכחרכה קום עלי אכרין לאבאדתהם באלסיף ומחו אתרהם
וכתיר מן הדה אלאפעאל אלתי לא תצדר מן אחדנא פי חק אכר אלא
ען גצב שדיד או חקד עטים או טלב תאר פסמי בחסב הדה אלאפעאל
קנא ונוקם ונוטר ובעל חמה[7] יעני אן אפעאל אלתי מתלהא
תצדר ענא ען היאה נפסאניה והי אלגירה או אלאכד באלתאר או אלחקד
או אלגצב תצדר ענה תעאלי בחסב אסתחקאק אלדין עוקבוא לא ען
אנפעאל בוגה תעאלי ען כל נקץ והכדא אלאפעאל כלהא הי אפעאל
תשבה אלאפעאל אלצאדרה ען אלאדמיין ען אנפעאלאת והיאת נפסאניה

1) שמות לג, יג. 2) תהלים קג, יג. 3) מלאכי ג, יז.
4) שופטים כא, כב. 5) בראשית לג, ה. 6) שם שם, יא. 7) נחום א, ב.

והי צאדרהֿ ענה תעאלי לא ען מעני זאיד עלי דאתה אצלא וינבגי למדבר
אלמדינהֿ אדֿא כאן נביֿא אן יתשבה בהדֿה אלצפאת ותצדר ענה הדֿה
אלאפעאל בתקדיר וכחסב אסתחקאק לא כמגרד תבע אלאנפעאל ולא
יטלק ענאן אלגצֿב ולא ימכֿן | אלאנפעאלאת מנה אדֿ כל אנפעאל שרֿ בל
יתחאמאהא חסב טאקהֿ אלאנסאן פיכון תארהֿ לבעץֿ אלנאס רחום
וחנון לא למגרד אלרקהֿ ואלשפקהֿ אלא כחסב מא ילזם ויכון תארהֿ
לבעץֿ אלנאס נוטר ונוקם ובעל חמה בחסב אסתחקאקהם לא
במגרד אלגצֿב חתי אנה יאמר בחרק אלשכֿץ והו גיר חרֿיג ולא גֿצוב ולא
באגֿץ פיה בל בחסב מא יראה מן אסתחקאקה וילחטֿ מא פי איקאע הדֿא
אלפעל מן אלמנפעהֿ אלעטימהֿ בכֿלק כתֿיר אלֿא תתאמל פי נצוץ אלתורה
למא אמר בשבעה עממים באלאבארהֿ וקאל לא תחיה כל נשמה[1]
אתבע דֿלך עלי אלאתֿר בקולה למען אשר לא ילמדו אתכם
לעשות ככל תועבתם אשר עשו לאלהיהם וחטאתם לי״י
אלהיכם[2] יקול לא תטֿן אן הדֿה קסאוהֿ או טלב תֿאר בל הו פעל
יקתֿציה אלראי אלאנסאני אן יזֿאל כל מן יחיד ען טרק אלחק ותנחֿי
אלעואיק כלהא אלתי תעוק ען אלכמאל אלדֿי הו אדראכה תעאלי ומע
הדֿא כלה ינבגי אן תכון אפעאל אלרחמהֿ ואלעפו ואלשפקהֿ ואלראפהֿ
צאדרהֿ מן מדבר אלמדינהֿ אכתֿר מן אפעאל אלקצאץ בכתֿיר לאן הדֿה
אלשלש עשרה מדות רחמים גיר ואחדהֿ והי פוקד
עון אבות על בנים[3] לאן קולה ונקה לא ינקה מענאֿה
ואסתיצאלא לא יסתאצל מן קולה ונקתה לארץ תשב[4] ואעלם אן
קולה פוקד עון אבות על בנים אנמא דֿלך פי דֿנב עבודה זרה
כֿאצהֿ לא פי דֿנב אכֿר דליל דֿלך קולה | פי עשר הדברות על
שלשים ועל רבעים לשנאי[5] ולא יתסמי שונא אלא עובד
עבודה זרה כי כל תועבת י״י אשר שנא[6] ואנמא אקתצר
עלי רבעים לאנה גאיהֿ מא ימכן אלאנסאן אן ירי מן נסלה דור
רביעי פאדֿא קֿתל אהל אלמדינהֿ עובדי עבודה זרה פיֿקתל דֿלך
אלשיךֿ אלעובד ונסל נסל נסלה אלדֿי הו אלולד אלראבע פכאנה יצף א,

1) דברים כ, טז. 2) שם שם, יח. 3) שמות לד, ז.
4) ישעיה ג, כו. 5) שמות כ, ה. 6) דברים יב, לא.

מן גמלהֿ אואמרה תעאלי אלתי מן גמלהֿ אפעאלה בלא שך אן יקתֿל נסל
עובדי עבודה זרה ואן כאנוא אצאגר פי גמאר ואלדיהם ואגֿדאדהם
והדֿא אלאמר וגדנאה מטרדא פי אלתורה פי כל מוצע כמא אמר פי
עיר הנדחת החרם אותה ואת כל אשר בה[1] כל הדֿא
לתעפיהֿ דֿלך אלאתֿר אלמוגב ללפסאד אלעטֿים כמא ביֿנא. וקד כֿרגנא
ען גרץֿ אלפצל לכן ביֿנא לאי שי אקתצר הנא מן דֿכר אפעאלה עלי הדֿה
ואנהא מחתאג אליהא פי תדביר אלמדן אדֿ גאיהֿ פצילהֿ אלאנסאן
אלתשבֿה בה תעאלי חסב אלקדרהֿ יעני אן נשבֿה אפעאלנא באפעאלה
כמא ביֿנוא פי שרח קדושים תהיו[2] קאלוא מה הוא חנון אף
אתה היה חנון מה הוא רחום אף אתה היה רחום[3]
ואלגרץֿ כלה אן אלצפאת אלמנסובהֿ לה הי צפאת אפעאלה לא אנה
דֿו כיפיהֿ:

פצל נה

קד תקדֿם לנא פי עדהֿ מואצֿע מן הדֿה אלמקאלהֿ אן | כל מא יוגב
גסמאניהֿ לזם צֿרורהֿ נפיה ענה וכדֿלך כל אנפעאל ינֿפי ענה לאן
אלאנפעאלאת כלהא תוגב אלתגייר ואן אלפאעל לתלך אלאנפעאלאת גיר
אלמנפעל בלא שך פלו כאן תעאלי ינפעל בוגה מן וגוה אלאנפעאל לכאן
גירה אלפאעל פיה ואלמגיֿר לה וכדֿלך ילזם צֿרורהֿ אן ינֿפי ענה כל עדם
ואן לא יכון כמאל מא מעדומא מנה תארהֿ ומוגודא אכֿרי לאנה אן פֿרץֿ
דֿלך כאן כאמלא באלקוהֿ וכל קוהֿ יקארנהא עדם צֿרורהֿ וכל מא יכֿרג
מן אלקוהֿ אלי אלפעל פלא בדֿ לה מן מֿכֿרג גירה מוגוד באלפעל יכֿרגה
פלדֿלך ילזם אן תכון כמאלאתה כלהא מוגודהֿ באלפעל ולא יכון לה שי
באלקוהֿ בוגה וממא ילזם צֿרורהֿ אן ינֿפי ענה איצֿא אלשבה באי שי מן
אלמוגודאת והדֿא אמר קד שער בה כל אחד וקד צרֿח פי כתב אלאנביא
בנפי אלתשביה וקאל ואל מי תדמיוני ואשוה[4] וקאל ואל מי
תדמיון אל ומה דמות תערכו לו[5] וקא מאין כמוך י״י[6]
והדֿא כתֿיר פיכון מלאך אלאמר אן כל שי יודֿי לאחד הדֿה אלאצנאף

1) דברים יג, טז. 2) ויקרא יט, ב. 3) ספרי לדברים י, יב.
4) ישעיה מ, כה. 5) שם שם, יח. 6) ירמיה י, ו.

אלארבעה ילזם צ׳רורה נפיה ענה באלברהאן אלואצ׳ח והי כל מא יודי
לנסמאניה או מא יודי לאנפעאל ותגיר או מא יודי לעדם מת׳ל אן לא
יכון לה שי באלפעל ת׳ם יציר באלפעל או מא יודי לשבה שי מן
מכ׳לוקאתה והד׳ה מן ג׳מלה פואיד אלעלם אלטביעי פי מערפה אלאלאה
אד׳ כל מן לא יעלם תלך אלעלום לא ישער בנקץ אלאנפעאלאת ולא
יפהם מעני | מא באלקוה ומא באלפעל ולא יעלם לזום אלעדם לכל מא
באלקוה ואן אלד׳י באלקוה אנקץ מן אלמתחרך לכ׳רוג׳ תלך אלקוה ללפעל
ואלמתחרך נאקץ איצ׳א באצ׳אפתה למא מן אג׳לה תחרך חתי יחצל באלפעל
ואן עלם הד׳ה אלאשיא ולא יעלמהא בבראהינהא פלא יעלם אלג׳זאיאת
אללאזמה ען הד׳ה אלמקדמאת אלכ׳ליה לזומא צ׳רוריא פלד׳לך לא יכון
ענדה ברהאן בוג׳וד אלאלאה ולא בלזום נפי הד׳ה אלאצנאף ענה ובעד
תקדימי הד׳ה אלתוטיה אכ׳ד׳ פי פצל אכ׳ר אבין פיה אסתחאלה מא יט׳נה
מעתקדוא אלצפאת אלד׳אתיה לה וד׳לך אנמא יפהמה מן תקדמת לה
אלמערפה בצנאעה אלמנטק ובטביעה אלוג׳וד:

פצל נו

אעלם אן אלשבהיה הי נסבה מא בין שיין ואי שיין לא תתקדר בינהמא
נסבה כד׳לך לא תתצור בינהמא שבהיה וכד׳לך כל מא לא שבהיה
בינהמא פלא נסבה בינהמא מת׳אל ד׳לך אנה לא יקאל הד׳ה אלחראר׳ה
שביהה בהד׳א אללון ולא הד׳א אלצות שביה בהד׳ה אלחלאוה והד׳א אמר
בין בנפסה פלמא כאנת אלנסבה ביננא ובינה תעאלי מרתפעה אעני בינה
ובין מא סואה לזם ארתפאע אלשבהיה איצ׳א ואעלם אן כל שיין המא
תחת נוע ואחד אעני אן תכון מאהיתהמא ג׳מיעא | ואחדה גיר אנהמא
מכ׳תלפאן באלכבר ואלצגר או אלשדה ואלצ׳עף או נחו ד׳לך פאנהמא
ג׳מיעא מתשאבהאן צ׳רורה ואן אכ׳תלפא הד׳א אלנחו מן אלאכ׳תלאף מת׳אל
ד׳לך אן אלכ׳רדלה ופלך אלכואכב אלת׳אבתה מתשאבהאן פי אלאבעאד
אלת׳לאת׳ה ואן כאן הד׳א פי גאיה אלכבר והד׳ה פי גאיה אלצגר מעני
וג׳וד אלאבעאד פיהמא ואחד וכד׳לך אלשמע אלמד׳אב פי אלשמס ואסטקס
אלנאר מתשאבהאן פי אלחראר׳ה ואן כאנת תלך אלחראר׳ה פי גאיה
אלשדה והד׳ה אלחראר׳ה פי גאיה מן אלצ׳עף לכן מעני ט׳הור הד׳ה אלכיפיה

פיהמא ג׳מיעא ואחד והכד׳א כאן ינבגי אן יפהם מן יעתקד אן ת׳ם צפאת
ד׳אתיה יוצף בהא אלבארי והי אנה מוג׳וד וחי וקאדר ועאלם ומריד אנהא
ליסת הד׳ה אלמעאני תנסב אליה ואלינא במעני ואחד ויכון אלאכ׳תלאף
בין תלך אלצפאת ובין צפאתנא באלאעט׳ם או אלאכמל או אלאדום או
אלאת׳בת חתי יכון וג׳ודה את׳בת מן וג׳ודנא וחיאתה אדום מן חיאתנא
וקדרתה אעט׳ם מן קדרתנא ועלמה אכמל מן עלמנא וארדתה אעם מן
ארדתנא ויעם אלמעניין חד ואחד כמא יזעם האולא ליס אלאמר כד׳לך
בוג׳ה לאן באב אפעל אנמא ינטק בה בין אלאשיא אלתי יקאל עליהא
ד׳לך אלמעני בתואטו ואד׳א כאן ד׳לך לזם אלשבה ועלי ראיהם אלד׳ין ירון
אן הנאך צפאת ד׳אתיה כמא לזם אן תכון ד׳אתה תעאלי לא תשבה
אלד׳ואת כד׳לך כאן ינבגי אן תכון צפאתה | אלד׳אתיה אלתי יזעמונהא לא
תשבה אלצפאת ולא יג׳מעהמא חד ואחד וליס כד׳לך ופעלון כל יט׳נון אן
יג׳מעהמא חד ואחד ואן לא תשאבה בינהמא פקד באן למן יפהם מעני
אלתשאבה אנה תעאלי אנמא יקאל עליה ועלי כל מא סואה מוג׳וד
באשתראך מחץ׳ וכד׳לך אנמא יטלק אלעלם ואלקדרה ואלאראדה ואלחיאה
עליה תעאלי ועלי כל ד׳י עלם וקדרה וארדה וחיאה באלאשתראך אלמחץ׳
אלד׳י לא תשאבה מעני בינהמא אצלא ולא תט׳ן אנהא תקאל בתשכיך
לאן אלאסמא אלתי תקאל בתשכיך הי אלתי תקאל עלי שיין בינהמא
תשאבה פי מעני מא וד׳לך אלמעני ערץ׳ פיהמא וליס הו מקומא לד׳את
כל ואחד מנהמא והד׳ה אלאשיא אלמנסובה לה תעאלי ליסת הי אעראצ׳א
ענד אחד מן אהל אלנט׳ר והד׳ה אלצפאת אלתי לנא כלהא אעראץ׳ בחסב
ראי אלמתכלמין פיא לית שערי מן אין וקע אלשבה חתי יג׳מעהמא חד
ואחד פתכון מקולה בתואטו כמא יזעמון פהד׳א ברהאן קטעי עלי כון הד׳ה
אלאוצאף אלמנסובה לה ליס בין מענאהא ומעני הד׳ה אלמעלומה ענדנא
שרכה בוג׳ה ולא עלי חאל ואנמא אלשרכה פי אלאסם לא גיר ואד׳א כאן
ד׳לך כד׳לך פלא ינבגי אן תעתקד מעאני זאידה עלי אלד׳את שבה הד׳ה
אלצפאת אלתי הי זאידה עלי ד׳אתנא למא אשתרכא פי אלאסם פהד׳א
אלמעני עט׳ים אלג׳לאלה ענד אלעארפין פאחפט׳ה ותצ׳לה חק תחצילה ליכון
עתידא למא ידאר תפהימך איאה: |

פצל נז

פי אלצפאת אגמע ממא תקדם. מעלום אן אלוגוד הו עארץ ערץ ללמוגוד
פלדלך הו מעני זאיד עלי מאהיה אלמוגוד הדא הו אלאמר אלבין
אלואגב פי כל מא לוגודה סבב פאן וגודה מעני זאיד עלי מאהיתה ואמא
מא לא סבב לוגודה והו אללה עז וגל וחדה לאן הדא הו מעני קולנא
ענה תעאלי אנה ואגב אלוגוד פאן וגודה דאתה וחקיקתה ודאתה וגודה
וליסת הי דאת ערץ להא אן וגדת פיכון וגודהא מעני זאידא עליהא אד
הו ואגב אלוגוד דאימא לא טאריא עליה ולא עארצא ערץ לה פאדא הו
מוגוד לא בוגוד וכדלך חי לא בחיאה וקאדר לא בקדרה ועאלם ליס בעלם
בל אלכל ראגע למעני ואחד לא תכתיר פיה כמא סיבין. וממא יגב אן
יעלם איצא אן אלוחדה ואלכתרה עוארץ ערצת ללמוגוד מן חית הו כתיר
או ואחד קד בין דלך פי מא בעד אלטביעה וכמא אן אלעדד ליס הו נפס
אלמעדודאת כדלך ליס אלוחדה נפס אלשי אלמתוחד אד הדה כלהא אעראץ
מן גנס אלכם אלמנפצל תלחק אלמוגודאת אלמסתעדה לקבול מתל הדה
אלאעראץ אמא אלואגב אלוגוד אלבסיט באלחקיקה אלדי לא ילחקה
תרכיב אצלא פכמא יסתחיל עליה ערץ אלכתרה כדלך יסתחיל עליה ערץ
אלוחדה | אעני אן ליס אלוחדה מעני זאידא עלי דאתה כל הו ואחד לא
בוחדה ולא תעתבר הדה אלמעאני אלדקיקה אלתי יכאד תפות אלאדהאן
באלאלפאט אלמעתאדה אלתי הי אככר סבב פי אלתגליט לאן תציק בנא
אלעבארה גדא גדא פי כל לגה חתי לא נתצור דלך אלמעני אלא
בתסאמח פי אלעבארה פלמא רמנא אלדלאלה עלי כון אלאלאה לא כתירא
לם יקדר אלקאיל יקול אלא ואחד ואן כאן אלואחד ואלכתיר מן פצול
אלכם פלדלך נלכץ אלמעני ונרשד אלדהן לחקיקה אלאמר בקולנא ואחד
לא בוחדה כמא נקול קדים לנדלאלה עלי אנה גיר חאדת ופי קולנא קדים
מן אלתסאמח מא הו בין טאהר אד אלקדים אנמא יקאל למא ילחקה
אלזמאן אלדי הו ערץ לחרכה אלתאבעה ללגסם והו איצא מן באב
אלמצאף לאן קולך אלקדים פי ערץ אלזמאן כקולך אלטויל ואלקציר פי
ערץ אלכט וכל מא לא ילחקה ערץ אלזמאן פלא יקאל פיה באלחקיקה
לא קדים ולא חאדת כמא לא יקאל פי אלחלאוה לא מעוגה ולא מסתקימה

ולא יקאל פי אלצות לא מאלח ולא תפה וחדה אלאשיא לא כפא בהא
עלי מן ארתאץ פי פהם אלמעאני עלי חקאיקהא ואעתברהא באדראך
אלעקל להא ותגרידה איאהא לא באלתגמל אלדי תדל עליה אלאלפאט
פכל מא תגדה פי אלכתב מן וצפה תעאלי ראשון ואחרון[1] פהו
מתל וצפה תעאלי באלעין ואלאדן ואלקצד בדלך אנה תעאלי | לא ילחקה
תגיר ולא יתגדד לה מעני בוגה לא אנה תעאלי ואקע תחת אלזמאן פתחצל
מקאיסה מא בינה ובין גירה ממא פי זמאן פיכון ראשון ואחרון
ואנמא הדה אלאלפאט כלהא כלשון בני אדם כדלך קולנא אחד
מענאה אנה לא נד לה לא אן מעני אלוחדאניה לאחק לדאתה :

פצל נח

אגמץ ממא תקדם. אעלם אן וצף אללה עז וגל באלסואלב הו אלוצף
אלצחיח אלדי לא ילחקה שי מן אלתסאמח ולא פיה נקץ פי חק
אללה גמלה ולא עלי חאל אמא וצפה באלאיגאבאת פפיה מן אלשרך
ואלנקץ מא קד בינאה ווגבני אן אבין לך אולא כיף הי אלסואלב צפאת
עלי גהה מא ובאי שי תפארק צפאת אלאיגאב ובעד דלך אבין לך כיף
ליס לנא טריק פי וצפה אלא באלסואלב לא גיר פאקול אן אלצפה ליסת
הי אלתי תכציץ אלמוצוף פקט חתי לא ישתרך פי תלך אלצפה מע גירה
בל אלצפה קד תכון איצא צפה ללמוצוף ואן כאן ישתרך פיהא מע גירה
ולא יחצל בהא תכציץ מתאל דלך אן ראית אנסאנא עלי בעד פסאלת
וקלת מא הדא אלמראי פקיל לך חיואן פהדה צפה בלא שך לדלך
אלמראי ואן כאן לם תכצצה מן כל מא סואה לכנה חצל בהא תכציץ
מא והו אן הדא אלמראי ליס הו גסמא מן | נוע אלנבאת ולא מן נוע
אלמעאדן כדלך איצא אדא כאן פי הדה אלדאר אנסאן ועלמת אן פיהא
גסם מא גיר אנך לא תעלם מא הו פסאלת וקלת מא פי הדה אלדאר
פקאל לך אלמגיב ליס פיהא מעדן ולא גסם נבאת פקד חצל תכציץ מא
ועלמת אן פיהא חיואן ואן לם תעלם אי חיואן הו פבהדה אלגהה תשארך
צפאת אלסלב לצפאת אלאיגאב לאנהא לא בד אן תכצץ תכציצא מא
ולו לם יכן פיהא מן אלתכציץ אלא אזאלה מא סלב מן גמלה מא כנא

[1] למשל ישעיה מד, ו.

נטנה גיר מסלוב ואמא אלגהה אלתי תפארק בהא צפאת אלסלב לצפאת
אלאיגאב פאן צפאת אלאיגאב ואן לם תכלץ פאנהא תדל עלי גז מן
גמלה אלשי אלמטלוב מערפתה אמא גז גוהרה או ערץ מן אעראצה וצפאת
אלסלב לא תערפנא שיא בוגה מן אלואת אלמטלוב עלמהא מא הי אלא
אן כאן דלך באלערץ כמא מתלנא. ובעד הדה אלמקדמה אקול אן אללה
עז וגל קד תברהן אנה ואגב אלוגוד לא תרכיב פיה כמא סנברהן וליס
נדרך אלא אניתה פקט לא מאהיתה פיסתחיל אן תכון לה צפה איגאב
לאנה לא אניה לה כארגא ען מאהיתה פתדל אלצפה עלי אחדאהמא
פנאהיך אן תכון מאהיתה מרכבה פתדל אלצפה עלי גזאיהא נאהיך אן
תכון לה אעראץ פתדל אלצפה איצא עליהא פלא צפה איגאב בוגה אמא
צפאת אלנפי פהי אלתי ינבגי אן תסתעמל לארשאד אלדהן למא ינבגי
אן יעתקד פיה תעאלי לאנהא לא ילחק | מן גהתהא תכתיר בוגה והי
תרשד אלדהן לגאיה מא יםכן אלאנסאן אן ידרכה מנה תעאלי מתאל דלך
אנה תברהן לנא וגוב וגוד שי מא גיר הדה אלדואת אלמדרכה באלחואס
ואלמחאט בעלמהא באלעקל פקלנא ען הדא אנה מוגוד אלמעני אנה
יסתחיל עדמה תם אדרכנא אן הדא אלמוגוד ליס הו מתל וגוד אלאסטקסאת
מתלא אלתי הי אגסאם מיתה פקלנא אנה חי אלמעני אנה תעאלי ליס
במאית תם אדרכנא אן הדא אלמוגוד איצא ליס הו מתל וגוד אלסמא
אלתי הי גסם חי פקלנא אנה ליס בגסם תם אדרכנא אן הדא אלמוגוד
ליס הו מתל וגוד אלעקל אלדי ליס הו בגסם ולא מאית לכנה מעלול
פקלנא אנה תעאלי קדים אלמעני ליס לה סבב אוגדה תם אדרכנא אן
הדא אלמוגוד ליס וגודה אלדי הו דאתה אנמא הו כאף לה פקט אן יכון
מוגודא בל תפיץ ענה וגודאת כתירה וליס דלך כפיץ אלחרארה ען אלנאר
ולא כלזום אלצו ען אלשמס בל פיץ ימדהא דאימא בקא ואנתטאמא
בתדביר מחכם כמא סנבין פקולנא פיה מן אגל הדה אלמעאני אנה קאדר
ועאלם ומריד ואלקצד בהדה אלצפאת אנה ליס בעאגז ולא גאהל ולא
דאהל ולא מהמל ומעני קולנא ליס בעאגז אן וגודה פיה כפאיה לאיגאד
אשיא אכר גירה ומעני קולנא לא גאהל אנה מדרך אי חי לאן כל מדרך
חי ומעני קולנא לא דאהל ולא מהמל אן גמיע תלך אלמוגודאת גאריה
עלי נטאם | ותדביר לא מהמלה וכאינה כיף אתפק אלא ככון כל מא

ידברה אלמריד בקצד וארادה תם אדרכנא אן הדא אלמוגוד לא אכר
מתלה פקולנא הו ואחד אלמעני נפי אלכתרה פקד כאן לך אן כל צפה
נצפה בהא פהי אמא צפה פעל או יכון מענאהא סלב עדמהא אן כאן
אלקצד בהא אדראך דאתה לא פעלה ולא תסתעמל איצא הדה אלסואלב
ולא תטלק עליה תעאלי אלא באלגהה אלתי עלמת אנה קד יסלב ען
אלשי מא ליס שאנה אן יוגד לה כמא נקול פי אלחאיט לא בציר ואנת
תעלם יא איהא אלנאטר פי הדה אלמקאלה אן הדה אלסמא והי גסם
מתחרך קד שברנאהא ודרענאהא ואחטנא עלמא במקאדיר אגזא מנהא
ובאכתר חרכאתהא קד עגזת עקולנא כל אלעגז ען אדראך מאהיתהא מע
כוננא נעלם אנהא דאת מאדה וצורה צרורה גיר אנהא ליסת מתל הדה
אלמאדה אלתי פינא פלדלך לא נקדר נצפהא אלא באלאסמא אלגיר
מחצלה לא באלאיגאב אלמחצל פאנא נקול אן אלסמא לא כפיפה ולא
תקילה ולא מנפעלה פלדלך הי לא קאבלה אתר ולא דאת טעם ולא דאת
ראיחה ונחו הדה אלסואלב כל דלך לגהלנא בתלך אלמאדה פכיף תכון
חאל עקולנא אדא ראמת אדראך אלכדו ען אלמאדה אלבסיט גאיה
אלבסאטה אלואגב אלוגוד אלדי לא עלה לה ולא ילחקה מעני זאיד עלי
דאתה אלכאמלה אלתי מעני כמאלהא סלב אלנקאיץ ענהא כמא בינא |
פאנא לא נדרך גיר אניתה פקט ואן תם מוגוד לא ישבהה שי מן
אלמוגודאת אלתי אוגדהא ולא ישארכהא פי מעני בוגה ולא תכתיר פיה
ולא עגז ען איגאד מא סואה ואן נסבתה ללעאלם נסבה אלרבאני ללספינה
וליסת הדה איצא נסבה חקיקיה ולא שבה צחית כל הי לארשאד אלדהן
אנה תעאלי מדבר ללמוגודאת אלמעני אנה ימדהא ויחרז נטאמהא כמא
ינבגי וסיבין הדא אלמעני באבלג מן הדא פסבחאן מן אדא לאחטת
אלעקול דאתה עאד אדראכהא תקצירא ואדא לחטת לזום אפעאלה ען
ארادתה עאד עלמהא גהלא ואדא ראמת אלאלסן תעטימה באוצאף עאדת
כל בלאגה עיא ותקצירא:

פצל נט

לסאיל אן יסאל ויקול אדא כאן לא חילה פי אדראך חקיקה דאתה
ויודי אלברהאן אן אלשי אלמדרך הו אנה מוגוד פקט וצפאת

אלאיגאב קד אמתנעת כמא תברהן פבאי שי יקע אלתפאצל בין אמדרכין
פארא אלדי אדרכה משה רבנו ושלמה הו אלדי ידרך אלשכץ
אלואחר מן בעץ אלטלבה והדא לא ימכן פיה זיאדה ומן אלמשהור ענד
אהל אלשריעה בל ענד אלפלאספה אן אלתפאצל פי דלך כתיר פאעלם
אן אלאמר כדלך ואן אלתפאצל בין אלמדרכין עטים גדא לאן כלמא זיד
פי | צפאת אלמוצוף תכציץ אכתר וקרב אלואצף מן אדראך חקיקתה
כדלך כלמא זדת פי אלסלב ענה תעאלי קרבת מן אלאדראך וכנת אקרב
אליה מן אלדי לם יסלב מא תברהן לך אנת סלבה פלהדא קד יתעב
אלאנסאן סנין עדידה פי פהם עלם מא ותחקיק מקדמאתה חתי יאכדה
יקינא יכון נתיגה דלך אלעלם כלה אן נסלב ען אללה מעני מא תעלם
באלברהאן אנה מחאל אן ינסב לה הדא אלמעני ואכר מן אלמקצרין פי
אלנטר לא יתברהן לה דלך ויכון אלאמר ענדה משכוכא פיה הל יוגד
דלך אלמעני לה או לא יוגד לה ואכר מן אלעמיאן אלבצאיר יוגב לה
דלך אלמעני אלדי תברהן סלבה מתל מא סאברהן אנה ליס בגסם ואכר
ישך ומא יעלם הל הו גסם או ליס בגסם ואכר יקטע אנה גסם וילקי
אללה בהדה אלעקידה פכם בין אלתלתה אשכאץ מן אלתבאין אלאול בלא
שך אקרב מן אללה ואלתאני בעיד ענה ואלתאלת אבעד כדלך אדא פרצנא
ראבעא תברהן ענדה אמתנאע אלאנפעאלאת פי חקה תעאלי ואלאול אלדי
נפי אלגסמאניה לם יתברהן לה דלך פאן הדא אלראבע בלא שך אקרב
אלי אללה מן אלאול והכדא דאימא חתי אדא וגד שכץ תברהן לה
אמתנאע אשיא כתירה עליה תעאלי הי ענדנא ממכן אן תוגד לה או תצדר
ענה נאהיך אן נעתקד דלך לאזמא פאן דלך אלשכץ אכמל מנא בלא שך
פקד תבין לך אן כלמא תברהן לך סלב שי מא ענה כנת אכמל | וכלמא
אוגבת לה שיא זאידא כנת משבהא ובעדת ען מערפה חקיקתה ובהדה
אלגהה ינבגי אן יקרב מן אדראכה באלבחת ואלטלב חתי יעלם אסתחאלה
כל מא יסתחיל עליה לא באן תוגב לה שיא עלי גהה אנה מעני זאיד
עלי דאתה או עלי אן דלך אלמעני כמאל פי חקה למא תגדה כמאלא פי
חקנא לאן אלכמאלאת כלהא הי מלכאת מא ולא כל מלכה תוגד לכל די
מלכה ואעלם אנך מתי אוגבת לה שיא אכר פיכון בערך ענה בגהתין
ואחדה לכון כל מא תוגבה הו כמאל לנא ותאניה אנה ליס בדו שי אכר

בל דאתה הי כמאלאתה כמא בינא ולמא שער כל אחד באן לא וצול
לאדראך מא פי קותנא אן נדרך אלא באלסלב ואלסלב לא יערף שיא
בוגה מן חקיקה אלאמר אלדי סלב ענה אלשי אלדי סלב צרח אלנאס
כלהם אלמאצון ואלאתון באן אללה תעאלי לא תדרכה אלעקול ולא ידרך
מא הו אלא הו ואן אדראכה הו אלעגז ען נהאיה אדראכה וכל אלפלאספה
יקולון אבהרנא בגמאלה וכפי ענא לשדה טהורה כמא תכפי אלשמס ענד
אלאבצאר אלצעיפה ען אדראכהא וקד אטנב פי הדא בכמא לא פאידה פי
תכרארה הנא ואבלג מא קיל פי הדא אלגרץ קולה פי תלים לך
דמיה תהלה 1) שרחה אלסכות ענדך הו אלתסביח והדה בלאגה עטימה
גדא פי הדא אלמעני לאנא אי שי קלנאה נקצד בה תעטימא ותמגידא
נגד פיה חמלא מא פי חקה תעאלי ונלחט | פיה נקצא מא פאלסכות
אולי ואלאקתצאר עלי מדארך אלעקול כמא אמר אלכאמלון וקאלוא
אמרו בלבבכם על משכבכם ודמו סלה 2) וקד עלמת קולתהם
אלמשהורה אלתי לית כאנת כל אלאקאויל מתלהא ואנא אדכרהא לך
בנצהא ואן כאנת קולה מחפוטה לאנבהך עלי מעאניהא קאלוא 3) ההוא
דנחת קמיה דר׳ חנינה אמר האל הגדול הגבור והנורא
האדיר והחזק היראוי והעזוז אמר ליה סימתינהו
לכלהו שבחי דמרך השתא אנן תלת קמיתא אלמלא
דאמרינהו משה רבנו באוריתא ואתו אנשי כנסת
הגדולה ותקנינהו בתפלה אנן לא יכולנן למומרינהו
ואת אמרת ואזלת כולי האי משל למה הדבר דומה
למלך בשר ודם שהיו לו אלף אלפים דינרי זהב
ומקלסין אותו בשל כסף והלא גנאי הוא לו הנא אנתהי
קול הדא אלפאצל פתאמל אולא תאפפה וכראהתה לתכתיר צפאת איגאב
ותאמל כונה צרח באן אלצפאת לו תרכנא למגרד עקולנא למא קלנאהא
אבדא ולא נטקנא בשי מנהא ואנמא למא אלגאת צרורה אלכטאב ללנאס
במא יחצל להם תצורא מא כמא קאלוא דברה תורה כלשון בני
אדם אן יוצף להם אללה בכמאלאתהם פגאיתנא אן נקף ענד תלך
אלאקאויל ולא נסמיה בהא אלא ענד אלקראה להא פי תורה פקט

1) תהלים סה, ב. 2) שם ד, ה. 3) ברכות לג, ב.

לכן למא גאוא איצא אנשי כנסת הגדולה והם אנביא ורתבוא דכרהא פי אלצלאה גאיתנא אן נקולהא פקט פרוח הדא אלקול כונה צרח אן צרוריתין אתפקת פי | צלאתנא בהא ואחדה כונהא גאת פי אלתורה ותאניה כונהא רתב אלאנביא אלצלאה בהא פלולא אלצרורה אלאולי למא דכרנאהא ולולא אלצרורה אלתאניה למא אזלנאהא ען מוצעהא ולא צלונא בהא ואנת מסתמר פי אלצפאת פקר תבין לך איצא מן הדא אלכלאם אן ליס כל מא תגדה מן אלצפאת אלמנסובה ללה פי כתב אלאנביא יגוז לנא אן נצלי בהא ונקולהא לאנה לם יקל אלמלא דאמרינהו משה רבנו לא חוינא יכלינן למימרינהו אלא שרטא אכר ואתו אנשי כנסת הגדולה ותקנינהו בתפלה וחויר גאז לנא אן נצלי בהא וליס כמא עמל אלגהאל כאלחקיקה אלדין אטנבוא וטולוא ואגתהדוא פי צלואת אלפוהא וכטב חברוהא יתקרבון בהא ללה בזעמהם יצפון אללה פיהא באוצאף לו וצף בהא שכץ מן אלנאס לכאן דלך נקצא פי חקה לאנהם לם יפהמוא הדה אלמעאני אלגלילה אלגריבה מן עקול אלגמהור ואתכדוא אללה עז וגל מדרסה אלסנתהם ווצפוה וכאטבוה בכל מא יטננה סאיגא ויטנבון פי דלך חתי יחרכונה ללאנפעאל בזעמהם ולא סימא אן וגדוא נץ כלאם נבי פי דלך כאן אלאמר מבאחא להם אן יאתוא בנצוץ ינבגי תאוילהא בכל וגה פינקלונהא עלי טואהרהא וישתקון מנהא ויפרעון ויבנון עליה אקאויל וכתר אסתבאחה חדא ענד אלשערא ואלכטבא או ענד מן יזעם אנה יקול שערא חתי אלפת אקאויל בעצהא כפר מחץ ובעצהא פיה מן אלסכף ופסאד אלכיאל | מא יצחך אלאנסאן בחסב טבאעה ענד סמאעה ויבכיה ענד אלתאמל כיף תקאל תלך אלאקאויל פי חק אללה עז וגל ולולא שפקת עלי תנקיץ אלקאילין לאורדת עליך מנהא שיא חתי תתנבה עלי מוצע אלתעדי פיהא לכנהא הי אקאויל באדיה אלנקץ גדא למן יפהם וינבגי אן תעתבר ותקול אדא כאן לשון הרע והוצאת שם רע עציאנא עטימא פכם באלאחרי יכון אטלאק אללסאן פי חק אללה תעאלי ווצפה באוצאף תעאלי ענהא ולא אקול אן דלך עציאן כל חרוף וגדוף בשגגה מן אלגמהור אלסאמעין ומן דלך אלגאהל אלקאיל אמא מן אדרך נקץ תלך אלאקאויל ויקולהא פהו ענדי מן גמלה מן קיל

פיהם ויחפאו בני ישראל דברים אשר לא כן על י״י אלהיהם[1] וקיל ולדבר על י״י תועה[2] פאן כנת ממן יחוס על כבוד קונו פלא ינבגי לך אן תסמעהא בוגה פכיף אן תקולהא פכיף אן תעמל מתלהא וקד עלמת קדר אתם מן יטיח דברים כלפי מעלה ולא ינבגי לך בוגה אן תתערץ לצפאת אללה באלאיגאב לתעטימה בזעמך ולא תכרג ען מא רתבה אנשי כנסת הגדולה פי צלואת וברכות פפי דלך אלכפאיה בחסב אלצרורה ואי כפאיה כמא קאל ר׳ חנינה אמא סאיר מא גא פי כתב אלאנביא פיקרא ענד אלמרור בה לכנה יעתקד פיה מא קד בינא אנהא צפאת אפעאל או ללדלאלה עלי סלב עדמהא והדא אלמעני איצא לא ידאע ללגמהור בל הדא אלנחו מן | אלנטר לאיק באלכואץ אלדין תעטים אללה ענדהם מא הו באן יקולוא מא לא ינבגי כל באן יעקלוא כמא ינבגי. וארגע אלי תמאם אלתנביה עלי קול ר׳ חנינה ואחכאמה לם יקל משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שהיה לו אלף אלפים דינרי זהב ומקלסין אותו במאה דינרין לאנה כאן ידל הדא אלמתל עלי אן כמאלאתה תעאלי אכמל מן הדה אלכמאלאת אלתי תנסב לה לכנהא מן נועהא וליס אלאמר כדלך כמא ברהנא בל חכמה הדא אלמתל הו קולה דינרי זהב ומקלסין אותו בשל כסף לידל אן הדה אלתי הי ענדנא כמאלאת ליס ענדה תעאלי מן נועהא שי אלא כלהא נקץ פי חקה כמא בין וקאל פי הדא אלמתל והלא גנאי הוא לו. פקד אעלמתך אן כל מא תזעמה מן הדה אלצפאת כמאלא הו נקץ פי חקה תעאלי אדא כאן מן נוע מא ענדנא וקד ארשדנא שלמה ע״אס פי הדא אלמעני במא פיה כפאיה וקאל כי האלהים בשמים ואתה על הארץ על כן יהיו דבריך מעטים[3]:

פצל ס

אנא אריד אן אמתל לך אמתאלא פי הדא אלפצל תזדאד בהא תצורא לוגוב תכתיר צפאתה באלסואלב ותזדאד בהא נפורא מן אעתקאד צפאת איגאב לה תעאלי אנך אן אנסאנא תחקק אן אלספינה מוגודה

[1] מלכים ב יז, ט. [2] ישעיה לב, ו. [3] קהלת ה, א.

ולם יעלם | חדה אלאסמיה עלי אי שי תקע הל עלי גוהר מא או עלי ערץ תם תבין
לשכץ אכר אנהא ליסת בערץ תם תבין לאכר אנהא ליסת במעדן תם תבין לאכר
אנהא ליסת בחיואן תם תבין לאכר אנהא ליסת כנבאת מתצל באלארץ תם תבין
לאכר אנהא ליסת בגסם ואחד מתצל אתצאלא טביעיא תם תבין לאכר אנהא
ליסת דאת שכל בסיט כאלאלואח ואלאבואב תם תבין לאכר אנהא ליסת
כרה ותבין לאכר אנהא ליסת הי מכרוטה ותבין לאכר אנהא ליסת מדורה
ולא דאת אצלאע מסתויה ותבין לאכר אנהא ליסת מצמתה פבין הו אן
הדא אלאכיר יכאד אנה וצל לתצור אלספינה עלי מא הי עליה בהדה
אלצפאת אלסלביה וכאנה סאוי מן תצורהא באנהא גסם מן כשב מגוף
מסתטיל מולף מן אכשאב עדה אלדי קד תצורהא בצפאת אלאיגאב אמא
אלמתקרמון אלדין מתלנא בהם פכל ואחד מנהם אבעד מן תצור אלספינה
מן אלדי בעדה חתי אן אלאול פי מתלנא לא יעלם גיר מגרד אלאסמיה
פקט פהכדא תקרבך צפאת אלסלב מן מערפה אללה תעאלי ואדראכה
פאחרץ כל אלחרץ אן תזדאד סלב שי באלברהאן לא אן תסלב באלקול
פקט פאנה כלמא תבין לך באלברהאן סלב שי מטנון וגודה לה תעאלי
ענה כנת קד קרבת מנה דרגה בלא שך ובהדה אלגהה צאר קום מקרבין
מנה גדא ואכרון פי גאיה אלבעד לא אן תם קרב מכאן פיקרב מנה
ויבעד כמא יטן עמיאן | אלבצאיר פאפהם הדא גדא ואערפה וכן בה גביטא
פקד באן לך אלטריק אלתי אדא סלכתהא קרבת מנה תעאלי פאסלכהא
אן שית. ואמא וצפה תעאלי באלאיגאבאת פפיה כטר עטים לאנה קד
תברהן אן כל מא עסאה אן נטנה כמאלא ולו כאן דלך אלכמאל מוגודא
לה בחסב ראי מן יקול באלצפאת פאנה ליס מן נוע אלכמאל אלדי נטנה
כל באשתראך יקאל פקט עלי מא בינא[1]) פבאלצרורה תכרג למעני אלסלב
לאנך אדא קלת עאלם בעלם ואחד בדלך אלעלם אלגיר מתגיר ולא מתכתר
יעלם אלאמור אלכתירה אלמתגירה אלדאימה אלתגדד מן גיר אן יתגדד
לה עלם ועלמה באלשי קבל כונה ובעד חצולה מוגודא ובעד עדמה מן
אלוגוד עלם ואחד לא תגיר פיה פקד צרחת באנה עאלם בעלם ליס מתל
עלמנא וכדלך ילזם אנה מוגוד וליס במעני אלוגוד פינא פקד אתית
באלסואלב צרורה פלם תחצל עלי תחקיק צפה דאתיה לכן חצלת עלי

1) לעיל פ' נו (ע' 89).

אלתכתיר וכונך תעתקד אנה דאת מא ולהא צפאת מגהולה אד חדה אלתי
תזעם איגאבהא לה אנת תנפי ענהא אלשבה בהדה אלצפאת אלמעלומה
ענדנא פהי אדא ליסת מן נועהא פכאנה קד כרג בך אלאמר באיגאב
אלצפאת אן קלת אן אללה תעאלי מוצוע מא תחמל עליה מחמולאת מא
לא דלך אלמוצוע מתל הדה אלמחמולאת פיכון גאיה אדראכנא בהדה
אלעקידה אלשרך לא גיר לאן כל מוצוע פהו דו מחמולאת בלא שך והו
אתנאן | באלחד ואן כאן ואחדא באלוגוד לאן מעני אלמוצוע גיר מעני
אלמחמול עליה וסותבין לך פי פצול הדה אלמקאלה אלברהאן עלי
אמתנאע אלתרכיב פיה תעאלי בל אלבסאטה אלמחצה פי אלגאיה אקצוי
ולא אקול אן מוגב צפאת לה תעאלי מקצר ען אדראכה או משרך או
אדרכה עלי כלאף מא הו עליה בל אקול נפי וגוד אלאלאה מן אעתקאדה
והו לא ישער וביאן דלך אן אלמקצר ען אדראך חקיקה אמר מא הו אלדי
ידרך בעצהא ויגהל בעצהא מתל מן ידרך מן מעני אלאנסאן לואזם
אלחיואניה ולא ידרך לואזם אלנטק ואללה תעאלי לא תכתיר פי חקיקה
וגודה פיפהם מנה שי ויגהל שי אכר וכדלך אלמשרך לאמר מא הו אלדי
תצור חקיקה דאת מא עלי מא הי עליה ואוגב מתל תלך אלחקיקה לדאת
אכרי והדה אלצפאת עלי ראי מן יטנהא ליסת הי דאת אלאלאה בל
מעאני זאידה עלי אלדאת וכדלך איצא אלדי ידרך אלשי עלי כלאף מא
הו עליה לא בד צרורה אן ידרך מנה שיא מא עלי מא הו עליה ואמא
מן יתצור אן אלדוק כמיה פלא אקול אנה תצור אלשי עלי כלאף מא הו
עליה בל אקול אנה גהל וגוד אלדוק ולם יעלם הדה אלאסמיה עלי מא
דא תקע והדא נטר דקיק גדא פאפהמה ובחסב הדא אלביאן תעלם אן
אלמקצר ען אדראך אלאלאה ואלבעיד ען מערפתה הו אלדי לם יתבין לה
סלב מעני מן אלמעאני אלתי קד תברהן לגירה סלבהא ענה פכל מן קלת |
סואלבה כאן אקצר אדראכא כמא בינא פי אול הדא אלפצל. ואמא אלדי
יוגב לה צפה פלא יעלם שיא גיר מגרד אלאסם אמא אלשי אלדי תכול
אנה וקע עליה הדא אלאסם פהו מעני גיר מוגוד בל מכתרע כאדב פכאנה
אוקע הדא אלאסם עלי מעני מעדום אד ליס פי אלוגוד שי הו כדא ומתאל
דלך אן יכון אנסאן סמע באסם אלפיל ועלם אנה חיואן וטלב אן יערף
בשכלה וחקיקתה פקאל לה אלצאל או אלמצל הו חיואן דו רגל ואחדה

ותלתה אנגחה מקים פי אעמאק אלבחר גסמה שפאף ולה וגה עריץ מתל
וגה אלאנסאן וצורתה ושכלה ויתכלם מתל אלאנסאן ותארה יטיר פי
אלהוא ותארה יסבח כאלסמך פאני לא אקול אן הדא תצור אלפיל עלי
כלאף מא הו עליה ולא אנה מקצר פי אדראך אלפיל כל אקול אן הדא
אלשי אלדי תכילה כהדה אלצפה מכתרע כאדב וליס פי אלוגוד שי
הכדא כל הדא שי מעדום אוקע עליה אסם שי מוגוד מתל ענקא מגרב
ופרס אנסאן ונחו דלך מן אלצור אלכיאליה אלתי אוקע עליהא אסם שי
מן אלמוגודאת אמא אסם ואחד או אסם מרכב פכדלך אלאמר הנא סוא
ודלך אן אללה גל תנאוה הו מוגוד תברהן וגודה אנה ואגב ואלדי ילזם
ען וגוב אלוגוד אלבסאטה אלמחצה כמא סאברהן ואמא אן תלך אלדאת
אלבסיטה אלואגבה אלוגוד כמא קיל הי דאת צפאת ומעאני אכרי תלחקהא
עז, ב פהו שי גיר מוגוד בוגה כמא תברהן פאדא קלנא אן | הדה אלדאת
אלמסמאה אלאהא מתלא הי דאת פיהא מעאני מתעדדה תתצף בהא פקד
אוקענא תלך אלאסמיה עלי עדם מחץ פתאמל כיף כטר פי איגאב
אלצפאת לה פאלדי ינבגי אן יעתקד פי מא גא מן אלצפאת פי כתאב
אלתנזיל או כתב אלאנביא אנהא כלהא ללארשאד לכמאלה תעאלי לא
גיר או צפה אפעאל צאדרה ענה כמא בינא:

פצל סא

גמיע אסמאיה תעאלי אלמוגודה פי אלכתב כלהא משתקה מן אלאפעאל
והדא מא לא כפא בה אלא אסם ואחד והו יוד הא ואו הא
פאנה אסם מרתגל לה תעאלי ולדלך סמי שם מפורש מענאה אנה ידל
עלי דאתה תעאלי דלאלה בינה לא אשתראך פיהא אמא סאיר אסמאיה
אלמעטמה פתדל באשתראך לכונהא משתקה מן אפעאל יוגד מתלהא לנא
כמא בינא 1) חתי אן אלאסם אלמכני בה ען יוד הא ואו הא הו איצא
משתק מן אלסיאדה דבר האיש אדני הארץ 2) ואלפרק בין קולך
אדני בכסר אנון ובין אן תקולה בפתח אנון בקמץ מתל אלפרק בין
קולך שדי אלדי מענאה ראיסי ובין קולך שדי אשת אברם 3) לאן פי
דלך תפכים ועמום ללגיר וקד קיל ללמלאך אדני אל נא תעבר 4)

1) לעיל פ׳ נד (ע׳ 84). 2) בראשית מב, ל. 3) שם יב, יז. 4) שם יח, ג.

ואנמא בינת | לך הדא פי אדני כאצה אלמכני בה לכונה אכץ אלאסמא עח, א
אלמשהורה לה תעאלי אמא סאירהא מתל דין וצדיק וחנון ורחום
ואלהים פבינה אלעמום ואלאשתקאק אמא אשם אלדי ותהגא מן
יוד הא ואו הא פלא יעלם לה אשתקאק משהור ולא ישארך פיה
אלגיר ולא שך אן הדא אלאסם אלעטים אלדי לא ינטק בה כמא עלמת
אלא פי אמקדש וכהני י״י המקודשים כאצה פי ברכת כהנים
וכהן גדול פי יום הצום ידל עלי מעני מא לא שרכה בין אללה
תעאלי ובין מא סואה פי דלך אלמעני ולעלה ידל בחסב אללגה אלתי
לים ענדנא אליום מנהא אלא אנזר שי ובחסב מא ינטק בה איצא עלי
מעני וגוב אלוגוד ובאלגמלה עטמה הדא אלאסם ואלמחאמאה ען אלנטק
בה לכונה דאלא עלי דאתה תעאלי מן חית לא ישארך אחד מן אמכלוקין
פי תלך אלדלאלה כמא קאלוא ענה ז״ל שמי המיוחד לי אמא סאיר
אלאסמא פהי כלהא תדל עלי צפאת לא עלי דאת פקט בל עלי דאת
צפאת לאנהא משתקה ולהדא תוהם אלתכתיר אעני אנהא תוהם וגוד
צפאת ואן תם דאת ומעני זאיד עלי אלדאת אד הכדא הי דלאלה כל אסם
משתק פאנה ידל עלי מעני ועלי מוצוע לם יצרח בה אקתרן בה דלך
אלמעני ולמא תברהן אן אללה תעאלי לים הו מוצועא מא אקתרנת בה
מעאני עלם אן אלאסמא אלמשתקה הי אמא בחסב נסבה אלפעל אליה
או בחסב אלארשאד לכמאלה ולהדא | תאפף ר׳ חנינה מן קולה הגדול עח, ב
הגבור והנורא לולא אלצרורתאן אלתין דכר לכון הדה תוהם צפאת
דאתיה אעני אנהא כמאלאת מוגודה פיה ולמא כתרת הדה אלאסמא
אלמשתקה מן אלאפעאל לה תעאלי אוהמת לבעץ אלנאם צפאת מתעדדה
לה כתעדד אלאפעאל אלתי אשתקת מנהא ולדלך ועד באנה סיחצל
ללנאם אדראך יזיל להם הדא אלאלתבאם וקאל ביום ההוא יהיה
י״י אחד ושמו אחד 1) יעני אנה כמא הו ואחד כדלך ידעי חיניד
באסם ואחד פקט והו אלדאל עלי אלדאת פקט לא אנה יכון משתקא ופי
פרקי ר׳ אליעזר 2) קאלוא עד שלא נברא העולם היה
הקב״ה ושמו בלבד פתאמל כיף צרח כאן הדה אלאסמא אלמשתקה
כלהא אנמא חדתת בעד חדות אלעאלם והדא צחיח אנהא כלהא אסמא

1) זכריה יד, ט. 2) פ׳ ג.

וצעת בחסב אלאפעאל אלמוגודה פי אלעאלם אמא ארא אעתברת דאתה
מעראה מגרדה ען כל פעל פלא יכון לה אסם משתק בוגה כל אסם
ואחד מרתגל לדלאלה עלי דאתה וליס ענדנא שם גיר משתק אלא הדא
והו יוד הא ואו הא אלדי הו שם המפורש באטלאק לא תטן גיר
הדא ולא יכטר בכאטרך הריאן כתאב קמיעות ומא תסמעה מנהם או
תגדה פי כתבהם אלסכיפה מן אסמא ילפקונהא לא תדל עלי מעני בוגה
ויסמונהא שמות ויזעמון אנהא תחתאג קדושה וטהרה ואנהא תפעל
עגאיב כל הדה אלאשיא אכבאר לא יליק באנסאן כאמל אן יסמעהא
[עמ׳ א] פכיף אן יעתקדהא ולא יתסמי שם המפורש בוגה גיר הדא אשם
בן ארבע אותיות אלמכתוב אלדי לא יקרא בחסב הגאיה ובביאן
קאלוא פי ספרי כה תברכו את בני ישראל [1] כה בלשון
הזה כה בשם המפורש והנאך קיל במקדש ככתבו ובמדינה
בכנויו ופי אתלמוד קיל [2] כה בשם המפורש אתה אומר
בשם המפורש או אינו אלא בכנויו תלמוד לומר ושמו
את שמי שמי המיוחד לי פקד באן לך אן שם המפורש הו
הדא שם בן ארבע אותיות ואנה וחדה הו אלדאל עלי אלדאת דון
שרכה מעני אכר ולהדא קאלוא ענה המיוחד לי ואנא אבין לך אלשי
אלדי דעא אלנאס למא יעתקדונה מן אמר אשמות ואבין לך אצל הדה
אלמסאלה ואכשף לך גטאהא חתי לא יבקי פיהא אשכאל אלא אן שית
אן תגאלט נפסך פי פצל בעד הדא:

פצל סב

אמרנא בברכת כהנים ופיהא שם י״י ככתבו אלדי הו
שם המפורש ולם יכן מעלומא ענד כל אחד כיף ינטק
בה ובאי אלחרכאת יחרך כל חרף מן חרופה או ישדד בעץ חרופה אן כאן
חרפא משדדא פכאן אהל אלעלם יתנאקלון דלך אעני צפה אלנטק בה
ולא יעלמונה לאחד אלא לתלמיד הגון פעם אחת בשבוע [3] ואנא
[עמ׳ ב] אעתקד | אן הדא אלדי קאלוא [4] שם בן ארבע אותיות חכמים
מוסרין אותו לבניהם ולתלמידיהם פעם אחת בשבוע ליס

[1] במדבר ו, כג. [2] סוטה לח, א. [3] קדושין עא, א. [4] שם.

דלך כיף ינטק בה פקט אלא ותעלים אלמעני אלדי מן אגלה ארתגל הדא
אלאסם פיכון פי דלך סר אלאהי איצא תם אן כאן ענדהם אסם פיה
אתנא עשר חרפא והו פי אקדושה דון הדא אשם בן ארבע אותיות
ואלאקרב ענדי אנה לם יכן אסמא ואחדא אלא אסמין או תלאתה מגמוע
אחרפהא אתנא עשר וכאן הו אלדי יכני בה כלמא גא פי אקריאה שם
בן ארבע אותיות כמא נכני נחן אליום באלף דלת והדא אלאסם
איצא אלדי הו שם בן שתים עשרה אותיות לא שך אנה כאן ידל
עלי מעני אכץ מן דלאלה אלף דלת ומא כאן ממנועא ולא מצנונא
בה עלי אחד מן אהל אלעלם אלא כל מן טלב תעלמה אעלם בה וליס
כדלך שם בן ארבע אותיות לאנה לם יעלמה קט אחד ממן עלמה
אלא לבנו ולתלמידו פעם אחת בשבוע פלמא צאר אקואם מסלכון
יתעלמון הדא שם בן שתים עשרה אותיות ויפסדון כדלך אעתקאדאת
כמא יחדת לכל מן ליס בכאמל ארא עלם אן אלאמר ליס כמא כאן
יתכילה אולא פכתמוא הדא אשם איצא ולם יעלמוה אלא לצנועים
שבכהונה ליבארכוא בה אלנאס פי אמקדש אד כאן קטעוא דכר
השם המפורש מן אמקדש איצא לפסאד אלנאס קאלוא [1] משמת
שמעון הצדיק בטלו אחיו הכהנים מלברך בשם לכנהם כאנוא
[פ׳ א] יבארכון בהדא שם | בן שתים עשרה אותיות קאלוא [2] בראשונה
שם בן שתים עשרה אותיות היו מוסרין אותו לכל אדם
משרבו הפריצים היו מוסרין אותו לצנועים שבכהונה
והצנועים שבכהונה היו מבליעים אותו בנעימות אחיהם
הכהנים אמר ר׳ טרפון פעם אחת עליתי אחר אבי אמא
לדוכן והטיתי אזני אצל כהן ושמעתי שהבליעו בנעימות
אחיו הכהנים וכאן ענדהם איצא שם בן שתים וארבעים אותיות
ומעלום ענד כל די תצור אנה לא ימכן בוגה אן תכון אתנאן וארבעון
חרפא כלמה ואחדה ואנמא כאנת הדה כלמאת עדה מגמוע אחרפהא אתנאן
וארבעון ולא ריב אן תלך אלכלמאת דאלה עלי מעאני צרורה תלך
אלמעאני תקרב מן תחקיק תצור דאתה תעאלי באלוגה אלדי קלנא ואנמא
סמית הדה אלכלמאת אלכתירה אלאחרף שם לכונהא תדל עלי מעני

[1] השוה יומא לט, ב; מנחות קט, ב. [2] קדושין עא, א.

ואחד פקט כסאיר אלאסמא אלמרתגלה ואנמא כתרת תלך אלכלמאת
לתפהים אלמעני לאן אלמעני אלואחד קד יפהם באלפאט כתירה פאפהם
הדא ואעלם אנה כאן הדא אלשי אלדי יעלם תעלים אלמעאני אלמדלול
עליהא בתלך אלאסמא לא מגרד אלנטק באלאחרף אלערי ען כל תצור
ולם יטלק קט עלי הדא שם בן שתים עשרה אותיות ולא עלי
שם בן ארבעים ושתים אותיות אסם שם המפורש בל שם
המפורש הו השם המיוחד לו כמא בינא אמא הדאן אלאכראן
פכאנא יפידאן עלמא מא אלאהיא צרורה ודליל כונה יפיד עלמא |
קולהם פי דלך 1) שם בן ארבעים ושתים אותיות קדוש
ומקודש ואין מוסרין אותו אלא למי שהוא צנוע ועומד
בחצי ימיו ואינו כועס ואינו משתכר ואינו מעמיד על
מדותיו ודבורו בנחת עם הבריות וכל היודעו וזהיר בו
ומשמרו בטהרה אהוב למעלה ונחמד למטה ואימתו מוטלת
על הבריות ותלמודו מתקים בידו ונוחל שני עולמים
העולם הזה והעולם הבא הדא נץ אלתלמוד פמא אבעד מא יפהם
מן הדא אלקול ען קצד קאילה ודלך אן אלאכתר יטן אנהא אחרף ינטק
בהא לא גיר ולא יעתבר להא מעני פינאל בהא הדה אלאמור אלעטימה
ויחתאג להא להדא אלאסתעדאד אלכלקי ואלתהדו אלכתיר אלדי דכר ובין
הו אן הדא כלה אנמא הו תעריף מעאני אלאהיה מן גמלה אלמעאני אלתי
הי סתרי תורה כמא אוצחנא. וקד תבין פי אלכתב אלמדונה פי
אלעלם אלאלאהי אן הדא אלעלם לא ימכן נסיאנה אעני אדראך אלעקל
אלפעאל והו מעני קולה ותלמודו מתקים בידו פלמא וגד אלאקואם
אלשראר אלגהאל הדה אלנצוץ אתסע להם אלכדב ואלקול באן יגמעוא אי
אחרף שאוא ויקולון הדא שם יפעל ויצנע אדא כתב או אדא קיל עלי
צפה כדא תם כתבת תלך אלאכאדב אלתי אבתדעהא אלשריר אלגאהל
אלאול ואנתקלת תלך אלכתב לאידי אלאכיאר אלורעין אלבלה אלדין לים
ענדהם מיזאן יערפון בה אלחק מן אלבאטל פכתמוהא ווגדת פי תרכתהם
פטן בהא אלצחה ובאלגמלה | פתי יאמין לכל דבר 2). וקד כרגנא
ען גרצנא אלשריף ונטרנא אלדקיק אלי אלנטר פי אבטאל הדיאן יבדו

1) קדושין עא, א. 2) משלי יד, טו.

בטלאנה לכל מבתדי באלנטר לכן דעת לדלך צרורה דכרנא אלשמות
ומעאנאהא ומא שהר ענד אלגמהור מן אמרהא וארגע אלי גרצי קד נבהנא
עלי אן כל אסמיה לה תעאלי משתקה אלא שם המפורש וינבגי אן
נתכלם פי הדא אלאסם והו אהיה אשר אהיה 1) פי פצל מפרד למא
פי דלך מן אלמעני אלדקיק אלדי נחן בסבילה אעני נפי אלצפאת:

פצל סג

נקדם תוטיה ונקול אן הדא אלדי קאלה ע"אס ואמרו לי מה שמו
מה אמר אליהם 2) כיף צאר דלך אלאמר לאזמא לה הדא
אלסואל חתי יטלב במא דא יגאוב עליה אמא קולה והן לא יאמינו
לי ולא ישמעו בקולי כי יאמרו לא נראה אליך י"י 3) פהו
בין גדא אן הכדא יגב אן יקאל לכל מן אדעי אלנבוה חתי יאתי בדליל
ואיצא אן כאן אלאמר כמא יבדו אנה מגרד אסם ינטק בה פלא יכלו
אלאמר אן יכונוא ישראל קד עלמוא דלך אלאסם או לם יסמעוה יומא
קט פאן כאן מעלומא ענדהם פלא חגה לה פי אלאכבאר בה לאן עלמה
בה כעלמהם ואן כאן גיר מסמוע ענדהם פמא אלדליל אן הדא אסם |
אללה אן כאן מערפה אסמה דלילא תם אנה בעד אעלאמה לה תעאלי
הדא אלאסם קאל לה לך ואספת את זקני ישראל ושמעו
לקולך 4) ובעד הדא גאוב הו ע"אס וקאל והן לא יאמינו לי ולא
ישמעו בקולי 5) וקד תקדם קולה תעאלי לה ושמעו לקולך פקאל
לה תעאלי בעד דלך מה זה בידך ויאמר מטה 6) ואלדי תעלמה
פיבין לך כל הדא אלמשכל הו מא אקול לך קד עלמת שהרה מדאהב
אלצאבה פי תלך אלאזמאן וכון אלנאס כלהם אלא אחאד עובדי עבודה
זרה אעני אעתקאד אלרוחאניאת ואלאסתנזאלאת ועמל אלטלסמאת וכאן
דעוי כל מדע פי אלאזמאן כלהא אמא אן ידעי אנה חצל לה נטר ואסתדלאל
דלה באן תם אלאה ללעאלם בגמלתה מתל אברהם או ידעי אנה נזלת
עליה רוחאניה כוכב או מלך ונחו דלך פאמא שכץ ידעי אלנבוה באן
אללה כלמה וארסלה פלם יסמע הדא קט קבל משה רבנו ולא יגלטך

1) שמות ג, יד. 2) שם שם, יג. 3) שם ד, א.
4) שם ג, טז יח. 5) שם ד, ב.

מא גא פי אבות מן דכר כלאם אללה להם ותגליה עליהם לאנך לא תגד דלך אלנחו מן אלנבוה לירעוא אלנאס או לירשדוא גירהם חתי קאל אברהם או יצחק או יעקב או מן תקדמהם ללנאס קאל לי אללה אפעלוא או לא תפעלוא או ארסלני לכם הדא לם יכן קט בל כאן אלכטאב להם פי מא יכצהם לא גיר אעני פי כמאלהם וארשאדהם למא יפעלון ותבשירהם במא יוול אליה אמר נסלהם לא גיר והם כאנוא ידעון אלנאס סב, א באלנטר ואלתעלים כמא באן ענדנא | פי קולה ואת הנפש אשר עשו בחרן[1]) פלמא תגלי עז וגל עלי משה רבנו ואמרה באן ידעו אלנאס ויוצל הדה אלרסאלה להם פקאל פאול מא יסאלונני אן אחקק להם אן תם אלאה ללעאלם מוגוד ובעד דלך אדעי אנה ארסלני אד כאן אלנאס כלהם חיניד אלא אחאד לא ישערון בוגוד אלאלאה וגאיה נטרהם לא יתעדי אלפלך וקואה ואפעאלה לאנהם לם יפארקוא אלמחסוס ולא כמלוא כמאלא עקליא פאעלמה אללה חיניד בעלם יוצלה עליהם יחקק ענדהם וגוד אלאלאה והו אהיה אשר אהיה והדא אסם משתק מן היה והו אלוגוד לאן היה ידל עלי מעני כאן ולא פרק בין קולך כאן או וגד פי אללסאן אלעבראני ואלסר כלה פי תכרירה אללפט בעינה אלדאל עלי אלוגוד פי מערץ אלצפה לאן אשר תקתצי דכר אלצפה אלמתצלה בהא לאנהא אסם נאקץ יחתאג אלי צלה במעני אלדי ואלתי פי אלערבי פגעל אלאסם אלאול והו אלמוצוף אהיה ואלאסם אלתאני אלדי וצפת בה אהיה והו הו בעינה פכאנה צרח באן אלמוצוף הו אלצפה בעינהא פכאן דלך תביין מעני אנה מוגוד לא בוגוד פגא תלכיץ דלך אלמעני ושרחה הכדא אלמוגוד אלדי הו אלמוגוד או אלואגב אלוגוד והדא הו אלדי יודי עליה אלברהאן צרורה אן הנא שי ואגב אלוגוד לם יעדם ולא יעדם כמא סאבין ברהאן דלך פלמא אעלמה תעאלי באלדלאיל אלתי יתבת בהא וגודה ענד עלמאיהם לאן בעד הדא גא לך ואספת את זקני | סב, ב ישראל וועדה באנהם סיפהמון מא אלקיתה אליך ויקבלונה והו קולה ושמעו לקולך פראגע מ״ע וקאל פחם יקבלון אן תם אלאה מוגוד בהדה אלבראהין אלעקליה מא יכון דלילי אן הדא אלאלאה אלמוגוד ארסלני פאעטית לה אלמעגזה פקד תבין אן מעני קולה מה שמו אנמא

1) בראשית יב, ה.

מענאה מן הו הדא אלדי תזעם אנה ארסלך ואנמא קאל מה שמו תעטימא ואגלאלא פי אלכטאב כאנה יקול אן דאתך וחקיקתך לא יגהלהא אחד פאן סאלת ען אסמך אי שי הו אלמעני אלדי ידל עליה באלאסם ואנמא אסתשנע אן יכאטב ויקול באן תם מן יגהל הדא אלמוגוד וגעל גהלהם לאסמה לא ללמסמי וכדלך אסם יה הו מן מעני אזליה אלוגוד ושדי פיה אשתקאק מן די אלדי הו כפאיה והמלאכה היתה דים[1]) ואשין במעני אשר מתל שכבר[2]) פיכון מענאה אשר די אלגרץ פי דלך אנה לא יחתאג פי וגוד מא אוגד ולא פי אסתמראדה לסואה בל וגודה תעאלי כאף פי דלך וכדלך אסם חסין משתק מן אלקוה וחסן הוא כאלונים[3]) וכדלך צור הו אסם משתרך כמא בינא[4]) פקד באן לך אן אלאסמא כלהא משתקה או תקאל באשתראך מתל צור ואמתאלה ולים תם שם לה תעאלי גיר משתק גיר שם בן ארבע אותיות והו השם המפורש לכונה לא ידל עלי צפה בל עלי מגרד וגוד לא גיר ופי צמן אלוגוד אלמטלק אן יכון דאימא אעני ואגב אלוגוד פאפהם מא אנתהי אליה אלקול: |

פג, א

פצל סד

אעלם אן שם י״י קד יראד בה מראת מגרד אלאסמיה מתל קולה לא תשא את שם י״י אלהיך לשוא[5]) ונוקב שם י״י[6]) והדא אכתר מן אן יחצי וקד יראד בה דאתה תעאלי וחקיקתה מתל ואמרו לי מה שמו[7]) וקד יראד בה אמרה תעאלי חתי יכון קולנא שם י״י כאנא קלנא דבר י״י או מאמר י״י כמא קאל כי שמי בקרבו[8]) מענאה דברי בקרבו או מאמרי בקרבו אלמעני אנה אלה לאראדתי ומשיתי וסאבין אלכלאם פי אשתראך מלאך[9]) וכדלך כבוד י״י קד יראד בה אלנור אלמכלוק אלדי יחלה אללה פי מכאן לאלתעטים עלי גהה אלמעגז וישכן כבוד י״י על הר סיני ויכסהו וכו׳[10]) וכבוד י״י מלא את המשכן[11]) וקד יראד

1) שמות לו, ז. 2) קהלת ד, ב. 3) עמוס ב, ט. 4) לעיל פי׳ טז. 5) שמות כ, ז. 6) ויקרא כד, טז. 7) שמות ג, יג. 8) שם כג, כא. 9) חלק ב פ׳ ו ופ׳ לד. 10) שמות כד, טז. 11) שם מ, לה.

בה דאתה תעאלי וחקיקתה כמא קאל הראני נא את כבודך 1) וגא אלגואב כי לא יראני האדם וחי 2) דל אן לכבוד אלמקול הנא דאתה וקולה כבודך תעטים מתל מא בינא 3) פי קולה ואמרו לי מה שמו וקד יראד בכבוד תעטים אלנאס כלהם ללה כל כל מא סואה תעאלי יעטמה לאן תעטימה אלחקיקי הו אדראך עטמתה פכל מן אדרך עטמתה וכמאלה פקד עטמה עלי קדר אדראכה ואלאנסאן כאצה יעטם באלאקאויל לידל עלי מא אדרך בעקלה ויעלן בה לגירה ומא לא אדראך לה מתל אלגמאדאת פכאנהא תעטם | איצא בכונהא תדל בטביעתהא עלי קדרה מוגדהא וחכמתה פיכון דלך דאעיא לתעטים אלמעתבר להא נטק בלסאנה או לם ינטק אן כאן מן לא יגוז עליה אלכלאם וקד אתסעת אללגה אלעבראניה פי דלך חתי יטלקון עלי הדא אלמעני לשון אמירה ויקאל עמא לא אדראך לה אנה סבח וקאל כל עצמותי תאמרנה י מי כמוך 4) עבר ען כונהא תוגב הדא אלאעתקאד כאנהא קאלתה אד ומן אגלהא עלם הדא איצא וכחסב תסמיה הדא אלמעני כבוד קיל מלא כל הארץ כבודו 5) מסאויא לקולה ותהלתו מלאה הארץ 6) אד אלתסביח יתסמי כבוד קד קיל תנו לי״י אלהיכם כבוד 7) וקיל ובהיכלו כלו אומר כבוד 8) וגא מנה כתיר פאפהם הדא אלאשתראך איצא פי כבוד ותאולה פי כל מוצע בחסבה פתתכלץ מן שבה עטימה:

פצל סה

מא אראך בעד וצולך להדה אלדרגה ותחקיקך אנה תעאלי מוגוד לא בוגוד וואחד לא בוחדה תחתאג אן יבין לך נפי צפה אלכלאם ענה ולא סימא באגמאע אמתנא אן התורה מכלוקה אלקצד בדלך אן כלאמה אלמנסוב אליה מכלוק ואנמא נסב אליה לכון דלך אלקול אלדי סמעה משה אללה כלקה ואבתדעה כמא כלק כל מא כלקה ואבתדעה וסיאתי פי אלנבוה כלאם כתיר | ואנמא אלקצד הנא אן וצפה באלכלאם מתל וצפה באלאפעאל כלהא אלשביהה באפעאלנא פארשדת אלאדהאן אלי אן

שמות לג, יח. 2) שם שם, כ. 3) בפרק הקודם. 4) תהלים לה, י.
5) ישעיה ו, ג. 6) חבקוק ג, ג. 7) ירמיה יג, טז. 8) תהלים כט, ט.

תם עלם אלאחר ודרכה אלנביון באן אללה כלמהם וקאל להם חתי נעלם אן הדה אלמעאני אלתי יוצלון לנא מן קבל אללה הי לא מן מגרד פכרתהם ורויתהם כמא סיבין וקד תקדם לנא 1) דכר הדא אלמעני ואנמא מקצוד הדא אלפצל אן דבור ואמירה לפט משתרך וקע עלי אלנטק באללסאן מתל קולה משה ידבר 2) ויאמר פרעה 3) ויקע עלי אלמעני אלמתצור פי אלעקל מן גיר אן ינטק בה קאל ואמרתי אני בלבי 4) ודברתי בלבי 5) ולבך ידבר 6) לך אמר לבי 7) ויאמר עשו בלבו 8) והדא כתיר ויקע עלי אלאראדה ויאמר להכות את דוד 9) פכאנה קאל ואראד קתלה אי הם בה הלהרגני אתה אומר 10) שרחה ומענאה אתריד אן תקתלני ויאמרו כל העדה לרגום אותם באבנים 11) והדא איצא כתיר פכל אמירה ודבור גאת מנסובה ללה פהי מן אלמעניין אלאכירין אעני אנהא אמא כנאיה ען אלמשיה ואלאראדה ואמא כנאיה ען אלמעני אלמפהום מן קבל אללה סוא עלם בצות מכלוק או עלם בטריק מן טרק אלנבוה אלתי סנבינהא לא אנה תעאלי תכלם בחרף וצות ולא אנה תעאלי דו נפס פתרתסם אלמעאני פי נפסה ותכון פי דאתה מעני זאידא עלי דאתה בל תעלק תלך אלמעאני בה ונסבתהא אליה נסבה אלאפעאל כלהא פאמא אלכנאיה ען אלאראדה ואלמשיה באמירה ודבור | פכמא בינא מן מעאני אשתראך הדא אללפט ואיצא עלי גהה אלתשביה כנא כמא נבהנא פי מא תקדם 12) אנה לא יפהם אלאנסאן באול והלה כיף ינפעל אלשי אלדי ודאר פעלה במגרד אלאראדה פקט בל לא בד פי בארי אלראי אן יפעל אלמריד אלשי אלדי יריד וגודה או יאמר גירה ויפעלה פלדלך אסתעיר ללה אלאמר פי כון מא אראד כונה וקיל אנה אמר אן יכון כדא פכאן דלך עלי גהה אלתשביה באפעאלנא מצאפא אלי כון הדה אללפטה איצא תדל עלי מעני אראד כמא בינא פכל מא גא פי מעשה בראשית ויאמר ויאמר מענאה שא או אראד וקד דכר הדא גירנא ושהר גדא וברהאן דלך אעני אן הדה אמאמרות אנמא הי אראדאת לא אקאויל

1) לעיל פי מו (ע׳ 66). 2) שמות יט, יט. 3) שם ה, ה. 4) קהלת ב, טו.
5) שם שם. 6) משלי כג, לג. 7) תהלים כז, ח. 8) בראשית כז, מא.
9) שמואל ב כא, טז. 10) שמות ב, יד. 11) במדבר יד, י. 12) לעיל פ׳ מו (ע׳ 69).

לאן אלאקאויל אנמא תכון למוגור יקבל דלך אלאמר כדלך קולה בדבר י״י שמים נעשו1) מתל וברוח פיו כל צבאם כמא אן פיו ורוח פיו אסתעארה כדלך דברו ומאמרו אסתעארה ואלגרץ אנהא וגדת בקצדה ומשיתה והדא ממא לם יגהלה אחד מן משאהיר עלמאינא ולא אחתאג אן אבין אן אמירה ודבור פי אללגה אלעבראניה במעני ואחד איצא כי היא שמעה את כל אמרי י״י אשר דבר2):

פצל סו

והלוחות מעשה אלהים המה3) ירִיד אן וגודהא טביעי | לא צנאעי לאן כל אלאמור אלטביעיה תתסמי מעשה י״י המה ראו מעשי י״י4) ולמא דכר אלאמור אלטביעיה כלהא מן נבאת וחיואן וריאח ואמטאר ונחוהא קאל מה רבו מעשיך י״י5) ואבלג מן הדה אלנסבה קולה ארזי לבנון אשר נטע6) למא כאן וגודהא טביעיא לא צנאעיא קאל אן אללה גרסהא וכדלך קולה מכתב אלהים7) קד בין כיף נסבתה ללה וקאל כתובים באצבע אלהים8) וקולה באצבע אלהים כמא קאל ען אלסמא מעשה אצבעותיך9) אלתי בין אנהא אנעמלת באמירה בדבר י״י שמים נעשו10) פקד באן לך אן אלנצוץ תסתעיר לוגוד אלשי לשון אמירה ודבור ואן דלך אלשי בעינה אלדי קיל ענה אנה נעשה בדבור קיל ענה מעשה אצבע כדלך קולה כתובים באצבע אלהים מסאו לקולה בדבר אלהים וקולה לו קאל בדבר אלהים מסאו לקולה כתובים בחפץ אלהים אעני במשיתה וארארתה אמא אנקלוס פדהב פי הדא אלמעני אלי תאויל גריב וקאל כתיבין באצבעא די״י לאנה געל אצבע שיא מא מצאפא ללה ותאול אצבע י״י מתל הר י״י ומטה י״י ירִיד כדלך אנהא אלה מכלוקה חפרת אלאלואח במשיה אללה ולא אדרי מא דעאה לדלך וכאן אקרב מן הדא כתיבין במימרא די״י כמא קאל בדבר י״י שמים נעשו אתרי וגוד אלכט פי אלאלואח אגרב מן וגוד

1) תהלים לג, ו. 2) יהושע כד, כז. 3) שמות לב, טז.
4) תהלים קז, כד. 5) שם קד, כד. 6) שם שם, טז. 7) שמות לב, טז.
8) שם לא, יח. 9) תהלים ח, ד. 10) שם לג, ו.

אלכואכב פי אלאפלאך כמא הדא במשיה אולי לא באלה צנעתהא כדלך יכון דלך אלכט אלמכתוב במשיה אולי לא באלה וקד עלמת | נץ אלמשנה1) פי עשרה דברים נבראו בין השמשות ומן גמלתהא הכתב והמכתב דליל עלי כון אלאמר אלמגמע עליה ענד אלגמהור אן מכתב הלוחות כסאיר מעשה בראשית כלה כמא בינא פי שרח אלמשנה:

פצל סז

למא אסתעירת אמירה ללמשיה פי כל מא אבתדע פי ששת ימי בראשית וקיל ויאמר ויאמר אסתעיר לה שביתה פי יום אלסבת למא לם יכן תם אבדאע וקיל וישבת ביום השביעי2) לאן אלכף ען אלכלאם איצא יתסמי שביתה כמא קיל וישבתו שלשת האנשים האלה מענות את איוב3) וכדלך אלכף ען אלכלאם גא פיה לשון ניחה והו קולה וידברו אל נבל ככל הדברים האלה בשם דוד וינוחו4) מענאה ענדי וכפוא ען אלכלאם חתי יסמעוא אלגואב לאן לם יתקדם להם דכר תעב בוגה חתי לו כאנוא תעבוא לכאן קולה וינוחו אגנביא פי אלחכאיה גדא ואנמא וצף אנהם סרדוא גמלה הדא אלקול אלדי פיה מן אלתלטף מא פיה וסכתוא אי לם יזידוא עלי הדא אלקול מעני אכר ולא פעלא יוגב אן יכון גואבה מא קאל להם לאן קצד תלך אלחכאיה וצף לומה אנה כאן נאיה פי אללום ובחסב הדא אלמעני איצא קיל וינח ביום השביעי5) אמא אלחכמים וגירהם מן אלמפסרין פגעלוה | מן מעני אלראחה וגעלוה פעלא מתעדיא קאלוא אלחכמים ז״ל6) וינח לעולמו ביום השביעי יעני אנקטע אלאבדאע פיה וימכן אן יכון מן אלמעתלה אלפא או אלמעתלה אללאם ויכון מענאה אקר או אסתמר אלוגוד עלי מא הו עליה פי אליום אלסאבע יקול אן פי כל יום מן אלסתה כאנת תחדת חוארת כארגא ען הדה אלטביעה אלמסתקרה אלמוגודה אלאן פי אלוגוד בגמלתה ופי אליום אלסאבע אסתמר אלאמר ואסתקר עלי מא הו עליה אלאן ולא ינקץ קולנא כון

1) אבות ה, ו. 2) בראשית ב, ב. 3) איוב לב, א.
4) שמואל א כה, ט. 5) שמות כ, יא. 6) בראשית רבה פ׳ י בסוף.

תצריפה ליס כתצריף אלמעתלה אלפא או אללאם אד וקד תשד תצאריף ותגי עלי גיר קיאס ולא סימא פי הדה אלאפעאל אלמעתלה ומא דפע מתל הדא אלמעני אלמוהם יבטל בקאנון תצריף לגה מע עלמנא אנא אליום גיר מחיטין בעלם לגתנא ואן קואנין כל לגה אכתריה וקד וגדנא פי הדא אלאצל איצא אלמעתל אלעין מעני אלאנעאל ואלאקראר והו קולה והניחה שם [1] וכדלך ולא נתנח עוף השמים לנוח עליהם [2] ומן הדא אלמעני איצא ענדי אשר אנוח ליום צרה [3] ואמא קולה וינפש [4] פאנה אנפעאל מן נפש וקד בינא [5] אשתראך נפש ואנה במעני אלגרץ ואלאראדה פיכון מענאה אסתכמאל אראדתה ונפאד גמלה משיתה :

פצל סח

קד עלמת שהרה הדה אלקולה אלתי קאלתהא | אלפלאספה פי אללה תעאלי והו קולהם אנה אלעקל ואלעאקל ואלמעקול ואן הדה אלתלתה מעאני פיה תעאלי הי מעני ואחד לא תכתיר פיה וקד דכרנא נחן דלך איצא פי תאליפנא אלכביר [6] אד הדה קאעדה שריעתנא כמא בינא הנאך אעני כונה ואחדא פקט ולא יצאף אליה שי אכר אעני אן לא יכון תם שי קדים גירה ולדלך יקאל חי י״י ולא יקאל חי י״י לאן ליס חיאתה שיא גיר דאתה כמא קד אוצחנא פי נפי אלצפאת ולא שך אן כל מן לם ינטר פי אלכתב אלמוצועה פי אלעקל ולא אדרך דאת אלעקל ולא עלם מאהיתה ולא יפהם מנה אלא מתל מא יפהם מן מעני אלביאץ ואלסואד פאנה יצעב עליה פהם הדא אלמעני גדא ויכון קולנא אנה אלעקל ואלעאקל ואלמעקול ענדה מתל לו קלנא אלביאץ ואלמתביץ ואלמביץ שי ואחד פכם מן גאהל יבאדר במנאקצתנא בהדא אלמתל ונחוה וכם מן יזעם אלעלם יצעב עליה דלך וידרי אן עלם צחה לזום דלך אמר יפות אלאדהאן והדא אלמעני הו מעני ברהאני ואצח בחסב מא בינוה אלפלאספה אלמתאלהון והאנא אפהמך מא ברהנוה. אעלם אן אלאנסאן קבל אן יעקל שיא פהו עאקל באלקוה פאדא עקל שיא מא כאנך קלת אדא עקל צורה

[1] זכריה ה, יא. [2] שמואל ב כא, י. [3] חבקוק ג, טז.
[4] שמות לא, יז. [5] לעיל פי׳ מא. [6] יסודי התורה פ׳ א.

הדה אלכשבה אלמשאר אליהא ואנתזע צורתהא מן מאדתהא ותצור לצורה מגרדה אד הדא הו פעל אלעקל פחיניד צאר עאקלא באלפעל ואלעקל אלדי חצל באלפעל הו צורה אלכשבה אלמגרדה | אלתי פי דהנה לאן ליס אלעקל שיא גיר אלמעני אלמעקול פקד תבין לך אן אלשי אלמעקול הו צורה אלכשבה אלמגרדה והי אלעקל אלחאצל באלפעל וליס הו שיין עקלא וצורה אלכשבה אלמעקולה לאן ליס אלעקל באלפעל שיא גיר מא עקל ואלשי אלדי בה עקלת צורה אלכשבה וגרדת אלדי הו אלעאקל הו אלעקל אלחאצל באלפעל בלא שך לאן כל עקל פעלה הו דאתה וליס אלעקל באלפעל שיא ופעלה שיא אכר לאן חקיקה אלעקל ומאהיתה הי אלאדראך פלא תטן אן אלעקל באלפעל שי מא מוגוד עלי חיאלה מנפצל ען אלאדראך ואלאדראך מעני אכר פיה בל נפס אלעקל וחקיקתה אדראך פמתי פרצת עקלא מוגודא באלפעל הו אלאדראך למא עקל והדא בין גדא למן חאול אמתאל הדא אלנטר פקד באן אן אלעקל פעלה אלדי הו אדראכה הי חקיקתה ודאתה פאדא אלשי אלדי בה גרדת צורה הדה אלכשבה ואדרכת אלדי הו אלעקל הו אלעאקל לאן דלך אלעקל בעינה הו אלדי גרד אלצורה ואדרכהא והדא הו פעלה אלדי מן אגלה קיל פיה אנה עאקל ופעלה הו דאתה וליס להדא אלדי פרץ עקלא באלפעל אלא צורה הדה אלכשבה פקד באן אנה מתי מא כאן אלעקל מוגודא באלפעל פאן אלעקל הו אלשי אלמעקול ותבין אן כל עקל פעלה אלדי הו כונה עאקלא הו דאתה פאדא אלעקל ואלעאקל ואלמעקול שי ואחד בעינה אבדא פי כל מא יעקל באלפעל | אמא אדא פרץ באלקוה פהו שיאן צרורה אלעקל באלקוה ואלמעקול באלקוה כאנך קלת הדא אלעקל אלהיולאני אלדי פי זיד הו עקל באלקוה וכדלך הדה אלכשבה מעקולה באלקוה והדאן שיאן בלא שך פאדא כרג ללפעל וחצלת צורה אלכשבה מעקולה באלפעל חיניד תכון אלצורה אלמעקולה הי אלעקל וכדלך אלעקל בעינה אלדי הו עקל באלפעל גרדת ועקלת לאן כל מא לה פעל מוגוד פהו מוגוד באלפעל פכל עקל באלקוה ומעקול באלקוה המא אתנאן וכל מא הו באלקוה פלא בד מן מוצוע חאמל תלך אלקוה כאלאנסאן מתלא פתציר הנא תלתה אשיא אלאנסאן אלחאמל תלך אלקוה והו אלעאקל באלקוה ותלך אלקוה והי אלעקל באלקוה ואלשי אלמעד לאן יעקל והו אלמעקול באלקוה כאנך

קלת פי הדא אלמתל אלאנסאן ואלעקל אלהיולאני וצורה אלכשבה והדה
חלתה מעאני מתבאינה פארא חצל אלעקל באלפעל צאר אלתלתה מעאני
ואחדה פלא תגד אבדא אלעקל שיא ואלמעקול שיא אכר אלא ארא אכדא
באלקוה ולמא חברהן אן אללה עז וגל הו עקל באלפעל ולא קוה פיה
אצלא כמא באן וכמא יתברהן פלא יכון תארה ידרך ותארה לא ידרך
בל הו עקל באלפעל דאימא לזם אן יכון הו ודלך אלשי אלמדרך שיא
ואחדא והו דאתה ופעל אלאדראך נפסה אלדי בה יקאל עאקלא הו נפס
פח, א אלעקל אלדי הו דאתה פהו עקל ועאקל ומעקול אבדא פקד באן | אן כון
אלעקל ואלעאקל ואלמעקול ואחדא באלעדד מא הו פי חק אלבארי פקט
בל פי חק כל עקל ופינא איצא אלעאקל ואלעקל ואלמעקול שי ואחד
מתי כאן לנא עקל באלפעל לכן נחן נכרג מן אלקוה אלי אלפעל חינא
בעד חין ואלעקל אלמפארק איצא אעני אלעקל אלפעאל קד יחצל לה
עאיק ען פעלה ואן לם יכן אלעאיק מן דאתה בל כארגא ענה פהי חרכה
מא לדלך אלעקל באלערץ ומא תביין הדא אלמעני נקצד אלאן בל אלקצד
אן אלאמר אלדי הו לה תעאלי וחדה וכאץ בה הו כונה עקלא באלפעל
דאימא ולא עאיק לה ען אלאדראך לא מן דאתה ולא מן גירה פלדלך
ילזם אן יכון עאקלא ועקלא ומעקולא דאימא אבדא ודאתה הי אלעאקלה
והי אלמעקולה והי אלעקל כמא ילזם פי כל עקל באלפעל וקד כררנא
הדא אלמעני פי הדא אלפצל מראת לכון אלאדהאן גריבה מן הדא
אלתצור גדא ומא אראך ישכל עליך אלתצור אלעקלי באלתכיל ואכד
מתל אלמחסוס פי אלקוה אלמתכילה אד הדה אלמקאלה מא אלפת אלא
למן תפלסף וערף מא קד באן מן אמר אלנפס וגמיע קואהא:

פצל סט

פח, ב **אלפלאספה** כמא עלמת יסמון אללה תעאלי אלעלה | אלאולי ואלסבב
אלאול והאולא אלמשהורון באלמתכלמין יהרבון מן הדה
אלאסמיה גדא ויסמונה אלפאעל ויטנון אן פרקא עטימא בין קולנא סבב
ועלה ובין קולנא פאעל לאנהם קאלוא אן קלנא אנה עלה לזם וגוד אלמעלול
והדא יודי לקדם אלעאלם ואן אלעאלם לה עלי גהה אללזום ואן קלנא
פאעל פלא ילזם מן דלך וגוד אלמפעול מעה לאן אלפאעל קד יתקדם

פעלה בל לא יתצורון מעני כון אלפאעל פאעלא אלא באן יתקדם פעלה
והדא קול מן לא יפרק בין מא באלקוה ובין מא באלפעל ואלדי תעלמה
אנה לא פרק בין קולך עלה או פאעל פי הדא אלמעני ודלך אנך אדא
אכדת אלעלה איצא באלקוה פהי תתקדם מעלולהא באלזמאן אמא אדא
כאנת עלה באלפעל פאן מעלולהא מוגוד בוגודהא עלה באלפעל צרורה
וכדלך מתי אכדת אלפאעל פאעלא באלפעל פאנה ילזם וגוד מפעולה
צרורה לאן אלבנא קבל אן יבני אלבית ליס הו בנא באלפעל לכנה בנא
באלקוה כמא אן מאדה דלך אלבית קבל אן יבני בית באלקוה פענד
מא יבני חיניד הו בנא באלפעל וילזם וגוד שי מבני חיניד צרורה פמא
רבחנא שיא פי תפציל אסמיה פאעל עלי אסמיה עלה וסבב ואלקצד הנא
אנמא הו אלתסויה בין הדין אלאסמין ואנה כמא נסמיה פאעלא ואן כאן
מפעולה מעדומא אד ולא מאנע ולא עאיק לה ען אן יפעל מתי שא
פט, א כדלך יגוז אן נסמיה עלה וסבבא בהדא אלמעני | בעינה ואן כאן אלמעלול
מעדומא ואלדי דעא אלפלאספה לתסמיתה תעאלי עלה וסבבא ולם יסמוה
פאעלא ליס הו מן אגל ראיהם אלמשהור פי קדם אלעאלם בל מן אגל
מעאני אכרי האנא אקתצבהא לך קד בין פי אלעלם אלטביעי וגוד
אלאסבאב לכל מא לה סבב ואנהא ארבעה אלמאדה ואלצורה ואלפאעל
ואלגאיה ואן מנהא קריבה ומנהא בעירה וכל ואחד מן הדה אלארבעה
יתסמי סבבא ועלה. ומן אראיהם אלתי לא אכאלפהא אנא אן אללה עז
וגל הו אלפאעל והו אלצורה והו אלגאיה פלדלך קאלוא אנה תעאלי סבב
ועלה ליעמוא הדה אלתלתה אסבאב והו אן יכון הו פאעל אלעאלם וצורתה
וגאיתה וגרצי פי הדא אלפצל אן אבין לך עלי אי גהה קיל פיה תעאלי
אנה אלפאעל והו צורה אלעאלם והו גאיתה איצא ולא תשגל דהנך הנא
במעני אחדאתה ללעאלם או לזומה ענה עלי ראיהם לאנה סיקע פי דלך כלאם
כתיר לאוק בהדא אלגרץ ואנמא אלגרץ הנא כונה תעאלי פאעלא לגזאיאת
אלאפעאל אלואקעה פי אלעאלם כמא הו פאעל אלעאלם באסרה פאקול
קד תבין פי אלעלם אלטביעי אן הדה אלארבעה אנואע מן אלאסבאב
ינבגי אן יטלב לכל סבב מנהא סבב איצא פיוגד ללשי אלמתכון הדה
אלארבעה אסבאב אלקריבה מנה ותוגד לתלך איצא אסבאב וללאסבאב
אסבאב אלי אן ינתהי ללאסבאב אלאולי מתל אן הדא אלשי אלמפעול

[פט, ב] ופאעלה הו אלכדא | ולדלך אלפאעל פאעל ולא יזאל דלך אלי אן יצל אלי
מחרך אול הו אלפאעל באלחקיקה לחדה אלמתוסטאת כלהא ודלך אן אדא
כאן חרף אלף יחרכה חרף בא ובא יחרכה גים וגים יחרכה ראל ודאל
יחרכה הא והדא מא לא ימר אלי לא נהאיה פלנקף ענד אלהא מתלא
פלא שך אן אלהא הו אלמחרך ללאלף ואלבא ואלגים ואלדאל ובאלחקיקה
קיל פי תחרך אלאלף אן אלהא פעלה ובהדה אלגהה ינסב כל פעל פי
אלוגוד ללה ולו פעלה מן פעלה מן אלפאעלין אלקריבין כמא סנבין פהו
אלסבב אלאבעד מן גהה כונה פאעלא וכדלך אלצור אלטביעיה אלכאינה
אלפאסדה נגרהא אדא תתבענאהא אנהא לא בד אן תתקדמהא צורה אכרי
תהיי הדה אלמאדה לקבול הדה אלצורה ותלך אלצורה אלתאניה תתקדמהא
איצא אכרי חתי ננתהי ללצורה אלאכירה אלתי הי צרוריה פי וגוד הדה
אלצור אלמתוסטה אלתי תלך אלמתוסטה הי סבב הדה אלצורה אלקריבה
ותלך אלצורה אלאכירה פי גמיע אלוגוד הו אללה תעאלי ולא תטן אן
קולנא פיה אנה אלצורה אלאכירה לגמיע אלעאלם הי אשארה ללצורה
אלאכירה אלתי יקול ארסטו ענהא פי מא בעד אלטביעה אנהא גיר
כאינה ולא פאסדה לאן תלך אלצורה אלמדכורה הנאך טביעיה לא עקל
מפארק לאן לים קולנא ענה תעאלי אנה צורה אלעאלם אלאכירה עלי
[צ, א] מתאל כון אלצורה דאת אלמאדה צורה לתלך אלמאדה חתי יכון | הו תעאלי
צורה לגסם לים עלי הדה אלגהה קיל כל כמא אן כל מוגוד די צורה
אנמא הו מא הו בצורתה ואדא פסדת צורתה פסד כונה ובטל כדלך מתל
הדה אלנסבה בעינהא נסבה אלאלאה לגמלה מבאדי אלוגוד אלבעידה. לאן
בוגוד אלבארי הו אלכל מוגוד והו ממד בקאיה באלמעני אלדי יכני ענה
באלפיץ כמא נבין פי בעץ פצול הדה אלמקאלה [1] פלו קדר עדם אלבארי
לעדם אלוגוד כלה ובטלת מאהיה אלאסבאב אלבעידה מנה ואלמסבבאת
אלאכירה ומא בינהא פהו אדא לה במנזלה אלצורה ללשי אלדי לה צורה
אלדי בהא הו מא הו ובאלצורה תתבת חקיקתה ומאהיתה כדלך נסבה
אלאלאה ללעאלם ובהדה אלגהה קיל פיה אנה אלצורה אלאכירה ואנה
צורה אלצור אי אנה אלדי וגוד כל צורה פי אלעאלם וקואמהא מסתנד
אכירא אליה ובה קואמהא כמא אן אלאשיא דואת אלצור מתקומה בצורהא

1) חלק ב, פ׳ יב.

ומן אגל הדא אלמעני סמי פי לגתנא חי העולמים מענאה אנה חיאה
אלעאלם כמא סיתבין [1] והכדא איצא אלאמר פי כל גאיה פאן אלשי
אלדי לה גאיה פלך אן תטלב לתלך אלגאיה גאיה כאנך קלת מתלא אן
אלכרסי מאדתה אלכשב ופאעלה אלנגאר וצורתה אלתרביע עלי שכל
אלכדא וגאיתה אלגלום עליה פלך אן תסאל ומא גאיה אלגלום עלי
אלכרסי פיקאל לירתפע אלגאלם עליה ויעלו ען אלארץ פתסאל איצא
[צ, ב] ותקול ומא גאיה אלארתפאע ען | אלארץ פתגאב ליעטם אלגאלם פי עין
מן ידאה פתסאל ומא גאיה עטמתה ענד מן יראה פתגאב ליכאף ויהב
פתסאל ותקול ומא גאיה כונה יכאף פתגאב ליומתתל אמרה פתטלב מא
גאיה אלאמתתאל לאמרה פתגאב ליומנע אדיה אלנאס בעצהם ען בעץ
פתטלב איצא גאיה דלך פתגאב לידום וגודהם מנתטמא והכדא ילזם
דאימא פי כל גאיה חאדתה אלי אן ינתהי אלאמר למגרד ארادתה תעאלי
בחסב ראי מא כמא סיבין חתי יכון אלגואב אכירא כדא אראד תעאלי
או למקתצי חכמתה עלי ראי אכרין כמא סאבין חתי יכון אלגואב אכירא
כדא אקתצת חכמתה ולהדא ינתהי נטם כל גאיה אלי ארادתה וחכמתה
בחסב הדין אלראיין אלתי תבין בחסב ראינא אנהא דאתה ואנה לים
ארادתה ומשיתה או חכמתה אשיא כארגה ען דאתה אעני אנהא גיר
דאתה פאדא הו תעאלי גאיה כל שי אלאכירה וגאיה אלכל איצא אתשבה
בכמאלה חסב אלמקדרה והו מעני ארادתה אלתי הי דאתה כמא יבין [2]
פבהדא קיל פיה אנה גאיה אלגאיאת פקד בינת לך עלי אי גהה קיל פיה
תעאלי אנה פאעל וצורה וגאיה ולדלך סמוה סבבא ולם יסמוה פאעלא
פקט ואעלם אן בעץ אהל אלנטר מן האולא אלמתכלמין אנתהי בה אגהל
ואלתגאסר אלי אן קאל. אנה לו קדר עדם אלבארי למא לזם עדם הדא
[צא, א] אלשי אלדי אוגדה אלבארי יעני אלעאלם אד לא ילזם אן יפסד | אלמפעול
אדא עדם אלפאעל בעד אן פעלה ואלדי דכרוה צחיח לו כאן פאעלא פקט
ולא יכון דלך אלשי אלמפעול מחתאגא אליה פי אסתמראר בקאיה כמא
אנה אדא מאת אלנגאר לים תפסד אלכזאנה אד ולים ימדהא בקאא אמא
בכונה תעאלי צורה אלעאלם איצא כמא בינא והו ימדה אלבקא
ואלדואם פמחאל אן ידהב אלממד ויבקי אלמסתמד אלדי לא בקא לה

1) להלן פ׳ עב (ע׳ 133). 2) חלק ג, פ׳ יג.

אלא במא יסתמדה פהדא קדר מא אוגב אלקול באנה פאעל פקט לא
גאיה ולא צורה מן אלוחם :

פצל ע

רכב · הדא אללפט משתרך מתאלה אלאול מענאה רכוב אלאנסאן עלי
אלבהאים עלי אלמעתאד והוא רכב על אתונו 1) תם
אסתעיר ללאסתילא עלי אלשי לאן אלראכב מסתולי חאכם עלי מרכובה
ודלך קולה ירכיבהו על במתי ארץ2) והרכבתיך על במתי
ארץ3) מענאה אנכם תסתולון עלי אעאלי אלארץ ארכיב אפרים4)
אוליה ואסלטה ובחסב הדא אלמעני קיל פי אללה תעאלי רכב שמים
בעזרך5) שרחה אלמסתולי עלי אלסמא וכדלך לרוכב בערבות6)
מענאה אלמסתולי עלי ערבות והו אלפלך אלאעלי אלמחיט באלכל נץ
לחכמים ז״ל אלמתכרר פי כל מוצע7) אנהא שבעה רקיעים ואן
(צא, ב) ערבות הו | אלאעלי אלמחיט באלכל ולא תסתנכר כונהם יעדון
לרקיעים שבעה והי אכתר לאנה קד תעד אלכרה ואחדה ואן כאנת
פיהא עדה אפלאך כמא הו בין ענד אלנאטרין פי הדא אלשאן וכמא
סאבין8) אנמא אלמקצוד הנא תצריחהם דאימא באן ערבות הו אעלי
אלכל ועןן ערבות קאל רכב שמים בעזרך ונץ חגיגה קאלוא
ערבות רם ונשא שוכן עליו שנאמר סלו לרוכב בערבות
ומנא לן דאיקרי שמים כתיב הכא לרוכב בערבות וכתיב
התם רוכב שמים פקד באן אן אלאשארה כלהא לפלך ואחד והו
אלמחיט באלכל אלדי סתסמע מן כברה מא תסמע ותאמל קולהם שוכן
עליו ולם יקולוא שוכן בו לאנהם לו קאלוא שוכן בו לכאן דלך
יוגב לה מכאנא או יכון קוה פיה כמא תכלת טואיף אלצאבה אן אללה
רוח אלפלך פבקולהם שוכן עליו צרחוא באנה תעאלי מפארק ללפלך
וליס הו קוה פיה. ואעלם אן אסתעיר לה תעאלי רכב שמים ללתשביה
אלגריב אלעגיב ודלך אן אלראכב אפצל מן אלמרכוב ולא יקאל אפצל

1) במדבר כב, כב. 2) דברים לב, יג. 3) ישעיה נח, יד.
4) הושע י, יא. 5) דברים לג, כו. 6) תהלים סח, ה. 7) חגיגה יב, ב.
8) חלק ב, פ׳ ד.

אלא בתסאמח פי אלקול לאן ליס אלראכב מן נוע אלמרכוב ואלראכב
איצא הו אלדי יחרך אלדאבה וימשיהא כיף שא והי אלה לה יצרפהא
כיף אראד והו ברי ענהא גיר מתצל בהא בל כארג ענהא כדלך אלאלאה
גל אסמה הו מחרך אלפלך אלאעלי אלדי בחרכתה יתחרך כל מתחרך פיה
והו תעאלי מפארק לה ליס הו קוה פיה ופי בראשית רבה1) קאלוא
(צב, א) ענד שרחהם | לקולה תעאלי מעונה אלהי קדם2) קאלוא הו מעון
עולמו ואין עולמו מעונו ואתבעוא דלך באן קאלוא הסוס טפילה
לרוכב ואין הרוכב טפילה לסוס הדא הוא דכתיב כי
תרכב על סוסיך3) הדא נצהם פתאמלה ותבין כיף בנוא נסבתה
תעאלי ללפלך ואנה אלתה אלתי בהא דבר אלוגוד לאן כלמא תגד
לחכמים ז״ל אן אלסמא אלפלאניה פיהא כדא ואלסמא אלפלאניה
פיהא כדא ליס מענאה אן פי אלסמא אגסאם אכרי גיר אלסמא בל מענאה
אן אלקוי אלמכונה לאמר אלפלאני ואלחארסה לנטאמה תאתי מן תלך
אלסמא ודליל מא קלתה לך קולהם ערבות שבו צדק וצדקה
ומשפט וגנזי חיים וגנזי שלום וגנזי ברכה ונשמתן
של צדיקים ונשמות ורוחות שעתידים להבראות וטל
שעתיד הקב״ה להחיות בו המתים ובין הו אן כל מא עדוה
הנא ליס מנהא שי הו גסם פיכון פי מכאן לאן טל ליס הו טלא עלי
טאהרה ותאמל כיף קאלוא פי הדא שבו אעני אנהא פי ערבות ולם
יקולוא אנהא עליה פכאנהם אכברוא באן הדה אלאשיא אלמוגודה פי
אלעאלם אנמא הי מוגודה ען קוי תאתי מן ערבות אללה תעאלי הו
אלדי געלה מבדאהא להא ורכזהא פיה אלתי מן גמלתהא גנזי חיים
ודלך הו אלצחיח ואלחק אלמחץ אן כל חיאה מוגודה פי חי אנמא הי
מן תלך אלחיאה כמא סאדכר פי מא בעד4) ואעתבר כיף עדוא נשמתן
(צב, ב) של צדיקים ונשמות ורוחות שעתידים להבראות פמא אגל |
הדא אלמעני למן פהמה לאן נשמות אלבאקיה בעד אלמות מא הי
נשמה אלכאינה פי אלאנסאן ענד מא יתכון לאן הדה אלכאינה ענד
תכוינה הי קוה אלאסתעדאד פקט ואלשי אלמפארק בעד אלמות הו אלשי

1) פ׳ סח, לפסוק ויפגע במקום. 2) דברים לג, כז. 3) חבקוק ג, ח.
4) להלן פ׳ עב; תשוה חלק ב, פ׳ ו.

אלחאצל באלפעל ולא נשמה איצׄא אלכאינה הי אלרוח אלכאינה
ולדׄלך עדׄוא פי אלכאינאת נשמות ורוחות אמא אלמפארקה פשי ואחד
פקט וקד בינא אשתראך רוח 1) ובינא איצׄא פי אכׄר ספר מדע 2) מא
וקע פי הדׄה אלאסמא מן אלאשתראך פתאמל כיף הדׄה אלמעאני אלגריבה
אלצחיחה אלתי אליהא וצל נטׄר אעלי מן תפלסף מבדדה פי מדרשות
ארׄא נטׄרתא אלרגל אלעאלם אלגיר מנצף באול נטׄרה צׄחך מנהא למא
יראה פי טׄואהרהא מן מפארקה חקאיק אלוגׄוד ועלה דׄלך כלה אלאלגאז
לגראבה הדׄה אלמעאני ען אפהאם אלגׄמהור כמא אכׄברנא מראת וארגׄע
אלי תמאם מא נאשבת תפהימה פאקול אנהם ז״ל אכׄרוא אן יסתדלוא
בנצוץ פואסיק עלי כון הדׄה אלאשיא אלמעדודה פי ערבות באן קאלוא
צדק ומשפט דכתיב צדק ומשפט מכון כסאך 3) וכדׄלך אסתדלוא
עלי תלך אלתי עדׄוהא אנהא נסבה ללה תעאלי אנהא ענדה פאפהם הדׄא.
ופי פדקי ר׳ אליעזר 4) קאלוא שבעה רקיעים ברא הק״ב״ה
ומכלם לא בחר כסא כבוד למלכותו אלא ערבות שנאמר
סלו לרוכב בערבות 5) הדׄא נצה פאפהמה איצׄא ואעלם אן גׄמאעה
אלכהאים אלמרכובה תתסמׄי מרכבה והדׄא כתׄיר | אלתכראר ויאסר
יוסף מרכבתו 6) במרכבת המשנה 7) מרכבות פרעה 8) ואלדליל
עלי כון הדׄה אלאסמיה תקע עלי עדׄה בהאים קולה ותעלה ותצא
מרכבה ממצרים בשש מאות כסף וסוס בחמשים ומאה 9)
פהדׄא דליל עלי כון מרכבה יקע עלי ארבעה מן אלכׄיל ולהדׄא אקול
אנה למא קיל בחסב מא קיל אן כסא הכבוד חמלתה ארבע חיות
סמׄוה חכמים ז״ל מרכבה תשביהא במרכבה אלתי הי ארבעה
אשכׄאץ והדׄא קדר מא אנגׄר אליה אלקול פי הדׄא אלפצל ולא בד מן
תנביהאת אכׄרי כתׄירה איצׄא פי הדׄא אלגרץׄ לכן אלמקצוד בהדׄא פצל
אלדׄי נחוה כאן תרדיד אלקול אן קולה רוכב שמים 10) מענאה מדיר
אלפלך אלמחיט ומחרׄכה בקדרתה וארארתה וכדׄלך קולה פי תמאם
פסוק ובגאותו שחקים אלדׄי בגאותו אדאר שחקים אכׄרג דׄלך

1) לעיל פ׳ מ. 2) הלכות תשובה ח, ג. 3) תהלים פט, טו.
4) פ׳ יח. 5) תהלים סח, ה. 6) בראשית מו, כט. 7) שם מא, מג.
8) שמות טו, ד. 9) מלכים א י, כט. 10) דברים לג, כו.

אלאול אלדׄי הו ערבות. כמא בינא בלפטׄ רכיבה ובקׄותהא בלפטׄ
גאוה לאן בחרכה אלפלך אלאעלי הדׄה אלחרכה אליומיה תתחרך אפלאך
כלהא כחרכה אלגׄזו פי אלכל והדׄה הי אלקדרה אלעטׄימה אלתי חרׄכת
אלגׄמיע ולדׄלך סמׄאהא גאוה פליכׄן הדׄא אלמעני חאצׄרא דאימא פי
דׄהנך למא אסתאנפה לאנה אעטׄם דליל עׄלם וגׄוד אלאלאה בה אעני דוראן
אלפלך כמא סאברהן פאפהמה : |

פצל עא

אעלם אן אלעלום אלכתׄירה אלתי כאנת פי מלתנא פי תחקיק הדׄה
אלאמור תלפת בטול אלאזמאן ובאסתילא אלמלל אלגׄאהליה
עלינא ובכון תלך אלאמור לם תכׄן מבאחה ללנאס כלהם כמא בינא 1)
ולא כאן אלשי אלמבאח ללנאס כלהם אלא נצוץ אלכתב פקט וקד עלמת
אן ולו אלפקה אלמרוי מא כאן מדונא פי אלקדים ללאמר אלמסתפאץ
פי אלמלה דברים שאמרתי לך על פה אי אתה רשאי לאמרם
בכתב 2) וכאן דׄלך הו גאיה אלחכמה פי אלשריעה לאנה הרב ממא
וקע פיה אכׄירא אעני כתׄרה אלארא ותשעׄב אלמדׄאהב ואשכׄאלאת תקע
פי עבארה אלמדון ומהוׄא יצחבה וחדות אלאנקסאם בין אלנאס ויצירון
פרקא ואלתחויר פי אלאעמאל כל וׄכל אלאמר פי דׄלך כלה לבית דין
הגדול כמא בינא פי תואליפנא אלפקהיה 3) וכמא ידל עליה נץ התורה 4)
פאדׄא כאן אלפקה וקעת אלמשאחחה עלי תכלידה פי דיואן מבדול ללנאס
דׄלהם למא יוול פי דׄלך מן אלפסאד פנאהיך אן ידון שי מן הדׄה סתרי
תורה ויבדׄל ללנאס בל כאנת מנקולה מן אחאד כׄואץ לאחאד כׄואץ
כמא בינת לך מן קולהם אין מוסרים סתרי תורה אלא ליועץ
חכם חרשים וכו׳ 5) והדׄא הו אלסבב אלמוגב לאנקטאע | הדׄה
אלאצול אלעטׄימה מן אלמלה ולא תגׄד מנהא אלא תנביהאת יסידה
ואשאראת גׄאת פי תלמוד ומדרשות והי חבׄאת לב קלילה עליהא
קשור כתׄירה חתי אשתגל אלנאס כתלך אלקשור וטׄנוא אן לים מן דונהא
לב בוגׄה אמא הדׄא אלנזר אליסיר אלדׄי תגׄדה מן אלכלאם פי מעני

1) לעיל פ׳ לד(ע׳ 52 והלאה). 2) גטין ס, ב. 3) משנה תורה, הקדמה.
4) דברים יז, ח—יב. 5) לעיל פ׳ לד (ע׳ 53).

אלתוחיד ומא יתעלק בהדא אלמעני לבעץ׳ ג א ו נ י ם וענד אלקראיין פהי
אמור אכדוהא ען אלמתכלמין מן אלאסלאם והי נזרה גדא באלאצאפה
אלי מא אלפתה אלאסלאם פי דלך ואתפק איצא אן אול אבתדא אלאסלאם
בהדה אלטריקה כאנת פרקה מא והם אלמעתזלה פאכדוא ענהם אצחאבנא
מא אכדוא וסלכוא פי טריקהם ובעד דלך במדה חדתת פי אלאסלאם
פרקה אכרי וחם אלאשעריה וחדתת להם ארא אכרי לא תגד ענד אצחאבנא
מן תלך אלארא שיא לא לאנהם אכתארוא אלראי אלאול עלי אלראי
אלתאני כל למא אתפק אן אכדוא אלראי אלאול וקבלוה וטנוה אמרא
ברהאניא אמא אלאנדלסיון מן אהל מלתנא כלהם יתמסכון באקאויל
אלפלאספה וימילון לאראיהם מא לא תנאקץ קאערה שריעה ולא תגדהם
בוגה יסלכון פי שי מן מסאלך אלמתכלמין פלדלך ידהבון פי אשיא
כתירה נחו מדהבנא פי הדה אלמקאלה פי תלך אלאמור אלנזרה אלמוגודה
למתאכריהם ואעלם אן כל מא קאלתה אלאסלאם פי תלך אלמעאני
אלמעתזלה מנהם ואלאשעריה הי כלהא ארא | מבניה עלי מקדמאת תלך צד, ב
אלמקדמאת מאכודה מן כתב אליונאניין ואלסריאניין אלדין ראמוא מכאלפה
ארא אלפלאספה ודחץ אקאוילהם וכאן סבב דלך אנה למא עמת אלמלה
אלנצראניה לתלך אלמלל ודעוי אלנצארי מא קד עלם וכאנת ארא
אלפלאספה שאיעה פי תלך אלמלל ומנהם נשאת אלפלספה ונשא מלוך
יחמון אלדין ראוא עלמא תלך אלאעצאר מן אליונאן ואלסריאן אן הדה
דעאוי תנאקצהא אלארא אלפלספיה מנאקצה עטימה בינה פנשא פיהם
הדא עלם אלכלאם ואבתדוא ליתבתוא מקדמאת נאפעה להם פי אעתקאדהם
וירדוא עלי תלך אלארא אלתי תהד קואעד שריעתהם פלמא גאת מלה
אלאסלאם ונקלת אליהם כתב אלפלאספה נקלת אליהם איצא תלך אלרדוד
אלתי אלפת עלי כתב אלפלאספה פוגדוא כלאם יחיי אלנחוי ואבן עדי
וגירהמא פי הדה אלמעאני פתמסכוא בה וטפרוא במטלב עטים בחסב
ראיהם ואכתארוא איצא מן ארא אלפלאספה אלמתקדמין כל מא ראה
אלמכתאר אנה נאפע לה ואן כאן אלפלאספה אלמתאכרון קד ברהנוא
בטלאנה כאלגז ואלכלא וראוא אן הדה אמור משתרכה ומקדמאת יצטר
אליהא כל צאחב שריעה תם אתסע אלכלאם ואנחטוא אלי טרק אכרי
עגיבה מא אלם בהא קט אלמתכלמון מן יונאן וגירהם לאן אולאיך כאנוא

עלי קרב מן אלפלאספה תם איצא גאת פי אלאסלאם אקאויל שרעיה
כציצה בהם אחתאגוא | צרורה אן ינצרוהא ווקע בינהם איצא אכתלאף צה, א
פי דלך פאתבתת כל פרקה מנהם מקדמאת נאפעה להא פי נצרה ראיהא
ולא שך אן תם אשיא תעמנא תלאתתנא אעני אליהוד ואלנצארי ואלאסלאם
והי אלקול בחדת אלעאלם אלדי בצחתה תצח אלמעגזאת וגירהא אמא
סאיר אלאשיא אלתי תכלפת האתאן אלמלתאן אלכוץ פיהא ככוץ אולאיך
פי מעני אלתאלות וכוץ בעץ פרק האולא פי אלכלאם חתי אחתאגוא אלי
אתבאת מקדמאת יתבתון בתלך אלמקדמאת אלתי אכתארוהא אלאשיא
אלתי כאצוא פיהא ואלאשיא אלכציצה בכל מלה מנהמא ממא אתצע
פיהא פלא חאגה בנא נחן אליהא בוגה ובאלגמלה אן כל אלמתכלמין
אלאול מן אליונאניין אלמתנצרין ומן אלאסלאם פאנהם לא יתבעון אלטאהר
מן אמר אלוגוד אולא פי מקדמאתהם בל יתאמלון כיף ינבגי אן יכון
אלוגוד חתי יכון מנה דליל עלי צחה הדא אלראי או לא ינאקצה פאדא
צח דלך אלתכלו פרצוא אן אלוגוד הו עלי צורה כדא ואכדוא אן יחתגוא
עלי אתבאת תלך אלדעאוי אלתי תוכד מנהא אלמקדמאת אלתי יצחת
בהא אלמדהב או לא ינתקץ הכדא פעל אלעקלא אלדין דברוא הדא
אלתדביר אולא וצעוה פי כתב ואדעוא אן מגרד אלנטר דעאהם אלי
דלך מן גיר מראעאה מדהב ולא ראי מתקדם אמא אלמתאכרון אלדין
ינטרון פי תלך אלכתב פלא יעלמון שיא מן הדא חתי אנהם יגדון פי |
תלך אלכתב אלקדימה אסתדלאלאת עטימה וסעיא שדידא פי אתבאת אמר צה, ב
מא או אבטאל אמר מא פיטנון אן דלך אלאמר לא חאגה בוגה לאתבאתה
ולא לאבטאלה פי מא יתתאג אליה מן קואעד אלשריעה ואן אלמתקדמין
אנמא פעלוא דלך עלי גהה תשויש ארא אלפלאספה לא גיר ותשכיכהם
פי מא טנות ברהאנא והאולא אלקאילון הדא אלקול לם ישערוא ולם
ידרוא אנה ליס אלאמר כמא טנוא בל אנמא תעב אלמתקדמון פי אתבאת
מא יראם אתבאתה ופי אבטאל מא ידאם אבטאלה מן אגל מא יוול מנה
מן אלפסאד פי אלראי אלדי יראד תצחיחה ולו בעד מאיה מקדמה
פחסמוא אולאיך אלאקדמון מן אלמתכלמין אלדא מן אצלה וגמלה אקול
לך אן אלאמר כמא יקולה תאמסטיוס קאל ליס אלוגוד תאבעא ללארא
בל אלארא אלצחיחה תאבעה ללוגוד פלמא נטרת פי כתב האולא

אלמתכלמין חסב מא תיסר לי כמא נט̇רת פי כתב אלפלאספה̈ איצ̇א
חסב טאקתי וג̇רת טריק אלמתכלמין כלהם טריקא ואחדא באלנוע ואן
אכ̇תלפת אצנאפה וד̇לך אן קאעדה̈ אלכל אן לא אעתבאר במא עליה
אלוג̇וד לאנהא עאדה̈ יג̇וז פי אלעקל כ̇לאפהא והם איצ̇א פי מואצ̇ע
5 כת̇ירה̈ יתבעון אלכ̇יאל ויסמונה עקלא פאד̇א קדמוא תלך אלמקדמאת
אלתי סנסמעך איאהא בת̇וא אלחכם בבראהינהם אן אלעאלם מחדת̇ פאד̇א
צו, א ת̇בת אן אלעאלם מחדת̇ ת̇בת בלא שך אן לה צאנע | אחדת̇ה ת̇ם יסתדלון
עלי אן ד̇לך אלצאנע ואחד ת̇ם ית̇בתון בכונה ואחדא אנה ליס בג̇סם
הד̇א טריק כל מתכלם מן אלאסלאם פי שי מן הד̇א אלג̇רץ̇ וכד̇לך
10 אלמחאכון להם מן מלתנא אלד̇ין סלכוא טרקהם אמא וג̇וה אסתדלאלאתהם
ומקדמאתהם פי את̇באת חדת̇ אלעאלם או פי אבטאל אזליתה פתכ̇תלף
לכן אלאמר אלעאם להם כלהם את̇באת חדת̇ אלעאלם אולא ובחדות̇ה יצח
אן אלאלאה מוג̇וד פלמא תאמלת הד̇ה אלטריקה̈ נפרת נפסי מנהא נפורא
עט̇ימא ג̇דא וחק להא אן תנפר לאן כל מא יזעם אנה ברהאן עלי חדת̇
15 אלעאלם תלחקה אלשכוך וליס ד̇לך ברהאנא קטעיא אלא ענד מן לא יעלם
אלפרק בין אלברהאן ובין אלג̇דל ובין אלמגאלטה̈ אמא ענד מן יעלם הד̇ה
אלצנאיע פאלאמר בין ואצ̇ח אן תלך אלאדלה̈ כלהא פיהא שכוך ואסתעמלת
פיהא מקדמאת לם תתברהן וג̇איה̈ קדרה̈ אלמחקק ענדי מן אלמתשרעין
אן יבטל אדלה̈ אלפלאספה̈ עלי אלקדם ומא אג̇ל הד̇א אד̇א קדר עליה וקד
20 עלם כל נאט̇ר ד̇כי מחקק לא יג̇אלט נפסה אן הד̇ה אלמסאלה̈ אעני קדם
אלעאלם או חדות̇ה לא יוצל אליהא בברהאן קטעי ואנהא מוקף עקל
וסנתכלם פי ד̇לך כת̇ירא ויכפיך מן הד̇ה אלמסאלה̈ אן פלאספה̈ לאעצאר
מכ̇תלפון פיהא מנד̇ ת̇לת̇ה̈ אלאף סנה̈ אלי זמאננא הד̇א פי מא נג̇ד מן
תואליפהם ואכ̇בארהם פאד̇א כאן אלאמר פי הד̇ה אלמסאלה̈ הכד̇א פכיף |
צו, ב נאכ̇ד̇הא מקדמה̈ נבני וג̇וד אלאלאה עליהא פיכון אד̇א וג̇וד אלאלאה
משכוכא פיה אן כאן אלעאלם מחדת̇א פת̇ם אלאה ואן כאן הו קדימא
פלא אלאה אמא הכד̇א או נדעי אלברהאן עלי חדת̇ אלעאלם ונצ̇ארב עלי
ד̇לך באלסיף חתי נדעי אנא עלמנא אללה באלברהאן והד̇א כלה בעיד ען
אלחק בל אלוג̇ה אלצחיח ענדי והו אלטריק אלברהאני אלד̇י לא ריב פיה
30 אן ית̇בת וג̇וד אלאלאה ווחדאניתה ונפי אלג̇סמאניה̈ בטרק אלפלאספה̈

אלתי תלך אלטרק מבניה̈ עלי קדם אלעאלם ליס לאני אעתקד קדם
אלעאלם או אסלם להם ד̇לך בל לאן בתלך אלטריק יצח אלברהאן ויחצל
אליקין אלתאם בהד̇ה אלת̇לאת̇ה̈ אשיא אעני בוג̇וד אלאלאה וכאנה ואחד
ואנה גיר ג̇סם מן גיר אלתפאת אלי בת̇ אלחכם פי אלעאלם הל הו קדים
5 או מחדת̇ פאד̇א צחת̇ לנא הד̇ה אלת̇לאת̇ה̈ מטאלב אלג̇ליל̇ה̈ אלעט̇ימה̈
באלברהאן אלחקיקי רג̇ענא בעד ד̇לך לחדת̇ אלעאלם וקלנא פיה כל מא
ימכן אלאחתג̇אג̇ בה פאן כנת ממן יקנע במא קאלוה אלמתכלמון ותעתקד
אן קד צח אלברהאן עלי חדות̇ אלעאלם פיא חבד̇א ואן לם יתברהן ענדך
כל תאכ̇ד̇ כונה חאדת̇א מן אלאנביא תקלידא פלא צ̇יר ולא תקול כיף
10 תצח אלנבוה̈ אן כאן אלעאלם קדימא חתי תסמע כלאמנא פי אלנבוה̈ פי
הד̇ה אלמקאלה̈ וליס נחן אלאן פי הד̇א אלמעני. וממא יג̇ב אן תעלמה
צו, א אן אלמקדמאת אלתי קררהא אלאצוליון | אעני אלמתכלמון לאת̇באת חדת̇
אלעאלם פיהא מן הפוך עולם ומן שנוי סדרי בראשית מא
סתסמעה לאני לא בד לי אן אד̇כר לך מקדמאתהם וג̇הה̈ אסתדלאלהם
15 אמא טריקי הד̇ה פהי עלי מא אצף לך ג̇מלתהא אלאן וד̇לך אני אקול
אלעאלם לא יכ̇לו מן אן יכון קדימא או מחדת̇א פאן כאן מחדת̇א פלה
מחדת̇ בלא שך והד̇א מעקול אול אן אלחאדת̇ לא יחדת̇ נפסה בל מחדת̇ה
גירה פמחדת̇ אלעאלם הו אלאלאה ואן כאן אלעאלם קדימא פילזם צ̇רורה̈
בדליל כד̇א ודליל כד̇א אן ת̇ם מוג̇וד גיר אג̇סאם אלעאלם כלהא ליס הו
20 ג̇סמא ולא קוה̈ פי ג̇סם והו ואחד דאים סרמדי לא עלה̈ לה ולא ימכן
תג̇יירה פהו אלאה פקד תבין לך אן דלאיל וג̇וד אלאלאה ווחדאניתה וכונה
גיר ג̇סם אנמא ינבגי אן תוכ̇ד̇ עלי וצ̇ע אלקדם פיחצל אלברהאן כאמלא
כאן אלעאלם קדימא או מחדת̇א ולד̇לך תג̇דני אבדא פי מא אלפתה פי
כתב אלפקה אד̇א אתפק לי ד̇כר קואעד פאכ̇ד̇ פי את̇באת וג̇וד אלאלאה
25 פאני את̇בתה באקאויל תנחו נחו אלקדם ליס ד̇לך לאני מעתקד אלקדם
לכני אריד אן את̇בת וג̇ודה תעאלי פי אעתקאדנא בטריק ברהאני לא
נזאע פיה בוג̇ה ולא נג̇על הד̇א אלראי אלצחיח אלעט̇ים אלכ̇טר מסתנדא
לקאעדה̈ כל אחד יהזהא וירום הדמהא ואכ̇ר יזעם אנהא לם תנבן יומא
קט ולא סימא בכון תלך אלדלאיל אלפלספיה̈ עלי הד̇ה אלת̇לת̇ה̈ מטאלב
צו, ב מאכ̇וד̇ה̈ | מן טביעה̈ אלוג̇וד אלמשאהדה̈ אלתי לא תנכר אלא מן אג̇ל

מראעאה ארא מא פאמא דלאיל אלמתכלמין פמאכורה מן מקדמאת
מכאלפה לטביעה אלוגוד אלמשאהדה חתי אנהם ילתגיון לאתבאת אן לא
טביעה לשי בוגה וסאפרד לך פי הרה אלמקאלה פצלא ענד כלאמי פי
חרת אלעאלם אבין לך פיה דלילא מא עלי חרת אלעאלם ואצל אלי
אלגאיה אלתי דאמהא כל מתכלם מן גיר אן אבטל טביעה אלוגוד ולא
אכאלף ארסטו פי שי ממא ברהנה לאן אלדליל אלדי יסתדל בה בעץ
אלמתכלמין עלי חרת אלעאלם והו אקוי דלאילהם אלדי לא יסתקר להם
חתי אבטלוא טביעה אלוגוד כלה וכאלפוא כל מא בינתה אלפלאספה
פאני אצל למתל דלך אלדליל ולא אכאלף טביעה אלמוגוד ולא אלתגי
למכאברה אלמחסוסאת וראית אן ארכר לך מקדמאת אלמתכלמין אלעאמה
אלתי יתבתון בהא חרת אלעאלם ווגוד אלאלאה ווחדאניתה ונפי אלגסמאניה
ואריך טריקהם פי דלך ואבין לך מא ילזם ען כל מקדמה מנהא ובעד
דלך ארכר לך מקדמאת אלפלאספה אלקריבה פי דלך ואריך טריקהם ולא
תטלבני פי הרה אלמקאלה בתצחיח תלך אלמקדמאת אלפלספיה אלתי
אקתצבהא לך לאן דלך הו אלעלם אלטביעי ואלאלאהי אכתרהמא כמא
לא תטמע אן אסמעך פי הרה אלמקאלה אחתגאגאת אלמתכלמין עלי
(צח, א) תצחיח מקדמאתהם אד פי דלך פנת | אעמארהם ותפני אעמאר מן יאתי
וכתרת כתבהם לאן כל מקדמה מנהא אלא אליסיר ינאקצהא אלמשאהד
מן טביעה אלוגוד ותטרי עליהא אלשכוך פילתגיון לתואליף ומנאטראת
פי אתבאת תלך אלמקדמה וחל אלשכוך אלטאריה עליהא ודפע אלמשאהד
אלמנאקץ להא אן לם יםכן פי דלך חילה והרה אלמקדמאת אלפלספיה
אלתי אקתצבהא לך ללברהאן עלי הרה אלתלתה מטאלב אעני וגוד
אלאלאה ווחדאניתה ונפי אלתגסים אכתרהא מקדמאת יחצל לך בהא
אליקין מן אול סמאעהא ופהם מענאהא ובעצהא הו ידלך עלי מואצע
בראהינהא מן אלכתב אלטביעיה או מא בעד אלטביעה פתקצד מוצעה
ותצחח מא עסאה אן יחתאג לתצחיח וקר אעלמתך אן ליס תם גיר אללה
תעאלי והרא אלמוגוד ולא אסתדלאל עליה תעאלי אלא מן הרא אלמוגוד
מן גמלתה ומן תפאצילה פילזם צרורה אן יעתבר הרא אלמוגוד עלי מא
הו עליה ותתכר אלמקדמאת ממא ישאהד מן טביעתה פלדלך ילזם אן
תערף צורתה וטביעתה אלמשאהדה וחינאד יםכן אן יסתדל מנה עלי מא

סואה פלדלך ראית אנה ינבגי אולא אן אתי בפצל אשרח לך פיה גמלה
אלוגוד עלי גהה אלאכבאר במא קד תברהן וצח צחה לא שך פיהא ובעד
דלך אתיך בפצול אכרי ארכר פיהא מקדמאת אלמתכלמין ואבין טרקהם
אלתי יבינון בהא תלך אלמטאלב אלארבעה ובעד דלך אתיך בפצול אכרי
(צח, ב) אבין לך פיהא | מקדמאת אלפלאספה וטרק אסתדלאלאתהם עלי תלך
אלמטאלב ובעד דלך אלכץ לך אלטריק אלתי אדהב אליהא כמא אכברתך
פי הרה אלארבעה מטאלב:

פצל עב

אעלם אן הדא אלמוגוד בגמלתה הו שכץ ואחד לא גיר אעני כרה
אלפלך אלאקצי בכל מא פיהא הי שכץ ואחד בלא שך במנזלה
זיד ועמר פי אלשכציה ואכתלאף גואהרהא אעני גואהר הרה אלכרה בכל
מא פיהא כאכתלאף גואהר אעצא שכץ אלאנסאן מתלא פכמא אן זידא
מתלא הו שכץ ואחד והו מולף מן אעצא מכתלפה כאללחם ואלעטם ומן
אכלאט מכתלפה ומן ארואח כדלך הרה אלכרה בגמלתהא מולפה מן
אלאפלאך ומן אלאסטקסאת אלארבעה ומא תרכב מנהא ולא כלא פיהא
אצלא אלא מצמתה ממלוה מרכזהא כרה אלארץ ואלמא מחיט באלארץ
ואלהוא מחיט באלמא ואלנאר מחיטה באלהוא ואלגסם אלכאמס מחיט
באלנאר והו אכר כתירה ואחרה דאכל תאניה לא כלל בינהא ולא כלא
בוגה אלא מחכמה אלאסתדארה לאזקה בעצהא בבעץ כלהא מתחרכה
חרכה דוריה מסתויה לא סרעה פי שי מנהא ולא אבטא אעני אן כל כרה
מנהא לא תסרע תארה ותבטי אכרי בל כל ואחדה לאזמה לטביעתהא |
(צט, א) פי סרעתהא וגהה חרכתהא לכן הרה אלאכר בעצהא אסרע חרכה מן בעץ
ואסרעהא כלהא חרכה אלפלך אלמחיט באלכל והו אלדי יתחרך אלחרכה
אליומיה ויחרכהא כלהא מעה חרכה אלגז פי אלכל אד הי כלהא אגזא
פיה ומראכז הרה אלאפלאך מכתלפה מנהא מא מרכזה מרכז אלעאלם
ומנהא מא מרכזה כארג ען מרכז אלעאלם ומנהא מא יתחרך ראימא
חרכתה אלכציצה בה מן אלשרק אלי אלגרב ומנהא מא יתחרך ראימא
מן אלגרב אלי אלשרק וכל כוכב פי הרה אלאכר פהו גז מן אלפלך אלדי
הו פיה תאבת פי מוצעה לא חרכה לה תכצה ואנמא ירי מתחרכא

בחרכה אלגסם אלדי הו גז מנה ומאדה הדא אלגסם אלכאמס בגמלתה
אלמתחרך דורא ליס כמאדה אגסאם אלארבעה אסטקסאת אלתי דאכלה
ועדד הדה אלאכר אלמחיטה באלעאלם לא ימכן כונה ולא עלי האל אן
תכון אקל מן תמאני עשרה כרה ואמא הל עדדהא אכתר פממכן ופיה
נטר ואמא הל תם אפלאך תדאויר והי אלתי הי גיר מחיטה באלעאלם
פפיה נטר ופי דאכל הדה אלכרה אלדאניה אלתי תלינא מאדה ואחדה
מכאינה למאדה אלגסם אלכאמס קבלת ארבע צור אולי וצארת בחלך
אלארבע ארבעה אגסאם אלארץ ואלמא ואלהוא ואלנאר וכל ואחד מן הדה
אלארבעה לה מוצע טביעי כציץ בה לא יוגד פי גירה והו מתרוך מע
צט, ב טביעתה והי אגסאם מותה לא חיאה פיהא ולא אדראך | ולא תתחרך מן
תלקא אנפסהא בל הי סאכנה פי מואצעהא אלטביעיה פאן אכרג ואחד
מנהא ען מוצעה אלטביעי באלקסר פענד זואל אלקאסר יתחרך ללרגוע
למוצעה אלטביעי לאן פיה הדא אלמבדא אלדי בה יתחרך ללרגוע למוצעה
עלי אסתקאמה וליס פיה מבדא יסכן בה ולא יתחרך בה עלי גיר אסתקאמה
ואלחרכאת אלמסתקימה אלמוגודה להדה אלארבעה אסטקסאת אדא תחרכת
ללרגוע למואצעהא חרכתאן חרכה נחו אלמחיט והי ללנאר ואלהוא וחרכה
נחו אלמרכז והי ללמא ואלארץ ואדא וצל כל מנהא למוצעה אלטביעי
סכן אמא תלך אלאגראם אלמסתדירה פהי חיה דאת נפס בהא תתחרך
ולא מבדא סכון פיהא אצלא ולא תגיר ילחקהא אלא פי אלוצע בכונהא
מתחרכה דורא ואמא הל להא עקל תתצור בה פלים דלך בינא אלא בעד
נטר דקיק ואדא תחרך אלגסם אלכאמס דורא בגמלתה דאימא חדת פי
אלאסטקסאת מן אגל דלך חרכה קסריה תכרג בהא ען מואצעהא אעני
פי אלנאר ואלהוא פינדפעאן אלי אלמא וינפד אלגמיע פי גרם אלארץ אלי
אעמאקהא פיחדת לאסטקסאת אכתלאט תם תאכד פי אן תתחרך ללרגוע
למואצעהא פתכרג אגזא מן אלארץ איצא מן אגל דלך ען מואצעהא
צחבה אלמא ואלהוא ואלנאר והי פי הדא כלה תותר בעצהא פי בעץ
ותתאתר בעצהא מן בעץ פיקע אלתגיר פי אלמכתלט חתי יכון מנה
ק, א אולא אלאככרה | עלי אכתלאף אנואעהא תם אלמעאדן עלי אכתלאף
אנואעהא ואנואע אלנבאת כלהא ואנואע כתירה מן אלחיואן בחסב מא
יקתצי מזאג אלמכתלט וכל מתכון פאסד פאנמא יתכון מן אלאסתקסאת

ואליהא יפסד וכדלך אלאסתקסאת תתכון בעצהא מן בעץ ותפסד בעצהא
אלי בעץ אד מאדה אלכל ואחדה ולא ימכן וגוד מאדה דון צורה ולא
תוגד צורה טביעיה מן הדה אלכאינה אלפאסדה דון מאדה פיכון אלאמר
פי כונהא ופסאדהא וכון כל מא יתכון מנהא ויפסד אליהא דאגעא באלדור
שבה דורה אלפלך חתי תכון חרכה הדה אלמאדה אלמצורה פי תעאקב
אלצור עליהא כחרכה אלפלך פי אלאין בתכרר אלאוצאע בעינהא לכל
גז מנה וכמא אן פי גסם אלאנסאן אעצא ראיסה ואעצא מראוסה מפתקרה
פי בקאיהא לתדביר אלעצו אלרייס אלדי ידברהא כדלך פי אלעאלם
בגמלתה אגזא ראיסה והו אלגסם אלכאמס אלמחיט ואגזא מראוסה
מפתקרה למדבר והי אלאסתקסאת ומא יתרכב מנהא וכמא אן אלעצו
אלרייס אלדי הו אלקלב מתחרך דאימא והו מבדא כל חרכה תוגד פי
אלגסם וסאיר אעצא אלגסם מראוסה מנה והו יבעת להא קואהא אלתי
תחתאגהא לאפעאלהא בחרכתה כדלך אלפלך הו אלמדבר לסאיר אגזא
אלעאלם בחרכתה והו יבעת לכל מתכון קואה אלמוגודה פיה פכל חרכה
תוגד פי אלעאלם מבדאהא אלאול חרכה אלפלך וכל נפס תוגד לדי נפס
ק, ב פי אלעאלם | מבדאהא נפס אלפלך ואעלם אן אלקוי אלואצלה מן אלפלך
להדא אלעאלם עלי מא קד באן ארבע קוי קוה תוגב אלאכתלאט ואתרכיב
ולא שך אן הדה כאפיה פי תוליד אלמעאדן וקוה תעטי אנפס אלנבאתיה
לכל נבאת וקוה תעטי אלנפס אלחיואניה לכל חי וקוה תעטי אלקוה
אלנאטקה לכל נאטק וכל דלך בתוסט אלצו ואלטלאם אלתאבע לנורהא
ודורתהא חול אלארץ וכמא אנה לו סכן אלקלב טרפה עין מאת אלשכץ
ובטלת כל חרכאתה וכל קואה כדלך לו סכנת אלאפלאך כאן דלך מות
אלעאלם בגמלתה ובטלאן כל מא פיה וכמא אן אלחי אנמא הו חי כלה
בחרכה קלבה ואן כאנת פיה אעצא סאכנה לא תחס מתל אלעטאם
ואלגצאריף וגירהא כדלך הדא אלוגוד כלה הו שכץ ואחד חי בחרכה
אלפלך אלדי הו פיה במנזלה אלקלב מן די אלקלב ואן כאנת פיה אגסאם
כתירה סאכנה מיתה פהכדא ינבגי לך אן תתצור גמלה הדה אלכרה שכצא
ואחדא חיא מתחרכא דא נפס פאן הדא אלנחו מן אלתצור צרורי גדא
או מפיד גדא פי אלברהאן עלי כון אלאלאה ואחדא כמא סיבין ובהדא
אלתצור יבין איצא אן אלואחד אנמא כלק ואחדא וכמא אן לא ימכן אן

תוגד אעצ̇א אלאנסאן עלי אלתפריד והי אעצ̇א אנסאן חקיקה̈ אעני אן
תכון אלככר מפרדה̈ או אלקלב מפרדא או לחם מפרדא כד̇לך לא ימכן
קא, א אן תוגד אגזא אלעאלם בעצ̇הא דון בעץ̇ פי הד̇א אלוגוד אלמסתקר̈ | אלד̇י
כלאמנא פיה חתי תוגד נאר דון ארץ̇ או ארץ̇ דון סמא או סמא דון ארץ̇
5 וכמא אן פי הד̇א שכ̇ץ̇ אלאנסאן קוה̈ מא תרבט אעצ̇אה בעצ̇הא בבעץ̇
ותדב̈רהא ותעטי כל עצ̇ו מא ינבגי אן יחרס עליה צלאחיתה ותדפע ענה
מא יאו̇יה הי אלתי צרחוא אלאטב̈א בהא וקאלוא אלקוה̈ אלמדברה̈ לבדן
אלחיואן וכת̇יר מא יסמ̈ונהא טביעה̈ כד̇לך פי אלעאלם בגמלתה קוה̈ תרבט
בעצ̇ה בבעץ̇ ותחרס אנואעה מן אן תביד ותחרס אשכ̇אץ̇ אנואעה איצ̇א
10 מד̈ה מא ימכן חראסתהא ותחרס איצ̇א בעץ̇ אשכ̇אץ̇ אלעאלם הד̇ה אלקוה̈
פיהא נט̇ר הל הי בואסטה̈ אלפלך אם לא. וכמא אן פי בדן שכ̇ץ̇ אלאנסאן
אשיא מקצודה̈ מנהא מא קצ̇ד בהא בקא שכ̇צה כאלאת אלגד̇א ומנהא
מא קצד בהא בקא נועה כאלאת אלתנאסל ומנהא מא קצד בהא חאגתה
אלתי הו מצ̇טר̈ אליהא פי אגד̇יתה ונחוהא כאלידין ואלעינין ופיה איצ̇א
15 אשיא גיר מקצודה̈ לד̇אתהא בל הי לאזמה̈ ותאבעה̈ למזאג תלך אלאעצ̇א
אלד̇י ד̇לך אלמזאג אלמכ̇צוץ̇ צ̇רורי פי חצול תלך אלצורה̈ עלי מא הי
עליה חתי תפעל תלך אלאפעאל אלמקצודה̈ פתבע כונה אלמקצוד בחסב
צ̇רוריה̈ אלמאדה̈ אשיא אכ̇ר מת̇ל שער אלגסם ולונה ולד̇לך לא יג̇רי אמר
הד̇ה עלי נט̇אם וכת̇יר מא יערם בעצ̇הא ויוגד אלתפאצ̇ל איצ̇א פיהא בין
20 אלאשכ̇אץ̇ מתפאותא גד̇א מא לא יכון ד̇לך פי אלאעצ̇א לאנך לא תגד
קא, ב שכ̇צא תכון לה כבד | עשרה̈ אמת̇אל כבד שכ̇ץ̇ אכ̇ר ותגד רג̇לא̈ עאדם
אללחיה̈ או שער מוצ̇ע מן אלגסם או תכון לה לחיה̈ עשרה̈ אמת̇אל
לחיה̈ שכ̇ץ̇ אכ̇ר או עשרין מת̇לא̈ והד̇א אכת̇רי̈ פי הד̇א אלצנף אעני
תפאצ̇ל אלשער ואלאלואן כד̇לך פי אלוגוד באסרה אנואע מקצודה̈ מן
25 אלתכו̈ן ת̇אבתה̈ גאריה̈ עלי נט̇אם לא תפאות̇ פיהא אלא יסיר בקדר ערץ̇
ד̇לך אלנוע פי כיפה וכמ̈ה ואנואע גיר מקצודה̈ בל לזמת לטביעה̈ אלכון
ואלפסאד אלעאמ̈ מת̇ל אנואע אלדוד אלמתולדה̈ מן אלאזבאל ואנואע
אלחיואנאת אלמתולדה̈ פי אלפואכה אד̇א עפנת ומא יתולד ען עפן
אלרטובאת ואלדוד אלמתולד פי אלאמעא ונחוה ובאלגמלה̈ יבדו לי אן כל
30 מא לא תוגד פיה קוה̈ תוליד למת̇לה פהו מן הד̇א אלקביל ולד̇לך לא

תגדהא תחרז נט̇אמא ואן כאן לא בד מנהא כמא לא בד מן אלואן
מכ̇תלפה̈ ולא בד מן אנואע אלשער פי אשכ̇אץ̇ אלאנסאן. וכמא אן פי
אלאנסאן אגסאם אשכ̇אצהא ת̇אבתה̈ כאלאעצ̇א אלאצליה̈ ואגסאם באקיה̈
באלנוע לא באלשכ̇ץ̇ כאלאכ̇לאט אלארבעה̈ כד̇לך פי אלוגוד בגמלתה
5 אגסאם ת̇אבתה̈ באקיה̈ באלשכ̇ץ̇ והו אלגסם אלכ̇אמס בגמיע אגזאיה
ואגסאם באקיה̈ באלנוע כאלאסתקסאת ומא תרכ̈ב מנהא. וכמא אן קו̇י
אלאנסאן אלמוגבה̈ לתכו̇נה ובקאיה מד̈ה בקאיה הי בעינהא אלמוגבה̈
לפסאדה ותלאפה כד̇לך אסבאב אלכון הי בעינהא אסבאב אלפסאד פי
קב, א גמיע עאלם אלכון ואלפסאד מת̇אלה | אן הד̇ה אלארבע קו̇י אלמוגודה̈ פי
10 בדן כל מגתד̇ והי אלגאד̇בה̈ ואלמאסכה̈ ואלהאצ̇מה̈ ואלדאפעה̈ לו אמכן
אן תכון הד̇ה אלקוי כאלקוי אלעקליה̈ חתי לא תפעל אלא מא ינבגי ופי
אלוקת אלד̇י ינבגי ובאלקדר אלד̇י ינבגי לכאן אלאנסאן סיסלם מן אפאת
עט̇ימה̈ גד̇א ואמראץ̇ עד̈ה̈ לכנה למא לם ימכן ד̇לך בל כאנת תפעל
אפעאלא̈ טביעיה̈ מן גיר פכרה̈ ולא רויה̈ ולא תדרך מא תפעלה בוג̇ה
15 לזם אן תחדת מן אג̇להא אמראץ̇ עט̇ימה̈ ואפאת ואן כאנת הי אלאלה̈ פי
תכו̇ן אלחיואן ופי בקאיה אלמד̈ה̈ אלתי יבקי וביאן ד̇לך אן אלקוה̈
אלגאד̇בה̈ מת̇לא̈ לו כאנת לא תג̇ד̇ב אלא אלשי אלמואפק מן גמיע ג̇האתה
וקדר אלמחתאג אליה פקט לסלם אלאנסאן מן אמראץ̇ ואפאת כת̇ירה̈
לכנה למא לם יכן אלאמר כד̇לך בל תג̇ד̇ב אי מאדה̈ את̈פקת מן גנס
20 ג̇ד̇בהא ואן כאנת ת̇לך אלמאדה̈ מנחרפה̈ קלילא פי כמהא וכיפהא לזם
מן ד̇לך אן תג̇ד̇ב אלמאדה̈ אלתי הי אחר̈ ממא יחתאג או אברד ממא
יחתאג או אגלט או ארק̈ או אכת̇ר פתג̈ץ̇ בד̇לך אלערוק ותחדת̇ אלסד̈ה̈
ואלעפן ותפסד כיפיה̈ אלאכ̇לאט ותתגי̈ר כמי̈תהא פתחדת̇ אמראץ̇ כאלגרב
ואלחכ̈ה̈ ואלת̇ואליל או אפאת עט̇ימה̈ כאלורם אלסרטאני ואלגד̇אם ואלאכלה̈
25 חתי תפסד צורה̈ אלעצ̇ו או אלאעצ̇א וכד̇לך אלאמר איצ̇א פי סאיר
אלקוי אלארבע כד̇לך אלאמר בעינה פי גמלה̈ אלוגוד אלאמר אלמוגב לכון
קב, ב מא יתכו̈ן ואסתמראר וג̇ודה | מד̈ה מא והו אכ̇תלאט אלאסתקסאת באלקוי
אלפלכיה̈ אלמחרכה̈ להא אלמכת̇ות̇ה̈ פיהא הו אלסבב בעינה פי חדות̇
אסבאב מודיה̈ פי אלוגוד כאלסיול ואלאמטאר אלואבלה̈ ואלת̇לג ואלברד
30 ואלריאח אלעאצפה̈ ואלרעוד ואלברוק ועפונה̈ אלהוא או חדות̇ אסבאב

מהלכה גדא תפני בלדה או בלאדא או אקלימא כאלכסוף ואלזלאזל ואלצואעק ואלמיאה אלתי תפיץ מן אלבחאר ואלאגמאר. ואעלם אן הדא אלדי קלנאה כלה מן תשביה אלעאלם בגמלתה בשכץ אנסאן לים מן אגל הדה אלאשיא קיל פי אלאנסאן אנה עאלם צגיר לאן הדא אלתשביה כלה מטרד פי כל שכץ מן אשכאץ אלחיואן אלכאמל אלאעצא ולם תסמע קט אחדא מן אלאואיל יקול אן אלחמאר או אלפרס עאלם צגיר ואנמא קיל פי אלאנסאן דלך מן אגל אלאמר אלדי אכתץ בה אלאנסאן והו אלקוה אלנאטקה אעני אלעקל אלדי הו אלעקל אלהיולאני אלדי הדא אלמעני לא יוגד פי שי מן אנואע אלחיואן גירה וביאן דלך אן כל שכץ מן אשכאץ אלחיואן לא יפתקר פי אסתמראר וגודה אלי פכר ורויה ותדביר בל ימשי ויסעי בחסב טביעתה ויאכל מא יגד ממא יואפקה ויאוי לאי מוצע אתפק וינזו עלי אי אנתי וגד ענד היגאנה אן כאן לה אואן היגאן פירום בדלך שכצה אלמדה אלתי ידום ויסתמר וגוד נועה ולא יחתאג בוגה לשכץ אכר מן נועה יעאונה ויעאצדה עלי בקאיה חתי יעטל לה אשיא | לא יעמלהא הו בנפסה אמא אלאנסאן כאצה פאנה לו קדר שכץ מנה וחדה מוגודא קד עדם אלתדביר וצאר כאלבהאים לתלף לוקתה ראך ולא ימכן לבתה ולו יומא ואחדא אלא באלערץ אעני אן יגד כאלאתפאק שיא יגתדי בה ודלך אן אגדיתה אלתי בהא קואמה תחתאג אלי צנאעה ותדביר טויל לא יתם אלא בפכרה ורויה ובאלאת כתירה ובאשכאץ כתירין איצא ינפרד כל ואחד מנהם בשגל מא פלדלך יחתאג מן יסוסהם ויגמעהם חתי ינתטם אנתמאעהם ויסתמר ליעאון בעצהם בעצא וכדלך תוקיה אלחר פי זמאן אלחר ואלברד פי זמאן אלברד וציאנתה מן אלאמטאר ואלתלוג והבוב אלריאח יחתאג אלי תהייה אסתעדאדאת כתירה כלהא לא תתם אלא בפכרה ורויה ומן אגל דלך וגדת פיה הדה אלקוה אלנאטקה אלתי בהא יפכר וירוי ויעמל ויהיי באנואע מן אלצנאעאת אגדיתה וכנה ולבאסה ובהא ידבר גמיע אעצא גסמה חתי יפעל מנהא אלראים מא יפעל ויתדבר אלמרווס במא יתדבר פלדלך לו קדרת שכצא מן אלנאס מסלובא הדה אלקוה מתרוכא מע אלחיואניה פקט לתלף ובאד לחינה. והדה אלקוה שריפה גדא אשרף קוי אלחיואן והי איצא כפיה גדא לא תפהם חקיקתהא בבאדי אלראי אלמשתרך כפהם סאיר אלקוי אלטביעיה כדלך פי אלוגוד

אמר מא הו אלמדבר לגמלתה אלמחרך לעצוה אלראים אלאול אלדי אעטאה קוה אלתחריך חתי דבר בהא מא סואה | ולו קדר בטלאן דלך אלאמר בטל וגוד הדה אלכרה באסרהא אלראים מנהא ואלמרווס ובדלך אלאמר יסתמר וגוד אלכרה וכל גז מנהא ודלך אלאמר הו אלאלאה תעאלי אסמה ובחסב הדא אלמעני פקט קיל פי אלאנסאן כאצה אנה עאלם צגיר אד ופיה מבדא מא הו אלמדבר לגמיעה ומן אגל הדא אלמעני סמי אללה תעאלי פי לגתנא חיאה אלעאלם וקיל וישבע בחי העולם[1]. ואעלם אן הדא אלתשביה אלדי שבהנא אלעאלם בגמלתה בשכץ אנסאן לא יכאלף פי שי ממא דכרנאה אלא פי תלתה אשיא אחדהא אן אלעצו אלראים מן כל חיואן לה קלב יסתנפע באלאעצא אלמרווסה ויעוד עליה נפעהא וליס פי אלוגוד אלכלי שי כדלך בל כל מן יפיץ תדבירא או יעטי קוה לא יעוד עליה נפע בוגה מן אלמרווס בל אעטאוה מא יעטיה כאעטא אלמנעם אלמפצל אלדי יפעל דלך כרם טבאע ופצילה סגיה לא לתרגי כל הדא תשבה באלאלאה תעאלי אסמה. ואלתאני אן אלקלב מן כל חיואן לה קלב פי וסטה וסאיר אלאעצא מרווסה מחיטה בה לתעטה מנפעתהא פי ציאנתה וחראסתה בהא חתי לא תסרע לה אדיה מן כארג ואלאמר פי אלעאלם בגמלתה באלעכם אשרפה מחיט באכסה למא אמן עליה מן קבול אלאתר ממא סואה וחתי לו כאן מתאתרא למא וגד כארגא ענה גסמא אכר יותר פיה פהו יפיץ עלי מא פי דאכלה ולא יצלה אתר בוגה ולא קוה מן גירה מן | אלאנסאם. והנא איצא שבה מא ודלך אן אלעצו אלראים פי אלחיואן כל מא בעד ענה מן אלאעצא כאן אקל שרף ממא הו קריב מנה וכדלך אלאמר פי אלעאלם באסרה כלמא קרבת אלאגסאם מן אלמרכז תכדרת וגלט גוהרהא ועסרת חרכתהא ודהב נורהא ושפאפהא לבעדהא ען אלגסם אלשריף אלניר אלשפאף אלמתחרך אללטיף אלבסיט אעני אלפלך וכלמא קרב מנה גסם אכתסב שיא מן הדה אלכצאל בחסב קרבה וצאר לה שרף מא עלי מא דונה. ואלתאלת אן הדה אלקוה אלנאטקה הי קוה פי גסם וגיר מפארקה לה ואללה תעאלי לים הו קוה פי גסם אלעאלם בל מפארק לגמיע אגזא אלעאלם ותדבירה תעאלי וענאיתה מצחובה ללעאלם בגמלתה אצטחאבא יכפי ענא כנהה

[1] דניאל יב, ז.

וחקיקתה וקוי אלבשר מקצרה̈ ען דלך אד אלברהאן יקום עלי מפארקתה
תעאלי ללעאלם ותכרזה̈ סנה ואלברהאן יקום עלי וגוד אתאר תרבירה
ענאיתה פי כל גז מן אגזאיה ולו דק̈ וחקר פסבחאן מן אבהרנא כמאלה.
ואעלם אנה כאן ינבגי אן נשבה̈ נסבה̈ אללה תעאלי ללעאלם נסבה̈ אלעקל
אלמסתפאד ללאנסאן אלדי ליס הו קוה̈ פי גסם והו מפארק ללגסד מפארקה̈
חקיקיה̈ ופאיץ עליה וכאן יכון תשביה אלקוה̈ אלנאטקה̈ בעקול אלאפלאך
אלתי הי פי אגסאם לכן אמר עקול אלאפלאך ווגור אלעקול אלמפארקה̈
ותצור אלעקל אלמסתפאד אלדי הו מפארק איצא הי אמור פיהא נטר |
וכחת ודלאילהא כפיה̈ ואן כאנת צחיחה̈ ותחדת פיהא שכוך כתירה̈
וללטאען פיהא מטאען וללמשגב פיהא תשגיב ונחן אנטא אתרנא אולא אן
תתצור אלוגוד באלצורה̈ אלכונה̈ אלתי לא ינאכר פי שי ממא דכרנאה
דכרא מרסלא אלא אחד שכצין אמא גאהל באלאמר אלבין כמא ינאכר
מן ליס כמהנדס אמורא תעלימיה̈ תברהנת או מן יותר אלתמסך בראי מא
סאבק פיגאלט נפסה אמא מן יריד ינטר נטרא חקיקיא פליתעלם חתי
יתבין לה צחה̈ כל מא אכברנא כה ויעלם אן הדה הי צורה̈ הדא אלמוגוד
אלמסתקר וגודה בלא שך ולא ריב פאן אראר יקבל הדא ממן תברהן לה
כל מא תברהן פליקבל ויבני עלי דלך מקאיסה ודלאילה ואן לם יותר
אלתקליר ולא פי הדה אלמבאדי איצא פליתעלם פסוף יתבין לה אן
אלאמר הכרא הו הנה זאת חקרנוה כן היא שמענה ואתה
דע לך [1]) ובעד הדא אלתמהיד אכד פי דכר מא וערנא בדכרה ותביינה:

פצל עג

אלמקדמאת אלעאמה̈ אלתי וצעהא אלמתכלמון עלי אכתלאף אראיהם
וכתרה̈ טרקהם והי צרוריה̈ פי אתבאת מא ירידון
אתבאתה פי הדה אלארבעה̈ מטאלב אתנתא עשרה̈ מקדמה̈ והאנא אדכרהא
לך תם אבין לך מעני כל מקדמה̈ מנהא ומא ילזם ענהא. | **אלמקדמה̈
אלאולי** אתבאת אלגוהר אלפרד. **אלמקדמה̈ אלתאניה̈** וגוד
אלכלא. **אלמקדמה̈ אלתאלתה̈** אן אלזמאן מולף מן אנאת.
אלמקדמה̈ אלראבעה̈ אן אלגוהר לא ינפך מן עדה̈ אעראץ.

1) איוב ה, כז.

אלמקדמה̈ אלכאמסה̈ אן אלגוהר אלפרד תקום בה אלאעראץ אלתי
סאצפהא ולא ינפך מנהא. **אלמקדמה̈ אלסאדסה̈** אן אלערץ לא
יבקי זמאנין. **אלמקדמה̈ אלסאבעה̈** אן חכם אלמלכאת חכם
אעדאמהא ואנהא כלהא אעראץ מוגודה̈ מפתקרה̈ לפאעל. **אלמקדמה̈
אלתאמנה̈** אן ליס תם פי גמיע אלמוגוד גיר גוהר וערץ יענון
אלמכלוקאת כלהא ואן אלצורה̈ אלטביעיה̈ איצא ערץ. **אלמקדמה̈
אלתאסעה̈** אן אלאעראץ לא תחמל בעצהא בעצא. **אלמקדמה̈
אלעאשרה̈** אן אלממכן לא יעתבר במטאבקה̈ הדא אלוגוד לדלך
אלתצור. **אלמקדמה̈ אלחאדיה̈ עשרה̈** אן לא פרק פי אסתחאלה̈
מא לא נהאיה̈ לה בין אן יכון באלפעל או באלקוה̈ או באלערץ אעני
אנה לא פרק בין אן תכון תלך אלגיר מתנאהיה̈ מוגודה̈ מעא או מקדרה̈
מן אלמוגוד וממא קד עדם והדא הו אלדי באלערץ כל דלך קאלוא מחאל.
אלמקדמה̈ אלתאניה̈ עשרה̈ הי קולהם אן אלחואס תכטי ופותהא
כתיר מן מדרכאתהא פלדלך לא ידעי חכמהא ולא תוכד מטלקה̈ מכאדי
ברהאן. ובעד תעדידהא אכד פי תביין מעאניהא ותביין מא ילזם ענהא
ואחדה̈ ואחדה̈. |

אלמקדמה̈ אלאולי

מענאהא אנהם זעמוא אן אלעאלם בגמלתה אעני כל גסם פיה הו מולף
מן אגזא צגירה̈ גדא לא תקבל אלתגזיה̈ לדקתהא ולא ללגז אלואחד מנהא
כם בוגה פאדא אגתמע בעצהא עלי בעץ כאן אלמגתמע דא כם והו גסם
חיניד ולו אגתמע מנהא גזאן כאן כל גז חיניד גסמא וצאר גסמין פי
אקאויל בעצהם והי כלהא תלך אלאגזא מתשאבהה̈ מתמאתלה̈ לא אכתלאף
פיהא בוגה מן אלוגוה ולא ימכן קאלוא אן יוגד גסם בוגה אלא מרכבא
מן הדה אלאגזא אלמתמאתלה̈ תרכיב מגאורה̈ חתי אן אלכון ענדהם הו
אלאגתמאע ואלפסאד אפתראק ולא יסמונה פסאדא בל יקולון אלאכואן הי
אגתמאע ואפתראק וחרכה̈ וסכון ויקולון אן הדה אלאגזא ליסת מחצורה̈
פי אלוגוד כמא כאן יעתקד אפיקורס וגירה ממן קאל באלגז בל קאלוא
אן אללה תעאלי יכלק הדה אלגואהר דאימא מתי שא והי איצא ימכן
עדמהא וסאסמעך אראיהם פי עדם אלגוהר.

אלמקדמה אלתאניה

אלקול באלכלא. אלאצוליון איצא יעתקדון אן אלכלא מוגוד והו בעד מא
או אבעאד לא שי פיהא אצלא אלא כאליה מן כל גסם עאדמה לכל גוהר
והדה אלמקדמה הי צרוריה להם לאעתקאדהם אלמקדמה אלאולי ודלך
אנה אדא כאן אלעאלם מלא מן תלך אלאגזא פכיף | יתחרך אלמתחרך
ולא יתצור תדאכל אלאגסאם בעצהא פי בעץ ולא ימכן אגתמאע תלך
אלאגזא ואפתראקהא אלא בחרכתהא פבאלצרורה ילתגיון לאתבאת אלכלא
חתי ימכן תלך אלאגזא אן תגתמע ותפתרק וימכן חרכה אלמתחרך פי
דלך אלכלא אלדי לא גסם פיה ולא גוהר מן תלך אלגואהר.

אלמקדמה אלתאלתה

הי קולהם אן אלזמאן מולף מן אנאת יענון אנהא אזמנה כתירה לא תקבל
אלקסמה לקצר מדתהא והדה אלמקדמה איצא צרוריה להם מן אגל
אלמקדמה אלאולי ודלך אנהם ראוא בלא שך בראהין ארסטו אלתי
ברהן בהא אן אלמסאפה ואלזמאן ואלחרכה מתכאניה תלאתתהא מתכאפיה
פי אלוגוד אעני אן נסבה בעצהא אלי בעץ נסבה ואחדה ואן באנקסאם
אחדהא ינקסם אלאכר ועלי נסבתה פעלמוא צרורה אנה אן כאן אלזמאן
מתצלא ויקבל אלקסמה אלי לא נהאיה פילזם צרורה אן ינקסם אלגז
אלדי פרצוה גיר מנקסם וכדלך אן פרצת אלמסאפה מתצלה לזם צרורה
אנקסאם אלאן מן אלזמאן אלדי פרץ גיר מנקסם כמא בין ארסטו פי
אלסמאע פלדלך פרצוא אן אלמסאפה גיר מתצלה בל מולפה מן אגזא
אליהא תנתהי אלקסמה וכדלך אלזמאן ינתהי אלי אנאת לא תקבל
אלקסמה מתאל דלך אן אלסאעה אלואחדה מתלא | סתון דקיקה ואלדקיקה
סתון תאניה ואלתאניה סתון תאלתה פסינתהי אלאמר ענדהם אלי אגזא
אמא עואשר מתלא או אדק מנהא לא תתגזא בוגה ולא תקבל אלקסמה
מתל אלמסאפה פקד צאר אלזמאן אדא רא וצע ותרתיב ולא יחקקון
מאהיה אלזמאן אצלא וחק להם דלך לאן אדא כאן מהרה אלפלאספה קד
חירהם אמר אלזמאן ובעצהם לם יעקל מענאה חתי אן גאלינוס קאל הו
אמר אלאהי לא תדרך חקיקתה פנאהיך האולא אלדין לא ילתפתון
לטביעה שי מן אלאשיא ואסמע מא לזמהם בחסב הדה אלתלאת מקדמאת

פאעתקדוה. קאלוא אלחרכה הי אנתקאל גוהר פרד מן תלך אלאגזא מן
גוהר פרד אלי גוהר פרד יליה פילזם אן לא תכון חרכה אסרע מן חרכה
בחסב הדא אלוצע קאלוא הדא אלדי תרי מתחרכין יקטעאן מסאפתין
מכתלפתין פי זמאן ואחד ליס עלה דלך כון חרכה הדא קאטע אלמסאפה
אלאטול אסרע חרכה בל עלה דלך אן הדה אלחרכה אלתי נסמיהא בטיה
תכללתהא סכנאת אכתר ותלך אלתי נסמיהא סריעה תכללתהא סכנאת
אקל פלמא אעתרצוא באלסהם אלדי רמי מן אלקוס אלשדידה קאלוא
והדא איצא תכללת חרכאתה סכנאת והדא אלדי תטנה מתחרכא חרכה
מתצלה הו מן כטא אלחואס לאן אלחואס יפותהא כתיר מן מדרכאתהא
כמא וצעוא פי אלמקדמה אלתאניה עשרה פקיל להם אראיתם אדא תחרכת
אלרחא | דורה כאמלה אליס אלגז אלדי פי מחיטהא קד קטע מסאפה
אלדאירה אלכבירה פי אלזמאן בעינה אלדי קטע פיה אלגז אלדי הו קריב
מן מרכזהא אלדאירה אלצגירה פחרכה אלמחיט אסרע מן חרכה אלדאירה
אלדאכלה ולא יתסע לכם אלקול באן דלך אלגז תכללת חרכתה סכנאת
אכתר לכון אלגסם כלה ואחדא ומתצלא אעני גרם אלרחא פכאן גואבהם
אנהא תתפכך אגזאוהא ענד אלדוראן ותכון אלסכנאת אלתי תתכלל כל
גז ידור קריב מן אלמרכז אכתר מן אלסכנאת אלתי תכללת אלגז אלדי
הו אבעד מן אלמרכז פקיל להם פכיף נרי אלרחא גסמא ואחדא לא
יתכסר באלמטארק פאדא דאר תפכך וענד סכונה ילתחם ויציר כמא כאן
וכיף לא תדרך אגזאוה מפככה פאסתעמלוא פי גואב דלך אלמקדמה
אלתאניה עשרה בעינהא והי אן לא יעתבר אדראך אלחואס בל שאהד
אלעקל ולא תטן אן הדא אלדי דכרת לך הו אשנע מא ילזם ען הדה
אלתלאת מקדמאת בל אלדי ילזם ען אעתקאד וגוד אלכלא אעגב ואשנע
ומא הדא אלדי דכרת לך מן אמר אלחרכה אעטם שנאעה מן כון קטר
אלמרבע מסאויא לצלעה בחסב הדא אלראי חתי קאל בעצהם אן אלמרבע
שי גיר מוגוד. ובאלגמלה אן בחסב אלמקדמה אלאולי תבטל גמיע
בראהין אלהנדסה כלהא וינקסם אלאמר פיהא קסמין אמא בעצהא פיכון
באטלא מחצא מתל כואץ אלתבאין ואלאשתראך פי אלכטוט ואלסטוח
וכון כטוט | מנטקה וגיר מנטקה וכל מא תצמנתה עאשרה אקלידס
ומא שאבה דלך ובעצהא תכון בראהינה גיר מטלקה כקולנא נריד אן

נקסם כטא בנצפין לאנה אן כאנת גואהרה עדדהא פרד פלא ימכן
אנקסאמה בחסב וצעהם ואעלם אן לבני שאכר כתאב אלחיל אלמשהור
פיה ניף עלי אלמאיה חילה כלהא מברהנה וכרגת ללפעל ולו כאן אלכלא
מוגודא למא צח מנהא ולא ואחדה ולבטל כתיר מן אעמאל תגריה
אלמיאה ופי אלאחתגאג עלי תתבית הדה אלמקדמאת ואשכאההא פנת
אלאעמאר וארגע אלי תביין מעאני בקיה מקדמאתהם אלמדכורה.

אלמקדמה אלראבעה

הי קולהם אן אלאעראץ מוגודה והי מעאני זאידה עלי מעני אלגוהר ולא
ינפך גסם מן אלאגסאם מן אחדהא והדה אלמקדמה לו אקתצר פיהא עלי
הדא אלקדר לכאנת הדה מקדמה צחיחה בינה ואצחה לא ריב פיהא ולא
שבהה לכנהם קאלוא אן כל גוהר אן לם יכן פיה ערץ אלחיאה פלא בד
לה אן יכון לה ערץ אלמות לאן כל צדין פלא יכלו אלקאבל מן אחדהמא
קאלוא וכדלך יכון לה לון וטעם וחרכה או סכון ואגתמאע או אפתראק
ואן כאן פיה ערץ אלחיאה פלא בד פיה מן אגנאם אכרי מן אלאעראץ
קח, א כאלעלם או אלגהל או אלאראדה או צדהא | או אלקדרה או אלעגז או
אלאדראך או אחד אצדאדה ובאלגמלה כל מא יוגד ללחי פלא בד לה מנה
או מן אחד אצדאדה.

אלמקדמה אלכאמסה

הי קולהם אן אלגוהר אלפרד תקום בה תלך אלאעראץ ולא ינפך מנהא
ותביין הדה אלמקדמה ומענאהא אנהם יקולון אן הדה אלגואהר אלאפראד
אלתי יכלקהא אללה כל גוהר פרד מנהא דו אעראץ לא ינפך מנהא מתל
אללון ואלראיחה ואלחרכה או אלסכון אלא אלכם פאן כל גוהר מנהא
ליס הו דא כם לאן אלכם ענדהם מא יסמונה ערצא ולא יעקלון מעני
אלערציה פיה ובחסב הדה אלמקדמה ירון אן כל אעראץ תוגד פי גסם
מן אלאגסאם פלא יקאל אן ערצא מנהא מכצוץ בגמלה דלך אלגסם בל
דלך אלערץ הו ענדהם מוגוד פי כל גוהר פרד מן אלגואהר אלתי תאלף
מנהא דלך אלגסם מתאל דלך הדה אלקטעה מן אלתלג ליס אלביאץ
מוגודא פי אלגמלה כלהא פקט בל כל גוהר וגוהר מן גואהר הדא אלתלג
הו אלאביץ ולדלך וגד אלביאץ פי מגמועהא וכדלך קאלוא פי אלגסם

אלמתחרך כל גוהר פרד מן גואהרה הו אלמתחרך ולדלך תחדך גמיעה
והכדא אלחיאה מוגודה ענדהם פי כל גז וגז מן גואהר אלגסם אלחי
וכדלך אלחס כל גוהר פרד פי תלך אלגמלה אלחסאסה הו אלחסאס
קח, ב ענדהם | לאן אלחיאה ואלחס ואלעקל ואלעלם ענדהם אעראץ מתל אלסואד
ואלביאץ כמא נבין מן מדאהבהם. אמא אלנפס פהם פיהא מכתלפון
אגלב אקואלהם אנהא ערץ מוגוד פי גוהר ואחד פרד מן גמלה אלגואהר
אלתי תרכב מנהא אלאנסאן מתלא ותסמת אלגמלה מתנפסה מן אגל כון
דלך אלגוהר אלפרד פיהא ומנהם מן יקול אן אלנפס גסם מרכב מן גואהר
לטיפה ותלך אלגואהר הי בלא שך דאת ערץ מא בה תכצצת וצארת
נפסא ותלך אלגואהר קאלוא מכאלטה לגואהר אלבדן פמא ינפכון ען כון
מעני אלנפס ערצא מא אמא אלעקל פדאיתהם יגמעון אנה ערץ פי גוהר
פרד מן אלגמלה אלעאקלה ופי אלעלם ענדהם חירה הל הו ערץ מוגוד פי
כל גוהר וגוהר מן גואהר אלגמלה אלעאלמה או פי גוהר ואחד פקט וילזם
עלי כלא אלקולין שנאעאת. ולמא אעתרץ עליהם בכוננא נגד אלמעאדן
ואלאחגאר אכתרהא דו לון שדיד פאדא סחקת דהב דלך אללון לאנא אדא
סחקנא אלזמרד אלשדיד אלכצרה צאר גבארא אביץ דליל אן הדא אלערץ
תקום בה אלגמלה לא כל גז מנהא ואבין מן דלך אן אלאגזא אדא קטעת
מן אלחי פליסת חיה דליל אן הדא אלמעני תקום בה אלגמלה לא כל גז
מנהא קאלוא פי גואב דלך אלערץ לא בקא לה ואנמא יכלק דאימא כמא
סאבין מן ראיהם פי אלמקדמה אלתי בעד הדה. |

קט, א

אלמקדמה אלסאדסה

הי קולהם אן אלערץ לא יבקי זמאנין מעני הדה אלמקדמה אנהם זעמוא
אן אללה עז וגל יכלק אלגוהר ויכלק פיה אי ערץ שא מעא פי דפעה
ואחדה ולא יוצף תעאלי באקדרה עלי כלק גוהר דון ערץ לאן דלך ממתנע
וחקיקה אלערץ ומענאה הו אן לא יבקי ולא יתבת זמאנין יענון אנין
פענד מא יכלק דלך אלערץ ידהב ולא יבקי פיכלק אללה ערצא אכר מן
נועה פידהב איצא דלך אלאכר פיכלק תאלתא מן נועה הכדא דאימא
טול מא יריד אללה בקא נוע דלך אלערץ פאן אראד תעאלי אן יכלק
נוע ערץ אכר פי דלך אלגוהר כלק ואן כף ען אלכלק ולם יכלק ערצא

עדם דלך אלגוהר הדא ראי בעצהם והם אלאכתר והדא הו כלק אלאעראץ
אלתי יקולונהא אמא בעצהם מן אלמעתזלה פיקול אן בעץ אלאעראץ תבקי
מדה מא ובעצהא לא תבקי זמאנין וליס להם פי דלך קאנון ירגעון אליה
חתי יקולוא נוע אלערץ אלפלאני יבקי ואלנוע אלפלאני לא יבקי ואלדי
5 דעאהם אלי הדא אלראי הו אן לא יקאל כאן תם טביעה בוגה ואן הדא
אלגסם תקתצי טביעתה אן ילחקה מן אלאעראץ אלכדא ואלכדא בל
ירידון אן יקולוא אן אללה תעאלי כלק הדה אלאעראץ אלאן דון ואסטה
טביעה דון שי אכד פהדא קיל דלך לזם ענדהם צרורה אן לא יבקי |
קט, ב דלך אלערץ לאנך אן קלת יבקי מדה תם יעדם לזם אלטלב אי שי אעדמה
10 פאן קלת אן אללה יעדמה אדא שא פהדא לא יצח בחסב ראיהם לאן
אלפאעל לא יפעל אלעדם לאן אלעדם לא יפתקר לפאעל בל אדא כף
אלפאעל ען אלפעל כאן עדם דלך אלפעל והדא צחיח עלי גהה מא
פלדלך אפצי בהם אלקול לכונהם אראדוא אן לא תכון תם טביעה תוגב
וגוד שי או עדם שי אן קאלוא בכלק אלאעראץ מתתאבעה ואדא אראד
15 אללה ענד בעצהם אן יעדם אלגוהר פלא יכלק פיה ערצא פיעדם אמא
בעצהם פקאל אן אדא אראד אללה אפסאד אלעאלם יכלק ערץ אלפנא
לא פי מחל פיקאום דלך אלפנא לוגוד אלעאלם ובחסב הדה אלמקדמה
קאלוא אן הדא אלתוב אלדי צבגנאה אחמר בזעמנא ליס נחן אלצאבגין
אצלא בל אללה אחדת דלך אללון פי אלתוב ענד מקארנתה ללצבג
20 אלאחמר אלדי נזעם נחן אן דלך אלצבג תעדי אלי אלתוב וליס אלאמר
קאלוא כדלך בל קד אגרי אללה אלעאדה אן לא יחדת הדא אללון לאסוד
מתלא אלא ענד מקארנה אלתוב ללנילג ולא יבקי דלך אלסואד אלדי
כלקה אללה ענד מקארנה אלמתסוד ללסואד בל ידהב לחינה ויכלק סואד
אכר וקד אגרי אללה איצא אלעאדה אנה לא יכלק בעד דהאב דלך
25 אלסואד חמרה או צפרה בל סואד מתלה פאלזמוא בחסב הדא אלוצע אן
קי, א הדה אלאשיא אלתי נעלמהא אלאן | ליסת הי עלומנא אלתי עלמנאהא
אמס בל עדמת תלך אלעלום וכלקת עלום אכרי מתלהא קאלוא כדלך הו
לאן אלעלם ערץ וכדא אלנפס איצא ולזם מן יעתקדהא ערצא אן תכלק
לכל די נפס מאיה אלף נפס מתלא פי כל דקיקה לאן אלזמאן ענדהם
30 כמא עלמת מולף מן אנאת לא תתגזא ובחסב הדה אלמקדמה קאלוא אן

אלאנסאן אדא חרך אלקלם פמא אלאנסאן חרכה לאן הדא אלתחרך אלדי
חדת פי אלקלם הו ערץ כלקה אללה פי אלקלם וכדלך חרכה אליד
אלמחרכה ללקלם בזעמנא ערץ כלקה אללה פי אליד אלמתחרכה ואנמא
אגרי אללה אלעאדה באן תקארן חרכה אליד לחרכה אלקלם לא אן לליד
5 אתרה בוגה ולא סבביה פי חרכה אלקלם לאן אלערץ קאלוא לא יתעדי
מחלה ובאגמאע מנהם אן הדא אלתוב אלאביץ אלדי אנזל פי כאביה
אלנילג פאנצבג ליס אלנילג סודה לאן אלסואד ערץ פי גסם אלנילג לא
יתעדי לגירה וליס תם גסם לה פעל אצלא ואנמא אלפאעל אלאכיר אלה
והו אלדי אחדת אלסואד פי גסם אלתוב ענד מקארנתה ללנילג אד הכדא
10 אגרי אלעאדה ובאלגמלה לא יקאל הדא סבב כדא בוגה הדא ראי
גמהורהם ובעצהם קאל באלסבביה פאסתשנעוה. ואמא אפעאל אלנאס פהם
פיהא מכתלפון מדהב אכתרהם וגמהור אלאשעריה אן ענד תחריך הדא
אלקלם כלק אללה ארבעה אעראץ ליס מנהא ערץ סבבא ללאכר בל הי
קי, ב מתקארנה פי אלוגוד | לא גיר אלערץ אלאול ארادתי אן אחרך אלקלם
15 ואלערץ אלתאני קדרתי עלי תחריכה ואלערץ אלתאלת נפס אלחרכה
אלאנסאניה אעני חרכה אליד ואלערץ אלראבע תחרך אלקלם לאנהם
זעמוא אן אלאנסאן אדא אראד שיא ופעלה בזעמה פקד כלקת לה
אלארادה וכלקת לה אלקדרה עלי פעל מא אראד וכלק לה אלפעל לאנה
לא יפעל באלקדרה אלמכלוקה פיה ולא אתר להא פי אלפעל אמא
20 אלמעתזלה פקאלוא אנה יפעל באלקדרה אלמכלוקה פיה ובעץ אלאשעריה
קאל ללקדרה אלמכלוקה פי אלפעל אתר מא ולהא בה תעלק ואסתשנעוא
דלך והדה אלארادה אלמכלוקה עלי זעם כלהם ואלקדרה אלמכלוקה וכדלך
אלפעל אלמכלוק ענד בעצהם כל דלך אעראץ לא בקא להא ואנמא אלה
יכלק פי הדא אלקלם תחרכא בעד תחרך הכדא דאימא טאל מא אלקלם
25 מתחרך פאדא סכן פלם יסכן חתי כלק פיה איצא סכונא ולא יברח יכלק
פיה סכונא בעד סכון טאל מא אלקלם סאכן פפי כל אן מן תלך לאנאת
אעני אלאזמנה אלאפראד יכלק אללה ערצא פי גמיע אשכאץ אלמוגודאת
מן מלך ופלך וגירהמא הכדא דאימא פי כל חין וקאלוא אן הדא הו
אלאימאן אלחקיקי באן אללה פאעל ומן לם יעתקד אן הכדא יפעל אללה
30 פקד גחד כון אללה פאעלא עלי ראיהם ופי מתל הדה אלאעתקאדאת

קיא, א יקאל ענדי וענד כל די עקל אם כהתל | כאנוש תהתלו בו [1]
אד הדא הו עין להתול חקיקה.

אלמקדמה אלסאבעה

הי אעתקאדהם אן אעראץ אלמלכאת אנהא מעאני מוגודה פי אלגסם זאידה
עלי גוהרה פהי אעראץ מוגודה איצא פהי תכלק דאימא כלמא דהב שי
כלק שי וביאן דלך אנהם לא ירון אן אלסכון הו עדם אלחרכה ולא אן
אלמות עדם אלחיאה ולא אן אלעמי עדם אלאבצאר ולא כל מא שאבה
הדא מן אעראץ אלמלכאת בל חכם אלחרכה ואלסכון ענדהם חכם אלחרארה
ואלברודה פכמא אן אלחרארה ואלברודה ערצאן מוגודאן פי אלמוצועין
אלחאר ואלבארד כדלך אלחרכה ערץ מכלוק פי אלמתחרך ואלסכון ערץ
יכלקה אללה פי אלסאכן ולא יקום זמאנין איצא כמא תקדם פי אלמקדמה
אלתי קבל הדה פהדא אלגסם אלסאכן ענדהם קד כלק אללה אלסכון פי
כל גז מן אגזאיה וכלמא עדם סכון כלק סכונא אכר טאל מא דלך אלשי
אלסאכן סאכן והו אלקיאס בעינה ענדהם פי אלעלם ואלגהל אן אלגהל
ענדהם מוגוד והו ערץ פלא יזאל גהל ידהב וגהל יכלק דאימא טאל מא
ידום אלגאהל גאהלא באמר מא והו אלקיאס בעינה פי אלחיאה ואלמות
לאן כלאהמא ענדהם ערץ והם יצרחון באן חיאה תדהב וחיאה תכלק טול
מא אלחי חי פאדא אראד אללה מותה כלק פיה ערץ אלמות בעקב דהאב
קיא, ב ערץ אלחיאה אלדי | לא יבקי זמאנין אמא הדא כלה פהם יצרחון בה
וילזם צרורה עלי הדא אלוצע אן ערץ למות אלדי יכלקה אללה הו איצא
יערם לחינה פיכלק אללה מותא אכר ולולא דלך למא דאם אלמות בל
כמא תכלק חיאה בעד חיאה כדלך יכלק מות בעד מות פיא לית שערי
אלי מתי יכלק אללה ערץ אלמות פי אלמית הל טאל מא שכלה באק
או טאל מא גוהר מן גואהרה באק לאן ערץ אלמות אלדי יכלקה אללה
אנמא יכלקה בחסב אראדתהם פי כל גוהר פרד מן תלך אלגואהר ונחן
נגד אצראס אמואת להא אלאף מן אלסנין פדלך דליל אן אללה מא עדם
דלך אלגוהר פהו יכלק פיה ערץ אלמות טול הדה אלאלאף כלמא דהב
מות כלק מותא הדא מדהב גמהורהם ובעץ אלמעתזלה יקול באן בעץ

1) איוב יג, ט.

אעראם אלמלכאת ליסת אמור מוגודה בל יקול אן אלעגז עדם אלקדרה
ואלגהל עדם אלעלם ולא יטרד דלך פי כל עדם ולא יקול אן אלטלאם
עדם אלצו ולא אן אלסכון עדם אלחרכה בל יגעל מן הדה אלאעראם
בעצהא מוגודא ובעצהא עדם מלכה בחסב מא יואפקה פי אעתקאדה מתל
מא פעלוא פי בקא אלאעראץ בעצהא יבקי מדה ובעצהא לא יבקי זמאנין
לאן קצד אלגמיע פרץ וגוד תטאבק טביעתה לאראינא ומדאהבנא.

אלמקדמה אלתאמנה

הי קולהם אן ליס תם גיר גוהר וערץ ואן אלצור אלטביעיה | איצא אעראץ קיב, א
ותביין הדה אלמקדמה אן אלאגסאם כלהא ענדהם מולפה מן גואהר
מתמאתלה כמא בינא פי מקדמתהם אלאולי ואנמא תכאלף בעצהא בעצא
באלאעראץ לא גיר פתכון אלחיואניה ענדהם ואלאנסאניה ואלחס ואלנטק
כל דלך אעראץ במנזלה אלביאץ ואלסואד ואלמרארה ואלחלאוה חתי תכון
מבאינה שכץ הדא אלנוע לשכץ נוע אכר מתל מבאינה שכץ לשכץ מן
נוע ואחד חתי אן גסם אלסמא ענדהם בל גסם אלמלאיכה בל גסם
אלערש עלי מא יתוהם וגסם אי חשרה שית מן חשראת אלארץ או אי
נבאת שית אלכל גוהר ואחד ואנמא אכתלפת באלאעראץ לא גיר דלך
וגואהר אלכל הי אלגואהר אלאפראד.

אלמקדמה אלתאסעה

הי קולהם אן אלאעראץ לא תחמל בעצהא בעצא ולא יקאל ענדהם אן
הדא אלערץ מחמול עלי ערץ אכר ואלאכר עלי אלגוהר בל אלאעראץ
כלהא אנמא הי מחמולה חמלא אוליא עלי אלגוהר באלסוא והרבהם מן
דלך לאנה כאן ילזם אן לא יוגד דלך אלערץ אלאכיר פי אלגוהר אלא
בעד תקדם אלערץ אלאול והם יאבון דלך פי בעץ אלאעראץ ויורידון אן
יוגדוא אמכאן וגוד בעץ אלאעראץ פי אי גוהר אתפק מן גיר אן יכצצה
ערץ אכר בחסב מא ירון אן אלאעראץ כלהא הי אלתי תכצץ ומן | וגה קיב, ב
אכר איצא אן אלמוצוע אלדי יחמל עליה אלמחמול יחתאג אן יכון
תאבתא דאימא מדה מא ואדא כאן אלערץ לא יבקי זמאנין ענדהם אעני
אנין פכיף יזכן עלי הדא אלתקדיר אן יכון חאמלא גירה.

אלמקדמה אלעאשרה

הי הדא אלתגויז אלדי ידכרונה והדא הו עמדה עלם אלכלאם ואסמע
מענאה הם ירון אן כל מא הו מתכיל פהו גאיז ענד אלעקל מתל אן
5 תציר כרה אלארץ פלכא דוארא ויציר אלפלך כרה אלארץ וגאיז וקועה
באעתבאר אלעקל ומתל אן תתחרך כרה אלנאר נחו אלמרכז ותתחרך כרה
אלארץ נחו אלמחיט ומא הדא אלמכאן אולי בהדא אלגסם מן אלמכאן
אלאכר בחסב אלתגויז אלעקלי קאלוא וכדלך כל שי מן הדה אלמוגודאת
אלמשאהדה כון שי מנהא אכבר ממא הו או אצגר או בכלאף מא הו
10 מוגוד עליה מן שכל ומכאן מתל אן יכון שכץ אנסאן קדר אלגבל עטים
דא רווס כתירה יטפו עלי אלהוא או יוגד פיל קדר בקה ובקה קדר פיל
כל הדא קאלוא גאיז ענד אלעקל ועלי הדא אלנחו מן אלתגויז יטרד
אלעאלם כלה ואי שי פרצות מן הדא אלקביל קאלוא יגוז אן יכון כדא
וממכן אן יכון כדא ומא כון אלאמר אלפלאני כדא באולי מן כונה כדא
15 מן גיר אלתפאת למטאבקה אלוגוד למא יפרצונה לאן הדא אלמוגוד
קאלוא אלדי לה | צור מעלומה ומקאדיר מחצורה ואחואל לאזמה לא תתגיר [קיג, א]
ולא תתבדל אנמא כונהא כדלך גרי עאדה כמא אן עאדה אלסלטאן אן
לא יכתרק אסואק אלמדינה אלא והו ראכב ולא ראי קט אלא כדלך ולא
ימתנע ענד אלעקל אן ימשי ראגלא פי אלמדינה בל דלך ממכן בלא שך
20 וגאיז וקועה כדלך קאלוא כון אלארץ תתחרך ללמרכז ואלנאר ללעלו
או כון אלנאר תחרק ואלמא יברד גרי עאדה ולא ימתנע פי אלעקל אן
תתגיר הדה אלעאדה ותבדר אלנאר ותתחרך אלי אספל והי נאר וכדלך
יסכן אלמא ויתחרך אלי אלעלו והו מא ועלי הדא בני אלאמר כלה והם
מע הדא מגמעון אן אגתמאע אלצדין פי מחל ואחד ופי אן ואחד מחאל
25 לא יצח ולא יגוז אלעקל דלך וכדלך יקולון איצא אן כון גוהר לא ערץ
פיה אצלא או ערץ לא פי מחל פי אקאויל בעצהם ממתנע לא יגוזה
אלעקל וכדלך יקולון אן אנקלאב אלגוהר ערצא או אנקלאב אלערץ
גוהרא לא יצח ולא דכול גסם פי גסם יצח בל יקרון אן הדה ממתנעה
עקלא אמא אן כל מא עדוה מן אלממתנעאת לא יתצור בוגה ואן אלדי
30 סמוה ממכנא יתצור פהו קול צחיח גיר אן אלפלאספה תקול אן הדא

אלדי סמיתמוה ממתנעא לכונה לא יתכיל ואלדי סמיתמוה ממכנא לכונה
יתכיל והדא אלממכן ענדכם הו ממכן פי אלכיאל לא ענד אלעקל פאנתם
פי הדה אלמקדמה תעתברון אלואגב ואלגאיז ואלממתניע תארה | באלכיאל [קיג, ב]
לא באלעקל ותארה בבאדי אלראי אלמשתרך כמא דכר אבו נצר ענד
5 דכרה אלמעני אלדי יסמיה אלמתכלמון עקלא פקד תבין אן אלמתכיל
ענדהם ממכן יטאבקה אלוגוד או לם יטאבקה וכל מא לא יתכיל פהו
אלממתנע והדה אלמקדמה לא תצח אלא באלתסע מקדמאת אלתי תקדם
דכרהא ומן אגלהא בלא שך אלתגי לתקרים תלך וביאן דלך עלי מא אצף
לך ואכשף לך מן בואטן הדה אלאמור עלי גהה מנאטרה וקעת בין
10 אלמתכלם ואלפילסוף. קאל אלמתכלם ללפילסוף לאי שי וגדנא הדא גסם
אלחדיד פי גאיה אלצלאבה ואלשדה והו אסוד והדא גסם אלזבד פי גאיה
אללין ואלרכאוה והו אביץ. גאובה אלפילסוף באן קאל אן כל גסם טביעי
לה נועאן מן אלאעראץ אעראץ תלחקה מן גהה מאדתה כמתל מא יצח
אלאנסאן וימרץ ואעראץ תלחקה מן גהה צורתה כתעגב אלאנסאן וצחכה
15 ומואד אלאגסאם אלמרכבה תרכיבא אכירא מכתלפה גדא בחסב אלצור
אלמכצצה ללמואד חתי צאר גוהר אלחדיד כלאף גוהר אלזבד ותבעהמא
מן אלאעראץ אלמכתלפה מא תראה פאלשדה פי הדא ואללין פי הדא
אעראץ תאבעה לאכתלאף צורהמא ואלסואד ואלביאץ אעראץ תאבעה
לאכתלאף מואדהמא אלאכירה. פנקץ אלמתכלם הדא אלגואב כלה בתלך
20 אלמקדמאת אלתי לה עלי מא אצף לך ודלך אנה יקול לא צורה מוגודה
כמא תזעם אצלא תקום אלגוהר חתי תגעלהא גואהר מכתלפה | בל אלכל [קיד, א]
אעראץ כמא בינא מן קולהם פי אלמקדמה אלתאמנה תם אנה יקול לא
אכתלאף בין גוהר אלחדיד וגוהר אלזבד ואלכל מולף מן גואהר אפראד
מתמאתלה כמא בינא מן אראיהם פי אלמקדמה אלאולי אלתי ילזם ענהא
25 צרורה אלמקדמה אלתאניה ואלתאלתה כמא בינא וכדלך אלמקדמה
אלתאניה עשרה מחתאג אליהא פי אתבאת אלגוהר אלפרד ולא יצח איצא
ענד אלמתכלם אן תכון אעראץ מא תכצץ הדא אלגוהר חתי יכון בהא
מהיאא מסתעדא לקבול אעראץ תואני לאן לא יחמל ענדה ערץ ערצא כמא
בינא פי אלמקדמה אלתאסעה ולא ללערץ בקא כמא בינא פי אלמקדמה
30 אלכאמסה פארא צח ללמתכלם כל מא אראד בחסב מקדמאתה וכאן

אלחאצל מן דלך אן גואהר אלזבד ואלחדיד גואהר ואחדה מתמאתלה
ונסבה כל גוהר מנהא אלי כל ערץ נסבה ואחדה ומא הדא אלגוהר אולי
בהדא אלערץ מן הדא וכמא אן הדא אלגוהר אלפרד מא הו באן יתחרך
אולי מנה באן יסכן כדלך מא גוהר מנהא אולי באן יקבל ערץ אלחיאה
או עדם אלעקל או ערץ אלחס מן גוהר אכר וכתרה אלגואהר וקלתהא
לא תזיד פי דלך שיא אד אלערץ אנמא וגודה פי כל גוהר וגוהר מנהא
כמא בינא מן קולהם פי אלמקדמה אלכאמסה פילזם בחסב הדה אלמקדמאת
כלהא אן מא אלאנסאן אולי באן יעקל מן אלכנפס וילזם מא קאלוה מן
קיה, ב אלתגויז פי הדה אלמקדמה ומן אגל הדה אלמקדמה | כאן אלסעי כלה
לאנהא אכד שי פי אתבאת כל מא יראד אתבאתה כמא סיבין. תנביה.
אעלם יא איהא אלנאטר פי הדה אלמקאלה אנך אן כנת ממן עלם אלנפס
וקואהא ותחקק כל שי עלי חקיקה וגודה פקד עלמת אן אלכיאל מוגוד
לאכתר אלחיואנאת אמא אלחיואן אלכאמל כלה אעני אלדי לה קלב פאן
וגוד אלכיאל לה בין ואן אלאנסאן לם יתמיז באלכיאל ולא פעל אלכיאל
פעל אלעקל בל צדה ודלך אן אלעקל יפצל אלמרכבאת וימיז אגזאהא
ויגרדהא ויתצורהא בחקיקתהא ובאסבאבהא וידרך מן אלשי אלואחד מעאני
כתירה גדא מתבאינה ענד אלעקל כתבאין אלשכצין מן אלנאס ענד
אלכיאל פי אלוגוד ובאלעקל ימיז אלמעני אלכלי מן אלמעני אלשכצי
ולא יצח ברהאן מן אלבראהין אלא באלכלי ובאלעקל יעלם אלמחמול
אלדאתי מן אלערצי וליס ללכיאל פעל שי מן הדה אלאפעאל פאן אלכיאל
לא ידרך אלא אלשכצי אלמרכב בגמלתה עלי מא אדרכתה אלחואס או
ירכב אלאשיא אלמפתרקה פי אלוגוד וירכב בעצהא עלי בעץ ואלכל גסם
או קוה מן קוי אלגסם כמא יתכיל אלמתכיל שכץ אנסאן וראסה ראס
פרס ולה אגנחה ונחו דלך והדא הו אלדי יסמי אלמכתרע אלכאדב לאנה
לא יטאבקה מוגוד אצלא ולא יקדר אלכיאל בוגה עלי אתברו פי אדראכה
ען אלמאדה ולו גרד צורה מא גאיה אתגריד פלדלך לא אעתבאר באלכיאל
קיה, א ואסמע מא אפאדתנא | אלעלום אלריאציה ומא אעטם מא אתכדנאה מנהא
בין אלמקדמאת. אעלם אן תם אשיא אדא אעתברהא אלאנסאן בכיאלה
פלא יתצורהא בוגה בל יגד אמתנאע תכילהא כאמתנאע אגתמאע אלצדין
תם צח באלברהאן וגוד דלך אלאמר אלממתנע תכילה ואברזה אלוגוד

ודלך אנה אדא תכילת כרה כבירה אי קדר שית ולו תכילתהא קדר כרה
אלפלך אלמחיט תם תכילת פיהא קטרא וגוז עלי מרכזהא תם תכילת
שכצין מן אלנאס ואקפין עלי טרפי אלקטר חתי יכון וצע רגליהמא עלי
אסתקאמה אלקטר ויציר אלקטר ואלרגלאן בכט ואחד מסתקים פלא יכלו
אן יכון אלקטר מואזיא ללאפק או גיר מואז לה פאן כאן מואזיא סקטא
גמיעא ואן כאן גיר מואז סקט אחדהמא והו אלאספל ותבת אלאכר הכדא
ידרך אלכיאל וקד תברהן אן אלארץ כרויה ואן מן אלמעמורה עלי טרפי
אלקטר וכל שכץ מן סכאן אלטרפין ראסה ממא ילי אלסמא ורגלאה ממא
ילי רגלי אלאכר אלמקאטר לה ולא ימכן וקוע אחדהמא בוגה ולא יתצור
אד לים מנהמא ואחד פוק ואכר אספל בל כל ואחד מנהמא פוק ואספל
באלאצאפה אלי אלאכר וכדלך תברהן פי תאניה אלמכרוטאת כרוג כטין
יכון בינהמא פי אכתדא כרוגהמא בעד מא וכלמא בעדא תנאקץ דלך
אלבעד וקרב אחדהמא מן אלאכר ולא ימכן אלתקאוהמא אבדא ואן אכרגא
לגיר נהאיה ואן כאנא כלמא בערא תקארבא והדא לא ימכן אן | יתכיל קיה, ב
ולא יקע פי שבכה אלכיאל בוגה ודאנך אלכטאן אחדהמא מסתקים ואלאכר
מנחן כמא באן הנאך פקד תברהן וגוד מא לא יתכיל ולא ידרכה אלכיאל
בל הו ממתנע ענדה וכדלך תברהן אמתנאע מא יוגבה אלכיאל והו כון
אללה תעאלי גסמא או קוה פי גסם אד לא מוגוד ענד אלכיאל אלא גסם
או שי פי גסם פקד באן אן תם שי אכר בה יעתבר אלואגב ואלגאיז
ואלממתנע ומא הו אלכיאל פמא אחסן הדא אלנטר ומא אעטם גדואה למן
אראד אן יפיק מן הדא אלאגמא אעני אלאקתדא באלכיאל ולא תטן אן
אלמתכלמין לא ישערון בשי מן הדא בל ישערון בה בעץ שעור ויעלמונה
ויסמון מא יתכיל והו ממתנע כמתל כון אללה גסמא והמא וכיאלא וכתיר
מא יצרחון באן אלאוהאם כאדבה ולדלך אלתגאוא לתסע מקדמאת אלתי
דכרנא חתי צחחוא בהא הדה אלמקדמה אלעאשרה והי תגויז מא אראדוא
תגויזה מן אלמתכילאת מן אגל תמאתל אלגואהר ותסאוי אלאעראץ פי
אלערציה כמא בינא פתאמל יא איהא אלנאטר ואדרי אנה נשא טריק נטר
עויץ ודלך אן הדה תצוראת מא ודעי שכץ אנהא תצוראת עקליה ואכר
יקול אנהא תצוראת כיאליה פנריד אן נגד אמרא יבין לנא אלמעקולאת
מן אלמתכילאת פאן קאל אלפילסוף אן אלוגוד שאהדי כמא יקול ובה

נעתבר אלואגב ואלגאיז ואלממתנע קאל לה אלמתשרע ופי דלך הו אנזאע
קיו, א לאן הדא אלמוגוד נדעי אנא אנה | פעל באראדה לא אנה לזם וארא פעל
בהדה אלצפה פיגוז אן יפעל בכלאפהא אלא אן יקטע אלתצור אלעקלי
אנה לא יגוז כלאף הדא כמא תזעם והדא באב אלתגויז פיה ענדי כלאם
מתסמעה פי מואצע מן הדה אלמקאלה ומא הו אמר יבאדר בדפע
גמיעה באלהוינא.

אלמקדמה אלחאדיה עשרה

הי קולהם אן וגוד מא לא נהאיה לה מחאל עלי אי חאל כאן וביאן דלך
אנה קד תברהן אמתנאע וגוד עטם מא לא נהאיה לה או וגוד אעטאם
לא נהאיה לעדדהא ואן כאן כל ואחד מנהא מתנאהי אלעטם ובשרט אן
תכון הדה אלגיר מתנאהיה מוגודה מעא פי אלזמאן וכדלך וגוד עלל לא
תתנאהי מחאל אעני אן יכון שי עלה לאמר ולדלך אשי עלה אכרי וללעלה
עלה והכדא אלי לא נהאיה חתי תכון מתעדדאת לא נהאיה להא מוגודה
באלפעל סוא כאנת אגסאם או מפארקה לכן בעצהא עלה לבעץ והדא הו
אלתרתיב אלטביעי אלדאתי אלדי תברהן אמתנאע מא לא נהאיה לה פיה
אמא וגוד מא לא נהאיה לה באלקוה או באלערץ פמנה מא תברהן וגודה
כמא תברהן אנקסאם אלעטם אלי לא נהאיה באלקוה ואנקסאם אלזמאן
אלי לא נהאיה ומנה מא פיה מוצע נטר והו וגוד מא לא נהאיה לה
באלתעאקב והו אלדי יסמי מא לא נהאיה לה באלערץ והו אן יוגד שי
קיו, ב בעד עדם | שי אכר ודלך אלאכר בעד עדם אכר תאלת והכדא אלי לא
נהאיה פפי הדא הו אלנטר אלעויץ גדא פמן ידעי אנה קד ברהן עלי קדם
אלעאלם יקול אן אלזמאן גיר מתנאה ולא ילזמה מן דלך מחאל לכון
אלזמאן כלמא חצל מנה גז עדם קבלה גז אכר וכדלך תעאקב אלאעראץ
ענדה עלי אלמאדה אלי לא נהאיה ולא ילזמה מחאל לכונהא גיר מוגודה
כלהא מעא בל באלתעאקב והדא מא לם יתברהן אמתנאעה אמא אלמתכלמון
פלא פרק ענדהם בין אן תקול אן עטם מא מוגוד לא נהאיה לה או תקול
אן אלגסם ואלזמאן יקבל אלקסמה אלי לא נהאיה ולא פרק ענדהם בין
וגוד אשיא גיר מתנאהיה אלעדד מרתבה מעא כאנך קלת אשכאץ אלאנסאן
אלמוגודון אלאן או קולך אן אשיא חצלת פי אלוגוד לא יתנאהי עדדהא

ואן כאן עדמת אולא אולא כאנך קלת זיד אבן עמר ועמר אבן כאלד
וכאלד אבן בכר הכדא אלי לא נהאיה הדא איצא ענדהם מחאל מתל
אלאול והדה אלארבעה אקסאם ממא לא נהאיה [לה] הי ענדהם סוא והדא
אלקסם אלאכיר מנהא בעצהם ירום תצחיחה אעני חביין אמתנאעה בטריק
סאבינה לך פי הדה אלמקאלה ובעצהם יקול אן הדא מעקול בנפסה ומעלום
באלבדיהה ולא יחתאג עליה ברהאן פאן כאן מן אלמחאל אלבין אן תכון
אשיא לא נהאיה להא עלי גהה אלתעאקב ואן כאן אלמוגוד מנהא אלאן
מתנאהיא פקד אסתחאל קדם אלעאלם | באלבדיהה ולא יחתאג אלי מקדמה קיז, א
אכרי בוגה ומא הדא מוצע אלבחת ען הדא אלגרץ.

אלמקדמה אלתאניה עשרה

קולהם אן אלחואס לא תעטי אליקין דאימא ודלך אן אלמתכלמין אתהמוא
אדראך אלחואס מן גהתין אחדאהמא אנהא קד יפותהא קאלוא כתיר מן
מחסוסאתהא אמא לדקה גרם מא ידרך כמא ידכרון פי אלגוהר אלפרד
ומא ילזם ענה כמא בינא ואמא לבעדהא ען אלמדרך להא כמא לא ירי
אלאנסאן ולא יסמע ולא ישם עלי בעד עדה פראסך וכמא לא תדרך חרכה
אלסמא ואלגהה אלתאניה אנהא קאלוא תכטא פי מדרכאתהא כמא ירי
אלאנסאן אלשי אלכביר צגירא אדא בעד ענה וירי אלצגיר כבירא אדא
כאן פי אלמא וירי אלמעוג מסתקימא אדא כאן בעצה פי אלמא ובעצה
כארג אלמא וכדלך אלמידקן ירי אלאשיא צפרא ואלדי תשרב לסאנה מרה
צפרא ידוק אלאשיא אלחלוה מרה ויעדדון אשיא כתירה מן הדא אלקביל
קאלוא ולדלך לא יותק בהא פי אן תתכד מבאדי ברהאן ולא תטן אן
אלמתכלמין צארבוא עלי הדה אלמקדמה עבתא כמא יטן אכתר האולא
אלמתאכרין אן רום מתקדמיהם אתבאת אלגז לא חאגה לה בל כל מא
קדמנאה מן קולהם צדורי ואדא אכתלת מנהא מקדמה ואחדה בטל אלקצד
קיז, ב כלה ואמא הדה אלמקדמה | אלאכירה פצרוריה גדא לאנא אדא אדרכנא
בחואסנא אמורא תנאקץ מא וצעוה קאלוא חיניד לא אלתפאת ללחואס
אד ותברהן אלאמר אלדי זעמוא אן שאהד אלעקל דל עליה כאדעאיהם
פי אלחרכה אלמתצלה אנהא תכללתהא סכנאת וכתפכך אלרחא ענד
אלדוראן וכאדעאיהם אן ביאץ הדא אלתוב עדם אלאן והדא ביאץ אכר

והדה אשיא כלאף אלמראי ואשיא כתירה תלזם ען וגוד אלכלא כלהא
יכדבהא אלחס פיכון גואב דלך כלה אן הדא שי יפות אלחס פימא ימכן
אן יגאוב פיה בדלך ופי אשיא יגאוב פיהא אן הדא גלט מן גמלה
גלטאת אלחס וקד עלמת אן הדה כלהא ארא קדימה כאנת תנתחלהא
אלסופסטאניון כמא דכר גאלינוס פי כתאבה פי אלקוי אלטביעיה ען
אולאיך אלדין כאנוא יכדבון אלחואס וחכי כל מא קד עלמתה. ובער
תקדימי הדה למקדמאת אכד פי תביין טרקהם פי תלך לארבעה מטלב:

פצל עד

הדא אלפצל אצמן לך פית אלאכבאר בדלאיל אלמתכלמין עלי כון
אלעאלם מחדתא ולא תטאלבני בוצף דלך בעבאראתהם ולא
כתטויאלהם לכני אכברך במקצד כל מנהם ובטריק אסתדלאלה עלי אתבאת
קיח, א חדת אלעאלם | או אבטאל קדמה ואנבהך עלי אלמקדמאת אלתי אסתעמלהא
צאחב תלך לטריק באיגאז ואנת אדא קראת כתבהם אלמטולה ותואליפהם
אלמשהורה לא תגד בוגה מעני זאידא עלי מא תפהמה מן כלאמי הדא
פי אסתדלאלהם עלי הדא אלגרץ לכנך תגד כלאמא אבסט ועבאראת
ראיקה חסנה וקד רבמא סגעת ופקרת ואנתכב להא פציח אלכלאם וקד
רבמא אגמצת אלעבארה וקצד פיהא אדהאש אלסאמע ואלתהויל עלי
אלמתאמל ותגד פי תואליפהם איצא מן תכראר אלמעאני ואיקאע לשכוך
וחלהא בזעמהם ומקאומה מן כאלפהם כתירא גדא.

אלטריק אלאול

זעם בעצהם אן באלחאדת אלואחד יסתדל עלי אן אלעאלם מחדת כאנך
קלת אן שכץ זיד אלדי כאן נטפה תם תנקל חאלא בעד חאל חתי צאר
אלי כמאלה ומחאל אן יכון הו אלדי גיר נפסה ונקלהא מן חאל אלי חאל
בל לה מגיר כארגא ענה פקד תבין חאגתה אלי צאנע אתקן בניתה
ונקלה מן חאל אלי חאל וכדלך אלקיאס פי הדה אלנכלה וגירהא וכדלך
קאל אלקיאס פי אלעאלם בגמלתה פאנת תרי אן הדא יעתקד אן אי חכם
וגד לגסם מא לזם אן יחכם בה עלי כל גסם.

טריק תאן

קאלוא איצא אן בחדות שכץ מן אלאשכאץ אלמתנאסלה | יתברהן אן קיח, ב
אלעאלם כלה מחדת וביאן דלך אן זודא הדא לם יכן תם כאן פאן כאן
לא ימכן בוגה אלא מן עמר אביה פאבוה איצא חאדת פאן כאן לא ימכן
אן יתכון אבוה אלא ען כאלד גדה פכאלד איצא חאדת פסימר הדא אלי
לא נהאיה וקד וצעוא אן וגוד מא לא נהאיה לה עלי הדה אלגהה מחאל
כמא בינא פי אלחאדיה עשרה מן מקדמאתהם וכדלך לו אנתהית מתלא
לשכץ אול לא אב לה והו אדם פילזם לסואל ממא דא תכון אדם הדא
פתקול מתלא מן אלתראב פילזם אן יסאל ודלך אלתראב ממא דא תכון
פיגאוב מתלא ויקאל מן אלמא ויסאל ודלך אלמא ממא דא תכון פלא
בד צרורה אן יכון הדא קאלוא וימר אלי לא נהאיה והו מחאל או תנתהי
לוגוד שי מן בעד אלעדם אלמחץ והדא הו אלחק וענדה ינקטע אלסואל
פהדא קאלוא ברהאן עלי אן אלעאלם וגד בעד אלעדם אלמחץ אלמטלק.

טריק תאלת

קאלוא גואהר אלעאלם לא תנפך בוגה ען אן תכון מגתמעה או מפתרקה
וקד תגתמע מנהא גואהר תארה ותפתרק אכרי ובין ואצח אן באעתבאר
דאתהא לא ילזמהא אגתמאע פקט ולא אפתראק פקט לאן לו כאנת דאתהא
וטביעתהא תקתצי אן תכון מפתרקה פקט למא אגתמעת אבדא וכדלך לו
כאנת דאתהא וחקיקתהא תקתצי אן | תכון מגתמעה פקט למא אפתדקת קיט, א
אבדא פאדא לא אלאפתראק אולי בהא מן אלאגתמאע ולא אלאגתמאע
אולי בהא מן אלאפתראק פכונהא בעצהא מגתמע ובעצהא מפתרק
ובעצהא תתבדל עליה אלחאלאת תארה יגתמע ותארה יפתדק דליל עלי
כונהא אעני הדה אלגואהר מפתקרה למן יגמע אלמגתמע מנהא ולמן יפרק
אלמפתרק מנהא פהדא קאלוא דליל עלי כון אלעאלם מחדתא פקד באן
לך אן צאחב הדה אלטריק אסתעמל אלמקדמה אלאולי מן מקדמאתהם
וכל מא ילזם ענהא.

טריק ראבע

קאלוא אלעאלם כלה מרכב מן גוהר וערץ ולא ינפך גוהר מן אלגואהר
ען ערץ או אעראץ ואלאעראץ כלהא חאדתה פילזם אן יכון אלגוהר
אלחאמל להא חאדתא לאן כל מקארן ללחואדת ולא ינפך ענהא פהו חאדת
פאלעאלם בגמלתה חאדת פאן קאל קאיל לעל אלגוהר גיר חאדת
ואלאעראץ הי אלחאדתה אלמתעאקבה עליה שי בעד שי אלי לא נהאיה
קאלוא פילזם אן תכון חוארת לא נהאיה להא והדא קד וצעוה מחאלא
והדה אלטריקה הי אחדק אלטרק ואחסנהא ענדהם חתי אן כתירין טנוהא
ברהאנא פקד תסלם פי הדה אלטריק תלאת מקדמאת תחתאג אלי מא
לא כפא בה עלי אהל אלנטר אחדאהן אן מא לא נהאיה לה עלי גהה
קיט, ב אלתעאקב מחאל ואלתאניה | אן כל ערץ חאדת וכצמנא אלדי ידעי קדם
אלעאלם ינאכרנא פי ערץ מן לאעראץ והו לחרכה אלדוריה לאן ארסטו
יזעם אן אלחרכה אלדוריה גיר כאינה ולא פאסדה ולדלך יכון ענדה דלך
אלמתחרך אלדי לה וגדת הדה אלחרכה גיר כאין ולא פאסד פלא פאידה
לנא פי אתבאת חדות סאיר אלאעראץ אלתי כצמנא לא ינאכרנא פי
חדותהא וידעי אנהא מתעאקבה עלי גיר חאדת באלדור וכדלך ידעי פי
דלך אלערץ וחדה והו אלחרכה אלדוריה אעני חרכה אלפלך אנה גיר
חאדת ולא הו מן נוע ערץ מן אלאעראץ אלחאדתה פכדלך אלערץ וחדה הו
אלדי ינבגי אן יבחת ענה ויבין חדותה ולמקדמה אלתאלתה אלתי תסלמהא
צאחב הדה אלטריק הי אן ליס תם מוגוד מחסוס גיר אלגוהר ואלערץ
אעני דלך אלגוהר אלפרד ומא יעתקדה מן אעראצה אמא אן כאן אלגסם
מרכבא מן מאדה וצורה עלי מא קד ברהן כצמנא פינבגי אן יברהן כון
אלמאדה אלאולי ואלצורה אלאולי כאינתין פאסדתין וחיניד יצח ברהאן
חדת אלעאלם.

טריק כאמס

והי טריק אלתכציץ הדה אלטריקה יותרונהא גדא גדא ומענאהא ראגע
למא בינת לך פי מקדמתהם לעאשרה ודלך אנה יקצד בפכרה אלי לעאלם
באסרה או לאי גז שא מן אגזאיה ויקול הדא גאיז אן יכון עלי מא הו |
קכ, א עליה מן אלשכל ואלמקדאר ובהדה אלאעראץ אלמוגודה פיה ופי הדא

אלזמאן ואלמכאן אלדי וגד פיה וגאיז אן יכון אכבר או אצגר או בכלאף
הדא אלשכל או באעראץ כדא או יוגד קבל זמאן וגודה או בעדה או פי
גיר הדא אלמכאן פתכציצה בשכל מא או במקדאר או במכאן או בערץ
מן אלאעראץ ובזמאן מכציץ מע גואז כלאף דלך כלה דליל עלי מכציץ
מכתאר אראד אחד הדין אלגאיזין פאפתקאר אלעאלם באסרה או אי גז
מן אגזאיה למכציץ דליל עלי כונה מחדתא לאן לא פרק בין קולך מכציץ
או פאעל או כאלק או מוגד או מחדת או קאצד אלכל יראד בה מעני
ואחד ויפרעון הדא אלטריק לגזאיאת כתירה גדא עאמה וכאצה חתי יקולון
מא כון אלארץ תחת אלמא באולי מן כונהא פוק אלמא פמן כציץ להא
הדא אלמכאן ומא כון אלשמס דאירה באולי מן כונהא מרבעה או מתלתה
אד נסבה אלאשכאל כלהא ללאגסאם דואת אלאשכאל נסבה ואחדה פמן
כציץ אלשמס בהדא אלשכל והכדא יעתברון גזאיאת אלעאלם באסרה חתי
אנהם אדא ראוא זהרא מכתלף אלאלואן תעגבוא ותאכד ענדהם הדא
אלדליל וקאלוא הדה ארץ ואחדה ומא ואחד ולאי שי כאן הדא אלזהר
אצפר והדא אחמר הל דלך אלא במכציץ ודלך אלמכציץ הו אלאלאה
פאלעאלם כלה מפתקר למן יכצצה כלה וכל גז מן אגזאיה באחד
קכ, ב אלגזאיאת והדא כלה ילזם בתסלים אלמקדמה אלעאשרה | מצאפא אלי
כון בעץ מן יזעם קדם אלעאלם לא ינאכרנא פי אלתכציץ כמא סנבין
ובאלגמלה הדא ענדי אחסן טריק ולי פיה ראי סתסמעה.

טריק סאדס

זעם בעץ אלמתאכרין אנה עתר עלי טריק חסנה גדא אחסן מן כל טריק
תקדם והי תרגיח אלוגוד עלי אלעדם קאל אלעאלם ממכן אלוגוד ענד כל
אחד לאנה לו כאן ואגב אלוגוד לכאן הו אלאלאה ונחן אנמא נתכלם מע
מן יתבת וגוד אלאלאה ויקול בקדם אלעאלם ואלממכן הו אלדי ימכן אן
יוגד וימכן אן לא יוגד וליס אלוגוד אולי בה מן אלעדם פכון הדא
אלממכן אלוגוד וגד מע אסתוא חכם וגודה ועדמה דליל עלי מרגח רגח
וגודה עלי עדמה והדא טריק מקנע גדא והו פרע מן פרוע אלתכציץ
אלמתקדם גיר אנה בדל לפטה מכציץ במרגח ובדל חאלאת אלמוגוד בוגוד
אלמוגוד נפסה וגאלטנא או גלט פי מעני קול אלקאיל אלעאלם ממכן

אלוגוד לאן כֹצמנא אלמעתקד קדם אלעאלם יוקע אסם אלממכן פי קולה
אלעאלם ממכן אלוגוד עלי גיר אלמעני אלדֹי יוקעה עליה אלמתכלם כמא
נבין תֹם אן קולה אן אלעאלם מפתקד למרגֹח ירגֹח וגודה עלי עדמה מוצֹע
והם עטֹים גדא לאן אלתרגֹיח ואלתכֹציץ אנמא יכון למוגוד מא קאבל
(קכא, א) לאחד אלצֹדין או לאחד אלמכֹתלפין עלי אלסוא פיקאל מנד | וגדנאה
בחאלה כדֹא ולם נגדה באלחאל אלאכֹרי דליל עלי צאנע קאצד כאנך
קלת אן הדֹא אלנחאם מא הו בקבול צורה אלאבריק אולי מנה בקבול
צורה אלמנארה פמתי וגדנאה מנארה או אבריקא עלמנא באלצֹרורה אן
מכֹצצֹא וקאצדֹא קצד אחד הדֹין אלגֹאיזין פקד כאן אן אלנחאם מוגוד
ואלגֹאיזאן אלמנסובאן אליה מעדומאן מנה קבל תרגֹיח אלמרגֹח אמא אלשי
אלמוגוד אלמכֹתלף פיה הל וגודה הכדֹא לם יזל ולא יזאל או וֻגד בעד
עדם פלא יתצור פיה בוגה הדֹא אלמעני ולא יקאל מן רגֹח וגודה עלי
עדמה אלא בעד אלאקראר באנה וֻגד בעד אלעדם והדֹא הו אלאמר אלמכֹתלף
פיה פאן אכֹדֹנא וגודה ועדמה דהניֹא פקד רגענא ללמקדמה אלעאשרה
בעינהא והי אעתבאר אלכֹיאלאת ואלאוהאם לא אעתבאר אלמוגודאת
ואלמעקולאת אדֹ אלכֹצם אלדֹי יעתקד קדם אלעאלם ידעי אן תכֹיֹלנא עדמה
כתכֹיֹלנא כל ממתנע יקע פי אלכֹיאל ולים אלגרץֹ הדֹ אקאוילהם ואנמא
בינֹת לך אן הדֹא אלטריק אלדֹי טֹן בהא אנהא טריק גיר מא תקדם לים
בצחיח בל חכמהא חכם מא קבלהא מן תקדיר דֹלך אלגואז אלמעלום.

טריק סאבע

קאל איצֹא בעץֹ אלמחדתֹין אנה יתֹבת חדתֹ אלעאלם במא תקולה אלפלאספה
(קכא, ב) מן בקא אלאנפס קאל אדֹא כאן | אלעאלם קדימֹא פיכון אלנאס אלדֹין
מאתוא פי מא לם יזל לא יתנאהי עדדהם פקד וֻגדת אדֹא אנפס לא נהאיה
לעדדהא והי מוגודה מעֹא והדֹא ממא תברהן בטלאנה בלא שך אעני וגוד
מתעדדאת לא נהאיה לעדדהא מעֹא והדֹה טריק עגיבה לאנה בין אלאמר
אלכֹפי במא הו אכֹפי מנה ופי הדֹא יקאל באלחקיקה אלמתֹל אלמשהור
ענד אלסריאן עדבך צריך[1] כאן הדֹא קד תברהן לה בקא
אלאנפס ועלם עלי אי צורה תבקי ומא הו אלשי אלבאקי חתי יסתדל בה

1) סוכה כו, א.

אמא אן כאן קצדה אלזאם אלשך ללכֹצם אלמעתקד קדם אלעאלם מע
אעתקאדה בקא אלאנפס פאן דֹלך קד לזם אן כאן אלכֹצם איצֹא יסלם
להדֹא אלמשכך מא תכֹיֹלה מן כלאמה פי בקא. אלאנפס אמא בעץֹ
מתאכֹרי אלפלאספה פחלוא הדֹא אלשך באן קאלוא אלאנפס אלבאקיה
ליסת אגסאמֹא פיכון להא מכאן ווצֹע פימתנע פי וגודהא מא לא יתנאהי
ואלדֹי תעלמה אן הדֹה אלאמור אלמפארקה אעני אלתי ליסת אגסאמֹא ולא
קוה פי גסם בל הי עקול לא יתצור פיהא תכתֹיר בתה ולא עלי חאל
אלא באן יכון בעצֹהא סבב וגוד בעץֹ פיקע אלתבאין בכון הדֹא עלה
והדֹא מעלולא ולים אלשי אלבאקי מן זיד עלה ולא מעלולא ללבאקי מן
עמר פלדֹלך יכון אלכל ואחדא באלעדד כמא אוצֹח אבו בכר אבן אלצאיג
הו ומן תגרד ללכלאם פי הדֹה אלגואמץֹ ובאלגמלה לים מן מתֹל הדֹה
(קכב, א) אלאמור אלכֹפיה אלתי תקצר אלאדֹהאן ען תצוֹרהא | תתֹכֹדֹ מקדמאת יבין
בהא אמור אכֹרי. ואעלם אן כל מן ידום אתֹבאת חדתֹ אלעאלם או אבטאל
קדמה בהדֹה אלטרק אלכלאמיה פלא בד לה צֹרורה מן אסתעמאל אחדי
האתין אלמקדמתין או כלתיהמא והי אלמקדמה אלעאשרה אעני אלתגויז
אלדֹהני חתי יתֹבת אלמכֹציץ או אלמקדמה אלחאדיה עשרה והי אסתחאלה
מא לא נהאיה לה עלי גהה אלתעאקב והדֹה אלמקדמה יצחחונהא בוגוה
אמא באן יקצד אלמסתדל אלי אחד אלאנואע אלתי אשכֹאצהא כאינה
פאסדה ויקצד בדֹהנה אלי זמאן מאץֹ וילזם עלי אעתקאד אלקדם אן כל
שכץֹ מן דֹלך אלנוע מן אלזמאן אלפלאני אלי מא קבלה פי אלאזל גיר
מתנאהיה וכדֹלך כל שכץֹ מן הדֹא אלנוע בעינה מן בעד דֹלך אלזמאן
אלמפרוץֹ באלף סנה מתֹלֹא אלי מא קבלה פי אלאזל גיר מתנאהיה והדֹה
אלגמלה אלאכֹירה אכתֹר מן אלגמלה אלאולי בעדד אלמולודין פי תלך
אלאלף סנה פילזמון בזעמהם בהדֹא אלאעתבאר אן יכון מא לא נהאיה
אכתֹר ממא לא נהאיה והכדֹא יפעלון בדוראת אלפלך איצֹא וילזמון מנהא
בזעמהם אן דוראת לא נהאיה להא אכתֹר מן דוראת לא נהאיה להא וקד
יקאיסון איצֹא בין דוראת פלך ודוראת פלך אכֹר אבטא מנה וכל מנהא
גיר מתנאה וכדֹלך יפעלון פי כל ערץֹ מן אלאעראץֹ אלחאדתֹה פאנהם
יעדדון אשכֹאצהא אלמעדומה ויתכֹיֹלון כאנהא מוגודה וכאנהא דֹאת בדאה
תֹם יזידון עלי דֹלך | אלמתוהם או ינקצון מנה וכל הדֹה אמור והמיה לא (קכב, ב)

וגודיה וקר דמג אבו נצר אלפאראבי הדה אלמקדמה וכשף מואצע אוהם
פי נטיע גואיאתהא כמא תגדה בינא ואצחא ענד אלתאמל אלמערי מן
אלתעצב פי כתאבה אלמשהור באלמוגודאת אלמתגירה פהדה הי אמהאת
טרק אלמתכלמין פי אתבאת חדת אלעאלם פלמא תבת להם בהדה אלאדלה
5 אן אלעאלם חאדת לזם באלצרורה אן לה צאנע אחדתה בקצד וארادה
ואכתיאר תם בינוא בעד דלך אנה ואחד בטרק נכונהא לך פי הדא אלפצל:

פצל עה

אנא אבין לך איצא פי הדא אלפצל דלאיל אלתוחיד עלי ראי אלמתכלמין
10 קאלוא אן הדא אלדי דל אלוגוד עלי כונה צאנעה ומוגדה הו ואחד
ואמהאת טרקהם פי אתבאת אלוחדאניה טריקאן טריק אלתמאנע וטריק
אלתגאיר.

אלטריק אלאולי

והי טריק אלתמאנע הי אלתי יותרהא גמהורהם ומענאה אנה יקול אן לו
15 כאן ללעאלם אלאהאן לוגב אן יכון אלגוהר אלדי לא יכלו ען אחד אלצדין
אמא אן יערי ענהמא גמיעא והדא מחאל או יגתמע אלצדאן מעא פי
קכג, א זמאן ואחד ומוצוע ואחד והדא איצא מחאל ומתאל דלך אן אלגוהר או
אלגואהר אלתי יריד הדא אלאן אן יסכנהא יריד הדא אן יברדהא פמא
אן לא תסכן ולא תברד לתמאנע אלפעלין והדא מחאל לאן כל גסם קאבל
20 לאחד אלצדין או יכון הדא אלגסם חארא בארדא מעא וכדלך אדא אראד
אחדהמא אן יתחרך הדא אלגסם יגוז אן יריד אלאכר תסכינה פילזם אן לא
יתחרך ולא יסכן או יכון מתחרכא סאכנא מעא והדא אנחו מן אלאסתדלאל
מבני עלי מסאלה אלגוהר אלפרד אלדי הו אול מקדמאתהם ועלי מקדמה
כלק אלאעראץ ועלי מקדמה כון עדם אלמלכאת מעאני מוגודה מפתקרה
25 לפאעל לאנה לו קאל אלקאיל אן אלמאדה אלספליה אלתי עליהא יתעאקב
אלכון ואלפסאד עלי ראי אלפלאספה גיר אלמאדה אלעלויה אעני מוצועאת
אלאפלאך כמא תברהן דלך וארעי מדע אן תם אלאהאן אלואחד מדבר
אלמאדה אלספליה ולא תעלק לפעלה באלאפלאך ואלתאני מדבר אלאפלאך
ולא תעלק לפעלה באלהיולי כמא זעמת אלתנויה לכאן הדא אלראי לא
30 יוגב תמאנעא אצלא פאן קאל קאיל אן הדא נקץ פי חק כל ואחד מנהמא

לכונה גיר מתצרף פי מא יתצרף פיה אלאכר קיל לה ליס דלך נקצא
פי חק ואחד מנהמא אד דלך אלשי אלדי לא תעלק לפעלה בה ממתנע
פי חקה ולא נקץ פי אלצאנע פי כונה גיר קאדר עלי אלממתנע כמא אן
קכג, ב לא נקץ ענדנא מעשר אלמוחדין | פי אלואחד פי כונה לא יגמע בין אלצדין
5 פי מחל ואחד ולא תתעלק קדרתה בדלך ולא במא שאבהה מן אלממתנעאת
ולמא שערוא בצעף הדה אלטריק ואן כאן דעאהם להא דאע דהבוא אלי
טריק אכרי.

אלטריק אלתאני

10 קאלוא לו כאן תם אלאהאן לוגב אן יכון להמא מעני ואחד ישתרכאן פיה
ומעני יוגד לאחדהמא ולא יוגד ללאכר בה וקע אלתגאיר והדא הו טריק
פלספי ברהאני אדא תתבע ובינת מקדמאתה ומאכונהא אדא דכרת ארא
אלפלאספה פי הדא אלמעני והדא אלטריק איצא לא יטרד עלי מדהב כל
מן יעתקד אלצפאת לאן אלקדים ענדה תעאלי פיה מעאני מתגאירה
15 מתעדדה ומעני אלעלם גיר מעני אלקדרה ענדה וכדלך מעני אלקדרה
ענדה גיר מעני אלאראדה פלא ימתנע מע דלך אן יכון כל ואחד מן
אלאהין דא מעאני מנהא מא ישארך בהא אלאכר ומנהא מא יבאינה בהא.

טריק תאלת

20 הנא איצא טריק תחתאג אלי מקדמה מן מקדמאת אהל הדה אלטריק
ודלך אן בעצהם והם קדמאוהם יעתקדון אן אללה מריד באראדה תלך
אלאראדה ליסת הי מעני זאידא פי דאת אלבארי בל הי ארادה לא פי
קכד, א מחל ובחסב | הדה אלמקדמה אלתי בינאהא בל תצורהא עלי מא תראה
קאלוא אלאראדה אלואחדה אלתי לא פי מחל לא תכון לאתנין לאן לא
25 תכון קאלוא עלה ואחדה תוגב חכמין לדאתין והדא כמא אעלמתך תביין
אלכפי במא הו אכפי מנה אלאראדה אלתי ידכרונהא מא תתצור והי ענד
בעצהם ממתנעה וענד מן יראהא ראיא יחרת בחסבהא שכוך לא תנחצר
והם יתכלונהא דלילא עלי אלוחדאניה.

טריק ראבע

קאלוא וגוד אלפעל ידל עלי פאעל צרורה ולא ידלנא עלי עדה פאעלין
ולא פרק בין דעוי אלמדעי אן אלאלאה אתנאן או תלתה או עשרון או
אי עדד אתפק והדא בין ואצח פאן קלת אן הדא דליל לא ידל עלי
אמתנאע אלכתרה פי אלאלאה לכנה ידל עלי גהל אלעדד וימכן כונה
ואחדא וימכן כונה כתירין פתמם הדא ברהאנה באן קאל ווגוד אלאלאה
לא אמכאן פיה כל הו ואגב. פבטל אמכאן אלכתרה הכדא געל הדא
אלמסתדל דלילה והדא בין אלגלט גדא לאן וגודה תעאלי הו אלדי לא
אמכאן פיה אמא עלמנא בה פיכון פיה אלאמכאן לאן אלממכן פי אלעלם
גיר אלממכן פי אלוגוד ולעל כמא תטן אלנצארי אנה תלתה וליס כדלך
כדלך נטן נחן אנה ואחד וליס אלאמר כדלך והדא בין למן ארתאץ פי
מערפה לזום אלנתאיג ען מקדמאתהא. |

טריק כאמס

קכד, ב

זעם בעץ אלמתאכרין אנה וגד טריקא ברהאניא עלי אלתוחיד והו אלאפתקאר
וביאנה הכדא קאל אן כאנת הדה אלמוגודאת יסתקל בפעלהא אלואחד
פאלתאני פצל לא יחתאג אליה ואן כאן לא יתם הדא אלוגוד ולא ינתטם
אלא באתניהמא מעא פכל ואחד מנהמא יצחבה עגז לאפתקארה ללאכר
פלים הו מסתגניא בדאתה והדא אנמא הו פרע מן אלתמאנע ויעתריץ הדא
אלנחו מן אלאסתדלאל באן יקאל ליס כל מן לא יפעל מא ליס פי גוהרה
אן יפעלה יסמי עאגזא לאנא לא נקול אן שכץ אנסאן צעיף לכונה לא
יחרך אלף קנטאר ולא ננסב ללה תעאלי עגזא לכונה לא יקדר אן יגסם
דאתה או יכלק מתלה או יכלק מרבעא צלעה מסאו לקטרה כדלך לא
נקול אנה עאגז לכונה לא יכלק וחדה אד וגוב וגודהמא אן יכונא אתנין
ולא יכון הדא אפתקארא בל צרורה וכלאפה אלממתנע כמא לא נקול אן
אללה עז וגל עאגז לכונה לא יקדר אן יוגד גסמא אלא בכלק גואהר
אפראד וגמעהא באעראץ יכלק פיהא עלי ראיהם ולא נסמי הדא אפתקארא
ולא עגזא לאן כלאף הדא ממתנע כדלך יקול אלמשרך ממתנע אן יפעל
אלואחד וחדה וליס דלך עגזא פי חק ואחד מנהמא אד וגודהמא אלואגב

אן יכונא אתנין וקד אעית אלחיל לבעצהם חתי קאל אן אלתוחיד מקבול
שרעא ושנעוא אלמתכלמון דלך | גדא ואזדרוא בקאילה אמא אנא פארי אן קכה, א
קאיל הדא מנהם רגל מסדד אלדהן גדא בעיד מן קבול אלמגאלטה פאנה
למא לם יסמע מן אקאוילהם שיא הו ברהאן באלחקיקה ווגד נפסה לם
תסכן למא זעמוא אנה ברהאן קאל אן הדא שי יוכד מקבולא מן אלשרע
לאן האולא אלאקואם לם יתרכוא ללוגוד טביעה מסתקרה בוגה יסתדל
מנהא אסתדלאלא צחיחא ולא תרכוא ללעקל פטרה מסתקימה תנתג בהא
נתאיג צחיחה כל דלך פעל באלקצד חתי נפרץ וגודא נברהן בה מא לא
יתברהן פאוגב דלך אן קצרנא ען ברהאן מא יתברהן פלא שכוה אלא
ללה ולדוי אלאנצאף מן אהל אלעקל:

פצל עו

פי נפי אלתגסים עלי מדהב אלמתכלמין. טרק אלמתכלמין ואחתגאגאתהם
עלי נפי אלתגסים צעיפה גדא אצעף מן אדלתהם עלי אלתוחיד לאן
נפי אלגסמאניה ענדהם כאנה פרע לאזם לאצל אלתוחיד קאלוא אלגסם
ליס בואחד אמא מן נפי אלגסמאניה מן חית אן אלגסם מרכב מן מאדה
וצורה צרורה והדא תרכיב ובין אמתנאע אלתרכיב פי חק דאת אלאלאה
פאן הדא ענדי ליס הו מתכלמא | ולא הדא אלדליל מבניא עלי אצול קכה, ב
אלמתכלמין בל הו ברהאן צחיח מבני עלי אעתקאד אלמאדה ואלצורה
ותצור מענאהמא והדא מדהב פלספי סאדכרה ואבינה ענד דכר בראהין
אלפלאספה עלי דלך וקצרנא פי הדא אלפצל אנמא הו לדכר אדלה
אלמתכלמין עלי נפי אלתגסים בחסב מקדמאתהם וטרק אסתדלאלאתהם.

אלטריק אלאול

קאלוא אן כאן אלאלאה גסמא פלא יכלו למעני אלאלאהיה וחקיקתהא אן
יכון יקום בה גמלה גואהר דלך אלגסם אעני כל גוהר פרד מנהא או יכון
יקום בה גוהר ואחד מן גואהר דלך אלגסם פאן כאן יקום בה גוהר פרד
פמא פאידה בקיה תלך אלאגזא ולא מעני לוגוד הדא אלגסם ואן כאן יקום
בכל גז וגז מן אגזא הדא אלגסם פהדה אלאהאת כתירה לא אלאה ואחד
וקד בינוא אנה ואחד וחדא אלדליל אדא תאמלתה וגדתה מבניא עלי

אלמקדמה אלאולי ואלכאמסה מן מקדמאתהם פלו קיל להם אן גסם אלאה מא הו מולפא מן אגזא לא תתגזא אעני אנה מא הו מולפא מן מתל אלגואהר אלתי יכלקהא כמא קלתם בל הו גסם ואחד מתצל לא יקבל אלאנקסאם אלא והמא ולא אעתבאר באלאוהאם לאנך הכדא תתכיל אן (קכו, א) גסם אלסמא יקבל אלאנכראק ואלאנשקאק ואלפילסוף | יקול אן דלך פעל אלכיאל וקיאס מן אלשאהד והי אלאגסאם אלמוגודה לדינא עלי אלגאיב.

אלטריק אלתאני

והו עטים ענדהם אמתנאע אלשבה לאנה לא ישבה שיא מן מכלוקאתה פאן כאן גסמא פקד שאבה אלאגסאם והם יטולון גדא פי הדא אלבאב ויקולון אן קלנא גסמא ליס כאלאגסאם פקד נאקצת נפסך לאן כל גסם שביה בכל גסם מן גהה אלגסמאניה ואנמא תכאלף אלאגסאם בעצהא בעצא במעאני אכרי יענון אלאעראץ וילזם ארצא ענדהם אן יכון קד כלק מתלה והדא אלדליל יכתל בוגהין אחדהמא אן יקול אלקאיל לא אסלם עדם אלשבה ואי ברהאן יקום לך עלי אנה לא יגוז אן ישבה אלאלאה שיא מן מכלוקאתה פי שי מן אלאשיא אללהם אלא אן תתעלק פי הדא בנץ כתאב נבוי אעני נפי אשבהיה פי שי פיכון נפי אגסמאניה מקבולא לא מעקולא ואן קלת פאן כאן ישבה שיא מן מכלוקאתה פקד כלק מתלה קאל אלמנאזע מא הו מתלה מן גמיע אלגהאת ואנא לא אנכר אן יכון פי אלאלאה מעאני מתעדדה ולה גהאת לאן מעתקד אלתגסים לא ינפר מן הדא ווגה אכר והו אשכל ודלך אנה קד תבת וצח ענד מן תפלסף ותבחר פי מדאהב אלפלאספה אן אלאפלאך אנמא יקאל עליהא אלגסם (קכו, ב) ועלי הדה אלאגסאם | אלהיולאניה באשתראך מחץ לאן לא הדה אלמאדה תלך אלמאדה ולא הדה אלצור תלך אלצורה בל אלמאדה ואלצורה מקולה איצא עלי מא הנא ועלי אלאפלאך באשתראך ואן כאן אלפלך בלא שך דא אבעאד פלים נפס אלאבעאד הו אלגסם בל אלגסם אשי אלמרכב מן מאדה וצורה פאדא קיל הדא פי חק אלפלך פנאהיך אן יקולה אלמגסם פי אלאלאה פאנה יקול הו גסם דו אבעאד לכן דאתה וחקיקתה וגוהרה ליס ישבה שיא מן אגסאם אלמכלוקאת ואנמא יקאל עליה ועליהא גסם באשתראך כמא יקאל עליה ועליהא מוגוד באשתראך ענד אלמחקקין ולא

יסלם אלמדעי אלתגסים כון אלאגסאם כלהא מולפה מן אגזא מתמאתלה בל יקול אן אללה כאלק הדה אלאגסאם כלהא והי מכתלפה אלגוהר ואלחקיקה וכמא אן ליס גסם אלרואת ענדה הו גסם כרה אלשמס כדלך יקול אן ליס גסם אלנור אלמכלוק אעני אשכינה הו גסם אלאפלאך ואלכואכב ולא גסם אשכינה או עמוד הענן אלמכלוק הו גסם אלאלאה תעאלי ענדה בל יקול דלך אלגסם הו אלדאת אלכאמלה אשריפה אלתי לם תתרכב קט ולא תגירת ולא יכן תגירהא בל הכדא וגב וגוד הדא אגסם וגובא דאימא והו יפעל כל מא סואה בחסב ארארתה ומשיתה פיא לית שעדי כיף ינקץ הדא אלראי אלסקים בטרקהם אלעגיבה אלתי קד אעלמתך איאהא. |

אלטריק אלתאלת (קכו, א)

הדא. קאלוא לו כאן אלאלאה גסמא לכאן מתנאהיא והדא צחיח ואדא כאן מתנאהיא פלה קדר מעלום ושכל מעלום תאבת והדא איצא לזום צחיח קאלוא וכל מקדאר וכל שכל יגוז אן כאן יכון אלאלאה אעטם מן דלך אמקדאר או אצגר ועלי כלאף דלך אלשכל מן חית הו גסם פתכצצה במקדאר מא ושכל מא יחתאג אלי מכצץ והדא אלדליל איצא סמעתהם יעטמונה והו אצעף מן כל מא תקדם לאנה מבני עלי אמקדמה אעאשרה אלתי קד בינא קדר מא פיהא מן אלשכוך פי חק סאיר אלמוגוראת אדא קדר עלי כלאף טביעתה פנאהיך פי חק אלאלאה ולא פרק בין הדא ובין קולהם פי תרגיח וגוד אלעאלם עלי עדמה אנה ידל עלי פאעל רגח וגודה עלי עדמה לאמכאן וגודה ועדמה פאן יקאל להם פלאי שי לא יטרד הדא פי חק אלאלאה תעאלי ויקאל או והו מוגוד ילזם אן יכון לה מרגח לוגודה עלי עדמה פאנה סיגאוב בלא שך באן יקול לאן הדא יודי אלי אלתסלסל פלא בד מן אלאנתהא לואגב אלוגוד לא אמכאן פיה פלא יפתקר למוגד והדא אלגואב בעינה ילזם פי אלשכל ואלמקדאר לאן כל אלאשכאל ואלמקאדיר אלממכנה אלוגוד במעני אנה לם יכן מוגודא תם וגד הו | אלדי יקאל פיה כאן ימכן אן יכון אכבר או אצגר ממא הו (קכו, ב) מוגוד עליה ובכלאף הדא אלשכל פיפתקר למכצץ צרורה אמא שכל אלאלאה ומקדארה תעאלי ען כל נקץ ותשביה פאנה יקול אלמגסם לם

יכן מעדומא תם וגד פיפתקר למכצץ כל דאתה בקדרהא ושכלהא ואגבה
אלוגוד הכדא לא תפתקר לא למכצץ [ולא למרגח] וגוד עלי עדם אד לא
אמכאן עדם פיהא כדלך לא תחתאג למכצץ שכל ומקדאר אד הכדא וגב
וגודה. פתאמל יא איהא אלנאטר אן אתרת טלב אלחק ואטרחת אלהוי
5 ואלתקליד ואלגנות למא אעתדת תעטימה ולא תגאלט נפסך חאל האולא
אלנאטרין ומא גרי להם ומנהם פאנהם כאלמסתפר מן אלרמצא אלי
אלנאר ודלך אנהם אבטלוא טביעה אלוגוד וגירוא פטרה אלסמאואת
ואלארץ בזעם מנהם אן בתלך אלמקדמאת יתברהן כון אלעאלם מחדתא
פלא חרת אלעאלם ברהנוא ותלפוא עלינא בראהין וגוד אלאלאה ווחדאניתה
10 ונפי אלגסמאניה אד אלבראהין אלתי יבין בהא גמיע דלך אנמא תוכד
מן טביעה אלוגוד אלמסתקרה אלמשאהדה אלמדרכה באלחואס ואלעקל.
פאד קד פרגנא מן גאיה כלאמהם פלנאכד איצא פי דכר אלמקדמאת
אלפלספיה ודכר בראהינהם עלי וגוד אלאלאה ווחדאניתה ואמתנאע כונה
גסמא מע מא נסלם להם מן קדם אלעאלם ואן כנא לא נעתקדה ובעד
15 דלך אריך טריקנא נחן פי מא הדאנא אליה צחה אלנטר מן תתמים
אלברהאן | עלי הדה אלתלתה מטאלב ובעד דלך ארגע אלי אלכוץ מע
אלפלאספה פי מא יקולונה מן קדם אלעאלם בעזרת שדי:

כמל הדא אלגזו אלאול

מן דלאלה אלחאירין

יתלוה אלגזו אלתאני

אלדי אולה אלמקדמאת אלמחתאג אליהא

אלגז אלתאני מן דלאלה אלחאירין

בשם ײ אל עולם

אלמקדמאת אלמחתאג אליהא פי אתבאת וגוד אלאלאה תעאלי ופי אלברהאן עלי כונה לא גסמא ולא קוה פי גסם ואנה 5

גל אסמה ואחד כמס ועשרון מקדמה כלהא מברהנה לא שך פי שי מנהא
קד אתי ארסטו ומן בעדה מן אלמשאיין עלי ברהאן כל ואחדה מנהא
ומקדמה ואחדה נסלמהא להם תסלימא לאן בדלך תתברהן מטאלבנא
כמא סאבין ותלך אלמקדמה הי קדם אלעאלם. א. אלמקדמה אלאולי אן 10
וגוד עטם מא לא נהאיה לה מחאל. ב. אלמקדמה אלתאניה אן וגוד
אעטאם לא נהאיה לעדדהא מחאל והו אן תכון מוגודה מעא. ג. אלמקדמה
אלתאלתה אן וגוד עלל ומעלולאת לא נהאיה לעדדהא מחאל ולו לם תכן
דואת עטם מתאל דלך אן יכון הדא אלעקל מתלא סבבה עקל תאן וסבב
אלתאני תאלת וסבב אלתאלת ראבע הכדא אלי לא נהאיה | הדא איצא ב, ב
בין אלמחאל. ד. אלמקדמה אלראבעה הי אן אלתגיר יוגד פי ארבע
מקולאת פי מקולה אלגוהר והדא אלתגיר אלכאין פי אלגוהר הו אלכון
ואלפסאד ויוגד פי מקולה אלכם והו אלנמו ואלאצמחלאל ויוגד פי מקולה
אלכיף והו אלאסתחאלה ויוגד פי מקולה אלאין והו חרכה אלנקלה ועלי
הדא אלתגיר פי אלאין תקאל אלחרכה בכצוץ. ה. אלמקדמה אלכאמסה 20
הי אן כל חרכה תגיר וכרוג מן אלקוה אלי אלפעל. ו. אלמקדמה אלסאדסה
אן אלחרכאת מנהא באלדאת ומנהא באלערץ ומנהא באלקסר ומנהא באלגז
והו נוע ממא באלערץ אמא אלתי באלדאת פכאנתקאל אלגסם מן מוצע
למוצע ואמא אלתי באלערץ פכמא יקאל פי אלסואד אלדי פי הדא
אלגסם אנה אנתקל מן מוצע אלי מוצע ואמא אלתי באלקסר פכחרכה 25
אלחגר אלי פוק בקאסר יקסרהא עלי דלך ואמא אלתי באלגז פכחרכה
אלמסמאר פי אלספינה לאן אדא תחרכת אלספינה נקול אנה קד תחרך
אלמסמאר איצא והכדא כל מולף יתחרך בגמלתה יקאל אן גזאה קד תחרך.
ז. אלמקדמה אלסאבעה הי אן כל מתגיר מנקסם ולדלך כל מתחרך
מנקסם והו גסם צרורה וכל מא לא ינקסם לא יתחרך ולדלך לא יכון 30

גסמא אצלא. ח. אלמקדמה אלת'אמנה אן כל מא יתחרך באלערץ פהו
יסכן צרורה אד' ליס חרכתה בד'אתה ולד'לך לא ימכן אן יתחרך תלך
אלחרכה אלערציה דאימא. ט. אלמקדמה | אלתאסעה אן כל גסם יחרך
גסמא פאנמא יחרכה באן יתחרך הו איצא פי חאל תחריכה. י. אלמקדמה
אלעאשרה אן כל מא יקאל אנה פי גסם ינקסם אלי קסמין אמא אן יכון
קואמה באלגסם כאלאעראץ או יכון קואם אלגסם בה כאלצורה אלטביעיה
וכלאהמא קוה פי גסם. יא. אלמקדמה אלחאדיה עשרה אן בעץ אלאשיא
אלתי קואמהא באלגסם קד תנקסם באנקסאם אלגסם פתכון מנקסמה
באלערץ כאלאלואן וסאיר אלקוי אלשאיעה פי גמיע אלגסם וכד'לך בעץ
אלמקומאת ללגסם לא תנקסם בוגה כאלנפס ואלעקל. יב. אלמקדמה
אלת'אניה עשרה אן כל קוה תוגד שאיעה פי גסם פהי מתנאהיה לכון
אלגסם מתנאהיא. יג. אלמקדמה אלת'אלת'ה עשרה אנה לא ימכן אן יכון
שי מן אנואע אלתגייר מתצלא אלא חרכה אלנקלה פקט ואלדוריה מנהא.
יד. אלמקדמה אלראבעה עשרה אן חרכה אלנקלה אקדם אלחרכאת ואולאהא
באלטבע לאן אלכון ואלפסאד תתקדמהמא אסתחאלה ואלאסתחאלה יתקדמהא
קרב אלמחיל מן אלמסתחיל ולא נמו ולא נקץ אלא ויתקדמה כון ופסאד.
טו. אלמקדמה אלכ'אמסה עשרה אן אלזמאן ערץ תאבע ללחרכה ולאזם
להא ולא יוגד אחדהמא דון אלאכ'ר לא תוגד חרכה אלא פי זמאן ולא
יעקל זמאן אלא מע אלחרכה פכל מא לא תוגד לה חרכה פלים הו ואקעא
תחת אלזמאן. יו. אלמקדמה אלסאדסה עשרה אן כל מא ליס בגסם |
פלא יעקל פיה תעדד אלא באן יכון קוה פי גסם פתתעדד אשכ'אץ תלך
אלקוי בתעדד מואדהא או מוצועאתהא פלד'לך אלאמור אלמפארקה אלתי
ליסת בגסם ולא קוה פי גסם לא יעקל פיהא תעדד אצלא אלא באן תכון
עללא ומעלולאת. יז. אלמקדמה אלסאבעה עשרה אן כל מתחרך פלה
מחרך צרורה אמא כ'ארגא ענה כאלחגר תחרכה אליד או יכון מחרכה
פיה כגסם אלחיואן פאנה מולף מן מחרך ומתחרך ולד'לך אד'א מאת ועדם
מנה אלמחרך והי אלנפס יבקי אלמתחרך והו אלגסד פי אלחין כמא כאן
אלא אנה לא יתחרך תלך אלחרכה פלמא כאן אלמחרך אלמוגוד פי
אלמתחרך כפיא לא יט'הר ללחס ט'ן באלחיואן אנה יתחרך דון מחרך וכל
מתחרך יכון מחרכה פיה פהו אלד'י יסמי אלמתחרך מן תלקאיה מענאה

אן אלקוה אלמחרכה למא יתחרך מנה באלד'את מוגודה פי גמלתה. יח.
אלמקדמה אלת'אמנה עשרה אן כל מא יכ'רג מן אלקוה אלי אלפעל פמכ'רגה
גירה והו כ'ארג ענה צרורה לאנה לו כאן אלמכ'רג פיה ולם יכן תם מאנע
למא וגד באלקוה וקתא מא בל כאן יכון באלפעל דאימא פאן כאן מכ'רגה
פיה וכאן לה מאנע פארתפע פלא שך אן מזיל אלמאנע הו אלד'י אכ'רג
תלך אלקוה אלי אלפעל פאפהם הד'א. יט. אלמקדמה אלתאסעה עשרה אן
כל מא לוגודה סבב פהו ממכן אלוגוד באעתבאר ד'אתה לאנה אן חצרת
אסבאבה וגד ואן לם תחצר או עדמת או תגירת נסבתהא | אלמוגבה
לוגודה לם יוגד. כ. אלמקדמה אלעשרון אן כל ואגב אלוגוד באעתבאר
ד'אתה פלא סבב לוגודה בוגה ולא עלי חאל. כא. אלמקדמה אלחאדיה
ואלעשרון אן כל מרכב מן מעניין פאן ד'לך אלתרכיב הו סבב וגודה עלי
מא הו עליה צרורה פלים הו ואגב אלוגוד בד'אתה לאן וגודה בוגוד גזאיה
ובתרכיבהמא. כב. אלמקדמה אלת'אניה ואלעשרון אן כל גסם פהו מרכב
מן מעניין צרורה ותלחקה אעראץ צרורה אמא אלמעניאן אלמקומאן לה
פמאדתה וצורתה ואמא אלאעראץ אללאחקה לה פאלכם ואלשכל ואלוצע.
כג. אלמקדמה אלת'אלת'ה ואלעשרון אן כל מא הו באלקוה ופי ד'אתה
אמכאן מא פקד ימכן פי וקת מא אן לא יוגד באלפעל. כד. אלמקדמה
אלראבעה ואלעשרון אן כל מא הו באלקוה שי מא פהו ד'ו מאדה צרורה
לאן אלאמכאן הו פי אלמאדה אבדא. כה. אלמקדמה אלכ'אמסה ואלעשרון
אן מבאדי אלגוהר אלמרכב אלשכ'צי אלמאדה ואלצורה ולא בד מן פאעל
אעני מחרך חרך אלמוצוע חתי היאה לקבול אלצורה והו אלמחרך אלקריב
אלמהיי למאדה שכ'ץ מא פלזם מן הנא אלנט'ר פי אלחרכה ואלמחרך
ואלמתחרך וקד בין פי כל ד'לך מא ילזם תביינה ונץ כלאם ארסטו אלמאדה
לא תחרך ד'אתהא[1]) פהד'ה הי אלמקדמה אלעט'ימה אלדאעיה ללבחת' ען וגוד
אלמחרך אלאול: |

והד'ה אלכ'מס ועשרון מקדמה אלתי צדרת לך בהא מנהא מא הו בין
באיסר תאמל ומקדמאת ברהאניה ומעקולאת אול או קריב מנהא
במא לכ'צנאה מן תרתיבהא ומנהא מא תחתאג אלי בראהין ומקדמאת
עדה לכנהא כלהא קד תברהנת ברהאנא לא שך פיה בעצ'הא פי כתאב

1) מטפיסיקה XII, 6.

אלסמאע ושרוחה ובעצהא פי כתאב מא בעד אלטביעה ושרחה וקד
אעלמתך אן לים גרץ' הדה אלמקאלה נקל כתב אלפלאספה פיהא ותביין
אבעד אלמקדמאת כל דכר אלמקדמאת אלקריבה אלמחתאג אליהא בחסב
גרצנא. ואציף אלי מא תקדם מן אלמקדמאת מקדמה ואחדה תוגב אקדם
ויזעם ארסטו אנהא צחיחה ואולי מא יעתקד פנסלמהא לה עלי גהה
אלתקריר חתי יבין מא קצדנא לביאנה ותלך אלמקדמה והי אלסאדסה
ואלעשרון הי קולה אן אלזמאן ואלחרכה סרמדיאן דאימאן מוגודאן
באלפעל פלדלך ילזם ענדה צרורה בחסב הדה אלמקדמה אן יכון תם גסם
מתחרך חרכה סרמדיה מוגודה באלפעל והו אלגסם אלכאמס פלדלך יקול
אן אלסמא לא כאינה ולא פאסדה לאן אלחרכה ענדה לא כאינה ולא
פאסדה לאנה יקול אן כל חרכה התקדמהא חרכה צרורה אמא מן נועהא
או מן גיר נועהא ואן אלדי יטן באלחיואן אנה לם תתקדם חרכתה
אלמכאניה חרכה אכרי אצלא לים בצחיח לאן אלסבב פי חרכתה בעד
אלסכון ינתהי אלי אמור ראעיה לתלך אלחרכה אלמכאניה והי אמא תגיר |
מזאג יוגב שהוה לטלב מואלף או הרב מן מכאלף או כיאל או ראי יחדת
לה פיתחרכה אחד הדה אלת'לת'ה וכל ואחד מנהא תוגבה חרכאת אכרי
וכדלך יקול אן כל מא יחדת פאן אמכאן חדות'ה מתקדם עלי חדות'ה
באלזמאן וילזם מן דלך אשיא לתצחיח מקדמתה ובחסב הדה אלמקדמה
יכון אלמתחרך אלמתנאהי יתחרך עלי טול מתנאה מרארא גיר מתנאהיה
באלרגוע עלי דלך אלטול באלדור והדא לא ימכן אלא פי אלחרכה אלדוריה
כמא יתברהן פי אלמקדמה אלת'אלת'ה עשרה מן הדה אלמקדמאת ובחסבהא
ילזם וגוד מא לא נהאיה לה עלי גהה אלתעאקב לא אן יוגד דלך מעא
והדה אלמקדמה הי אלתי ירום ארסטו את'באתהא דאימא ויבדו לי אנא
אנה לא יקטע באן דלאילה עליהא ברהאן כל הי אלאחרי ואלאולי ענדה
וידעי תבאעה ושארחוא כתבה אנהא ואגבה לא ממכנה ואנהא קד תברהנת
וירום כל מתכלם מן אלמתכלמין אן יתבת אנהא ממתנעה ויקולון לא
יתצור כיף תחדת חוארת לא נהאיה להא באלתעאקב פקוה כלאמהם
אנהא ענדהם מעקול אול ואלדי יבדו לי אנא אן הדה אלמקדמה ממכנה
לא ואגבה כמא יקול אלשארחון לכלאם ארסטו ולא ממתנעה כמא ידעי
אלמתכלמון ולים אלקצד אלאן תביין דלאיל ארסטו ולא תשכיכנא עליה

ולא תביין ראיי פי חדת' אלעאלם בל אלקצד פי הדא אלמוצע חצר
אלמקדמאת אלתי נחתאגהא פי מטאלבנא | אלת'לת'ה ובעד תקדים הדה
אלמקדמאת ותסלימהא אכד פי תביין מא ילזם ענהא:

פצל א

ילזם בחסב אלמקדמה אלכאמסה ואלעשרין אן תם מחרך הו אלדי חרך
מאדה הדא אלכאין אלפאסד חתי קבלת אלצורה ואדא טלב דלך
אלמחרך אלקריב מא חרכה לזם צרורה אן יוגד לה מחרך אכר אמא מן
נועה או מן גיר נועה לאן אלחרכה תוגד פי אלארבע מקולאת וקד יקאל
עליהא אלחרכה בעמום כמא דכרנא פי אלמקדמה אלראבעה והדא לא ימר
אלי לא נהאיה כמא דכרנא פי אלמקדמה אלת'אלת'ה פוגדנא כל חרכה
תנתהי אלי חרכה אלגסם אלכאמס וענדהא תקף ומן תלך אלחרכה יתפרע
ואליהא יתסלסל כל מחרך ומהיי פי אלעאלם אלספלי כלה ואלפלך מתחרך
חרכה נקלה והי אקדם אלחרכאת כמא דכר פי אלמקדמה אלראבעה עשרה
וכדלך איצא כל חרכה נקלה אנמא תנתהי לחרכה אלפלך כאנך קלת אן
הדא אלחגר אלדי תחרך חרכה אלעכאז ואלעכאז חרכתה אליד ואליד
חרכתהא אלאותאר ואלאותאר חרכתהא אלעצל ואלעצל חרכה אלעצב
ואלעצב חרכה אלחר אלגריזי ואלחר אלגריזי חרכתה אלצורה אלתי פיה
והי אלמחרך אלאול בלא שך ודלך אלמחרך אוגב לה אן יחרך ראי מת'לא
והו אן יוצל דלך אלחגר בצרב אלעכאז | לה אלי טאקה כי יסדהא חתי
לא תדכל לה מנהא הדה אלריח אלהאבה ומחרך תלך אלריח ומולד הבובהא
הי חרכה אלפלך וכדא תגד כל סבב כון ופסאד ינתהי לחרכה אלפלך.
פלמא אנתהינא להדא אלפלך אלמתחרך לזם אן יכון לה מחרך בחסב מא
קדם פי אלמקדמה אלסאבעה עשרה ולא יכלו אן יכון מחרכה פיה או
כארגא ענה והדה קסמה צרוריה פאן כאן כארגא ענה פלא יכלו מן אן
יכון גסמא או יכון גיר גסם ולא יקאל פיה חיניד אנה כארגא ענה כל
יקאל מפארקא לה לאן מא לים בגסם פלא יקאל פיה אנה כארגא ען
אלגסם אלא באתסאע פי אלקול ואן כאן מחרכה פיה אעני מחרך אלפלך
פלא יכלו אן יכון מחרכה קוה שאיעה פי גמיע גסמה ומנקסמה באנקסאמה
כאלחרארה פי אלנאר או תכון קוה פיה גיר מנקסמה כאלנפס ואלעקל

כמא תקדם פי אלמקדמה אלעאשרה פלא בד צרורה אן יכון מחרך לפלך
אחד הדה לארבעה אמא גסם אכר כארגא ענה או מפארק או קוה שאיעה
פיה או קוה גיר מנקסמה. אמא אלאול והו אן יכון מחרך אלפלך גסמא
אכר כארגא ענה פדלך מחאל כמא אצף לאנה אד' והו גסם פהו יתחרך
ענד מא יחרך כמא דכר פי אלמקדמה אלתאסעה פאד' והדא אלגסם
אלסאדס איצא יתחרך ענד מא יחרך פילזם אן יחרכה גסם סאבע פדלך
איצא יתחרך פילזם וגוד אגסאם לא נהאיה לעדדהא וחיניד' יתחרך לפלך
והדא מחאל | כמא קדם פי אלמקדמה אלתאניה. ואמא אלוגה אלתאלת
והו אן יכון מחרך אלפלך קוה שאיעה פיה פדלך איצא מחאל כמא אצף
לאן אלפלך גסם פהו מתנאה צרורה כמא קדם פי אלמקדמה אלאולי
פתכון קותה מתנאהיה כמא דכר פי אלתאניה עשרה פהי תנקסם באנקסאמה
כמא דכר פי אלחאדיה עשרה פלא תחרך אלי לא נהאיה כמא וצענא פי
אלמקדמה אלסאדסה ואלעשרין. ואמא אלוגה אלראבע והו אן יכון מחרך
אלפלך קוה פיה גיר מנקסמה כנפס אלאנסאן פי אלאנסאן מתלא פאן
הדא איצא מחאל אן יכון הדא אלמחרך וחדה סבבא פי אלחרכה אלדאימה
ואן כאנת גיר מנקסמה וביאן דלך אנה אן כאן הדא מחרכה אלאול פהדא
אלמחרך הו מתחרך באלערץ כמא דכר פי אלמקדמה אלסאדסה ואנא
אזיד הנא ביאנא ודלך אן אלאנסאן מתלא אדא חרכתה נפסה אלתי הי
צורתה חתי טלע מן אלבית אלי אלגרפה פגסמה הו אלדי תחרך באלדאת
ואלנפס הי אלמחרך אלאול באלדאת לכנהא קד תחרכת באלערץ לאן
באנתקאל אלגסם מן אלבית ללגרפה אנתקלת אלנפס אלתי כאנת פי
אלבית וצארת פי אלגרפה פאן סכן תחריך אלנפס סכן אלדי תחרך
ענהא והו אלגסם ובסכון אלגסם תרתפע אלחרכה אלערציה אלחאצלה
ללנפס וכל מתחרך באלערץ יסכן צרורה כמא דכר פי אלתאמנה ואדא
סכן סכן אלמתחרך ענה פילזם אן יכון לדלך אלמחרך אלאול סבב אכר |
צרורה כארגא ען אלגמלה אלמרכבה מן מחרך ומתחרך אדא חצר דלך
אלסבב אלדי הו אבתדא אלחרכה חרך אלמחרך אלאול אלדי פי תלך
אלגמלה ללמתחרך מנהא ואן לם יחצר סכן ולהדא אלסבב לא תתחרך
אגסאם אלחיואן דאימא ואן כאן פי כל ואחד מנהא מחרך אול לא ינקסם
לאן מחרכהא ליס הו מחרכא דאימא באלדאת כל אלדואעי לה ללתחריך

אמור כארגה ענה אמא טלב מואלף או הרב מכאלף או חכייל או תצור
פי מן לה תצור וחיניד' יחרך ואדא חרך תחרך באלערץ פלא בד אן יסכן
כמא דכרנא פלו כאן מחרך אלפלך פיה עלי הדא אלוגה למא אמכן אן
יתחרך סרמדא פאן כאנת הדה אלחרכה דאימה סרמדיה כמא דכר כצמנא
ודלך ממכן כמא דכר פי אלמקדמה אלתאלתה עשרה פילזם צרורה בחסב
הדא אלראי אן יכון אלסבב אלאול לחרכה אלפלך עלי אלוגה אלתאני
אעני מפארקא ללפלך כמא אקתצתה לקסמה פקד תברהן אן מחרך לפלך
אלאול אן כאנת חרכתה סרמדיה דאימה ילזם אן יכון לא גסמא ולא קוה
פי גסם אצלא חתי לא תכון למחרכה חרכה לא באלדאת ולא באלערץ
פלדלך לא יקבל קסמה ולא תגירא כמא דכר פי אלמקדמה אלסאבעה
ואלכאמסה והדא הו אלאלאה גל אסמה אעני אלסבב אלאול אלמחרך
ללפלך ויסתחיל כונה אתנין או אכתר לאסתחאלה תעדד לאמור למפארקה
אלתי ליסת בגסם אלא באן יכון | אחדהא עלה ואלאכר מעלולא כמא דכר
פי לסאדסה עשרה וקד תבין אנה ליס בואקע תחת לזמאן איצא לאמתנאע
אלחרכה פי חקה כמא דכר פי אלכאמסה עשרה פקד ורי הדא אלנטר
באלברהאן אן אלפלך מחאל אן יחרך דאתה חרכה סרמדיה ואן אלסבב
אלאול פי תחריכה ליס הו גסמא ולא קוה פי גסם ואנה ואחד לא יתגיר
לאן ליס וגודה מקתרנא בזמאן והדה הי לתלתה מטאלב אלתי ברהן עליהא
פצלא אלפלאספה. נטר תאן להם קדם ארסטו מקדמה והי אנה אדא
וגד שי מרכב מן שיין ווגד אחד אלשיין עלי אנפראדה כארגא ען דלך
אלשי אלמרכב לזם וגוד לאכר צרורה כארגא איצא ען דלך לשי למרכב
לאנה לו כאן וגודהמה יקתצי אן לא יוגדא אלא מעא כאלמאדה ולצורה
לטביעיה למא וגד אחדהמא דון לאכר בוגה פוגוד אחדהמא עלי אנפראדה
דליל עלי עדם אלתלאזם פיוגד אלאכר צרורה מתאלה אנה אדא וגד
אלסכנגבין ווגד איצא אלעסל וחדה לזם צרורה וגוד אלכל וחדה ובעד
תביינה הדה אלמקדמה קאל אנא נגד אשיא כתירה מרכבה מן מחרך
ומתחרך יעני אנהא תחרך גירהא ותתחרך מן גירהא חין מא תחרך ודלך
בין באלמתוסטאת פי אלתחריך כלהא ונגד מתחרכא לא יחרך אצלא והו
אכר מתחרך פילזם צרורה אן יוגד מחרך לא יתחרך אצלא ודלך הו למחרך
אלאול ומן חית לא תמכן פיה | חרכה פהו לא מנקסם ולא גסם ולא ואקע

תחת זמאן כמא כאן פי אלברהאן אלמתקדם. נט̇ר ת̇אל̇ת̇ פלספי
פי חד̇א אלמעני מאכ̇וד̇ מן כלאם ארסטו ואן כאן גא בה פי גרץ̇ אכ̇ר
והד̇א תרתיב אלקול לא שך אן ת̇ם אמור מוגודה̈ והי הד̇ה אלמוגודאת
אלמדרכה̈ חסא ולא יכ̇לו אלאמר מן ת̇לאת̇ה̈ אקסאם והי קסמה̈ צ̇רוריה̈
והו אמא אן תכון אלמוגודאת כלהא גיר כאינה̈ ולא פאסדה̈ או תכון
כלהא כאינה̈ פאסדה̈ או יכון בעצ̇הא כאינא פאסדא ובעצ̇הא גיר כאין
ולא פאסד אמא אלקסם אלאול פבי̇ן אלבטלאן לאנא נשאהד מוגודאת
כת̇ירה̈ כאינה̈ פאסדה̈ ואמא אלקסם אלת̇אני פהו איצ̇א מחאל וביאנה
לאנה אן כאן כל מוגוד ואקעא תחת אלכון ואלפסאד פאלמוגודאת כלהא
כל ואחד מנהא ממכן אלפסאד ואלממכן פי אלנוע לא בד צ̇רורה̈ מן
וקועה כמא עלמת פילזם אנהא תפסד אעני אלמוגודאת כלהא צ̇רורה̈
ואד̇א פסדת כלהא מחאל אן יוגד שי לאן לם יבק̇ מן יוגד שיא ולד̇לך
ילזם אן לא יכון שי מוגוד בת̇ה̈ ונחן נשאהד אשיא מוגודה̈ והא נחן
מוגודון פילזם צ̇רורה̈ בחד̇א אלנט̇ר אן כאן ת̇ם מוגודאת כאינה̈ פאסדה̈
כמא נשאהד אן יכון ת̇ם מוגוד מא לא כ̇אין ולא פאסד והד̇א אלמוגוד
אלגיר כאין ולא פאסד לא אמכאן פסאד פיה אצלא בל הו ואגב אלוגוד
לא ממכן אלוגוד קאל איצ̇א אנה לא יכ̇לו כונה ואגב אלוגוד אן יכון
(ח, ב) ד̇לך באעתבאר ד̇אתה או באעתבאר סבבה חתי יכון | וגודה ועדמה
ממכנא באעתבאר ד̇אתה ואגבא באעתבאר סבבה פיכון סבבה הו אלואגב
אלוגוד כמא ד̇כר פי אלתאסעה̈ עשרה̈ פקד תברהן אנה לא בד צ̇רורה̈
אן יכון ת̇ם מוגוד ואגב אלוגוד באעתבאר ד̇אתה ולולאה למא כאן ת̇ם
מוגוד אצלא לא כאין פאסד ולא מא ליס בכאין ולא פאסד אן כאן ת̇ם
שי יוגד הכד̇א כמא יקול ארסטו אעני אן לא יכון כאינא ולא פאסדא
לכונה מעלולא בעלה̈ ואגבה̈ אלוגוד והד̇א ברהאן לא שך פיה ולא מדפע
ולא מנאזעה̈ אלא למן יגהל טריק אלברהאן ת̇ם נקול אן כל ואגב אלוגוד
באעתבאר ד̇אתה ילזם צ̇רורה̈ אן לא יכון לוגודה סבב כמא ד̇כר פי
אלמקדמה̈ אלעשרין ולא יכון פיה תכת̇יר מעאני אצלא כמא ד̇כר פי
אלמקדמה̈ אלחאדיה̈ ואלעשרין ולד̇לך ילזם אן לא יכון גסמא ולא קוה̈ פי
גסם כמא ד̇כר פי אלת̇אניה̈ ואלעשרין פקד תברהן בחסב הד̇א אלנט̇ר
אן ת̇ם מוגוד לאזם אלוגוד באעתבאר ד̇אתה צ̇רורה̈ והו אלד̇י לא סבב

לוגודה ולא תרכיב פיה פלד̇לך לא יכון גסמא ולא קוה̈ פי גסם והד̇א הו
אלאלאה גל אסמה וכד̇לך יתברהן בסהולה̈ אן וגוב אלוגוד באעתבאר
אלד̇את יסתחיל אן יוגד לאת̇נין לאן יכון נוע וגוב אלוגוד מעני זאידא עלי
ד̇את כל ואחד מנהמא פלא יכון ואחד מנהמא ואגב אלוגוד בד̇אתה פקט
כל ואגבא בד̇לך אלמעני אלד̇י הו נוע וגוב אלוגוד אלד̇י וגד להד̇א ולגירה
וקד יבי̇ן בוגוה עדה̈ אן אלואגב אלוגוד לא יצח̇ פיה אלת̇נויה̈ בוגה לא |
(ט, א) נד̇ ולא צ̇ד̇ עלה̈ ד̇לך כלה אלבסאטה̈ אלמחצ̇ה̈ ואלכמאל אלמחץ̇ אלד̇י
לא יפצ̇ל ענה שי כ̇ארגא ען ד̇אתה מן נועה ועדם אלעלה̈ ואלסבב מן כל
גהה̈ פלא משארכה̈ אצלא. נט̇ר ראבע פלספי איצ̇א מעלום אנא נרי
דאימא אמורא תכון באלקוה̈ פתכ̇רג אלי אלפעל וכל מא יכ̇רג מן אלקוה̈
אלי אלפעל פלה מכ̇רג כ̇ארגא ענה כמא ד̇כר פי אלמקדמה̈ אלת̇אמנה̈
עשרה̈ ובי̇ן הו איצ̇א אן ד̇לך אלמכ̇רג כאן מכ̇רגא באלקוה̈ ת̇ם צאר
מכ̇רגא באלפעל ועלה̈ כונה כאן באלקוה̈ אמא למאנע מן נפסה או לנסבה̈
מא כאנת מרתפעה̈ בינה ובין מא אכ̇רגה מן קבל פלמא חצלת תלך
אלנסבה̈ אכ̇רג באלפעל וכל ואחד מן הד̇ין יקתצ̇י מכ̇רגא̈ או מזיל עאיק
צ̇רורה̈ והכד̇א ילזם אן יקאל פי אלמכ̇רג אלת̇אני או מזיל אלעאיק והד̇א
לא ימר̇ אלי לא נהאיה̈ פלא בד מן אלאנתהא למכ̇רג מן אלקוה̈ אלי אלפעל
יכון מוגודא אבדא עלי חאלה̈ ואחדה̈ לא קוה̈ פיה אצלא אעני אנה לא
יכון פיה פי ד̇אתה שי באלקוה̈ לאנה אן כאן פי ד̇אתה אמכאן פקד יעדם
כמא ד̇כר פי אלת̇אלת̇ה̈ ואלעשרין ומחאל אן יכון הד̇א ד̇א מאדה̈ בל
מפארקא̈ כמא ד̇כר פי אלראבעה̈ ואלעשרין ואלמפארק אלד̇י לא אמכאן
פיה אצלא בל הו מוגוד בד̇אתה הו אלאלאה וקד תבי̇ן אנה לא גסם פהו
ואחד כמא ד̇כר פי אלמקדמה̈ אלסאדסה̈ עשרה̈. והד̇ה כלהא טרק ברהאניה̈
עלי וגוד אלאה ואחד לא גסם ולא קוה̈ פי גסם מע אעתקאד קדם |
(ט, ב) אלעאלם. והנא איצ̇א טריק ברהאניה̈ עלי נפי אלתגסים ואת̇באת אלוחדאניה̈
וד̇לך אנה לו כאן אלאהאן ללזם צ̇רורה̈ אן יכון להמא מעני ואחד ישתרכאן
פיה והו אלמעני אלד̇י בה אסתחק̇ כל ואחד מנהמא אן יכון אלאהא̈
ולהמא מעני אכ̇ר צ̇רורה̈ בה וקע אלתבאי̇ן וצארא את̇נין אמא באן יכון
פי כל ואחד מנהמא מעני גיר אלמעני אלד̇י פי אלאכ̇ר פיכון כל ואחד
מנהמא מרכבא מן מעניין פלא ואחד מנהמא סבבא אולא ולא לאזם אלוגוד

באעתבאר ד'אתה כל כל ואחד מנהמא ד'ו אסבאב כמא בי'ן פי אלתאסעה̈ עשרה̈ ואן כאן מעני אלתכאין מוגודא פי אחדהמא פד'לך אלד'י פיה אלמעניאן גיר ואגב אלוגוד בד'אתה. טריק אכ'ר פי אלתוחיד קד צח באלברהאן אן אלמוגוד כלה כשכ'ץ ואחד מרתבט בעצ'ה בבעץ' ואן קוי אלפלך סאריה̈ פי הד'ה אלמאדה̈ אלספליה̈ ומהייה̈ להא פיסתחיל מע הד'א אלד'י קד צח אן יכון אלאלאה אלואחד מנפרדא בגז מן אגזא הד'א אלמוגוד ואלאלאה אלת'אני ינפרד בגז אכ'ר אד' הד'א מרתבט בהד'א פלם יבק' פי אלתקסים אלא אן יכון הד'א יפעל וקתא והד'א יפעל וקתא או יכונא גמיעא יפעלאן מעא ד'אימא חתי לא יתם פעל מן אלאפעאל אלא מנהמא גמיעא אמא כון הד'א יפעל וקתא והד'א יפעל וקתא פהו מחאל מן וגוה שתי לאנה אן כאן אלזמאן אלד'י יפעל פיה אחדהמא ממכנא אן יפעל פיה אלאכ'ר פמא אלסבב אלמוגב לאן יפעל הד'א ויבטל הד'א ואן כאן אלזמאן אלד'י יפעל | פיה אחדהמא יםתנע עלי אלאכ'ר אן יפעל פיה פת'ם סבב אכ'ר הו אלד'י אוגב אמכאן אלפעל להד'א ואמתנאעה עלי הד'א אד' ואלזמאן כלה לא אכ'תלאף פיה ואלמוצ'וע ללעמל מוצ'וע ואחד מרתבט בעצ'ה בבעץ' כמא בינא ואיצ'א אן כל ואחד מנהמא יכון ואקעא תחת אלזמאן אד' עמלה מקרון בזמאן ואיצ'א אן כל ואחד מנהמא יכ'רג מן אלקוה̈ אלי אלפעל פי זמאן פעלה מא יפעל פיחתאג כל ואחד מנהמא אלי מכ'רג מן אלקוה̈ אלי אלפעל ואיצ'א יכון פי ד'את כל ואחד מנהמא אמכאן פאמא אן יכונא גמיעא יפעלאן ד'איםא כל מא פי אלוגוד חתי לא יפעל אחדהמא דון אלאכ'ר פהד'א איצ'א מחאל כמא אצף וד'לך אן כל גמלה לא יתם פעל מא אלא בגמיעהא פלא ואחד מנהא פאעלא באעתבאר ד'אתה ולא ואחד מנהא איצ'א סבבא אולא לד'לך אלפעל בל אלסבב אלאול הו אגתמאע אלגמלה̈ וקד תברהן אן אלואגב אלוגוד ילזם צ'רורה̈ אן לא יכון לה סבב ואיצ'א אן אגתמאע אלגמלה̈ פעל מא פהו מפתקר לסבב אכ'ר והו גאמע אלגמלה̈ פאן כאן אלגאמע לתלך אלגמלה̈ אלתי לא יתם אלפעל אלא בהא ואחדא פהו אלאלאה בלא שך ואן כאן אלגאמע איצ'א להד'ה אלגמלה̈ גמלה̈ אכ'רי לזם אלגמלה̈ אלת'אניה̈ מת'ל מא לזם אלגמלה̈ אלאולי פלא בד מן אלאנתהא לואחד הו אלסבב פי וגוד הד'א אלמוגוד אלואחד עלי אי וגה כאן אמא עלי גהה̈ אחדאת'ה בעד עדם או עלי גהה̈ אללזום |

פקד באן לך אוצ'א בהד'א אלטריק אן כון אלמוגוד כלה ואחדא דלנא עלי אן מוגדה ואחד. טריק אכ'ר פי נפי אלגסמאניה̈ כל גסם מרכב כמא ד'כר פי אלת'אניה̈ ואלעשרין וכל מרכב פלא בד לה מן פאעל הו אלסבב לוגוד צורתה פי מאדתה ובין הו גדא אן כל גסם קאבל ללאנקסאם ולה אבעאד פהו מחל ללאעראץ' בלא שך פלים אלגסם ואחדא לא מן גהה̈ אנקסאמה ולא מן גהה̈ תרכיבה אעני כונה את'נין באלקול לאן כל גסם אנמא הו גסם מא מן אגל מעני זאיד פיה עלי כונה גסמא פהו ד'ו מעניין צ'רורה̈ וקד תברהן אן אלואגב אלוגוד לא תרכיב פיה בוגה מן אלוגוה ובעד תקדים הד'ה אלבראהין אכ'ד פי תלכ'יץ טריקנא נחן כמא וערנא:

פצל ב

הד'א אלגסם אלכ'אמס והו אלפלך לא יכ'לו מן אן יכון אמא כאינא פאסדא ואלחרכה̈ איצ'א כאינה̈ פאסדה̈ או יכון גיר כאין ולא פאסד כמא יקול אלכ'צם פאן כאן אלפלך כאינא פאסדא פמוגדה בעד אלעדם הו אלאלאה גל אסמה והד'א מעקול אול לאן כל מא וגד בעד אלעדם פלה מוגד צ'רורה̈ ומחאל אן יוגד ד'אתה ואן כאן הד'א אלפלך לם יזל ולא יזאל הכד'א מתחרכא חרכה̈ ד'איםה̈ סרמדיה̈ לזם כחסב אלמקדמאת אלתי תקדמת אן יכון | מחרכה̈ הד'ה אלחרכה̈ אלסרמדיה̈ לא גסמא ולא קוה̈ פי גסם והו אלאלאה גל אסמה פקד באן לך אן וגוד אלאלאה תעאלי והו אלואגב אלוגוד אלד'י לא סבב לה ולא אמכאן לוגודה באעתבאר ד'אתה דלת אלבראהין אלקטעיה̈ אליקיניה̈ עלי וגודה סוי כאן אלעאלם חאדת'א בעד עדם או כאן גיר חאדת' בעד עדם וכד'לך דלת אלבראהין עלי כונה ואחדא וליס בגסם כמא קדמנא לאן אלברהאן עלי כונה ואחדא וליס בגסם קד יצח סוי כאן אלעאלם חאדת'א בעד עדם או לם יכן כד'לך כמא בינא פי אלטריק אלת'אלת' מן אלטרק אלפלספיה̈ וכמא בינא נפי אלגסמאניה̈ ואת'באת אלוחדאניה̈ באלטרק אלפלספיה̈ וקד חסן ענדי אן אתמם ארא אלפלאספה̈ ואבין ד'לאילהם פי וגוד אלעקול אלמפארקה̈ ואבין מטאבקה̈ ד'לך לקואעד שריעתנא אעני וגוד אלמלאיכה̈ ואתמם הד'א אלגרץ' ובעד ד'לך ארגע למא וערת בה מן אלאסתדלאל עלי חדת' אלעאלם אד' אכבר דלאילנא עלי ד'לך לא תצח ולא תתבין אלא בעד מערפה̈ וגוד אלעקול אלמפארקה̈ וכיף אסתדל עלי וגודהא

ולא בד קבל דלך כלה מן תקדים מקדמה הי סראג מניר לכפאיא הדה
למקאלה בגמלתהא מא תקדם מן פצולהא ומא יתאכר והי הדה אלמקדמה.
מקדמה. אעלם אן מקאלתי הדה מא כאן קצדי בהא אן אולף שיא
פי אלעלם אלטביעי או אלכץ מעאני אלעלם אלאלאהי עלי בעץ מדאהב
או אברהן מא תברהן מנהא ולא כאן קצדי פיהא | אן אלכץ ואקתצב
היאה אלאפלאך ולא אן אכבר בעדדהא אד אלכתב אלמולפה פי גמיע
דלך כאפיה ואן לם תכן כאפיה פי גרץ מן אלאגראץ פלים אלדי אקולה
אנא פי דלך אלגרץ אחסן מן כל מא קיל ואנמא כאן אלגרץ בהדה
אלמקאלה מא קד אעלמתך בה פי צדרהא והו תביין משכלאת אלשריעה
ואטהאר חקאיק בואטנהא אלתי הי אעלי מן אפהאם אלגמהור פלדלך
ינבגי לך אדא ראיתני אתכלם פי אתבאת אלעקול אלמפארקה ופי עדדהא
או פי עדד אלאפלאך ופי אסבאב חרכאתהא או פי תחקיק מעני אלמאדה
ואלצורה או פי מעני אלפיץ אלאלאהי ונחו הדה אלמעאני פלא תטן או
יכטר בבאלך אני אנמא קצדת לתחקיק דלך אלמעני אלפלספי פקט אד
תלך אלמעאני קד קילת פי כתב כתירה וברהן עלי צחה אכתרהא כל
אנמא אקצד לדכר מא יבין משכל מן משכלאת אלשריעה בפהמה ותנחל
עקד כתירה במערפה דלך אלמעני אלדי אלכצה וקד עלמת מן צדר
מקאלתי הדה אן קטבהא אנמא ידור עלי תביין מא ימכן פהמה מן
מעשה בראשית ומעשה מרכבה ותביין משכלאת תתעלק באלנבוה
ובמערפה אלאלאה פכל פצל תגדני נתכלם פיה פי תביין אמר קד ברהן
פי אלעלם אלטביעי או אמר תברהן פי אלעלם אלאלאהי או תבין אנה
אולי מא יעתקד או אמר יתעלק במא תבין פי אלתעאלים פאעלם אנה
מפתאח צרורה לפהם שי מן כתב אלנבוה | אעני מן אמתאלהא ואסראדהא
ומן אגל דלך דכרתה ובינתה ואוצחתה למא יפידנא מן מערפה מעשה
מרכבה או מעשה בראשית או תביין אצל פי מעני אלנבוה או
פי אעתקאד ראי צחיח מן אלאעתקאדאת אלשרעיה ובעד תקדים הדה
אלמקדמה ארגע אלי אתמאם מא נאשבנאה:

פצל ג

אעלם אן הדה אלארא אלתי ראהא ארסטו פי אסבאב חרכה אלאפלאך
אלתי מנהא אסתכרג וגוד עקול מפארקה ואן כאנת דעאוי לא
יקום עליהא ברהאן לכנהא הי אקל אלארא אלתי תקאל שכוכא ואנטראהא
עלי נטאם כמא יקול אלאסכנדר פי מבאדי אלכל והי איצא אקאויל
תטאבק אקאויל כתירה מן אקאויל אלשריעה ובכאצה בחסב מא יבין פי
אלמדרשות אלמשהורה אלתי לא שך אנהא לחכמים כמא סאבין
פלדלך אתי באראיה ובדלאילה חתי אלתקט מנהא מא הו מואפק לשריעה
מטאבק לאקאויל אלחכמים זכרם לברכה:

פצל ד

אמא אן אלפלך דו נפס פדלך בין ענד אלתאמל ואנמא יוהם אלסאמע
אן הדא אמר עסיר אלאדראך או | יסתבעדה איצא כונה יתכיל
קולנא דו נפס אנהא כנפס אלאנסאן או אלחמאר ואלתור וליס הדא מעני
אלקול בל מעני אלקול אן חרכתה אלמכאניה דליל עלי כונה פיה מבדא
בה יתחרך בלא שך ודלך אלמבדא הו נפס בלא שך ולא ריב וביאן דלך
לאנה מן אלמחאל אן תכון חרכתה אלדוריה כחרכה אלחגר אלמסתקימה
אלי אספל או כחרכה אלנאר אלי פוק חתי יכון מבדא תלך אלחרכה
טביעה לא נפסא לאן אלדי יתחרך הדה אלחרכה אלטביעיה אנמא יחרכה
דלך אלמבדא אלדי פיה אדא כאן פי גיר מוצעה ליטלב מוצעה פאדא וצל
מוצעה סכן והדא אלפלך מתחרך פי מכאנה בעינה דורא וליס בכונה איצא
דא נפס ילזם אן יתחרך הכדא לאן כל די נפס אנמא יתחרך מן אגל
טביעה או מן אגל תצור אעני בקולי הנא טביעה קצוד אלמואלף ואלהרב
מן אלמכאלף ולא פרק אן יכון מחרכה לדלך מן כארג כהרב אלחיואן מן
חר אלשמס וקצדה מוצע אלמא אדא עטש או יכון מחרכה כיאל פאן
בתכיל אלמכאלף ואלמואלף איצא יתחרך אלחיואן והדא אלפלך לים יתחרך
להרב מן מכאלף או טלב מואלף לאן מא אליה יתחרך פמנה יתחרך וכל
מא מנה יתחרך פאליה יתחרך ואיצא פאנה לו כאנת חרכתה מן אגל הדא
ללזם אן כאן יצל נחו מא תחרך אליה ויסכן לאנה אן כאן יתחרך לטלב

שי או ללהרב מן שי ולא ימכן חצול ד̇לך אבדא פצארת אלחרכה̈ עבת̇א̈
פהד̇ה̈ אלחרכה̈ אלרודיה̈ | אד̇א̈ אנמא הי בתצו̈ר מא יקצ̇י לה ד̇לך לתצור
אן יתחרך הכד̇א ולא יכון תצו̈ר אלא בעקל פאלפלך אד̇א̈ דו עקל ולים
כל מן לה עקל יתצור בה מעני מא ותכון לה נפס בהא ימכנה אן יתחרך
יתחרך ענד מא יתצור לאן אלתצור וחדה לא יוג̇ב חרכה̈ קד בי̈ן הד̇א פי
אלפלספה̈ אלאולי והו בי̈ן לאנך תג̇ד מן ד̇אתך אנך תתצור מעאני כת̇ירה̈
ואנת קאדר עלי אלחרכה̈ אליהא לכנך לא תתחרך להא בוג̇ה חתי יחדת̇
לך אשתיאק צ̇רורה̈ לד̇לך אלמעני אלד̇י תצורתה וחיניד̇ תתחרך לתחציל
מא תצורתה פקד באן איצ̇א אן ליסת אלנפס אלתי בהא תכון אלחרכה̈
ולא אלעקל אלד̇י בה יתצור אלשי כאפי̇ין פי חדות̇ מת̇ל הד̇ה̈ אלחרכה̈
חתי יקתרן בד̇לך אשתיאק לד̇לך אלמעני אלמתצור פילזם איצ̇א מן הד̇א
אן יכון אלפלך לה אשתיאק למא תצורה והו אלשי אלמעשוק והו אלאלאה
תעאלי אסמה ובהד̇ה̈ אלג̇הה̈ קאל יחר̈ך אלאלאה אלפלך אעני בכון אלפלך
ישתאק אלתשבה̇ כמא אדרך והו ד̇לך אלמעני אלמתצו̈ר אלד̇י הו פי גאיה̈
אלבסאטה̈ ולא תגי̈ר פיה אצלא ולא תג̇ד̈ד חאלה̈ ואלכ̇יר מנה פאיץ̇
דאימא ולא ימכן ד̇לך ללפלך מן חית̇ הו ג̇סם אלא אן יכון פעלה חרכה̈
דור לא גיר פאן הד̇א גאיה̈ מא ימכן פי אלג̇סם אן ידום פעלה עליה והי
אבסט חרכה̈ תכון ללג̇סם ולא יכון פי ד̇את̇ה תגיר ולא פי פיץ̇ מא ילזם
ען חרכתה מן אלכ̇יראת. פלמא תבי̈ן לארסטו הד̇א כלה רג̇ע ותאמ̈ל
פוג̇ד אלאפלאך | כת̇ירה̈ באלברהאן וחרכה̈ הד̇א מכ̇אלפה̈ לחרכה̈ הד̇א
באלסרעה̈ ואלבטו̇ וג̇הה̈ אלחרכה̈ ואן כאן יעמ̈הא כלהא אלחרכה̈ אלדוריה̈
פלזם בחסב אלנט̇ר אלטביעי אן יעתקד אן אלמעני אלד̇י תצו̈רה הד̇א
אלפלך חתי תחר̈ך אלחרכה̈ אלסריעה̈ פי יום ואחד גיר אלמעני אלד̇י
תצו̈רה הד̇א אלפלך אלד̇י תחר̈ך חרכה̈ ואחדה̈ פי ת̇לאת̇ין סנה̈ פקטע
קטעא אן ת̇ם עקול מפארקה̈ עלי עדד אלאפלאך כל פלך מנהא ישתאק
ד̇לך אלעקל אלד̇י הו מבדאה והו מחר̈כה הד̇ה̈ אלחרכה̈ אלכ̇אצה̈ בה
וד̇לך אלעקל הו מחר̈ך ד̇לך אלפלך ולם יקטע ארסטו ולא גירה באן עדד
אלעקול עשרה̈ או מאיה̈ בל ד̇כר אנהא עלי עדד אלאפלאך חתי אנה כאן
יט̇ן̈ פי זמאנה אן אלאפלאך כ̇מסון פקאל ארסטו אן כאן אלאמר כד̇לך
פאלעקול אלמפארקה̈ כ̇מסון לאן כאנת אלתעאלים פי זמאנה קלילה̈ ומא

כאנת כמלת וכאנוא יט̇נ̈ון אן כל חרכה̈ תחתאג̇ פלכא ולם יעלמוא אן מן
מיל אלפלך לואחד תחדת̇ חרכאת טראו̈ה̈ כת̇ירה̈ כאנך קלת̇ חרכה̈ לטול
וחרכה̈ אלמיל ואלחרכה̈ אלטראיה̈ איצ̇א ענד דאירה̈ אלאפק פי סעה̈
אלמשארק ואלמגארב ולים הד̇א גרצ̇נא ונרג̇ע למא כ̇נ̈א פיה אמא קול
אלמתאכ̇רין מן אלפלאספה̈ אן אלעקול אלמפארקה̈ עשרה̈ לאנהם עד̈וא
אלאכר אלמכוכבה̈ ואלמחיט ואן כאן פי בעץ̇ תלך אלאכר עדה̈ אפלאך
ואלאכר פי עדדהם תסע אלמחיט באלכל ופלך אלכואכב אלת̇אבתה̈
ואפלאך אלסבעה̈ | כואכב ואלעקל אלעאשר הו אלעקל אלפע̈אל אלד̇י דל
עליה כ̇רוג̇ עקולנא מן אלקוה̈ אלי אלפעל וחצול צור אלמוג̇ודאת לכאינה̈
אלפאסדה̈ בעד אן לם תכן פי מואד̈הא אלא באלקוה̈ וכל מא יכ̇רג̇ מן
אלקוה̈ אלי אלפעל פלה צ̇רורה̈ מכ̇רג̇ כ̇ארג̇א̈ ענה וינבגי אן יכון למכ̇רג̇
מן נוע אלמכ̇רג̇ לאן אלנג̇אר מא יעמל אלכ̇זאנה̈ מן חית̇ הו צאנע בל מן
חית̇ פי ד̇הנה צורה̈ אלכ̇זאנה̈ וצורה̈ אלכ̇זאנה̈ אלתי פי ד̇הן אלנג̇אר הי
אלתי אכ̇רג̇ת צורה̈ אלכ̇זאנה̈ לפעל וחצ̈לתהא פי אלכ̇שב כד̇לך בלא שך
מעטי אלצורה̈ צורה̈ מפארקה̈ ומוג̇ד אלעקל עקל והו אלעקל אלפע̈אל חתי
תכון נסבה̈ אלעקל אלפעאל ללאסטקסאת ומא תרכ̈ב מנהא נסבה̈ כל עקל
מפארק אלכ̇אציץ̇ בכל פלך לד̇לך אלפלך ונסבה̈ אלעקל באלפעל אלמוג̇וד
פינא אלד̇י הו מן פיץ̇ אלעקל אלפעאל ובה נדרך אלעקל אלפעאל נסבה̈
עקל כל פלך אלמוג̇וד פיה אלד̇י הו פיה מן פיץ̇ אלמפארק ובה ידרך
אלמפארק ויתצורה וישתאק ללתשבה̇ בה פיתחרך ויטרד לה איצ̇א לאמר
אלד̇י קד תברהן והו אן אללה עז וג̇ל לא יפעל אלאשיא מבאשרה̈ פכמא
אנה יחרק בוסאטה̈ אלנאר ואלנאר תתחרך בוסאטה̈ חרכה̈ אלפלך ואלפלך
איצ̇א יתחרך בוסאטה̈ עקל מפארק ותכון אלעקול הי אלמלאיכה̈ למקרבון
אלד̇ין בוסאטתהם תתחרך לאפלאך ולמא כאנת למפארקה̈ לא ימכן פיהא
תעד̈ד בוג̇ה מן ג̇הה̈ | אכ̇תלאף ד̇ואתהא אד̇ הי לא ג̇סם לזם בחסב ד̇לך
אן יכון אלאלאה תעאלי ענדה הו אלד̇י אוג̇ד אלעקל אלאול אלד̇י ד̇לך
אלעקל מחר̈ך אלפלך אלאול עלי אלג̇הה̈ אלתי בינ̈א ואלעקל אלד̇י יחר̈ך
אלפלך אלת̇אני אנמא עלתה ומבדאה אלעקל אלאול והכד̇א חתי יכון
אלעקל אלד̇י יחר̈ך אלפלך אלד̇י ילינא הו עלה̈ אלעקל אלפעאל ומבדאה
וענדה ינתהי וג̇וד אלמפארקה̈ כמא אן אלאג̇סאם איצ̇א תבתדי מן לפלך

אלאעלי ותנתהי ענד אלאסטקסאת ומא תרכב מנהא ולא יצח אן יכון
אלעקל אלמחרך ללפלך אלאעלי הו אלואגב אלוגוד אד קד שארך לעקול
אלאכר פי מעני ואחד והו תחריך אלאגסאם וכאין כל ואחד לאכר במעני
פצאר כל ואחד מן אלעשרה דא מעניין פלא בד מן סבב אול לדלך הדא
הו קול ארסטו וראיה ודלאילה עלי הדה אלאשיא מבסוטה חסב אחתמאלהא
פי כתב תבאעה פיכון חאצל כלאמה כלה אן אלאפלאך כלהא אגסאם
חיה דאת נפס ועקל תתצור ותדרך אלאלאה ותדרך מבאדיהא ואן פי
אלוגוד עקול מפארקה לא פי גסם אצלא כלהא פאיצה ען אללה תעאלי
והי אלוסאיט בין אללה ובין הדה אלאגסאם כלהא והאנא אבין לך מא
פי שריעתנא מן מטאבקה הדה אלארא ומא פיהא מן מכאלפתהא פי
פצול תאתי: ‖

פצל ה

(טו, א)

אמא אן אלאפלאך חיה נאטקה אעני מדרכה פהדא חק יקין איצא מן
גהה אלשריעה ואנהא ליסת אגסאמא מיתה כאלנאר ואלארץ כמא
טן אלגהאל כל הי כמא קאלת אלפלאספה חיואנאת מטיעה לרבהא תסבחה
ותמגדה אי תסביח ואי תמגיד קאל השמים מספרים כבוד אל
וגו'[1] ומא אבעד ען תצור אלחק מן טן אן הדה לסאן אלחאל ודלך אן
לשון הגדה וספור לם תוקעהמא אלעבראניה מעא אלא עלי די עקל
ואלדליל אלואצח עלי כונה יצף חאלהא פי דאתהא אעני חאל אלאפלאך
לא חאל אעתבאר אלנאס בהא קולה אין אמר ואין דברים בלי
נשמע קולם[2] פקד בין וצרח אנה יצף דאתהא אנהא תסבח אללה
ותכבר בעגאיבה בלא כלאם שפה ולסאן והו אלצחיח לאן אלדי יסבח
באלכלאם אנמא יכבר במא תצור ונפס דלך אלתצור הו אלתסביח אלחקיקי
אמא אללפט בה פהו לתעלים אלגיר או ליבין ען נפסה אנה אדרך קד
קאל אמרו בלבבכם על משכבכם ודמו סלה[3] כמא בינא[4]
והדא דליל שרעי לא ינאכרה אלא גאהל או מעאנד אמא ראי אלחכמים
פי דלך פמא אראה יחתאג אלי ביאן ולא אלי דליל תאמל תרתיבהם פי
ברכת הירח ומא יתכרר פי אלצלואת ונצוץ אלמדרשות פי קולה

1) תהלים יט, ב. 2) שם שם, ד. 3) שם ד, ה. 4) חלק א פ' נ ופ' סד.

(טו, ב)

וצבא השמים לך משתחוים[1] ופי קולה ברן יחד כוכבי
בקר ויריעו כל בני אלהים[2] והדא פי כלאמהם כתיר ופי
בראשית רבה[3] קאלוא פי קולה תעאלי והארץ היתה תהו
ובהו[4] קאלוא תוהא ובוהא יעני תתואיל ותתצור עלי סו קסמהא
אעני אלארץ אמרה אני והן נבראו כאחת יעני אלארץ ואלסמאואת
העליונים חיים והתחתונים מתים פקד צרחוא איצא בכון
אלסמאואת אגסאמא חיה לא אגסאמא מיתה כאלאסטקסאת פקד תבין לך
אן אלדי קאלה ארסטו איצא פי כון אלפלך מדרכא מתצורא מטאבק
לאקאויל אנביאינא וחמלה שריעתנא והם אלחכמים ז"ל. ואעלם אן
כל אלפלאספה מגמעון עלי כון תדביר הדא אלעאלם אלספלי יתם באלקוי
אלפאיצה עליה מן אלפלך כמא דכרנא[5] ואן אלאפלאך מדרכה למא
תדברה עאלמה בה והדה איצא נצת בה אלתורה וקאלת אשר חלק
י"י אלהיך אותם לכל העמים[6] יעני אנה געלהא ואסטה לתדביר
אלכלק לא אן תעבד וקיל בביאן ולמשול ביום ובלילה ולהבדיל
וגו'[7] ומעני אלמשילה אלאסתילא באלתדביר והו מעני זאיד עלי מעני
אלצו ואלטלאם אלדי הו עלה אלכון ואלפסאד אלקריבה לאן מעני אלצו
ואלטלאם הו אלמקול ענה ולהבדיל בין האור ובין החשך[8]
ומחאל אן יכון אלמדבר לאמר מא לא יעלם דלך אלאמר אלדי ידברה
אדא עלם חקיקה אלתדביר עלי מא דא תקע הנא וסנבסט פי הדא אלמעני
קולא אכר: ‖

פצל ו

(יו, א)

אמא אן אמלאיכה מוגודון פהדא ממא לא יחתאג אן יותי עליה בדליל
שרעי לאן אלתורה קד נצת דלך פי עדה מואצע וקד עלמת אן
אלהים אסם אלחכאם עד האלהים יבא דבר שניהם[9] ולדלך
אסתעיר הדא אלאסם ללמלאיכה וללאלה לכונה חאכמא עלי אלמלאיכה
ולדלך קאל כי י"י אלהיכם[10] והדא כטאב לנוע אלאנסאן כלה תם

1) נחמיה ט, ו; השוה סנהדרין צא, ב. 2) איוב לח, ז; השוה חולין צא, ב.
3) פ' ב. 4) בראשית א, ב. 5) חלק א' פ' ע"ב ע' 129. 6) דברים ד, יט.
7) בראשית א, יח. 8) שם שם. 9) שמות כב, ח. 10) דברים י, יז.

קאל הוא אלהי האלהים יעני אלאה אלמלאיכה̈ ואדני האדנים
סי̈ר אלאפלאך ואלכואכב אלתי הי אדונים לכל גסם סואהא פהד̇א הו
אלמעני לא אן יכון אלהים ואדנים מן נוע אלאנסאן אד̇ הם אכ̇ם̈
מן ד̇לך ולא סימא אן קולה אלהיכם יעם̈ כל נוע אלאנסאן ראיסה
ומרווסה ולא ימכן אן יכון אלמראד בה איצ̇א אנה תעאלי סיד כל מא
יעתקד פיה אלוהיה̈ מן חג̇ר ועוד אד̇ לא פכ̇ר ולא תעט̇ים פי כון אלאלאה
סיד אלחג̇ר ואלכ̇שבה̈ וקטעה̈ מסבוך ואנמא אלמראד אנה תעאלי אלחאכם
עלי אלחכאם אעני אלכ̇לאיכה̈ וסיד אלאפלאך וקד תקד̈ם לנא פי הד̇ה
אלמקאלה̈ פצל פי תביין אן אלמלאיכה̈ ליסת אג̇סאמא 1) פהד̇א איצ̇א
הו אלד̇י קאלה ארסטו גיר אן הנא אכ̇תלאף אסמיה̈ הו יקול עקול מפארקה̈
ונחן נקול מלאכים ואמא קולה הו אן הד̇ה אלעקול אלמפארקה̈ הי
איצ̇א ואסטה̈ | בין אללה תעאלי ובין אלמוג̇ודאת ואן בוסאטתהא תתחרך
אלאפלאך אלד̇י ד̇לך סבב כון אלכאינאת פאן הד̇א איצ̇א הו נצוץ אלכתב
כלהא לאנך לא תג̇ד קט פעלא יפעלה אללה אלא על ידי מלאך וקד
עלמת אן מעני מלאך רסול פכל מנפד̇ אמר הו מלאך חתי אן חרכאת
אלחיואן ולו אלגיר נאטק ינץ̈ אלכתאב פיהא אנהא על ידי מלאך
אד̇א כאנת תלך אלחרכה̈ ופ̇ק גרץ̇ אלאלאה אלד̇י ג̇על פיה קוה̈ תחר̈כה
תלך אלחרכה̈ קאל אלהי שלח מלאכה וסגר פום אריותא
ולא חבלוני 2) וחרכאת אתון בלעם כלהא על ידי מלאך
חתי אן אלאסטקסאת תתסמי איצ̇א מלאכים עשה מלאכיו רוחות
משרתיו אש לוהט 3) וסיבין לך אן מלאך יקאל עלי אלרסול מן
אלנאס וישלח יעקב מלאכים 4) ויקאל עלי אלנבי ויעל מלאך
י"י מן הגלגל אל הבכים 5) וישלח מלאך ויוצאנו
ממצרים 6) ויקאל עלי אלעקול אלמפארקה̈ אלתי תט̇הר ללאנביא
במראה הנבואה ויקאל עלי אלקוי אלחיואניה̈ כמא נבי̈ן וכלאמנא
הנא אנמא הו פי אלמלאכים אלד̇ין הם עקול מפארקה̈ פאן שריעתנא
לא תנכר כונה תעאלי ידב̈ר הד̇א אלוג̇וד בוסאטה̈ אלמלאכים נץ
אלחכמים פי קול אלתורה נעשה אדם בצלמנו 7) וקולה הבה

1) חלק א פ׳ מט. 2) דניאל ו, כג. 3) תהלים קד, ד.
4) בראשית לב, ד. 5) שופטים ב, א. 6) במדבר כ, טז. 7) בראשית א, כו.

נרדה 1) אלד̇י ד̇לך לשון רבים קאלוא 2) כביכול שאין הקב"ה
עושה דבר עד שמסתכל בפמליא של מעלה ואעג̇ב מן קולהם
מסתכל פאנה בהד̇א אלנץ בעינה יקול אפלאטון פאן אללה ינט̇ר פי
עאלם אלעקול | פיפיץ̇ ענה אלוג̇וד ופי מואצ̇ע קאלוא הכד̇א מטלקא אין
הקב"ה עושה דבר עד שנמלך בפמליא של מעלה 3) ופמליא
הו אלעסכר פי לגה̈ יונאן ופי בראשית רבה 4) איצ̇א קיל ופי מדרש
קהלת את אשר כבר עשוהו 5) עשהו לא נאמר אלא
עשוהו כביכול הוא ובית דינו נמנו על כל אבר ואבר
שבך והושיבו אותו על כנו שנאמר הוא עשך ויכוננך 6)
ופי בראשית רבה 7) איצ̇א קאלוא כל מקום שנאמר וי"י
הוא ובית דינו ולים אלקצד בהד̇ה אלנצוץ כלהא מא יט̇נ̈ה אלג̇האל
באן ת̇ם כלאם תעאלי או פכרה̈ או רויה̈ או משורה̈ ואסתעאנה̈ בראי
אלגיר וכיף יסתעין אלכ̇אלק במא כ̇לק בל הד̇א כלה תצריח באן ולו
ג̇זאיאת אלוג̇וד חתי כ̇ל̇ק אלאעצ̇א מן אלחיואן עלי מא הי עליה כל ד̇לך
בוסאטה̈ מלאיכה̈ לאן אלקוי כלהא מלאיכה̈ מא אשד̈ עמא אלג̇הל ומא
אצ̇ר̈ה לו קלת לרג̇ל מן אלד̇ין יזעמון אנהם חכמי ישראל אן אלאלאה
יבעת̇ מלאכא ידכ̇ל פי בטן אלאמראה̈ ויצו̈ר ת̇ם אלג̇נין לאעג̇בה ד̇לך
וקבלה וירי הד̇א עט̇מה̈ וקדרה̈ פי חק אלאלאה וחכמה̈ מנה תעאלי מע
אעתקאדה איצ̇א אן אלמלאך גסם מן נאר מחרקה̈ מקדארה קדר ת̇לת̇
אלעאלם באסרה וירי הד̇א כלה ממכנא פי חק אללה אמא אד̇א קלת לה
אן אללה ג̇על פי אלמני קוה̈ מצו̈רה̈ תשכ̈ל הד̇ה אלאעצ̇א ותכ̇ט̈טהא והי
אלמלאך או אן אלצור כלהא מן פעל אלעקל אלפעאל והו אלמלאך והו
שרו של עולם אלד̇י יד̇כרה אלחכמים | דאימא נפר מן ד̇לך לאנה
לא יפהם מעני הד̇ה אלעט̇מה̈ ואלקדרה̈ אלחקיקיה̈ והי איג̇אד אלקוי
אלפאעלה̈ פי אלשי אלתי לא תדרך בחאס̈ה̈ קד צרחוא אלחכמים ז"ל
למן הו חכם אן כל קוה̈ מן אלקוי אלבדניה̈ מלאך נאהיך אלקוי
אלמבת̇ות̇ה̈ פי אלעאלם ואן כל קוה̈ להא פעל מא ואחד מכ̇צוץ ולא יכון

1) בראשית יא, ז. 2) השוה הלאה; הבטוי „מסתכל" איננו לא בתלמודים ולא בבראשית רבה. 3) סנהדרין לח, ב; ירושלמי סנהדרין פ׳ א. 4) פ׳ יב.
5) קהלת ב, יב. 6) דברים לב, ו. 7) פ׳ נא.

להא פעלאן פי בראשית רבה[1]) תני אין מלאך עושה שתי שליחות ואין שני מלאכים עושין שליחות אחת והדה הי חאל גמיע אלקוי וממא יאכד ענדך כון אלקוי אלשכציה אלטביעיה ואלנפסאניה תתסמי מלאכים קולהם פי עדה מואצע ואצלה פי בראשית רבה[2]) בכל יום הקב"ה בורא כת של מלאכים ואומרים לפניו שירה והולכין להם ולמא אעתרץ הדא אלקול בקול ידל עלי כון אלמלאיכה תאבתין וכדלך תבין מראת אן אלמלאיכה חיים וקיימים פכאן אלגואב אן מנהם תאבת ומנהם תאלף והכדא לאמר באלחקיקה אן הדה אלקוי אלשכציה כאינה פאסדה עלי אסתמראר ואנואע תלך אלקוי באקיה לא תכתל והנאך[3]) קיל פי קצה יהודה ותמר אמר ר' יוחנן בקש לעבור וזמן לו הקב"ה מלאך שהוא ממונה על התאוה יעני קוה אלאנעאט פקד סמי הדה אלקוה איצא מלאך וכדא תגדהם דאימא יקולון מלאך שהוא ממונה על כך וכך לאן כל קוה וכלהא אללה תעאלי באמר מן אלאמור פהי מלאך הממונה על אותו דבר ונץ מדרש קהלת[4]) בשעה שאדם ישן נפשו אומרת למלאך | ומלאך לכרוב פקד צרחוא למן יפהם ויעקל באן אלקוה אלמתכילה איצא תתסמי מלאך ואן אלעקל יתסמי כרוב פמא אחסן הדא למן יעלם ומא אסמגה ענד אלגהאל אמא כון כל צורה ירי פיהא מלאך פהי במראה הנבואה פקד קלנא פי דלך אנת תגד אנביא ירון מלאכים כאנה שכץ אנסאן והנה שלשה אנשים[5]) ומנהם מן יראה כאנה אנסאן מהול מכהת קאל ומראהו כמראה מלאך האלהים נורא מאוד[6]) ומנהם מן יראה נארא וירא מלאך י"י אליו בלבת אש[7]) והנאך[8]) קיל אברהם שהיה כחו יפה נדמו לו כדמות אנשים לוט שהיה כחו רע נדמו לו כדמות מלאכים והדא סר גבוי עטים וסיקע אלכלאם פי אלנבוה במא יליק והנאך[9]) קיל

1) פ' נ. 2) פ' עח; השוה איכה רבתי לפרק ג, כג וחגיגה יד, א.
3) בראשית רבה פ' פה. 4) לפרק י, כ. 5) בראשית יח, ב.
6) שופטים יג, ו. 7) שמות ג, ב. 8) בראשית רבה פ' נ.
9) שם; לשון המדרש: ...קראן אנשים משעשו שליחותן מלאכים.

עד שלא עשו שליחותן אנשים ומשעשו שליחותן לבשו מלאכות פתאמל כיף בין מן כל גהה אן מעני מלאך הו פעל מא ואן כל מראה מלאך אנמא הו במראה הנבואה וכחסב חאלה אלמדרך פלים פי מא דכרה ארסטו איצא פי הדא אלמעני שי יכאלף אלשריעה כל אלדי יכאלפנא פי הדא כלה כונה יעתקד הדה אלאשיא כלהא קדימה ואנהא אמור לאזמה ענה תעאלי הכדא ונחן נעתקד אן כל הדא מכלוק ואן אללה כלק אלעקול אלמפארקה וגעל פי אלפלך קוה אלשוק להא והו אלדי כלק אלעקול ואלאפלאך וגעל פיהא הדה אלקוי אלמדברה פי הדא נכאלפה ותסמע דאיה וראי אלשריעה אלחאקה פי חדות אלעאלם: |

פצל ז

קד בינא אשתראך אסם מלאך ואנה יעם אלעקול ואלאפלאך ואלאסטקסאת לאן כלהא מנפדה אמר לכן לא תטן אן אלאפלאך או אלעקול במנזלה סאיר אלקוי אלגסמאניה אלתי הי טביעה ולא תדרך פעלהא בל אלאפלאך ואלעקול מדרכה אפעאלהא ומכתארה ומדברה לכן ליס מתל אכתיארנא ולא תדבידנא אלדי הו כלה באמור מתגדדה קד נצת אלתורה במעאני נבהתנא עלי דלך קאל אלמלאך ללוט כי לא אוכל לעשות דבר וגו'[1]) וקאל לה לתכליצה הנה נשאתי פניך גם לדבר הזה[2]) וקאל השמר מפניו ושמע בקולו אל תמר בו כי לא ישא לפשעכם כי שמי בקרבו[3]) פהדה כלהא תדלך עלי אדראכהם לאפעאלהם וכונהם להם אראדה ואכתיאר פי מא פוץ להם מן אלתדביר כמא לנא אראדה פי מא פוץ לנא ואקדרנא עליה פי אצל כוננא גיר אן נחן קד נפעל אלאנקץ ויתקדם תדבירנא ופעלנא אלאעדאם אמא אלעקול ואלאפלאך פליסת כדלך בל תפעל אלכיר אבדא ולים ענדהא אלא אלכיר כמא נבין פי פצול וכל מא להא מוגוד באלכמאל ואלפעל דאימא מנד וגדת: |

1) בראשית יט, כב. 2) שם שם, כא. 3) שמות כג, כא.

פצל ח

(ים, א)

מן אלארא אלקדימה אלדאיעה ענד אלפלאספה ועאמה אלנאס אן לחרכה אלאפלאך אצואת האילה גדא עטימה וכאן דלילהם עלי דלך באן קאלוא אן אלאגראם אלצגירה אלתי לדינא אדא תחרכת חרכה מסרעה סמעת להא קעקעה עטימה וטנין מזעג פנאהיך אגראם אלשמס ואלקמר ואלכואכב עלי מא הי עליה מן אלעטם ואלסרעה ושיעה פיתאגורס כלהא תעתקד אן להא אצואת מלדה מתנאסבה מע עטמהא כתנאסב אלחאן אלמוסיקי ולהם אעטא עלל פי כוננא לא נסמע תלך אלאצואת אלהאילה אלעטימה והדא אלראי משהור פי מלתנא איצא אלא תרי אלחכמים יצפון עטם צות אלשמס פי חין גריהא כל יום פי אלפלך 1) וכדא ילזם פי אלכל אמא ארסטו פיאבי הדא ויבין אן לא צות להא אנת תגד דלך פי כתאבה פי אלסמא פמן הנאך תפהם הדא ולא תסתשנע כון ראי ארסטו מכאלפא לראי אלחכמים ז"ל פי דלך לאן הדא אלראי אעני כון להא אצואת אנמא הו תאבע לאעתקאד גלגל קבוע ומזלות חוזרים 2) וקד עלמת תרגיחהם ראי חכמי אומות העולם עלי ראיהם פי הדה אלאמור אלהיאיה והו קולהם בביאן ונצחו חכמי אומות העולם והדא צחיח לאן אלאמור אלנטריה אנמא תכלם פיהא כל מן תכלם בחסב מא ודי אליה אלנטר פלדלך יעתקד מא צח ברהאנה:

פצל ט

(ים, ב)

קד בינא לך אן עדד אלאפלאך לא יתחרר פי זמאן ארסטו ואן אלדין עדוא אלאפלאך פי זמאננא תסעה אנמא עדוא אלכרה אלואחדה אלמשתמלה עלי עדה אפלאך כמא יבין למן נטר פי עלם אלהיאה פלדלך לא תסתשנע איצא קול בעץ אלחכמים ז"ל 3) שני רקיעים הם שנאמר הן לי"י אלהיך השמים ושמי השמים 4) לאן קאיל הדא אלקול עד כרה אלכואכב כלהא כרה ואחדה אעני אלאפלאך אלתי פיהא כואכב ועד כרה אלפלך אלמחיט אלדי לא כוכב פיה כרה תאניה

1) יומא כ, ב; השוה בראשית רבה פ׳ ו. 2) פסחים צד, ב.
3) חגיגא יב, ב. 4) דברים י, יד.

פקאל שני רקיעים הם ואנא אקדם לך מקדמה יחתאג אליהא פי גרץ קצדתה פי הדא אלפצל והי הדה. אעלם אן פלך אלזהרה ועטארד מכתלף פיהמא בין אלאואיל מן אהל אלתעאלים הל המא פוק אלשמס או תחת אלשמס לאן ליס תם ברהאן דלנא עלי רתבה האתין אלכרתין וכאן מדהב אלאקדמין כלהם אן כרתי אלזהרה ועטארד פוק אלשמס פאעלם הדא וחצלה גדא תם גא בטלמיוס ורגח כונהמא תחת וקאל אנה אלאשבה באלאמר אלטביעי אן תכון אלשמס פי אלוסט ותלתה כואכב פוקהא ותלתה תחתהא תם גאוא אקואם מתאכרון פי אלאנדלס מהרוא פי אלתעאלים גדא ובינוא בחסב מקדמאת בטלמיוס אן אלזהרה ועטארד פוק אלשמס וקד אלף פי דלך אבן אפלח אלאשבילי אלדי אגתמעת בולדה (כ, א) כתאבא משהורא תם תאמל הדא אלמעני אלפילסוף אלפאצל אבו בכר אבן אלצאיג אלדי קראת עלי אחד תלאמידה ואטהר וגוה אסתדלאל קד נסכנאהא ענה יבעד בהא אן תכון אלזהרה ועטארד פוק אלשמס לכן דלך אלדי דכרה אבו בכר הו דליל אסתבעאד דלך לא דליל מנעה ובאלגמלה כאן אלאמר כדלך או לם יכן פאן אלאואיל כלהם כאנוא ירתבון אלזהרה ועטארד פוק אלשמס פלדלך כאנוא יעדון אלאכר כמסא כרה אלקמר אלתי תלינא בלא שך וכרה אלשמס אלתי הי פוקהא צרורה וכרה אלכמסה כואכב אלמתחירה וכרה אלכואכב אלתאבתה ואלפלך אלמחיט באלכל אלדי לא כוכב פיה פתכון עדד אלאכר אלמצורה אעני כראת אלצור אלתי פיהא כואכב לאן הכדא כאנוא אלאקדמון יסמון אלכואכב צורא כמא הו משהור פי כתבהם יכון עדדהא ארבע אכר כרה אלכואכב אלתאבתה וכרה אלכואכב אלמתחירה אלכמסה וכרה אלשמס וכרה אלקמר ופוקהא כלהא פלך ואחד אגרד לא כוכב פיה והדא אלעדד הו ענדי אצל עטים גדא למעני כטר בבאלי לם אראה לאחד מן אלפלאספה בביאן לכני וגדת פי אקאויל אלפלאספה וכלאם אלחכמים מא נבהני עליה והאנא אדכרה פי הדא אלפצל ואבין אלמעני:

פצל י

(כ, ב)

מעלום משהור פי גמיע כתב אלפלאספה אדא תכלמוא פי אלתדביר קאלוא אן תדביר הדא אלעאלם אלספלי אעני עאלם אלכון

ואלפסאד אנמא הו באלקוי אלפאיצה מן אלאפלאך וקד דכרנא דלך
מראת וכדלך תגד אלחכמים ז״ל יקולון[1] אין לך כל עשב ועשב
מלמטה שאין לו מזל ברקיע מכה אותו ואומר לו גדל
שנאמר הידעת חקות שמים אם תשים משטרו בארץ[2]
5 ומזל וסמון איצא אלכוכב תגד דלך בינא פי אול בראשית רבה
הנאך[3] קאלוא יש מזל שהוא גומר הלוכו לשלשים יום ויש
מזל שהוא גומר הלוכו לשלשים שנה פקד צרחוא בהדא אלקול
אן ולו אשכאץ אלכון להא קוי כואכב כציצה בהא ואן כאנת גמיע קוי
אלפלך סאירה פי גמיע אלמוגודאת לכן תכון איצא קוה כוכב מא
10 כציצה בנוע מא כמתל אלחאל פי קוי אלגסם אלואחד אד אלוגוד כלה
שכץ ואחד כמא דכרנא וכדלך דכרת אלפלאספה אן ללקמר קוה זאידה
וכצוציה באסטקס אלמא דליל דלך זיאדה אלבחור ואלאנהאר בזיאדה
אלקמר ונקצאנהא בנקצאנה וכון אלמד פי אלבחור מע אקבאל אלקמר
ואלגזר מע ארבארה אעני צעודה ואנחטאטה פי ארבאע אלפלך עלי מא
כא, א הו בין ואצח ענד מן תרצד דלך אמא | כון שעאע אלשמס יחרך אסטקס
אלנאר פדלך בין גדא כמא תראה מן סריאן אלחרארה פי אלוגוד מע
אלשמס וגלבה אלברד בבעדהא ען מוצע או בגיבתהא ענה והדא אבין מן
אן יטול פי דכרה פכטר בבאלי למא עלמת הדא אן הדה אלארבע אכר
אלמצורה מע כונהא בגמלתהא תפיץ קוי מנהא פי גמיע אלמתכונאת והי
20 עללהא פאן לכל כרה אסטקס מן אלארבעה אסטקסאת תלך אלכרה מבדא
קוי דלך אלאסטקס כאצה והי אלמחרכה לה חרכה אלכון בחרכתהא
פתכון כרה אלקמר מחרכה אלמא וכרה אלשמס מחרכה אלנאר וכרה
באקיה אלכואכב אלמתחירה מחרכה אלהוא ולכתרה חרכתהא ואכתלאפהא
ורגועהא ואסתקאמתהא ואקאמתהא כתר תשכל אלהוא ואכתלאפה ואנקבאצה
25 ואנבסאטה בסרעה וכרה אלכואכב אלתאבתה מחרכה אלארץ וקד רבמא
לדלך עסרת חרכתהא לקבול אלאנפעאל ואלאמתזאג לבטו אלכואכב
אלתאבתה פי אלתחרך וקד נבהוא עלי אכתצאץ אלכואכב אלתאבתה
באלארץ בקולהם אן עדד אנואע אלנבאת כעדד אשכאץ כואכב מן גמלה
אלכואכב והכדא ימכן אן יכון אלנטאם אן תכון אלאכר ארבע ואסתקסאת

1) בראשית רבה פי י. 2) איוב לח, לג. 3) בראשית רבה, שם.

אלמתחרכה ענהא ארבעה ואלקוי אלצאדרה מנהא פי אלוגוד עלי אלעמום
ארבע קוי כמא בינא וכדלך אסבאב כל חרכה פלכיה ארבעה אסבאב
והי שכל אלפלך אעני כרותה ונפסה ועקלה אלדי בה יתצור כמא בינא
כא, ב ואלעקל | אלמפארק אלדי הו מעשוקה פאפהם הדא גדא וביאנה אן לולא
כון שכלה הדא אלשכל למא אמכן בוגה אן יתחרך חרכה דוריה עלי
אלאתצאל לאן לא ימכן אתצאל חרכה באלעודה אלא פי אלחרכה אלדוריה
פקט אמא אלחרכה אלמסתקימה ולו כאן אלמתחרך ירגע פי תלך אלמסאפה
בעינהא מראת פלא תתצל אלחרכה לאן בין כל חרכתין מתצאדתין
סכון כמא ברהן פי מוצעה פקד באן אן מן צרוריה אתצאל אלחרכה
10 באלעודאת פי מסאפה ואחדה בעינהא אן יכון אלמתחרך יתחרך דורא
ולא יתחרך אלא דו נפס פילזם וגוד אלנפס ולא בד מן דאע ללחרכה
והו תצור ותשוק מא תצור כמא דכרנא ודלך לא יכון הנא אלא באלעקל
אד וליס הו הרב מן מכאלף ולא טלב מואלף ולא בד מן מוגוד מא הו
אלדי תצור וקע אלשוק לה כמא בינא פהדה ארבעה אסבאב לחרכה
15 אלפלך וארבעה אוגה מן אלקוי אלעאמה אלצאדרה מנה אלינא והי קוה
תכוין אלמעאדן וקוה אלנפס אלנבאתיה וקוה אלנפס אלחיואניה וקוה
אלנפס אלנאטקה כמא בינא ואיצא פאנך אדא אעתברת אפעאל הדה
אלקוי תגדהא נועין תכוין כל מא יתכון וחראסה דלך אלמתכון אעני
חראסה נועה דאימא וחראסה אשכאצה מדה מא והדה הו מעני אלטביעה
20 אלתי יקאל אנהא חכימה מדברה מעתניה באיגאר אלחיואן בצנאעה
כאלמהניה מעתניה בחראסתה ודואמה באיגאד קוי מצורה הי סבב וגודה
כב, א וקוי | גאדיה הי סבב בקאיה וחראסתה מדה מא ימכן אלקצד הו דלך
אלאמר אלאלאהי אלואצל ענה הדאן אלפעלאן בואסטה אלפלך והדא עדד
אלארבעה הו עגיב ומוצע תאמל פי מדרש רבי תנחומא קאלוא
25 כמה מעלות היו בסולם ארבע[1] יעני קולה והנה סלם מצב
ארצה[2] ופי גמיע אלמדרשות ידכר אן ארבע מחנות של מלאכים
הם ויתכרר דלך[3] וראית פי בעץ אלנסך כמה מעלות היו בסולם
שבע לכן אלנסך כלהא וכל אלמדרשות מגמעון אן מלאכי אלהים

1) אין בתנחומא שלנו. השוה ילקוט ראובני ערך מלאך ר׳ צט.
2) בראשית כח, יב. 3) למשל פרקי רבי אליעזר פ׳ ר; במדבר רבה פ׳ ב.

אלדין דאי עולים ויורדים אנמא כאנוא ארבעה לא גיר שנים
עולים ושנים יורדים ואן אלארבעה אגתמעוא פי דרגה ואחדה מן דרג
אלסולם וצארוא אלארבעה פי צף ואחד אלאת'נאן אלעולים ואלאת'נאן
אליורדים חתי אנהם תעלמוא מן דלך אן ערץ אלסולם כאן קדר עאלם
ות'לת' במראה הנבואה לאן ערץ אלמלאך אלואחד במראה הנבואה
קדר ת'לת' אלעאלם לקולה וגויתו כתרשיש[1] פיכון ערץ אלארבעה
עאלמא ות'לת'א ופי אמת'אל זכריה ענר וצפה ארבע מרכבות יצאות
מבין שני ההרים וההרים הרי נחושת[2] קאל פי שרח דלך
אלה ארבע רוחות השמים יוצאות מהתיצב על אדון כל
הארץ[3] פהו עלה כל מא יחדת' ואנמא דכר נחשת וכדלך קולה
נחשת קלל[4] פלחט' פיה אשתראכא מא- וסתסמע פי דלך תנביהא ואמא
קולהם אן אלמלאך ת'לת' אלעאלם והו קולהם פי בראשית רבה
כב, ב כהדא אלנץ שהמלאך שלישו של עולם פהו בין | גדא וקד בינא
דלך פי תאליפנא אלכביר פי אלפקה[5] לאן אלמכלוקאת כלהא ת'לת'ה
אקסאם אלעקול אלמפארקה והם אלמלאכים ואלת'אני אגסאם אלאפלאך
ואלת'אלת' אלמאדה אלאולי אעני אלאגסאם אלדאימה אלתגייר אלתי תחת
אלפלך הכדא יפהם מן יריד אן יפהם אלאלגאז אלנבויה וינתבה מן נום
אלגפלה וינגו מן בחר אלגהל וירקי אלי אלעליין אמא מן יעגבה אן יסבח
פי בחאר גהלה וירד מטה מטה[6] פלא יחתאג אן יתעב גסמה ולא
קלבה יתכלי ען אלחרכה פהו ינזל אלי אספל באלטבע פאפהם כל מא
דכר ואעתברה :

פצל יא

אעלם אן הדה אמור אלהיאה אלמדכורה אדא קראהא ופהמהא רגל
תעלימי פקט פיט'ן אנהא ברהאן קאטע עלי אן צורה אלאפלאך
ועדדהא הכדא וליס אלאמר כדלך ולא הדא מטלוב עלם אלהיאה בל
מנהא אמור ברהאניה אנהא כדלך כמא תברהן אן טריק אלשמס טריק
מאיל ען מעדל אלנהאר והדא מא לא שך פיה ואמא הל להא פלך כארג

1) דניאל י, ו. 2) זכריה ו, א. 3) שם שם, ה.
4) יחזקאל א, ז. 5) יסודי התורה ב, ג. 6) רמז לדברים כח, מג.

אלמרכז או פלך תדויר פלם יתברהן והדא ממא לא יבאלי בה צאחב
אלהיאה לאן קצד הדא אלעלם פרץ היאה ימכן מעהא אן תכון חרכה
אלכוכב ואחדה דוריה לא סרעה פיהא ולא אבטא ולא תגייר ויכון |
כג, א אללאזם מן תלך אלחרכה מואפקא למא ירי ויתואכי מע דלך אן יקלל
אלחרכאת ועדד אלאפלאך מא אמכן לאנה מת'לא אדא קדרנא אן נפרץ
היאה יצח מעהא אלמראי מן חרכאת הדא אלכוכב בת'לת'ה אפלאך והיאה
אכרי יצח מעהא דלך בעינה בארבעה אפלאך פאן אלאולי אן נעתמד עלי
אלהיאה אלקלילה עדד אלחרכאת ולדלך אכתרנא פי אלשמס כרוג אלמרכז
עלי פלך תדויר כמא דכר בטלמיוס ובחסב הדא אלגרץ למא אדרכנא
חרכאת אלכואכב כלהא אלת'אבתה חרכה ואחדה לא תכתלף ולא תתגייר
אוצאעהא בעצהא מן בעץ עולנא עלי אנהא כלהא פי פלך ואחד ולא
ימתנע אן יכון כל כוכב מנהא פי פלך ותכון חרכאתהא כלהא ואחדה
ותלך אלאפלאך כלהא עלי אקטאב ואחדה פתכון חיניד אלעקול עלי עדד
אלכואכב כמא קיל היש מספר לגדודיו[1] יעני לכת'רתהא לאן
אלעקול ואלאגראם אלסמאויה ואלקוי כלהא אלגמיע גדודיו ולא בד אן
יחצר אנואעהא עדד פחתי לו כאן אלאמר הכדא למא אכתל עלינא
תרתיבנא פי כוננא עדדנא פלך אלכואכב אלת'אבתה כרה ואחדה כמא
אננא עדדנא כמסה אפלאך אלכואכב אלמתחירה מע כת'רה אפלאכהא
כרה ואחדה אד אלקצד קד פהמתה אנה אנמא נעד גמלה אלקוה אלתי
אדרכנאהא פי אלוגוד אדראכא מגמלא מן גיר מראעאה לתחריר חקיקה
אלעקול ואלאפלאך לכן אלמקצוד כלה אן אלמוגודאת מן דון אלבארי
כג, ב תעאלי | תנקסם ת'לת'ה אקסאם אחדהא אלעקול אלמפארקה ואלת'אני
אלאגראם אלפלכיה אלתי הי מוצועאת לצור ת'אבתה לא תנתקל אלצורה
פיהא מן מוצוע למוצוע ולא יתגייר דלך אלמוצוע פי דאתה ואלת'אלת'
הדה אלאגסאם אלכאינה אלפאסדה אלתי תעמהא מאדה ואחדה ואן
אלתדביר יפיץ מן אלאלאה תעאלי עלי אלעקול עלי תרתיבהא ומן אלעקול
יפיץ מנהא ממא אסתפאדתה כיראת ואנואר עלי אגסאם אלאפלאך ויפיץ
מן אלאפלאך קוי וכיראת עלי הדא אלגסם אלכאין אלפאסד בעט'ים מא
אסתפאדתה מן מבאדיהא. ואעלם אן כל מפיץ כירא מא פי הדא אלתרתיב

1) איוב כה, ג.

פלים וגוד דלך אלמפיר וקצרה וגאיתה אפארה הדא אלמסתפיר פקט
פאנה ילזם מן דלך אלמחאל אלמחץ ודלך אן אלגאיה אשרף מן אלאשיא
אלתי הי מן אגל אלגאיה פכאן ילזם אן יכון וגוד אלאעלי ואלאכמל
ואלאשרף מן אגל אלאדני ולא יתכיל הדא עאקל בל אלאמר כמא אצף
ודלך אן אלשי אלכאמל בנחו מא מן אלכמאל קד יכון דלך אלכמאל פיה
פי חדֹ יכמל דאתה ולא יתעדי מנה כמאל לגירה וקד יכון כמאלה פי
חדֹ יפצל ענה כמאל לגירה כאנך קלת עלי גהה אלמתל אן יכון שכץ
לה מן אלמאל מא יקום בצרוריאתה פקט ולא יפצל ענה מא יסתפיד בה
גירה ואכר לה מן אלמאל מא יפצל ענה מנה מא יגני כלקא כתירא חתי
אנה יהב לשכץ אכר קדרא יציר בה | ודלך אלשכץ איצא גניא ויפצל
ענה מא יגני בה שכצא תאלתא הכדא אלאמר פי אלוגוד אן אלפיץ
אלואצל מנה תעאלי לאיגאד עקול מפארקה פאץ ען תלך אלעקול איצא
לאיגאד בעצהא בעצא אלי אלעקל אלפעאל וענדה אנקטע איגאד
אלמפארקאת וכל מפארק פאץ ענה איצא איגאד מא חתי אנתהת אלאפלאך
ענד פלך אלקמר ובעדה הדא אלגסם אלכאין אלפאסד אעני אלמאדה
אלאולי ומא תרכב מנהא וכל פלך תצל מנה קוי אלי אלאסתקסאת חתי
אנקצי פיצהא ענד נהאיה אלכון ואלפסאד והדה אלאמור כלהא קד בינא
אנהא לא תנאקץ שיא ממא דכרתה אנביאונא וחמלה שריעתנא לאן
מלתנא מלה עאלמה כאמלה כמא בין תעאלי עלי יד אלסיד אלדי כמלנא
וקאל רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה 1) לכנה למא אתלפת
מחאסננא שראר אלמלל אלגאהליה ואבארוא חכמנא ותואליפנא ואהלכוא
עלמאנא חתי ערנא גאהליה כמא תואעדנא בדנובנא וקאל ואבדה חכמת
חכמיו ובינת נבוניו תסתתר 2) וכאלטנאהם פתעדת אלינא
אראוהם כמא תעדת אלינא אכלאקהם ואפעאלהם כמא קאל פי תשאבה
אלאעמאל ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם 3) כדלך קאל פי
תעדי ארא אלגאהליה אלינא ובילדי נכרים ישפיקו 4) תרגמה
יונתן בן עוזיאל ע"אם ובנמוסי עממיא יהכון פלמא נשאנא עלי
אעתיאד ארא אלגאהליה גאת הדה אלאמור אלפלספיה כאנהא גריבה ען
שריעתנא כגראבתהא ען ארא אלגאהליה | ולים אלאמר כדלך ואד קד

1) דברים ד, ו. 2) ישעיה כט, יד. 3) תהלים קו, לה. 4) ישעיה ב, ו.

תכרר פי כלאמנא דכר אלפיץ ען אלאלאה וען אלעקול פינבגי אן נבין
לך חקיקתה אעני אלמעני אלדי וכני ענה באלפיץ ובעד דלך אכד פי
אלכלאם פי חדת אלעאלם :

פצל יב

בין הו אן כל חאדת פלה סבב פאעל צדרה הו אלדי אחדתה בעד אן
לם יכן מוגודא ודלך אלפאעל אלקריב לא יכלו אן יכון גסמא או
לים בגסם וכל גסם פלים יפעל מן חית הו גסם בל אנמא יפעל פעלא
מא מן חית הו גסם מא אעני בצורתה וסאתכלם פי הדא פי מא בעד
ודלך אלפאעל אלקריב אלמחדת לשי אלחאדת קד יכון הו איצא חאדתא
והדא לא ימר אלי לא נהאיה בל לא בד לנא צרורה אן כאן תם שי
חאדת אן ננתהי למחדת קדים גיר חאדת הו אלדי אחדתה פבקי אלסואל
לאי שי אחדת אלאן ולם יחדת הדא מן קבל אד והו מוגוד פלא בד
צרורה אן יכון אמתנאע דלך אלפעל אלחאדת קבל חדותה אמא מן עדם
נסבה מא בין אלפאעל ואלמפעול אן כאן אלפאעל גסמא או מן קבל עדם
תהיו מאדה אן כאן אלפאעל גיר גסם והדא אלתמהיד כלה עלי מא יוגבה
אלנטר אלטביעי מן גיר אלתפאת אלאן לקדם אלעאלם או חדותה אד
לים הדא גרץ הדא אלפצל וקד תבין פי אלעלם אלטביעי אן כל | גסם
יפעל פעלא מא פי גסם אכר פלא יפעל פיה אלא באן ילקאה או ילקי
מא ילקאה אן כאן דלך אלפאעל אנמא פעלה בוסאיט מתאל דלך אן הדא
אלגסם אלדי אחתר אלאן אנמא אחתר בכון גרם אלנאר לאקאה או תכון
אלנאר אסכנת אלהוא ואלהוא אלמחיט בדלך אלגסם אסכנה פיכון אלפאעל
אלקריב לאסכאן דלך אלגסם גרם אלהוא אלסכן חתי אן חגר אלמגנאטים
אנמא יגדב אלחדיד עלי בעד בקוה תנבת מנה פי אלהוא אלמלאקי ללחדיד
ולדלך לא יגדב עלי אי בעד אתפק כמא לא תסכן הדה אלנאר עלי אי
בעד אתפק בל עלי בעד יתגיר אלהוא אלדי בינהא ובין אלשי אלמתסכן
מן קותהא ואמא אדא אנקטעת סכונה אלהוא מן הדה אלנאר דון הדא
אלשמע פהו לא ידוב מנהא כדלך אלחאל פי מא יגדב והדא אלדי לם יכן
סכנא תם סכן פלא בד לה צרורה מן סבב מסכן חדת אמא נאר חדתת
או כאנת מנה עלי בעד מא פתגיר דלך אלבעד והדה אלנסבה הי אלתי

כאנת מעדומה̈ ת̇ם חדת̇ת והכד̇א נגד אסבאב כל מא יחדת̇ פי אלוגוד מן
חוארת̇ יכון סבבהא אמתזאג אלאסתקסאת אלתי הי אגסאם פאעלה̈
בעצ̇הא פי בעץ̇ ומנפעלה̈ בעצ̇הא ען בעץ̇ אעני אן סבב חרות̇הא קֻ̊רב
גסם מן גסם או בֻ̊עד גסם ען גסם אמא מא נגרה מן חוארת̇ לים הי
תאבעה̈ למזאג והי אלצור כלהא פלא בד להא איצ̇א מן פאעל אעני
מעטי אלצורה̈ והו גיר גסם לאן פאעל אלצורה̈ צורה̈ לא פי מארה̈ כמא |
כה, ב בֻיּ̈ן פי מואצ̇עה וקד נבּ̈הנא עלי דליל ד̇לך פי מא תקד̈ם 1) וממא יבי̈ן
לך הד̇א איצ̇א אן כל מזאג קאבל ללזיאדה̈ ואלנקצאן והו יחדת̇ אוּ̈לא
אוּ̈לא ואלצור ליסת כד̇לך לאנהא לא תחדת̇ אולא אולא פלד̇לך לא חרכה̈
פיהא ואנמא תחדת̇ או תפסד פי לא זמאן פליסת מן פעל אלמזאג בל
אלמזאג מהי̈ו̇ פקט ללמאדה̈ לקבול אלצורה̈ ופאעל אלצורה̈ שי לא יקבל
אלאנקסאם אד̇ פעלה מן נועה ולד̇לך בי̈ן אן פאעל אלצורה̈ אעני מעטיהא
צורה̈ צ̇רורה̈ והי מפארקה̈ והד̇א אלפאעל אלד̇י̈ הו גיר גסם מחאל אן
יכון את̇ארה למא יות̇רה בנסבה̈ מא אד̇ לים הו גסמא פיקרב או יבער
או יקרב גסם מנה או יבעד אד̇ לא נסבה̈ בֻ̊עד בין אלגסם ולא גסם
פבאלצ̇רורה̈ אן עלה̈ ערם ד̇לך אלפעל הו עדם תהי̈ו̇ תלך אלמאדה̈ לקבול
פעל אלמפארק פקד באן אן פעל אלאגסאם בחסב צורהא בעצ̇הא פי בעץ̇
יוגב תהי̈ו̇ אלמואד̈ לקבול פעל אלד̇י לים בגסם אלתי תלך אלאפעאל
הי אלצור פלמא כאנת את̇אר אלעקל אלמפארק ב̇ינה̈ ואצ̇חה̈ פי אלוגור
והי כל מתגדר גיר חארת̇ ען מגרד נפס אלאמתזאג עֻ̊לם באלצ̇רורה̈ אן
ד̇לך אלפאעל לים יפעל במבאשרה̈ ולא עלי בעד מכ̇צוץ אד̇ לים הו גסמא
פיכני אכדא ען פעל אלמפארק באלפיץ̇ עלי גהה̈ אלתשביה בעין אלמא
אלתי תפיץ̇ מן כל גהה̈ ולים להא גהה̈ מכ̇צוצה̈ תסתמד̈ מנהא או תמד̈
כו, א לגירהא כל מן גמיעהא תנבע ולגמיע אלגהאת | תרוי אלקריבה̈ מנהא
ואלבעידה̈ דאימא כד̇לך הד̇א אלעקל לים תצלה קוה̈ מן גהה̈ מא ומן
בעד מא ולא תצל קות̇ה לגירה איצ̇א מן גהה̈ מכ̇צוצה̈ ועלי בעד מכ̇צוץ
ולא פי וקת̇ דון וקת̇ בל פעלה דאים כלמא תהי̈א שי קבל ד̇לך אלפעל
אלמוגוד עלי אלדואם אלד̇י עֻ̊בר ענה באלפיץ̇ כד̇לך אלבארי גל אסמה
למא תברהן אנה גיר גסם ות̇בת אן אלכל פעלה ואנה סבבה אלפאעל

1) לעיל ע׳ 179.

כמא בינ̈א וכמא נבי̈ן קיל אן אלעאלם מן פיץ̇ אללה ואנה אפאץ̇ עליה
כל מא יחדת̇ פיה וכד̇לך יקאל אנה אפאץ̇ עלמה עלי אלאנביא אלמעני
כלה אן הד̇ה אלאפעאל פעל מן לים בגסם והו אלד̇י יסמ̈י פעלה פיצ̇א
והד̇ה אלאסמיה̈ אעני אלפיץ̇ קד אטלקתה אלעבראניה̈ איצ̇א עלי אללה
תעאלי מן אגל אלתשביה בעין אלמא אלפאיצ̇ה̈ כמא ד̇כרנא אד̇ לם יוגד
לתשביה פעל אלמפארק אחסן מן הד̇ה אלעבארה̈ אעני אלפיץ̇ אד̇ לא
נקדר עלי חקיקה̈ אסם תטאבק חקיקה̈ אלמעני לאן תצו̈ר פעל אלמפארק
עסר גדא כמת̇ל עסר תצו̈ר וגוד אלמפארק וכמא אן אלכ̇יאל לא יתצו̈ר
מוגודא אלא גסמא או קוה̈ פי גסם כד̇לך לא יתצו̈ר אלכ̇יאל וקוע פעל
אלא במבאשרה̈ פאעל או עלי בעד מא ומן גהה̈ מכ̇צוצה̈ חתי אנה למא
צח ענד בעץ̇ אלגמהור כון אלאלאה לא גסמא או אנה לא ידנו ממא
יפעלה תכ̇יל̈וא אנה יאמר אלמלאיכה̈ ואלמלאיכה̈ תפעל תלך אלאפעאל
כו, ב באלמבאשרה̈ ובדנו גסם מן גסם כמא | נפעל נחן פי מא נפעל פיה ותכ̇יל̈וא
אלמלאיכה̈ איצ̇א אגסאמא ומנהם מן יעתקד אנה תעאלי יאמר אלשי
בכלאם ככלאמנא אעני בחרף וצות פינפעל ד̇לך אלשי כל הד̇א תבעֻ̊ אלכ̇יאל
אלד̇י הו איצ̇א יצר הרע חקיקה̈ אד̇ כל נקיצה̈ נטקיה̈ או כ̇לקיה̈ פהי
פעל אלכ̇יאל או תאבעה̈ לפעלה ומא הד̇א גרץ̇ אלפצל בל אלקצד פהם
מעני אלפיץ̇ אלמקול פי חק אללה ופי חק אלעקול אעני אלמלאיכה̈
לכונהא גיר אגסאם ויקאל פי אלקוי אלפלכיה̈ איצ̇א אנהא תפיץ̇ פי
אלוגור ויקאל פיץ̇ אלפלך ואן כאנת אפעאלה תאתי מן גסם ולד̇לך תפעל
אלכואכב בבעד מכ̇צוץ אעני קרבהא מן אלמרכז ובעדהא מנה ונסבה̈
בעצ̇הא לבעץ̇ ומן הנא ד̇כֻ̊ל לאחכאם אלנגום אמא מא ד̇כרנאה מן אן
כתב אלאנביא אסתעארת מעני אלפיץ̇ איצ̇א לפעל אלאלאה פהו קולה
אותי עזבו מקור מים חיים 1) יעני פיץ̇ אלחיאה̈ אי אלוגוד אלד̇י
הו אלחיאה̈ בלא שך וכד̇לך קולה כי עמך מקור חיים 2) יריד בה
פיץ̇ אלוגוד וכד̇לך תמאם אלקול והו קולה באורך נראה אור הו
אלמעני בעינה אן בפיץ̇ אלעקל אלד̇י פאץ̇ ענך נעקל פנהתדי ונסתדל̈
ונדרך אלעקל פאפהמה: |

1) ירמיה ב, יג. 2) תהלים לו, י.

כז, א

פצל יג

ארא אלנאס פי קדם אלעאלם או חדות̇ה ענד כל מן אעתקד אן ת̇ם
אלאה מוגוד הי ת̇לת̇ה ארא. אלראי אלאול והו ראי כל מן
אעתקד שריעה̈ משה רבנו ע״ה הו אן אלעאלם בג̇מלתה אעני אן כל
מוגוד גיר אללה תעאלי פאללה אוגדה בעד אלעדם אלמחץ̇ אלמטלק ואן
אללה תעאלי וחדה כאן מוגודא ולא שי סואה לא מלך ולא פלך ולא מא
דאכ̇ל אלפלך ת̇ם אוגד כל הד̇ה אלמוגודאת עלי מא הי עליה באראדתה
ומשיתה לא מן שי ואן אלזמאן נפסה איצ̇א מן ג̇מלה̈ אלמכ̇לוקאת אד̇
אלזמאן תאבע ללחרכה ואלחרכה̈ ערץ̇ פי אלמתחרך וד̇לך אלמתחרך נפסה
אלד̇י אלזמאן תאבע לחרכתה מחדת̇ וכאן בעד אן לם יכן ואן הד̇א אלד̇י
יקאל כאן אללה קבל אן יכ̇לק אלעאלם אלד̇י תדל לפט̇ה̈ כאן עלי זמאן
וכד̇לך כל מא ינג̇ר פי אלד̇הן מן אמתדאד וג̇ודה קבל כ̇לק אלעאלם
אמתדאדא לא נהאיה̈ לה כל ד̇לך תקדיר זמאן או תכ̇יל זמאן לא חקיקה̈
זמאן אד̇ אלזמאן ערץ̇ בלא שך והו ענדנא מן ג̇מלה̈ אלאעראץ̇ אלמכ̇לוקה̈
כאלסואד ואלביאץ̇ ואן לם יכן מן נוע אלכיפיה̈ לכנה באלג̇מלה̈ ערץ̇
לאזם ללחרכה̈ כמא יבין למן פהם כלאם ארסטו פי תביין אלזמאן וחקיקה̈
כז, ב וג̇ודה ונבין הנא מעני | ואן כאן לים מן גרץ̇ מא נחן בסבילה לכנה נאפע
פיה והו אן אלד̇י אוגב כ̇פא אמר אלזמאן עלי אכת̇ר אהל אלעלם חתי
חירהם אמרה הל לה חקיקה̈ פי אלוג̇וד או לא חקיקה̈ לה כג̇אלינוס וגירה
הו כונה ערצ̇א פי ערץ̇ לאן אלאעראץ̇ אלמוג̇ודה̈ פי אלאג̇סאם וג̇ודא אולא
כאלאלואן ואלטעום פאנהא תפהם באול והלה̈ ותתצור מעאניהא ואמא
אלאעראץ̇ אלתי מוצ̇ועאתהא אעראץ̇ אכ̇ר כאלבריק פי אללון ואלאנחנא
ואלאסתדארה̈ פי אלכ̇ט פיכ̇פי אמרהא ג̇דא ובכ̇אצה̈ אד̇א אנצ̇אף לד̇לך
אן יכון אלערץ̇ אלמוצ̇וע גיר מסתקר אלחאל בל פי חאלה̈ בעד חאלה̈
פיכ̇פי אלאמר אכת̇ר פאג̇תמע פי אלזמאן אלאמראן ג̇מיעא לאנה ערץ̇
לאזם ללחרכה̈ ואלחרכה̈ ערץ̇ פי אלמתחרך ולים אלחרכה̈ במנזלה̈ אלסואד
ואלביאץ̇ אלתי הי חאלה̈ מסתקרה̈ בל חקיקה̈ אלחרכה̈ וג̇והרהא אן לא
תסתקר עלי חאל ולו טרפה̈ עין פהד̇א ממא אוג̇ב כ̇פא אמר אלזמאן
ואלקצד אנה ענדנא שי מכ̇לוק מכון כסאיר אלאעראץ̇ ואלג̇ואהר אלחאמלה̈

לתלך אלאעראץ̇ פלד̇לך לא יכון איג̇אד אללה אלעאלם פי מבדא זמאני אד̇
אלזמאן מן ג̇מלה̈ אלמכ̇לוקאת פכ̇ן מן הד̇א אלמעני עלי תאמל שדיד לאן
לא תלזמך אלרדוד אלתי לא מחיץ̇ ענהא למן יג̇הל הד̇א לאנה מתי את̇בת̇
זמאנא קבל אלעאלם לזמך אעתקאד אלקדם אד̇ אלזמאן ערץ̇ ולא בד לה
מן חאמל פילזם וג̇וד שי קבל וג̇וד הד̇א אלעאלם אלמוג̇וד אלאן ומן הד̇א
כח, א הו אלהרב פהד̇א | הו אחד אלארא והו קאעדה̈ שריעה̈ משה רבנו
ע״אם בלא שך והי ת̇אניה̈ קאעדה̈ אלתוחיד לא יכ̇טר בבאלך גיר הד̇א
ואברהם אבינו ע״ה אבתד̇י באשהאר הד̇א אלראי אלד̇י וד̇אה אליה
אלנט̇ר ולד̇לך כאן ינאדי בשם י״י אל עולם 1) וקד צרח בהד̇א
אלראי בקולה קנה שמים וארץ 2). ואלראי אלת̇אני הו ראי
כל מן סמענא כ̇ברה וראינא כלאמה מן אלפלאספה̈ וד̇לך אנהם יקולון
אן מן אלמחאל אן יוג̇ד אללה שיא מן לא שי ולא ימכן איצ̇א ענדהם
אן יפסד שי אלי לא שי אעני אנה לא ימכן אן יתכון מוג̇וד מא ד̇ו מאדה̈
וצורה̈ מן עדם תלך אלמאדה̈ עדמא מחצ̇א ולא יפסד אלי עדם תלך אלמאדה̈
עדמא מחצ̇א ווצ̇ף אללה ענדהם באנה קאדר עלי הד̇א כוצפה באנה קאדר
עלי אלג̇מע בין אלצ̇דין פי אן ואחד או יכ̇לק מת̇לה תעאלי או יתג̇סם או
יכ̇לק מרבעא קטרה מסאו לצ̇לעה ומא שאבה הד̇ה מן אלממתנעאת ואלמפהום
מן כלאמהם אנהם יקולון כמא אנה לא עג̇ז פי חקה לכונה לא יוג̇ד
אלממתנעאת אד̇ ללממתנע טביעה̈ ת̇אבתה̈ לים הי מן פעל פאעל פלד̇לך
לא ימכן תגירהא כד̇לך לא עג̇ז פי חקה אד̇א לם יקדר אן יוג̇ד שיא מן
לא שי אד̇ הד̇א מן קביל אלממתנעאת כלהא פלד̇לך יעתקדון אן ת̇ם מאדה̈
מא מוג̇ודה̈ קדימה̈ כקדם אלאלאה לא יוג̇ד דונהא ולא תוג̇ד דונה ולא
יעתקדון אנהא פי מרתבתה תעאלי פי אלוג̇וד בל הו סבב וג̇ודהא והי לה
כח, ב מת̇לא כאלטין ללפאכ̇ראני | או אלחדיד ללחדאד והו אלד̇י יכ̇לק פיהא מא
שא פתארה̈ יצור מנהא סמא וארצ̇א ותארה̈ יצור מנהא גיר ד̇לך ואהל
הד̇א אלראי יעתקדון אן אלסמא איצ̇א כאינה̈ פאסדה̈ לכנהא לימת כאינה̈
מן לא שי ולא פאסדה̈ אלי לא שי בל כמא אן אשכ̇אץ̇ אלחיואן כאינה̈
פאסדה̈ מן מאדה̈ מוג̇ודה̈ ואלי מאדה̈ מוג̇ודה̈ כד̇לך אלסמא תתכון ותפסד
ותכונהא ופסאדהא כסאיר אלמוג̇ודאת מן דונהא ואהל הד̇ה אלפרקה̈

1) בראשית כא, לג.   2) שם יד, כב.

ינקסמון אלי פרק לא פאידה לדכר פרקהם ואראיהם פי הדה אלמקאלה
לכן אצל חדה אלפרקה אלעאם מא דכרת לך ואפלאטון איצא הרא
אעתקאדה אנת תגד ארסטו יחכי ענה פי אלסמאע אנה יעתקד אעני
אפלאטון אן אלסמא כאינה פאסדה והכדא תגד מדהבה מצרחא פי כתאבה
לטימאוס לכנה לא יעתקד אעתקאדנא כמא יטן מן לא יעתבר אלארא
ולא ידקק אלנטר ויתכיל אן ראינא וראיה סוא וליס אלאמר כדלך לאן
נחן נעתקד כון אלסמא לא מן שי אלא בעד אלעדם אלמטלק והו יעתקד אנהא
מוגודה מכונה מן שי פהדא הו אלראי אלתאני. ואלראי אלתאלת
הו ראי ארסטו ותבאעה ושארחי כתבה ודלך אנה יקול במא קאלה אהל
אלפרקה אלמתקדם דכרתא והו אנה לא יוגד דו מאדה מן לא מאדה אצלא
ויזיד עלי דלך ויקול אן אלסמא ליסת ואקעה תחת אלכון ואלפסאד בוגה
ותלכיץ ראיה פי דלך הו הדא יזעם אן הדא אלמוגוד כלה עלי מא הו
עליה לם יזל ולא יזאל הכדא | ואן אלשי אלתאבת אלדי לא יקע תחת
אלכון ואלפסאד והו אלסמא לא יברח כדלך ואן אלזמאן ואלחרכה אבדיאן
דאימאן לא כאינאן ולא פאסדאן ואן אלשי אלכאין אלפאסד והו מא תחת
פלך אלקמר לא יברח כדלך אעני אן תלך אלמאדה אלאולי לא כאינה
ולא פאסדה פי דאתהא לכן אלצור תתעאקב עליהא ותכלע צורה ותלבס
אכרי ואן הדא אלנטאם כלה אלעלוי ואלספלי לא יכתל ולא יבטל ולא
יתגדד פיה מתגדד ממא ליס פי טביעתה ולא יטרי פיה טאר כארג ען
אלקיאס בוגה קאל ואן כאן לם יקל בהדא אלנץ לכן אלמתחצל מן ראיה
אנה מן באב אלממתנע ענדה אן תתגיר ללה משיה או תתגדד לה ארארה
ואן גמיע הדא אלוגוד עלי מא הו עליה אללה אוגדה בארארתה לכן ליס
פעל בעד עדם וכמא אנה מן באב אלממתנע אן יעדם אלאלאה או תתגיר
דאתה כדלך יטן אנה מן באב אלממתנע אן תתגיר לה ארארה או תתגדד
לה משיה פילזם אן יכון הדא אלמוגוד כלה עלי מא הו עליה אלאן כדלך
כאן פי מא לם יזל וכדלך יכון פי גאבר אלדהר. פהדא תלכיץ הדה
אלארא וחקיקתהא וחי ארא מן קד תברהן ענדה וגוד אלאלאה להדא
אלעאלם אמא מן לם יעלם וגוד אלאלאה גל ועז בל טן אן אלאשיא תכון
ותפסד באלאגתמאע ואלאפתראק בחסב אלאתפאק ואן ליס תם מדבר ולא
נאטם וגוד והו אפיקורוס ושיעתה ואמתאלה כמא יחכי אלאסכנדר פלא

פאידה לנא פי דכר תלך אלפרק | אד קד תברהן וגוד אלאלאה ודכרנא
ארא אקואם בנוא אמרהם עלי קאעדה קד תברהן נקיצהא לא פאידה פיה
וכדלך איצא כוננא נרום תצחיח קול אהל אלראי אלתאני אעני כון אלסמא
כאינה פאסדה לא פאידה לנא פיה אד הם יעתקדון אלקדם ולא פרק ענדנא
בין מן יעתקד אן אלסמא כאינה מן שי צרורה ופאסדה אלי שי או אעתקאד
ארסטו אלדי יעתקד אנהא גיר כאינה ולא פאסדה אד קצד כל תאבע
שריעה משה ואברהם אבינו או מן נחי נחוהמא אנמא הו אעתקאד
אן ליס תם שי קדים בוגה מע אללה ואן איגאד אלמוגוד מן עדם פי חק
אלאלאה ליס מן קביל אלממתנע בל ואגב איצא בזעם בעץ אהל אלנטר
ובעד אן קררנא אלארא אכד פי תביין ותלכיץ דלאיל ארסטו עלי ראיה
ומא דעאה אלי דלך:

פצל יד

לא אחתאג אן אכרר פי כל פצל אן הדה אלמקאלה אנמא אלפתהא לך
לעלמי במא חצל ענדך ואני לא אחתאג אן אתי בנץ כלאם אלפלאספה
פי כל מוצע בל באגראצהם ולא אטול בל אנבהך עלי אלטרק אלתי
יקצדונהא כמא פעלת לך פי ארא אלמתכלמין ולא אלתפת למן תכלם
גיר ארסטו אד ארואה הי אלתי ינבגי אן תתאמל ואן תבת אלרד עליה
או אלתשכיך פי מא גרד או | נשכך עליה פי שי מנהא פדלך פי חק גירה
מן כל מן כאלף קואעד אלשריעה אחרי ואוכד. פאקול אן ארסטו יקול
אן אלחרכה לא כאינה ולא פאסדה יעני אלחרכה עלי אלאטלאק לאנה
יקול אן כאנת אלחרכה חדתת פכל חאדת תתקדמה חרכה והי כרוגה
לפעל וחדותה בעד אן לם יכן פתכון אלחרכה אדא מוגודה והי אלחרכה
אלתי בהא וגדת הדה אלחרכה אלאכירה פאלחרכה אלאולי קדימה צרורה
או ימר אלאמר לא נהאיה ובחסב הדא אלאצל איצא יקול אן אלזמאן
גיר כאין ולא פאסד אד אלזמאן תאבע ללחרכה ולאזם להא ולא חרכה
אלא פי זמאן ולא יעקל אלזמאן אלא באלחרכה כמא ברהן פהדה טריק
לה ילזם בהא קדם אלעאלם. טריק תאניה לה יקול אלמאדה אלאולי
אלמשתרכה ללאסתקסאת אלארבעה לא כאינה ולא פאסדה לאנה אן כאנת
אלמאדה אלאולי כאינה פלהא מאדה מנהא תכונת וילזם אן תכון הדה
אלמתכונה דאת צורה אד הי חקיקה אלכון ונחן פרצנאהא מאדה לא דאת

צורה פתלך צרורה גיר כאינה מן שי פהי אזליה לא תביד והדא איצא
יוגב קדם אלעאלם. טריק תאלתה לה יקול אן מאדה אלפלך בגמלתה
לים פיהא שי מן אלתצאד לאן אלחרכה אלדוריה לא צד להא כמא בין
ואנמא אלתצאד פי אלחרכה אלמסתקימה כמא ברהן קאל וכל מא יפסד
אנמא סבב פסאדה מא פיה מן אלתצאד ואד ואלפלך לא תצאד פיה
פלים הו פאסדא | ומא לים בפאסד פלים במתכון ויטלק קצאיא ויבינהא
והי אן כל כאין פאסד וכל פאסד כאין וכל מא לם יתכון לא יפסד וכל
מא לא יפסד לם יתכון פהדא איצא טריק יוגב בהא מא ירידה מן קדם
אלעאלם. טריק ראבעה קאל כל חאדת פאמכאן חדותה מתקדם עלי
חדותה באלזמאן וכדלך כל מתגיר פאמכאן תגירה מתקדם עליה באלזמאן
וכהדה אלמקדמה אלזם דואם אלחרכה אלדוריה ואנהא לא אנקצא להא
ולא בראה ובהדה אלמקדמה בין אלמתאכרון מן תבאעה קדם אלעאלם
וקאלוא אלעאלם קבל אן יכון לא יכלו אן יכון חדותה ממכנא או ואגבא
או ממתנעא פאן כאן חדותה ואגבא פאנה לא יברח מוגודא ואן כאן
חדותה ממתנעא פלא יצח אן יוגד אבדא ואן כאן ממכנא פמן חאמל
דלך אלאמכאן פלא בד מן שי מוגוד הו חאמל אלאמכאן ובה יקאל לדלך
אלשי אנה ממכן והדה טריק קויה גדא פי אתבאת קדם אלעאלם וזעם
בעץ חדאק אלמתאכרין מן אלמתכלמין אנה פך הדא אלעויץ פקאל
אלאמכאן הו ענד אלפאעל לא פי אלשי אלמנפעל והדא לא שי לאנהמא
אמכאנאן לאן כל שי חאדת אמכאן חדותה מתקדם עליה וכדלך אלפאעל
אלדי אחדתה כאן פיה אמכאן אן יחדת מא אחדתה קבל אן יחדתה
פהמא אמכאנאן בלא שך אמכאן פי אלמאדה אן תכון כדא ואמכאן פי
אלפאעל אן יפעל כדא פהדה אמהאת אלטרק אלתי יסלכהא ארסטו פי |
אתבאת קדם אלעאלם מן גהה אלעאלם נפסה. ותם טרק איצא
דכרהא אלדין אתוא בעדה אסתכרגוהא מן פלספתה יתבתון בהא קדם
אלעאלם מן גהה אלאלאה גל אסמה. פמנהא אנהם קאלוא אן כאן אללה
גל אסמה אחדת אלעאלם בעד אלעדם פכאן אללה קבל אן יכלק אלעאלם
פאעלא באלקוה פלמא כלקה צאר פאעלא באלפעל פקד כרג אללה מן
אלקוה אלי אלפעל פפיה תעאלי אמכאן מא ולא בד לה מן מכרג אכרגה
מן אלקוה אלי אלפעל והדא איצא שדיד אלאשכאל והדא הו אלדי ינבגי

אן יפכר כל עאקל פי חלה ואטהאר סרה. וטריק אכרי קאלוא
אנמא יפעל אלפאעל פי וקת ולא יפעל פי וקת בחסב אלמואנע או אלדואעי
אלטאריה לה ופיה פתוגב לה אלמואנע תעטל פעל מא ירידה ותוגב לה
אלדואעי אראדה מא לם יכן ירידה מן קבל ואדא כאן אלבארי גל אסמה
לא דואעי לה תוגב תגיר משיה ולא עואיק ענדה ולא מואנע תטרו או
תזול פלא וגה לכונה יפעל פי וקת ולא יפעל פי וקת בל פעלה דאימא
כדואמה מוגוד באלפעל. וטריק אכרי יקולון אפעאלה תעאלי כאמלה
גדא לים פיהא שי מן אלנקץ ולא פיהא שי עבת ולא זאיד והדא הו
אלמעני אלדי וכררה ארסטו דאימא ויקול אלטביעה חכימה ולא תפעל שיא
עבתא ואנהא תפעל כל שי עלי אכמל מא ימכן פיה פקאלוא מן דלך
הדא אלמוגוד הו אכמל מא יכון ולים בעדה מן גאיה | פלדלך יגב אן יכון
דאימא אד חכמתה כדאתה דאימה בל דאתה חכמתה אלתי אקתצת וגוד
הדא אלוגוד. פכל מה עסאה אן תגדה מן חגג מן יעתקד אלקדם מן הדה
אלטרק יתפרע ואלי אחדאהא ירגע ואיצא עלי גהה אלתשניע אנהם יקולון
כיף כאן אלאלאה עז וגל עטלא לם יעמל שיא בונה ולא אחדת חאדתא
פי אלאזל אלדי לם יזל וטאל אמתדאד וגודה אלקדים אלדי לא נהאיה
לה לא יפעל שיא פלמא כאן נהאר אמם אפתתח אלוגוד אד לו קלת מתלא
אן אללה כלק עואלם כתירה קבל הדא עלי עדד מלו כרה אלפלך אלאקצי
כרדלא ואן כל עאלם מנהא אקאם מוגודא סנין עלי עדד מלוה כרדלא
לכאן דלך כלה באלאצאפה אלי וגודה תעאלי אלדי לא נהאיה לה במנזלה
לו קלת אן אללה אמם כלק אלעאלם לאנא מתי אתבתנא אפתתאח וגוד
בעד עדם פלא פרק בין אן תגעל דלך כאן מנד מיי אלף מן אלסנין או
מנד זמאן קריב גדא פהדא איצא ממא ישנע בה מן יעתקד אלקדם.
ואיצא עלי גהה אלאסתדלאל באלמשהור ענד אלמלל כלהא פי גאבר
אלדהר אלדי יוגב דלך אן אלאמר טביעי לא וצעי ולדלך וקע אלאגמאע
עליה יקול ארסטו כל אלנאם יצרחון בדואם אלסמא ותבאתהא ולמא
שערוא באנהא גיר כאינה ולא פאסדה געלוהא מסכנא ללה תעאלי
וללרוחאניין יעני אלמלאיכה ונסבוהא לה ללדלאלה עלי דואמהא
ואתי פי הדא אלבאב איצא באמור מן הדא | אלקביל עלי גהה
רפד אלראי אלדי צחחה אלנטר ענדה באלמשהוראת:

פצל טו

גרצי פי הדא אלפצל אן אבין אן ארסטו לא ברהאן ענדה עלי קדם
אלעאלם בחסב ראיה ולא הו פי דלך גאלטא אעני אנה נפסה
עאלם אן לא ברהאן לה עלי דלך ואן תלך אלאחתגאגאת ואלדלאיל אלתי 5
יקולהא הי אלתי תבדו ותמיל אלנפס אליהא אכתר והי אקל שכוכא עלי
מא יזעם אלאסכנדר ולא יטן בארסטו אנה יעתקד תלך אלאקאויל ברהאנא
אד ארסטו הו אלדי עלם אלנאס טרק אלברהאן וקואנינה ושראיטה ואלדי
דעאני להדא אלקול לאן אלמתאכרין מן תבאע ארסטו יזעמון אן ארסטו
קד ברהן עלי קדם אלעאלם ואכתר אלנאס ממן יזעם אנה תפלסף יקלד 10
ארסטו פי הדה אלמסאלה ויטן אן גמיע מא דכרה ברהאן קטעי לא ריב
פיה ויסתשנע מכאלפתה או כונה כפית ענה כאפיה או והם פי אמר מן
אלאמור פלדלך ראית אן אגאריהם עלי דאיהם ואבין להם אן ארסטו
נפסה לא ידעי אלברהאן פי הדה אלמסאלה מן דלך אנה יקול פי אלסמאע1)
אן גמיע מן תקדמנא מן אלטביעיין יעתקד אן אלחרכה גיר כאינה ולא 15
פאסדה מא כלא אפלאטון פאנה יעתקד אן אלחרכה כאינה פאסדה וכדלך |
לב, ב אלסמא איצא ענדה כאינה פאסדה הדא נצה ומעלום אן לו כאנת הדה
אלמסאלה תברהנת באלבראהין אלקאטעה למא אחתאג ארסטו אן ירפדהא
בכון מן תקדם מן אלטביעיין כדלך יעתקד ולא כאן יחתאג אן יקול כל
מא קא להפי דלך אלמוצע מן אלתשניע עלי מן כאלפה ותקביח ראיה 20
לאן כל מא תברהן לא תזיד צחתה ולא יקוי אליקין בה באגמאע כל
אלעאלמין עליה ולא תנקץ צחתה ולא יצעף אליקין בה במכאלפה אהל
אלארץ כלהם עליה. ואנת איצא תגד ארסטו יקול פי אלסמא ואלעאלם2)
ענד מא שרע אן יבין אן אלסמא גיר כאינה ולא פאסדה קאל פנריד
אלאן אן נפחץ בעד דלך ען אלסמא איצא פנקול אתראהא מכונה מן שי 25
או גיר מכונה מן שי והל תקע תחת אלפסאד אם לא תפסד אלבתה
וראם בעד פרץ הדה אלמסאלה אן ידכר חגג מן יקול בכון אלסמא
פאתבע דלך בכלאם הדא נצה קאל פאנא אדא פעלנא דלך כאן קולנא
חיניד ענד מחסני אלנטר אקבל וארצי ולא סימא אדא סמעוא חגג

1) פיסיקה, VIII 1. 2) ספר א, בראש פרק י.

אלמכאלפין אולא פאנא אן קלנא נחן ראינא וחגגנא ולא נדכר חגג
אלמכאלפין כאן אצעף לקבולהא ענד אלסאמעין וממא יחק עלי מן אראד
אן יקצי באלחק אן לא יכון מעאדיא למן יכאלפה בל יכון רפיקא מנצפא
יגיז לה מא יגיז לנפסה מן צואב אלחגג הדא נץ כלאם אלרגל פיא מעשר
אהל אלנטר הל בקי עלי הדא אלרגל לום בעד הדה אלמקדמה והל יטן 5
לג, א אחד בעד הדא אלקול | אן חצל לה ברהאן עלי הדה אלמסאלה והל יתכיל
אחד פכיף ארסטו אן אלשי אלדי תברהן יכון קבולה אצעף אן לם תסמע
חגג אלמכאלפין עליה ואיצא כונה נעל הדא ראיא לה ואן דלאילה עליה
חגג הל ארסטו יגהל אלפרק בין אלחגג ואלבראהין ובין אלארא אלתי
תקוי אלטנה בהא או תצעף ובין אלאמור אלברהאניה ואיצא הדא אלקול 10
אלכטבי אלדי קדמה מן אנצאף אלכצם חתי יקוי ראיה הדא כלה יחתאג
אליה פי אלברהאן לא בל גרצה כלה הו אן יבין אן ראיה אצח מן ארא
מכאלפיה ממן אדעי אן אלנטר אלפלספי יודי אלי כון אלסמא ואקעה
תחת אלכון ואלפסאד לכנהא לם תעדם קט או תכונת ולא תפסד וסאיר
מא ידכר מן תלך אלארא והדא צחיח בלא שך לאן ראיה אקרב אלי 15
אלצחה מן אראיהם בחסב אלאסתדלאל מן טביעה אלוגוד ונחן ליס כדלך
נזעם כמא סאבין לכן קד גלבת אלאהויה עלי גמיע אלפרק חתי עלי
אלפלאספה וירידון אן יתבתוא אן ארסטו ברהן הדה אלמסאלה פלעל עלי
ראיהם ארסטו ברהן עלי הדה אלמסאלה והו לם ישער אנה ברהן חתי
תנבה לדלך בעדה אמא אנא פלא שך ענדי פי אן תלך אלארא אלתי 20
ידכרהא ארסטו פי הדה אלמעאני אעני קדם אלעאלם ועלה אכתלאף חרכאת
אלאפלאך ותרתיב אלעקול כל דלך לא ברהאן עליה ולא תוהם ארסטו
יומא קט אן תלך אלאקאויל ברהאן בל כמא דכר מן אן טרק אלאסתדלאל |
לג, ב עלי הדה אלאשיא אבואבהא מסדודה מן דוננא ולא ענדנא מבדא להא
נסתדל בה. וקד עלמת נץ כלאמה והו הדא1) ואלתי ליסת לנא פיהא חגה 25
או הי עטימה ענדנא פאן קולנא פיהא לם דלך עסר מתל קולנא הל
אלעאלם אולי אם לא הדא נצה לכנך קד עלמת תאויל אבי נצר להדא
אלמתל ומא בין פיה וכונה אסתשנע אן יכון ארסטו ישך פי קדם אלעאלם
ואסתכף בגאלינוס כל אלאסתכפאף פי קולה אן הדה אלמסאלה משכלה

1) טופיקא, I, 11.

לא יעלם להא ברהאן וורי אבו נצר אן אלאמר בין ואצח ידל עליה
אלברהאן אן אלסמא אוליה ומא דאכלהא כאין פאסד ובאלגמלה ליס
בשי מן הדה אלטרק אלתי דכרנאהא פי הדא אלפצל יצחח ראי או יבטל
או ישכך פיה ואנמא אתינא במא אתינא לעלמנא אן אכתר מן יזעם אנה
תחקק ואן לם יפהם שיא מן אלעלום יקטע בקדם אלעאלם תקלידא למן
שהר עלמהם אלקאילין בקדמה ויטרח כלאם גמיע אלנביין למא ליס
כלאמהם פי מערץ אלתעלים בל פי מערץ אלאכבאר ען אללה והי אלטריק
אלתי לא יהתדי בהא אלא אחאד אסעדהם אלעקל ואמא מא נרומה נחן
מן אמר חדות אלעאלם עלי ראי שריעתנא פסוף אדכרה פי פצול תאתי:

פצל יו

(לה, א)

הדא פצל אבין לך פיה מא אעתקדה פי הדה אלמסאלה ובעד דלך אתי
בדלאיל עלי מא נרומה פאקול אן כל מא יקולה מן יזעם אנה
ברהן עלי חדות אלעאלם מן אלמתכלמין לא ארצי תלך אלאדלה ולא
אגאלט נפסי פי אן אסמי טרק אלמגאלטאת בראהין וכון אלאנסאן ידעי
אנה יברהן מסאלה מא במגאלטאת פאנה ענדי לם יקו תצדיק דלך
אלמטלוב בל אצעפה וטרק אלטען עליה לאנה אדא תבין פסאד תלך
אלאדלה צעפת אלנפס פי תצדיק אלמסתדל עליה וכון אלאמר אלדי לא
ברהאן עליה יבקי מע מגרד כונה מטלובא או יקבל פיה אחד טרפי
אלנקיץ אולי וקד דכרת לך טרק אלמתכלמין פי אתבאת חדת אלעאלם
ונבהתך עלי מואצע אלטען פיהא וכדלך כל מא דכרה ארסטו ותבאעה מן
אלאסתדלאל עלי קדם אלעאלם ליס הו ענדי ברהאנא קטעיא בל חגגא
תלחקהא אלשכוך אלעטימה כמא סתסמעה פאלדי ארומה אנא אן אבין
אן כון אלעאלם מחדתא עלי ראי שריעתנא אלדי קד בינתה ליס במסתנע
ואן תלך אלאסתדלאלאת כלהא אלפלספיה אלתי יבדו מנהא אן ליס
אלאמר כמא דכרנא יוגד לתלך אלחגג כלהא וגה יעטלהא ויבטל
אלאסתדלאל בהא עלינא פאדא צח לי דלך וכאנת הדה | (לה, ב) אלמסאלה אעני
קדם אלעאלם או חדותה ממכנה כאנת ענדי מקבולה מן גהה אלנבוה
אלתי תבין אמורא ליס פי קוה אלנטר אלוצול אליהא כמא נבין אן
אלנבוה לא תבטל ולו עלי ראי מן יעתקד אלקדם ובעד אן אבין אמכאן

דעואנא אכד פי תרגיחה עלי מא סואה בדליל נטרי אעני תרגיח
אלקול באלחדות עלי אלקול באלקדם ואבין אן כמא תלזמנא שנאעה מא
פי אעתקאד אלחדות כדלך תלזם שנאעה אשד מנהא פי אעתקאד אלקדם
והאנא אלאן אכד פי איגאד אלטריק אלתי תעטל דליל כל מן יסתדל
עלי קדם אלעאלם:

פצל יז

כל חאדת כאין בעד אן לם יכן ולו כאנת מאדתה מוגודה ואנסא כלעת
צורה ולבסת אכרי פאן טביעתה בעד חדותה ופראגה ואסתקרארה
גיר טביעתה פי חאל תכונה ואכדה פי אלכרוג מן אלקוה אלי אלפעל וגיר
טביעתה איצא קבל אן יתחרך ללכרוג אלי אלפעל מתאל דלך אן טביעה
מני אלאנתי והו דם פי אועיתה גיר טביעתה פי חאל אלחמל ענד מא
לקאה מני אלדכר ואכד יתחרך וטביעתה איצא פי הדא אלוקת גיר טביעה
אלחיואן אלמסתכמל בעד ולאדתה ולא אסתדלאל בגמיע אלוגוה מן טביעה
אלשי בעד כונה ופראגה וחצולה מסתקרא | (לה, א) עלי אכמל חאלאתה עלי חאל
דלך אלשי פי חאל חרכתה ללכון ולא יסתדל מן חאלתה פי חאל חרכתה
עלי חאלתה קבל אן יאכד פי אלחרכה ומתי מא גלטת פי הדא וטרדת
אלאסתדלאל מן טביעה אלשי אלחאצל באלפעל עלי טביעתה והו באלקוה
חדתת לך שכוך עטימה ותמחלת ענדך אמור לאזם כונהא ולזמת ענדך אמור
מסתחילה פאפרץ פי מא מתלנא בה אן אנסאנא כאמל אלפטרה גדא ולד
ומאתת ואלדתה בעד אן ארצעתה אשהרא ואנפרד אלרגל בתמאם תרביה
הדא אלמולוד פי גזירה מנקטעה אלי אן כבר ועקל ועלם והו לם יר קט
אמראה ולא אנתי מן אנאת סאיר אלחיואן פסאל וקאל לרגל ממן מעה
כיף וגדנא ועלי אי חאל תכונא פאגאבה אלמסוול אן כל שכץ מנא אנמא
תכון פי בטן שכץ מן נוענא מתלנא הו אנתי בצורה כדא ואן אלשכץ
מנא כאן צגיר אלגסם פי דאכל אלבטן יתחרך ויגתדי וינמי קלילא קלילא
והו חי חתי ינתהי חדא כדא מן אלעטם פינפתח לה באב פי אספל אלגסם
יברז מנה ויכרג ולא יזאל ינמי בעד דלך אלי אן יציר כמא תראנא פדלך
אלמולוד אליתים יסאל צרורה ויקול פהדא אלואחד מנא ענד מא כאן
צגירא פי אלבטן והו חי מתחרך ינמי הל כאן יאכל וישרב ויתנפס מן

פיה ואנפה ויתגוט פיקאל לה לא פהו בלא שך יכאדר לתכריב הדא ויקים
אלברהאן עלי גמיע הדה אלאמור אלחקיקיה באנהא ממתנעה באסתדלאה
באלמוגוד | אלכאמל אלמסתקר ויקול כל שכץ מנא אדא מסך ענה אלנפס
בעץ סאעה מאת ותעטלת חרכאתה פכיף יתצור אן יכון שכץ מנא פי
דאכל ועא ספיק מחיט בה פי דאכל גוף מדה אשהר והו חי מתחרך ולו
אבתלע אחדנא עצפורא למאת דלך אלעצפור לחינה ענד חצולה פי אלמעדה
פכיף פי אלבטן אלאספל וכל שכץ מנא אן לם יאכל אלטעאם בפיה
וישרב אלמא פפי איאם קלילה יהלך בלא שך פכיף יבקי אלשכץ חיא
אשהרא דון אכל ושרב וכל שכץ מנא אן אגתדי ולם יתגוט פפי איאם
קלילה ימות באשד אלם פכיף יקים הדא אשהרא דון תגוט ולו אנתקכ
בטן אחדנא מאת בעד איאם פכיף יזעם אן הדא אלגנין כאנת סרתה
ספתוחה וכיף לא יפתח עיניה ולא יבסט כפיה ולא ימד רגליה וגמיע
אעצאיה סאלמה לא אפה בהא כמא זעמתם והכדא יטרד לה אלקיאס כלה
אן אלאנסאן לא ימכן בוגה אן יתכון עלי הדה אלצורה. פתאמל הדא
אלמתל ואעתבדה יא איהא אלנאטר פתגד הדה חאלנא מע ארסטו סוא
לאנא נחן מעשר תבאע משה רבנו ואברהם אבינו עליהמא אלסלאם
נעתקד אן אלעאלם כון עלי צורה כדא וכדא וכאן כדא מן כדא וכלק
כדא בעד כדא פיאכד ארסטו ינאקצנא ויסתדל עלינא מן טביעה אלוגוד
אלמסתקרה אלכאמלה אלחאצלה באלפעל אלתי נקר לה נחן אנהא בעד
אסתקראריהא וכמאלהא לא תשבה שיא ממא כאנת עליה פי חאל אלכון
ואנהא | אוגדת בעד אלעדם אלמחץ ואי חגה תקום עלינא מן גמיע מא
יקולה ואנמא תלזם תלך אלחגג למן ידעי אן טביעה הדא אלוגוד אלמסתקרה
תדל עלי כונה מחדתא וקד אעלמתך אני אנא לא אדעי דלך והאנא ארגע
ואוכד לך אצול טרקה ואריך כיף לא ילזמנא מנהא שי בוגה אד ודעואנא
אן אלעאלם בגמלתה אוגדת אללה בעד עדם וכונה אלי אן כמל כמא
תראה. קאל אן אלמאדה אלאולי לא כאינה ולא פאסדה ואכד אן יסתדל
עלי דלך מן אלאשיא אלכאינה אלפאסדה ויבין אמתנאע כונהא והדא
צחיח לאנא נחן מא אדעינא אן אלמאדה אלאולי תכונת כתכון אלאנסאן
מן אלמני או תפסד כפסאד אלאנסאן ללתראב בל אדעינא אן אללה
אוגדהא מן לא שי והי עלי מא הי עליה בעד איגאדהא אעני כונהא יתכון

מנהא כל שי ויפסד להא כל מא תכון מנהא ולא תוגד עאריה מן צורה
וענדהא ינתהי אלכון ואלפסאד והי לא כאינה ככון מא יתכון מנהא ולא
פאסדה כפסאד מא יפסד אליהא כל מבדעה ואדא שא מבדעהא עדמתהא
עדמא מחצא מטלקא וכדלך נקול פי אלחרכה סוא לאנה אסתדל מן
טביעה אלחרכה אנהא גיר כאינה ולא פאסדה ואלאמר צחיח לאנא נדעי
אנה בעד וגוד אלחרכה עלי הדה אלטביעה אלתי הי מסתקרה עליהא לא
יתכיל כונהא ופסאדהא כונא כליא ופסאדא כליא ככון אלחרכאת אלגזויה
אלכאינה וכפסאד אלחרכאת אלגזויה והו אלקיאס פי כל מא ילזם | טביעה
אלחרכה וכדלך אלקול פי אלחרכה אלדוריה לא אבתדא להא הו צחיח
בעד איגאד אלגסם אלכרי אלמתחרך דורא לא יתצור פי חרכתה אבתדא
וכדלך נקול פי אלאמכאן אלדי ילזם אן יתקדם כל מתכון לאן הדא אנמא
ילזם פי הדא אלמוגוד אלמסתקר אלדי כל מא יתכון פיה אנמא יתכון
מן מוגוד מא אמא אלשי אלמבתדע מן עדם פלים תם שי משאר אליה
לא פי אלחם ולא פי אלעקל פיתקדמה אמכאן וכדלך נקול איצא פי כון
אלסמא לא תצאד פיהא פאן הדא צחיח גיר אנא נחן מא אדעינא אן
אלסמא תכונת כתכון אלפרס ואלנכלה ולא אדעינא אן תרכיבהא יוגב להא
אלפסאד כאלנבאת ואלחיואן מן אגל אלתצאד אלדי פיהא ומלאך אלאמר
הו מא דכרנאה אן אלמוגוד פי חאל כמאלה ותמאמה לא תדל חאלתה
תלך עלי חאלתה קבל כמאלה ולא שניע עלינא איצא פי קול קאיל אנה
כונת אלסמא קבל אלארץ או אלארץ קבל אלסמא או כאנת אלסמא דון
כואכב או נוע חיואן דון נוע אכר אד דלך כלה פי חאל תכון הדה אלגמלה
כמא אן אלחיואן ענד תכוינה כאן אלקלב מנה קבל אלאנתיין כמא
ישאהד עיאנא ואלערוק קבל אלעטאם ואן כאן בעד כמאלה לא יוגד פיה
עצו דון עצו מן גמיע אלאעצא אלתי לא ימכן בקא אלשכץ דונהא הדא
כלה יחתאג איצא אליה אן אכד אלנץ עלי טאהרה ואן כאן לים אלאמר
כדלך כמא סיבין אדא אמענא פי אלקול 1) | פינבגי אן תתחפט בהדא
אלמעני פאנה סור עטים בניתה חול אלשריעה מחיט בהא ימנע חגארה
כל ראם אליהא פאן חאגנא ארסטו אעני אלאכד בראיה וקאל פאד לא
ידלנא הדא אלמוגוד פבמא דא עלמתם אנתם אן הדא מכון ואנה כאנת

1) להלן פרק ל.

תם טביעה אכרי כונתה קלנא הדא לא ילזמנא בחסב רומנא לאנא לא
נרום אלאן אן נתבת אן אלעאלם מחדת בל אלדי נרומה הו אמכאן כונה
מחדתא ולא יסתחיל הדא אלדעוי באלאסתדלאל בטביעה אלוגוד אלתי
לא ננאכר פיהא פאדא תבת אמכאן אלדעוי כמא בינא רגענא בעד דלך
זרגחנא ראי אלחדות ולם יבק פי הדא אלבאב אלא אן יאתינא באמתנאע
כון אלעאלם מחדתא לים מן טביעה אלוגוד בל ממא יקציה אלעקל פי
חק אלאלאה והי אלגהאת אלתלאת אלתי קד קדמת לך דכרהא ואנהם
יסתדלון בהא עלי קדם אלעאלם מן גהה אלאלאה והאנא אטהר לך וגה
אלתשכיך עליהא חתי לא יצח מנהא דליל בוגה פי פצל יאתי :

פצל יח

אלטריק אלאולי אלתי ידכרון אלתי ילזמנא בהא בזעמהם אן
אלאלאה כרג מן אלקוה אלי אלפעל אדא כאן יפעל וקתא
ולא יפעל וקתא ונקץ הדא אלשך בין גדא ודלך אן הדא אלאמר אנמא
לז, ב ילזם פי כל מרכב | מן מאדה דאת אמכאן וצורה פהו בלא מחאלה מתי
פעל דלך אלגסם בצורתה בעד אן לם יפעל פקד כאן פיה שי באלקוה
וכרג ללפעל פלא בד לה מן מכרג לאן הדה אלמקדמה אנמא תברהנת
פי דואת אלמואד אמא מא לים בגסם ולא לה מאדה פלים פי דאתה
אמכאן בוגה וכל מא לה הו באלפעל דאימא ולים ילזם פיה הדא ולא
ימתנע פיה אן יפעל וקתא ולא יפעל וקתא ולא יכון דלך תגירא פי חק
אלמפארק ולא כרוגא מן אלקוה אלי אלפעל דליל דלך אלעקל אלפעאל
עלי ראי ארסטו ותבאעה אלדי הו מפארק וקד יפעל וקתא ולא יפעל וקתא
כמא בין אבו נצר פי מקאלתה פי אלעקל הנאך קאל כלאמא הדא נצה
קאל וטאהר אן אלעקל אלפעאל לים דאימא יפעל בל יפעל חינא ולא
יפעל חינא הדא נצה והו חק בין ומע כונה כדלך פלים יקאל אן אלעקל
אלפעאל מתגיר ולא כאן פאעלא באלקוה וצאר באלפעל למא פעל פי
וקת מא מא לם יפעלה מן קבל לאנה לא נסבה בין אלאגסאם ומא לים
בגסם ולא שבה בוגה לא פי חין אלפעל ולא פי חין אלכף עין אלפעל
ואנמא יקאל לפעל אלצור דואת אלמואד ולפעל אלמפארק פעלא באשתראך
אלאסם פלדלך לא ילזם מן כון אלמפארק לא יפעל פי וקת מא אלפעל

אלדי יפעלה פי מא בעד אן יכון כרג מן אלקוה אלי אלפעל כמא נגד
דלך פי אלצור דואת אלמואד ולעל טאנא יטן אן פי הדא אלקול מגאלטה
לח, א מא ודלך אן אלעקל | אלפעאל אנמא וגב אן יפעל וקתא ולא יפעל וקתא
לים מן אגל אמר מא פי דאתה בל מן אגל תהיו אלמואד אמא אלפעל
מנה פדאים לכל מתהיי פאן כאן תם עאיק עו אלפעל פמן אגל אלתהיו
אלמאדי לא מן אגל אלעקל פי נפסה פליעלם הדא אלטאן אן קצדנא לים
הו אלאכבאר באלסבב אלדי מן אגלה פעל אללה תעאלי פי וקת ולם
יפעל פי וקת ולא אלזמנא בהדא אלמתאל וקלנא אן כמא אלעקל אלפעאל
יפעל פי וקת ולא יפעל פי וקת והו מפארק כדלך אלה תעאלי מא קלנא
הדא ולא אלזמנאה ולו פעלנא דלך לכאנת מגאלטה בל אלדי אלזמנאה
והו אלזאם צחיח אן אלעקל אלפעאל אלדי לים הו גסמא ולא קוה פי
גסם ואן פעל וקתא ולא יפעל דלך אלפעל וקתא אכר כאן סבב דלך אי
שי כאן פלים יקאל פיה אנה כרג מן אלקוה אלי אלפעל ולא אנה כאן
פי דאתה אמכאן ולא אנה מפתקר למכרג יכרגה מן אלקוה אלי אלפעל
פקד סקט ענא דלך אלשך אלעטים אלדי שכך עלינא אלקאיל בקדם
אלעאלם אד ונחן נעתקד אנה תעאלי לא גסם ולא קוה פי גסם פלדלך
לא ילזמה תגיר אד ופעל בעד אן לם יפעל. **אלטריק אלתאניה**
חי אלתי יוגב בהא קדם אלעאלם לארתפאע אלדואעי ואלטוארי ואלמואנע
פי חקה תעאלי וחל הדא אלשך עסיר והו דקיק פאסמעה. אעלם אן כל
פאעל די ארארה יפעל אפעאלה מן אגל שי מא פאנה באלצרורה אנמא
לח, ב יוגב לה אן יפעל וקתא | ולא יפעל וקתא מן אגל מואנע או טוארי מתל
דלך אן אלאנסאן מתלא יריד אן תכון לה דאר פלא יבניהא לאגל אלמואנע
ודלך אדא לם תכן מאדתהא חאצרה או תכון חאצרה ולא תתאתי לקבול
אלצורה לעדם אלאלאת וקד תכון אלמאדה ואלאלאת חאצרה ולא יבני
לכונה לא יריד אן יבני לאסתגנאיה עו אלכן פאדא טרת טוארי מתל חר
או ברד יוגב לה טלב אלכן פחיניד יריד אן יבני פקד תבין אן אלטוארי
תגיר אלארארה ואלמואנע תקאום אלארארה פלא יפעל בחסבהא הדא כלה
מתי כאנת אלאפעאל מן אגל שי מא כארג עו דאת אלארארה אמא מתי
לם יכן ללפעל גאיה אכרי בוגה אלא כונה תאבעא לארארה פאן תלך
אלארארה לא תחתאג דואעי ודלך אלמריד ואן לם תכן לה מואנע לא ילזם

אן יפעל דאימא אד׳ ליסת תׄם גאיה̈ מא כׄארגה̈ מן אגׄלהא יפעל פילזם
אדׄא לם תכן מואנע לחצול תלך אלגאיה̈ אן יפעל אד׳ ׳פעל ההנא תאבע
למגׄרד אלאראדה̈ פאן קאל קאיל הדׄא כלה צחיח לכן כונה יריד וקתא
ולא יריד וקתא אלים הדׄא תגׄירא קלנא. לה לא אד׳ חקיקה̈ אלאראדה̈
ומאהיתהא הדׄא מענאהא אן יריד ולא יריד פאן כאנת תלך אלאראדה̈
לדׄי מאדה̈ חתי יטלב בהא גאיה̈ מא כׄארגה̈ פתכון אראדה̈ מתגׄירה̈ בחסב
אלמואנע ואלטוארי אמא אראדה̈ אלמפארק אלתי ליסת הי מן אגׄל שי
אכׄר בוגׄה פליסת מתגׄירה̈ ולא כונה יריד אלאן שיא ווריד גירה גדׄא
לט, א תגׄירא פי דׄאתה | ולא יסתדעי הדׄא סבבא אכׄר כמא אנה כונה יפעל ולא
יפעל ליס בתגׄיר כמא בינׄא וסיבין אן אראדתנא ואראדה̈ ׳מפארק אנמא
יקאל עליהמא אראדה̈ באשתראך ולא שבה בין אלאראדתין פקר אנפך
איצׄא הדׄא אלאעתראץ ותבין אנה לא ילזמנא מן הדׄה אלטריק מחאל
והדׄא הו רומנא כמא עלמת. ואלטריק אלתׄאלתׄה̈ והי אלתי
ילזמון בהא קדם אלעאלם לכון כל מא תקתציה ׳חכמה̈ אן יברז קד ברז
וחכמתה קדימה̈ כדׄאתה פאללאזם ענהא קדים והדׄא אלזאם צׄעיף גדׄא
ודׄלך אנׄא כמא גׄהלנא חכמתה אלתי אוגׄבת אן תכון אלאפלאך תסעה̈ לא
אכתׄר ולא אקל ועדד אלכואכב עלי מא הו עליה לא אכתׄר ולא אקל
ולא אכבר ולא אצגר כדׄלך נגׄהל חכמתה פי כונה אוגׄד אלכל בעד אן
לם יכן מנד מדה̈ קריבה̈ ואלכל תאבע לחכמתה אלדאימה̈ אלגיר מתגׄירה̈
לכנׄא נגׄהל כל אלגׄהל קאנון תלך אלחכמה̈ ומקתצׄאהא אד׳ אלמשיה̈ איצׄא
פי ראינא תאבעה̈ ללחכמה̈ ואלכל שי ואחד אעני דׄאתה וחכמתה אד׳ נחן
לא נעתקד אלצפאת וסתסמע פי הדׄא אלמעני כתׄירא אדׄא תכלמנא פי
אלענאיה̈ 1) ובהדׄא אלאעתבאר תסקט תלך אלשנאעה̈. ואמא מא דׄכרה
ארסטו מן אגׄמאע אלאמם פי סאלף אלדהר מן סכן אלמלאיכה̈ פי ׳סמא
ומן כון אלאלאה פי אלסמא וכדׄלך גׄא פי טואהר אלנצוץ פלים דׄלך
ללדלאלה̈ עלי קדם אלסמא כמא יריד הו בל דׄלך קיל ללדלאלה̈ עלי אן |
לט, ב אלסמא תדלנׄא עלי וגׄוד אלעקול אלמפארקה̈ והם אלרוחאניון ואלמלאיכה̈
והי תדלנׄא עלי וגׄוד אלאלאה והו מחרכהא ומדברהא כמא סנבין ונוצׄח
אן ליס תׄם דליל ידלנׄא עלי וגׄוד ׳צאנע עלי ראינא כדלאלה̈ ׳סמא והי

1) חלק ג פרק יג ויז; השוה חלק א פרק סט ע׳ 117.

תדל איצׄא עלי ראי אלפלאספה̈ כמא דׄכרנא עלי וגׄוד מחרכהא ואנה לא
גׄסם ולא קוה̈ פי גׄסם ובעד מא בינׄת לך מן אמכאן דעואנא ואנה ליס
באלממתנע כמא יזעם מן יקול באלקדם ארגע ואבין תרגיח ראינא באלנטׄר
ואטׄהר מא ילזם ראיה מן אלשנאעה̈ פי פצול תאתי:

פצל יט

קד באן לך מן מדׄהב ארסטו ומן מדׄהב כל מן יקול בקדם ׳עאלם אנה
ירי אן הדׄא אלוגׄוד צדר ען אלבארי עלי גׄהה̈ אללזום ואנה תעאלי
עלה̈ והדׄא מעלול והכדׄא לזם וכמא לא יקאל פיה תעאלי לם וגׄד או כיף
וגׄד הכדׄא אעני ואחדא וגיר גׄסם כדׄלך לא יקאל פי אלעאלם בגׄמלתה
לם וגׄד או כיף וגׄד חכדׄא אד׳ הדׄא כלה לאזם אן יוגׄד כדׄא אלעלה̈
ומעלולהא ולא ימכן פיהמא עדם בוגׄה ולא תגׄיר עמׄא המא עליה פלדׄלך
ילזם ען הדׄא אלראי לזום דואם כל שי עלי טביעתה ואן לא יתגׄיר בוגׄה
שי מן ׳אשיא ען טביעתה ובחסב הדׄא ׳ראי יכון תגׄיר שי מן ׳מוגׄודאת
מ, א ען טביעתה ממתנעא | פלא תכון אדׄא הדׄה אלאשיא כלהא בקצד קאצד
אכׄתאר וארד אן תכון הכדׄא לאנה אן כאנת בקצד קאצד פקד כאנת
גיר מוגׄודה̈ הכדׄא קבל אן תֻקׄצׄד ואמא בחסב ראינא נחן פאלאמר בין
אנהא בקצד לא עלי גׄהה̈ אללזום ויגׄוז אן יגׄירהא דׄלך אלקאצד ויקצד
קצדא אכׄר לכן ליס אי קצד כאטלאק לאן תׄם טביעה̈ אמתנאע תׄאבתה̈
לא ימכן בטלאנהא כמא נבין וגרצׄי פי הדׄא אלפצל אן אבין לך בדלאיל
תקארב אלברהאן אן וגׄודנא הדׄא ידלנׄא עלי אנה בקצד קאצד צׄרורה̈ מן
גיר אן אתכלף מא ארתכבתה ׳מתכלמון מן אבטאל טביעה̈ ׳וגׄוד ׳קול
באלגׄזו וכׄלק אלאעראץ מסתמרׄא וגׄמיע מא בינׄת לך מן אצולהם אלתי
אנמא ראמוא תמהידהא לאיגׄאד אלתכׄציץ ולא תטׄן אנהם איצׄא קאלוא
הדׄא אלדׄי אקולה אמא אנהם ראמוא מא ארומה פלא שך וכדׄלך דׄכרוא
אלאמור אלתי אדׄכרהא ולחטׄוא פיהא אלתכׄציץ גיר אנהם לא פרק ענדהם
בין אכׄתצאץ הדׄא אלנבאת באלחמרה̈ דון אלביאץ או באלחלאוה̈ דון
אלמרארה̈ או אכׄתצאץ אלסמא במא הי עליה מן אלשכל דון אלתרביע
ואלתתׄלית ואכׄתצאץ ׳תכׄציץ במקדמאתהם תלך אלתי קד עלמתהא ואנא
אתׄבת אלתכׄציץ פי מא ינבגי אן יתׄבת פיה במקדמאת פלספיה̈ מאכׄודׄה̈

מן טביעה אלוגוד. והדה לטריק אבינהא בעד תקדים הדה אלמקדמה והי
אן כל מאדה משתרכה בין אשיא מתגאידה בוגה מן וגוה אלתגאיר פלא
(מ, ב) בד צרורה מן סבב אכר כארגא ען | תלך אלמאדה אלמשתרכה הו אלדי
אוגב כון בעצהא בצפה מא ובעצהא בצפה אכרי או אסבאב עלי עדד
אלמתגאיראת והדה מקדמה מגמע עליהא ממן יעתקד אלקדם וממן יעתקד
אלחדות ובעד הדה אלמקדמה אכד פי תביין מא קצדת לתביינה עלי
גהה אלמסאלה ואלגואב עלי ראי ארסטו. סאלנא ארסטו וקלנא לה קד
ברהנת לנא עלי כון מאדה כל מא תחת פלך אלקמר מאדה ואחדה משתרכה
לכל פמא עלה אכתלאף הדה אלאנואע אלמוגודה הנא ומא עלה אכתלאף
אשכאץ כל נוע מנהא פגאובנא ען דלך באן קאל עלה אלאכתלאף תגיר
אמתזאג אלמרכבאת מן תלך אלמאדה ודלך אן תלך אלמאדה אלמשתרכה
קבלת אולא ארבע צור וכל צורה מנהא תבעתהא כיפיתאן ובתלך אלכיפיאת
אלארבע צארת אסטקסאת למא תרכב מנהא ודלך אנהא תכתלט אולא
בחרכה אלפלך תם תמתזג פיחדת אלאכתלאף פי אלמכתלטאת אלמתרכבה
מנהא במקאדיר מכתלפה מן אלחאר ואלבארד ואלרטב ואליאבס פתציר
פיהא בהדה אלאמזגה אלמכתלפה תהיואת מכתלפה לקבול צור מכתלפה
ובתלך אלצור איצא תציר מתהייה לקבול צור אכרי והכדא דאימא
ואלצורה אלנועיה אלואחדה יוגד למאדתהא ערץ כביר פי כמהא וכיפהא
ובחסב דלך אלערץ תכתלף אשכאץ אלנוע כמא תבין פי אלעלם אלטביעי
(מא, א) והדא כלה צחיח בין למן ינצף נפסה ולא יכדעהא. תם סאלנא | ארסטו
איצא וקלנא לה אדא כאן אמתזאג אלאסטקסאת הו אלסבב פי תהיו
אלמואד לקבול אלצור אלמכתלפה אי שי היא תלך אלמאדה אלאולי חתי
קבל בעצהא צורה אלנאר ובעצהא צורה אלארץ ומא בינהמא לקבול צורה
אלמא ואלהוא ומאדה אלכל ואחדה משתרכה ובמא דא כאנת מאדה
אלארץ אחק בצורה אלארץ ומאדה אלנאר אחק בצורה אלנאר פגאוב
ארסטו ען דלך באן קאל אוגב דלך אכתלאף אלמואצע אד הי אוגבת
להדה אלמאדה אלואחדה תהיואת מכתלפה ודלך אן אלדי ילי מנהא
אלמחיט אתר פיה לטאפה ומרעה חרכה וקרב מן טביעתה פקבל בדלך
אלתהיו צורה אלנאר וכלמא בעדת אלמאדה ען אלמחיט נחו אלמרכז
צארת אכתף ואצלב ואקל צוא פצארת ארצא והי אלעלה פי אלמא

ואלהוא פכאן דלך צרוריא אד מן אלמחאל אן תכון הדה אלמאדה פי לא
מכאן או יכון אלמחיט הו אלמרכז ואלמרכז הו אלמחיט פהדא אוגב להא
אלתכציץ בצור מכתלפה אעני אלתהיו לקבול צור מכתלפה. תם סאלנאה
וקלנא לה הל אלמחיט אעני אלסמא מאדתהא ומאדה אלאסטקסאת ואחדה
קאל לא. בל תלך מאדה אכרי וצור אכרי ואגסם מקול עלי הדה ואגסאם
אלתי לדינא ועלי תלך באשתראך כמא בין אלמתאכרון וקד ברהן עלי
גמיע דלך. ומן הנא אסמע מא אקולה אנא איהא אלנאטר פי מקאלתי
(מא, ב) הדה. קד עלמת ברהאן ארסטו אן באכתלאף אפעאל יסתדל | עלי אכתלאף
אלצור פלמא כאנת חרכאת אלאסטקסאת אלארבעה מסתקימה וחרכה
אלפלך דוריה עלם אן תלך אלמאדה גיר הדה אלמאדה והדא צחיח בחסב
אלנטר אלטביעי ולמא וגדת איצא הדה אלתי חרכאתהא מסתקימה מכתלפה
אלגהה מנהא מא יתחרך אלי פוק ומנהא מא יתחרך אלי אספל ווגד איצא
אלדי יתחרך מנהא לגהה ואחדה בעצהא אסרע ובעצהא אבטא עלם אנהא
מכתלפה אלצור ובהדא עלם אן אלאסטקסאת ארבעה ועלי הדא אלנחו
מן אלאסתדלאל בעינה ילזם איצא אן תכון מאדה אלאפלאך כלהא ואחדה
אד כלהא תתחרך דורא וצורה כל פלך מכאלפה לצורה אלפלך אלאכר
אד הדא יתחרך מן אלשרק ללגרב ואכר מן אלגרב ללשרק ואיצא פאן
חרכאתהא מכתלפה פי אלסרעה ואלאבטא. פילזם אן יסאל איצא ויקאל
לה אד והדה מאדה משתרכה לגמיע אלאפלאך קד אכתץ כל מוצוע מנהא
בצורה מא גיר צורה אלאכר מן הו מכצץ הדה אלמוצועאת ומהייהא
לקבול צור מכתלפה והל תם בעד אלפלך שי אכר ינסב לה הדא אלתכציץ
אלא אללה עז וגל. והאנא אנבהך עלי בעד גור ארסטו וגראבה אדראכה
וכיף זחמה הדא אלאעתראץ בלא שך וראם אלכרוג ענה באשיא לם יסאעדה
אלוגוד עליהא ואן כאן לם ידכר הדא אלאעתראץ לכנה יבדו מן אקואלה
אנה ירום אן ינטם לנא וגוד אלאפלאך כמא נטם לנא וגוד מא דון אלפלך
(מב, א) חתי יכון | אלכל עלי גהה אללזום אלטביעי לא עלי גהה קצד קאצד כיף
שא ותכציץ מכצץ עלי אי וגה אחב פלם יתם לה דלך ולא יתם אבדא
ודלך אנה ירום אן יעטי אלעלה פי כון אלפלך תתחרך מן אלשרק ולם
יתחרך מן אלגרב וירום אן יעטי אלעלה פי כון בעצהא סריע אלחרכה
ובעצהא בטי ואן דלך לאזם לנטאם וצעהא מן אלפלך אלאעלי וירום אן

יעטי אלעלה פי כון כל כוכב מן אלסבעה לה עדה אפלאך. והדא אלעדד אלעטים פי פלך ואחד הדא כלה ירום אעטא אסבאבה חתי ינטם לנא אלאמר נטמא טביעיא עלי גהה אללזום לכנה לם יתם לה שי מן הדא לאן כל מא בינה לנא ממא דון פלך אלקמר גרי עלי נטאם מטאבק ללמוגוד בין אלעלל ואמכן אן יקאל פיה אנה עלי גהה אללזום ען חרכה אלפלך וען קואה אמא גמיע מא דכרה פי אמור אלפלך פלא עלה בינה אעטי פי דלך ולא גרי אלאמר פיה עלי נטאם יסכן אן ידעי פיה אללזום אד נרי אלאפלאך מנהא מא הו אלאסרע חרכה פוק אלאבטא חרכה ומנהא מא הו אלאבטא חרכה פוק אלאסרע חרכה ומנהא מא חרכאתהא מתסאויה ואן כאנת בעצהא פוק בעץ ואמור אכרי עטימה גדא פי חק אעתבאר כון אלאמר עלי גהה אללזום סאפרד להא פצלא מן פצול הדה אלמקאלה [1] ובאלגמלה פאן ארסטו בלא שך למא עלם צעף אקאוילה פי תעליל הדה אלאשיא ואעטא אסבאבהא קדם עלי אכדה פי הדה

מג, ב אלמבאחת כלאמא | הדא נצה קאל [2] נריד אלאן אן נפחץ ען מסאלתין אתנתין פחצא שאפיא פאנה מן אלואגב אן נפחץ ענהמא ונקול פיהמא במבלג עקולנא ועלמנא וראינא אלא אנה לא ינבגי לאחד אן ינזל דלך מנא עלי קחה וגראה לכנה ינבגי אן יעגב מן חרצנא עלי אלפלספה ורגבתנא פיהא פאדא מא טלבנא אלמסאיל אלגזילה אלשריפה וקוינא עלי אטלאקהא אטלאקא יסירא מברמא פיחק עלי אלסאמע אן ישתד סרורה ויבתהג הדא נץ כלאמה פקד תבין לך אנה בלא שך עארף בצעף תלך אלאקאויל ולא סימא בכון עלם אלתעאלים פי זמאנה כאן לם יכמל ולא עלם פי זמאנה מן חרכאת אלפלך מתל מא עלמנאה אליום ויבדו לי אן אלדי קאלה פי מא בעד אלטביעה מן וצע עקל מפארק לכל פלך אנמא הו מן אגל הדא אלמעני איצא חתי יכון הנאך שי יכצץ כל פלך בחרכה מא וסנבין אנה לם ירבח בהדא שיא אמא קולה פי הדא אלנץ אלדי אתבת לך במבלג עקולנא ועלמנא וראינא פאני אבין לך מענאה ולם ארה לאחד מן אלשארחין אמא קולה ראינא פאנה יעני בה גהה אללזום אלדי הו אלקול בקדם אלעאלם ואמא קולה עלמנא פיעני אלאמר אלבין אלמגמע עליה אן כל שי

1) חלק ב פרק כד. 2) ס׳ חשמים II, 12.

מן הדה אלאשיא לא בד לה מן סבב ועלה ולים הו אמרא ואקעא כיף אתפק וקולה עקולנא יעני קצורנא ען אעטא אסבאב מתל הדה לאמור עלי גאיתהא ונהאיתהא לכנה | זעם אנה יעטי פיהא שיא יסירא וכדלך

מג, א פעל לאן אלדי דכרה מן סרעה אלחרכה אלכליה ובטי פלך אלכואכב אלתאבתה לכונה פי כלאף אלגהה חי עלה מסתגרבה עגיבה וכדלך קאל ילזם אן כלמא בעד פלך ען אלתאמן כאן אסרע חרכה לכן הדא לם יטרד כמא בינת לך ואשד מן הדא אן אפלאכא איצא תתחרך מן למשרק אלי אלמגרב מן דון אלתאמן פכאן יגב אן תכון אסרע ממא תחתהא ממא יתחרך כדלך מן אלמשרק אלי למגרב ואן כאן תכון הדה למתחרכה מן אלמשרק קריבה פי אלסרעה מן חרכה אלתאסע לכנה כמא אעלמתך לם יכן עלם אלהיאה פי זמאנה כמא הו ליום ואעלם אן בחסב ראינא נחן מעשר מן יקול בחדת אלעאלם יסהל הדא כלה ויטרד עלי אצולנא לאנא נקול תם מכצץ כצץ כל פלך במא שא מן גהה לחרכה וסרעתהא ולכנא נגהל וגה אלחכמה פי איגאד הדא הכדא פלו קדר ארסטו אן יעטינא עלה אכתלאף חרכה אלאפלאך חתי יכון דלך עלי נטאם וצע בעצהא מן בעץ כמא טן לכאן דלך גריבא וכאן יכון עלה אלתכציץ פי אכתלאף חרכאתהא כעלה אכתלאף לאמטקסאת פי וצעהא בין למחיט ואלמרכז לכנה לם ינתטם אלאמר הכדא כמא בינת לך ואבין מן הדא פי וגוד אלתכציץ פי אלפלך אלדי לא יקדר אחד אן יוגד לה סבבא מכצצא גיר קצד אלקאצד הו וגוד אלכואכב ודלך אן כון אלפלך

מג, ב מתחרכא דאימא ואלכוכב | תאבתא דאימא דליל עלי אן מאדה לכואכב ליסת הי מאדה אלאפלאך וקד דכר אבו נצר פי חואשיה עלי אלסמאע כלאמא הדא נצה קאל בין אלפלך ואלכואכב פרק לאן אלפלך ישף ואלכואכב לא תשף ואלסבב פי דלך אן בין אלמאדתין ולצורתין פרקא ולכן יסירא הדא נץ כלאמה אמא אנא פלא אקול יסירא בל מכתלפא גדא גדא לאני לא אסתדל באלשפוף בל באלחרכאת פיבין לי אן הדה תלת מואד ותלת צור אגסאם סאכנה אבדא פי דאתהא והי אגראם אלכואכב ואגסאם מתחרכה אבדא והי אגראם לאפלאך ואגסאם תתחרך ותסכן והי לאסתקסאת פיא לית שערי אי שי גמע בין האתין למאדתין אלמכתלפתין אמא גאיה אלאכתלאף כמא יבדו לי או אלדי בינהמא

אכתלאף יסיד כמא ידכר אבו נצר ומן הו אלמהיי להדא אלאתחאד
ובאלגמלה גסמאן מכתלפאן מרכוז אחדהמא פי אלאכר גיר מכלט לה בל
מתחיז פי מוצע מנה מכצוץ מלתחם בה בגיר קצד קאצד עגב ואעגב
מן הדא הדה אלכואכב אלכתירה אלתי פי אלתאמן כלהא אכר בעצהא
צגאר ובעצהא כבאר כוכב הנא ואכר עלי בעד דראע פי ראי אלעין
ועשרה מזדחמה מגתמעה ורקעה כבירה גדא לא שי פיהא מא אלסבב
אלמכצץ להדה אלרקעה בעשרה כואכב ואלמכצץ לאכרי בעדם אלכואכב
ואיצא גסם אלפלך כלה גסם ואחד בסיט לא אכתלאף פיה פבאי סבב
מד, א צאר הדא אלגז מן אלפלך | אחק בהדא אלכוכב אלמוגוד פיה מן אלגז
אלאכר והדא כלה וכל מא הו מן נמטה אנמא יבעד גדא בל יקארב
אלאמתנאע אדא אעתקד אן הדא כלה וגב עלי גהה אללזום ען אלאלאה
כמא ידאה ארסטו אמא אדא אעתקד אן הדא כלה בקצד קאצד פעל
הכדא פלא יצחב הדא אלראי שי מן אלתעגב ולא בעד אצלא ולא יבקי
מוצע בחת אלא קולך מא אלסבב פי קצד הדא ואלדי יעלם עלי אלתגמיל
אן הדא כלה למעני לא נעלמה ואן ליס הדא פעל עבת ולא כיף אתפק
לאנך קד עלמת אן ערוק שכץ אלכלב ואלחמאר ואעצאבהמא מא וקעת
כיף אתפק ובאי מקדאר אתפק ולא צאר הדא אלערק גליטא ואכר דקיקא
ועצבה תתשעב שעבא כתירה ואכרי לא תתשעב כדלך וואחדה נאזלה
מסתקימה ואכרי אנעטפת באתפאק ואנה לם יכן שי מן הדא אלא למנאפע
קד עלם צרוריתהא פכיף יתכייל עאקל אן תכון אוצאע הדה אלכואכב
ומקאדירהא ועדדהא וחרכאת אפלאכהא אלמכתלפה ללא מעני או כיף
אתפק לא שך אן כל שי מנהא צרורי בחסב קצד אלקאצד ותרתיב הדה
אלאמור עלי גהה אללזום לא בקצד אמר בעיד מן אלתצור גדא
ולא דליל ענדי עלי אלקצד אעטם מן אכתלאף חרכאת אלאפלאך וכון
אלכוכב מרכוזא פי אלאפלאך ולדלך תגד אלאנביא כלהם קד אתכדוא
אלכואכב ואלאפלאך דלילא עלי וגוד אלאלאה צרורה וגא פי חדית
מד, ב אברהם מן אעתבארה | באלכואכב מא קד שהר 1) וקאל ישעיה מנבהא
עלי אלאסתדלאל בהא שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה
וכו' 2) וכדלך ירמיהו קאל עשה השמים 3) וקאל אברהם

1) בבא בתרא טז, ב; יומא כח, ב. 2) ישעיה מ, כו. 3) אין בירמיה.

י״י אלהי השמים 1) וקאל סיד אלנביין רכב שמים 2) כמא בינא 3)
והדא הו אלדליל אלצחיח אלדי לא שך פיה וביאן דלך אן כל מא דון
אלפלך מן אלאכתלאפאת ואן כאנת מאדתהא ואחדה כמא בינא תקדר
אן תגעל מכצצהא קוי פלכיה ואוצאע אלמאדה מן אלפלך כמא עלמנא
ארסטו אמא אלאכתלאפאת אלמוגודה פי אלאפלאך ואלכואכב פמן מכצצהא
אלא אללה תעאלי פאן קאל קאיל אלעקול אלמפארקה פמא רבח פי הדא
אלקול שיא וביאן דלך אן אלעקול ליסת אגסאמא פיכון להא וצע מן
אלפלך פלאי שי תחרך הדא אלפלך חרכתה אלשוקיה נחו עקלה אלמפארק
לגהה אלשרק ואכר ללגרב אתרי דלך אלעקל אלואחד פי גהה אלגרב
ואלאכר פי גהה אלשרק וכון הדא אבטא והדא אסרע ולם יטרד דלך עלי
נסבה בעד בעצהא מן בעץ כמא עלמת ולא בד צרורה אן יקאל אן טביעה
הדא אלפלך וגוהרה אקתצת אן יתחרך להדה אלגהה וכהדה אלסרעה ואן
יכון לאזם אשתיאקה הדא אלמעני הכדא וכדלך יקול ארסטו וכהדא יצרח
פקד רגענא למא כנא פיה אולא פנקול אדא כאנת מאדתהא כלהא ואחדה
כאי שי תכצץ הדא בטביעה דון טביעה אלאכר וצאר פיה שוק מא יוגב
מה, א לה הדא אלנחו מן אלחרכה מכאלף לשוק אלאכר אלדי | אוגב לה נחו חרכה
אכרי לא בד מן מכצץ צרורה פקד אכרגנא הדא אלאעתבאר אלי אלבחת
ען מטלבין אחדהמא הל בוגוד הדא אלאכתלאף ילזם אן יכון דלך בקצד
קאצד צרורה לא עלי גהה אללזום או לא ילזם ואלמטלב אלתאני הל אדא
כאן גמיע הדא בקצד קאצד כצץ הדא אלתכציץ ילזם אן יכון דלך חאדתא
בעד עדם או לא ילזם דלך בל יכון מכצצה לם יזל הכדא אד קד קאל
הדא איצא בעץ מן יעתקד אלקדם והאנא אכד פי הדין אלמטלבין ואבין
מא ינבגי אן יבין פיהמא פי פצול תאתי:

פצל כ

ארסטו יברהן אן אלאמור אלטביעיה כלהא ליסת ואקעה באלאתפאק
וברהאנה עלי דלך כמא דכר ודלך אן אלאמור אלאתפאקיה
ליסת דאימה ולא אכתריה וכל הדה אלאמור אמא דאימה או אכתריה

כנראה התכון ללב, יז או י, יב או נא, טו. 1) בראשית כד, ז. 2) דברים לג, כו.
3) חלק א פרק ע עמוד 118.

אמא אלסמא וכל מא פיהא פדאימה עלי חאלאת לא תתגיר כמא בינא
לא פי דואתהא ולא פי תבדיל מואצ׳עהא ואמא אלאמור אלטביעיה אלתי
דון פלך אלקמר פמנהא דאימה ומנהא אכת׳ריה פאלדאימה כתסכין אלנאר
ונזול אלחגר אלי אספל ואלאכת׳ריה כאשכאל אשכ׳אץ כל נוע ואפעאלה
וכל הדא בין פאדא כאנת גזאואתה ליסת באלאתפאק פכיף יכון כלה
באלאתפאק פהדא ברהאן | עלי אן הדה אלמוגודאת ליסת אתפאקיה והדא
נץ כלאם ארסטו פי אלרד עלי מן זעם מן אלמתקדמין אן הדא אלעאלם
וקע באלאתפאק ואנה כאן מן תלקא נפסה בלא סבב קאל[1]) וקד געל
קום אכ׳ר סבב הדה אלסמא ואלעואלם כלהא תלקא אנפסהא פאנהם
קאלוא אן מן תלקא נפסה כאן אלדוראן ואלחרכה אלתי מיזת וקומת
אלכל עלי הדא אלנטאם ואן הדא נפסה למוצ׳ע עגב שדיד אעני אן
יקולוא פי אלחיואן ואלנבאת אנהא לא תכון ולא תחדת באלבכ׳ת לכן
להא סבבא אמא טביעה ואמא עקל ואמא גיר דלך ממא אשבהה לאנה
לים יתולד אי שי אתפק מן כל בזר או כל מני לכן מן הדא אלבזר
תכון זיתונה ומן הדא אלמני יכון אנסאן ויקולון פי אלסמא ופי אלאגסאם
אלתי הי מן בין סאיר אלאגסאם אלמראות אלאהיה אנהא אנמא כאנת
מן תלקא אנפסהא ואנהא לים להא סבב אצלא מת׳ל מא ללחיואן
ואלנבאת הדא נץ כלאמה ואכ׳ד יבין תזייף הדא אלוהם אלדי תוהמוה
בקול אבסט. פקד באן לך אן ארסטו יעתקד ויברהן אן הדה אלמוגודאת
כלהא ליסת מוגודה באלאתפאק פאלדי ינאקץ כונהא באלאתפאק אן תכון
באלדאת אעני אן להא סבבא מוגבא לכונהא הכדא צ׳רורה ומן אגל דלך
אלסבב וגדת עלי מא הי עליה הדא הו אלדי תברהן והו אלדי יעתקדה
ארסטו אמא אנה ילזם לכונהא ליסת מן תלקא אנפסהא אן תכון בקצד
קאצד וארארה מריד פמא יבין לי אן ארסטו יעתקד דלך לאן | אלגמע
בין אלוגוד עלי גהה אללזום ובין אלחדות עלי גהה אלקצד ואלארארה
חתי יכון אלמעניאן ואחדא קריב ענדי מן אלגמע בין אלצ׳דין לאן מעני
אללזום אלדי יעתקדה ארסטו הו אן כל שי מן הדה אלמוגודאת אלתי
ליסת בצנאעיה לא בד לה מן סבב מוגב לדלך אלשי אלדי כונה עלי
מא הו עליה ולדלך אלסבב סבב ולסבב אלת׳אני ת׳אלת הכדא

1) פיסיקה II, 4.

אלי אן ינתהי לסבב אול ענה לזם אלכל לאמתנאע אלתסלסל אלי לא
נהאיה לכנה לא יעתקד מע דלך אן לזום וגוד אלעאלם ען אלבארי אעני
ען אלסבב אלאול כלזום אלטל ען אלגסם או לזום אלחרארה ען אלנאר
או לזום אלצו ען אלשמס כמא יקול ענה מן לא יפהם קולה בל יעתקד
דלך אללזום כנחו לזום אלמעקול ען אלעקל אד אלעקל הו פאעל אלמעקול
מן גהה כונה מעקולא אד דלך אלסבב אלאול ולו ענדה הו עקל פי
אעלי מראתב אלוגוד ואכמלהא וחתי אן קאל אנה מריד למא לזם ענה
וסאר בה ומסתלד ולא ימכן אן יריד כלאפה פלים יקאל להדא קצדא
ולא פיה מעני אלקצד לאן אלאנסאן מריד לכונה דא עינין וכפין וסאר
בדלך ומסתלד בה ולא ימכן אן יריד כלאפה ולכנה מא כאן הדא אלשכץ
דא עינין וכפין בקצד מנה ותכ׳ציץ להדא אלשכל והדה אלאפעאל ולא
מעני אלקצד ומעני אלתכ׳ציץ אלא לאמר גיר מוגוד וימכן וגודה כמא
קצד וכ׳צץ וימכן אלא יוגד כדלך פלא אדרי הל האולא אלמתאכ׳רון
אנפהם להם מן | כלאם ארסטו וקולה אן הדה אלאשיא לא בד להא מן
סבב אן מעני דלך אלקצד ואלתכ׳ציץ או יכונון כאלפוה פי דלך ואכ׳תארוא
ראי אלקצד ואלתכ׳ציץ וזעמוא אנה לא ינאפי אלקדם ובעד מא בינאה
אכ׳ד פי ראי האולא אלמתאכ׳רין:

פצל כא

אעלם אן מן אלמתאכ׳רין מן אלפלאספה אלקאילין בקדם אלעאלם מן
קאל אן אללה תעאלי פאעל אלעאלם ומכ׳תאר וגודה וקאצדה
ומכ׳צצה עלי מא הו עליה לכן יסתחיל אן יכון דלך פי וקת דון וקת
בל הכדא כאן ויכון דאימא קאלוא אנמא אוגב לנא אן לא נתצור אן
פאעלא פעל שיא אלא באן יתקדם אלפאעל עלי פעלה באלזמאן כוננא
נחן כדא ילזמנא פי מא נפעלה לכון כל פאעל תכון הדה צפתה פפיה
עדם מא וכאן פאעלא באלקוה ולמא פעל כ׳רג אלי אלפעל אמא אלאלאה
תעאלי אלדי לא עדם פיה ולא שי באלקוה אצלא פמא יתקדם פעלה
בל לם יזל פאעלא וכמא דאתה מבאינה לדאתנא אי מבאינה כדלך נסבה
פעלה אליה מבאינה לנסבה פעלנא אלינא איצ׳א והדא אלקיאס בעינה
קאלוא פי אלתכ׳ציץ ואלארארה לאן לא פרק בין קולך פאעל או מריד

מז, א או קאצד או מכתאר או מכצץ פי הדא אלמעני קאלוא | ויסתחיל איצא
אן יתגיר פעלה או אראדתה כמא בינא 1) פקד באן לך איהא אלנאטר
פי מקאלתי הדה אן האולא גורוא לפט אללזום ואבקוא מענאה לעלהם
קצרוא תחסין עבארה או אזאלה שנאעה לאן מעני כון הדא אלוגוד
לאזמא לעלתה דאימא בדואמהא והו אלאלאה עלי מא יקול ארסטו הו
מעני קולהם אן אלעאלם מן פעל אלאלאה או בקצדה וארארתה ואכתיארה
ותכציצה לכנה לם יזל הכדא ולא יזאל כמא אן טלוע אלשמס הו פאעל
אלנהאר בלא שך ואן כאן לא יתקדם אחרהמא אלאכר בזמאן וליס הדא
הו מעני אלקצד אלדי נקצדה נחן בל נריד בדלך אנה אעני אלעאלם ליס
הו לאזמא ענה תעאלי לזום אלמעלול לעלתה אלתי לא ימכן מפארקתה
להא ולא תגירה אלא אן תתגיר עלתה או תתגיר חאלה מן חאלאתהא פאדא
פהמת אלמעני הכדא עלם אנה מן אלמחאל אלקול בכון אלעאלם לאזמא
ען וגוד אלאלאה לזום אלמעלול לעלתה ואנה מן פעל אלאלאה או בתכציצה
פקד תלכץ אלאמר ואנתהי בנא אלקול אלי אלבחת ען הדא אלאכתלאף
אלמוגוד פי אלסמא אלדי תברהן אן לא בד לדלך מן סבב הל דלך אלסבב
הו אלעלה לדלך אלאכתלאף והכדא לזם ען וגודה או דלך אלסבב הו אלפאעל
להדא אלאכתלאף אלמכצץ לה עלי אלגהה אלתי נעתקד נחן תבאע משה
רבנו פלנקל פי דלך בעד אן נקדם מקדמה והי אן נבין לך מעני אללזום
מז, ב אלדי יראה ארסטו חתי תתצורה וחיניד | אכד פי אן אבין לך תרגיחי לדאו
חדות אלעאלם בדליל נטריה פלספיה בריה מן אלתמויה. קולה אן אלעקל
אלאול לזם ען אללה ואן אלעקל אלתאני לזם ען אלאול ואלתאלת ען
אלתאני והכדא כונה ירי אן אלאפלאך לזמת ען אלעקול ודלך אלתרתיב
אלמשהור אלדי קד עלמתה מן מואצעה וקד וצענא מנה הנא נבדא 2) בין
הו אנה ליס יריד בדלך אן הדא כאן תם חדת ענה דלך אללאזם ענה בעד
דלך לאנה לא יקול בחדות שי מן הדה ואנמא יריד באללזום אלסבביה
כאנה יקול אלעקל אלאול סבב וגוד אלעקל אלתאני ואלתאני סבב וגוד
אלתאלת אלי אכרהא וכדלך אלכלאם פי אלאפלאך ואלמאדה אלאולי ולם
יתקדם שי מן הדה כלהא ללאכר ולא יוגד דונה ענדה ומתאל דלך כמא לו
קאל קאיל אן ען אלכיפיאת אלאול לזמת אלכשונה ואלמלאסה ואלצלאבה

1) לעיל ע׳ 198. 2) חלק ב פרק ד.

ואללין ואלכתאפה ואלתכלכל אלדי לא ישך אחד אן תלך אעני אלחרארה
ואלברודה ואלרטובה ואליבוסה הי אלמחדתה להדה אלכשונה ואלמלאסה
ואלצלאבה ואללין ואלכתאפה ואלתכלכל ומא אשבה דלך וען תלך אלארבע
כיפיאת אלאול לזמת הדה ואן כאן לא ימכן אן יוגד גסם דו הדה אלכיפיאת
אלאול ומערי ען הדה אלכיפיאת אלתואני עלי הדא אלמתאל בעינה יקול
ארסטו פי אלוגוד בגמלתה אן כדא לזם ען כדא אלי אן ינתהי ללעלה
אלאולי כמא יקול הו או אלעקל אלאול או כיף שית אן תסמיה כלנא נחו
מט, א מבדא ואחד נקצד גיר | אנה ירי לזום כל מא סואה ענה כמא וצפת לך
ונחן נקול אן כל הדה אלאשיא הו פעלהא בקצד וארארה להדא אלמוגוד
אלדי לם יכן מוגודא וצאר אלאן מוגודא באראדתה תעאלי והאנא אכד פי
דכר דלאילי ותרגיחי לכון אלעאלם מחדתא עלי ראינא פי פצול תאתי:

פצל כב

קציה מגמע עליהא מן ארסטו ומן כל מן תפלסף אן אלשי אלבסיט לא
ימכן אן ילזם ענה אלא בסיט ואחד ואן כאן אלשי מרכבא פתלזם
ענה אשיא עלי עדד מא פיה מן אלבסאיט אלתי תרכב מנהא מתאל דלך אן
אלנאר אלתי פיהא תרכיב כיפיתין לאחר ואליאבס ילזם ענהא אן תסכן
בחרהא ותגפף ביבסהא וכדלך אלשי אלמרכב מן מאדה וצורה תלזם ענה
אשיא מן גהה מאדתה ואשיא מן גהה צורתה אן כאן כתיר אלתראכיב ובחסב
הדה אלקציה קאל ארסטו אנה מא לזם ען אללה לזומא אולא גיר עקל ואחד
בסיט לא גיר. קציה תאניה אנה מא ילזם אי שי אתפק ען אי שי
אתפק בל אנמא יכון אברא בין אלעלה ומעלולהא מנאסבה מא צרורה חתי
אלאעראץ מא ילזם אי ערץ אתפק ען אי ערץ אתפק מתל אן ילזם ען
אלכיפיה כמיה או ען אלכמיה כיפיה וכדלך לא תלזם ען אלמאדה צורה מא
מט, ב ולא ען אלצורה מאדה | מא. קציה תאלתה אן כל פאעל יפעל בקצד
וארארה לא באלטבע פאנה קד יפעל אפעאלא מכתלפה כתירה. קציה
ראבעה אן אלגמלה אלמרכבה מן גואהר מכתלפה מתגאורה אחק באלתרכיב
מן אלגמלה אלמרכבה מן גואהר מכתלפה תרכיב אמתזאג מתאל דלך אן
אלעטם מתלא או אללחם או אלערק או אלעצב אבסט מן גמלה אליר או
אלרגל אלמרכבה מן עצב ולחם וערק ועטם והדא אבין מן אן יזאד פיה

כלאמ̇א. ובעד הד̇ה אלמקדמאת פאקול אן חד̇א אלד̇י יד̇כרה ארסטו מן אן
אלעקל אלאול סבב לל̇תאני. ואל̇תאני סבב אל̇תאל̇ת והכד̇א לו דרג̇הא אלאף
אלעקל אלאכ̇יר מנהא בסיט הו בלא שך פמן אין ו̇גד אלתרכיב אלמוג̇וד
פי הד̇ה אלמוג̇ודאת עלי ג̇הה̈ אללזום כמא יזעם ארסטו נחן נסלם לה כל
מא יד̇כרה מן אן אלעקול כל מא בעדת חדת̇ פיהא תרכיב מעאני אד̇
ומעקולאתהא כת̇ירה̈ פמע אקרארנא לה בהד̇א אלחדס ואלתכ̇מין כיף צארת
אלעקול סבבא ללזום אלאפלאך ענהא ואי נסבה̈ בין אלמאדה̈ ואלמפארק
אלד̇י לא מאדה̈ לה אצלא והבך אנא סלמנא אן כל פלך סבבה עקל עלי
אלצורה̈ אלמד̇כורה̈ אד̇ ודלך אלעקל פיה תרכיב בכונה עקל ד̇אתה וגירה
וכאנת מרכב מן שיין אחד ו̇ינך אלשיין ילזם ענה אלעקל אלאכ̇ר אלד̇י
דונה ואלמעני אלאכ̇ר ילזם ענה אלפלך פיסאל ויקאל לה ד̇לך אלמעני
(מט, א) אלואחד אלבסיט אלד̇י לזם ענה אלפלך כיף לזם ענה אלפלך | ואלפלך
מרכב מן מאד̇תין וצורתין מאדה̈ אלפלך וצורתה ומאדה̈ אלכוכב ומרכוז
פי אלפלך וצורתה ואד̇א כאן אלאמר עלי ג̇הה̈ ללזום פלא בד לנא צ̇רורה̈
להד̇א אלמרכב מן סבב מרכב ילזם ען ג̇זאה ואחד ג̇רם אלפלך וען ג̇זאה
אלאכ̇ר ג̇רם אלכוכב הד̇א אן כאנת מאדה̈ אלכואכב כלהא. ואחדה̈ וקד
יכון ג̇והר אלניר מנהא ג̇והרא מא וג̇והר אללטכ̇יה̈ ג̇והרא אכ̇ר וקד עלם
אן כל ג̇סם מרכב מן מאדתה וצורתה פקד תבין לך אנה לא תטרד הד̇ה
אלמעאני עלי ג̇הה̈ אללזום אלד̇י יד̇כרה וכד̇לך איצ̇א אכ̇תלאף חרכה̈
אלאפלאך לא יחרז נט̇אם תרתיב בעצ̇הא תחת בעץ̇ חתי ידעי פי ד̇לך ג̇הה̈
אללזום וקד ד̇כרנא ד̇לך 1) והנא איצ̇א אמר חאר̈ לכל מא קדר פי אמור
אלטביעה̈ אן אעתבר חאל אלפלך וד̇לך אנה אד̇א כאנת מאדה̈ אלאפלאך
כלהא ואחדה̈ לאי שי לא ילזם אן תנתקל צורה̈ הד̇א אלפלך למאדה̈ אלאכ̇ר
כמא ג̇רי מן דון פלך אלקמר מן ג̇הה̈ אסתיחאל אלמאדה̈ ולאי שי תת̇בת
הד̇ה אלצורה̈ פי הד̇ה אלמאדה̈ דאימא ומאדה̈ אלכל משתרכה̈ אללהם אלא
אן ידעי מדעי אן כל פלך מאדתה גיר מאדה̈ אלאכ̇ר פלא תכון אד̇א צורה̈
אלחרכה̈ תדל עלי אלמאדה̈ והד̇א נקץ̇ אלאצול כלהא ואיצ̇א אלכואכב אן
כאנת מאדתהא כלהא ואחדה̈ פבמא ד̇א תבאינת אשכ̇אצהא הל בצור או
באעראץ̇ ועלי אי אלוג̇הין כאן ילזם אן תנתקל תלך אלצור או תלך אלאעראץ̇

1) לעיל ע' 213—214.

ותתעאקב עלי כל ואחד מנהא חתי לא יבטל | אלאסתיחאל וכהד̇א יתבין (מט, ב)
לך אן קולנא מאדה̈ אלאפלאך או מאדה̈ אלכואכב ליס פיה שי מן מעני
הד̇ה אלמאדה̈ ואנמא הד̇א אשתראך פי אלאסם ואן כל מוג̇וד מן תלך
אלאג̇סאם אלפלכיה̈ לה וג̇וד יכ̇צה לא ישארך פיה גירה פבמא ד̇א וקע
אלאשתראך פי חרכה̈ אלאפלאך דורא או ת̇בות אלכואכב אמא אד̇א אעתקדנא
אן הד̇א כלה בקצד קאצד פעלה וכ̇צצה כמא אקתצ̇ת חכמתה אלתי לא
ת̇דרך פלא ילזמנא שי מן הד̇ה אלמסאיל כלהא בל אנמא תלזם מן ידעי
אן הד̇א כלה עלי ג̇הה̈ אללזום לא באראדה̈ מריד והו ראי לם יג̇ר אמרה
עלי נט̇אם אלוג̇וד ולא אעטית פיה עלה̈ ולא חג̇ה̈ מקנעה̈ ותבעתה מע ד̇לך
שנאעאת עט̇ימה̈ ג̇דא והי כון אלאלאה אלד̇י יקר כל עאקל בכמאלה בג̇מיע
אנחא אלכמאלאת צאר וג̇ודה ענד כל אלמוג̇ודאת לא יבדי שיא ולו ראם
אן יטול ג̇נאח ד̇באבה̈ או ינקץ̇ רג̇ל דודה̈ למא קדר לכן ארסטו יקול אנה
לא ירום הד̇א ויסתחיל עליה אן יריד כ̇לאף הד̇א וליס הד̇א ממא יזורה
כמאלא בל לעלה נקץ̇ באעתבאר מא. וג̇מלה̈ אקול לך ואן כנת אעלם אן
כת̇ירא מן אלמתעצבין ינסבני פי הד̇ה אלאקאויל אמא לקלה̈ פהם כלאמהם
או ללחיד ענה באלקצד לכני ליס מן אג̇ל הד̇א אמתנע מן אן אקול מא
אדרכתה ופהמתה עלי חאל קצורי ותלך אלג̇מלה̈ הי אן כל מא קאלה ארסטו
פי ג̇מיע אלמוג̇וד אלד̇י מן לדן פלך אלקמר אלי מרכז אלארץ̇ הו צחיח בלא
ריב ולא | יעדל ענה אלא מן לם יפהמה או מן תקדמת לה ארא יריד אלד̇ב (נ, א)
ענהא או תקודה תלך אלארא לאנכאר אמר משאהד אמא ג̇מיע מא יתכלם
פיה ארסטו מן פלך אלקמר למא פוקה פכלה שבה̈ חדס ותכ̇מין אלא בעץ̇
אשיא פנאהיך פי מא יקולה פי תרתיב אלעקול ובעץ̇ הד̇ה אלארא אלאלאהיה̈
אלתי יעתקדהא ופיהא אלשנאעאת אלעט̇ימה̈ ואלפסאדאת אלט̇אהרה̈ אלבינה̈
פי ג̇מיע אלאמם וד̇אעאת אלשרור ולא ברהאן לה עליהא ולא תנתקד כוני
עקדת אלשכוך אלתי תלזם ראיה ותקול והל באלשכוך יבטל ראי או ית̇בת
נקיצ̇ה נעם אן אלאמר ליס כד̇לך לכן נחן נעאמל הד̇א אלפילסוף במא אמרנא
אן נעאמלה בה תבאעה וד̇לך אן אלאסכנדר קד בין אן כל מא לא יקום עליה
ברהאן פינבגי אן יפרץ̇ טרפא אלנקיץ̇ פי ד̇לך אלאמר ויר̇י מא ילזם כל ואחד
מן אלנקיצין מן אלשכוך ויעתקד אקלהא שכוכא וכד̇לך קאל אלאסכנדר
אנה יג̇רי אלאמר פי כל מא יקולה ארסטו מן אלארא אלאלאהיה̈ אלתי לא

יקום עליהא ברהאן פאן כל מן תאכׄר בעד ארסטו יקול אן אלדׄי קאלה
פיהא ארסטו אקלּ שכוכא מן כל מא עסאה אן יקאל והכדׄא פעלנא נחן לׄמּא
צחّ ענדנא אן הדׄה אלמסאלה והי הל אלסמא כאינה או אזליה לא ברהאן
עלי אחד אלנקיצׄין פיהא ובינّא אלשכוך אללאזמה לכל ואחד מן אלדׄאיין
אטׄהרנא לך אן ראי אלקדם אכתׄר שכוכא ואצׄרّ פי מא ינבגי אן יעתקד פי
חק אלאלאה | מצׄאפّא אלי כון אלחדותׄ ראי אברהם אבינו ונבינא
משה עליהמא אלסלאם ואדׄ ודׄכרנא אעתבאר אלארא באלשכוך פקד אדׄרי
אן אביّן לך פי דׄלך שיא:

פצל כג

אעלם אן אלמקאיסה בין אלשכוך אללאזמה לדׄאי מא ובין אלשכוך
אללאזמה לנקיצׄה ותרגׄיח אקלّהא שכוכא ליס אלאעתבאר פי
דׄלך כתׄרה עדד אלשכוך בל עטׄם שנאעתהא ומכׄאלפה אלוגׄוד להא פקד
יכון אלשךّ אלואחד אעטׄם מן אלף שךّ אכׄר ולא תצחّ איצׄא הדׄה אלמקאיסה
אלא למן טרפא אלנקיץׄ ענדה עלי אלסוא אמא מן יותׄר אחד אלדׄאיין
אמא לאגׄל תרביה או למנפעה מא מן אלמנאפע פאנה יעמי ען אלצואב
אדׄ אלאמר אלברהאני לא יקדר צאחב אלהוי אן תעאנדה נפסה אמא מתׄל
הדׄה אלאמור פימכן ענאדהא כתׄירّא וקד ימכנך אן שית אן תתגׄרד ען
אלהוי ותטרח אלמעתאד ותעתמד עלי מגׄרד אלנטׄר ותרגׄח מא ינבגי
תרגׄיחה לכן תחתאגׄ פי דׄלך אלי שראיט עדה אולהא אן תערף קדר גׄודה
דׄהנך וסלאמה פטרתך ודׄלך יתבין לך ענד ארתיאצׄך פי סאיר אלעלום
אלריאצׄיה ואדראך אלקואנין אלמנטקיה ואלתׄאני מערפה אלעלום אלטביעיה
ותחקיקהא חתי תעלם אלשכוך עלי חקאיקהא ואלתׄאלתׄ אכׄלאקך פאנה |
מתי וגׄד אלאנסאן נפסה לא פרק ענדנא אן יכון דׄלך באלטבע או באלאכתסאב
מאילא נחו אלשהואת ואללדׄאת או מותׄר אלחרג ואלגׄצׄב ותנפיר אלקוה
אלגׄצׄביה ואטלאק ענאנהא פאנה אבדא יׄכׄטי ויעתׄר אין משי לאנה יטלב
ארא תסאעדה עלי מא טבעה מאיל נחוה ואנמא נבّהתך עלי דׄלך לאן לא
תגתׄרّ פקד יוהמך אחד יומא מא בשךّ ישכّכה עלי חדתׄ אלעאלם פתסארע
ללאנכׄדאע לאן הדׄא אלראי פי צׄמנה הדّ קאעדה אלשריעה ואפתיאת פי חק
אלאלאה פכׄן אבדא מתّהמא דׄהנך פיה ומקלّדא ללנביّין אלדׄאן המא עמדה

צלאח וגׄוד אלנוע אלאנסאני פי אעתקאדאתה ואגׄתמאעאתה ולא תעדל ען
דׄאי חדתׄ אלעאלם אלא בברהאן ודׄלך גיר מוגׄוד פי אלטבע ולא ינתקד
איצׄא אלנאטׄר פי הדׄה אלמקאלה כוני קלת הדׄא אלקול אלכׄטבי לנרפד
בה אלקול בחדתׄ אלעאלם פקד קאל רייס אלפלאספה ארסטו פי אמהאת
כתבה אקאויל כׄטביה ידפד בהא ראית פי קדם אלעאלם ופי מתׄל הדׄא יקאל
באלחקיקה לא תהא תורת שלמה שלנו כשיחה בטלה
שלהם [1]) אדׄא כאן הו ירפד ראית בהדׄיאן אלצאבה כיף לא נרפדה נחן
בקול משה ואברהם ובכל מא ילזם ען דׄלך וקד כנת ועדתך בפצל
אדׄכר לך פיה אלשכוך אלעטׄימה אללאזמה למן יטׄןّ אן אלפלך קד אחאט
אלאנסאן עלמّא באנתטׄאם חרכאתה וכונהא אמורא טביעיה גׄאריה עלי חכם
אללזום בינّה אלתרתיב ואלנטׄאם והאנא אביّן לך דׄלך: |

פצל כד

קד עלמת מן אמור אלהיאה מא קראתה עליّ ופהמתה ממא תצׄמנה כתאב
אלמגׄסטי ולם תפסח אלמדה ליוכׄד מעך פי נטׄר אכׄר ואלדׄי קד
עלמתה אן אלאמר כלה יגׄרי פי אנתטׄאם אלחרכאת וםטאבקה סיר אלכואכב
למא יׄרׄי עלי אצלין אמא פלך תדויר או פלך כׄארגׄ אלמרכז או כליׄהמא
גׄמיעא והאנא אנבّהך עלי כון כל ואחד מן אלאצלין כׄארגׄא ען אלקיאס
באלגׄמלה מכׄאלפא לכל מא תביّן פי אלעלם אלטביעי אול דׄלך אתׄבאת
פלך תדויר ידור עלי פלך מא ולא יכון דורה חול מרכז דׄלך אלפלך אלחאמל
לה כמא פׄרץׄ דׄלך פי אלקמר ופי אלכׄמסה כואכב והדׄא ילזם מנה אלדחרגׄה
צׄרורה והו אן יכון פלך אלתדויר יתדחרגׄ ויבדל גׄמלה מכאנה והדׄא הו
אלמחאל אלדׄי הׄרב מנה אן יכון הנאך שי יבדל מכאנה ולדׄלך דׄכר אבו
בכר אבן אלצאיג פי כלאמה אלמוגׄוד לה פי אלהיאה אן וגׄוד פלך תדויר
מחאל וקאל הדׄא אללזום וקאל מצׄאפא אלי מא ילזם ענה מן אלמחאל
יעני ען וגׄוד פלך תדויר אנה ילזם ענה מחאלאת אׄכׄר והאנא אביّנהא לך
מנהא אן יכון אלדור ליס חול מרכז אלעאלם וקאעדה הדׄא אלעאלם כלה
אן אלחרכאת תׄלאתׄ חרכה מן אלוסט וחרכה אלי אלוסט וחרכה חול אלוסט
פאן כאן | תׄם פלך תדויר פחרכתה לא מן אלוסט ולא אליה ולא חולה

1) בבא בתרא קטז, א; מגלת תענית ה.

ואיצא אן תמהידאת ארסטו פי אלעלם אלטביעי אנה לא בד צרורה מן
שי תאבת חולה תכון אלחרכה ולהדא לזם אן תכון אלארץ תאבתה ואן
כאן פלך אלתדויר מוגודא פהדה חרכה אסתדארה חול לא שי תאבת וקד
סמעת אן אבא בכר דכר אנה אוגד היאה לא יכון פיהא פלך תדויר כל
באפלאך כארגה אלמראכז לא גיר והדא לם אסמעה מן תלאמידה וחתי לו
צח לה דלך לם ירבח פי הדא כביר רבח לאן כרוג אלמרכז איצא פיה
אלכרוג עמא אצלה ארסטו מא לא מזיד עליה והדא תנביה לי ודלך אן
בכרוג אלמרכז איצא קד וגדנא אלחרכה אלדוריה אלפלכיה לא חול אלוסט
כל חול נקטה מתוהמה כארגה ען מרכז אלעאלם והי איצא חרכה לא חול
שי תאבת פאן זעם מן לא עלם לה באלהיאה אן כרוג אלמראכז מנד תלך
אלנקט דאכל פלך אלקמר כמא יבדו באול כאטר פהי חרכה חול אלוסט
ונחן נתסאמח לה פי כונהא תכון חול נקטה פי אלנאר או פי אלהוא ואן
לם תכן אלחרכה חינד חול שי תאבת ונבין לה אנה קד תברהן מקאדיר
כרוג אלמראכז פי אלמגסטי בחסב מא וצע הנאך וברהן אלמתאכרון
באלברהאן אלצחיח אלדי לא שך פיה כם מקדאר כרוג תלך אלמראכז
בנצף קטר אלארץ כמא בינוא אלאבעאד כלהא ואלאעטאם פתבין אן
אלנקטה אלכארגה ען מרכז אלעאלם אלתי תדור חולהא אלשמס תלך
נב, ב אלנקטה | כארגה ען מקער פלך אלקמר צרורה ודון מחדב פלך עטארד
וכדלך אלנקטה אלתי ידור חולהא אלמריך אעני מרכז פלכה אלכארג
כארגה ען מקער פלך עטארד ודון מחדב פלך אלזהרה וכדלך מרכז אלמשתרי
אלכארג איצא פי הדא אלבעד בעינה אעני בין פלך עטארד ואלזהרה ואמא
זחל פאן מרכז פלכה אלכארג יגי בין פלך אלמריך ואלמשתרי פארי כם פי
הדה אלאמור מן אלבעד ען אלנטר אלטביעי והדא כלה יתבין לך אדא
תאמלת אלאבעאד ואלאעטאם אלתי עלמת לכל פלך ולכל כוכב ותקדיר
דלך כלה בנצף קטר אלארץ חתי יכון אלכל מן נסבה ואחדה בעינהא לא
אן ינסב כרוג כל פלך אלי פלכה. ואשנע מן הדא ואעטם שבהה אן כל
פלכין אחדהמא דאכל אלאכר ולאזק בה מן כל גהה ומרכזהמא מכתלף
פאנה ימכן אן יתחרך אלאצגר דאכל אלאכבר ואלאכבר לא יתחרך ולא ימכן
אן יתחרך אלאכבר עלי אי קטר אתפק ולא יתחרך אלאצגר אלא מתי מא
תחרך אלאכבר תחרך אלאצגר בחרכתה צרורה אלא אן תכון אלחרכה עלי

אלקטר אלמאר באלמרכזין ובחסב הדה אלמקדמה אלברהאניה ובחסב מא
תברהן אן אלכלא גיר מוגוד ובחסב מא וצע מן כרוג אלמראכז ילזם אנה
אדא תחרך אלאעלי חרך אלדי דונה בחרכתה וחול מרכזה וליס נגד אלאמר
כדלך בל נגד כל ואחד מנהמא אלחאוי ואלמחוי לא יתחרך בחרכה צאחבה
נג, א ולא עלי מרכזה ולא עלי אקטאבה | בל לכל ואחד חרכה תכצה ולדלך
דעת אלצרורה לאעתקאד אגסאם אכרי מן אגסאם אלאפלאך בין כל פלכין
וכם פי הדא איצא מן אלאשכאלאת אן כאן אלאמר כדלך ואין תפרץ
מראכז תלך אלאגסאם אלתי בין כל פלכין ותכון לתלך אלאגסאם איצא
חרכה כאצה וקד בין דלך תאבת פי מקאלה לה וברהן עלי מא קלנאה
אנה לא בד מן גסם פלך בין כל פלכין הדא כלה ממא לם אבינה לך
ענד קראתך עלי לילא אשוש עליך מא כאן גרצי תפהימך איאה אמא אמר
אלמיל ואלאנחראף אלמדכור פי ערץ אלזהרה ועטארד פקד בינת לך שפאהא
ואריתך אמתנאע תצור וגוד דלך פי אלאגסאם ובטלמיוס קד צרח באלעגז
פי הדא כמא ראית וקאל בהדא אלנץ ולא יטן אחד אן הדה אלאצול ומא
אשבההא עסר וקועהא באן יגעל נטרה פי מא מתלנא כנטרה אלי מא יכון
מן אלאשיא אלתי תתכד באלחילה ולטף אלצנאעה ועסר וקועהא ודלך אנה
לים ינבגי אן יקאס עלי אלאמור אלאלאהיה אלאמור אלאנסיה 1) הדא נץ
כלאמה כמא עלמת וקד ארשדתך אלי אלמואצע אלתי תתחקק מנהא כל
מא דכרת לך אלא מא דכרת לך מן תאמל הדה אלנקט אלתי הי מראכז
אלאפלאך אלכארגה אין תקע לאני מא מר בי קט מן געל דלך מן באלה
והדא יתבין לך מן מערפה מקדאר קטר כל פלך וכם בין אלמרכזין בנצף
קטר אלארץ עלי מא ברהן אלקביצי פי רסאלה אלאבעאד פאנך אדא
נג, ב תאמלת תלך אלאבעאד | תבין לך צחה מא נבהתך עליה פתאמל עטים
הדא אלאשכאל אן כאן מא דכרת ארסטו פי אלעלם אלטביעי הו אלחק
פלא פלך תדויר ולא כארג אלמרכז ואלכל תדור חול מרכז אלארץ
פכיף יוגד ללכואכב הדה אלחרכאת אלמכתלפה והל תם וגה ימכן מעה
אן תכון אלחרכה דוריה מסתויה כאמלה ויוגד פיהא מא ירי אלא באחד
אצלין או במגמועהמא ולא סימא בכון כל מא דכר בטלמיוס מן פלך תדויר
אלקמר ואנחראפה נחו נקטה כארגה ען מרכז אלעאלם וען מרכזה אלכארג

1) אלמגסט XIII, 2.

יוגד מא יחסב בחסב וצע תלך אלאצול לא יגאדר דקיקה ואחדה וישהד
עלי צחה דלך צחה אלכסופאת אלמחסובה בתלך אלאצול דאימא ותחדיר
אוקאתהא ואזמנה אטלאמהא ומקאדירה וכיף יתצור איצא רגוע אלכוכב
מע סאיר חרכאתה דון פלך תדויר וכיף ימכן איצא אן תתכיל הנאך דחרגה
או חרכה חול לא מרכז תאבת פהדה הי אלחירה באלחקיקה וקד בינת לך
שפאהא אן הדא כלה לא ילזם צאחב אלהיאה לאן ליס מקצודה אן
יכברנא בצורה וגוד אלאפלאך כיף הי בל קצדה אן יפרץ היאה ימכן
בהא אן תכון אלחרכאת דוריה ומסתויה ותטאבק מא ידרך עיאנא כאן
אלאמר כדלך או לם יכן וקד עלמת אן אבא בכר אבן אלצאיג ישך פי
כלאמה פי אלטביעיאת הל עלם ארסטו כרוג מרכז אלשמס וסכת ענה
ואשתגל במא ילזם ען אלמיל לכון פעל כרוג אלמרכז ליס במתמיז ען |
פעל אלמיל או לם ידרכה ואלצחיח אנה מא אדרכה ולא סמעה קט לאן
אלתעאלים לם תכמל פי זמאנה ולו סמעה לאנכרה אשד אנכאר ולו צח
לה לתחיר פי כל מא וצעה פי הדא אנוע חירה שדידה ואלדי קלתה קבל 1)
הו אלדי אעידה אלאן והו אן כל מא דכרה ארסטו מן לדן פלך אלקמר
גרי עלי קיאס וגאת אמור מעלומה אלעלה לאזם בעצהא לבעץ ומואצע
אלחכמה פיהא ואלענאיה אלטביעיה בינה ואצחה אמא כל מא פי אלסמא
פמא אחאט אלאנסאן בשי מנה אלא בהדא אלקדר אלתעלימי אליסיר
ואנת תרי מא פיה ואני לאקול עלי נהה אלנואדר אלשעריה השמים
שמים ליי והארץ נתן לבני אדם 2) אעני אן אלאלאה וחדה
יעלם חקיקה אלסמא וטביעתהא וגוהרהא וצורתהא וחרכאתהא ואסבאבהא
עלי אלתמאם אמא מא דון אלסמא פקד מכן אלאנסאן מן מערפתה לאנה
עאלמה ודארה אלתי חט פיהא והו גזו מנהא ודלך הו אלחק לאן אסבאב
אלאסתדלאל עלי אלסמא ממתנעה ענדנא קד בעד ענא ועלא באלמוצע
ואלמרתבה ואלאסתדלאל אלעאם מנה אנה דלנא עלי מחרכה לאמר לא
תצל עקול אלאנסאן אלי מערפתה ואתעאב אלכואטר פי מא לא תצל אלי
אדראכה ולא להא אלה תצל בהא אנמא הו נקץ פטרה או צרב מן
אלוסואס פלנקף ענד אלמקדרה ונסלם אלאמר פי מא לא ידרך בקיאס
למן אתאה אלפיץ אלאלאהי אלעטים חתי צלח אן יקאל ענה פה אל

1) לעיל ע׳ 223. 2) תהלים קטו, טז.

פה אדבר בו 1) פהדא | גאיה מא ענדי פי הדה אלמסאלה וקד ימכן
אן יכון ענד גירי ברהאן יבין לה בה חקיקה מא אשכל עלי וגאיה איתארי
ללתחקיק, אני צרחת ואכברת בחירתי פי הדה אלמעאני ואני לם אסמע
ברהאנא עלי שי מנהא ולא עלמתה:

פצל כה

אעלם אן ליס הרבנא מן אלקול בקדם אלעאלם מן אגל אלנץ אלדי גא
פי אלתודה בכון אלעאלם מחדתא לאן ליסת אלנצוץ אלתי
תדל עלי חדת אלעאלם באכתר מן אלנצוץ אלתי תדל עלי כון אלאלאה
גסמא ולא אבואב אלתאויל איצא מסדודה פי וגוהנא ולא ממתנעה עלינא
פי אמר חדות אלעאלם בל כאן ימכננא תאויל דלך כמא פעלנא פי נפי
אלתגסים ולעל הדא כאן אסהל בכתיר וכנא קאדרין אעטם קדרה אן
נתאול תלך אלנצוץ ונתבת קדם אלעאלם כמא תאולנא אלנצוץ ונפינא
כונה תעאלי גסמא ואנמא געלנא לא נפעל דלך ולא נעתקרה סבבאן אחרהמא
אן כון אלאלאה ליס בגסם תברהן פילזם באלצרורה אן יתאול כל מא
יכאלף טאהרה אלברהאן ויעלם אן לה תאוילא צרורה וקדם אלעאלם לם
יתברהן פלא ינבגי אן תדפע אלנצוץ ותתאול מן אגל תרגיח ראי ימכן
אן ידגח נקיצה בצרוב מן אלתרגיחאת פהדא סבב ואחד ואלסבב אלתאני
אן אעתקאדנא אן אלאלאה ליס | בגסם לא יהד לנא שיא מן קואעד
אלשריעה ולא יכדב דעוי כל נבי וליס פיה אלא מא יזעם אלגהאל אן פי
דלך כלאף אלנץ וליס הו כלאפה כמא בינא בל הו קצד אלנץ פאמא
אעתקאד אלקדם עלי אלוגה אלדי יראה ארסטו אנה עלי גהה אללזום ולא
תתגיר טביעה אצלא ולא יכרג שי ען מעתאדה פאנה האד ללשריעה
באצלהא ומכדב לכל מעגז צרורה ותעטיל כל מא דגת בה אלשריעה או
כופת מנה אללהם אלא אן תתאול אלמעגזאת איצא כמא פעל אהל אלבאטן
מן אלאסלאם פיכרג פי דלך לצרב מן אלהדיאן אמא אן אעתקד אלקדם
עלי אלראי אלתאני אלדי בינאה והו ראי אפלאטון והו אן אלסמא איצא
כאינה פאסדה פאן דלך אלראי לא יהד קואעד אלשריעה ולא יתבעה תכדיב
אלמעגז בל גואזה וימכן אן תתאול אלנצוץ עליה ויוגד לה שבה כתירה

1) במדבר יב, ח.

פי נצוץ אלתורה וגירהא יתעלק בהא כל יסתדל לכנה לא צ׳רורה ראעיה
לנא לד׳לך אלא לו תברהן ד׳לך אלראי אמא מן חית׳ אנה לם יתברהן פלא
חר׳א אלראי נגנח אליה ולא ד׳לך אלדאי אלאכ׳ר נלתפתה אצלא כל נחמל
אלנצוץ עלי טואהרהא ונקול אן אלשריעה׳ אכ׳ברתנא באמר לא תצל קותנא
אלי אדראכה ואלמעג׳ז שאהד עלי צחה׳ דעואנא. ואעלם אן מע אעתקאד
חדות׳ אלעאלם תציר אלמעג׳זאת כלהא ממכנה׳ ותציר אלשריעה׳ ממכנה׳
ויסקט כל סואל ימאל פי הד׳א אלמעני חתי אד׳א קיל לאי שי אוחי אללה
להד׳א ולם יוח לגירה ולאי שי שרע | אללה בהד׳ה אלשריעה׳ לאמה׳ מכ׳צצה׳
ולם ישרע לגיר ולאי שי שרע פי הד׳א אלזמאן ולם ישרע קבלה ולא
בעדה ולאי שי אמר בהד׳ה אלאואמר ונהי ען הד׳ה אלמנהיאת ולאי שי
כ׳צץ אלנבי בהד׳ה אלמעג׳זאת אלמד׳כורה׳ ולם תכ׳ן גירהא ומא קצד אללה
בהד׳א אלתשריע ולאי שי לם יג׳על הד׳ה אלאמור אלמאמור בהא ואלמנהי
ענהא פי טביעתנא אן כאן הד׳א גרצ׳ה פג׳ואב הד׳ה אלמסאיל כלהא אן
יקאל הכד׳א שא או הכד׳א אקתצ׳ת חכמתה כמא אוג׳ד אלעאלם חין אראד
עלי הד׳ה אלצורה׳ ולא נעלם ארארתה פי ד׳לך או וג׳ה אלחכמה׳ פי תכ׳ציץ
צורת וזמאנה כד׳לך לא נעלם אראדתה או מוג׳ב חכמתה פי תכ׳ציץ כל מא
תקדם אלסואל ענה פאן קאל קאיל אן אלעאלם כד׳א לזם וג׳ב צ׳רורה׳ אן
תסאל תלך אלמסאיל כלהא ולא כ׳רוג׳ ענהא אלא באג׳ובה׳ קביחה׳ תג׳מע
אלתכד׳יב ואלתעטיל לג׳מיע טואהר אלשריעה׳ אלתי לא שך פיהא ענד עאקל
אנהא עלי תלך אלטואהר פמן אג׳ל הד׳א הו אלהרב מן הד׳א אלראי ולד׳לך
פנת אעמאר אלפצ׳לא ותפני פי אלבחת׳ ען הד׳ה אלמסאלה׳ לאנה לו תברהן
אלחדות׳ ולו עלי ראי אפלאטון לסקט כל מא תהאפתת בה לנא אלפלאספה׳
וכד׳לך לו צח להם ברהאן עלי אלקדם עלי ראי ארסטו לסקטת אלשריעה׳
בג׳מלתהא ואנתקל אלאמר לארא אכ׳רי פקד בינת לך אן אלאמר כלה
מתעלק בהד׳א אלמטלב פאעלמה: |

פצל כו

ראית לר׳ אליעזר הגדול כלאמא פי אלפרקים אלמשהורה׳
אלמעלומה׳ בפרקי ר׳ אליעזר לם אר קט אגרב מנה פי
כלאם אחד ממן תבע שריעה׳ משה רבנו וד׳לך אנה קאל כלאמא אסמע

נצה קאל[1]) שמים מאי זה מקום נבראו מאור לבושו לקח ונטה
כשמלה והיו נמתחין והולכין שנאמר עוטה אור כשלמה נוטה
שמים כיריעה[2]) הארץ מאי זה מקום נבראת משלג שתחת
כסא כבודו לקח וזרק שנאמר כי לשלג יאמר הוא ארץ[3])
הד׳א נץ הד׳א אלקול אלמקול הנאך יא לית שערי הד׳א אלחכם אי שי
אעתקד הל אעתקד אנה מן אלמחאל אן יוג׳ד שי מן לא שי ולא בד מן
מאדה׳ יתכון מנהא מא יתכון ולד׳לך טלב ללסמא ולארץ מהיכן נבראו
ואי שי חצל מן הד׳א אלג׳ואב ילזם אן יקאל לה ואור לבושו מהיכן
נברא ושלג שתחת כסא הכבוד מהיכן נברא וכסא הכבוד
עצמו מהיכן נברא פאן כאן יריד באור לבושו שיא גיר מכ׳לוק
וכד׳לך כסא הכבוד גיר מכ׳לוק פהד׳א שניע ג׳דא פיכון קד אקר בקדם
אלעאלם גיר אנה עלי ראי אפלאטון אמא כון כסא הכבוד מן אלמכ׳לוקאת
פאלחכמים ינצון כד׳לך לכן עלי וג׳ה עג׳יב קאלוא אנה כ׳לק קבל כ׳לק
אלעאלם[4]) אמא נצוץ אלכתב פלם תד׳כר פיה כ׳לקא בוג׳ה סוא קול דוד
י״י בשמים הכין | כסאו[5]) והו קול יחתמל אלתאויל ג׳דא אמא
אלתאביד פיה פמנצוץ אתה י״י לעולם תשב כסאך לדור ודור[6])
פאן כאן ר׳ אליעזר יעתקד קדם אלכסא פיכון אד׳א צפה׳ ללה לא
ג׳סמא מכ׳לוקא פכיף ימכן אן יתכון שי מן צפה׳ ואעג׳ב שי קולה אור
לבושו ובאלג׳מלה׳ הו כלאם ישוש עלי אלמתשרע אלעאלם אעתקאדה
ג׳דא ג׳דא ולא תכון לי פיה תאויל מקנע ואנמא ד׳כרתה לך לאן לא תגלט
פיה ולכנה עלי כל חאל קד אפאדנא בה פאידה׳ עט׳ימה׳ אנה צרח אן
מאדה׳ אלסמא גיר מאדה׳ אלארץ ואנהמא מאדתאן מתבאינתאן ג׳דא
אלואחדה׳ מנסובה׳ לה תעאלי לרפעתהא וג׳לאלתהא והי מאור לבושו
ואלמאדה׳ אלאכ׳רי בעידה׳ ען נורה תעאלי ובהאיה והי אלמאדה׳ אלספליה׳
וג׳עלהא משלג שתחת כסא הכבוד והד׳א הו אלד׳י ג׳עלני אן אתאול
קול אלתורה ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר[7]) אנהם אדרכוא
פי ד׳לך מראה הנבואה חקיקה׳ אלמאדה׳ אלאולי אלספליה׳ לאן אנקלוס

1) פרקי ר׳ אליעזר פרק ג. 2) תהלים קד, ב. 3) איוב לז, ו.
4) בראשית רבה פרק א; פסחים נד, א; נדרים לט, ב. 5) תהלים קג, יט.
6) איכה ה, יט. 7) שמות כד, י.

געל רגליו עאידא עלי אלכסא כמא בינת לך וחדא צרח אן דלך
אלאכיץ אלדי תחת אלכסא הו מאדה אלארץ 1) וקד כרר ר' אליעזר
הרא אלמעני בעינה וצרח בה אעני כונהא מאדתין עלויה וספליה ואן ליס
מאדה אלכל ואחדה והרא סר עטים לא תתהאון בתצריח כבארא חכמי
ישראל בה לאנה סר מן אסראר אלוגוד וסתר מן סתרי תורה פי
בראשית רבה קאלוא ר' אליעזר אומר כל מה שיש בשמים
[נז, א] בריאתו מן השמים וכל מה שיש | בארץ בריאתו מן הארץ 2)
פתאמל כיף צרח לך הרא אלחכם אן מאדה כל מא פי אלארץ מאדה
ואחדה משתרכה אעני כל מא דון פלך אלקמר ומאדה כל אלסמאואת
ומא פיהא מאדה אכרי ליסת הרה ובין פי פרקיו הרה אלנכתה אלזאידה
אעני גלאלה תלך אלמאדה וקרבהא מנה ונקצאן הרה וחיז מוצעהא איצא
פאעלם הרא :

פצל כז

קד בינת לך אן אעתקאד חדת אלעאלם הו קאעדה אלשריעה כלהא
צרורה אמא פסאדה בעד אן חדת ותכון פלים דלך ענדנא קאעדה
שריעה בוגה ולא יכתל עלינא שי מן אעתקאדאתנא באעתקאד דואמה ולעל
תקול אליס קד תברהן אן כל כאין פאסד פאן כאן תכון פהו יפסד פאעלם
אן הרא לא ילזמנא לאנא מא אדעינא אנה תכון עלי חכם תכון אלאשיא
אלטביעיה אללאזמה לנטאם טביעי פאן דלך אלמתכון עלי אלמגרי אלטביעי
ילזם פסאדה צרורה עלי מגרי אלטביעה לאנה כמא אן טביעתה אקתצת
אן לא יכון מוגודא הכרא תם כאן כרא כרלך צרורה תקתצי אן לא יכון
מוגודא הכרא אבדא אד קד צח אן הרא אלכון גיר דאים אללזום לה
בחסב טביעתה אמא בחסב דעואנא אלשרעי אלדי תו וגוד אלאשיא ותלאפהא
[נז, ב] בחסב ארארתה תעאלי לא עלי גהה אללזום | פלא ילזמנא בחסב הרא
אלראי אנה תעאלי למא אוגד שיא לם יכן מוגודא אן יפסד דלך אלמוגוד
ולא בד בל אלאמר מתעלק בארארתה אן שא אפסדה ואן שא אבקאה או
במקתצי חכמתה פקד יגוז אן יבקיה לאבד אלאבדין וידימה כדואמה
תעאלי קד עלמת אן כסא הכבוד אלדי נץ אלחכמים בכונה מכלוקא

1) חלק א פרק כח. 2) פרשת יב; השוה יומא נד, ב.

פאנה לם יקולוא קט אנה יעדם ולא סמע קט פי כלאם נביא ולא חכם
אן כסא הכבוד יפסד או יעדם בל אלנץ בתאבידה וכרלך אנפס אלפצלא
פאנהא עלי ראינא מכלוקה ולא תעדם אבדא ועלי בעץ ארא מן יתבע
טואהר אלמדרשות פאן גתתהם איצא תכון מנעמה דאימא אבד אלאבדין
כאעתקאד מן שהר אעתקאדהם פי אהל אלגנה ובאלגמלה אלנטר יוגב
אן לא ילזם פסאד אלעאלם צרורה ולם יבק אלא גהה אכבאר אלאנביא
ואלחכמים הל וקע אלאכבאר באן הרא אלעאלם יפסד ולא בד אם לא
פאן אכתר עואמנא יעתקדון אן דלך וקע אלאכבאר בה ואן הרא אלעאלם
סיפסד כלה וסאבין לך אן אלאמר ליס כרלך בל אן נצוצא כתירה גאת
פי תאבידה וכל מא גא מן טאהר יבדו מנה אנה סיפסד פאלאמר פיה בין
גדא אנה מתל כמא סאבין פאן אבי דלך אחד אלטאהריה וקאל לא בד
לה אן יעתקד פסאדה פלא ישאח לכנה יחתאג אן יערף אן ליס פסאדה
צרוריא לכונה מחדתא כל יעתקד דלך עלי זעמה תצדיקא למכבר |
[נח, א] כרלך אלמתל אלדי חמלה הו עלי טאהרה ולא פסאד פי דלך פי אלשריעה
בוגה מן אלוגוה :

פצל כח

כתיר מן אהל שריעתנא טנוא אן שלמה עליה אלסלאם יעתקד אלקדם
והרא עגב כיף יתכיל אן אנסאנא יכון מן אהל שריעה משה
רבנו יעתקד אלקדם פאן תוהם שכץ אן דלך נשוז מנה ועיארא באללה
ען ארא אלשריעה פכיף קבל דלך מנה כאפה אלאנביא ואלחכמים ולא
נאזעוה פי דלך ולא דמוה בעד מותה כמא וגב פי נשים נכריות וגירהן
ואנמא דעא עלי תוהם הרא עליה קול אלחכמים ז"ל בקשו לגנוז
ספר קהלת מפני שדבריו נוטים לדברי מינים 1) וכרלך הו
אלאמר בלא שך אעני אן פי טאהר דלך אלכתאב אמור תנחו נחו ארא
גריבה ען ארא אלשריעה תחתאג אלי תאויל ולים אלקדם מן גמלתהא
ולא לה נץ ידל עליה ולא יוגד לה בוגה נץ גלי פי אזליה אלעאלם ואנמא
לה נצוץ תדל עלי תאבידה ודלך צחיח פלמא ראוא נצוצא תדל עלי אבדיתה
טנוא אנה יעתקד אנה גיר מחדת וליס אלאמר כרלך אמא נצה פי אלתאביד

1) ויקרא רבה פרשה כח; מדרש רבה לקהלת א, ג.

פקולה והארץ לעולם עמדת 1) חתי אלתגא מן לם ישער בהדה אלנכתה אן יקול אלמדה אלמקדרה להא וכדלך יקולון פי קולה תעאלי עוד כל
(נח, כ) ימי הארץ 2) אנה טול עמרהא | אלמקדר להא פיא לית שערי מא יקאל פי קול דוד יסד ארץ על מכוניה בל תמוט עולם ועד 3) פאן כאן קולה אוצא עולם ועד לא יעטי אלתאביר פאלאלאה ארא לה מדה מא לאן אלנץ פי תאבידה תעאלי י״י ימלך לעולם ועד 4) ואלדי תעלמה אן עולם לא יעטי אלתאביד אלא מתי אקתרן בה עד אמא בעדה מתל קולה עולם ועד או קבלה מתל קולה ער עולם פארא קול שלמה לעולם עמדת דון קול דוד בל תמוט עולם ועד וקד בין דוד ע״אם ואוצח אבדיה אלסמא ודואם דסומהא וכל מא פיהא עלי חאל לא תתגיר וקאל הללו את י״י מן השמים וגו׳ כי הוא צוה ונבראו ויעמידם לעד לעולם חק נתן ולא יעבוד 5) יעני אן הדה אלרסום אלתי רסמהא לא תתגיר אבדא לאן הדא אלחק אשארה אלי חקות שמים וארץ אלמתקדם דכרהא לכנה בין אנהא מכלוקה וקאל כי הוא צוה ונבראו וקאל ירמיה ע״אם נתן שמש לאור יומם חקות ירח וכוכבים לאור לילה וגו׳ אם ימושו החקים האלה מלפני נאם י״י גם זרע ישראל ישבתו מהיות גוי 6) פקד צרח איצא הדא באנהא ואן כאנת מכלוקה אעני הדה אלרסום פאנהא לא תמוש ואדא תתבע הדא וגד פי גיר כלאם שלמה וקד דכר איצא שלמה אן הדה אעמאל אלאלאה אעני אלעאלם ומא פיה תאבתה עלי טביעתהא ללאבד ואן כאנת מצנועה קאל כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע 7) פקד אכבר פי |
(כט, א) הדא אלפסוק באן אלעאלם מן צנע אלאלאה ואנה אבדי ואעטי אלעלה איצא פי אבדיתה והו קולה עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע פאן הדא עלה לכונה יהיה לעולם כאנה יקול אן אלשי אלדי וגוד אנמא יגיר מן אגל נקץ פיה פיתמם או זיארה פיה לא חאגה אליהא פתחדף תלך אלזיארה אמא אפעאל אלאלאה אד והי פי גאיה אלכמאל ולא ימכן אלזיארה פיהא ולא אלנקצאן מנהא פהי תתבת עלי מא הי עליה צרורה

1) קהלת א, ד. 2) בראשית ח, כב. 3) תהלים קד, ה.
4) שמות טו, יח. 5) תהלים קמח, א ה ו. 6) ירמיה לא, לד-לה. 7) קהלת ג, יד.

אד לא ימכן דאע לתגירהא וכאנה אוצא אעטי גאיה פי מא וגד או אעתדר עמא ותגיר פי תמאם אלפסוק פי קולה והאלהים עשה שייראו מלפניו יעני חדות אלמעגזאת וקולה בעד דלך מה שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר היה והאלהים יבקש את נרדף 1) יקול אנה יריד תעאלי אסתמראר אלוגוד ותתאבע בעצה לבעץ ואמא הדא אלדי דכרה מן כמאל אפעאל אלאלאה ואנהא לא וגה אמכאן ללזיאדה עליהא ולא ללנקצאן מנהא פקד צרח בה סיד אלעאלמין וקאל הצור תמים פעלו 2) יעני אן אפעאלה כלהא אעני מכלוקאתה עלי גאיה אלכמאל לא ישובהא נקץ אצלא ולא פיהא פצלה ולא שי גיר מחתאג אליה וכדלך כל מא ינקצי פי תלך אלמכלוקאת וענהא כלה עדל מחץ ותאבע למקתצי חכמה כמא סיבין פי בעץ פצול הדה אלמקאלה : |

(נט, ב)

פצל כט

אעלם אן מן לם יפהם לגה אנסאן אדא סמעה יתכלם פהו בלא שך יערף אנה יתכלם גיר אנה לא ידרי מקצדה ואשד מן הדא אנה קד יסמע מן כלאמה כלמאת הי בחסב לגה אלמתכלם תדל עלי מעני ויתפק באלערץ אן תכון תלך אלכלמה פי לגה אלסאמע תדל עלי צד דלך אלמעני אלדי אראדה אלמתכלם פיטן אלסאמע אן דלאלתהא ענד אלמתכלם כדלאלתהא ענדה מתל לו סמע ערבי רגלא עבראניא יקול אָבָה פיטן אלערבי אנה יחכי ען שכץ אנה כרה אמרא מא ואבאה ואלעבראני אנמא אראד אנה ארצאה דלך אלאמר ואראדה והכדא יגרי ללגמהור פי כלאם אלאנביא סוא בעץ כלאמהם לא יפהם אצלא בל כמא קאל ותהי לכם חזות הכל כדברי הספר החתום 3) ובעצה יפהם מנה צדה או נקיצה כמא קאל והפכתם את דברי אלהים חיים 4) ואעלם אן לכל נבי כלאמא מא כציצא בה כאנה לגה דלך אלשכץ הכדא ונטקה אוחי אלכציץ בה למן פהמה ובעד הדה אלמקדמה פלתערף אן ישעיה ע״אם אטרד פי כלאמה כתירא גדא ופי כלאם גירה קלילא אנה אדא אכבר ען אנתקאץ דולה או הלאך מלה עטימה יגיב דלך בלפט אן אלכואכב סקטת ואלסמא כורת ואלשמס אסודת ואלארץ כרבת ותזלזלת וכתיר מן אמתאל הדה |

1) קהלת ג, טו. 2) דברים לב, ד. 3) ישעיה כט, יא. 4) ירמיה כג, לו.

אלאסתעאראת והדא מתל מא יקאל ענד אלערב למן אצאבתה מציבה
עטימה אקתלבת סמאוה עלי ארצה וכדלך אדא וצף אקבאל דולה ותגדד
סעאדה כני ען דלך בזיאדה נור אלשמס ואלקמר ותגדד סמא ותגדד ארץ
ונחו הדא כמא אנהם אדא וצפוא הלאך שכץ או מלה או מדינה נסבוא
חאלאת גצב וסכט שדיד ללה עליהם ואדא וצפוא אקבאל קום נסבוא
ללה חאלאת פרח וסרור פיקולון פי חאלאת אלגצב עליהם יָצָא ויָרַד
וְשָׁאַג וְהִרְעִים וְנָתַן קוֹלוֹ וכתירא מתל הדא ויקולון איצא צִוָּה
וְאָמַר וּפָעַל וְעָשָׂה ונחו דלך כמא סאצף וכדלך אדא אכבר אנבי בהלאך
אהל מוצע מא קד יבדל מכאן אהל דלך אלמוצע אלנוע כלה כמא קאל
ישעיה ע"אם ורחק י"י את האדם 1) והו יעני הלאך ישראל וקאל
צפניה פי דלך והכרתי את האדם מעל פני האדמה ונטיתי
ידי על יהודה 2) פאעלם הדא איצא ובעד אן תרגמת לך הדה אללגה
עלי אלתגמיל אריך צחה דלך וברהאנה. קאל ישעיה ע"אם למא אנבאה
אללה באנתקאץ דולה בבל והלאך סנחריב ונבוכדנצר אלקאים בעדה
ואנקטאע ממלכתה פאכד אן יצף נכבאתהם פי אכר דולתהם והזאימהם
ומא ילחקהם מן אלשדאיד אללאחקה לכל מהזום הארב מן גלבה אלסיף
פקל כי כוכבי השמים וכסיליהם לא יהלו אורם חשך חשמש
בצאתו וירח לא יגיה אורו 3) וקאל פי דלך אלוצף איצא על כן
שמים ארגיז ותרעש הארץ ממקומה בעברת | י"י צבאות וביום
חרון אפו 4) ומא אטן אן אחדא וצל בה אלגהל ואלעמא ותבע טואהר
אלאסתעאראת ואלאקאויל אלכטביה אן יטן אן כואכב אלסמא ונור אלשמס
ואלקמר תגירת חין אנקרצת ממלכה באבל ולא אן אלארץ כרגת ען
מרכזהא כמא דכר בל הדא כלה וצף חאל אלמהזום פאנה בלא שך ירי
כל נור סודא ויגד כל חלו מרא ויתכיל אלארץ קד צאקת בה ואלסמא
מנטבקה עליה. וכדלך למא אכד יצף מא אנתהת אליה חאלה ישראל
מן אלדל ואלגלבה טול איאם סנחריב הרשע ענד אסתילאיה על כל
ערי יהודה הבצורות 5) וסביהם ואנהזאמהם ותואדף אלנכבאת עליהם
מן אמאמה והלאך ארץ ישראל כלהא חיניד בידה פקאל פחד ופחת

1) ישעיה ו, יב. 2) צפניה א, ג ד. 3) ישעיה יג, י.
4) שם שם, יג. 5) שם לו, א.

ופח עליך יושב הארץ והיה הנס מקול הפחד יפל אל הפחת
והעולה מתוך הפחת ילכד בפח כי ארבות ממרום נפתחו וירעשו
מוסדי ארץ רעה התרועעה הארץ פור התפוררה ארץ מוט
התמוטטה ארץ נוע תנוע ארץ כשכור וגו' 1) ופי אכר הדא אלקול
למא אכד אן יצף מא סיפעלה אללה בסנחריב ותלאף מלכה לשאמך עלי
ירושלים וכזי יכזיה אללה עליהא קאל ממתלא וחפרה הלבנה ובושה
החמה כי מלך י"י צבאות וגו' 2) אמא יונתן בן עזיאל ע"אם
פתאול הדא אלכלאם אחסן תאויל וקל אנה אדא גרי לסנחריב מא סיגרי
עלי ירושלים פסיעלמון חיניד עבדה אלנגום אן הדא פעל לאהי פידהשון
ויבחתון קאל עליה אלסלאם | ויבהתון דפלחין לסיהרא ויתכנעון
דסגדין לשמשא ארי תתגלי מלכותא די"י וגו'. ולמא אכד איצא
אן יצף כיף יכון אסתקראר ישראל בעד הלאך סנחריב וכצב אראציהם
ועמארתהא ואקבאל דולתהם עלי ידי יחזקיהו קל ממתלא אן נור לשמס
ואלקמר יזיד לאן כמא דכר ען אלמהזום אן נור אלשמס ואקמר דהב וצאר
טלאמא באלאצאפה אלי אלמהזום כדלך נודהמא יזיד ענד אלגאלב ואנת
תגד הדא דאימא אן אלאנסאן אדא גאתה פארחה עטימה תטלם עינאה
ולא יצפו נור בצרה למא יכדר אלדות אלכאצד מן אלפצל אלדכאני
ולצעפה וקלתה איצא בשדה אלחזן ואנקבאץ אלנפס ובאלעכס ענד לפרח
ואנבסאט אלנפס אלי כארג וצפא אלרוח ירי אלאנסאן כאן אלצו זאיד
עלי מא כאן קאל כי עם בציון ישב בירושלם בכו לא תבכה וגו'
ואכר אלקול והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה
שבעתים כאור שבעת הימים ביום חבוש י"י את שבר עמו ומחץ
מכתו ירפא 3) יעני אקאלה עתרתהם מיד סנחריב הרשע ואמא קולה
כאור שבעת הימים פאן אלמפסרין קאלוא יריד בה אלתכתיר פאן
אלעבראניין יכתרון באלסבעה ואלדי יבדו לי אנה ישיר אלי שבעת
הימים של חנכת הבית אלתי כאנת פי איאם שלמה לדי לם יכן קט
ללמלה אקבאל וסעאדה וסרור אלגמיע מתל מא כאן פי תלך אלאיאם
פקאל אן אקבאלהם וסעאדתהם חיניד יכון מתל תלך אלאיאם לסבעה. |
ולמא וצף הלאך אדום הרשעה אלדין כאנוא מצאיקין לישראל קאל

1) ישעיה כד, יז—כ. 2) שם שם, כג. 3) שם ל, יט כו.

וחלליהם ישלכו ופגריהם יעלה באשם ונמסו הרים מדמם ונמקו
כל צבא השמים ונגלו כספר השמים וכל צבאם יבול כנבל
עלה מגפן וכנבלת מתאנה כי רותה השמים חרבי הנה על אדום
תרד וגו׳ 1) פאעתברוא יא אולי אלאבצאר הל פי הדה לנצוץ שי ישכל
או יוהם באנה יצף חאלה תלחק אלסמא והל הרא אלא מתל לאנקראץ
דולתהם וזואל סתר אללה ענהם וסקוט בכותהם וכמול חטוט עטאיהם
פי אסרע וקת ובאהון סעי כאנה יקול אן אלאשכאץ אלדין כאנוא
כאלכואכב תבאתא ודפע טנולה ובעדא מן אלגיר סקטוא באסרע וקת
כנבל עלה מגפן וגו׳ והרא אבין מן אן ידכר פי מתל הדה אלמקאלה
פכיף אן יטול פיה לכנה רעת אלצרורה אליה לכון אלעואם בל מן יזעם
בהם אנהם כואץ יסתדלון בהרא לפסוק מן גיר אעתבאר למא גא קבלה
ובעדה ולא נטר פי אי קצה קיל אלא כאנה אכבאר גאנא פי אלתורה
ען מאל אלסמא כמתל מא גאנא אלאכבאר בכונהא. ואיצא למא אכד
ישעיה ובשר ישראל בהלאך סנחריב וגמיע אלאמם ואלמלוך אלדין
מעה כמא שהר ונצרתהם בנצר אללה לא גיר קאל להם ממתלא ארוא
כיף תקטעת תלך אלסמא ובלת תלך אלארץ ומאת מן עליהא ואנתם
מנצורון כאנה יקול אן אולאיך אלדין אעמוא אלארץ ובאן יטן בהם
[סב, א] תתכות כאלסמא אנואא הלכוא בסרעה ודחבוא כדהאב ארכאן | ואתארהם
אלטאהרה אלתאבתה כתבאת אלארץ תלפת תלך אלאתאר כתלאף תתוב
אלכלק אול הרה אלקצה קאל כי נחם י״י ציון נחם כל חרבותיה
וגו׳ הקשיבו אלי עמי וגו׳ קרוב צדקי יצא ישעי וגו׳ שאו
לשמים עיניכם והביטו אל הארץ מתחת כי שמים כעשן
נמלחו והארץ כבגד תבלה וישביה כמו כן ימותון וישועתי
לעולם תהיה וצדקתי לא תחת 2). וקאל פי רגוע מלך ישראל
ותבאתה ודואמה אן אללה יסתגד סמאא וארצא אד קד אטרד הרא פי
כלאמה אן יגעל דולה אלמלך כאנהא עאלם יכצה אעני סמא וארץ פלמא
אכתרא באלנחמות וקאל אנכי אנכי הוא מנחמכם 3) ומא אתצל
בדלך קאל ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך לנטע שמים
וליסד ארץ ולאמר לציון עמי אתה 4) וקא פי בקא למלך לישראל

1) ישעיה לד, ג—ה. 2) שם נא, ג—ו. 3) שם שם, יב. 4) שם שם, טז.

ודהאבה מן אלעטמא אלמשאהיר כי ההרים ימושו וגו׳ 1) וקאל פי דואם
מלך למשיח ואן ישראל לא ינתקץ מלכהם מן בעד דלך קא לא יבוא
עוד שמשך וגו׳ 2) תם אן ישעיה אגרי כלאמה עלי הדה לאסתעארת
אלמטרדה ענד מן יפהם מעאני אלכלאם פוצף אחואל אלגלות וגזאאתהא
תם וצף רגוע אלדולה ואמתחא תלך אלאחזאן כלהא פקאל ממתלא אני
אכלק סמאא אכרי וארצא אכרי ותנסי תלך וימתחי אתרהא תם בין דלך
עלי אתצאל אלקול וקאל הרא אלדי קלת אכלק אריד בה אני אגעל לכם
חאלה סרור דאימא ופרחא עוצא מן תלך אלאחזאן ואלאנכאד ולא תדכר
תלך אלאחזאן | אלמתקדמה ואסמע אנתטאם אלמעאני ואתצאל אלפסוקים [סב, ב]
אלדאלה עליהא כיף גא אול אפתתאח הדה אלקצה קאל חסדי י״י
אזכיר תהלות י״י וגו׳ 3) תם וצף אפצאלה תעאלי עלינא אולא וינטלם
וינשאם כל ימי עולם וגו׳ 4) ומא אתצל בדלך תם וצף עציאננא
והמה מרו ועצבו את רוח קדשו 5) ומא אתצל בדלך תם וצף אסתילא
אלעדו עלינא צרינו בוססו מקדשך היינו מעולם 6) ומא אתצל בדלך
תם שפע פינא וקאל אל תקצף י״י עד מאד 7) ומא אתצל בדלך תם
דכר וגה אסתחקאקנא לעטים מא אבתלינא בה אד דעינא אלי אלחק
פלם נגב קאל נדרשתי ללא שאלו וגו׳ 8) תם ועד באלעפו ואלרחמה
וקאל כה אמר י״י כאשר ימצא התירוש באשכול וגו׳ 9) ומא
אתצל בדלך תם תואעד אלדין טלמונא וקאל הנה עבדי יאכלו ואתם
תרעבו וגו׳ 10) תם אתבע דלך בדכרה אן הדה אלמלה תצלח אעתקאדתהא
ותציר ברכה פי אלארץ ותנסי כל מא תקדם מן הדה אלאחואל אלמכתלפה
פקאל כלאמא הרא נצח ולעבדיו יקרא שם אחר אשר המתברך
בארץ יתברך באלהי אמן והנשבע בארץ ישבע באלהי אמן כי
נשכחו הצרות הראשונות וכי נסתרו מעיני כי הנני בורא
שמים חדשים וארץ חדשה ולא תזכרנה הראשונות ולא
תעלינה על לב כי אם שישו וגילו עדי עד אשר אני בורא
כי הנני בודא את ירושלם גילה ועמה משוש וגלתי בירושלם

1) ישעיה נד, י. 2) שם ס, כ. 3) שם סג, ז. 4) שם שם, ט.
5) שם שם, י. 6) שם שם, יח—יט. 7) שם סד, ח. 8) שם סה, א.
9) שם שם, ח. 10) שם שם, יג.

וגו׳[1]) פקד באן לך אלאמר כלה ואתצ'ח ודלך אנה למא קאל כי הנני
בורא שמים | חדשים וארץ חדשה פסר דלך עלי אלאתצאל וקאל
כי הנני בורא את ירושלם גילה ועמה משוש ובעד הדה אלמקדמה
קאל אן תלך חאלאת אלאימאן ואלסרור בה אלתי ועדתך אני סאכ'לקהא
כמא הי תאבתה דאימא לאן אלאימאן באללה ואלסרור בדלך אלאימאן
חאלתאן לא ימכן אן תזול ולא תתגדד אבדא מן כל מן חצלת לה פקט
כמא אן תלך חאלה אלאימאן ואלסרור בה אלתי ועדת אנהא סתעם אלארץ
דאימה תאבתה כדלך ידום נסלכם ואסמכם והו קולה בעד הדא כי
כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עשה עמדים
לפני נאם י״י כן יעמד זרעכם ושמכם[2]) לאנה קד יבקי אלזרע
ולא יבקי אלשם כמא תגד אממא כתירה לא שך אנהם מן נסל פרם
או יון לכן לא יערפון באסם מכצוץ בל אעמתהם מלה אכרי והדא
איצא ענדי תנביה עלי תאכיד אלשריעה אלתי מן אגלהא לנא שם מכצוץ
ולמא כאנת הדה אלאסתעאראת גאת פי ישעיה כתירא לאגל דלך
תתבעתהא כלהא וקד גא איצא מנהא פי כלאם גירה. קאל ירמיה פי
וצף כראב ירושלים בעונות אבותינו ראיתי את הארץ והנה
תהו ובהו וגו׳[3]). וקאל יחזקאל פי וצף תלאף ממלכה מצר והלאך
פרעה עלי ידי נבוכדנצר קאל וכסיתי בכבותך שמים והקדרתי את
כוכביהם שמש בענן אכסנו וירח לא יאיר אורו כל מאורי
אור בשמים אקדירם עליך ונתתי חשך על ארצך נאם אדני
י״י[4]). וקאל יואל בן פתואל | פי אלגראד אלעט'ים אלדי גא פי
איאמה קאל לפניו רגזה ארץ רעשו שמים שמש וירח קדרו
וכוכבים אספו נגהם[5]). וקאל עמוס פי וצף כראב שמרון קאל
והבאתי השמש בצהרים והחשכתי לארץ ביום אור והפכתי
חגיכם וגו׳[6]). וקאל מיכה פי הלאך שמרון מסתמרא עלי אלאקאויל
אלכ'טביה אלמשהורה אלמעלומה כי הנה י״י יוצא ממקומו וירד
ודרך על במותי ארץ ונמסו ההרים וגו׳[7]). וקאל חגי פי נקץ
מלכות פרס ומדי ואני מרעיש את השמים ואת הארץ ואת

1) ישעיה סה, טו—יט. 2) שם סו, כב. 3) ירמיה ד, כג.
4) יחזקאל לב, ז—ח. 5) יואל ב, י. 6) עמוס ח, ט—י. 7) מיכה א, ג—ד.

הים ואת החרבה והרעשתי את כל הגוים[1]). ופי גזוה יואב
לארם למא אכ'ד יצף כיף כאן צ'עף אלמלה וכמולהא מן קבל וכונהם
כאנוא מגלובין מהזומין ושפע פי נצרתהם אלאן פקאל הרעשתה ארץ
פצמתה רפה שבריה כי מטה[2]) וקד איצא פי מעני אנא לא נכאף
נחן אדא הלכת אלמלל ובאדוא לכוננא מתוכלין עלי נצרתה תעאלי לא
עלי חרבנא וקותנא כמא קאל עם נושע בי״י[3]) קאל על כן לא
נירא בהמיר ארץ ובמוט הרים בלב ימים[4]). וגא פי וצף גרק
אלמצריין ראוך מים יחילו אף ירגזו תהמות קול רעמך בגלגל
וגו׳ רגזה ותרעש הארץ[5]) הבנהרים חרה י״י וגו׳[6]) עלה עשן
באפו וגו׳[7]) וכדלך פי שירת דבורה ארץ רעשה וגו׳[8]) וגא מן
הדא כתיר ומא לם נדכר מנה קסה עלי מא דכרת. פאמא קול יואל
ונתתי מופתים בשמים ובארץ דם ואש ותמרות עשן השמש
יהפך לחשך והירח לדם לפני בוא יום י״י הגדול והנורא והיה
כל אשר | יקרא בשם י״י ימלט כי בהר ציון ובירושלים תהיה
פליטה וגו׳[9]) פאלאקוי ענדי אנה יצף הלאך סנחריב עלי ירושלים
פאן לם תרד דלך פיכון וצף הלאך גוג עלי ירושלים ביומי המלך
המשיח מע כונה איצא לם ידכר פי הדה אלקצה גיר כתרה אלקתל
וחרק אלניראן וכסוף אלנירין ולעלך תקול כיף יסמי יום י״י הגדול
והנורא יום הלאך סנחריב פי תאוילנא פאעלם אן כל יום תכון פיה
נצרה עט'ימה או פרחה עט'ימה פאנה יסמי יום י״י הגדול והנורא
קד קאל יואל הדא ען יום מגי דלך אלגראד עליהם כי גדול יום י״י
ונורא מאד ומי יכילנו[10]). ואלמעני אלדי נחום נחוה קד תבין והו
אן פסאד הדא אלעאלם ותגירה עמא הו עליה או תגיר שי מן טביעתה
ואסתמרארה עלי דלך אלתגיר הו שי לם יאתנא פיה נץ נבי ולא כלאם
חכמים איצא לאן קולהם שתא אלפי שנין הוי עלמא וחד חרוב[11])
לים הו עדם אלוגוד גמלה לקולה וחד חרוב דל עלי בקא אלזמאן והדא

1) חגי ב, ו—ז. 2) תהלים ס, ד. 3) דברים לג, כט.
4) תהלים מו, ג. 5) שם עז, יז ויט. 6) חבקוק ג, ח. 7) תהלים יח, ט.
8) שופטים ה, ד. 9) יואל ג, ג—ה. 10) שם ב, יא.
11) ראש השנה לא, א; סנהדרין צז, א.

איצא קול יחיד והו עלי צורה מא ואלדי תגר לגמיע אלחכמים דאימא
והי קאעדה יסתדל בהא כל אחד מן חכמי משנה וחכמי תלמוד הו
קולה אין כל חדש תחת השמש 1) ואן ליס תם אסתגראד בוגה ולא
בסבב חתי אן אלדי אכד שמים חדשים וארץ חדשה עלי מא יטן קאל
אף שמים וארץ שעתידין להבראות כבר הן ברויין ועומדין
שנאמר עומדים לפני יעמדו לא נאמר אלא עומדים ואסתדל
סד, ב בקולה אין כל חדש תחת השמש 2) ולא | תטן הדא מנאקצא למא
בינתה כל ימכן אנה יריד אן תלך אלחאלאת אלמועוד בהא אלטביעה
אלמוגבה להא חיניד מן ששת ימי בראשית הי מכלוקה והדא צחיח
ואנמא קלת אנה לא יתגיר שי מן טביעתה ויסתמר עלי דלך אלתגור
תחרזא מן אלמעגזאת לאנה ואן כאנת אנקלבת אלעצא תעבאנא ואנקלב
אלמא דמא ואליד אלטאהרה אלכרימה ביצא מן גיר סבב טביעי מוגב
דלך פאן הדה אלאמור ומא שאבההא לם תסתמר ולא צארת טביעה אכרי
בל כמא קאלוא ז״ל עולם כמנהגו הולך 3) הדא הו דאיי והו אלדי
ינבגי אן יעתקד ואן כאן אלחכמים ז״ל קד קאלוא פי אלמעגזאת כלאמא
גריבא גדא תגדה מנצוצא פי בראשית רבה ופי מדרש קהלת ודלך
אלמעני הו אנהם ירון אן אלמעגזאת הי ממא פי אלטבע איצא עלי גהה
מא ודלך אנהם קאלוא אנה ענד מא כלק אללה הדא אלוגוד וטבעה עלי
הדה אלטבאיע געל פי תלך אלטבאיע אן יחדת פיהא כל מא חדת מן
אלמעגזאת פי וקת חדותהא ואיה אלנבי אן אעלמה אללה באלוקת אלדי
ידעי פיה מא ידעי פינפעל דלך אלשי. כמא געל פי טבעה פי אצל מא
טבע והדא אן כאן כמא תראה פאנה ידל עלי עטמה אלקאיל וכונה
אסתצעב כל אלאסתצעאב אן תתגיר טביעה בעד מעשה בראשית או
תטרי משיה אכרי בעד מא אסתקרת הכדא פכאנה ירי מתלא אנה געל
סה, א פי טביעה אלמא אן יתצל ויגרי מן אלעלו ללספל דאימא אלא פי | דלך
אלוקת אלדי גרק פיה אלמצריון ודלך אלמא כאצה פאנה ינקסם וקד
נבההך עלי רוח הדא אלקול ואן דלך כלה הרב מן אסתגראד שי הנאך
קול אמר רבי יונתן תנאים התנה הקב״ה עם הים שיהא
נקרע לפני ישראל הדא היא וישב הים לפנות בקר לאיתנו

1) קהלת א, ט. 2) השוה בראשית רבה פרשה א. 3) עבודה זרה נד, ב.

אמר ר׳ ירמיה בן אלעזר לא עם הים בלבד התנה הקב״ה אלא
עם כל מה שנברא בששת ימי בראשית הדא היא אני ידי נטו
שמים וכל צבאם צויתי צויתי את הים שיקרע את האור שלא
תזיק לחנניה מישאל ועזריה את האריות שלא יזיקו לדניאל
את הדג שיקיא את יונה 1) והו אלקיאס פי סאירהא פקד באן לך אלאמר
ותלכץ אלמדהב ודלך אנא נואפק ארסטו פי אלנצף מן ראיה ונעתקד אן
הדא אלוגוד אבדי סרמדי עלי הדה אלטביעה אלתי שאהא תעאלי לא יתגיר
מנה שי בוגה אלא פי גזאיה עלי גהה אלמעגז ואן כאן לה תעאלי אלקדרה
עלי תגיירה כלה או אעדאמה או אעדאם אי טביעה שא מן טבאיעה לכנה
לה אפתתאח ולם יכן תם שי מוגוד אצלא אלא אללה וחכמתה אקתצת
אן יוגד אלכלק חין אוגדה ואן לא יעדם הדא אלדי אוגד ולא תתגיר לה
טביעה אלא פי מא שא מן גזאיאת ממא קד עלמנאה וממא לם נעלמה
ממא סיאתי הדא ראינא וקאעדה שריעתנא וארסטו ידי אנה מתל מא הו
אבדי ולא יפסד כדלך הו אזלי ולא תכון וקד קלנא ובינא אן הדא לא
סה, ב ינתטם אלא עלי חכם אללזום ואן אללזום פיה | מן אלאפתיאת פי חק
אלאלאה מא קד בינאה. ואד ואנתהי אלקול אלי הדא פלנאתי בפצל נדכר
פיה איצא בעץ תנביהאת עלי נצוץ גאת פי מעשה בראשית אד אלגרץ
אלאול פי הדה אלמקאלה אנמא כאן תביין מא ימכן תביינה מן מעשה
בראשית ומעשה מרכבה בעד אן נקדם מקדמתין עאמתין. אחדאהמא
הדה אלמקדמה והי אן כל מא דכר פי מעשה בראשית פי אלתורה
ליס הו כלה עלי טאהרה עלי מא יתכיל מנה אלגמהור לאנה לו כאן אלאמר
כדלך למא טן בה אהל אלעלם ולא אטנבוא אלחכמים פי אכפאיה ומנע
אלחדית פיה פי אלגמהור לאן תלך אלטואהר מודיה אמא לפסאד תכייל
עטים ותטרק ארא סוי פי חק אלאלאה או לתעטיל מחץ וכפר בקואעד
אלשריעה פאלצואב אלאצראב ען אעתבארהא במגרד אלכיאל ואלתערי ען
אלעלום וליס כמא יפעל אלדרשנין ואלמפסרון אלמסאכין אלדין טנוא אן
מערפה שרח אלאלפאט הו אלעלם ותכתיר אלכלאם ותטוילה זיאדה ענדהם
פי אלכמאל ואמא אעתבארהא בחקיקה אלעקל בעד אלכמאל פי אלעלום
אלברהאניה ומערפה אלאסראר אלנבויה פלאזם לכן כל מן ערף מן דלך

1) בראשית רבה פרשה ה.

שיא פלא ינבגי לה אשהארה כמא בינת מראת פי שרחנא ללמשנה 1)
ובכיאן קאלוא מתחלת הספר ועד כאן כבוד אלהים הסתר דבר 2)
וקאלוא הדא פי אכר מא דכר ביום הששי פקד תבין מא קלנאה לכן
למא כאן אלאמר אלאלאהי מוגבא צרורה לכל מן אדרך כמאלא | מא אן
ופיצה עלי גירה כמא נבין פי פצול תאתי פי אלנבוה צאר כל עאלם
טפר בפהם שי מן הדה אלאסראר אמא מן נטרה או מן מרשד ארשדה
לדלך לא בד לה אן יקול שיא ואלתצריח ממנוע פילוח פקד וקע מן תלך
אלתלויחאת ואלתנביהאת ואלאשאראת כתיר פי אקאויל אלחכמים ז"ל
לאחאד מנהם איצא לכנהא מכתלטה פי אקאויל אכרין ופי אקאויל אכרי
פלדלך תגדני דאימא פי הדה אלסתרים אדכר אלקולה אלואחדה אלתי
הי עמדה אלאמר ואתרך מא סוי דלך למן יצלח אן יתרך לה. אלמקדמה
אלתאניה אן אלאנביא כמא קלנא יכאטבון באלאסמא אלמשתרכה ובאסמא
לים אלקצד בהא מא תדל עליה במתאלהא אלאול בל יוכר דלך אלאסם
מן אגל אשתקאק מא מתל מקל שקד ליסתדל מנה עלי שוקד אני
וגו' 3) כמא סנבין פי פצול אלנבוה 4) ובחסב הדא אלמעני קיל פי
אלמרכבה חשמל 5) כמא בינוא וכדלך דגל עגל ונחשת קלל 6)
וכדלך קיל זכריות וההדים הרי נחשת 7) וגיר דלך ממא קיל. ובעד
האתין אלמקדמתין אתי באלפצל אלדי ועדנא בה:

פצל ל

אעלם אנה פרק בין אלאול ואלמבדא ודלך אן אלמבדא הו מוגוד פי מא
הו לה מבדא או מעה ואן לם | יתקדמה באלזמאן כמא יקאל אן
אלקלב מבדא אלחיואן ואלאסטקס מבדא מא הו לה אסטקס וקד יטלק
איצא עלי הדא אלמעני אנה אול ואמא אלאול פקד יקאל עלי אלמתקדם
באלזמאן פקט מן גיר אן יכון דלך אלמתקדם באלזמאן סבבא ללמתאכר
מן בעדה כמא יקאל אול מן סכן הדה אלדאר פלאן ובעדה פלאן ולא יקאל
אן פלאנא מבדא פלאן ואלפט אלדי ידל עלי אלאול פי לגתנא הו תחלה

1) למשל לחגיגה פרק ב, מ' א. 2) בראשית רבה פרשה ט בהתחלה.
3) ירמיה א, יב. 4) להלן פרק מג. 5) יחזקאל א, ד. 6) שם שם, ז.
7) זכריה ו, א.

תחלת דבר י"י בהושע 1) ואלדי ידל עלי אלמבדא ראשית לאנה
משתק מן ראש אלדי הו מבדא אלחיואן בחסב וצעה ואלעאלם לם יכלק
פי מבדא זמאני כמא בינא אד אלזמאן מן גמלה אלמכלוקאת פלדלך קאל
בראשית 2) ואלבא במעני פי פתרגמה הדא אלפסוק אלחקיקיה הכדא
פי בראה כלק אללה אלעלו ואלספל הדא הו אלתפסיר אלדי יטאבק
אלחדות אמא מא תגדה מנצוצא לבעץ אלחכמים מן אתבאת זמאן מוגוד
קבל כלק אלעאלם פמשכל גדא לאן הדא הו ראי ארסטו אלדי בינת לך
אלדי ירי אן אלזמאן לא יתצור לה אול והדא שניע ואלדי דעא אלקאילין
אלי הדא אלקול למא וגדוא יום אחד ויום שני 3) וחמל קאיל הדא לקול
אלאמר עלי טאהרה וזעם אנה אדא לם יכן תם פלך דאיר ולא שמס פבאי
שי קדר יום ראשון פקאלוא בהדא אלנץ יום ראשון אמר רבי יהודה
ב"ד סימון מכאן שהיה סדר זמנים קודם לכן אמר ר' אבהו
מכאן שהיה הקב"ה בורא עולמות ומחריבן 4) | והדא אשנע מן
אלאול ואנת תתאמל מא צעב עליהמא והו וגוד זמאן קבל וגוד הדה
אלשמס וסיבין לך חל הדא אלדי אשכל עלי האחרין ען קריב אללהם אלא
אן כאן יריד הדאן אן יקולא אנה לא בד מן סדר זמנים קדימא פהדא
הו אעתקאד אלקדם וכל מתשרע יחאשא ען הדא ומא הדה אלקולה ענדי
אלא נטיר קולה ר' אליעזר שמים מהיכן נבראו 5) ובאלגמלה לא
תנטר פי הדה אלמואצע לקול מן קאל קד אעלמתך באן קאעדה אלשריעה
כלהא אן אללה אוגד אלעאלם לא מן שי פי גיר מבדא זמאני בל אלזמאן
מכלוק אד הו תאבע לחרכה אלפלך ואלפלך מכלוק. וממא יגב אן תעלמה
אן כלמה את אלמקולה פי קולה את השמים ואת הארץ 6) קד צרחוא
אלחכמים פי עדה מואצע אנהא במעני מע יענון בדלך אנה כלק מע
אלסמאואת כל מא פי אלסמא ומע אלארץ כל מא פי אלארץ וקד עלמת
תביינהם אן אלסמא ואלארץ כלקא מעא לקולה קרא אני אליהם יעמדו
יחדו 7) פיכון אלכל כלק מעא ותבאינת אלאשיא כלהא אולא אולא חתי
אנהם מתלוא דלך באלבאר בדר חבא מכתלפה פי אלארץ פי דקיקה ואחדה

1) הושע א, ב. 2) בראשית א, א. 3) שם שם, ה וח.
4) בראשית רבה פרשה ג. 5) לעיל פרק כו. 6) בראשית א, א.
7) ישעיה מח, יג.— חגיגה יב, א; בראשית רבה פרשה א בסוף.

פנגם בעצ̇הא בעד יום ובעצ̇הא בעד יומין ובעצ̇הא בעד תלתה ואלזראעה
כלהא כאנת פי סאעה ואחדה וכחסב הד̇א אלראי אלצחיח בלא שך ינחל
אלשך אלד̇י אוגב לר׳ יהודה ב״ר סימון אן יקול מא קאל וצעב עליה
סז, ב באי שי קדר יום ראשון ויום שני ושלישי וכביאן | ללחכמים ז״ל
5 פי בראשית רבה קאלוא פי אלאור אלמד̇כור פי אלתורה אנה נברא
ביום ראשון קאלוא בהד̇א אלנץ הן הן מאורות שנבראו ביום
ראשון ולא תלאן עד יום רביעי 1) פקד וקע אלתצריח בהד̇א אלגרץ.
וממא יג̇ב אן תעלמה אן ארץ אסם משתרך יקאל בעמום וכ̇צוץ אמא
בעמום פעלי כל מא דון פלך אלקמר אעני אלאסטקסאת אלארבעה ויקאל
10 בכ̇צוץ עלי אלואחד אלאכ̇יר מנהא והו אלארץ̇ דליל ד̇לך קולה והארץ
היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים וגו׳ 2) פקד סמי
כלהא ארץ תם קאל ויקרא אלהים ליבשה ארץ 3) והד̇א איצ̇א סר
עטים מן אלאסראר אנה כל מא תג̇דה יקול ויקרא אלהים לכך ככה
אנמא הו ליפצלה מן אלמעני אלאכ̇ר אלד̇י אשרך בינהמא פיה הד̇א אלאסם
15 ולהד̇א שרחת לך הד̇א אלפסוק פי בראה כ̇לק אללה אלעלו ואלספל פיכון
ארץ אלמקול אולא הו אלספל אעני אלאסטקסאת אלארבעה ואלמקול
ענהא ויקרא אלהים ליבשה ארץ הי אלארץ̇ וחדהא פקד באן הד̇א.
וממא יג̇ב אן תעלמה אן אלאסטקסאת אלארבעה ד̇כרת אולא בעד אלסמא
אלד̇י קלנא אן אסם ארץ אלאול ידל עליהא לאנה ד̇כר ארץ ומים ורוח
20 וחשך וחשך הו אלנאר אלאסטקסיה לא תט̇ן גיר ד̇לך קאל ודבריו
שמעת מתוך האש 4) וקאל כשמעכם את הקול מתוך החשך 5) וקאל
כל חשך טמון לצפוניו תאכלהו אש לא נפח 6) ואנמא סמית אלנאר
סח, א אלאסטקסיה בהד̇א אלאסם לכונהא גיר | מציה בל שפאפה ולו כאנת
אלנאר אלאסטקסיה מציה לראינא אלג̇ו כלה באלליל מלתהבא נארא וקד
25 ג̇א ד̇כרהא עלי אוצ̇אעהא אלטביעיה אלארץ̇ ופוקהא אלמא ואלהוא לאזק
באלמא ואלנאר פוק אלהוא לאן בתכ̇ציצה אלהוא על פני המים יכון
אלחשך אלד̇י על פני תהום פוק אלרוח בלא שך ואלד̇י אוג̇ב אן יקול
רוח אלהים לכונה פרצ̇הא מתחרכה אעני מרחפת וחרכה אלריח אבדא

1) חגיגה יב, א; בבראשית רבה אין המאמר הזה. 2) בראשית א, ב.
3) שם שם, י. 4) דברים ד׳, לו. 5) שם ה, כ. 6) איוב כ, כו.

מנסובה ללה ורוח נסע מאת י״י 1) נשפת ברוחך 2) ויהפך י״י רוח
ים 3) והד̇א כתיר ולמא כאן אלחשך אלמקול אולא אלד̇י הו אסם
אלאסטקס גיר אלחשך אלמקול אכ̇ירא אלד̇י הו אלט̇לאם אכ̇ד̇ אן יבין
ויפצל פקאל ולחשך קרא לילה 4) עלי מא בינא פקד באן הד̇א. וממא
5 יג̇ב אן תעלמה אן קולה ויבדל בין המים וגו׳ 5) לים הו פצל באלמוצ̇ע
אן צאר הד̇א פוק והד̇א אספל וטביעתהמא ואחדה ואנמא שרחה אנה פצל
בינהמא באלפצל אלטביעי אעני באלצורה וגעל בעץ̇ ד̇לך אלד̇י סמאה
מאא אולא שיא אכ̇ר בצורה טביעיה אלבסה וגעל בעצ̇ה בצורה אכ̇רי
והד̇א הו אלמא ולד̇לך איצ̇א קאל ולמקוה המים קרא ימים 6) פקד
10 צרח לך אן ד̇לך אלמים אלאול אלמקול פיה על פני המים מא הו הד̇א
אלד̇י פי אלימים בל בעצ̇ה פצל בצורה מא פוק אלהוא ובעצ̇ה הו הד̇א
אלמא ויכון קולה ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע וגו׳ 7) מתל
קולה ויבדל אלהים בין האור ובין החשך 8) אלד̇י הו באלפצל פי
סח, ב צורה מא ואלרקיע נפסה מן אלמא | תכון כמא קאלוא הוגלדה טפה
15 האמצעית 9) וקולה איצ̇א ויקרא אלהים לרקיע שמים 10) עלי מא
בינת לך ליבין אשתראך אלאסם ואן לים שמים אלמקול אולא פי קולה
את השמים ואת הארץ הי הד̇ה אלתי סמית שמים ואכד הד̇א אלמעני
בקולה על פני רקיע השמים 11) ליבין אן אלרקיע גיר אלשמים
ומן אג̇ל הד̇א אלאשתראך פי אלאסמיה קד וסמי איצ̇א אלשמים
20 אלחקיקיה רקיע כמא אסמי אלרקיע אלחקיקי שמים והו קולה ויתן
אותם אלהים ברקיע השמים 12) ותבין איצ̇א בהד̇א אלקול מא קד
תברהן מן כון אלכואכב כלהא ואלשמס ואלקמר מרכוזאת פי אלפלך אד̇
לא כ̇לא פי אלעאלם וליסת עלי סטח פלך כמא יתכ̇יל אלג̇מהור מן קולה
ברקיע השמים ולם יקל על רקיע השמים פקד באן אן מאדה מא כאנת
25 משתרכה וסמאהא מים תם אנפצלת בתלת צור וצאר מנהא שי ימים
וצאר מנהא שי רקיע וצאר מנהא שי פוק ד̇לך אלרקיע והד̇א כלה
כ̇ארג̇א ען אלארץ̇ פקד אכ̇ד̇ פי אלאמר מאכ̇ד̇א אכ̇ר לאסראר עג̇יבה אמא

1) במדבר יא, לא. 2) שמות טו, י. 3) שם י, יט. 4) בראשית א, ה.
5) שם שם, ז. 6) שם שם, י. 7) שם שם, ז. 8) שם שם, ד.
9) בראשית רבה פרשה ד. 10) בראשית א, ח. 11) שם שם. כ. 12) שם שם, יז.

אן כון דלך אלדי פוק אלרקיע סמי מאא פי אלאסמיה פקט לא אנה
הדא אלמאء אלנועי פקד קאלוה אלחכמים ז״ל איצא קאלוא פי קולהם
ארבעה נכנסו לפרדס וגו׳ אמר להם ר׳ עקיבא כשאתם מגיעין
לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים שכך כתוב דובר שקרים
לא יכון לנגד עיני 1) פאעתבר אן כנת מן אהל אלאעתבאר כם בין
בהדה אלקולה וכיף כשף אלאמר כלה ארא תאמלתה | ופהמת כל מא תברהן
פי אלאתאר ותטלעת עלי כל מא קאלת אלנאס פי כל שי מנהא. וממא
ינבגי אן תעלמה ותתנבה עליה אלעלה אלתי מן אגלהא לם יקל פי אליום
אלתאני כי טוב וקד עלמת אקאויל אלחכמים ז״ל אלתי קאלוהא פי
דלך עלי גהה אלדרש אחסנהא קולהם לפי שלא שלמה מלאכת
המים 2) ועלה דלך איצא ענדי בינה גדא ודלך אנה כלמא דכר אמרא מן
אמור אלוגוד אלחארתה אלמוגורה עלי אלאסתמראר אלדאימה אלמסתקרה
קאל פי דלך כי טוב והדא אלרקיע ואלשי אלדי עליה אלדי סמי מים
אלאמר פיה מן אלכפא כמא תראה ודלך אנה אן אכד עלי טאהרה בגליל
אלנטר כאן אמרא גיר מוגוד אצלא לאן לים תם גסם אכר גיר אלאסטקסאת
בינגא ובין אלסמא אלדניא ולא תם מאء פוק אלהוא ונאהיך אן תכייל
מתכייל אן הדא אלרקיע ומא עליה הו פוק אלסמא פיכון אלאמר אשד
אמתנאעא ואבעד ען אן ידרך ואן אכד עלי באטנה ומא אריד בה כאן
אשד כפאא לאנה וגב אן יכון מן אלאסראר אלמכתומה חתי לא יעלמה
אלגמהור פאמר הו הכדא כיף יסוג אן יקאל פיה כי טוב ואנמא מעני
כי טוב אנה טאהר אלמנפעה ובינהא פי וגוד הדא אלוגוד ואסתמרארה
ומא אלאמר אלכפי אלמעני אלדי טאהרה גיר מוגוד כדלך פאי מנפעה
פיה טאהרה ללנאס חתי יקאל פיה כי טוב ולא בד לי אן אוידך ביאנא
ודלך אן הדא ואן כאן גזא כבירא גדא מן אלמוגודאת | לכנה לים בגאיה
מקצודה לאסתמראר אלוגוד פיקאל פיה כי טוב בל לצדורה לזמת
לתנכשף אלארץ פאפהם הדא. וממא יגב אן תעלמה אן אלחכמים קד
בינוא אן אלעשב ואלאשגאר אלתי אנבתהא אללה מן אלארץ אנמא אנבתהא
בעד אן אמטר עליהא 3) ואן קולה ואד יעלה מן הארץ וגו׳ 4) אנמא

1) תהלים קא, ז; חגיגה יד, ב. 2) בראשית רבה פרשה ד.
3) שם פרשה יג בהתחלה. 4) בראשית ב, ו.

הו וצף אלחאלה אלאולי אלתי כאנת קבל תדשא הארץ דשא 1) ולדלך
תרגם אנקלוס ועננא הוה סליק מן ארעא ובין הו דלך מן אלנץ לקולה
וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ 2) פקד באן הדא. וקד עלמת איהא
אלנאטר אן אול אסבאב אלכון ואלפסאד בעד אלקוי אלפלכיה אלצו
ואלטלאם למא יתבעהמא מן אלחר ואלברד ובחרכה אלפלך תכתלט
אלאסטקסאת ובאלצו ואלטלאם יכתלף אמתזאגהא ואול אמתזאג יחדת
מנהא אלבכאראן אלדאן המא אול אסבאב אלאתאר אלעלויה כלהא אלתי
אלמטר מנהא והמא איצא אסבאב אלמעאדן ובעד דלך תרכיב אלנבאת
ובעד אלנבאת אלחיואן ואכר תרכיב הו אלאנסאן ואן אלטלאם הו טביעה
וגוד אלעאלם אלספלי כלה ואלצו טאר עליה חסבך אן בעדם אלצו תבקי
אלחאלה אלמסתקרה והכדא גא אלנץ פי מעשה בראשית עלי הדא
אלתרתיב סוא לם יגאדר שיא מן חדא. וממא יגב אן תעלמה קולהם כל
מעשה בראשית לקומתן נבראו לדעתן נבראו לצביונם
נבראו 3) יקול אן כל מא כלק אנמא כלק עלי כמאל כמיתה ועלי כמאל
צורתה ובאחסן אעראצה והו | קולה לצביונם מן צבי היא לכל
הארצות 4) פאעלם הדא איצא פהו אצל כביר קד צח ובאן. וממא יגב
אן תעתברה גדא כונה דכר כלק אדם פי ששת ימי בראשית וקאל
זכר ונקבה ברא אותם 5) וכתם אלכלק כלה וקאל ויכלו השמים
והארץ וכל צבאם 6) תם אפתתח אפתתאחא אכר לכלק חוה מן אדם
ודכר עץ החיים ועץ הדעת וחדית אלנחש ותלך אלקצה וגעל הדא כלה
אנה כאן בעד אן געל אדם פי גן עדן וכל אלחכמים ז״ל מגמעון אן
הדה אלקצה כלהא כאנת יום אלגמעה ואנה לם יתגייר אמר בוגה בעד
ששת ימי בראשית פלדלך לא יסתשנע שי מן תלך אלאמור כמא קלנא
אנה אלי אלאן לם תחצל טביעה מסתקרה ומע הדא קד דכרוא אשיא
סאסמעהא לך מלתקטה מן אמאכנהא ואנבהך איצא עלי אשיא כמתל מא
נבהונא הם ז״ל ואעלם אן הדה אלאשיא אלתי אדכרהא לך מן כלאם
אלחכמים אנמא הי אקאויל פי גאיה אלכמאל בינה אלתאויל ללדי
דכרוהא לה מחכמה גדא פלדלך לא אבאלג פי שרחהא ולא אבסטהא לאן

1) בראשית א, יא. 2) שם ב, ה. 3) ראש השנה יא, א; חולין ס, א.
4) יחזקאל כ, ו. 5) בראשית א, כז. 6) שם ב, א.

לא אכון מגלה סוד לכן ד'כרי להא בתרתיב מא ובתנביה יסיר וכפי פי פהמהא למת'לך. פמן ד'לך קולהם אן אדם וחוה כ'לקא מעא מתחדין ט'הרא לט'הר ואנה קסם פאכד' נצפה והו חוה וקוכל בה 1) וקולה אחת מצלעותיו 2) יעני אחד שקיה ואסתדלוא מן צלע המשכן אלד'י תרגמתה סטר משכנא וכד'א קאלוא מן סטרוהי פאפהם כיף כאן אלתביין אנהמא | ע, ב אתנאן בג'הה מא והמא ואחד כמא קאל עצם מעצמי ובשר מבשרי 3) וזאד ד'לך תאכידא בקולה אן אלאסמיה עליהמא ג'מיעא ואחדה אשה כי מאיש לקחה זאת 4) ואכד אתחאדהמא וקאל ודבק באשתו והיו לבשר אחד 5) פמא אשד ג'הל מן לא יפהם אן הד'א כלה למעני צרורה פקד באן הד'א. וממא יג'ב אן תעלמה מא בינוה פי אלמדרש וד'לך אנהם ד'כרוא אן אלנחש מרכוב ואנה כאן קדר ג'מל ואן ראכבה הו אלד'י אגוי חוה ואן אלראכב כאן סמאל 6) והד'ה אלאסמיה הם יטלקונהא עלי אלשטן תג'דהם יקולון פי עדה מואצ'ע אן אלשטן אראד אן יעת'ר אברהם אבינו חתי לא יג'יב אלי תקריב יצחק וכד'לך אראד אן יעת'ר יצחק חתי לא יטיע אבאה וד'כרוא איצ'א פי הד'ה אלקצה אעני פי אלעקידה קאלוא בא סמאל אצל אבינו אברהם אמר לו מה סבא הובדת לבך וגו' 7) פקד באן לך אן סמאל הו אלשטן והד'ה אלאסמיה איצ'א למעני כמא אן אסמיה אלנחש למעני וקאלוא פי מג'יה לכ'דע חוה היה סמאל רוכב עליו והקב"ה שוחק על גמל ורוכבו. וממא יג'ב אן תעלמה ותתנבה עליה כון אלנחש לם יכאשר אדם בוג'ה ולא כלמה ואנמא כאנת מחאורתה ומבאשרתה לחוה ובתוסט חוה תאד'י אדם ואהלכה אלנחש ואלעדאוה אלכאמלה אנמא הי חאצלה בין אלנחש וחוה ובין זרעו וזרעה ולא שך אן זרעה הו זרע אדם ואג'רב מן הד'א ארתבאט אלנחש בחוה אעני זרעו בזרעה ראש ועקב 8) וכונהא גאלבה לה בראש | עא, א והו גאלב להא בעקב פהד'א איצ'א בין. ומן אלאקאויל איצ'א אלעג'יבה אלתי ט'אהרהא פי גאיה אלשנאעה וד'א פהמת פצול הד'ה אלמקאלה חק פהמהא תעג'ב מן חכמה הד'א אלמת'ל ומטאבקתה ללוג'וד והו קולהם

1) בראשית רבה פרשה ח; השוה ערובין יח, א. 2) בראשית ב, כא. 3) שם שם, כג. 4) שם שם. 5) שם שם, כד. 6) פרקי ר' אליעזר, פרק יג. 7) בראשית רבה פרשה נו. 8) השוה בראשית ג, טו.

משבא נחש על חוה הטיל בה זוהמא ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן גוים שלא עמדו על הר סיני לא פסקה זוהמתן 1) פתדבר הד'א איצ'א. וממא יג'ב אן תעלמה קולהם עץ החיים מהלך חמש מאות שנה וכל מימי בראשית מתפלגין מתחתיו 2) ובינוא פי ד'לך אן אלגרץ' בהד'א אלמקדאר הו גלט' ג'רמה לא אמתדאד אג'צאנה קאלוא לא סוף דבר נופו אלא קורתו מהלך חמש מאות שנה ושרח קורתו גלט' כ'שבתה אלקאימה והד'א אלתתמים מנהם לאתמאם שרח אלמעני וביאנה פקד באן הד'א. וממא יג'ב אן תעלמה איצ'א קולהם עץ הדעת לא גלה הקב"ה אותו אילן לאדם ולא עתיד לגלותו 3) והד'א צחיח אד' טביעה אלוג'וד כד'לך אקתצ'ת. וממא יג'ב אן תעלמה קולהם ויקח י"י אלהים את האדם 4) עלה אותו ויניחהו כגן עדן הניח לו 5) לם יג'עלוא הד'א אלנץ' לשילה מן מכאן וחטה פי מכאן אלא תרפיע מרתבה וג'ודה פי הד'ה אלמוג'ודאת אלכאינה אלפאסדה ואקראדה עלי חאלה מא. וממא יג'ב אן תעלמה איצ'א ותתנבה עליה וג'ה אלחכמה פי תסמיה ולדי אדם קין והבל וכון קין הו אלקאתל להבל בשדה 6) ואנהמא ג'מיעא תלפא ואן כאן אלמהל אלמתגלב | ואנה לם יצח אלוג'וד אלא לשת עא, ב כי שת לי אלהים זרע אחר 7) פקד צח הד'א. וממא יג'ב אן תעלמה ותתנבה עליה קולה ויקרא האדם שמות וגו' 8) אעלמנא אן אללגאת אצטלאחיה לא טביעיה כמא קד טן ד'לך. וממא יג'ב אן תעתברה הד'ה אלארבעה אלפאט' אלתי ג'את פי נסבה אלסמא ללה והי ברא ועשה וקנה ואל קאל ברא אלהים את השמים ואת הארץ 9) וקאל ביום עשות י"י אלהים ארץ ושמים 10) וקאל קונה שמים וארץ 11) וקאל אל עולם 12) וקאל אלהי השמים ואלהי הארץ 13) אמא קולה אשר כוננתה 14) וטפחה שמים 15) ונוטה שמים 16) פכל הד'ה יעמהא עשה אמא לפט'ה יצירה פמא ג'את לאנה יט'הר לי אן אליצירה אנמא תקע

1) שבת קמו, א; יבמות קג, ב. 2) בראשית רבה פרשה טו; ירושלמי ברכות פרק יא. 3) בראשית רבה שם, בסוף. 4) בראשית ב, טו. 5) בראשית רבת פרשה טז. 6) בראשית ד, ח. 7) שם שם, כה. 8) שם ב, כ. 9) שם א, א. 10) שם ב, ד. 11) שם יד, יט וכב. 12) שם כא, לג. 13) שם כד, ג. 14) תהלים ח, ד. 15) ישעיה מח, יג. 16) תהלים קד, ב.

עלי תשכיל ותכטיט או ערץ מן אלאעראץ אלאכרי איצא אד אלשכל ואלתכטיט איצא ערץ ולדלך קאל יוצר אור[1] לאנה ערץ ויוצר הרים[2] משכלהא וכדלך וייצר י״י אלהים וגו׳[3] אמא הדא אלוגוד אלכציץ בגמלה אלעאלם אלדי הו אלסמא ואלארץ פאטלק עליה ברא לאנה ענדנא איגאד מן עדם וקאל איצא עשה לצורהא אלנועיה אלתי אעטית אעני טבאיעהא וקאל פיהא קנה לאסתילאיה תעאלי עליהא אסתילא אלסיד עלי עבידה ולדלך תסמי אדון כל הארץ[4] והארון[5] ולמא לא יכון אדון אלא באן יכון לה קנין והדא ינחו נחו אעתקאד קדם מאדה מא אסתעמל פיהא לפטה ברא ועשה פאמא אלהי השמים וכדלך אל עולם פהו באעתבאר כמאלה תעאלי וכמאלהא פהו אלהים אי חאכם והי מחכומה ליס במעני אלאסתילא אד דלך הו מעני קונה ואנמא הו במעני אעתבאר חטה תעאלי פי אלוגוד וחטהא פאנה אלאלאה לא חי אעני אלסמא פאעלם הדא. והדה אלמקאדיר הנא מע מא תקדם ומע מא יאתי פי הדא אלמעני כאפיה בחסב גרץ אלמקאלה ובחסב אלנאטר פיהא :

פצל לא

לעלה קד תבין לך אלעלה פי תאכיד שריעה אלסבת וכונהא בסקילה וסיד אלנביין קתל עליהא והי תאלתה וגוד אלאלאה ונפי אלתנויה

אד אלנהי ען עבאדה סואה אנמא הו לתקריר אלתוחיד וקד עלמת מן כלאמי אן אלארא אן לם תכן להא אעמאל תתבתהא ותשהרהא ותכלדהא פי אלגמהור לם תבק פלדלך שרענא בתפציל הדא אליום חתי תתבת קאעדה חדת אלעאלם ותשהר פי אלוגוד ארא עטל אלנאס כלהם פי יום ואחד פאדא סיל מא עלה דלך כאן אלגואב כי ששת ימים עשה י״י[6] וקד גא פי הדה אלשריעה עלתאן מכתלפתאן לאנהמא למעלולין מכתלפין ולדלך אנה קאל פי עלה תעטים אלסבת פי עשר הדברות אלאולי קאל כי ששת ימים עשה י״י וגו׳ וקאל פי משנה תורה וזכרת כי עבד היית במצרים על כן צוך י״י אלהיך לעשות את יום

1) ישעיה מה, ז. 2) עמוס ד, יג. 3) בראשית ב, ז וט.
4) יהושע ג, יא ויג. 5) שמות כג, יז; לד, כג. 6) שם כ, יא.

השבת[1]) והדא צחיח לאן אלמעלול פי אלקול אלאול הו תשריף אליום ותעטימה כמא קאל על כן ברך י״י את יום השבת ויקדשהו[2] הדא הו אלמעלול אלתאבע לעלה כי ששת ימים וגו׳ אמא תשריענא בה ואמרנא נחן בחפטה פהו מעלול תאבע לעלה כוננא עבדים במצרים אלדי לם נכן נכדם באכתיארנא ומתי שינא ולא נסתטיע אלעטלה פשרענא באלעטלה ואלראחה לנגמע אלאמרין אעתקאד ראי צחיח והו חדת אלעאלם אלדאל עלי וגוד אלאלאה באול כאטר ואסהל נטר ותדכר אפצאל אללה עלינא פי אראחתנא מתחת סבלות מצרים[3] פכאנה אפצאל עאם פי צחית אלראי אלנטרי וצלאח אלחאל אלגסמאני :

פצל לב

ארא אלנאס פי אלנבוה כאראיהם פי קדם אלעאלם וחדותה אריד בדלך אן כמא אן אלדין צח ענדהם וגוד אלאלאה להם תלתה ארא פי קדם אלעאלם וחדותה כמא בינא כדלך אלארא איצא פי אלנבוה תלתה ולא אערג עלי ראי אפיקורוס לאנה לא יעתקד וגוד אלאה פצלא ען אן יעתקד נבוה ואנמא אקצד לדכר ארא מעתקד אלאלאה. אלראי אלאול והו ראי גמהור אלגאהליה ממן יצדק באלנבוה ובעץ עואם שריעתנא איצא יעתקדה והו אן אללה תעאלי יכתאר מן ישא מן אלנאס פינביה ויבעתה לא פרק אן יכון דלך אלשכץ ענדהם עאלמא או גאהלא כביר אלסן או צגיר אלסן לכנהם ישתרטון פיה איצא כירה מא וצלאחיה אכלאק לאן אלנאס אלי הדה אלגאיה מא קאלוא אנה קד ינבי אללה רגלא שרירא אלא כאן ירדה כירא אולא בחסב הדא אלראי. ואלראי אלתאני ראי אלפלאספה והו אן אלנבוה כמאל מא פי טביעה אלאנסאן ודלך אלכמאל לא יחצל לשכץ מן אלנאס אלא בעד ארתיאץ יכרג מא פי קוה אלנוע ללפעל אן לם יעק ען דלך עאיק מזאגי או סבב מא מן כארג כחכם כל כמאל ימכן וגודה פי נוע מא פאנה לא יצח וגוד דלך אלכמאל עלי גאיתה ונהאיתה פי כל שכץ מן אשכאץ דלך אלנוע בל פי שכץ מא ולא בד צרורה ואן כאן דלך אלכמאל ממא יחתאג פי חצולה למכרג פלא בד מן מכרג ובחסב הדא אלראי לא ימכן אן יתנבא אלגאהל ולא יכון

1) דברים ה, טו. 2) שמות כ, יא. 3) שם ו, ז.

אלאנסאן יסמי גיר נבי ויצבח נבי̇א כמן יג̇ר וג̇דה̈ כל̇ יכון אלאמר הכד̇א
וד̇לך אן אלשכ̇ץ אלפאצ̇ל אלכאמל פי נטקיאתה וכ̇לקיאתה אד̇א כאנת
קו̇תה אלמתכ̇ילה̈ עלי אכמל מא תכון ותהי̇א אלתהי̇ו אלד̇י סתסמעה פאנה
יתנבי̇א צ̇רורה̈ אד̇ הד̇א כמאל הו לנא באלטבע ולא יצח̇ בחסב הד̇א אלראי
אן יכון שכ̇ץ יצלח ללנבוה̈ ויתהי̇א להא ולא יתנבי̇א אלא מא יצח̇ אן
יג̇תד̇י שכ̇ץ צחיח אלמזאג̇ בג̇ד̇א מחמוד פלא יתולד מן ד̇לך אלג̇ד̇א דם
ג̇יד ומא אשבה הד̇א. ואלראי אלת̇אלת̇ והו ראי שריעתנא וקאעדה̈
(עג, ב) מד̇הבנא הו מת̇ל הד̇א אלראי | אלפלספי בעינה אלא פי שי ואחד וד̇לך
אנ̇א נעתקד אן אלד̇י יצלח ללנבוה̈ אלמתהי̇א להא קד לא יתנבי̇א וד̇לך
במשיה̈ אלאהיה̈ והד̇א ענדי הו שבה אלמעג̇זאת כלהא וג̇ארֻ פי נסקהא
פאן א̇לאמר א̇לטביעי אן כל מן יצלח בחסב ג̇בלתה וארתיאץ̇ בחסב תרבי̇תה
ותעלימה סיתנבא ואלממנוע מן ד̇לך אנמא הו במן מ̇נע תחריך ידה
כירבעם [1] או מנע אלאבצאר כעסכר מלך ארם ענד קצדה אלישע [2]
אמא כון קאעדתנא אלתהי̇ו ואלכמאל פי אלכ̇לקיאת ואלנטקיאת ולא בד
פהו קולהם אין הנבואה שורה אלא על חכם גבור ועשיר [3]
וקד ביני̇א ד̇לך פי שרח אלמשנה [4] ופי אלתאליף אלכביר [5] ואכ̇ברנא
ככון בני הנביאים משתגלין ראימא באלתהי̇ו זאמא כון אלמתהי̇א קד
י̇מנע ולא יתנבא פתעלם ד̇לך מן קצה̈ ברוך בן נריה לאנה תבע ירמיה
וראצ̇ה ועל̇מה והי̇אה וכאן י̇טמע נפסה̇ באנה יתנבא פמ̇נע כמא קאל
יגעתי באנחתי ומנוחה לא מצאתי [6] פקיל לה עלי יד ירמיה
כה תאמר אליו כה אמר י״י וגו׳ ואתה תבקש לך גדולות
אל תבקש [7] ולקד כאן יתּסע אן יקאל באן הד̇א תצריח באן אלנבוה̈
פי חק ברוך גדולות וכד̇לך כאן יקאל אן קולה גם נביאיה לא
מצאו חזון מי״י [8] מן אג̇ל כונהם פי אלג̇לות כמא נבי̇ן לכן נג̇ד
נצוצא כת̇ירה̈ מנהא נצוץ כתב ומנהא כלאם חכמים כלהא מסתמר̇ה̈
עלי הד̇ה אלקאעדה̈ והי אן אללה ינבי̇ מן שא מתי שא לכן ללכאמל
(עד, א) אלפאצ̇ל פי אלגאיה̈ אמא אלג̇האל מן אלעואם̇ | פלא ימכן ד̇לך ענדנא

1) מלכים א יג, ד. 2) מלכים ב ו, יח. 3) שבת צב, א; נדרים לח, א.
4) הקדמה לסדר זרעים. 5) משנה תורה, יסודי התורה פרק ז.
6) ירמיה מה, ג. 7) שם שם, ד ה. 8) איכה ב, ט.

אעני אן ינבי̇ אחדהם אלא כאמכאן אן ינבי̇ חמארא או צ̇פדעא הד̇ה
קאעדתנא אנה לא בד מן אלארתיאץ̇ ואלכמאל וחיניד̇ יכון אלאמכאן א̇לד̇י
תתעלק בה קדרה̈ אלאלאה ולא יגלטך קולה בטרם אצרך בבטן
ידעתיך ובטרם תצא מרחם הקדשתיך [1] לאן הד̇ה חאל כל נבי
לא בד לה מן תהי̇ו טביעי פי אצל ג̇בלתה כמא יבי̇ן ואמא קולה נער
אנכי [2] פקד עלמת תסמיה̈ אלעבראניה̈ יוסף הצדיק נער [3] והו
אבן ת̇לאת̇ין סנה̈ ותסמיה̈ יהושע נער והו קד נאהז אלסתין והו קולה
פי חין מעשה עגל ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימוש
וגו׳ [4] ומשה רבנו חיניד̇ אבן אחדי ות̇מאנין וג̇מלה̈ עמרה מאיה̈
ועשרון וקאש יהושע בעדה ארבע עשרה̈ סנה̈ ועמר יהושע מאיה̈
ועשר פקד באן אן יהושע חיניד̇ אבן סבע וכ̇מסין סנה̈ אקל̇ ד̇לך וסמ̇אה
נער ולא יגלטך איצ̇א מא ג̇א פי אלמואעיד פי קולה אשפוך את
רוחי על כל בשר ונבאו בניכם ובנותיכם [5] לאנה קד פס̇ר
ד̇לך ואכ̇בר מא תכון תלך אלנבוה̈ פקאל זקניכם חלמות יחלמון
בחוריכם חזיונות יראו לאן כל מכ̇בר בגיב מן ג̇הה̈ אלתכה̇ן
ואלשעור כאן ד̇לך או מן ג̇הה̈ רויה̈ צארקה̈ פאנה יתסמי איצ̇א נביא
ולד̇לך י̇סמ̇י נביאי הבעל ונביאי האשרה נביאים אלא תרי
קולה תעאלי כי יקום בקרבך נביא או חלם חלום [6] פאמא
מעמד הר סיני ואן כאנוא כלהם משאהרין אלנאר אלעט̇ימה̈ סאמעין
אלאצואת אלמהולה̈ אלמפזעה̈ עלי | ג̇הה̈ אלמעג̇ז פלם יחצל פי דרג̇ה̈ (עד, ב)
אלנבוה̈ אלא מן יצלח ועלי מראתב איצ̇א אלא תרי קולה עלה אל
י״י אתה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל [7]
הו ע״אם פי אעלי מרתבה̈ כמא קאל ונגש משה לבדו אל י״י
והם לא יגשו [8] ואהרן דונה ונדב ואביהוא דון אהרן
ושבעים זקנים דון נדב ואביהוא וסאיר אלנאס דון האולא עלי
חסב כמאלאתהם ונץ אלחכמים ז״ל משה מחיצה בפני עצמה
ואהרן מחיצה בפני עצמה [9] ואד̇ ואנדרג̇ לנא ד̇כר מעמד הר

1) ירמיה א, ה. 2) שם שם, ו. 3) השוה בראשית מא, יב.
4) שמות לג, יא. 5) יואל ג, א. 6) דברים יג, ב. 7) שמות כד, א.
8) שם שם, ב. 9) מכילתא לוט, כד.

סיני פלנגבה עלי מא יבין מן אלנצוץ ענד אלתאמל אלחסן ומן כלאם
אלחכמים פי דלך אלמעמד כיף כאן פי פצל מפרד:

פצל לג

יבין לי אן פי מעמד הר סיני לם יכן גמיע אלואצל למשה הו
כלה אלואצל לגמיע ישראל בל אלכטאב למשה וחדה ולדלך
גא כטאב עשר הדברות כלה מכאטבה אלואחד אלמפרד והו עא"ם
ינזל אלי אספל אלגבל ויכבר אלנאס במא סמע נץ אלתורה אנכי
עמד בין י"י וביניכם בעת ההיא להגיד לכם את דבר
י"י[1] וקאל איצא משה ידבר והאלהים יעננו בקול[2] וכביאן
פי אלמכילתא אן כל דבור ודבור יעידה להם כמא סמע[3] ונץ
אלתורה איצא בעבור ישמע העם בדברי עמך וגו'[4] דליל
אן אלכטאב לה והם יסמעון אלצות אלעטים לא תפציל אלכלאם וען סמאע |
דלך אלצות אלעטים קאל כשמעכם את הקול[5] וקאל קול דברים
אתם שמעים ותמונת אינכם ראים זולתי קול[6] ולם יקל
דברים אתם שמעים וכל מא גא מן סמאע אלכלאם אנמא אלמראד
בה סמאע אלקול ומשה הו אלדי יסמע אלכלאם ויחכיה להם הדא הו
אלטאהר מן נץ אלתורה ומן אכתר כלאם אלחכמים ז"ל לכן להם
איצא קולה מנצוצה פי עדה מואצע מן אלמדרשות והי פי אלתלמוד
איצא והי קולהם אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמעום[7]
יענון אנהא וצלת להם כמתל מא וצלת למשה רבנו ולם יכן משה
רבנו מוצלהא להם ודלך אן האדין אלאצלין אעני וגוד אלאלאה וכונה
ואחדא אנמא ידרך דלך באלנטר אלאנסאני וכל מא יעלם בברהאן פחכם
אלנבי פיה וחכם כל מן עלמה סוא לא תפאצל ולא עלם האדאן אלאצלאן
מן גהה אלנבוה פקט נץ אלתורה אתה הראת לדעת וגו'[8] אמא
סאיר אלדברות פהי מן קביל אלמשהוראת ואלמקבולאת לא מן קביל
אלמעקולאת ומע מא דכרוא איצא מן דלך פאן אלדי תסתקל בה אלנצוץ

1) דברים ה, ה. 2) שמות יט, יט. 3) מכילתא לפי כ, א.
4) שמות יט, ט. 5) דברים ה, כ. 6) שם ד, יב. 7) מכות כד, א; שיר השירים רבה לפ' א, ב. 8) דברים ד, לה.

וכלאם אלחכמים הדא הו אנהם לם יסמעוא גמיע ישראל פי דלך
אלמעמד גיר קול ואחד פקט מרה ואחדה והו אלקול אלדי אדרך משה
וכל ישראל מנה אנכי ולא יהיה לך ואסמעהם משה דלך בכלאמה
בתפציל אחרף מסמועה וקד דכרוא אלחכמים דלך ואסנדוה לקולה אחת
דבר אלהים שתים זו שמעתי[1] ובינוא פי אול מדרש חזית
אנהם לם יסמעוא | קול אכר מן קבלה תעאלי[2] ונץ אלתורה קול
גדול ולא יסף[3] ובעד סמאע דלך אלקול אלאול כאן מא דכר מן
אסתהואלהם אלאמר וכופהם אלשדיד ומא חכי מן קולהם ותאמרו הן
הראנו י"י וגו' ועתה למה נמות וגו' קרב אתה ושמע
וגו'[4] פתקדם הו גל מן מולוד תאניה ותלקי בקוה אלדברות ואחרה
ואחדה ונזל לאספל אלגבל ואסמעהם איאהא פי דלך אלמשהד אלעטים
והם יבצרון אלאנואר ויסמעון אלאצואת אעני תלך אלאצואת אלתי הי
קולות וברקים[5] כארעד וקול שופר חזק וכל מא תגד מן דכר
סמאע קולות כתירה כמא קאל וכל העם ראים את הקולות
וגו'[6] אנמא הו קול שופר ורעוד ונחוהא אמא קול י"י אעני אלצות
אלמכלוק אלדי מנה פהם אלדבור פלם יסמעוה גיר מרה ואחדה פקט כמא
נצת אלתורה וכמא בינוא אלחכמים פי אלמוצע אלדי נבהתך עליה
וחו אלקול אלדי יצאה נשמתן בשמעו[7] ואדרך בה שתי
הדברות הראשונות ואעלם אן הדא אלקול איצא לים מרתבתהם
פיה סוא מע מרתבה משה רבנו ואנא אנבהך עלי הדא אלסר ואעלמך
אנה אמר מתואתר פי אלמלה מעלום ענד עלמאיהא ודלך אן כל מוצע תגד
פיה וידבר י"י אל משה לאמר יתרגמה אנקלום ומלל י"י
וכדלך וידבר אלהים את כל הדברים[8] ומלל י"י ית כל
פתגמיא ואמא קול ישראל למשה ואל ידבר עמנו אלהים[9]
פתרגמה ולא יתמלל עמנא מן קדם י"י פקד אבאן לך עליה
אלסלאם ען אלגמלה אלתי פצלנאהא | והדה אלמעאני אלגריבה אלגלילה
קד עלמת אן אנקלום ראה להא מפי רבי אליעזר ורבי יהושע

1) תהלים סב, יב. 2) שיר השירים רבה, שם. 3) דברים ה, יט.
4) שם שם, כא—כד. 5) שמות יט, טז. 6) שם כ, טו.
7) השוה שיר השירים רבה לפרק ה, ו. 8) שמות כ, א. 9) שם שם, טז.

אלד̇אן המא חכמי ישראל באטלאק כמא בינוא פאעלם ד̇לך ותד̇כרה לאנה לא ימכן אן יתערץ למעמד הר סיני באכת̇ר מן הד̇א אלקדר אלד̇י ד̇כרוה לאנה מן גמלה סתרי תורה וחקיקה ד̇לך אלאדראך וכיף כאן אלחאל פיה כפי ענא גדא לאנה לם יתקדם מת̇לה ולא יתאכ̇ר פאעלמה:

פצל לד

הד̇א אלנץ אלד̇י גא פי אלתורה והו קולה הנה אנכי שלח מלאך לפניך וגו׳[1] מעני הד̇א אלנץ הו אלד̇י תבין פי משנה תורה אן אללה קאל למשה פי מעמד הר סיני נביא אקים להם וגו׳[2] ודליל ד̇לך קולה פי הד̇א אלמלאך השמר מפניו ושמע בקולו וגו׳[3] ולא שך אן הד̇ה אלוציה אנמא הי לגמהור אלנאס וליס גמהור אלנאס יתגלי להם אלמלאך ולא יאמרהם ולא ינהאהם חתי יומרוא אן לא יכאלפוה ואנמא מעני הד̇ה אלקולה אנה תעאלי אעלמהם אן נביא יכון פיהם יאתיה מלאך יכלמה ויאמרה וינהאה פנהאנא אללה ען מכאלפה ד̇לך אלמלאך אלד̇י יוצל אלינא אלנבי כלאמה כמא בין פי משנה תורה וקאל אליו תשמעון[4] וקאל והיה האיש אשר לא ישמע אל דברי אשר ידבר בשמי וגו׳[5] והו ביאן קולה כי שמי בקרבו[6] | ואנמא הד̇א כלה אעלאמא להם אן הד̇א אלמשהד אלעט̇ים אלד̇י ראותמוה אעני מעמד הר סיני ליס הו אמרא דאימא מעכם ולא יכון פי אלמסתקבל מת̇לה ולא תכון דאימא לא אש ולא ענן כמא הו אלאן על המשכן תמיד ואנמא יפתח לכם אלבלאד וימהד לכם אלארץ ויעלמכם כמא תפעלונה מלאך ארסלה לאנביאיכם פיעלמכם מא ינבגי אתיאנה ומא ילזם אגתנאבה ופי הד̇א איצ̇א אעט̇ם אלקאעדה אלתי לם אזל אבינהא והי אן כל נבי גיר משה רבנו פאנה יאתיה אלוחי עלי ידי מלאך פאעלמה:

1) שמות כג, כ. 2) דברים יח, יח. 3) שמות כג, כא.
4) דברים יח, טו. 5) שם שם, יט. 6) שמות כג, כא.

פצל לה

קד בינת ללנאס כאפה אלארבעה פצול אלתי אנפצלת בהא נבוה משה רבנו מן נבוה סאיר אלנביין ואסתדללת עלי ד̇לך ואוצ̇חתה פי שרח אלמשנה[1] ופי משנה תורה[2] פלא חאגה לאעאדה ד̇לך ולא הו מן גרץ̇ אלמקאלה ואלד̇י אעלמך בה אן כל כלאם אקולה פי אלנבוה פי פצול הד̇ה אלמקאלה אנמא הו פי צורה נבוה גמיע אלנביין אלד̇ין קבל משה ואלד̇ין יאתון בעדה אמא נבוה משה רבנו פלא אתערץ̇ להא פי הד̇ה אלפצול בכלמה לא בתצריח ולא בתלויח וד̇לך אן אסם נביא אנמא הו ענדי מקול עלי משה ועלי מן סואה בתשכיך וכד̇לך איצ̇א אלחאל ענדי פי מעגזאתה ומעגזאת מן סואה פאן מעגזאתה | ליסת מן קביל מעגזאת סאיר אלנביין אמא אלדליל אלשרעי עלי כון נבותה מבאינה לכל מן תקדמה פהו קולה וארא אל אברהם וגו׳ ושמי י״י לא נודעתי להם[3] פקד אעלמנא אן אדראכה ליס כאדראך אלאבות כל אעט̇ם נאהיך אדראך גירהם ממן תקדם ואמא מבאינתהא לנבוה כל מן יתאכ̇ר פהו קולה עלי גהה אלאכ̇באר ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו י״י פנים אל פנים[4] פקד בין אן אדראכה מבאין לאדראך כל מן יתאכ̇ר בעדה פי ישראל אלד̇ין הם ממלכת כהנים וגוי קדוש[5] ובתוכם י״י[6] נאהיך פי סאיר אלמלל ואמא מבאינה מעגזאתה עלי אלעמום למעגזאת כל נבי עלי אלעמום פאן גמיע אלמעגזאת אלתי פעלתהא אלאנביא או פעלת להא אכ̇בר בהא אחאד מן אלנאס מת̇ל איאת אליהו ואלישע אלא תרי מלך ישראל יסתפהם ענהא ויסאל גחזי אן יכ̇ברה בהא כמא קאל ספרה נא לי את כל הגדולות אשר עשה אלישע ויהי הוא מספר וגו׳ ויאמר גחזי אדני המלך זאת האשה וזה בנה אשר החיה אלישע[7] והכד̇א איאת כל נבי אלא משה רבנו ולד̇לך בין אלכתאב פיה עלי גהה אלאכ̇באר איצ̇א אנה לא יקום נבי אבדא יעמל איאת

1) מבוא לפרק חלק, עיקר ז. 2) יסודי התורה פרק ז, ה׳ ו.
3) שמות ו, ג. 4) דברים לד, י. 5) שמות יט, ו. 6) במדבר טז, ג.
7) מלכים ב ח, ד וה.

באלאשהאר אמאם אלמואלף לה ואלמכ׳אלף עליה כמא צנע משה והו
קולה ולא קם נביא עוד וגו׳ לכל האותות והמופתים
וגו׳ לעיני כל ישראל 1) לאנה דבט הנא וקיּד אלמעניין גמיעא
אנה לא יקום מן ידרך כאדראכה ולא מן יעמל כאעמאלה | ת׳ם בין אן
תלך אלאיאת כאנת לפרעה ולכל עבדיו ולכל ארצו ׳מכ׳אלפין
עליה וכאנת איצ׳א במחצ׳ר כל ישראל אלתאבעין לה לעיני כל
ישראל והד׳א שי מא וג׳ד לנבי קבלה וקד תקדּם אכ׳בארה אלצארק אנה
לא יכון לגירה ד׳לך ולא יגלטך מא גא פי ת׳באת צ׳ו אלשמס ליהושע
תלך ׳סאעאת ויאמר לעיני ישראל 2) לאנה לם יקל כל ישראל
כמא גא פי משה וכד׳לך אליהו בהר הכרמל פי נזר מן אלנאס 3)
ואנמא קלת׳ תלך אלסאעאת לאנה יבדו לי פי קולה כיום תמים 4)
אנה כאטול יום יכון לאן תמים כאמל כאנה קאל אן ד׳לך אליום כאן
ענדהם פי גבעון כאטול יום יכון מן איאם אלציף הנאך ובעד אן תעזל
לי פי ד׳הנך נבוה משה ומעג׳זאתה אד׳ גראבה ד׳לך אלאדראך כגראבה
תלך אלאפעאל ותעתקד הד׳ה רתבה נקצד ען אדראכהא עלי חקיקתהא
תסמע קולי פי הד׳ה אלפצול כלהא פי אלנבוה ופי מראתב אלאנביא פיהא
כל ד׳לך בעד הד׳ה אלרתבה והד׳א כאן גרץ׳ הד׳א אלפצל:

פצל לו

אעלם אן חקיקה אלנבוה ומאהיתהא הו פיץ׳ יפיץ׳ מן אללה עז וגל
בוסאטה אלעקל אלפעאל עלי אלקוה אלנאטקה אולא ת׳ם עלי
אלקוה אלמתכ׳ילה בעד ד׳לך והד׳ה הי אעלי מרתבה אלאנסאן וגאיה אלכמאל
אלד׳י | ימכן אן יוג׳ד לנועה ותלך אלחאלה הי גאיה כמאל אלקוה אלמתכ׳ילה
והד׳א אמר לא ימכן פי כל אנסאן בוגה ולא הו אמרא יצל אליה באלכמאל
פי אלעלום אלנט׳ריה ותחסין אלאכ׳לאק חתי תכון כלהא עלי אחסן מא
יכון ואג׳מלה דון אן ינצ׳אף לד׳לך כמאל אלקוה אלמתכ׳ילה פי אצל
אלג׳בלה עלי גאיה מא ימכן וקד עלמת אן כמאל הד׳ה אלקוי אלבדניה
אלתי מן ג׳מלתהא אלקוה אלמתכ׳ילה אנמא הו תאבע לאפצ׳ל מזאג יכון

1) דברים לד, י—יב. 2) יהושע י, יב. 3) מלכים א יח, יט—לט.
4) יהושע י, יג.

לד׳לך אלעצ׳ו אלחאמל לתלך אלקוה ולאחסן מקדאר יכון לה ולאצפא מאדה
תכון לה והד׳א אמר לא ימכן אן יג׳בר פאותה או יכמל נקצה באלתדביר
בוגה לאן אלעצ׳ו אלד׳י קד סא מזאגה פי אצל אלג׳בלה גאיה אלתדביר
אלמעדּל לה אן יבקיה עלי צחה מא לא אן ירדּה לאפצ׳ל היאתה אמא אן
כאנת אפתה מן מקדארה או וצ׳עה או גוהרה אעני גוהר אלמאדה אלתי
תכוּן מנהא פהד׳א מא לא חילה פיה ואנת עאלם בהד׳א כלה פלא פאידה
פי אלתטויל פי ביאנה וקד עלמת איצ׳א אפעאל הד׳ה אלקוה אלמתכ׳ילה
מן חפט׳ אלמחסוסאת ותרכיבהא ואלמחאכאה אלתי פי טביעתהא ואן אעט׳ם
פעלהא ואשרפה אנמא יכון ענד סכון אלחואס ותעטלהא ען אפעאלהא
חיניד׳ יפיץ׳ עליהא פיץ׳ מא בחסב אלתהיו הו אלסבב פי אלמנאמאת
אלצאדקה והו בעינה סבב אלנבוה ואנמא יכ׳תלף באלאכת׳ר ואלאקל לא
באלנוע קד עלמת תראדף קולהם חלום אחד מששים בנבואה 1) |
ולא יקע אלתקדיר בין שיין מכ׳תלפין באלנוע מא יסוג אן יקאל כמאל
אלאנסאן כד׳א וכד׳א צ׳עף מן כמאל אלפרס וקד כררוא הד׳א אלמעני פי
בראשית רבה וקאלוא נובלת נבואה חלום 2) והד׳א תשביה עג׳יב
וד׳לך אן אלנובלת הי אלפֶּרִי בעינה ושכ׳צה גיר אנה סקט קבל
כמאלה וקבל אן יחין לה כד׳לך פעל אלקוה אלמתכ׳ילה פי חאל אלנום
הו פעלהא פי חאל אלנבוה אלא אן פיהא תקציר ולם תצל גאיתהא ולאי
שי נעלמך מן כלאמהם ז״ל ונתרך נצוץ׳ ׳תורה אם יהיה נביאכם
י״י במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו 3) פקד אכ׳ברנא
תעאלי בחקיקה אלנבוה ומאהיתהא ועלמנא אנה כמאל יאתי בחלום
או במראה ומראה משתק מן ראה והו אן יחצל ללקוה ׳מתכ׳ילה
מן כמאל אלפעל חתי תרי אלשי כאנה מן כ׳ארג ויכון אלאמר אלד׳י
אבתדאוה מנהא כאנת גאהא עלי טריק אלאחכאם אלכ׳ארג והד׳אן ׳קסמאן
פיהמא מראתב אלנבוה כלהא כמא סיבין אעני במראה או בחלום
וקד עלם אן אלאמר אלד׳י יכון אלאנסאן פי חאל יקט׳תה ותצרף חואסה
משתגלא בה גדא מכבא עליה מתשוקא לה הו אלד׳י תפעל ׳קוה ׳מתכ׳ילה
פיה פי חאל אלנום ענד פיץ׳ אלעקל עליהא בחסב תהיוהא ואלתמת׳יל פי
הד׳א ותכת׳יר אלקול פיה פצ׳ל אד׳ הד׳א אמר בין קד ערפה כל אחד והו

1) ברכות נז, ב. 2) בראשית רבה פרשה יז ומד. 3) במדבר יב, ו.

שבה אדראך אלחואס אלדי לא יכתלף פיה אחד מן סאלמי אלפטר. ובעד
ע, א הדה אלמקדמאת פלתעלם אנה אדא כאן | שכץ מן אלנאס גוהר דמאגה
פי אצל גבלתה עלי גאיה אעתדאלה פי צפא מאדתה ומזאגה אלכאץ
בכל גז מן אגזאיה ופי מקדארה ווצעה ולם תעקה עואיק מזאגיה מן אגל
עצו אכר תם אן דלך אלשכץ תעלם ותחכם חתי כרג מן אלקוה אלי
אלפעל וצאר לה עקל אנסאני עלי כמאלה ותמאמה וכלק אנסאניה
טאהרה מעתדלה וכאנת תשוקאתה כלהא ללעלם באסראר הדא אלוגוד
ומערפה אסבאבה ופכרתה אבדא מקבלה עלי אלאמור אלשריפה ואעתנאוה
אנמא הו במערפה אלאלאה ואעתבאר אפעאלה ומא ינבגי אן יעתקד פי
דלך ויכון קד תעטל פכרה ובטל תשוקה ללאמור אלבהימיה אעני איתאר
לדה אלאכל ואלשרב ואלנכאח ובאלגמלה אלחאסה אללאמסה אלתי בין
ארסטו פי אלאכלאק וקאל כאן הדה אלחאסה עאר עלינא ומא אחסן מא
קאל ומא אצח כונהא עארא לאנהא לנא מן חית נחן חיואן לא גיר
כסאיר אלבהאים ולים פיהא שי מן מעני אלאנסאניה אמא סאיר אלאלתדאדאת
אלחסיה מתל אלשם ואלסמע ואלרויה פאנהא ואן כאנת גסמאניה פקד
תוגד פיהא וקתא מא לדה ללאנסאן מן חית הו אנסאן כמא בין דלך
ארסטו וקד אטרד בנא אלקול פי מא לים מן אלגרץ לכנה מחתאג אליה
אד אכתר פכר אלמתמיזין מן אהל אלעלם משגולה בלדאת הדה אלחאסה
ומתשוקון הם אליהא ויעגבון מע דלך כיף לים יתנבאון אן כאנת אלנבוה
ע, ב ממא פי אלטבע וכדלך ילזם | איצא אן יכון הדא אלשכץ קד תעטלת
פכרתה ובטל תשוקה ללריאסאת אלגיר חקיקיה אעני טלב אלגלבה או
תעטים אלעואם לה ואסתגלאב כראמתהם וטאעתהם למגרד דלך בל ינטר
אלנאס כלהם בחסב אחואלהם אלתי הם בחסבהא בלא שך אמא כאלמאיסה
או כאלמפתרסה אלתי לא יפכר אלכאמל אלמתוחד אדא פכר פיהא גיר
פי וגה אלכלאץ מן אדיה אלמודי מנהא אן אתפקת לה מעהא משארכה
או אלאסתנפאע במא יסתנפע בה מנהא אן אצטר לדלך פי צרוריה מן
צרוריאתה פאלשכץ אלדי הדה צפתה לא שך אנה ענד מא תפעל קותה
אלמתכילה אלתי הי עלי אכמל מא יכון ויפיץ עליהא מן אלעקל בחסב
כמאלה אלנטרי פאנה לא ידרך אלא אמורא אלאהיה גריבה גדא ולא ירי
גיר אללה ומלאיכתה ולא ישער ולא יחצל לה עלם אלא באמור הי ארא

צחיחה ותדביראת עאמה לצלאח אלנאס בעצהם מע בעץ ומעלום אן הדה
אלתלתה אגראץ אלתי צמנאהא והי כמאל אלקוה אלנאטקה באלתעלם
וכמאל אלקוה אלמתכילה באלגבלה וכמאל אלכלק בתעטיל אלפכרה פי
גמיע אללדאת אלבדניה ואזאלה אלשוק לאנואע אלתעטימאת אלגאהליה
אלשרירה יתפאצל פיהא אלכאמלון תפאצלא כתירא גדא ובחסב אלתפאצל
פי כל גרץ מן הדה אלתלתה אגראץ יכון תפאצל דרגאת אלאנביא כלהם.
פ, א וקד עלמת אן כל קוה בדניה פאנהא תכל ותצעף ותכתל | וקתא ותצח
וקתא אכר והדה אלקוה אלמתכילה קוה בדניה בלא שך פלדלך תגד
אלאנביא תעטלת נבותהם ענד אלחזן או אלגצב ונחוהמא קד עלמת קולהם
אין הנבואה שורה לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות1)
ואן יעקב אבינו לם יאתה וחי טול איאם חזנה לאשתגאל קותה
אלמתכילה בפקד יוסף2) ואן משה עליה אלסלאם לם יאתה וחי עלי
מא כאן יאתיה מן קבל מן בעד נובה אלמרגלים אלי אן פני דור
המדבר בגמלתהם3) למא עטם עליה אמרהם בשרה תגניחם ואן כאן עליה
אלסלאם לם תכן ללקוה אלמתכילה פי נבותה מדכל בל פיץ אלעקל
עליה דון תוסטהא כמא דכרנא מראת אנה לם יתנבא באלמתל כסאיר
אלנביין וסיבין דלך ולים הדא גרץ אלפצל וכדלך איצא תגד בעץ
אלאנביא תנבאוא מדה מא תם ארתפעת ענהם אלנבוה ולם יכן דלך
מסתמרא לעארץ טרי והדא הו אלסבב אלדאתי אלקריב פי ארתפאע
אלנבוה פי זמאן אלגלות בלא שך אי עצלות או עצבות תכון
ללאנסאן בחאלה מן אלחאלאת אשד מן כונה עבדא ממלוכא מסתרקא
ללגאהליה אלפסקה אלדין גמעוא עדם אלנטק אלחקיקי וכמאל שהואת
אלבהאים ואין לאל ידך4) וכהדא תואעדנא והו אלדי אראד בקולה
ישוטטו לבקש את דבר י״י ולא ימצאו5) וקאל מלכה
ושריה בגוים אין תורה גם נביאיה לא מצאו חזון מי״י6)
והדא צחית בין אלעלה לאן אלאלה קד תעטלת והו אלסבב איצא פי רגוע
פ, ב אלנבוה | לנא עלי מעתאדהא לימות המשיח מהרה יגלה כמא ועד:

1) שבת ל, ב. 2) פרקי ר׳ אליעזר פרק לח. 3) תענית ל, ב.
4) דברים כח, לב. 5) עמוס ח, יב. 6) איכה ב, ט.

פצל לז

ינבגי אן תתנבה עלי טביעה̈ אלוג̇וד פי הד̇א אלפיץ̇ אלאלאהי אלואצל אלינא אלד̇י בה נעקל ותתפאצ̇ל עקולנא וד̇לך אנה קד יצל מנה שי לשכ̇ץ מא פיכון מקדאר ד̇לך אלשי אלואצל לה קדרא̋ יכמ̇לה לא גיר וקד יכון אלשי אלואצל אלי אלשכ̇ץ קדרא יפיץ̇ ען תכמילה לתכמיל גירה כמא ג̇רי אלאמר פי אלמוג̇ודאת כלהא אלתי מנהא מא חצל לה מן אלכמאל מא ידבּר בה גירה ומנהא מא לם יחצל לה מן אלכמאל אלא קדר יכון מדבּרא בגירה כמא ביננא. ובעד הד̇א פלתעלם אן הד̇א אלפיץ̇ אלעקלי אד̇א כאן פאיצ̇א עלי אלקוה̈ אלנאטקה̈ פקט ולא יפיץ̇ מנה שי עלי אלקוה̈ אלמתכ̇ילה̈ אמא לקלה̈ אלשי אלפאיץ̇ או לנקץ̇ כאן פי אלמתכ̇ילה̈ פי אצל אלג̇בלה̈ פלא ימכנהא קבול פיץ̇ אלעקל פאן הד̇א הו צנף אלעלמא אהל אלנט̇ר ואד̇א כאן ד̇לך אלפיץ̇ עלי אלקותין ג̇מיעא אעני אלנאטקה̈ ואלמתכ̇ילה̈ כמא ביננא ובין גירנא מן אלפלאספה̈ וכאנת אלמתכ̇ילה̈ עלי גאיה̈ כמאלהא אלג̇בלי פאן הד̇א הו צנף אלאנביא פאן כאן אלפיץ̇ עלי אלמתכ̇ילה̈ פקט ויכון תקציר אלנאטקה̈ אמא מן אצל אלג̇בלה̈ או לקלה̈ ארתיאץ̇ פאן הד̇א אלצנף הם אלמדבּרון ללמדן | (פא, א) ואצ̇עוא אלנואמיס ואלכ̇האן ואלזאג̇רון וארבאב אלאחלאם אלצאדקה̈ וכד̇לך אלד̇ין יעמלון אלעג̇איב באלחיל אלגריבה̈ ואלצנאיע אלכ̇פיה̈ מע כונהם גיר עלמא הם כלהם מן הד̇א אלצנף אלת̇אלת̇ וממא יג̇ב אן תתחקקה הו אן בעץ̇ אהל הד̇א אלצנף אלת̇אלת̇ תחדת̇ להם כ̇יאלאת עג̇יבה̈ ואחלאם ודהשאת פי חאל אליקט̇ה̈ שבה מראה הנבואה חתי יט̇נוא באנפסהם אנהם אנביא ויעג̇בון ג̇דא במא ידרכונה מן תלך אלכ̇יאלאת ויט̇נון אנהם קד חצלת להם עלום לא בתעלים ויאתון בתשוישאת עט̇ימה̈ פי אלאמור אלעט̇ימה̈ אלנט̇ריה̈ ותכ̇תלט עליהם אלאמור אלחקיקיה̈ באלאמור אלכ̇יאליה̈ אכ̇תלאטא עג̇יבא כל ד̇לך לקוה̈ אלמתכ̇ילה̈ וצ̇עף אלנאטקה̈ וכונהא לא חאצל פיהא אצלא אעני אנהא לם תכ̇רג̇ ללפעל. ומעלום אן פי כל צנף מן הד̇ה אלת̇לת̇ה̈ אצנאף תפאצ̇לא̋ כת̇ירא̋ ג̇דא וכל צנף מן אלצנפין אלאולין ינקסם קסמין כמא ביננא וד̇לך אן אלפיץ̇ אלואצל לכל צנף מנהמא יכון אמא בקדר יכמלה לא גיר או בקדר יפצ̇ל ען כמאלה מא

יכמ̇ל בה גירה פאלצנף אלאול והם אלעלמא קד יכון אלפאיץ̇ עלי קוה̈ אלשכ̇ץ אלנאטקה̈ מנהם קדרא̋ יג̇עלה ד̇א טלב ופהם ויעדף ויתמיז̇ ולא יתחרך לתעלים גירה ולא ללתאליף ולא יג̇ד לד̇לך שוקא ולא לה עליה קדרה̈ וקד יכון אלפאיץ̇ עליה קדרא יחרכה צ̇רורה̈ ליולף ויעלם כד̇לך אלחאל פי אלצנף אלת̇אני קד יאתיה מן אלוחי מא יכמ̇ל ד̇לך אלנבי לא גיר וקד יאתיה | (פא, ב) מנה מא יוג̇ב לה אן ידעו אלנאס ויעלמהם ויפיץ̇ עליהם מן כמאלה פקד תבין לך אן לולא הד̇א אלכמאל אלזאיד למא אלפת אלעלום פי אלכתב ולא דעוא אלאנביא אלנאס אלי עלם אלחק לאן לא יולף עאלם שיא לנפסה ליעלם נפסה מא קד עלם בל טביעה̈ הד̇א אלעקל הכד̇א הי אנהא תפיץ̇ אבדא ותמתד מן קאבל ד̇לך אלפיץ̇ לקאבל אכ̇ר בעדה חתי תנתהי אלי שכ̇ץ לא ימכן אן יתעדאה ד̇לך אלפיץ̇ בל יכמלה פקט כמא מת̇לנא פי בעץ̇ פצול הד̇ה אלמקאלה̈ 1) וטביעה̈ הד̇א אלאמר תוג̇ב למן וצל לה הד̇א אלקדר אלזאיד מן אלפיץ̇ אן ידעו אלנאס ולא בד קבל מנה או לם יקבל ולו אד̇י פי ג̇סמה חתי אנא וג̇דנא אנביא דעוא אלנאס אלי אן קתלוא וד̇לך אלפיץ̇ אלאלאהי יחרכהם ולא יתרכהם יקרוא ולא יסכנוא בוג̇ה ולו לקוא אלשדאיד ולד̇לך תג̇ד ירמיה עליה אלסלאם צרח אנה למא לחקה מן אהאנה̈ אולאיך אלעצאה̈ ואלכאפרין אלד̇ין כאנוא פי זמאנה ראם אן יכתם נבותה ולא ידעוהם אלי אלחק אלד̇י רפצ̇וה פלם יסתטע עלי ד̇לך קאל כי היה דבר י״י לי לחרפה ולקלס כל היום ואמרתי לא אזכרנו ולא אדבר עוד בשמו והיה בלבי כאש בוערת עצור בעצמותי ונלאתי כלכל ולא אוכל 2) והד̇א הו מעני קול אלנבי אלאכ̇ר אדני אלהים דבר מי לא ינבא 3) פאעלם הד̇א: |

פצל לח

(פב, א) אעלם אן פי כל אנסאן קוה̈ אקדאם צ̇רורה̈ ולולא ד̇לך למא תחרך בפכרה לדפע מא יאד̇יה והד̇ה אלקוה̈ פי אלקוי אלנפסאניה̈ ענדי שבה אלקוה̈ אלדאפעה̈ פי אלקוי אלטביעיה̈ והד̇ה קוה̈ אלאקדאם תכ̇תלף באלשדה̈ ואלצ̇עף כסאיר אלקוי חתי אנך תג̇ד מן אלנאס מן יקדם עלי

1) חלק ב פרק יא. 2) ירמיה כ, ח ט. 3) עמוס ג, ח.

אלאסד ומנהם מן ינפר מן אלפאר ותגר אלואחד אלדי יקדם עלי אלגיש ויחארבה ותגד מן ארא צאחת אמראה עליה דעד וכאף ולא בד איצא אן יכון תם תהוו מזאגי פי אצל אלגבלה ויתזיד דלך ויכרג מא פי אלקוה באלאסתכראג ובחסב ראי מא וכדלך ינקץ איצא בקלה אלמבאשרה ובחסב ראי מא ומן סן אלטפוליה יתבין לך פי אלצביאן ופור הדה אלקוה פיהם או צעפהא. וכדלך הדה קוה אלשעור הי מוגודה פי גמיע אלנאס ותכתלף באלאקל ואלאכתר ובכאצה פי אלאמור אלתי ללאנסאן בהא ענאיה שדידה ופכרתה גאילה פיהא חתי אנך תגד פי נפסך אן פלאנא קד קאל כדא או פעל כדא פי אלקצה אלפלאניה פיכון אלאמר כדלך ותגד מן אלנאס מן חדסה ושעורה קוי גדא צאיב חתי יכאד אן לא יתכיל אן אמרא יכון אלא ויכון כמא תכיל או יכון בעצה ואסבאב דלך כתירה מן קראין עדה מתקדמה ומתאכרה וחאצרה גיר [פב, ב] אן מן קוה הדא אלשעור ימר אלדהן עלי תלך אלמקדמאת כלהא וינתג מנהא פי אקצר זמאן חתי יטן אן דלך פי לא זמאן ובהדה אלקוה ינדר בעץ אלנאס בכאינאת עטימה. ולא בד אן תכון האתאן אלקותאן פי אלאנביא קויתין גדא אעני קוה אלאקדאם וקוה אלשעור וענד פיץ אלעקל עליהם תקוי האתאן אלקותאן גדא גדא חתי יכון אנתהי דלך למא עלמת והו אן קדם אלשכץ אלמפרד בעצאה עלי אלמלך אלעטים ליכלץ מלה מן תחת דקה ולם ירתע ולא אסתהול דלך למא קיל לה כי אהיה עמך [1]) והדה חאלה תכתלף איצא פיהם לכן לא בד מנהא כמא קיל לירמיה אל תירא מפניהם וגו' אל תחת מפניהם וגו' הנה נתתיך היום לעיר מבצר וגו' [2]) וליחזקאל קיל אל תירא מהם ומדבריהם [3]) וכדא תגדהם כלהם עליהם אלסלאם דוי אקדאם שדיד ובופור קוה אלשעור איצא פיהם יכברון באלכאינאת פי אסרע וקת ויכתלף דלך איצא פיהם כמא עלמת. ואעלם אן אלאנביא אלחקיקיין תחצל להם אדראכאת נטריה בלא שך לא יקדר אלאנסאן במגרד אלנטר עלי אדראך אלאסבאב אלתי ילזם ענהא דלך אלמעלום ונטיר הדא אכבארהם באשיא לא יקדר אלאנסאן במגרד אלחדס ואלשעור אלעאם אן יכבר בהא לאן דלך אלפיץ בעינה אלדי פאץ עלי אלקוה אלכיאליה חתי כמלהא אלי אן חצל מן

1) שמות ג, יב.   2) ירמיה א, ח יז יח.   3) יחזקאל ב, ו.

פעלהא אן תכבר במא סיכון ותדרכה כאנהא אמור קד אחסת בהא אלחואס ווצלת אלי הדה אלמתכילה מן גהה אלחואס | הו איצא יכמל פעל אלקוה [פג, א] אלנאטקה חתי יחצל מן פעלהא אן תעלם אמורא חקיקיה אלוגוד ויחצל להא הדא אלאדראך כאנהא אדרכתה ען מקדמאת נטריה הדא הו אלחק אלדי יעתקדה מן יותר אלאנצאף לנפסה לאן אלאשיא כלהא תשהד בעצהא לבעץ ותדל בעצהא עלי בעץ והדא ינבגי אן יכון פי אלקוה אלנאטקה אחרי אד חקיקה פיץ אלעקל אלפעאל אנמא הו עליהא והו יכרגהא ללפעל ומן אלקוה אלנאטקה יצל אלפיץ ללמתכילה פכיף יחצל מן כמאל אלמתכילה הדא אלקדר והו אדראך מא לם יצלהא מן אלחואס ולא יצל מתל הדא ללנאטקה והו אדראך מא לם תדרכה במקדמאת ותנתיג ופכר והדא הו חקיקה מעני אלנבוה ותלך אלארא הי אלתי יכתץ בהא אלאעלאם אלנבוה ואנמא אשתרטת פי קולי אלאנביא אלחקיקיין לאתכלץ מן אהל אלצנף אלתאלת אלדין לא נטקיאת להם אצלא ולא עלם אלא מגרד כיאלאת וטנון ולעלהא איצא אעני תלך אלתי ידרכונהא אולאיך אנמא הי ארא כאנת להם וכקית אתארהא מרתסמה פי כיאלאתהם מע גמיע מא פי קותהם אלמתכילה פלמא עטלוא כיאלאת כתירה ואבטלוהא בקית אתאר תלך אלארא וחדהא פטהרת להם פטנוהא שיא טאריא ואמרא גא מן כארג ומתאלהם ענדי מתאל אנסאן מעה פי ביתה אלאף מן אשכאץ אלחיואן פכרג כל מן פי דלך אלבית אלא שכץ ואחד כאן פי גמלה מן פי אלבית פלמא בקי דלך אלאנסאן מע דלך אלשכץ וחדה | טן אנה אלאן דכל עליה [פג, ב] ללבית ולים אלאמר כדלך בל הו מן גמלה מן לם יכרג והדא מוצע מן אלמואצע אלמגלטה אלמהלכה וכם הלך בה מן אלדין ירידון אלתמייז ומן אגל הדא תגד אקואמא צחחוא אראהם במנאמאת ראוהא פטנוא אן דלך אלמראי פי אלנום הו שי גיר אלראי אלדי אעתקדוה או סמעוה פי חאל אליקטה פלדלך ינבגי אן לא ילתפת למן לם תכמל קותה אלנאטקה ולא חצל עלי גאיה אלכמאל אלנטרי פאן דלך אלחאצל עלי אלכמאל אלנטרי הו אלדי ימכן אן ידרך מעלומאת אכרי ענד פיץ אלעקל אלאלהי עליה והו אלדי הו נבי באלחקיקה קד גא אלתצריח בדלך ונביא לבב חכמה [1]) יקול אן אלנבי באלחקיקה הו לבב חכמה פהדא איצא ממא ינבגי אן יעלם:

1) תהלים צ, יב.

פצל לט

ואף ותכלמנא פי מאהיה אלנבוה ועלמנא חקיקתהא וביננא אן נבוה משה
רבנו מבאינה לנבוה מן סואה פלנקל אן ען דלך אלאדראך וחדה
לזמת אלדעוה אלי אלשריעה ודלך אן הדה דעוה משה רבנו לנא לם
תתקדם מתלהא לאחד ממן עלמנאה מן אדם אליה ולא תאכרת בעדה
דעוה מתלהא לאחד מן אנביאינא וכדלך קאעדה שריעתנא אנה לא יכון
גירהא אבדא פלדלך בחסב ראינא לם תכן תם שריעה ולא תכון גיר
[פד, א] שריעה ואחדה והי | שריעה משה רבנו וביאן דלך בחסב מא נצת עליה
אלכתב אלנבויה וגא פי אלאתאר הו אן כל מן תקדם משה רבנו מן
אלאנביא מתל אלאבות ושם ועבר ונח ומתושלח וחנוך לם
יקל אחד מנהם קט לצנף מן אלנאס אן אללה ארסלני לכם ואמרני אן
אקול לכם כדא וכדא וקד נהאכם ען פעל כדא ואמרכם בפעל כדא הדא
שי לא נץ אלתורה שהד בה ולא כבר צחיח אתי בה כל אנמא כאנוא
האולא יאתיהם וחי מן אללה עלי מא ביננא 1) פמן עטם עליה דלך אלפיץ
מתל אברהם גמע אלנאס ודעאהם עלי גהה אלתעלים ואלארשאד אלי
חק קד אדרכה כמא כאן אברהם יעלם אלנאס ויבין להם בארלה
נטריה אן ללעאלם אלאהא ואחדא ואנה כלק כל מא סואה ואנה לא ינבגי
אן תעבד הדה אלצור ולא שי מן אלמכלוקאת ויעהד אלנאס עלי דלך
ויגדבהם בכטב חסנה ואחסאן להם לא אנה קאל יומא קט אן אללה בעתני
לכם ואמרני ונהאני חתי אנה למא אמר באלכתאן הו ובנוה ודווה כתנהם
ולם ידע אלנאס לדלך בצורה דעוה אלנבוה אלא תרי נץ אלתורה פיה
כי ידעתיו וגו' 2) פקד בין אנה עלי גהה אלוציה פקט כאן יפעל
וכדלך יצחק ויעקב ולוי וקהת ועמרם עלי הדה אלצורה כאנוא
ידעון אלנאס וכדלך תגד אלחכמים יקולון פי מן תקדמה מן אלנביין
בית דינו של עבר בית דינו של מתושלח מדרשו של
מתושלח 3) כלהם עליהם אלסלאם אנמא כאנוא אנביא יעלמון אלנאס
[פד, ב] בצורה אנהם מדרסון ומעלמון | ומרשדון לא אן יקולוא ויאמר י"י
אלי דבר אל בני פלוני הכדא כאן אלאמר קבל משה רבנו

1) חלק א פרק סג. 2) בראשית יח, יט. 3) בראשית רבה פרשה סג.

ואמא משה פקד עלמת מא קיל לה ומא קאל וקול אלכאפה לה היום
הזה ראינו כי ידבר אלהים וגו' 1) אמא כל נבי מנא תאכר
בעד משה רבנו פקד עלמת נץ קצצהם כלהא וכונהם במנזלה אלועאט
ללנאס דאעין לשריעה משה יתואעדון אלראגב ענהא ויועדון מן אסתקאם
פי תבעהא וכדלך נעתקד אן הכדא אלאמר דאימא כמא קאל לא בשמים
היא וגו' 2) לנו ולבנינו עד עולם 3) והכדא ילזם אן יכון לאן
אלשי אלכאמל עלי גאיה מא ימכן פי נועה לא ימכן אן יוגד גירה פי
נועה אלא נאקצא ען דלך אלכמאל אמא באפראט או בתפריט כאלמזאג
אלמעתדל אלדי הו גאיה אעתדאל דלך אלנוע פאן כל מזאג כארג ען דלך
אלאעתדאל יכון פיה תפריט או אפראט כדלך אלאמר פי הדה אלשריעה
כמא בין מן אעתדאלהא וקאל חקים ומשפטים צדיקים 4) וקד
עלמת אן מעני צדיקים מעתדלה ודלך אנהא עבאדאת לא כלפה פיהא
ולא אפראט כאלרהבאניה ואלסיאחה ונחוהמא ולא תפריט יוגב אלשרה
ואלאנהמאך חתי ינקץ כמאל אלאנסאן פי אלאכלאק ונטרה כמתל סאיר
נואמים אלמלל אלסאלפה ואדא תכלמנא פי הדה אלמקאלה פי תעליל
אלשראיע תבין לך מן אעתדאלהא וחכמתהא מא ינבגי אן יתבין ולדלך
קיל פיהא תורת י"י תמימה 5) ואמא מן יזעם אן כלפהא שדידה
[פה, א] וצעבה ואן פיהא משקה פכל דלך גלט פי אלתאמל ומאבין | סהולתהא
באלחקיקה ענד אלכאמלין ולדלך קאל מה י"י אלהיך שואל
מעמך וגו' 6) וקאל המדבר הייתי לישראל וגו' 7) לכן הדא
כלה באלאצאפה ללפצלא אמא אהל אלטלם ואלגצב ואלתסלט פאצר שי
ענדהם ואצעבה אן יכון תם קאץ ימנע אלתסלט וכדלך אלשרהון אלאכסא
אצעב שי ענדהם מנע אלתסוב פי אלזנא ואיקאע אלקצאץ בפאעלה והכדא
כל נאקץ ירי אן מנע אלשר אלדי יותרה בחסב רדילתה אלכלקיה כלפה
עטימה ולים תקאס סהולה אלשריעה וצעובתהא בחסב הוי כל שריר כסיס
די רדאיל כלקיה ואנמא תעתבר בחסב אלכאמל מן אלנאס אלדי מקצוד
הדה אלשריעה אן יכון אלנאס כלהם דלך אלאנסאן פהדה אלשריעה פקט
הי אלתי נסמיהא שריעה אלאהיה אמא מא סואהא מן אלתדביראת אלמדניה

1) דברים ה, כא. 2) שם ל, יב. 3) שם כט, כח.

4) שם ד, ח. 5) תהלים יט, ח. 6) דברים י, יב. 7) ירמיה ב, לא.

כנואמיס אליונאן והדיאנאת אלצאבה וגירהם פכל דלך מן פעל אקואם מדברין לא אנביא כמא בינת טראת:

פצל מ

קד בין גאיה אלביאן אן אלאנסאן מדני באלטבע ואן טביעתה אן יכון מגתמעא. וליס הו כסאיר אלחיואן אלדי ליס מן צרוריאתה אלאגתמאע ולכת'רה אלתרכיב פי הדא אלנוע לאנה אכר מרכב כמא עלמת כת'ר אלתבאין בין אשכאצה חתי יכאד אן לא תגד שכצין מתפקין פי | (פה, ב) נוע מן אנואע אלאכלאק בוגה אלא מא תגד צורתהמא אלט'אהרה מתפקה ועלה דלך אכתלאף אלמזאג פתכתלף אלמואד פתכתלף איצא אלאעראץ אלתאבעה ללצורה לאן לכל צורה טביעיה אעראצא מא כציצה תאבעה להא גיר אלאעראץ אלתאבעה ללמאדה וליס מת'ל הדא אלאכתלאף אלשכצי אלעט'ים מוגודא פי שי מן אנואע אלחיואן בל אלאכתלאף בין אשכאץ כל נוע מתקארב אלא אלאנסאן פאנך תגד אלשכצין מנא כאנהמא מן נועין פי כל כלק וכלק חתי תגד קסאוה שכץ תצל לחד אן ידבח צגיר בניה מן שדה אלגצב ואכר ישפק עלי קתל בקה או אחד אלחשראת ותרק נפסה לדלך והכדא פי אכת'ר אלאעראץ פלמא כאנת טביעתה תקתצי אן יכון פי אשכאצה הדא אלאכתלאף וטביעתה צרורי להא אלאגתמאע לם יטכן בוגה אן יתם אגתמאעה אלא במדבר צרורה יקדר אפעאלהם ויכמל אלמפרט ויקצר אלמפרט ויסן אפעאלא ואכלאקא יפעלונהא כלהם עלי סנן ואחד דאימא אלי אן יכפי אלאכתלאף אלטביעי פי כת'רה אלאתפאק אלוצעי פינתטם אלגמע ולדלך אקול אן אלשריעה ואן לם תכן טביעיה פלהא מדכל פי אלאמר אלטביעי פכאן מן חכמה אלאלאה פי בקא הדא אלנוע למא שא וגודה אן געל פי טביעתה אן יכון לאשכאצה קוה תדביר פמנהם מן יכון הו נפסה אלדי אנבי בדלך אלתדביר והו אלנבי או ואצע אלנאמוס ומנהם מן תכון לה קוה ללאלזאם בעמל מא וצעאה דאנך ותבעה | (פו, א) ואכראגה ללפעל והמא אלסלטאן אלאכד בדלך אלנאמוס ומדעי אלנבוה אלאכד בשריעה אלנבי אמא כלהא או בעצהא יכון אכדה אלבעץ ותרך אלבעץ אמא לאן דלך כאן אסהל עליה או לוהם אן הדה אלאמור אתתה באלוחי וליס הו תאבעא פיהא לגידה עלי גהה אלחסד לאן מן אלנאס

מן יעגבה כמאל מא ויסתלדה ויהואה ויריד אן יתכיל פיה אלנאס אן ענדה דלך אלכמאל ואן כאן הו יעלם אן לא כמאל ענדה כמא תרי כת'ירין ידעון שער גירהם וינתחלונה וכדלך פעל פי בעץ תואליף אהל אלעלם ופי גזאיאת עלום כת'ירה יסקט לשכץ חאסד מתואן שי אבתדעה גירה פידעי אנה אבתדעה כדלך אעתרי פי הדא אלכמאל אלנבוי איצא לאנא נגד אקואמא אדעוא אלנבוה וקאלוא מא לם יאת בה וחי מן קבל אללה יומא קט מת'ל צדקיה בן כנענה[1] ונגד אקואמא אדעוא אלנבוה וקאלוא אשיא קאלהא אללה בלא שך אעני אנהא אתת בוחי לכן לגירהם מת'ל חנניה בן עזור[2] פאנתחלוהא ותחלוא בהא ומערפה הדא כלה ותמייזה בין גדא ואנא אבין לך דלך חתי לא ישכל עליך אלאמר ותכון ענדך תפרקה תמיז בהא בין תדאביר אלנואמיס אלמוצועה ובין תדאביר אלשריעה אלאלאהיה ובין תדאביר מן אכד שיא מן אקאויל אלאנביא וידעיה וינתחלה אמא אלנואמיס אלתי צרח ואצעוהא בהא אנהא נואמיס וצעוהא מן פכרתהם פלא תחתאג עלי דלך אסתדלאלא מע אקראר אלכצם לא יחתאג לבינה ואנמא אריד אן אערפך באלתדאביר | (פו, ב) אלתי ידעי פיהא אנהא נבויה ומנהא נבויה חקיקיה אעני אלאהיה ומנהא נאמוסיה ומנהא מנתחלה. פאדא מא וגדת שריעה מא גאיתהא כלהא וקצד ראיסהא כלה אלדי קדר אפעאלהא אנמא הו אנתט'אם אלמדינה ואחואלהא ורפע אלט'לם ואלתגאלב מנהא ולא יכון פיהא תעריג בוגה עלי אמור נט'ריה ולא אלתפאת לתכמיל אלקוה אלנאטקה ולא יבאלי פיהא ען אלארא כאנת צחיחה או סקימה בל אלקצד כלה אנתט'אם אחואל אלנאס בעצהם מע בעץ באי וגה כאן ואן ינאלוא סעאדה מא מט'נונה בחסב ראי דלך אלראיס פתעלם אן תלך אלשריעה נאמוסיה וואצעהא כמא דכרנא מן אהל אלצנף אלת'אלת' אעני אלכאמלין פי אלקוה אלמתכילה פקט. ואדא וגדת שריעה גמיע תדביראתהא תנט'ר פי מא תקדם מן צלאח אלאחואל אלבדניה ופי צלאח אלאעתקאד איצא ותגעל וכדהא אעטא ארא צחיחה פי אללה תעאלי אולא ופי אלמלאיכה ותרום תחכים אלאנסאן ותפהימה ותנביהה חתי יעלם אלוגוד כלה עלי צורה אלחק פאעלם אן דלך אלתדביר מן קבלה תעאלי ואן תלך אלשריעה אלאהיה ובקי אן תעלם הל מדעי דלך הו אלכאמל אלדי אוחי

1) השוה מלכים א כב, יא כד. 2) השוה ירמיה כח, א ואילך.

עליה בהא או הו שכץ ארעי תלך אלאקאויל ואנתחלהא. וגה אמתחאן דלך הו אעתבאר כמאל דלך אלשכץ ותעקב אפעאלה ותאמל סירתה ואככר עלאמאתך אטראח אללדאת אלבדניה ואלתהאון בהא פאן הדא אול דרגאת אהל אלעלם פנאהיך אלאנביא ובכאצה אלתאמה | אלתי הי עאר עלינא כמא דכר ארסטו ולא סימא קדארה אלנכאח מנהא ולדלך פצח אללה בהא כל מדע ליתבין אלחק ללמתחקקין ולא יצלוא ולא יגלטוא אלא תרי צדקיה בן מעשיה ואחאב בן קוליה כיף אדעיא אלנבוה ותבעוהמא אלנאס ואתיא באקאויל וחי גאת לגירהמא ואנהמכא פי כסאסה לדה אלגמאע חתי זניא כנסא אצחאבהמא ותבאעהמא חתי אשהרהמא אללה כמא פצח גירהמא פאחרקהמא מלך בבל כמא בין ירמיה וקאל ולקח מהם קללה לכל גלות יהודה אשר בבבל לאמר ישימך י״י כצדקיהו וכאחב אשר קלם מלך בבל באש יען אשר עשו נבלה בישראל וינאפו את נשי רעיהם וידברו דבר בשמי שקר אשר לא צויתים ואנכי היודע ועד נאם י״י[1] פאפהם הדא אלמקצד:

פצל מא

לא אחתאג אן אבין אלחלום מא הו אמא אלמראה והו קולה במראה אליו אתודע[2] והי אלתי תתסמי מראה הנבואה ותתסמי איצא יד י״י[3] והי איצא תסמי מחזה[4] פהי חאלה מזעגה מהולה תצחב אלנבי פי חאל אליקטה כמא תבין פי דניאל פי קולה ואראה את המראה הגדולה הזאת ולא נשאר בי כח והודי נהפך עלי למשחית ולא עצרתי כח וקאל ואני הייתי נרדם על פני ופני ארצה[5] פאמא | כטאב אלמלאך לה ואקאמתה לה פכל דלך במראת הנבואה פפי מתל הדה אלחאלה תתעטל אלחואס איצא ען פעלהא ויאתי דלך אלפיץ ללקוה אלנאטקה ויפיץ מנהא עלי אלמתכילה פתכמל ותפעל פעלהא וקד יבתדי אלוחי

1) ירמיה כט, כב—כג. 2) במדבר יב, ו.

3) השוה מלכים ב ג, טו; יחזקאל א, ג; ג, כב; לז, א; ם, א.

4) השוה בראשית טו, א; במדבר כד, ד טז. 5) דניאל י, ח—ט.

במראה הנבואה תם יעטם דלך אלאנזעאג ואלאנפעאל אלשדיד אלתאבע לכמאל פעל אלמתכילה וחינד יאתי אלוחי כמא גא פי אברהם אלדי גא פי אבתדא דלך אלוחי היה דבר י״י אל אברם במחזה[1] ואכרה ותרדמה נפלה על אברם וגו׳[2] ובעד דלך ויאמר לאברם וגו׳[3]. ואעלם אן כל מן דכר מן אלאנביא אנה אתאה אלוחי פאן מנהם מן ינסב דלך למלאך ומנהם מן ינסב דלך ללה ואן כאן דלך עלי ידי מלאך בלא שך קד נצוא אלחכמים ז״ל עלי דלך וקאלוא ויאמר י״י לה[4] על ידי מלאך[5] ואעלם אן כל מן גא פיה נץ אן כלמה מלאך או אתאה כלאם מן אללה פאן דלך לא יכון כונה אלא בחלום או במראה הנבואה וקד גא אלאכבאר ען אלכלאם אלואצל ללאנביא עלי מא גאת בה אלעבארה פי אלכתב אלנבויה עלי ארבע צור. אלצורה אלאולי יצרח אלנבי אן דלך אלכטאב כאן מן אלמלאך בחלום או במראה. ואלצורה אלתאניה אן ידכר כטאב אלמלאך לה פקט ולא יצרח אן דלך כאן בחלום או במראה אתכאלא עלי מא קד עלם אן לא וחי אלא עלי אחד אלוגהין במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו[6]. ואלצורה אלתאלתה הי אן לא ידכר מלאך אצלא בל ינסב אלקול | ללה אנה קאלה לה לכנה יצרח באנה אתאה דלך אלכלאם במראה או בחלום. ואלצורה אלראבעה אן יקול אלנבי קולא מטלקא אן אללה כלמה או קאל לה אפעל או אצנע או קל כדא מן גיר תצריח לא בדכר מלאך ולא בדכר חלום אתכאלא עלי מא קד עלם ותאצל אן לא נבוה ולא וחי יאתי אלא בחלום או במראה ועלי ידי מלאך. פאמא מא גא עלי אלצורה אלאולי פנחו קולה ויאמר אלי מלאך האלהים בחלום[7] ויאמר אלהים לישראל במראות הלילה[8] ויבא אלהים אל בלעם ויאמר אלהים אל בלעם[9] ואמא מא גא עלי אלצורה אלתאניה פנחו קולה ויאמר אלהים אל יעקב קום עלה בית אל[10] ויאמר לו אלהים שמך יעקב[11] ויקרא אליו מלאך י״י מן השמים

1) בראשית טו, א. 2) שם שם, יב. 3) שם שם, יג. 4) שם כה, כג.

5) בראשית רבה פרשה סג. 6) במדבר יב, ו. 7) בראשית לא, יא.

8) שם מו, ב. 9) במדבר כב, ט יב. 10) בראשית לה, א. 11) שם שם, י.

ויקרא מלאך י״י לאברהם שנית וגו׳[1]) ויאמר אלהים
לנח[2]) וידבר אלהים אל נח[3]) ואמא מא גא עלי צורה̈ ת̇את̇ה̈
פנחו קולה היה דבר י״י אל אברם במחזה וגו׳[4]) ואמא מא
גא עלי אלצורה̈ אלראבעה̈ פנחו קולה ויאמר י״י אל אברם[5])
ויאמר י״י אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך[6]) ויאמר י״י
אל יהושע[7]) ויאמר י״י אל גדעון[8]) וכד̇לך קול אכ̇ת̇רהם
ויאמר י״י אלי[9]) ויהי דבר י״י אלי[10]) ודבר י״י היה[11])
והנה דבר י״י אליו[12]) הוֹה היה דבר י״י[13]) תחלת דבר
י״י בהושע[14]) היתה עלי יד י״י[15]) והד̇א אלנחו כת̇יר גדא
פכל מא יג̇י עלי אחד הד̇ה̇ אלארבע צור פהו נבוה̈ וקאילה נבי אמא מא
יקאל פיה ויבא אלהים אל פלוני בחלום הלילה פליסת תלך
פח, ב נבוה̈ אצלא ולא ד̇לך אלשכ̇ץ נביּא | לאן מענאה אנה אתי תנביה מן קבל
אללה לד̇לך אלשכ̇ץ ת̇ם ביּ̇ן לנא אן ד̇לך אלתנביה כאן במנאם לאנה כמא
יסבּ̇ב אללה תחרךּ הד̇א אלשכ̇ץ לנג̇אה̈ שכ̇ץ אכ̇ר או לאהלאכה כד̇לך
סבּ̇ב ח̇רות̇ אמור אראד חדות̇הא ברויה̈ מנאם לאנּא לא נשךּ אן לבן
הארמי רשע גמור עובד עבודה זרה איצ̇א ואבימלך ואן
כאן רג̇לא צאלחא פי קומה פקד קאל אברהם אבינו ען בלדה
וממלכתה רק אין יראת אלהים במקום הזה[16]) וג̇א פי כל
ואחד מנהמא אעני לבן ואבימלך ויבא אלהים אל אבימלך
בחלום הלילה[17]) וכד̇לך פי לבן בחלום הלילה[18]) פאעלם הד̇א
ותאמּל אלפרק בין קולה ויבא אלהים ובין קולה ויאמר אלהים
ובין קולה בחלום הלילה ובין קולה במראות הלילה פג̇א
פי יעקב ויאמר אלהים לישראל במראות הלילה[19]) ופי
לבן ואבימלך ויבא אלהים וגו׳ בחלום הלילה[20]) ולד̇לך

1) בראשית כב, יא טו. 2) שם ו, יג. 3) שם ח, טו.
4) שם טו, א. 5) שם יב, א. 6) שם לא, ג. 7) יהושע ג, ז.
8) שופטים ז, ב. 9) ישעיה ח, א. 10) יחזקאל כד, א.
11) שמואל ב כד, יא; מלכים א יח, א. 12) מלכים א יט, ט. 13) יחזקאל א, ג.
14) הושע א, ב. 15) יחזקאל לז, א; מ, א. 16) בראשית כ, יא. 17) שם שם, ג.
18) שם לא, כד. 19) שם מו, ב. 20) שם כ, ג; לא, כד.

שרחה אנקלוס ואתא מימר מן קדם י״י ולם יקל פיהמא
ואתגלי י״י ואעלם אנה קד יקאל ויאמר י״י לפלוני ולים יכון
ד̇לך אלפלוני ולא אתאה וחי קט לכן קיל לה ד̇לך עלי יד נבי כמא
ג̇א אלנץ ותלך לדרש את י״י[1]) וקאלוא כביאן לבית מדרשו של
עבר[2]) והו ג̇אובהא פקיל ענה ויאמר י״י לה[3]) ואן כאן קד קיל איצ̇א
ויאמר י״י לה על ידי מלאך פיתאוּ̇ל פי ד̇לך אן יכון עבר הו ̇אלמלאך
לאן אלנבי קד סמּ̇י מלאך כמא סנביּ̇ן או יכון אשאר ללמלאך
אלד̇י אתי עבר בהד̇ה אלנבוה̈ או יכון ד̇לך ללתצריח באן חית̇ מא תג̇ד
פט, א כלאמא | מנסובא ללה מטלקא פאנה עלי ידי מלאך פי סאיר ̇אלאנביא
כמא ביּנּא :

פצל מב

קד ביּנּא אן חית̇ מא ד̇כר רויה̈ מלאך או כ̇טאבה פאן ד̇לך אנמא הו
במראה הנבואה או בחלום סוא צרּ̇ח בד̇לך או לם יצרּ̇ח כמא
תקדּ̇ם פאעלם הד̇א ותפהמה ג̇דא ג̇דא ולא פרק בין אן ינץּ̇ אולא באנה
ראי אלמלאך או יכון ט̇אהר אלקול אולא אנה ט̇נּה שכ̇ץ אנסאן ת̇ם פי
אכ̇ר אלאמר תביּ̇ן לה אנה מלאך מנ̇ תג̇ד מאל אלאמר אן ד̇לך אלד̇י
ראי וכ̇אטב כאן מלאכא פאעלם ותחקּ̇ק אן מן אוליה̈ אלחאל כאנת
מראה הנבואה או חלום של נבואה וד̇לך אן פי מראה
הנבואה או חלום של נבואה קד ירי אלנבי אללה יכלּ̇מה כמא
סנביּ̇ן וקד ירי מלאכא יכלּ̇מה וקד יסמע מן יכלּ̇מה ולא ירי שכ̇צא
מתכלּ̇מא וקד ירי שכ̇ץ אנסאן יכלּ̇מה ת̇ם בעד ד̇לך יתביּ̇ן לה אן ד̇לך
אלמתכלּ̇ם מלאך ופי מת̇ל הד̇א אלנחו מן אלנבוה̈ יד̇כר אנה ראי
אנסאנא יפעל או יקול ובעד ד̇לך עלם אנה מלאך ולהד̇א אלאצל ̇אלעט̇ים
ד̇הב אחד ̇אלחכמים ז״ל בל כביר מן כבראוהם והו ר׳ חייא הגדול
פי נץ אלתורה וירא אליו י״י באלני ממרא וגו׳[4]) פאנה
למא אן קדּ̇ם ג̇מלה̈ והי אן אללה תג̇לּ̇י עליה אכ̇ד̇ אן יביּ̇ן כיף כאנת
צורה̈ ד̇לך אלתג̇לּ̇י פקאל אנה אולא ראי שלשה אנשים וג̇רי |

1) בראשית כה, כב. 2) בראשית רבה פרשה סג.
3) בראשית כה, כג. 4) שם יח, א.

פט, ב וקאלוא וקיל להם וקאל הד'א אלד'י תאול חד'א אלתאויל אן קול אברהם
ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר
מעל עבדך 1) אן ד'לך איצ'א וצ'ף מא קאל פי מראה הנבואה
לאחדהם וקאל לגדול שבהם אמרו 2) פאפהם הד'ה אלקצה איצ'א
5 פהי סר מן אסראר וכד'לך אקול איצ'א פי קצה יעקב פי קולה ויאבק
איש עמו 3) אן ד'לך פי צורה אלוחי אד' ותבין אכ'ירא אנה מלאך והי
מת'ל קצה אברהם סוא אלד'י קדם אלכבארא גמלא וירא אליו י"י
וגו' ת'ם אכ'ד' אן יבין כיף כאן ד'לך והכד'א פי יעקב קאל ויפגעו
בו מלאכי אלהים 4) ת'ם אכ'ד' אן יבין כיף ג'רי חתי פגעו בו
10 פקאל אנה ארסל רסלא ופעל וצנע ויותר יעקב לבדו וגו' 5) והד'א
הו מלאכי אלהים אלמקול ענהם אולא ויפגעו בו מלאכי
אלהים והד'א אלצראע ואלכטאב כלה במראה הנבואה וכד'לך קצה
בלעם כלהא בדרך 6) וכלאם אלאתון כל ד'לך במראה הנבואה
אד' ותבין אכ'ירא כטאב מלאך י"י לה וכד'לך אקול פי קול יהושע
15 וישא עיניו וירא והנה איש עומד לנגדו 7) אן ד'לך במראה
הנבואה אד' ותבין אכ'ר אלאמר אנה שר צבא י"י אמא קולה ויעל
מלאך י"י מן הגלגל וגו' ויהי כדבר מלאך י"י את
הדברים האלה אל כל בני ישראל 8) פאן אלחכמים קד נצוא
אן מלאך י"י אלמקול הנא הו פינחס וקאלוא זה פינחס
20 שבשעה שהשכינה שורה עליו דומה למלאך י"י 9) פקד
צ, א בינא אן אסם מלאך משתרך ואן אלנבי איצ'א יסמי מלאך כמא | גא
אלנץ וישלח מלאך ויוצאנו ממצרים 10) וקאל ויאמר חגי
מלאך י"י במלאכות י"י 11) וקאל ויהיו מלעיבים במלאכי
האלהים 12) וקול דניאל איצ'א והאיש גבריאל אשר ראיתי
25 בחזון בתחלה מועף ביעף נוגע אלי כעת מנחת ערב 13)
כל ד'לך במראה הנבואה לא יכ'טר בכ'אטרך בוגה אן ת'ם רויה מלאך

1) בראשית יח, ג. 2) בראשית רבה פרשה מח. 3) בראשית לב, כה.
4) שם שם, ב. 5) שם שם, כה. 6) במדבר כב, כב ואילך.
7) יהושע ה, יג. 8) שופטים ב, א ד. 9) השוה ויקרא רבה פרשה א.
10) במדבר כ, טז. 11) חגי א, יג. 12) דברי הימים ב לו, טז. 13) דניאל ט, כא.

או סמאע כלאם מלאך אלא במראה הנבואה או בחלום של
נבואה כמא תאצל במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו 1)
וממא ד'כרת תסתדל עלי מא בקי ממא לם אד'כרה. וממא קדמנאה מן
צרורה אלתהיו ללנבוה וממא ד'כרנאה פי אשתראך אסם מלאך תעלם
5 אן הגר המצרית ליסת נביה 2) ולא מנוח ואשתו אנביא 3) לאן
הד'א אלכלאם אלד'י סמעוה או חצל פי רועהם הו שבה בת קול אלתי
יד'כרונהא אלחכמים דאימא והי חאלה מא תצחב אלשכץ אלגיר מתהיו
ואנמא יגלט פי ד'לך אשתראך אלאסם פהו אלאצל אלד'י ירפע אכת'ר
אלמשכלאת אלתי פי אלתורה ואעתבר קולה וימצאה מלאך י"י
10 על עין המים וגו' 4) כמא קיל פי יוסף וימצאהו איש והנה
תועה בשדה 5) ונץ אלמדרשות כלהא אנה מלאך:

פצל מג

קד בינא פי תואליפנא אן אלאנביא קד יתנבאון באלאמת'אל 6) וד'לך
אנה ירי שיא עלי גהה אלמת'ל פקד ישרח לה | מעני ד'לך אלמת'ל
צ, ב פי ד'לך מראה הנבואה בעינה כמת'ל מא ירי אלאנסאן מנאמא
ויתכייל פי מנאמה ד'אך אנה קד אנתבה וקץ אלמנאם עלי גירה ושרח לה
מענאה ואלכל מנאם והד'א הו אלד'י יסמונה חלום שנפתר בתוך
חלום 7) ומן אלמנאמאת איצ'א מא יעלם מענאהא בעד אלאנתבאה כד'לך
אלאמת'אל אלנבויה קד תשרח מעאניהא במראה הנבואה כמא תבין
20 פי זכריה פי קולה בעד אן צדר תלך אלאמת'אל וישב המלאך
הדובר בי ויעירני כאיש אשר יעור משנתו ויאמר אלי
מה אתה רואה וגו' 8) ת'ם שרח לה אלמת'ל וכמא תבין פי דניאל
פי קולה דניאל חלם חזה וחזוי ראשה על משכבה 9) ת'ם
ד'כר אלמת'אלאת כלהא וד'כר אגתמאמה לעדם מערפה שרחהא חתי סאל
25 אלמלאך פעלמה שרחהא פי ד'לך אלמראה נפסה והו קולה קרבת
על חד מן קאמיא ויציבא אבעא מנה על כל דנה ואמר

1) במדבר יב, ו. 2) השוה בראשית טז, ז; כא, יז. 3) שופטים יג, ג וא.
4) בראשית טז, ז. 5) שם לז, טו. 6) יסודי התורה פרק ז הלכה ג.
7) ברכות נה, ב. 8) זכריה ד, א—ב. 9) דניאל ז, א.

לי ופשר מליא יהודענני [1]) וסמי גמיע אלקצה חזון בעד אן דכר אנה חלם חזה או ושרחה לה מלאך כמא דכר פי חלום של נבואה והו קולה בעד דלך חזון נראה אלי אני דניאל אחרי הנראה אלי בתחלה [2]) והדא בין לאן חזון משתק מן חזה ומראה משתק מן ראה וחזה וראה במעני ואחד פלא פרק בין קולך במראה או במחזה או בחזון לים תם טריק תאלת גיר אלטריקין אלדין נצת בהמא אלתורה במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו [3]) לכן פי דלך מראתב כמא סיבין [4]) ומן אלאמתאל אלנבויה אמתאל | כתירה לם ישרח מענאהא פי מראה הנבואה לכן בעד אלאנתבאה יעלם אלנבי מא כאן אלקצד מתל אלמקלות אלתי אתכר זכריה במראה הנבואה [5]). ואעלם אנה כמא ירון אלאנביא אשיא אלמראר בהא מתל מתל נרות זכריה [6]) ואלסוסים ואלהרים [7]) ומגלת יחזקאל [8]) וחומת אנך אלדי ראה עמוס [9]) ואלחיות אלתי ראי דניאל [10]) וסיר נפוח אלדי ראי ירמיה [11]) ומא אשבה דלך מן אלאמתאל אלתי אלמראד בהא מחאכאה מעאני כדלך ירון אשיא אלמראד בהא מא ינבה עליה אסם דלך אלשי לאמראו מן גהה לאשתקאק או לאשתראך פי אלאסמיה וכאן פעל אלקוה אלמתכילה הו אטהאר שי לה אסם משתרך ויתדל מן אחד מעאניה עלי מעני אכר פאן הדא איצא נוע מן לאתמתיל מתל קול ירמיה מקל שקד כאן לגרץ לאסתדלא מן אשתראך שקד פקאל כי שוקד אני וגו' [12]) לא מן מעני לעצא ולא מן מעני אללוז וכדלך רויה עמוס כלוב קיץ ליסתדל מנה עלי תמאם אלמדה פקאל בא הקץ [13]) ואעגב מן הדא אן יכון אלתנביה באסם מא אחרף דלך אלאסם הי אחרף אסם אכר בתגיר תרתיבהא ואן כאן לים תם אשתקאק בין דינך אלאסמין ולא אשתראך מעני בינהמא בולה כמא תגד פי אמתאל זכריה פי אתכאוה אלעצוין לרעי אלגנם במראה הנבואה וכונה סמי אלואחד נעם ואלאכר חובלים [14])

1) דניאל ז, טז. 2) שם ח, א. 3) במדבר יב, ו. 4) פרק מה.
5) זכריה יא, ז ואילך. 6) שם ד, ב. 7) שם ו, א—ז. 8) יחזקאל ב, ט.
9) עמוס ז, ז. 10) דניאל ז וח. 11) ירמיה א, יג. 12) שם שם, יא יב.
13) עמוס ח, ב. 14) זכריה יא, ז.

וכאן אלגרץ בהדא אלמתל אן אלמלה פי אוליה חאלהא כאנת פי נעם י״י והו אלדי קארהא | וסדדהא וכאנת מגתבטה בטאעה אללה מסתלדה לדלך ואללה ראץ ענהא מחב להא כמא קאל את י״י האמרת היום וגו' וי״י האמירך היום וגו' [1]) ומדברהא ומרשדהא חיניד משה ומן בעדה מן אלנביין תם אנתקל חאלהא אלי אן כרהת טאעה אללה פכרההא אללה פגעל מקדמיהא חובלים כירבעם ומנשה פהדא בחסב לאשתקאק לאן חובלים מן מחבלים כרמים [2]) תם אסתדל מן דלך איצא אעני מן אסמיה חובלים עלי כראהתהם אלשריעה וכרה אללה להם והדא לםעני לא ישתק מן חובלים אלא בתבדיל תרתיב אלחא ואלבא ואללאם פקאל פי מעני אלכראהה ואלמקת מן הדא אלמתל ותקצר נפשי בהם וגם נפשם בחלה בי [3]) פקלב אחרף חבל וגעלה בחל וגא בחסב הדה אלטריקה אמור גריבה גדא הי איצא סודות פי קולה פי אלמרכבה נחשת וקלל ורגל ועגל וחשמל [4]) ופי מואצע גיר הדה אדא תתבעתהא ברהנך פי כל מוצע באנת לך מן פחוי הדא אלקול בעד הדא אלתנביה:

פצל מד

אלנבוה אנמא תכון במראה או בחלום כמא בינא מראת פלא נעיד הדא דאימא ולנקל אלאן אנה אדא תנבא אלנבי פקד ירי מתלא כמא בינא מראת וקד ירי אללה תעאלי פי מראה הנבואה יכלמה כמא קאל | ישעיה ואשמע את קול י״י אומר את מי אשלח ומי ילך לנו [5]) וקד יסמע מלאכא יכלמה והו יראה והדא כתיר גדא כמא קאל ויאמר אלי מלאך האלהים וגו' [6]) ויאמר אלי הלא ידעת מה המה אלה ויען המלאך הדובר בי וגו' [7]) ואשמעה אחד קדוש מדבר [8]) והדא אכתר מן אן יחצי וקד ירי אלנבי שכץ אנסאן יכלמה כמא קאל פי יחזקאל והנה איש מראהו כמראה נחשת וגו' וידבר אלי האיש בן אדם וגו' [9]) בעד אן צדר אלקול היתה עלי יד י״י וקד לא ירי אלנבי צורה אצלא אלא יסמע כלאמא פקט פי מראה הנבואה

1) דברים כו, יז וח. 2) שיר השירים ב, טו. 3) זכריה יא, ח.
4) יחזקאל א. 5) ישעיה ו, ח. 6) בראשית לא, יא. 7) זכריה ד, ח.
8) דניאל ח, יג. 9) יחזקאל מ, ג ד.

ינאדיה כמא קאל דניאל ואשמע קול אדם בין אולי 1) וכמא קאל
אליפז דממה וקול אשמע 2) וכמא קאל יחזקאל אי'צא ואשמע את
מדבר אלי 3) לאן ליס ד'לך אלמעני אלד'י אדרך במראה הנבואה הו
אלד'י כלמה בל פצל תלך אלקצה אלעג'יבה אלגריבה אלתי צרח באנה
אדרכהא ואבתדי בגרע' אלוחי וצורתה פקאל ואשמע את מדבר אלי
ובעד מא קדמנאה מן הד'א אלתקסים אלד'י שהדת בה אלנצוץ אקול אן
ד'לך אלכלאם אלד'י יסמעה אלנבי במראה הנבואה קד · יכ'יל לה אי'צא
אנה פי גאיה אלעט'ם כמא יחלם אלאנסאן אנה סמע רעדא עט'ימא או
ראי זלזלה או צאעקה פכ'תירא אי'צא מא יחלם הד'א וקד יסמע ד'לך
אלכלאם אלד'י יסמעה במראה הנבואה כאלכלאם אלמעתאד אלמתעארף
חתי לא ינכר מנה שיא ותכ'ין לך ד'לך מן קצה שמואל הנביא אלד'י
צב, ב למא נאדאה אללה תעאלי פי חאל | אלוחי ט'ן אן עלי הכהן אסתדעאה
אלמרה בעד אלמרה ת'לאת' מראת ת'ם בין אלכתאב עלה ד'לך וקאל אן
אלד'י אוגב לה הד'א וכונה ט'נה עלי למא כאן לם יעלם חיניד' באן
כלאם אללה ללאנביא יכון בהד'ה אלצורה ולא כאן אנכשף לה הד'א
אלסר בעד פקאל פי תעליל ד'לך ושמואל טרם ידע את י"י וטרם
יגלה אליו דבר י"י 4) יעני אנה מא כאן עלם ולא אנכשף לה אן
הכד'א הו דבר י"י ואמא קולה טרם ידע את י"י יעני אנה לם תתקדם
לה נבוה לאן אלד'י יתנבא קד קיל פיה במראה אליו אתודע 5) פיכון
שרח אלפסוק בחסב מענאה הכד'א ושמואל לם יתנבא קבל ד'לך ולא
עלם אי'צא אן הכד'א תכון צורה אלנבוה פאעלם הד'א:

פצל מה

ובעד מא תקדם מן תביין חקיקה אלנבוה בחסב מא יקתצ'יה אלנט'ר
מע מא תבין פי שריעתנא פאנה ינבגי אן אד'כר לך מראתב
אלנבוה בחסב האד'ין אלאצלין והד'ה אלתי אסמיהא מראתב אלנבוה ליס
כל מן הו פי מרתבה מנהא הו נבי בל אלמרתבה אלאולי ואלת'אניה הי
דרג'את ללנבוה ולא יעד מן וצל לדרג'ה מנהמא נביא מן ג'מלה אלאנביא

1) דניאל ח, טז. 2) איוב ד, טז. 3) יחזקאל ב, ב.
4) שמואל א ג, ז. 5) במדבר יב, ו.

אלד'ין תקדם אלכלאם פיהם ואן סמי וקתא מא נביא פבעמום מא לכונה
קריבא מן אלאנביא ג'דא ולא יגלטך פי הד'ה אלמראתב כונך תג'ד פי
צג, א כתב | אלנבוה נביא אתאה אלוחי בצורה אחדי הד'ה אלמראתב ויבין פי
ד'לך אלנבי בעינה אנה אתאה אלוחי בצורה מרתבה אכ'רי וד'לך אן הד'ה
אלמראתב אלתי אד'כרהא קד יכון וחי ד'לך אלנבי אתאה בעצ'ה בחסב
צורה מנהא ויאתיה וחי אכ'ר פי וקת אכ'ר בחסב מרתבה דון מרתבה
אלוחי אלאול לאנה כמא אן אלנבי לא יתנבא טול עמרה באתצאל בל
קד יתנבא וקתא ותפארקה אלנבוה אוקאתא כד'לך יתנבא וקתא מא בצורה
מרתבה עאליה ת'ם יתנבא וקתא בצורה מרתבה דונהא וקד ובמא לא ינאל
תלך אלמרתבה אלעאליה אלא מרה ואחדה פי עמרה ת'ם יסלבהא ורבמא
בקי עלי מרתבה דונהא אלי חין אנקטאע נבותה לאנה לא בד מן ארתפאע
אלנבוה מן סאיר אלנביין קבל מותה אמא במדה יסירה או כבירה כמא
תבין פי ירמיה בקולה לכלות דבר י"י מפי ירמיה 1) וכמא תבין פי
דוד פי קולה ואלה דברי דוד האחרונים 2) והו אלקיאס פי אלכל
ובעד תקדימי הד'ה אלמקדמה ותוטיתהא אכ'ד' פי ד'כר אלמראתב אלמשאר
אליהא פאקול.

אלמרתבה אלאולי

אול מראתב אלנבוה אן תצחב אלשכ'ץ מעונה אלאהיה תחרכה ותנשטה
לעמל צאלח עט'ים ד'י קדר מת'ל תכ'ליץ ג'מאעה פצ'לא מן ג'מאעה אשראר
או תכ'ליץ פאצ'ל כביר או אפאצ'ה כ'יר עלי קום כת'ידין ויג'ד מן נפסה
צג, ב לד'לך | מחרכא ודאעיא ללעמל והד'ה תתסמי רוח י"י ואלשכ'ץ אלד'י
תצחבה הד'ה אלחאלה יקאל ענה אנה צלחה עליו רוח י"י 3) או לבשה
אותו רוח י"י 4) או נחה עליו רוח י"י 5) או היה י"י עמו 6) ונחו
הד'ה אלאסמא והד'ה הי דרג'ה שופטי ישראל כלהם אלד'ין קיל פיהם עלי
אלעמום וכי הקים י"י להם שופטים והיה י"י עם השופט

1) עזרא א, א. 2) שמואל ב כג, א. 3) השוה שופטים יד, ו וט;
שמואל א י, ו; טז, יג. 4) השוה שופטים ו, לד; דברי הימים א יב, יט;
דברי הימים ב כד, כ. 5) השוה במדבר יא, כה כו; ישעיה יא, ב.
6) השוה שופטים ב, יח; שמואל א ג, יט; יח, יב.

והושיעם[1] והד̇ה איצ̇א הי דרג̇ה משיחי ישראל אלפצ̇לא כלהם ותכו̇ן
ד̇לך בתכ̇ציץ̇ פי בעץ̇ אלשופטים ואלמלכים ותהי על יפתח רוח
י״י[2] וקיל פי שמשון ותצלח עליו רוח י״י[3] וקיל ותצלח רוח
אלהים על שאול כשמעו את הדברים[4] וכד̇לך קיל פי עמשא למא
חר̇כתה רוח הקדש לנצרה̈ דוד ורוח לבשה את עמשי ראש
השלושים לך דויד ועמך בן ישי שלום וגו׳[5] ואעלם אן מת̇ל הד̇ה
אלקוה̈ לם תפארק משה רכנו מן וקת̇ בלוגה חד̇ אלרג̇אל ולד̇לך תחר̇ך
לקתל אלמצרי ולרדע אלכ̇אטי̇ מן אלמתשאג̇ר̇ין[6] ומן שדה̈ הד̇ה
אלקוה̈ פיה חתי אנה בעד כ̇ופה והרבה ענד וצולה מדין והו גריב כ̇איף
למא ראי שיא מן אלט̇לם לם יתמאלך ען אזאלתה ולא וסעה אלצבר עליה
כמא קאל ויקם משה ויושען[7] והכד̇א צחבת דוד מת̇ל הד̇ה אלקוה̈
מנד̇ נמשח בשמן המשחה כמא ג̇א אלנץ̇ ותצלח רוח י״י אל דוד
מהיום ההוא ומעלה[8] ולד̇לך קדם עלי אלאֲרי ואלד̇ב ואלפלשתי
ומת̇ל הד̇ה אלרוח י״י לם תנטק אחדא מן האולא בשי כל גאיה̈ הד̇ה
אלקוה̈ אן תחרך ד̇לך אלמויד̇ לפעל מא וליס לאי פעל | את̇פק אלא לנצרה̈ צה, א
מט̇לום אמא ואחד עט̇ים או ג̇מאעה̈ או למא יודי לד̇לך וכמא אן ליס כל
מן ראי מנאמא צאדקא נביא כד̇לך ליס כל מן צחבתה מעונה̈ לאמר מא
אי אמר את̇פק מת̇ל כסב אלמאל או ניל גרץ̇ יכ̇צה יקאל ענה אנה
צחבתה רוח י״י או י״י עמו ואנה פעל מא פעל ברוח הקדש ואנמא
נקול ד̇לך פי מן פעל פעלא כ̇ירא לה קדר עט̇ים או מא יודי לד̇לך מת̇ל
הצלחת יוסף בבית המצרי[9] אלתי כאנת סבבא אולא לאמור עט̇ימה̈
חדת̇ת בעד ד̇לך כמא באן.

אלמרתבה̈ אלת̇אניה̈

הי אן יג̇ד אלשכ̇ץ̇ כאן̇ אמרא מא חל̇ פיה וקוה̈ אכ̇רי טרת עליה
פת̇נטקה פיתכלם בחכ̇ם או בתסביח או באקאויל ועט̇יה̈ נאפעה̈ או
באמור תדביריה̈ או אלאהיה̈ והד̇א כלה פי חאל אליקט̇ה̈ ותצרף אלחואס̇

1) שופטים ג, י.   2) שם יא, כט.   3) שם יד, יט.
4) שמואל א יא, ו.   5) דברי הימים א יב, יט.   6) השוה שמות ב, יא—יג.
7) שם שם, יז.   8) שמואל א טז, יג.   9) השוה בראשית לט, ב.

עלי מעתאדהא והד̇א הו ד̇לד̇י יקאל ענה אנה מדבר ברוח הקדש ובהד̇א
אלנחו מן רוח הקדש אל̇ף דוד תלים ואל̇ף שלמה משלי וקהלת
ושיר השירים וכד̇לך דניאל ואיוב ודברי הימים וסאיר אלכתובים
בהד̇א אלנחו מן רוח הקדש אל̇פת ולד̇לך יסמ̇ונהא כתובים יענון אנהא
כתובים ברוח הקדש ובביאן קאלוא מגלת אסתר ברוח הקדש
נאמרה[1] וען מת̇ל הד̇ה אלרוח קדש קאל דוד רוח י״י דבר בי
ומלתו על לשוני[2] יעני אנהא אנטקתה בהד̇ה אלאקאויל | ומן הד̇ה צה, ב
אלטבקה̈ כאנוא שבעים זקנים אלמקול פיהם ויהי כנוח עליהם הרוח
ויתנבאו ולא יספו[3] וכד̇לך אלדד ומידד וכד̇לך כל כהן גדול
הנשאל באורים ותמים הו מן הד̇ה אלטבקה̈ אעני אנה כמא ד̇כרוא
שכינה שורה עליו ומדבר ברוח הקדש[4] וכד̇לך יחזיאל בן זכריהו
מן הד̇ה אלטבקה̈ והו אלמקול ענה פי דברי הימים היתה עליו רוח
י״י בתוך הקהל ויאמר הקשיבו כל יהודה ויושבי ירושלם
והמלך יהושפט כה אמר י״י לכם וגו׳[5] וכד̇לך זכריהו בן יהוידע
הכהן מן הד̇ה אלטבקה̈ לאנה קיל פיה ורוח אלהים לבשה את זכריה
בן יהוידע הכהן ויעמד מעל לעם ויאמר להם כה אמר האלהים[6]
וכד̇לך עזריהו בן עודד אלד̇י קיל פיה ועזריהו בן עודד היתה
עליו רוח אלהים ויצא לפני אסא וגו׳[7] והכד̇א כל מן ג̇א פיה מת̇ל
הד̇א ואעלם אן בלעם איצ̇א מן הד̇א אלקביל כאן פי חאל צלאחה והד̇א
אלמעני יריד בקולה וישם י״י דבר בפי בלעם[8] כאנה יקול אן ברוח
י״י ידבר וען הד̇א אלמעני יקול הו ען נפסה שומע אמרי אל[9]. וממא
יג̇ב אן ננב̇ה עליה אן דוד ושלמה ודניאל הם מן הד̇ה אלטבקה̈ וליסוא
הם מן טבקה̈ ישעיה וירמיה ונתן הנביא ואחיה השילוני ואנט̇ארהם
לאן האולא אעני דוד ושלמה ודניאל אנמא תכל̇מוא וד̇כרוא מא ד̇כרוא
ברוח הקדש פאמא קול דוד אמר אלהי ישראל לי דבר צור
ישראל[10] פמעני ד̇לך אנה ועדה עלי יד נבי אמא נתן או גירה מת̇ל
ויאמר י״י לה[11] ומת̇ל ויאמר י״י | לשלמה יען אשר היתה זאת צה, א

1) מגילה ז, א.   2) שמואל ב כג, ב.   3) במדבר יא, כה.   4) יומא עג, ב.
5) דברי הימים ב כ, יד—טו.   6) שם כד, כ.   7) שם טו, א—ב.
8) במדבר כג, ה.   9) שם כד, ד.   10) שמואל ב כג, ג.   11) בראשית כה, כג.

עמך ולא שמרת בריתי [1]) אלדי דלך כלא שך הואער לה עלי יד נבי
אחיה השילוני או גירה וכדלך קולה פי שלמה בגבעון נראה י״י
אל שלמה בחלום הלילה ויאמר אלהים וגו׳ [2]) ליסת הדה נבוה
מחצה לא מת'ל היה דבר י״י אל אברם במחזה לאמר [3]) ולא מת'ל
ויאמר אלהים לישראל במראות הלילה [4]) ולא מת'ל נבוה ישעיה
וירמיה לאן כל ואחד מן האולא ואן אתאה אלוחי בחלום פדלך אלוחי
ינביה אנהא נבוה ואנה אתאה אלוחי ופי הדה קצה שלמה קאל פי
אכרהא ויקץ שלמה והנה חלום וכדלך פי אלקצה אלת'אניה קאל פיהא
וירא י״י אל שלמה שנית כאשר נראה אליו בגבעון [5]) אלדי תבין
אנה חלום והדה דרגה דון אלדרגה אלמקול ענהא בחלום אדבר בו [6])
לאן אלדין יתנבאון בחלום לים יסמון דלך חלום בוגה בעד וצול אלנבוה
להם בחלום אלא יקטעון קטעא באן דלך וחי כמא קאל יעקב אבינו
לאנה למא אנתבה מן דלך חלום של נבואה לם יקל אן הדא חלום
בל קטע וקאל אכן יש י״י במקום הזה וגו׳ [7]) וקאל אל שדי נראה
אלי בלוז בארץ כנען [8]) פקטע אן דלך וחי אמא פי שלמה פקאל
ויקץ שלמה והנה חלום וכדלך דניאל תגדה יטלק אלקול אנהא מנאמאת
ואן כאן ידי פיהא מלאכא ויסמע כלאמא ויסמיהא מנאמאת ולו בעד
עלמה מנהא מא עלם קאל אדין לדניאל בחזוא די ליליא רזא גלי [9])
וקאל איצא באדין חלמא כתב וגו׳ חזה הוית בחזוי עם ליליא
צה, ב וגו׳ וחזוי | ראשי יבהלנני [10]) וקאל ואשתומם על המראה ואין
מבין [11]) ולא שך אן הדה רתבה דון רתבה אלדין קיל פיהם בחלום
אדבר בו [12]) ולדלך אג'מאע אלאמה עלי תרתיב ספר דניאל מן גמלה
כתובים לא מן נביאים פלדלך נבהתך אן הדא אלנחו מן אלנבוה אלדי
אתי דניאל ושלמה ואן כאן ראי פיה מלאך בחלום פאנהמא לם
יגדא פי אנפסהמא אן תלך נבוה מחצה בל חלום ינבי בחקיקה אמור
פהו מן קביל מן יתכלם ברוח הקדש והדה הי אלמרתבה אלת'אניה

1) מלכים א יא, יא. 2) שם ג, ה. 3) בראשית טו, א.
4) שם מו, ב. 5) מלכים א ט, ב. 6) במדבר יב, ו. 7) בראשית כח, טז.
8) שם מח, ג. 9) דניאל ב, יט. 10) שם ז, א—ב טו. 11) שם ח, כז.
12) במדבר יב, ו.

והכדא פי תרתיב כתבי הקדש לם יגעלוא פרקא בין משלי וקהלת
ודניאל ותלים ובין מגלת רות או מגלת אסתר הכל ברוח הקדש
נכתבו והאולא איצא כלהם יתסמון אנביא בעמום.

אלמרתבה אלת'אלת'ה

והי אול מראתב מן יקול ויהי דבר י״י אלי ומא נחי מן אלעבאראת
נחו הדא אלמעני הו אן ידי אלנבי מת'אלא בחלום ובתלך אלשראיט כלהא
אלתי תקרמת פי חקיקה אלנבוה ופי נפס דלך אלחלום של נבואה
יבין לה מעני דלך אלמת'ל אי שי אריד בה מת'ל אכת'ר אמת'אל זכריה
כלהא [1]).

אלמרתבה אלראבעה

אן יסמע כלאמא בחלום של נבואה משרוחא בינא ולא ידי קאילה כמא
אעתרי שמואל פי אול וחי אתאה עלי מא בינאה מן אמרה [2]). |

אלמרתבה אלכ'אמסה

צו, א
הי אן יכלמה איש בחלום כמא קאל פי בעץ נבואת יחזקאל וידבר
אלי האיש בן אדם וגו׳ [3]).

אלמרתבה אלסאדסה

אן יכלמה מלאך בחלום והדה חאלה אכת'ר אלנביאים כקולה ויאמר
אלי מלאך האלהים בחלום וגו׳ [4]).

אלמרתבה אלסאבעה

אן ידי פי חלום של נבואה כאנה תעאלי יכלמה כקול ישעיה ראיתי
את י״י וגו׳ ויאמר את מי אשלח וגו׳ [5]) וכקול מיכיהו בן ימלא
ראיתי את י״י וגו׳ [6]).

1) השוה לעיל פרק מג. 2) לעיל פרק מד.
3) יחזקאל מ, ד. 4) בראשית לא, יא. 5) ישעיה ו, א ח.
מלכים א כב, יט; דברי הימים ב יח, יח.

אלמרתבה אלתאמנה

אן יאתיה וחי במראה הנבואה ויריׄ אמתׄאלא כאברהם במראה בין
הבתרים[1] לאן תלך אלאמתׄאל כאנת במראה נהארׄא כמא תבין[2].

5 ## אלמרתבה אלתאסעה

אן יסמע כלאמא במראה כמא גא פי אברהם והנה דבר י״י אליו
לאמר לא יירשך זה[3]. |

צז, ב ## אלמרתבה אלעאשרה

אן ירי איש יכלמה במראה הנבואה כאברהם איצׄא פי אלוני
ממרא וכיהושע פי יריחו[4].

אלמרתבה אלחאדיה עשרה

15 אן ירי מלאך יכלמה במראה כאברהם בשעת העקידה והדׄה ענדי
אעלי מראתב אלנביין אלדׄין שהדת אלכתב בחאלהם בעד תקריר מא
תקרר מן כמאל נטקיאת אלשכׄץ עלי מא יוגבה אלנטׄר ובעד אלאסתתׄנא
במשה רבנו אמא הל ימכן אן ירי אלנבי איצׄא במראה הנבואה כאן
אללה יכׄאטבה פהו בעיד ענדי ולא תצל קוה פעל אלמתכׄילה לדׄלך ולא
20 וגדנא הדׄה אלחאלה פי סאיר אלנביין ולהדׄא בין פי אלתורה וקאל
במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו[5] געל אלדבור בחלום פקט
וגעל למראה אתׄצאל אלעקל ופיצׄה והו קולה אליו אתודע לאנה
אפתעאל מן ידע ולם יצרח באן פי אלמראה סמאע כלאם מן אללה.
פלמא וגדת אלנצוץ תשהד בכלאם סמעה אלנבי ובין אן דׄלך
25 במראה קלת עלי גהה אלחדס אנה ימכן אן יכון הדׄא אלכלאם אלדׄי
יסמע בחלום ולא יצח מתׄלה במראה הו אן יכון אללה הו אלדׄי יכׄיל
לה אנה יכׄאטבה הדׄא כלה עלי גהה תבע אלטׄאהר וימכן אן יקול קאיל
צז, א אן כל מראה תגד פיה סמאע כׄטאב יכון אול דׄלך אלאמר | מראה תׄם

1) השוה בראשית טו, ט—י. 2) פרק מא עמוד 273.
3) בראשית טו, ד. 4) השוה פרק מב עמוד 276. 5) במדבר יב, ו.

אנתהי ללאסתגראק וצאר חלום כמא בינא פי קולה ותרדמה נפלה על
אברם[1] וקאלוא זו תרדמה של נבואה[2] ויכון כל כלאם יסמע עלי
אי וגה סמע אנמא כאן בחלום כמא גא אלנץ בחלום אדבר בו[3]
ואמא פי מראה הנבואה פלא ידרך פיה אלא אמתׄאלא או אתׄצאלאת
5 עקליה תחצל אמורא עלמיה שבה אלתי תחצל ען אלנטׄר כמא בינא והו
קולה במראה אליו אתודע[4] פבחסב הדׄא אלתאויל אלאכׄיר תכון
מראתב אלנבוה תׄמאני מראתב ואעלאהא ואכמלהא אן יתנבא במראה
עלי אלתגמיל ולו כלמה איש כמא דׄכר ולעלך תעתרצׄני ותקול קד עדדת
פי מראתב אלנבוה אן יכון אלנבי יסמע אלכׄטאב מן אללה יכׄאטבה
10 כישעיה ומיכיהו וכיף יכון הדׄא וקאעדתנא אן כל נבי אנמא יסמע
אלכׄטאב בוסאטה מלאך אלא משה רבנו אלדׄי קיל פיה פה אל פה
אדבר בו[5] פלתעלם אן אלאמר כדׄלך ואן אלואסטה הנא הי אלקוה
אלמתכׄילה לאנה אנמא יסמע אן אללה כלמה בחלום של נבואה ומשה
רבנו מעל הכפרת מבין שני הכרובים[6] דון תצרף אלקוה אלמתכׄילה
15 וקד בינא פי משנה תורה פצול תלך אלנבוה ושרחנא מעני פה אל
פה[7] וכאשר ידבר איש אל רעהו[8] וגיר דׄלך[9] פתפהמה מן הנאך
פלא חאגה לתכראר מא קד קיל: |

צז, ב ## פצל מו

20 מן אלשכׄץ אלואחד יסתדל עלי גמלה אשכׄאץ דׄלך אלנוע ויעלם אן הדׄה צורה
כל שכׄץ מנה ואלדׄי ארידה בהדׄא אלקול אן מן אלצורה אלואחדה
מן צור אלכבׄאראת אלאנביא תסתדל עלי גמיע אלאכׄבאראת אלתי פי דׄלך
אלנוע ובעד הדׄה אלתוטיה פלתעלם אנה כמא ירי אלאנסאן פי אלנום אנה
קד סאפר ללבלד אלפלאני ותזוג הנאך ואקאם מדה וולד לה ולד וסמאה
25 פלאנא וכאן מן חאלה ומן אמרה כית וכית כדׄלך הדׄה אלאמתׄאל אלנבויה
אלתי תרי או תפעל במראה הנבואה פי מא אקתצׄי דׄלך אלמתׄל עמל
מן אלאעמאל ואשיא יפעלהא אלנבי ומדד אזמאן תדׄכר בין פעל ופעל עלי

1) בראשית טו, יב. 2) בראשית רבה פרשה יז ומד. 3) במדבר יב, ו.
4) שם שם. 5) שם שם, ח. 6) שמות כה, כב. 7) במדבר יב, ח.
8) שמות לג, יא. 9) השוה יסודי התורה פרק ז הלכה ו.

גהה אלמת'ל ותנקלאת מן מוצ'ע למוצ'ע כל ד'לך אנמא הו במראה
הנבואה לא אנהא אפעאל וג'ודיה ללחואס אלט'אהרה ויג'י ד'כרהא פי כתב
אלנבוה בעצ'הא מטלקא לאנה מנד' עלם אן ד'לך כלה במראת נבואה
אסתגני אן יכרר ענד ד'כר כל ג'זאיה מן אלמת'ל אנהא כאנת במראה
הנבואה כמא יקול אלנבי ויאמר יי אלי [1]) ולא יחתאג אן יבין אן
ד'לך כאן בחלום פט'ן אלג'מהור אן תלך אלאפעאל ואלתנקלאת ואלסואלאת
ואלאג'ובה אן ד'לך כלה כאן פי חאל אדראך אלחואס לא פי מראה
צח, א הנבואה ואנא אד'כר לך מן הד'א מא לם יתוהם | אחד פיה ואלחק בד'לך
בעץ' מא הו מן נועה ומן ד'לך אלבעץ' תסתדל עלי מא לם אד'כרה פממא
הו בין ולא יתוהם אחד פיה קול יחזקאל אני יושב בביתי וזקני
יהודה יושבים לפני וגו' ותשא אתי רוח בין הארץ
ובין השמים ותבא אתי ירושלמה במראות אלהים [2])
כד'לך קולה ואקום ואצא אל הבקעה [3]) אנמא כאן במראות
אלהים כמא קיל פי אברהם ויוצא אתו החוצה [4]) וד'לך כאן
במחזה [5]) כד'לך קולה ויניחני בתוך הבקעה [6]) אנמא כאן
במראות אלהים וד'כר יחזקאל פי תלך אלמראה אלתי אדכל
פיהא לירושלם קאל כלאמא הד'א נצה ואראה והנה חר אחד בקיר
ויאמר אלי בן אדם חתר נא בקיר ואחתר בקיר והנה פתח אחד
וגו' [7]) פכמא כאן ראי במראות אלהים אנה אמר אן יחפר חאיטא חתי
ידכל וירי מא יפעל הנאך פחפר כמא ד'כר במראות אלהים ודכל מן
אלנקב וראי מא ראי וכל ד'לך במראה הנבואה כד'לך קולה לה ואתה
קח לך לבנה וגו' ואתה שכב על צדך השמאלי וגו' ואתה קח לך
חטין ושעורים וגו' [8]) וכד'לך קולה לה והעברת על ראשך ועל
זקנך [9]) כל ד'לך במראה הנבואה ראי אנה פעל הד'ה אלאפעאל אלתי
אמר בפעלהא ותעאלי אללה ען אן יג'על אנביאה צ'חכה ללספהא וסכריה
ויאמרהם באן יפעלוא אפעאל אלכרק מצ'אפא אלי אלאמר באלעציאן לאנה
כאן כהן וחייב שני לאוין על כל פאת זקן או פאת ראש ואנמא

1) השוה ירמיה א, ז ט יב יד; יג, ו; יחזקאל מד, ב; זכריה יא, יג.
2) יחזקאל ח, א ג. 3) שם ג, כג. 4) בראשית טו, ה. 5) שם שם, א.
6) יחזקאל לז, א. 7) שם ח, ז—ח. 8) שם ד, א ד ט. 9) שם ה, א.

כאן הד'א כלה במראה הנבואה כד'לך פי קולה כאשר הלך עבדי
ישעיהו ערום ויחף [1]) | אנמא כאן ד'לך במראות אלהים ואנמא יוהם צח, ב
אלצ'עפא אלקיאס פי הד'א כלה כון אלנבי יצף אנה אמר אן יפעל כד'א
פפעל והכד'א וצף אנה אמר אן יחפר אלחאיט אלד'י פי הר הבית והו
כאן פי בבל פד'כר אנה חפרה כמא קאל ואחתר בקיר [2]) וקד בין
אן ד'לך כאן במראות אלהים וכמא ג'א פי אברהם היה דבר
יי אל אברם במחזה לאמר [3]) וקיל פי ד'לך אלמראה נבואה
ויוצא אתו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספר
הכוכבים [4]) פהד'א בין אנה פי מראה הנבואה כאן ירי אנה
אכ'רג' מן מוצ'ע כאן פיה חתי אבצר אלסמא ת'ם קיל לה וספר הכוכבים
וג'א וצף ד'לך כמא תראה וכד'לך אקול פי אלאמר אלד'י אמר בה ירמיה
באן ידפן אלאזור פי פרת ודפנה ואפתקדה בעד מדה כבירה פוג'דה
קד עפן ופסד [5]) כל הד'ה אלאמת'אל במראה הנבואה ולא כ'רג' ירמיה
מן ארץ ישראל לבבל ולא ראי פרת וכד'לך קולה להושע קח לך
אשת זנונים וילדי זנונים [6]) ותלך אלקצה כלהא מן ולאדה אלאולאד
ותסמיתהם פלאנא ופלאנא אלכל במראה הנבואה לאנה בעד אתצריח
בכונהא אמת'אלא מא בקי אלאמר אלכם באן שיא מן ד'לך כאן לה וג'וד
אלא ענד מא קיל פינא ותהי לכם חזות הכל כדברי הספר
וגו' [7]) וכד'לך יבדו לי אן קצה גדעון פי אלג'זה וגירהא [8]) אנמא כאן
ד'לך פי אלמראה ולא אסמיה מראה נבואה מטלקא לאן גדעון
מא וצל דרג'ה אלאנביא פכיף דרג'ה אלמעג'זאת וגאיתה אן ילחק בשופטי
ישראל | וקד עדוה מקלי עולם [9]) כמא בינא ואנמא הד'א כלה בחלום צט, א
מת'ל חלום לבן ואבימלך כמא ד'כרנא [10]) כד'לך קול זכריה
וארעה את צאן ההרגה לכן עניי הצאן ואקח לי שני
מקלות [11]) ואלקצה אלי אכ'רהא מן טלב אלאג'רה בפתור ואכ'ד' אלאג'רה
ועדד אלדראהם ורמיהא פי בית היוצר [12]) כל הד'א ראי פי מראה

1) ישעיה כ, ג. 2) יחזקאל ח, ח. 3) בראשית טו, א.
4) שם שם, ה. 5) השוה ירמיה יג, ד—ז. 6) הושע א, ב. 7) ישעיה כט, יא.
8) השוה שופטים ו, כא לז. 9) ראש השנה כה, א ב. 10) לעיל עמוד 274.
11) זכריה יא, ז. 12) שם שם, יג.

נבואה אנה אמר בפעלה פפעלה פי מראת הנבואה או בחלום של נבואה הדא שי לא יסתריב בה ולא יגהלה אלא מן תכ'תלט ענדה אלממכנאת באלממתנעאת וממא דכרת תסתדל עלי מא לם אד'כרה לכל נוע ואחד וטריק ואחד אלכל מראה נבואה פכל מא יקאל פי דלך אלמראה אנה פעל פיה או סמע או כ'רג או דכ'ל או קאל או קיל לה או קאם או קעד או טלע או נזל או סאפר או סאל או סיל אלכל פי מראה נבואה ולו טאלת תלך אלאפעאל אלמוצופה וקיידת באזמנה ובאשכ'אץ משאר אליהם ובאמכנה מנד' יבין לך אן דלך אלעמל מת'ל פאעלם עלמא יקינא אנה כאן במראה הנבואה:

פצל מז

לא שך אנה קד תבין ואתצ'ח אן מעט'ם נבוה אלאנביא באלאמת'אל אד' אלאלה פי דלך הדא פעלהא אעני אלמתכ'ילה וכד'לך ינבגי אן יעלם איצ'א מן אמר אלאסתעארת | [צט, ב] ואלאגיאאת טרף לאנה קד יאתי דלך פי נצוץ אלכתב אלנבויה פאדא חמל דלך עלי תחריר ולא יעלם אנה אגיא ומבאלגה או חמל עלי מא ידל עליה אללפט' בחסב אלוצ'ע אלאול ולם יעלם אנה מסתעאר חדת'ת אלשנאעאת וקד בינוא וקאלוא דברה תורה לשון הבאי יעני אלאגיא ואסתדלוא בקולה ערים גדלות ובצורות בשמים[1] והדא צחיח ומן קביל אלאגיא קולה כי עוף השמים יוליך את הקול[2] ובחסב הדא קיל אשר כגבה ארזים גבהו וגו'[3] והדא אלנחו מוגוד כת'ירא פי כלאם אלאנביא כלהם אעני אמורא קילת עלי גהה אלאגיא ואלמבאלגה לא עלי גהה אלתחדיד ואלתחריר. ולים מן הדא אלקביל מא נצת אלתורה פי עוג הנה ערשו ערש ברזל וגו'[4] לאן ערש הו אלסריר אף ערשנו רעננה[5] ולים סריר אלאנסאן עלי קדרה סוא לאנה לים הו תובא ילבסה בל אלסריר יכון אבדא אכבר מן אלשכ'ץ אלדי ינאם עליה ואלמעתאד אלמתעארף אנה יכון אטול מן אלשכ'ץ בקדר ת'לת' טולה ואדא כאן טול הדא אלסריר תסע אד'רע פיכון טול אלנאים עליה עלי אלמעתאד פי נסבה אלאסרה סת

1) דברים א, כח. 2) קהלת י, כ. 3) עמוס ב, ט.
4) דברים ג, יא. 5) שיר השירים א, טז.

אד'רע או אכת'ר קלילא וקולה באמת איש[1] יריד בה בד'ראע אלשכ'ץ מנא אעני מן סאיר אלנאס לא אן דלך בד'ראע עוג לאן כל שכ'ץ פהו מתנאסב אלאעצ'א עלי אלאכת'ר פיקול אן טול עוג כאן מת'לי טול שכ'ץ מן סאיר אלנאס או אכת'ר קלילא והדא בלא שך מן שדוד אשכ'אץ נוע לכנה לים באלממתנע בוגה | [ק, א] מן אלוגוה. ואמא מא נצת בה אלתורה מן תחריר אעמאר אולאיך אלאשכ'אץ פאני אקול אנה לם יעש דלך אלעמר אלא דלך אלשכ'ץ אלמד'כור וחדה ואמא סאיר אלנאס פעאשוא אלאעמאר אלטביעיה אלמעתאדה ויכון הדא אלשדוד פי דלך אלשכ'ץ אמא באסבאב כת'ירה פי אגד'איה ותדבירה או עלי טריק אלמעגז וגאריא פי אחכאמה ולא יתסע אן יקאל פי הדא סוי הדא. והכד'א איצ'א ינבגי אן יתאמל גדא אלאמור אלמקולה עלי גהה אלאסתעארה פמנהא מא הו בין ואצ'ח לא ישכל עלי אחד מת'ל קולה ההרים והגבעות יפצחו לפניכם רנה וכל עצי השדה ימחאו כף[2] פאן הדא בין אלאסתעארה וכד'לך קולה גם ברושים שמחו לך וגו'[3] תרגם יונתן בן עזיאל אף שלטונין חדיאו לך עתירי נכסין געלה מן באב אלמת'ל מת'ל חמאת בקר וחלב צאן וגו'[4] והדה אלאסתעאראת כת'ירה גדא גדא פי כתב אלנבוה מנהא מא ישער אלגמהור בכונהא מסתעארה ומנהא מא יט'נונהא גיר מסתעארה לאנה לא ישך אחד פי קולה יפתח י"י לך את אוצרו וגו'[5] אן הדה אסתעארה ואן לים ללה אוצר יכון פיה אלמטר וכד'לך קולה ודלתי שמים פתח וימטר עליהם מן[6] לם יט'ן איצ'א אחד אן פי אלסמא באבא ודלתות בל הדא עלי גהה אלתשביה והו נוע מן אלאסתעארה והכד'א ינבגי אן יפהם קולה נפתחו השמים[7] ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת[8] אמחנו מספריו[9] ימחו מספר חיים[10] כל הדא עלי גהה אלתשביה | [ק, ב] לא אן תם ספר לה תעאלי יכתב פיה וימחי כמא יט'ן אלגמהור בכונהם לם ישערוא במוצ'ע אלאסתעארה הנא ואלכל מן קביל ואחד ואחמל כל מא לם אד'כרה עלי מא דכרתה פי הדא אלפצל

1) דברים ג, יא. 2) ישעיה נה, יב. 3) שם יד, ח. 4) דברים לב, יד.
5) שם כח, יב. 6) תהלים עח, כג—כד. 7) יחזקאל א, א. 8) שמות לב, לב.
9) שם שם, לג. 10) תהלים סט, כט.

ופצל אלאשיא בעקלך ומיזהא יבין לך מא קיל עלי גהה אלמתל ומא קיל עלי גהה אלאסתעארה ומא קיל עלי גהה אלאגיא ומא קיל עלי מא ידל עליה אלוצע אלאול בתחריר פתבין לך חיניד אלנבואת כלהא ותתצח ותבקי מעך אעתקאדאת מעקולה גאריה עלי נטאם מרציה ענד אללה אד לא ירציה תעאלי אלא אלחק ולא יסכטה אלא אלבאטל ולא תתשוש אראוך ואפכארך פתעתקד ארא גיר צחיחה בעידה גדא מן אלחק ותטנהא שריעה ואלשראיע אנמא הי חק מחץ אדא פהמת כמא יגב קאל צדק עדותיך לעולם וגו'[1] וקאל אני י״י דובר צדק[2] ובהדא אלאעתבאר איצא תתכלץ מן תכייל וגוד לם יוגדה אללה ומן ארא קביחה קד רבמא יודי בעצהא לכפר ואעתקאד נקץ פי חק אללה כאחואל אלתגסים ואלצפאת ואלאנפעאלאת כמא בינא[3] או תטן בתלך אלאקאויל אלנבויה אנהא באטל ואלאפה כלהא אלדאעיה לדלך הו אהמאל מא נבהנא עליה פהדה איצא מעאני מן סתרי תורה ואן כאן קולנא פיהא פיה אגמאל פתפצילה סהל בעד מא תקדם : |

קא, א

פצל מח

בין הו גדא אן כל שי חאדת פלא בד לה מן סבב קריב אחדתה ולדלך אלסבב סבב והכדא אלי אן ינתהי דלך לסבב אלאול לכל שי אעני משיה אללה ואכתיארה ולדלך קד תחדף פי אקאויל אלאנביא תלך אלאסבאב אלמתוסטה כלהא וינסב הדא אלפעל אלשכצי אלחאדת ללה ויקאל אנה תעאלי פעלה והדא כלה מעלום וקד קלנא פיה נחן וגירנא מן אלמחקקין והו ראי אהל שריעתנא באגמעהם. ובעד הדה אלתוטיה אסמע מא אבינה פי הדא אלפצל ואעתברה אעתבארא כציצא בה זאידא עלי אעתבארך לסאיר פצול הדה אלמקאלה ואלשי אלדי אבינה לך הו הדא אעלם אן אלאסבאב אלקריבה כלהא אלתי ענהא חדת מא חדת לא פרק בין אן תכון תלך אלאסבאב דאתיה טביעיה או אכתיאריה או ערציה אתפאקיה ואעני באכתיאריה אן יכון סבב דלך אלחאדת אכתיאר אנסאן חתי ולו כאן אלסבב ארארה חיואן מן סאיר אלחיואנאת פאן הדא כלה ינסב ללה תעאלי פי כתב אלאנביא ויטלק

1) תהלים קיט, קמד. 2) ישעיה מה, יט. 3) חלק א פרק נג ואילך.

עלי דלך אלפעל פי עבאראתהם אן אללה פעלה או אמר בה או קאלה וגא פי הדה אלאשיא כלהא לשון אמירה ולשון דבור ולשון צווי ולשון קריאה | ולשון שליחה והדא הו אלמעני קא, ב אלדי ארדת אלתנביה עליה פי הדא אלפצל ודלך אנה למא כאן אלאמר עלי מא קרר הו אלדי אתאר תלך אלארארה לדלך אלחיואן אלגיר נאטק והו אלדי אוגב דלך אלאכתיאר ללחיואן אלנאטק והו אלדי אגרי אלאמור אלטביעיה עלי מגראהא ואלאתפאק הו מן פצל אלאמר אלטביעי כמא בין ואכתרה משתרך בין אלטבע ואלאכתיאר ואלארארה לזם בחסב הדא כלה אן יקאל ען מא לזם ען תלך אלאסבאב אן אללה אמר אן ינפעל כדא או קאל יכן כדא ואנא אדכר לך מן הדה כלהא אמתלה ועליהא קס כל מא לם אקלה. קאל פי מא יגרי מן אלאמור אלטביעיה דאימא כרובאן אלתלג אדא אחתר אלהוא ותמוג מא אלבחר ענד הבוב אלריח קאל ישלח דברו וימסם[1] ויאמר ויעמר רוח סערה ותרומם גליו[2] וקאל פי נזול אלמטר ועל העבים אצוה מהמטיר וגו'[3]. וקאל פי מא יכון סבבה אכתיאראת אנסאניה כקתאל קום סלטוא עלי קום או שכץ תחרך לאדיה שכץ אכר חתי ולו שתמה קאל פי תסלט נבוכדנצר חרשע ועסאכרה אני צויתי למקדשי גם קראתי גבורי לאפי[4] וקא בגוי חנף אשלחנו[5] ופי קצה שמעי בן גרא קאל כי י״י אמר לו קלל את דוד[6] ופי כלאץ יוסף הצדיק מן אלסגן קאל שלח מלך ויתירהו[7] ופי טפר פרס ומדי בא כשדים קא ושלחתי לבבל זרים וזרוהו[8] ופי קצה אליהו ע״ה למא | סבב אללה לה אמראה קב, א תקותה קיל לה הנה צויתי שם אשה אלמנה לכלכלך[9] וקאל יוסף הצדיק לא אתם שלחתם אתי הנה כי האלהים[10]. וקאל פי מא יכון סבבה אראדה חיואן ותחרכה בדואעיה אחיואניה ויאמר י״י לדג[11] אד ואללה הו אלדי אתאר לה תלך אלארארה לא אנה געלה נביא ואוחי אליה וכדלך קיל פי אלגראד אלדי אתי פי איאם

1) תהלים קמז, יח. 2) שם קז, כה. 3) ישעיה ה, ו. 4) שם יג, ג.
5) שם י, ו. 6) שמואל ב טז, י. 7) תהלים קה, כ. 8) ירמיה נא, ב.
9) מלכים א יז, ט. 10) בראשית מה, ח. 11) יונה ב, יא.

אלגז אלת̇אלת̇ מן דלאלה̈ אלחאירין

יואל בן פתואל כי עצום עושה דברו[1] וכד̇לך איצ̇א קיל פי אסתילא אלוחוש עלי ארץ אדום ענד כ̇ראבהא פי איאם סנחריב והוא הפיל להן גורל וידו חלקתה להם בקו[2] ואן כאן לם יד̇כר הנא לשון אמירה ולא צווי ולא שליחה לכן מעני ד̇לך קאים בי̇ן ועלי מא שאכה הד̇ה אלציגה̈ איצ̇א מן אלקול פקס. וקאל איצ̇א פי אלאמור אלאת̇פאקיה̈ אלמחצ̇ה̈ אלאת̇פאק קאל פי קצה̈ רבקה ותהי אשה לבן אדניך כאשר דבר יי[3] ופי קצה̈ דוד ויהונתן קאל לך כי שלחך יי[4] ופי קצה̈ יוסף וישלחני אלהים לפניכם[5]. פקד תבי̇ן לך כיף יעבר ען תהי̇ו̇ אלאסבאב כיף תהי̇את סוא כאנת אסבאבא̈ באלד̇את או באלערץ̇ או באכ̇תיאר או באראדה̈ כהד̇ה אלכ̇מס עבאראת והי צווי אמירה דבור שליחה קריאה פאעלם הד̇א ותדבי̇רה פי כל מכאן בחסבה פתרתפע שנאעאת כת̇ירה̈ ותבין לך חקיקה̈ אלאמר פי ד̇לך אלמוצ̇ע אלד̇י והם בעדא̈ ען אלחק. והד̇א גאיה̈ מא אנתהי כי אלקול פיה פי אמר אלנבוה̈ | ואמת̇אלהא ועבאראתהא והד̇א גמלה̈ מא אד̇כרה לך מן הד̇א אלגרץ̇ פי הד̇ה אלמקאלה̈ פלנקבל עלי מעאני אכ̇רי בעזרת שדי:

כמל הד̇א אלגזו אלת̇אני

מן דלאלה̈ אלחאירין

ותלוה אלגזו אלת̇אלת̇

אלד̇י אולה

מקדמה̈ קד בינא מראת אן מעט̇ם אלגרץ̇

1) יואל ב, יא. 2) ישעיה לד, יז. 3) בראשית כד, נא.

4) שמואל א כ, כב. 5) בראשית מה, ז.

בשם י״י אל עולם

מקדמה. קד בינא מראת אן מעטם אלגרץ כאן פי הדה אלמקאלה 5
תביין מא ימכן תביינה מן מעשה בראשית ומעשה
מרכבה בחסב אלדי אלפת לה הדה אלמקאלה וקד בינא אן הדה אלאשיא
מן גמלה סתרי תורה וקד עלמת אנכארהם ז״ל עלי מן יכשף סתרי
תורה וקד בינוא ז״ל אן אגר אלדי יכפי סתרי תורה אלתי הי
בינה ואצחה לאהל אלנטר עטים גדא קאלוא פי אכר פסחים 1) פי 10
מעני קולה כי ליושבים לפני י״י יהיה סחרה לאכל לשבעה
ולמכסה עתיק2) קאלוא למכסה דברים שגלן עתיק יומיא
ומאי ניהו סתרי תורה פאפהם קדר מא ארשדוא אליה אן כנת ממן
יפהם וקד בינוא גמוץ מעשה מרכבה וגראבתה ען אדהאן אלגמהור
ותבין אן ולו אלקדר אלדי יתבין מנה למן פתח עליה בפהמה קד מנע 15
מנעא שרעיא מן תעלימה ותפהימה אלא שפאהא ללואחד אלמוצוף ולא
ידכר לה איצא אלא ראשי פרקים והדא | הו אלסבב פי אנקטאע ב, ב
עלם דלך מן אלמלה גמלה חתי לא יוגד מנה קליל ולא כתיר וחק לה אן
יפעל בה הכדא לאנה לם יברח מנתקלא מן צדר אלי צדר ולם יוצע קט
פי כתאב ודא כאן הדא הכדא פכיף לי חילה פי אלתנביה עלי מא עסאה 20
אן טהר ותבין לי ואתצח בלא שך ענדי פי מא פהמתה מן דלך אמא
תרכי אן אצע שיא ממא טהר לי חתי יכון תלאפה בתלאפי אלדי לא בד
מנה פאני ראית דלך גבנא עטימא פי חקך וחק כל מתחיר וכאנה גצב
אלחק למסתחקה או חסר אלוארת עלי ארתה וכלא האמרין כלק מדמום
ואמא אלתצריח בדלך פקד תקדם מא פיה מן אלנהי אלשרעי מצאפא 25
למא יקתציה אלראי מצאפא אלי כוני אוצא פי מא וקע לי מן דלך דא
חדס ותכמין ולא אתאני בה וחי אלאהי יעלמני אן אלאמר הכדא קצד בה
ולא תלקנת מא אעתקדה פי דלך ען מעלם כל דלתני אלנצוץ מן אלכתב
אלנבויה וכלאם אלחכמים מע מא ענדי מן מקדמאת נטריה אן אלאמר

1) פסחים קיט, א. 2) ישעיה כג, יח.

הכ̇רא בלא שך וימכן אן יכון אלאמר בכ̇לאפה ויכון אלמקצוד הו שי אכ̇ר וקד חר̇כתני אלפכרה̈ אלמסדדה̈ ואלמעונה̈ אלאלאהיה̈ פי ד̇לך לחאל אצפהא וד̇לך אנ̇י אשרח לך מא קאלה יחזקאל הנביא ע"אם שרחא̇ אד̇א סמעה כל אחד יט̇ן אנ̇ה לם אקל שיא ואידא עלי מא ידל̇ עליה אלנץ בל כאנ̇י מתרגם אלפאט̇א מן לגה̈ אלי לגה̈ או מלכ̇ץ מעני ט̇אהר אלקול ואד̇א תאמ̇לה מן א̇לפת לה הד̇ה אלמקאלה̈ ותפה̇ם | פצולהא פצלא פצלא בעניה̈ כאמלה̈ באן לה אלאמר כלה אלד̇י באן לי ואת̇צח חתי לא תכ̇פי מנה כ̇אפיה̈ פהד̇ה גאיה̈ אלמקדרה̈ פי אלגמע בין א̇פאדה̈ לכל אחד ובין מנע אלתצריח בתעלים שי מן הד̇א אלגרץ̇ כמא יג̇ב ובעד תקדים הד̇ה אלמקדמה̈ אג̇על ד̇הנך מן פצול תאתי פי הד̇א אלגרץ̇ א̇שריף אלג̇ליל אלעט̇ים אלד̇י הו יתד שהכל תלוי בו ועמוד שהכל נשען עליו[1]:

פצל א

מעלום אן מן אלנאס אשכ̇אצא̇ צור וגוההם שביהה̈ בצורה̈ חיואן מן סאיר אלחיואנאת חתי תרי שכ̇צא כאן̇ וגהה שבה וגה אלאסד ואכ̇ר כאן̇ וגהה וגה ת̇ור ונחוהמא ובחסב הד̇ה אלאשכאל אלמאילה̈ נחו אשכאל וגוה אלחיואן ילקבון אלנאס כד̇לך קולה פני שור ופני אריה ופני נשר[2] אנמא הי כלהא פני אדם תמיל נחו הד̇ה אלצור מן הד̇ה א̇אנואע ידל̇ך עלי ד̇לך ד̇לילאן אחדהמא קולה פי א̇חיות עלי אלעמום וזה מראיהן דמות אדם להנה[3] ובעד ד̇לך וצף כל חיה מנהא אן להא פני אדם ופני נשר ופני אריה ופני שור ואלדליל אלת̇אני תביינה פי א̇מרכבה אלת̇אניה̈ אלתי אתי בהא לתביין מעאני אבהמת פי אלמרכבה אלאולי קאל פי אלמרכבה אלת̇אניה̈ | וארבעה פנים לאחד פני האחד פני הכרוב ופני השני פני אדם והשלישי פני אריה והרביעי פני נשר[4] פקד צרח אן אלד̇י קאל ענה פני שור הו פני הכרוב וכרוב הו אלצגיר אלסן̇ מן אלנאס והו אלקיאס פי אלוגהין אלבאקי̇ין ואנמא חד̇ף פני שור ללתנביה איצ̇א מן גהה̈ אשתקאק מא כמא

[1]) השוה ירוש׳ ברכות פ״ד ושופטים ט״ז, כו [2]) יחזקאל א׳ י׳ [3]) שם, ה [4]) שם י׳ יד.

לו̇חנא בד̇לך ולא ית̇סע אן יקאל לעל הד̇א אדראך צור אכ̇רי לאנה קאל פי אכ̇ר הד̇ה אלצפה̈ אלת̇אניה̈ היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל בנהר כבר[1] פקד באן מא אבתדאנא בביאנה:

פצל ב

ד̇כר אנה ראי ארבע חיות כל חיה מנהן ד̇את ארבעה̈ וגוה וד̇את ארבעה̈ אגנחה̈ וד̇את ידין וגמלה̈ צורה̈ כל חיה צורה̈ אנסאן כמא קאל דמות אדם להנה[2] וכד̇לך ד̇כר אן אלידין איצ̇א ידא אנסאן אלד̇י הו מעלום אן ידי אלאנסאן אנמא צו̇ורת הכ̇דא לתעמל אלצנאיע אלמהניה̈ בלא שך ת̇ם ד̇כר אן ארגלהן מסתקימה̈ יעני לים פיהא מפאצל הו מעני קולה רגל ישרה[3] עלי ט̇אהר א̇קול והכ̇דא קא̇וא ורגליהם רגל ישרה מלמד שאין ישיבה למעלה[4] פאפהם הד̇א איצ̇א ת̇ם ד̇כר אן כפוף אלרגלין אלד̇י הי אלה̈ אלמשי ליסת כרגלי אלאנסאן בל אלידין | חי אלתי כידי אלאנסאן אמא אלרגלין פמדו̇רה̈ ככף רגל עגל[5] ת̇ם ד̇כר אן הד̇ה אלארבע חיות לים בינהמא כ̇לל ולא פצ̇א א̇א כל ואחדה̈ לאזקה̈ באכ̇תהא קאל חוברות אשה אל אחותה[6] ות̇ם ד̇כר אן מע כונהמא מתלאזקין פאן וגוההא ואגנחתהא מפתרקה̈ מן פוק קאל ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה[7] ותאמ̇ל קולה מלמעלה לאן אלג̇ת̇ת̇ מתלאזקה̈ אמא וגוההא ואגנחתהא פמפתרקה̈ לכן מן פוק לד̇לך קא̇ ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה ת̇ם ד̇כר אנהא צאפיה̈ כעין נחשת קלל[8] ת̇ם ד̇כר אנהא איצ̇א מ̇ציו̇ה̈ קאל מראיהן כגחלי אש[9] פהד̇א גמלה̈ מא ד̇כר מן צורה̈ אלחיות אעני שכלהא וגוהרהא וצורהא ואגנחתהא וידיהא ורגליהא. ת̇ם אכ̇ד אן יצף חרכאת הד̇ה אלחיות כיף הי פד̇כר פיהא מא תסמע קא̇ אן חרכאת אלחיות לים פיהא לא אנת̇נא ולא אנעטאף ולא אעוג̇אג בל חרכה̈ ואחדה̈ והו קולה לא יסבו בלכתן[10] ת̇ם ד̇כר אן כל חיה מנהן תמשי מקאבל את̇גאההא והו קולה איש אל עבר פניו ילכו[11] פקד ב̇ין

1) יחזקאל י׳ כ. 2) שם א׳ ה. 3) שם, ז. 4) בראשית רבה פרשה סה.
5) יחזקאל א׳ ז. 6) שם, ט. 7) שם, יא. 8) שם, ז. 9) שם, יג.
10) שם, יב. 11) שם, ט.

אן כל חיה אנמא תמשי אלי מא ילי וגההא פיא לית שערי לאי וגה
והי דאת וגוה כתירה לכן באלגמלה ליס משי ארבעתהן לגהה ואחדה לאן
לו כאן כדלך למא אפרד לכל ואחדה חרכה וקאל איש אל עבר פניו
ילכו. תם אנה דכר אן הדה אלחיות צורה חרכתהא גרי והי ראגעה
עלי אעקאבהא באלגרי איצא והו קולה והחיות רצוא ושוב[1] לאן
(ה, ב) רצוא מצדר רץ ושוב מצדר | שב לם יקל ההוך ובוא בל קאל
אן חרכתהא הי גרי ורגוע עלי אלאעקאב וביין דלך במתל וקאל כמראה
הבזק[2] ובזק לגה פי ברק קאל שבה אלברק אלדי ירי אן חרכתה
אסרע חרכה וכאנה ימתד מסרעא מנקצא מן מוצע מא תם ינקבץ וירגע
אלי חית מנה תחרך בתלך אלסרעה בעינהא אלמרה בעד אלמרה ושרח
יונתן בן עזיאל ע"אס רצוא ושוב הכדא חזרן ומקפן ית
עלמא ותיבן בריא חדא וקלילן כחיזו ברקא תם דכר אן
אלגהה אלתי אליהא תתחרך אלחיה תלך חרכה אלגרי ואלרגוע ליסת
חרכה מן אגלהא בל מן אגל גירהא אעני אלגרץ אלאלאהי פקאל אן
אלגהה אלתי יכון אלגרץ אלאלאהי אן תתחרך להא אלחיה אלי תלך
אלגהה תתחרך תלך אלחרכה אלסריעה אלתי הי רצוא ושוב והו קולה
פי אלחיות אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו לא
יסבו בלכתן[3] ורוח הנא ליסת הי אלריח בל הי גרץ כמא בינא
פי אשתראך רוח[4] פיקול אלגהה אלתי כאן אלגרץ אלאלאהי אן תמשי
אלחיה אליהא פפי תלך אלגהה תגרי אלחיה אליהא והכדא איצא קד
ביין יונתן בן עזיאל ע"אס קאל לאתר די הוא תמן רעוא
למיזל אזלן לא מתחזרן במיזלהון ולמא כאן קולה אל אשר
יחיה שמה הרוח ללכת ילכו יעטי טאהר הדא אלקול אנה
תארה יריד אללה פי אלמסתקבל אן תמשי לגהה מא פתסיר אלחיה פי
תלך אלגהה ותארה יריד אן תמשי לגהה אכרי טכאלפה לתלך פתמשי
(ה, א) רגע וביין הדא אלאשכאל | ועלפנא אן ליס לאמר כדלך ואן יחיה במעני
היה ודלך פי אלעבראני כתיר פקד כצצת אלגהה אלתי אראד אללה אן
תמשי אליהא אלחיה ופי תלך אלגהה אלתי קד אראד אללה אן תסיר
אלחיה פיהא תסיר ואלאראדה תאבתה פי תלך אלגהה קאל פי תביין

1) יחזקאל א, יד. 2) שם, יד. 3) שם, יב. 4) חלק א פרק מ.

הדא אלגרץ ואסתיפא אלקול פיה פי פסוק אכר על אשר יהיה
שם הרוח ללכת ילכו שמה הרוח ללכת[1] פאפהם הדא
אלתביין אלעגיב פהדא איצא מא וצף מן צורה חרכה אלארבע חיות
בעד וצף אשכאלהא. תם אכד פי וצף אכר פקאל אנה ראי גסדא ואחדא
תחת אלחיות לאזקא בהא ודלך אלגסד מתצל באלארץ והו איצא ארבעה
אגסאד והו איצא דלך אלגסד דו ארבעה אוגה לם יצף לה צורה בוגה לא
צורה אנסאן ולא גירה מן צור אלחיואן לכנה דכר אנהא אגסאד עטימה
מהולה מפזעה ולם יצף להא שכלא בוגה ודכר אן כל אגסאדהא עינים
והדה הי אלתי סמאהא אופנים קאל וארא החיות והנה אופן
אחד בארץ אצל החיות לארבעת פניו[2] פקד ביין אן הדא
גסד ואחד טרפה אצל החיות וטרפה פי אלארץ ואן דלך אלאופן
דו ארבעה אוגה קאל מראה האופנים ומעשיהם כעין תרשיש
ודמות אחד לארבעתן[3] פאנתקל מן קולה אופן לקולה ארבעה
פקד צרח באן תלך אלארבעה פנים אלתי לאופן הי אלארבעה
אופנים תם דכר אן שכל אלארבעה אופנים שכל ואחד והו קולה
ודמות אחד לארבעתן תם ביין פי הדה אלאופנים אנהא
(ח, ב) מרכבה בעצהא פי בעץ והו קולה ומראיהם ומעשיהם כאשר
יהיה האופן בתוך האופן[4] והדה קולה לם תקל פי אלחיות
לם יקל פי אלחיות לפטה תוך בל בעצהא מלאזק בעץ כמא קאל
חוברות אשה אל אחותה[5] אמא אלאופנים פדכר אן בעצהא
מרכב פי בעץ כאשר יהיה האופן בתוך האופן ואמא גמלה
גסד אלאופנים אלדי דכר אנה מלא עינים פימכן אנה יריד אנהא
ממלוה עיונא וימכן אן תכון דאת אלואן כתירה ועינו כעין הבדלח[6]
וימכן אן תכון אמתלה כמא נגד שיוך אללגה יקולון כעין שגנב
כעין שגזל יענון מתל מא סרק או מתל מא גצב או תכון אחואלא
וצפאת מכתלפה מן קולה אולי יראה יי בעיני[7] יעני חאלתי
פהדא מא וצף מן צורה אלאופנים. ואמא חרכה אלאופנים פקאל
פיהא אנהא איצא לא אעוגאג ולא אנתנא ולא אנעטאף פי חרכתהא בל

1) יחזקאל א, כ. 2) שם, טו. 3) שם, טז. 4) שם, טז.
5) שם, ט. 6) במדבר יא, ז. 7) שמואל ב טז, יב.

חרכאת מסתקימה לא תכתלף והו קולה על ארבעת רבעיהן בלכתם ילכו לא יסבו בלכתן1) תם דכר אן הדה אלארבעה אופנים ליסת הי מתחרכה בדאתהא מתל אלחיות בל לא חרכה להא פי דאתהא בוגה אלא בתחריך גירהא ובאלג פי תכריר הדא אלמעני ואכדה מראת וגעל מחרך אלאופנים אנמא הו אלחיות חתי יכון עלי גהה אלמתל חאל אלאופן מע אלחיה כמן רבט גסדא מיתא פי ידי חיואן ורגליה פכלמא תחרך דלך אלחיואן תחרכת תלך אלכשבה או דלך אלחגר אלמרבוט בעצו דלך אלחיואן פקאל ובלכת החיות ילכו | האופנים אצלם ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים2) וקאל והאופנים ינשאו לעמתם3) ובין אלעלה פי דלך וקאל כי רוח החיה באופנים וכרר הדא אלמעני ללתאכיד ולתפהים פקאל בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו ובהנשאם מעל הארץ ינשאו האופנים לעמתם כי רוח החיה באופנים4) פתכון אלרתבה פי הדה אלחרכאת הכדא אן גהה כאן אגרץ אלאלאהי אן תתחרך אלחיות אליהא פאלי תלך אלגהה תתחרכת אלחיות ובחרכה אלחיות תתחרך אלאופנים עלי גהה אלתבע להא באלארתבאט לא באן אלאופנים תתחרך מן תלקא אנפסהא נחו אלחיות ונסק הדה אלרתבה וקאל על אשר יהיה שם הרוח ללכת ילכו שמה הרוח ללכת והאופנים ינשאו לעמתם כי רוח החיה באופנים5) וקד אעלמתך תרגמה יונתן בן עזיאל ע"אם קאל על אתר די הוא תמן רעוא למיזל וגו׳. פלמא תם מן וצף אלחיות צורתהא וחרכאתהא ודכר אלאופנים אלתי תחת אלחיות וארתבאטהא בהא ותחרכהא בחרכתהא אכד פי אדראך תאלת אדרכה ורגע לוצף אכר והו מא פוק אלחיות פקאל אן פוק אלארבע חיות רקיע6) ועלי אלרקיע דמות כסא ועלי אלכסא דמות כמראה אדם7) פהדא גמלה מא וצפה פי אלאדראך אלדי אדרכה אולא בנהר כבר:

1) יחזקאל א, יז. 2) שם, יט. 3) שם, כ. 4) שם, כא.
5) שם, כ. 6) שם, כב. 7) שם, כו.

פצל ג

למא דכר יחזקאל ע"אם מן צפה אלמרכבה מא וצף פי אול אלספר עאד לה דלך אלאדראך בעינה מרה תאניה ענד מא אסרי בה במראה הנבואה לירושלם פבין לנא אשיא לם תתבין אולא מן דלך אנה נקלנא מן לפט חיות ללפט כרובים ועלפנא אן אלחיות אלמדכורה אולא הם איצא מלאיכה אעני אלכרובים פקאל ובלכת הכרובים ילכו האופנים אצלם ובשאת הכרובים את כנפיהם לרום מעל הארץ לא יסבו האופנים גם הם מאצלם1) ואכד ארתבאט אלחרכתין כמא דכרנא תם קאל היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל בנהר כבר ואדע כי כרובים המה2) וכרר אלצור בעינהא ואלחרכאת בעינהא ובין אן אלחיות הם אלכרובים ואלכרובים הם אלחיות תם בין פי הדא אלוצף אלתאני מעני אכר והו אן אלאופנים הם אלגלגלים קאל לאופנים להם קורא הגלגל באזני3) תם בין מעני תאלתא פי אלאופנים פקאל פיהם כי המקום אשר יפנה הראש אחריו ילכו לא יסבו בלכתם4) פקד צרח אן חרכה אלאופנים אלקסריה אנמא הי תאבעה אל המקום אשר יפנה הראש אלדי בין אן דלך תאבע אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת תם זאד מעני ראבעא פי אלאופנים פקאל והאופנים מלאים עינים סביב לארבעתם אופניהם5) | ולם ידכר הדא אלמעני אולא תם קאל פי אלאופנים פי הדא אלאדראך אלאכיר בשרם וגביהם וידיהם וכנפיהם6) ולם ידכר ללאופנים אולא לא בשר ולא ידים ולא כנפים בל אנהא אגסאר פקט וצאר אכירא אלי אן קאל אנהא דאת לחם וידין ואגנחה ולכנה לם ידכר להא צורה בוגה תם בין איצא פי הדא אלאדראך אלתאני אן כל אופן ינסב לכרוב פקאל אופן אחד אצל הכרוב אחד ואופן אחד אצל הכרוב אחד7) תם בין איצא הנא אן אלארבע חיות הי חיה אחת לאלתזאק בעצהא בבעץ קאל

1) יחזקאל י, טז. 2) שם, כ. 3) שם, יג. 4) שם, יא.
5) שם, יב. 6) שם, יב. 7) שם, ט.

היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל בנהר כבר[1]
וכדלך איצא אלאופנים אנמא סמאהא אופן אחד בארץ[2] ואן
כאנת ארבעה אופנים כמא דכר לאתצאל בעצהא בבעץ וכונהא
כלהא דמות אחד לארבעתן[3] פהדא מא זאדנא מן אלביאן פי
5 צורה אלחיות ואלאופנים בהדא אלאדראך אלתאני:

פצל ד

ינבגי אן ננבהך עלי מעני מא דהב אליה יונתן בן עזיאל ע״אם
ודלך אנה למא ראי אתצריח בקולה לאופנים להם קורא
10 הגלגל באזני[4] קטע קטעא אן אלאופנים הם אלסמאואת פתרגם
כל אופן גלגלא וכל אופנים גלגליא ולא שך ענדי אנה ע״אם
ז, ב אנמא קוי ענדה הדא אלתאויל | קול יחזקאל ע״אם פי אלאופנים
אנהא כעין תרשיש[5] והדא לון מנסוב אלי אלסמא כמא הו משהור
פלמא וגד אלנץ וארא החיות והנה אופן אחד בארץ אלדי
15 ירל דלך בלא ריב אן אלאופנים בארץ צעב עליה דלך כחסב דלך
אלתאויל פטרד תאוילה ותאול קולה הנא ארץ אנה סטח אלסמא אלדי
דלך ארץ באלאצאפה למא פוק דלך אלסטח פתרגם אופן אחד
בארץ מלרע לרום שמיא פאפהם תאוילה כיף הו ואלדי יבדו לי
אן כאן אלדאעי להדא אלתאויל כונה ע״אם אעתקד אן גלגל אסם אול
20 ללסמא ויבדו לי אן ליס אלאמר אלא הכדא ודלך אן אלדחרגה אסמהא
גלגל וגלגלתיך מן הסלעים[6] ויגל את האבן[7] ומן אגל
דלך קיל וכגלגל לפני סופה[8] לתדחרגה ולדלך סמית גמגמה אראס
גלגלת לכונהא לתדויר ולכון כל כרה פהי סריעה אלדחרגה סמי כל
שי כרוי גלגל ולדלך סמית אלסמאואת גלגלים לאסתדארתהא אעני
25 לכונהא כרויה פיקולון גלגל הוא שחוזר[9] ויסמון איצא אלככרה
גלגל להדא אלמעני בעינה פקולה לאופנים להם קורא הגלגל
באזני ליעלמנא בשכלהא אד לם ידכר להא שכל ולא צורה אלא אנהא

1) יחזקאל י, כ. 2) שם א, טו. 3) שם, טז. 4) שם י, יג.
5) שם א, טז. 6) ירמיה נא, כה. 7) בראשית כט, י. 8) ישעיה יז, יג.
9) שבת קנא, ב.

גלגלים ואמא קולה פיהא כתרשיש פקד שרח דלך איצא פי אלוצף
אלתאני וקאל פי אלאופנים ומראה האופנים כעין אבן
תרשיש[1] ותרגם יונתן בן עזיאל ע״אם כעין אבן טבא וקד
עלמת אן בהדא אללפט בעינה תרגם אנקלוס כמעשה לבנת
ח, א הספיר[2] וקאל כעובד אבן טבא פלא פרק | בין קולה כעין אבן
תרשיש ובין קולה כמעשה לבנת הספיר פאפהם הדא ולא
תסתשנע כוני דכרת תאויל יונתן בן עזיאל ע״אם ותאולת כלאפה
פאנת תגד כתירא מן אלחכמים בל מן אלמפסרין יכאלפון תאוילה פי
בעץ אלפאט ופי מעאני כתירה מן מעאני אלנביאים פכיף לא יכון
10 דלך פי הדה אלגואמץ ואיצא פאני לא ארגח לך תאוילי כל אפהם תאוילה
כלה סמא נבהתך ואפהם תאוילי ואללה אעלם באי אלתאוילין הו אלמטאבק
למא אריד:

פצל ה

15 ממא ינבגי אן תתנבה עליה קולה מראות אלהים[3] ולם יקל מראה
בלפט אלפראד אלא מראות לאנהא אדראכאת כתירה מכתלפה
אלאנואע אעני תלתה אדראכאת אדראך אלאופנים ואדראך אלחיות
ואדראך אלאדם אלדי פוק אלחיות ופי כל אדראך מנהא קאל וארא
ודלך אן פי אדראך אלחיות קאל וארא והנה רוח סערה וגו׳[4]
20 ופי אדראך אלאופנים קאל וארא החיות והנה אופן אחד
בארץ[5] ופי אדראך אלאדם אלדי פוק אלחיות באלרתבה קאל וארא
כעין חשמל וגו׳ ממראה מתניו וגו׳[6] ולם יכרר לפט וארא
בוגה פי וצף אלמרכבה אלא פי הדה אלתלאת כראת וקד בינוא חכמי
משנה הדא אלמעני והם נבהוני עליה ודלך אנהם קאלוא אן אלאדראכין
ח, ב אלאולין אעני | אדראך אלחיות ואלאופנים פקט יגוז תעלימה ואלאדראך
אלתאלת אלדי הו אלחשמל ומא אתצל בדלך לא יעלם מנה גיר ראשי
הפרקים ורבנו הקדוש יעתקד אן אלתלתה אלאדראכאת כלהא
תסמי מעשה מרכבה והי אלתי לא יעלם מנהא גיר ראשי הפרקים

1) יחזקאל י, ט. 2) שמות כד, י. 3) יחזקאל א, א.
4) שם, ד. 5) שם, טו. 6) שם, כז.

ונצהם פי דלך הו הדא[1] עד היכן מעשה מרכבה ר׳ מאיר אומר עד וארא בתראח ר׳ יצחק אומר עד חשמל מן וארא עד חשמל מגמרינן אגמורי מכאן ואילך מוסרין לו ראשי הפרקים. איכא דאמרי מן וארא ועד חשמל מסרינן ראשי הפרקים מכאן ואילך אם היה חכם מבין מדעתו אין ואי לא לא. פקד באן לך מן נצוצהם אנהא אדראכאת מכתלפה ואלתנביה עליהא וארא וארא וארא ואנהא מראתב ואן אלאדראך אלאכיר מנהא והו מקול ענה וארא כעין חשמל[2] אעני צורה אלרגל אלמבעץ אלדי קיל פיה ממראח מתניו ולמעלה וממראה מתניו ולמטה הו אכר אלאדראכאת ואעלאהא ואלאכתלאף איצא בין אלחכמים הל יגוז אן ישאר פי תעלימה בשי אעני במסורת ראשי הפרקים או לא יגוז בוגה אן ישאר פי תעלים הדא אדראך אלתאלת ולו בראשי הפרקים כל מן הו חכם יבין מדעתו וכדלך איצא אלאכתלאף בין אלחכמים כמא תרי פי אלאדראכין אלאולין איצא אעני אלחיות ואלאופנים הל יגוז תעלים מעאני דלך בתצריח או לא יגוז אלא באשארה ואלגאז בראשי הפרקים וינבגי אן תתנבה איצא עלי תרתיב הדה אלאדראכאת | אלתלתה ודלך אנה קדם אדראך אלחיות לאנהא אקדם באלשרף ואלסבביה כמא דכר כי רוח החיה באופנים[3] ובניד דלך איצא ובעד אלאופנים אלאדראך אלתאלת אלדי הו אעלי רתבה מן אלחיות כמא כאן ועלה דלך אן אלאדראכין מתקדמאן פי אלעלם צרורה ללאדראך אלתאלת פבהמא יסתדל עליה:

פצל ו

אעלם אן הדא אלמעני אלגליל אלעטים אלדי אכד יחזקאל ע״אם אן יעלמנא בה מן וצף אלמרכבה באלתחריך אלנבוי אלדי חרכה לאעלאמנא בה הו אלמעני בעינה אלדי אעלמנא בה ישעיה ע״אם בתגמיל לא יחתאג אלי הדא אלתפציל והו קולה ואראה את אדני יושב על כסא רם ונשא ושוליו מלאים את ההיכל

1) חגיגה יג, א. 2) יחזקאל א, כז. 3) שם שם, כ.

שרפים עומדים וגו׳[1] קד בינוא לנא אלחכמים דלך כלה ונבהונא עלי הדא אלבאב וקאלוא אן אלאדראך אלדי אדרכה יחזקאל הו בעינה אלאדראך אלדי אדרכה ישעיה ומתלוא פי דלך מתאלא ברגלין ראיא אלסלטאן חין רכובה אחדהמא מן אהל אלחאצרה ואלתאני מן אהל אלבאדיה פאלדי מן אהל אלחאצרה לעלמה באן אהל אלבלד עאלמון בהיאה רכוב אלסלטאן לם יצף היאה רכובה כל קאל דאית אלסלטאן פקט ואלאכר לכונה יריד יצף לאהל אלבאדיה | אלדין לא עלם להם בשי מן היאתה פצל להם כיף היאה רכובה וצפה אגנאדה ומתצרפיה ואלדין ינפדון אואמרה ופי הדא אלקדר מן אלתנביה פואיר עטימה גדא והו קולהם פי חגיגה[2] כל מה שראה יחזקאל ראה ישעיה ישעיה דומה לבן כרך שראה את המלך יחזקאל דומה לבן כפר שראה את המלך והדא אלנץ ימכן אן יתאול לקאילה מא דכרתה אולא והו אן ישעיה לם יכן אהל עצרה מחתאגין ליבין להם דלך אלתפציל בל כפאהם קולה ואראה את אדני וגו׳ ובני הגולה כאנוא מחתאגין להדא אלתפציל וימכן אן יכון הדא אלקאיל אעתקד אן ישעיה אכמל מן יחזקאל ואן הדא אלאדראך אלדי אנדהש לה יחזקאל ואסתהולה כאן ענד ישעיה מעלומא עלמא לא יקתצי אלאכבאר בה באגראב לכונה אמרא מעלומא ענד אלכאמלין:

פצל ז

מן גמלה מא ינבגי אלבחת ענה תקייד אדראך אלמרכבה באלסנה ואלשהר ואליום ותקייד אלמוצע פהדא ממא ינבגי אן יטלב לה מעני ולא יטן אנה אמר לא מעני פיה. וממא ינבגי תאמלה והו מפתאח אלגמיע קולה נפתחו השמים[3] והדא שי כתר פי כלאם אלאנביא אעני דכר אסתעארה אלאנפתאח ואנפתאח אלאבואב איצא פתחו שערים[4] ודלתי שמים פתח[5] ושאו פתחי עולם[6] פתחו לי | שערי צדק[7] ומן הדא כתיר. וממא יגב אן תתנבה עליה כון הדא אלוצף כלה ואן כאן במראה הנבואה בלא שך כמא קיל ותהי עליו שם יד

1) ישעיה ו, א ב. 2) חגיגה יג, ב. 3) יחזקאל א, א.
4) ישעיה כו, ב. 5) תהלים עח, כג. 6) שם כד, ט. 7) שם קיח, יט.

י״י 1) לכנה מע דׄלך תג׳רׄת אלעבארה̈ ען אג׳זא הׄדא אלוצף תג׳רׄדא עטׄימא ג׳דא ודׄלך אנה למא דׄכר אלחיות קאל דמות ארבע חיות 2) ולם יקל ארבע חיות פקט וכדׄלך קאל ודמות על ראשי החיה רקיע 3) וכדׄלך קאל כמראה אבן ספיר דמות כסא 4) וכדׄלך קאל דמות כמראה אדם 5) כל הדׄה קאל פיהא דמות אמא אלאופנים פאנה לם יקל פיהא דמות אופן ולא דמות אופנים כונה אלא אכׄבארא מטלקא בצורה̈ וג׳ודיה̈ עלי מא הי עליה ולא יגלטך קולה דמות אחד לארבעתן 6) לאן ליס דׄלך פי הדׄא אלנסק ולא בחסב אלמעני אלמשאר אליה וג׳א פי אלאדראך אלאכׄיר אכׄד הדׄא אלמעני ובינה ודׄכר אלרקיע מטלקא למא בדא בדׄכרה ופצלה וקאל ואראה והנה אל הרקיע אשר על ראש הכרובים כאבן ספיר כמראה דמות כסא נראה עליהם 7) אטלק אלקול הנא פי אלרקיע ולם יקל דמות רקיע כמא כאן ענד אצׄאפתה לראשי דמות החיות אמא אלכסא פקאל דמות כסא נראה עליהם דלילא עלי תקדם אדראך אלרקיע אולא ובעד דׄלך נראה לו עליו דמות כסא פאפהם דׄלך. וממא יג׳ב אן תתנבה עליה כונה וצף פי אלאדראך אלאול אן אלחיות דׄאת אג׳נחה̈ וידי אדם מעא ופי הדׄא אלאדראך אלת׳אני אלדׄי בין פיה אן אלחיות הי כרובים אדרך אולא אג׳נחתהא | פקט ובעד דׄלך חדׄת׳ת להא ידי אדם פי אדראכה קאל וירא לכרובים תבנית יד אדם תחת כנפיהם 8) קולה תבנית מת׳ל קולה דמות ורתבה̈ דׄלך תחת כנפיהם פאפהם הדׄא. תאמל כיף צרח בקולה אופנים לעמתם 9) ואן כאן לם יצפהא בצורה̈. קאל איצׄא כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם כן מראה הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד י״י 10) מאדה̈ אלקשת אלמוצופה̈ וחקיקתהא ומאהיתהא מעלומה̈ והדׄא אגרב מא ימכן אן יכון פי אלתשביה ואלתמת׳יל והדׄא בלא שך בקוה̈ נבויה̈ פאפהם דׄלך. וממא יג׳ב אן תתנבה עליה תבעיצׄה דמות אדם שעל הכסא ואעלאה כעין חשמל ואספלה כמראה אש. והדׄה לפטׄה̈ חשמל בינוא

1) יחזקאל א, ג. 2) שם, ה. 3) שם, כב. 4) שם, כו. 5) שם.
6) שם, טז. 7) שם י, א. 8) שם, ח. 9) שם, יט. 10) שם א, כח.

אנהא מרכבה̈ מן מענײן חש מל 1) יעני אלסרעה̈ והו דליל חש ואלקטע והו דליל מל אלקצר אג׳תמאע מענײן מתבאינין באעתבאר ג׳התין עלו וספל עלי טריק אלתשביה וקד נבהונא תנביהא ת׳אניא וקאלוא אנה משתק מן אלכלאם ואלסכות קאלוא פעמים חשות פעמים ממללות אשתקוא אלסכות מן החשיתי מעולם 2) תנביהא עלי אלמעניין בכלאם דון צות ולא שך אן קולהם פעמים חשות פעמים ממללות אנמא הו ען שי מכׄלוק פארי כיף צרחוא לנא אן הדׄה דמות אדם שעל הכסא אלמבעצׄ ליס דׄלך מת׳אלא ענה תעאלי ען כל תרכיב בל מת׳אלא ען שי מכׄלוק והכׄדא קאל אלנביא הוא מראה דמות כבוד י״י 3) וכבוד י״י ליס הו י״י כמא בינא מראת פכל | מא מת׳ל פי הדׄה אלאדראכאת כלהא אנמא הו כבוד י״י אעני אלמרכבה לא אלרוכב אדׄ לא יומת׳ל תעאלי פאפהם הדׄא. פקד אעטינאך איצׄא פי הדׄא אלפצל מן ראשי הפרקים מא אדׄא צׄממת תלך אלראשים ג׳את מנהא ג׳מלה̈ מפידה̈ פי הדׄא אלגרצׄ ואדׄא תאמלת כל מא קלנאה פי פצול הדׄה אלמקאלה̈ אלי הדׄא אלפצל תבין לך מן הדׄא אלמעני אכת׳רה או כלה אלא ג׳זאיאת יסירה̈ ותכרירׄאת קול יכׄפי אמרהא ולעל ענד אלתאמל אלבליג ינכשף דׄלך ולא יכׄפי מנה שי ולא תתעלק אמאלך באנך תסמע מני בעד הדׄא אלפצל ולו כלמה̈ ואחדה̈ פי הדׄא אלמעני לא בתצריח ולא בתלויח לאנה קד קיל פי דׄלך כל מא ימכן קולה בל קד תקחמת כת׳ירא פלנאכׄדׄ פי מעאני אכׄרי מן ג׳מלה̈ אלמעאני אלתי אומל אן אבינהא פי הדׄה אלמקאלה̈ :

פצל ח

כל אלאג׳סאם אלכאינה̈ אלפאסדה̈ אנמא ילחקהא אלפסאד מן ג׳הה̈ מאדתהא לא גיר אמא מן ג׳הה̈ אלצורה̈ ובאעתבאר דׄאת אלצורה̈ פלא ילחקהא פסאד בל הי באקיה̈ אלא תרי אן אלצור אלנועיה̈ כלהא דאימה̈ באקיה̈ ואנמא לחק אלפסאד ללצורה̈ באלערצׄ אעני למקארנתהא אלמאדה̈ וטביעה̈ אלמאדה̈ וחקיקתהא אנהא אבדא לא | תנפך מן מקארנה̈ אלעדם פלדׄלך לא תת׳בת פיהא צורה̈ בל תכׄלע צורה̈ ותלבס אכׄרי דאימא.

1) חגיגה יג, א ב. 2) ישעיה מב, יד. 3) יחזקאל א, כח.

ומא אגדב קול שלמה בחכמתה פי תשביהה אלמארה באשת איש
זונה לאן לא תוגד מארה דון צורה כוגה פהי אשת איש דאימא
לא תנפך מן איש ולא תוגד פנויה אבדא ומע כונהא אשת איש
פלא תברח טאלבה רגל אכר תסתבדל בה בעלהא ותכדעה ותגרבה בכל
וגה אלי אן ינאל מנהא מא כאן ינאל בעלהא והדה חאל אלמארה ודלך
אן אי צורה כאנת פיהא פתלך אלצורה תהייהא לקבול צורה אכרי ולא
תזאל פי אלחרכה לכלע הדה אלצורה אלחאצלה ותחציל אכרי והי דאיבה
בעינהא בעד חצול אלצורה אלאכרי פקד באן אן כל תלאף ופסאד או נקץ
אנמא הו מן אגל אלמארה וביאן דלך פי אלאנסאן מתלא אן תשויה
צורתה וכרוג אעצאיה ען טביעתהא וכדלך צעף אפעאלה כלהא או
בטלאנהא או אצטראבהא לא פרק אן יכון דלך כלה פי אצל אלגבלה או
טאריא עליה אנמא דלך כלה תאבע למאדתה אלפאסדה לא לצורתה וכדלך
כל חיואן אנמא ימות וימרץ מן אגל מאדתה לא מן אגל צורתה וגמיע
מעאצי אלאנסאן וכטאיאה כלהא אנמא הי תאבעה למאדתה לא לצורתה
ופצאילה כלהא אנמא הי תאבעה לצורתה מתאל דלך אן אדראך אלאנסאן
באריה ותצורה כל מעקול ותדבירה לשהותה וגצבה ופכרתה פי מא ינבגי
יב, א אן יותי ומא ינבגי אן יגתנב כל דלך תאבע לצורתה אמא | אכלה ושרבה
ונכאחה ושרהה פי דלך וכדלך גצבה וכל כלק סא יוגד לה פאן דלך
כלה תאבע למאדתה פלמא תבין אן אלאמר כדלך ולם ימכן במקתצי
אלחכמה אלאלאהיה אן תוגד מארה דון צורה ולא אן תוגד צורה מן הדה
אלצור דון מארה ולזם ארתבאט הדה אלצורה אלאנסאניה אלשריפה גדא
אלתי קד בינא אנהא צלם אלהים ודמותו בהדה אלמארה אלתראביה
אלכדרה אלמטלמה אלדאעיה לה לכל נקץ ופסאד געל להא אעני ללצורה
אלאנסאניה קדרה עלי אלמארה ואסתילא וחכמא וסלטאנא חתי תקהרהא
ותרדע דואעיהא ותרדהא עלי אקום מא ימכן ואעדלה. ומן הנא תקססת
מראתב אלאדמיין פמן אלנאס אלאשכאץ אלדין רומהם דאימא איתאר
אלאשרף וטלב אלבקא אלדאים עלי מקתצי צורתה אלשריפה פלא יפכר
אלא פי תצור מעקול ואדראך ראי צחיח פי כל שי ואתצאל באלעקל
אלאלאהי אלפאיץ עליה אלדי מנה וגדת תלך אלצורה וכלמא דעתה דואעי
אלמארה לקדארתהא ועארהא אלמשהור תאלם למא נשב פיה ואסתחי

וכגל ממא אבתלי בה וראם אלתקליל מן דלך בגהדה ואלתחפט מנה
בכל וגה כאנסאן סכט עליה אלסלטאן ואמרה באן ינקל זבלא מן מוצע
למוצע אהאנה לה פאן דלך אלאנסאן ירום גהדה אן יתסתר פי חאל תלך
אלאהאנה ועסי אן ינקל שיא יסירא למוצע קריב לעלה לא יתמרת לה
יב, ב יד ולא תוב ולא יראה | אכר הכדא יפעל באחראר אמא אלעבד פיסר
בדלך וירי אנה לם יכלף כביר משקה ויתמי כגמלה גסדה פי דלך ויבכל
ואלוסך וילטך וגהה וידיה וינקל פי אלאשהאר והו יצחך ויפרח ויצפק
בידיה והכדא אחואל אלנאס פאן מן אלנאס אשכאץ כמא קלנא כל דואעי
אלמארה ענדהם עאר וקביח ונקאיץ לזמת צרורה ובכאצה אלחאסה
אללאמסה אלתי הי עאר עלינא כמא דכר ארסטו אלתי בחסבהא נשתהי
אלאכל ואלשרב ואלנכאח פאנה ינבגי אלתקליל מן דלך מא אמכן ואלתסתר
בה ואלתאלם לפעלה ואן לא יוקע פי דלך כלאם ולא יבסט קול ולא
יגתמע להדה אלאשיא בל יכון אלאנסאן חאכמא עלי הדה אלדואעי כלהא
מקצרא פיהא גהדה ולא יתנאול מנהא אלא מא לא בד מנה ויגעל גאיתה
גאיה אלאנסאן מן חית הו אנסאן והו תצור אלמעקולאת לא גיר אלתי
אגלהא ואשרפהא אדראך אלאלאה ואלמלאיכה וסאיר אפעאלה חסב
אלמקדרה והאולא אלאשכאץ הם אלדין מע אללה לא יברחון והם אלדין
קיל להם אלהים אתם ובני עליון כלכם[1] והדא הו אלמטלוב
מן אלאנסאן אעני אן הדה הי גאיתה ואמא אלאכרון אלמחגובון ען אללה
והם זמרה אלגאהליה פבעכס הדא עטלוא כל פכר ורויה פי מעקול וגעלוא
גאיתהם תלך אלחאסה אלתי הי עארנא אלאכבר אעני חאסה אללמס
פלא פכר להם ולא רויה אלא פי אכל ונכאח לא גיר כמא בין פי |
יג, א אלאשקיא פי אנהמאכהם פי אלאכל ואלשרב ואלנכאח קאל וגם אלה
ביין שגו ובשכר תעו וגו' וקאל כי כל שלחנות מלאו
קיא צואה בלי מקום[2] וקאל ונשים משלו בו[3] עכס מא
טלב בהם פי אול אלכלקה ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך[4]
ווצף שרה שרההם איצא וקאל איש אל אשת רעהו יצהלו[5]
וקאל כי כלם מנאפים וגו'[6] ולהדא אעני געל שלמה משלי

1) תהלים פב, ו. 2) ישעיה כח, ז ח. 3) שם ג, יב.
4) בראשית ג, טז. 5 ירמיה ה, ח. 6) שם ט, א.

כלה ללנהי ען זנא ואלשרב למסכר אד̇ האד̇אן פיהמא אנהמאך למסכות
עליהם אלמבעדין מן אללה אלד̇ין קיל פיהם כי לוא לוי המה 1)
וקיל שלח מעל פני ויצאו 2). ואמא קולה אשת חיל מי
ימצא 3) וד̇לך אלמת̇ל כלה פהו בין לאנה אד̇א את̇פק לשכץ מא מאדה
5 ג̇יד̇ה מתאת̇יה גיר גאלבה לה ולא מפסדה לנט̇אמה פאנהא מוהבה לאהיה
ובאלג̇מלה אלמאדה אלמתאת̇יה יסהל קודהא כמא ד̇כרנא ואן כאנת גיר
מתאת̇יה פאנה לא ימתנע עלי אלמרתאץ רדעהא ולד̇לך אד̇ב שלמה
בתלך אלאד̇אב כלהא הו וגירה ואואמר אלשריעה ונואהיהא אנמא הי
לרדע דואעי אלמאדה כלהא פינבגי למן את̇ר אן יכון אנסאנא חקיקה לא
10 בהימה פי שכל אנסאן ותכ̇טיטה אן יג̇על וכדה פי אסתנקאץ כל דואעי
אלמאדה מן אכל ושרב ונכאח וגצ̇ב וסאיר אלכ̇לק אלתאבעה ללשהוה
ואלגצ̇ב ויסתחי מנהא ויג̇על להא מראתב פי נפסה אמא מא לא בד מנה
כאלאכל ואלשרב פיקתצר מנה עלי אלאנפע ובחסב חאג̇ה אלאג̇תד̇א לא
יג, ב בחסב | אללד̇ה ויקצר אלכלאם פיה איצ̇א ואלאג̇תמאע עליה קד עלמת
15 כראהתהם לסעודת שאינה של מצוה 4) ואן לפצ̇לא מת̇ל פינחס
בן יאיר מא אכל קט ענד אחד וראס רבנו הקדוש אן יאכל ענדה
פלם יפעל 5) ואמא אלשראב פחכמה חכם אלטעאם פי אלקצד ואמא
אלאג̇תמאע לשרב אלמסכר פליכ̇ן ענדך אשד̇ עאר̇א מן אג̇תמאע אקואם
עראיא מכשופי אלעוראת יתג̇וטון נהאר̇א פי מג̇לס ואחד וביאן ד̇לך אן
20 אלתג̇וט אמר צ̇רורי לים ללאנסאן פי דפעה חילה ואלסכר מן פעל אלרג̇ל
אלרדי באכ̇תיארה ואסתקבאת כשף אלעורה משהור לא מעקול ואפסאד
אלעקל ואלג̇סם מג̇תנב באלעקל פלד̇לך ינבגי למן את̇ר אן יכון אנסאנא
אן יג̇תנב הד̇א ולא יוקע פיה כלאמא ואמא אלנכאח פלא אחתאג̇ אן
אקול פי ד̇לך זאידא עלי מא קלתה פי שרח אבות 6) ממא ג̇א פי שריעתנא
25 אלחכימה אלטאהרה מן כראהה ד̇לך ותחרים ד̇כרה או אלתחדית̇ פיה בוג̇ה
ולא בסבב וקד עלמת קולהם אן אלישע ע״אם אנמא תסמי קדוש
לאצ̇ראבה ען אלפכרה פי ד̇לך חתי אנה לם יחתלם 7) וקד עלמת קולהם
ען יעקב עליה אלסלאם אנה לא יצאה ממנו שכבת זרע

1) ירמיה ה, י. 2) שם טו, א. 3) משלי לא, י. 4) פסחים מט, א.
5) חולין ז, א ב. 6) פרק א משנה ה. 7) ויקרא רבה פרשה כד; ברכות י, ב.

קודם ראובן 1) הד̇ה כלהא אמור מנקולה פי אלמלה לתכסבהם אכ̇לאק
אלאנסאני קד עלמת קולהם הרהורי עבירה קשין מעבירה 2)
ולי פי ביאן ד̇לך תפסיר מסתגרב ג̇דא וד̇לך אן אלאנסאן אד̇א אתי מעציה
יד, א פהו אנמא עצי מן חית̇ אלאערא̇ץ אלתאבעה למאדתה כמא | בינת אעני
5 אנה עצי בבהימיתה אמא אלפכרה פהי מן כואץ אלאנסאן אלתאבעה
לצורתה פאד̇א אג̇אל פכרתה פי אלמעציה פקד עצי באשרף ג̇זאיה וליס
את̇ם מן תעדי ואסתכ̇דם עבדא ג̇אהלא כאת̇ם מן אסתכ̇דם חרא̇ פאצ̇לא
פאן הד̇ה אלצורה אלאנסאניה וג̇מיע כואצהא אלתאבעה להא לא ינבגי
אן תצרף אלא פי מא אהלת לה ללאתצאל באלאעלי לא ללאנחטאט
10 ללרדך אלאספל וקד עלמת עט̇ם אלתחרים אלד̇י ג̇א ענדנא פי נבלות
הפה 3) וד̇לך איצ̇א לאזם אד̇ הד̇א אלנטק באללסאן הו מן כואץ לאנסאן
ונעמה אנעם בהא עליה ומיז בהא כמא קאל מי שם פה לאדם 4)
וקאל אלנביא אדני אלהים נתן לי לשון למודים 5) פלא
ינבגי אן תצרף הד̇ה אלנעמה אלתי והבת לנא ללכמאל לנתעלם ונעלם
15 פי אנקץ אלנקאיץ ופי אלעאר אלתאם חתי יקאל כל מא תקולה לגוים
אלג̇הלה אלפאסקון פי אשעארהם ואכ̇בארהם אללאיקה בהם לא במן קיל
להם ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש 6) וכל מן
צרף פכרתה או כלאמה פי שי מן אכ̇באר תלך אלחאסה אלתי הי עאר
עלינא חתי יפכר פי שראב או נכאח באכת̇ר מן אלמחתאג̇ אליה או יקול
20 פי ד̇לך אשעארא פקד אכ̇ד̇ אלנעמה אלתי אנעם בהא עליה וצרפהא
ואסתעאן בהא עלי עציאן אלמנעם ומכ̇אלפה אואמרה פיכון כמן קיל פיהם
וכסף הרביתי לה וזהב עשו לבעל 7). ולי איצ̇א תעליל פי
יד, ב תסמיה לגתנא הד̇ה לשון הקדש פלא יט̇ן אן ד̇לך | לגו מנא או גלט
כל ד̇לך חקיקה וד̇לך אן הד̇ה אללגה אלמקדסה לם יוצ̇ע פיהא אסם
25 בוג̇ה לאלה אלנכאח לא מן אלרג̇אל ולא מן אלנסא ולא לנפס אלפעל
אלמוג̇ב ללתנאסל ולא ללמני ולא ללבול ולא ללגאיט הד̇ה אלאשיא כלהא
לם יוצ̇ע להא מת̇אל אול בוג̇ה פי אללגה אלעבראניה אלא יעבר ענהא

1) בראשית רבה פרשה צח וצט. 2) יומא כט, א. 3) למשל כתובות
ח, ב; שבת לג, א. 4) שמות ד, יא. 5) ישעיה נ, ד. 6) שמות
יט, ו. 7) הושע ב, י.

באסמא מסתעארה ובאשאראת כאן אלקצד בדלך אן הדה אלאשיא מא ינבגי דכרהא פתגעל להא אסמא כל הי אמור מסכות ענהא ואדא דעת אלצרורה לדכרהא יחתאל לדלך בכנאיאת מן אלפאט אכרי כמא אנה אדא דעת אלצרורה לאפעאלהא יתסתר פי דלך גאיה אלגהד אמא אלאלה מן אלרגאל פקאלוא גיד והו אסם עלי גהה אלשבה לאנהם קאלוא וגיד ברזל ערפך[1] וקאלוא איצא שפכה[2] מן פעלה ואלאלה מן אלמראה קבתה[3] וקבה אסם אלמעדה אמא רחם פהו אסם אלעצו מן אלאחשא אלדי יתכון פיה אלגנין ואסם אלגאיט צואה משתק מן יצא ואסם אלבול מימי רגלים ואסם אלמני שכבת זרע ונפס אלפעל אלמוגב ללתנאסל לא אסם לה אצלא וכנון ען דלך ישכב או יבעל או יקח או יגלה ערוה הדא לא גיר ולא יגלטך ישגל ותטנה אסם אלפעל לים כדלך לאן שגל אסם אלגאריה אלמעדה ללנכאח פקט נצבה שגל לימינך[4] וקולה ישגלנה[5] עלי אלמכתוב מענאה יתכדהא גאריה להדא אלמעני. (טו, א) וקד כרגנא פי מעטם אלפצל ען גרץ אלמקאלה | אלי אמור כלקיה ודיניה איצא לכנהא ואן לם תכן כלהא מן גרץ אלמקאלה פנסק אלכלאם דעא לדלך:

פצל ט

אלמאדה חגאב עטים ען אדראך אלמפארק עלי מא הו עליה ולו כאנת אשרף מאדה ואצפאהא אעני ולו מאדה אלאפלאך פנאהיך הדה אלמאדה אלמטלמה אלכדרה אלתי הי מאדתנא פלדלך כלמא ראם עקלנא אדראך אלאלאה או אחד אלעקול וגד אלחגאב אלעטים חאילא בינה ובין דלך ואלי הדא הי אלאשארה פי גמיע כתב אלאנביא כאן נחן מחגובון ען אללה והו מסתור ענא בגמאם או בטלאם או בצבאב או בסחאב ונחו תלך אלאשארה לכוננא מקצרין ען אדראכה מן אגל אלמאדה והדא הו אלקצד בקולה ענן וערפל סביביו[6] תנביהא עלי כון אלמאנע כדורה גוהרנא לא אנה תעאלי גסם אחאט בה צבאב או סחאב או גמאם פמנע מן רויתה עלי מא יעטי טאהר אלפאט אלמתל וקד תכרר

1) ישעיה מח, ד. 2) דברים כג, ב. 3) במדבר כה, ח.
4) תהלים מה, י. 5) דברים כח, ל. 6) תהלים צז, ב.

הדא אלמתל איצא קאל ישת חשך סתרו[1] וכדלך תגליה תעאלי בעב הענן[2] וחשך ענן וערפל[3] אנמא כאן דלך איצא ליסתדל מנה עלי הדא אלמעני לאן כל שי ידרך פי מראה הנבואה אנמא הו מתל למעני מא ודלך אלמשהד אלעטים ואן כאן אעטם מן כל מראה נבואה ואכרגא ען כל קיאס לכן לם יכן דלך | ללא מעני אעני תגליה (טו, ב) תעאלי בעב הענן כל ללתנביה אן אדראך חקיקתה ממתנע עלינא מן אגל אלמאדה אלמטלמה אלמחיטה בנא לא בה תעאלי אד הו תעאלי לא גסם ומעלום איצא ומשהור פי אלמלה אן יום מעמד הר סיני כאן יום גים וצבאב ומטר יסיר קאל י״י בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה גם שמים נטפו גם עבים נטפו מים[4] פיכון איצא הו אלקצד בקולה חשך ענן וערפל לא אנה תעאלי אחאט בה אלחשך אד הו תעאלי לא טלאם ענדה אלא אלצו אלבאהר אלדאים אלדי מן פיצה אצא כל מטלם כמא קיל פי אלאמתאל אלנבויה והארץ האירה מכבודו[5]:

פצל י

האולא אלמתכלמון כמא אעלמתך לא יתכילון אלעדם גיר אלעדם אלמטלק אמא אעדאם אלמלכאת כלהא פלא יטנונהא אעדאמא בל יטנון אן כל עדם ומלכה חכמהא חכם אלצדין כאלעטי ואלבצר ואלמות ואלחיאה פאן דלך ענדהם במנזלה אלחאר ואלבארד ולדלך יטלקון אלקול ויקולון אן אלעדם לא יפתקר לפאעל ואנמא אלפעל הו אלדי יסתדעי פאעלא ולא בר והדא צחיח בוגה מא ומע כונהם הם יקולון אן אלעדם לא יחתאג לפאעל יקולון עלי אצלהם אן אללה יעמי ויצם ויסכן אלמתחרך | (טז, א) אד הדה אלאעדאם ענדהם מעאני מוגודה פינבגי אן נעלמך בראינא נחן פי דלך עלי מא יקתציה אלנטר אלפלספי ודלך אנך קד עלמת אן מזיל אלעאיק הו אלמחרך בוגה מא כמן אזאל עמודא מן תחת כשבה פסקטת בתקלהא אלטביעי פאנא נקול אן דלך אלמזיל ללעמוד חרך אלכשבה קד דכר דלך פי אלסמאע ובהדא אלנחו איצא נקול פי אלדי אזאל מלכה מא

1) תהלים יח, יב. 2) שמות יט, ט. 3) דברים ד, יא.
4) שופטים ה, ד. 5) יחזקאל מג, ב.

אנה צנע ד̇לך אלעדם ואן כאן אלעדם ליס הו שיא מוג̇ודא פכמא נקול פי מן אטפא סראג̇א באלליל אנה אחדת̇ אלט̇לאם כד̇לך נקול פי מן אפסד אלבצר אנה קד פעל אלעמי ואן כאן אלט̇לאם ואלעמי אעדאמא וליסת תפתקר לפאעל וכחסב הד̇א אלתאויל יתבין קול ישעיה יוצר אור ובורא חשך עשה שלום ובורא רע[1]) אד̇ אלחשך ואלרע אעדאם ותאמל כיף לם יקל עושה חשך ולא קאל עושה רע לאנהא ליסת אמורא מוג̇ודה̈ פתתעלק בהא אלעשיה ואנמא אטלק עליהמא בורא לאן הד̇ה כלמה̈ להא תעלק באלעדם פי אללסאן אלעבראני כמא קאל בראשית ברא אלהים וגו׳ וד̇לך מן עדם ואלונה פי נסבה̈ אלעדם לפעל אלפאעל הו עלי הד̇א אלוג̇ה אלד̇י ד̇כרנא ועלי הד̇א אלנחו איצ̇א תפהם קולה מי שם פה לאדם או מי ישום אלם או חרש או פקח או עור[2]) וימכן פי הד̇א תאויל אכ̇ר והו אן יקאל מן הו אלד̇י כ̇לק אלאנסאן מתכלמא או יכ̇לקה עאדם אלכלאם מענאה איג̇אד מאדה̈ גיר קאבלה̈ | לתלך אלמלכה̈ אי מלכה̈ כאנת פאן אלד̇י יוג̇ד מאדה̈ מא גיר קאבלה̈ למלכה̈ מן אלמלכאת יקאל ענה אנה פעל ד̇לך אלעדם כמא יקאל פי מן כאן קאדרא עלי כ̇לאץ שכ̇ץ מן אלהלאך פנכל ענה ולם יכ̇לצה אנה קד קתלה פקד תבין לך אנה עלי כל ראי לא יתעלק פעל אלפאעל בעדם בוג̇ה ואנמא יקאל אנה פעל אלעדם באלערץ̇ כמא בינא ואמא אלשי אלד̇י יפעלה אלפאעל באלד̇את פהו שי מוג̇וד צ̇רורה̈ אי פאעל כאן ואנמא יתעלק פעלה במוג̇וד. ובעד הד̇ה אלתוטיה̈ פלתתד̇כר מא קד תברהן מן כון אלשרור אנמא הי שרור באצ̇אפה̈ אלי שי מא ואן כל מא הו שר פי חק מוג̇וד מן אלמוג̇ודאת פאן ד̇לך אלשר הו עדם ד̇לך אלשי או עדם חאלה̈ צאלחה̈ מן חאלאתה ולד̇לך תטלק אלקציה̈ ויקאל אלשרור כלהא אעדאם מת̇אל ד̇לך פי אלאנסאן פאן מותה שר והו עדמה וכד̇לך מרצ̇ה או פקרה או ג̇הלה שרור פי חקה וכלהא אעדאם מלכאת ואד̇א תתבעת ג̇זאיאת הד̇ה אלקציה̈ אלכליה̈ וג̇דתהא לא תכד̇ב אצלא אלא ענד מן לא יפרק בין אלעדם ואלמלכה̈ ובין אלצ̇דין או מן לא יערף טבאיע אלאמור כלהא כמן לא יערף אן אלצחה̈ עלי אלעמום הי אעתדאל מא ואן ד̇לך מן באב אלמצ̇אף ואן עדם תלך אלנסבה̈ הו אלמרץ̇

1) ישעיה מה, ז. 2) שמות ד, יא.

עלי אלעמום ואלמות עדם אלצורה̈ פי חק כל חי וכד̇לך כל מא יפסד מן סאיר אלמוג̇ודאת אנמא פסאדה עדם צורתה. ובעד הד̇ה אלמקדמאת | יעלם יקינא אן אללה עז וג̇ל לא יטלק עליה אנה יפעל שרא באלד̇את בוג̇ה אעני אנה תעאלי יקצד קצדא אוליא אן יפעל אלשר הד̇א לא יצח בל אפעאלה כלהא תעאלי כ̇יר מחץ̇ לאנה לא יפעל אלא וג̇ודא וכל וג̇וד כ̇יר ואלשרור כלהא אעדאם לא יתעלק בהא פעל אלא באלג̇הה̈ אלתי בינא בכונה אוג̇ד אלמאדה̈ עלי הד̇ה אלטביעה̈ אלתי הי עליהא והי כונהא מקארנה̈ אלעדם אבדא כמא קד עלם פלד̇לך הי אלסבב פי כל פסאד וכל שר ולד̇לך כל מא לם יוג̇ד לה אללה הד̇ה אלמאדה̈ לא יפסד ולא ילחקה שר מן אלשרור פתכון חקיקה̈ פעל אללה כלה כ̇ירא אד̇ הו וג̇וד ולד̇לך נץ אלכתאב אלד̇י אצ̇א ט̇למאת אלעאלם וקאל וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד[1]) וחתי וג̇וד הד̇ה אלמאדה̈ אלספליה̈ בחסב מא הי עליה מן מקארנה̈ אלעדם אלמוג̇ב ללמות ואלשרור כלהא כל ד̇לך איצ̇א טוב לדואם אלכון ואסתמראר אלוג̇וד באלתעאקב ולד̇לך שרח ר׳ מאיר והנה טוב מאד והנה טוב מות[2]) ללמעני אלד̇י נבהנא עליה פתד̇כר מא קלתה לך פי הד̇א אלפצל ואפהמה יבין לך כל מא קאלתה אלאנביא ואלחכמים מן אן אלכ̇יר כלה מן פעל אלאלאה באלד̇את ונץ בראשית רבה אין דבר רע יורד מלמעלה[3]) :|

פצל יא

הד̇ה אלשרור אלעט̇ימה̈ אלואקעה̈ בין אשכ̇אץ אלאנסאן מן בעצ̇הם לבעץ̇ בחסב אלאגראץ̇ ואלשהואת ואלארא ואלאעתקאדאת כלהא איצ̇א תאבעה̈ לעדם לאנהא כלהא לאזמה̈ ען אלג̇הל אעני ען עדם אלעלם כמא אן אלאעמי לפקדה אלבצר לא יזאל עאת̇רא מג̇רוחא ג̇ארחא לגירה איצ̇א לכונה ליס ענדה מן יהדיה אלטריק כד̇לך פרק אלנאס כל שכ̇ץ עלי קדר ג̇הלה יפעל בנפסה ובגירה שרורא עט̇ימה̈ פי חק אשכ̇אץ אלנוע ולו כאן ת̇ם עלם אלד̇י נסבתה ללצורה̈ אלאנסאניה̈ כנסבה̈ אלקוה̈ אלבאצרה̈ ענד אלעין לאנכפת אד̇יאתה כלהא ען נפסה וען גירה לאן במערפה̈ אלחק תרתפע אלעדאוה̈ ואלבג̇צ̇ה̈ ותבטל אד̇יה̈ אלנאס בעצ̇הם לבעץ̇ קד ועד

1) בראשית א, לא. 2) בראשית רבה פרשה ט. 3) שם פרשה נא.

בדלך וקאל וגר זאב עם כבש ונמר עם גדי ירבץ וגו'
ופרה ודב תרעינה וגו' ושעשע יונק וגו'1) תם אעטי סבב
דלך וקאל אן אלסבב פי ארתפאע הדה אלעדאואת ואלמנאפראת ואלתסלטאת
הו מערפה אלנאס חיניד בחקיקה אלאלאה פקאל לא ירעו ולא
ישחיתו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דעה את י"י
כמים לים מכסים2) פאעלמה : |

פצל יב

כתירא מא יסבק לכיאל אלגמהור אן אלשרור פי אלעאלם אכתר מן
אלכיראת חתי אן פי כתיר מן כתב גמיע אלמלל ופי אשעארהם
יצמנון הדא אלגרץ ויקולון אן אלעגב אן יוגד פי אלזמאן כיר אמא שרורה
פכתירה ודאימה ולים הדא אלגלט ענד אלגמהור פקט אלא וענד מן יזעם
אנה קד עלם שיא. ללראזי כתאב משהור וסמה באלאלאהיאת צמנה מן
הדיאנאתה וגהאלאתה עטאים ומן גמלתהא גרץ ארתכבה והו אן אלשר פי
אלוגוד אכתר מן אלכיר ואנך אדא קאיסת בין ראחה אלאנסאן ולדאתה
פי מדה ראחתה מע מא יציבה מן אלאלאם ואלאוגאע אלצעבה ואלעאהאת
ואלזמאנאת ואלאנכאד ואלאחזאן ואלנכבאת פתגד אן וגודה יעני אלאנסאן
נקמה ושר עטים טלב בה ואכד אן יצחח הדא אלראי באסתקרא הדה
אלבלאיא ליקאום כל מא יזעם אהל אלחק מן אפצאל אלאלאה וגודה
אלבין וכונה תעאלי אלכיר אלמחץ וכל מא יצדר ענה כיר מחץ בלא
שך וסבב הדא אלגלט כלה כון הדא אלגאהל ואמתאלה מן אלגמהור לא
יעתבר אלוגוד אלא בשכץ אנסאן לא גיר ויתכיל כל גאהל אן אלוגוד
כלה מן אגל שכצה וכאן לים תם וגוד אלא הו פקט פאן גאה אלאמר
בכלאף מא יריד קטע קטעא אן | אלוגוד כלה שר פלו אעתבר אלאנסאן
אלוגוד ותצורה ועלם נזארה חטה מנה לתבין לה אלחק ואתצח לאן הדא
אלהדיאן אלטויל אלדי יהדית אלנאס פי כתרה שרור אלעאלם לים יקולון
אן דלך פי חק אלמלאיכה ולא פי חק אלאפלאך ואלכואכב ולא פי חק
אלאסטקסאת ומא תרכב מנהא מן מעדן או נבאת ולא פי חק אנואע
אלחיואן איצא ואנמא תמר פכרתהם כלהא לבעץ אשכאץ נוע אלאנסאן

1) ישעיה יא, ו—ח. 2) שם שם, ט.

ויעגבון מן הדא אלדי אכל אלמאכל אלרדיה חתי תגדם כיף נזלת בה
הדה אלאדיה אלעטימה וכיף וגד הדא אלשר וכדלך יעגבון ממן אכתר
אלנכאח חתי אצאבה אלעמא פתעטם ענדהם בליה הדא באלעמא ומא נחי
נחו הדא ואלאעתבאר אלחקיקי הו אן כל אשכאץ נוע אלאנסאן אלמוגודין
פנאהיך מא סואה מן אנואע אלחיואן הו שי לא קדר לה בוגה באצאפה
ללוגוד כלה אלמסתמר כמא בין וקאל אדם להבל דמה וגו'1)
אנוש רמה ובן אדם תולעה2) אף שוכני בתי חמר וגו'3)
הן גוים כמר מדלי וגו'4) וכל מא גא פי נצוץ כתב אלאנביא
מן הדא אלגרץ אלגליל אלעטים אלפאידה פי מערפה אלאנסאן קדרה ולא
יגלט ויטן אלוגוד מן אגל שכצה פקט בל אלוגוד מן אגל משיה באריה
ענדנא אלדי נוע אלאנסאן אקל מא פיה באלאצאפה אלי אלוגוד אלאעלי
אעני אלאפלאך ואלכואכב אמא באלאצאפה ללמלאיכה פלא נסבה באלחקיקה
בינה ובינהא ואנמא אלאנסאן אשרף מא תכון ודלך פי עאלמנא | אלארני
אעני אנה אשרף מא תרכב מן אלאסתקסאת ומע הדא איצא פאן וגודה
כיר עטים לה ואחסאן מן אללה במא כצה בה וכמלה ומעטם אלשרור
אלואקעה באשכאצה הי מנהא אעני מן אשכאץ אלאנסאן אלנאקצין ומן
נקאיצנא נציח ונסתגית ומן שרור נפעלהא באנפסנא באכתיארנא נתאלם
וננסב דלך ללה תעאלי ען דלך כמא בין פי כתאבה וקאל שחת לו לא
בניו מומם וגו'5) ובין שלמה דלך וקאל אולת אדם תסלף
דרכו ועל י"י יזעף לבו6) וביאן דלך אן כל שר יציב אלאנסאן
ירגע אלי אחד תלתה אנואע. אלנוע אלאול מן אלשר מא יציב
אלאנסאן מן גהה טביעה אלכון ואלפסאד אעני מן חית הו דו מאדה פאן
מן אגל הדא תציב בעץ אלאשכאץ עאהאת וזמאנאת פי אצל אלגבלה או
טאריה מן תגיראת תקע פי אלענאצר כפסאד אלהוא או אלצואעק ואלכסוף
וקד בינא אן אלחכמה אלאלאהיה אוגבת אן לא יכון כון אלא בפסאד
ולולא הדא אלפסאד אלשכצי למא אסתמר אלכון אלנועי פקד באן מחץ
אלאפצאל ואלאנעאם ואפאצה אלכיר ואלדי יריד אן יכון דא לחם ועטם
ולא יתאתר ולא ילחקה שי מן לואחק אלמאדה אנמא יריד אלגמע בין

1) תהלים קמד, ד. 2) איוב כה, ו. 3) שם ד, יט.
4) ישעיה מ, טו. 5) דברים לב, ה. 6) משלי יט, ג.

אלצדין והו לא ישער ודלך אן יריד אן יכון מתאתרא לא מתאתרא לאנה
לו כאן גיר קאבל ללתאתיר למא תכון וכאן יכון אלטוגוד מנה שכצא
לא אשכאץ נוע נעם אלקול מא קאלה גאלינוס פי תאלתה אלמנאפע קאל
לא תטמע | נפסך פי אלבאטל אנה ימכן אן יתכון מן דם אלטמת ואלמני
חיואן לא ימות או לא יאלם או דאים אלחרכה או בהי כאלשמס והדא
אלקול מן גאלינוס הו תנביה עלי גז מן קציה כליה ואלקציה הי אן כל
מא ימכן אן יתכון מן אי מאדה כאנת פהו יתכון עלי אכמל מא ימכן
אן יתכון מן תלך אלמאדה אלנועיה וילחק אשכאץ אלנוע מן אלנקצאן
בחסב נקצאן מאדה דלך אלשכץ וגאיה מא ימכן אן יתכון מן אלדם
ואלמני ואכמלה הו נוע אלאנסאן עלי מא עלם מן טביעתה אנה חי נאטק
מאית פלא בד מן הדא אלנוע מן אלשר אן יוגד ואנת תגד מע הדא אן
אלשרור אלתי תלחק אלנאס מן הדא אלנוע קלילה גדא ולא תכון
אלא פי אלנדרה לאנך תגד מדנא להא אלאף סנה מא גרקת ולא אחתרקת
וכדלך יולד אלאף מן אלנאס פי גאיה אלסלאמה ולא יולד דו עאהה אלא
שאדא ואן כאבר אלמכאבר ולא יקול שאדא פהו קליל גדא ולא הו לא
גז מן מאיה ולא גז מן אלף מן אלמולודין עלי חאלה אלסלאמה.
ואלנוע אלתאני מן אלשרור הו מא יציב אלנאס מן בעצהם לבעץ
כתסלט בעצהם עלי בעץ והדה אלשרור אכתר מן שרור אלנוע אלאול
ואסבאב דלך כתירה ומעלומה והי איצא מנא לכן ליס ללמטלום פיהא
חילה ומע דלך פאן אי מדינה מוגודה פי אלעאלם באסרה לא יוגד בין
אשכאץ תלך אלמדינה הדא אלנחו מן אלשר שאיעא אכתריא בוגה כל
וגודה איצא קליל כשכץ יגתאל | שכצא פיקתלה או ילצה לילא ואנמא
יכון הדא אלנחו מן אלשר יעם כלקא כתירא פי אלחרוב אלעטימה והדא
איצא ליס באכתרי פי גמיע אלארץ. ואלנוע אלתאלת מן אלשרור
הו מא יציב אלשכץ מנא מן פעלה בנפסה והדא הו אלאכתרי והדה
אלשרור אכתר מן שרור אלנוע אלתאני בכתיר ומן שרור הדא אלנוע
יצית אלנאס כלהם והדא הו אלדי לא תגד מן לא יגניה עלי נפסה אלא
קלילא והדא הו אלדי ינבגי אן ילאם אלמצאב עליה באלחקיקה ויקאל
לה כמא קיל מידכם היתה זאת לכם 1) וקיל משחית נפשו

1) מלאכי א, ט; שם אין „לכם".

הוא יעשנה 1) וען הדא אלנוע מן אלשרור קאל שלמה אולת אדם
תסלף דרכו וגו' 2) וקד בין איצא פי הדא אלנוע מן אלשרור אנה
פעל אלאנסאן בנפסה והו קולה לבד ראה זה מצאתי אשר עשה
האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבנות רבים 3)
ותלך אלאפכאר הי אלתי גלבת עליהם הדה אלשרור וען הדא אלנוע קיל
כי לא יצא מעפר און ומאדמה לא יצמח עמל 4) תם בין
פי אלאתר אן אלאנסאן הו אלדי יוגד הדא אלנחו מן אלשר פקאל כי
אדם לעמל יולד וגו' 5) והדא אלנוע הו תאבע ללרדאיל כלהא אעני
ללשרה פי אלאכל ואלשרב ואלנכאח ותנאול דלך באפראט כמיה או
בפסאד תרתיב או בפסאד כיפיה אלאגדיה פיכון דלך סבבא לגמיע
אלאמראץ ואלאפאת אלגסמאניה ואלנפסאניה אמא אמראץ אלגסם פבינה
ואמא אמראץ אלנפס מן סו הדא אלתדביר פמן גהתין | אחדאהמא אלתגיר
אללאחק ללנפס צרורה מן אגל תגיר אלגסם מן חית הי קוה גסמאניה
כמא קד קיל אן "אכלאק אלנפס תאבעה למזאג אלבדן" ואלגהה אלתאניה
הי כון אלנפס תאלף אלאמור אלגיר צרוריה ותעתאדהא פתחצל להא
מלכה אלאשתיאק למא ליס הו צרורי לא פי בקא אלשכץ ולא פי בקא
אלנוע והדא אלשוק הו אמר לא נהאיה לה אמא אלצרוריאת כלהא
פמחצורה מתנאהיה אמא אלתטאול פגיר מתנאה אן תעלק שוקך באן תכון
אואניך פצה פכונהא דהבא אגמל ואכרון אתכרוהא בלורא ולעל תתכד
איצא מן אלזמרד ואליאקות כל מא ימכן וגודה פלא יזאל כל גאהל פאסד
אלפכרה פי נכד וחזן עלי כונה לא יצל אן יפעל מא פעלה פלאן מן
אלתטאולאת ופי אלאכתר יערץ בנפסה לאכטאר עטימה כרכוב אלבחר
וכדמה אלמלוך וגאיתה פי דלך אן ינאל תלך אלתטאולאת אלגיר צרוריה
פאדא אצאבה אלמצאיב פי טרקה תלך אלתי סלכהא תשכי מן קצא אללה
וקדרה ואכד אן ידם אלזמאן ויתעגב מן קלה אנצאפה כיף לם יסאעדה
עלי תחציל מאל גזיל יגד בה כמרא כתירה יסכר בהא דאימא וגוארי
עדה מחלאת באנואע אלדהב ואלאחגאר חתי יחרכנה ללגמאע באכתר ממא
פי אלטאקה לילתד כאן אלגאיה אלוגודיה אנמא הי לדה הדא אלכסים

1) משלי ו, לב. 2) שם יט, ג. 3) קהלת ז, כט. 4) איוב ה, ו.
5) שם שם, ז.

* Name of a treatise by Galen, (transl. by Hubaysh) — cf. Ibn Sīnā, Marginal notes on the De anima, ed. Badawī, p.78:19.

פקט אלי הנא אנתהי גלט אלגמהור חתי עגזוא אלבארי פי הדא אלוגוד
(כא, א) אלדי אוגדה בהדה אלטביעה אלמוגבה | להדה אלשרור אלעטימה בחסב
כיאלהם לכון תלך אלטביעה לא תסאער כל די רדילה עלי ניל רדילתה
חתי יוצל נפסח אלסויה גאיה סולהא אלדי לא נהאיה לה כמא בינא אמא
אלפצלא אלעלמא פקד עלמוא חכמה הדא אלוגוד ופהמוהא כמא בין דוד
וקאל כל ארחות י״י חסד ואמת לנצרי בריתו ועדתיו [1]
יקול אן אולאיך אלדין חפטוא טביעה אלוגוד ומפרוצאת אלשריעה ועלמוא
גאיתהמא תבין להם וגה אלפצל ואלחקיקה פי אלכל ולדלך געלוא גאיתהם
מא קצד בהם מן חית הם אנסאן והו אלאדראך ומן אגל צרורה אלגסם
יתטלבון צרוריאתה לחם לאכל ובגד ללבש [2] מן גיר תטאול והדא
אסהל שי וינאל באיסר סעי ארא אקתצר עלי אלצרורי וכל מא תראה
מן צעובה הדא ועסרה עלינא פדלך מן אגל אלתטאול פי טלב גיר אלצרורי
צעב ולו זגור אלצרורי לאן כלמא כאנת אלאמאל מתעלקה בתטאול אכתר
כאן אלאמר אשק ותנפד אלקוי ואלתואצל פי אלגיר צרורי פלא יוגד
אלצרורי וינבגי אן תעתבר אחואלנא פי אלוגוד פאנה כלמא כאן אלאמר
אשד צרוריה ללחיואן כאן וגודה אכתר ובדלתה אויד וכלמא כאן אקל
צרוריה כאן וגודה אקל והו עזיז גדא פאן אלאמר אלצרורי ללאנסאן מתלא
הו אלהוא ואלמא ואלגדא לכן צרוריה אלהוא אשד לאנה לא יפקדה בעץ
סאעה אלא ויהלך אמא אלמא פקד יבקי אליום ואליומין ואלהוא אוגד
(כא, ב) ואכתר בדלה בלא שך | וצרורה אלמא אשד מן צרורה אלגדא לאנה ארא
שרב ולם יגתד פקד יבקי בעץ אלנאס אלארבעה איאם ואלכמסה דון
גדא ואנת תגד אלמא פי כל מדינה אכתר מן אלגדא וארכץ והכדא יגרי
אלאמר פי אלאגדיה אשדהא צרורה אוגדהא וארכץ פי דלך אלמוצע מן
אלגיר צרורי אמא אלמסך ואלענבר ואליאקות ואלזמרד פמא ארי אן אחדא
מן אלסאלמי אלעקול יעתקד אן להא חאגה וכידה ענד אלאנסאן אלא
ללתטבב וקד יגני ענהא וען אמתאלהא כתיר מן אלאעשאב ואלאטיאן
פהדא הו תבין אפצאל אללה תעאלי וגודה ולו פי חק הדא אלחיואן
אלצעיף ואמא תבין עדלה תעאלי ותסויתה בינהם פבין גדא לאן ליס
פי אלכון ואלפסאד אלטביעי אן יכתץ שכץ חיואן מן סאיר אנואע אלחיואן

1) תהלים כה, י. 2) בראשית כח, כ

בקוה כציצה בה או בעצו זאיד עלי שכץ אכר מן נועה בל אלקוי כלהא
אלטביעיה ואלנפסאניה ואלחיואניה ואלאעצא אלמוגודה פי הדא אלשכץ
הי אלמוגודה פי אלאכר באלדאת ואן כאן תם נקץ פבאלערץ מן אגל
אמר טארי ממא ליס פי אלטבע ודלך קליל כמא בינא לא תפאצל אצלא
בין אלאשכאץ אלגארין עלי מגרי אלטבע אלא מא הו לאזם מן גהה
אכתלאף תהיו אלמואד אלדי דלך צרורי לטביעה מאדה דלך אלנוע מא
קצד בה שכץ דון שכץ אמא כון הדא ענדה נואפג מסך כתירה ותיאב
מדהבה והדא עאדם הדה אלפצול מן אלעיש פלא מטלמה פי דלך ולא
(כב, א) גור ולא | אלדי חצל לה הדא אלתטאול טפר בשי זאיד פי גוהרה ואנמא
חצל עלי כיאל כאדב או לעב ולא הדא אלעאדם לפצול אלעיש נקצה
ואגב ולא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר איש לפי
אכלו לקטו [1] הדא הו אלאכתרי פי כל זמאן וכל מכאן ולא ילתפת
ללשאד כמא בינא ובחסב האדין אלאעתבארין יבין לך אפצאלה תעאלי
עלי כלקה באיגאד אלצרורי עלי תרתיבה ותסויתה בין אשכאץ אלנוע
פי כלקהם ובחסב הדא אלאעתבאר אלצחיח קאל סיד אלעאלמין כי כל
דרכיו משפט [2] וקאל דוד כל ארחות י״י חסד ואמת וגו׳ [3]
כמא בינא ובביאן קאל דוד טוב י״י לכל ורחמיו על כל
מעשיו [4] לאן איגאדנא הו אלכיר אלכביר באלאטלאק כמא בינא וכלק
אלקוה אלמדברה ללחיואן הו אלרחמה לה כמא בינא:

פצל יג

כתירא מא תחיר אדהאן אלכאמלין פי טלב גאיה הדא אלוגוד מא הי
והאנא אבין סקוט הדא אלטלב עלי כל מדהב פאקול כל פאעל
יפעל בקצד פלא בד לדלך אלשי אלדי פעל מן גאיה מא מן אגלהא פעל
והדא בין לא יחתאג אלי ברהאן בחסב אלנטר אלפלספי וכדלך הו בין
(כב, ב) איצא אן אלשי אלדי פעל בקצד הכדא חאדת בעד | אן לם יכן וממא הו
בין איצא ומגמע עליה אן אלואגב אלוגוד אלדי מא עדם קט ולא יעדם
לא יפתקר לפאעל וקד בינא דלך ולכונה גיר מפעול סקט ענה טלב אלגאיה
פלדלך לא יקאל מא גאיה וגוד אלבארי תעאלי אד ולים הו שיא מכלוקא

1) שמות טז, יח. 2) דברים לב, ד. 3) תהלים כה, י. 4) שם קמה, ט.

פקד כאן בחסב הד̇ה אלמקדמאת אן אלגאיה̈ אנמא ת̇טלב לכל חארת̇
פ̇על בקצד ד̇י עקל אעני למא לה מבדא עקלי פילזם צ̇רורה̈ אן יכחת̇
ען אלסבב אלגאיי מא הו אמא אלשי אלגיר חאדת̇ פמא ת̇טלב לה גאיה̈
כמא ד̇כרנא ובעד הד̇א אלתמהיד פלתעלם אנה לא וג̇ה לטלב גאיה̈ לג̇מלה̈
אלוג̇וד לא עלי ראינא אלקאילין בחדת̇ אלעאלם ולא עלי ראי ארסטו פי
אלקדם וד̇לך אן בחסב ראיה פי קדם אלעאלם לא יטלב גאיה̈ אכ̇ירה̈ לג̇ז
מן אג̇זא אלעאלם לאנה לא יסוג̇ עלי ראיה אן יקאל מא גאיה̈ וג̇וד
אלסמא ולם כאנת בהד̇א אלקדר והד̇א אלעדד ולא לם כאנת אלמאדה̈
הכד̇א ולא מא גאיה̈ הד̇א אלנוע מן אלחיואן או מן אלנבאת אד̇ אלכל
ענדה עלי ג̇הה̈ אללזום אלאבדי אלד̇י לם יזל ולא יזאל ואן כאן אלעלם
אלטביעי יבחת̇ ען אלגאיה̈ לכל מוג̇וד טביעי לכן ליסת הי אלגאיה̈
אלאכ̇ירה̈ אלתי כלאמנא פי הד̇א אלפצל פיהא וד̇לך אנה בין פי אלעלם
אלטביעי אן לא בד לכל מוג̇וד טביעי מן גאיה̈ מא ואן הד̇א אלסבב
אלגאיי והו אשרף אלארבעה̈ אסבאב יכ̇פי פי אכת̇ר אלאנואע וארסטו
(כג, א) יצרח דאימא באן אלטביעה̈ לא תפעל | שיא̇ עבת̇א יעני אן כל פעל
טביעי לא בד לה מן גאיה̈ מא וקד צרח ארסטו באן אלנבאת כ̇לק מן
אג̇ל אלחיואן וכד̇לך בין פי בעץ̇ אלמוג̇ודאת כאן הד̇א מן אג̇ל ד̇א וכ̇אצה̈
פי אעצ̇א אלחיואן. ואעלם אן וג̇וד הד̇ה אלגאיה̈ פי אלאמור אלטביעיה̈
קאד אלפלאספה̈ צ̇רורה̈ לאעתקאד מבדא אכ̇ר גיר אלטביעה̈ הו אלד̇י
וסמיה ארסטו מבדא̇ עקליא̇ או אלאהיא̇ הו אלד̇י יפעל הד̇א מן אג̇ל
הד̇א ואעלם אן מן אעט̇ם אלאדלה̈ עלי חדת̇ אלעאלם ענד מן לה נצפה̈
הו מא יקום עליה אלברהאן פי אלמוג̇ודאת אלטביעיה̈ אן לכל שי מנהא
גאיה̈ מא ואן הד̇א מן אג̇ל הד̇א דלילא̇ עלי קצד קאצד ולא יתצור קצד
אלא מע חדות̇ מחדת̇. וארג̇ע אלי גרץ̇ אלפצל והו אלכלאם פי אלגאיה̈
פאקול קד בין ארסטו אן פי אלאמור אלטביעיה̈ יכון אלפאעל ואלצורה̈
ואלגאיה̈ ואחדא אעני ואחדא באלנוע וד̇לך אן צורה̈ זיד מת̇לא הי
אלפאעלה̈ לצורה̈ שכ̇ץ עמר אבנה ואלשי אלד̇י פעלת הו אעטא צורה̈
מן נועהא למאדה̈ עמר וגאיה̈ עמר אן תכון פיה צורה̈ אנסאניה̈ והכד̇א
ענדה כל שכ̇ץ מן אשכ̇אץ אלאנואע אלטביעיה̈ אלמחתאג̇ה̈ אלי תנאסל
פאן אלת̇לאת̇ה̈ אסבאב פיהא מן נוע ואחד והד̇א כלה הו אלגאיה̈ אלאולי

אמא וג̇וד גאיה̈ אכ̇ירה̈ לכל נוע פיזעם כל מן תכלם פי אלטביעה̈ אנה
לא בד מנהא לכן מערפתהא אמר עסיר ג̇דא פנאהיך גאיה̈ אלוג̇וד באסרה
(כג, ב) ואלד̇י יכרו מן כלאם ארסטו אן | אלגאיה̈ אלאכ̇ירה̈ ענדה להד̇ה אלאנואע
הו דואם אלכון ואלפסאד אלד̇י לא בד מנה מן אג̇ל אסתמראר אלכון פי
הד̇ה אלמאדה̈ אלתי לא ימכן בקא אשכ̇אצהא ואן יתכון מנהא גאיה̈ מא
ימכן תכונה אעני אכמל מא ימכן אד̇ אלקצד אלאכ̇יר וצול אלכמאל ובין
הו אן אכמל מא ימכן וג̇ודה מן הד̇ה אלמאדה̈ הו אלאנסאן ואנה אכ̇ר
הד̇ה אלמרכבאת ואכמלהא פחתי אן קיל אן כל אלמוג̇ודאת מן ד̇ון פלך
אלקמר מן אג̇לה כאן ד̇לך חקא בהד̇ה אלג̇הה̈ אעני בכון חרכה̈ אלמתג̇יר
מן אג̇ל אלכון לחצול אכמל מא ימכן פלים ילזם ארסטו אן יסאל מא
גאיה̈ וג̇וד אלאנסאן בחסב מד̇הבה פי אלקדם אד̇ אלגאיה̈ אלאולי ענדה
לכל שכ̇ץ חארת̇ כמאל תלך אלצורה̈ אלנועיה̈ פכל שכ̇ץ כמלת פיה
אלאפעאל אללאזמה̈ ען תלך אלצורה̈ פקד תצלת גאיתה עלי אלכמאל
ואלתמאם ואלגאיה̈ אלאכ̇ירה̈ ללנוע דואם הד̇ה אלצורה̈ לאסתמראר אלכון
ואלפסאד חתי לא יברח כון יטלב בה אכמל מא ימכן וכאן אלאמר בינא
אן בחסב מד̇הב אלקדם יסקט טלב אלגאיה̈ אלאכ̇ירה̈ ללוג̇וד באסרה פאמא
בחסב ראינא ומד̇הבנא פי חדות̇ אלעאלם באסרה בעד אלעדם פאנה קד
יט̇ן אן הד̇א אלסואל לאזם אעני טלב אלגאיה̈ לכל הד̇א אלוג̇וד וכד̇לך
יט̇ן אן גאיה̈ אלוג̇וד כלה וג̇וד נוע אלאנסאן פקט ליעבד אללה ואן כל
מא פ̇על אנמא פ̇על מן אג̇לה חתי אן אלאפלאך אנמא תדור למנאפעה
(כד, א) ולאיג̇אד | צ̇רוריאתה ובעץ̇ טואהר כתב אלאנביא תסאעד הד̇א אלט̇ן
כת̇ירא לשבת יצרה [1] אם לא בריתי יומם ולילה חקות
שמים וארץ לא שמתי [2] וימתחם כאהל לשבת [3] וד̇א
כאנת אלאפלאך מן אג̇ל אלאנסאן פנאהיך סאיר אנואע אלחיואן ואלנבאת
והד̇א אלראי אד̇א תעקב כמא יג̇ב עלי אלעקלא אן יתעקבוא אלארא
תבין מא פיה מן אלד̇כל וד̇לך באן יקאל למעתקד הד̇א הד̇ה אלגאיה̈
אלתי הי וג̇וד אלאנסאן הל אלבארי קאדר אן יוג̇דה דון הד̇ה אלתוטיאת
כלהא או לא ימכן אן יוג̇ד אלא בעד הד̇ה פאן קאל קאיל אנה ימכן ואן
אללה קאדר אן יוג̇ד אלאנסאן דון סמא מת̇לא פיקאל פמא פאידתה פי

1) ישעיה מה, יח. 2) ירמיה לג, כה. 3) ישעיה מ, כב.

הד̇ה אלאשיא כלהא אלתי לם תכן הי אלגאיה̈ כל הי מן אג̇ל שי ימכן
וג̇וד ד̇לך אלשי דון הד̇ה כלהא וחתי אד̇א כאן אלכל מן אג̇ל אלאנסאן
וגאיה̈ אלאנסאן כמא קיל אן יעבד אללה פאלסואל באק̇ והו מא אלגאיה̈
פי כונה יעבד והו תעאלי לא יזדאד כמאלא באן יעבדה כל מא כ̇לק
וידרכונה חק̈ אלאדראך ולא ילחקה נקץ באן לא יכון סואה מוג̇וד אצלא
פאן קאל ליס ד̇לך לכמאלה בל לכמאלנא לאן ד̇לך הו אלאפצל לנא והו
כמאלנא לזם אלסואל בעינה ומא גאיה̈ וג̇ודנא בהד̇א אלכמאל פלא בד
צ̇רורה̈ אן ינתהי אלאמר פי א̇עטא אלגאיה̈ אלי כד̇א שא אללה או כד̇א
אקתצ̇ת חכמתה והד̇א הו אלצחיח והכד̇א תג̇ד חכמי ישראל רת̈בוא
פי צלואתהם פי קולהם אתה הבדלת אנוש מראש ותכירהו |
כה, ב לעמוד לפניך כי מי יאמר לך מה תעשה ואם יצדק מה
יתן לך[1]) פקד צר̈חוא באן ליס ת̇ם גאיה̈ אלא מג̇ר̈ד משיה̈ ואד̇א כאן
אלאמר הכד̇א ומע אעתקאד אלחד̇ת̇ לא בד אן נקול אנה ממכן אן יוג̇ד
כ̇לאף הד̇א אלמוג̇וד אסבאבה ומסב̈באתה תלזם אלשנאעה̈ פי וג̇וד כל
מא וג̇ד גיר אלאנסאן אנה וג̇ד ללא גאיה̈ אצלא אד̇ אלגאיה̈ אלואחדה̈
אלמקצודה̈ והי אלאנסאן יםכן וג̇ודה דון הד̇ה כלהא. פלד̇לך אלראי
אלצחיח ענדי בחסב אלאעתקאדאת אלשרעי̈ה̈ ויטאבק̇ ד̇לך אלארא אלנט̇ריה̈
הו אן לא י̇עתקד פי אלמוג̇ודאת כלהא אנהא מן אג̇ל וג̇וד אלאנסאן בל
תכון איצ̇א סאיר אלמוג̇ודאת כלהא מקצודה̈ לד̇אתהא לא מן אג̇ל שי
אכ̇ר ויסקט איצ̇א טלב אלגאיה̈ פי ג̇מיע אנואע אלמוג̇ודאת ולו בחסב
ראינא פי חדות̇ אלעאלם לאנ̈א נקול ג̇מיע אג̇זא אלעאלם אוג̇דהא
באראדתה מנהא מקצודה̈ לד̇אתהא ומנהא מן אג̇ל שי אכ̇ר ד̇לך אלאכ̇ר
מקצוד לד̇אתה וכמא שא אן יכון נוע אלאנסאן מוג̇ודא כד̇לך שא אן
תכון הד̇ה אלאפלאך וכואכבהא מוג̇ודה̈ וכד̇לך שא אן תכון אלמלאיכה̈
מוג̇ודה̈ וכל מוג̇וד אנמא קצד בה ד̇את ד̇לך אלמוג̇וד ומא לא ימכן וג̇ודה
אלא בעד תקדמה̈ שי אוג̇ד ד̇לך אלשי אולא כתקד̈ם אלחס ללנטק וקד
קיל הד̇א אלראי איצ̇א פי אלכתב אלנבויה̈ קאל כל פעל ה׳
למענהו[2]) קד יכון הד̇א אלצ̇מיר ראג̇עא עלי אלמפעול ואן כאן הו
כה, א ראג̇עא עלי אלפאעל פיכון תאוילה מן אג̇ל ד̇אתה תעאלי יעני | אראדתה

1) תפלת נעילה. 2) משלי טז, ד.

אד̇ הי ד̇אתה כמא ב̇ין̈ פי הד̇ה אלמקאלה̈[1]) וקד בינ̈א אן ד̇אתה תעאלי
ת̇סמ̈י איצ̇א כבודו פי קולה הראני נא את כבודך[2]) פיכון
קולה הנא כל פעל ה׳ למענהו מת̇ל קולה כל הנקרא בשמי
ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו[3]) יקול אן כל מא
י̇נסב אלי̈ פעלה אנמא פעלתה מן אג̇ל אראדתי לא גיר וקולה יצרתיו
אף עשיתיו הו מא בי̈נת לך אן ת̇ם מוג̇ודאת לא יצח̈ וג̇ודהא אלא
בעד וג̇וד שי אכ̇ר פקאל אנ̈י אבדעת ד̇לך אלשי אלאול אלד̇י לא בד מן
תקד̈מה כאלמאדה̈ מת̇לא לכל מא הו ד̇ו מאדה̈ ת̇ם צנעת פי ד̇לך אלשי
אלמתקדם או בעדה מא כאן קצדי איג̇אדה וליס ת̇ם גיר מג̇רד אראדה̈
ואד̇א תאמלת ד̇לך אלכתאב אלהאדי לכל מהתד̇ נחו צואב ולד̇לך ס̇מ̈י
תורה באן לך הד̇א אלמעני אלד̇י נחום חומה מן אול מעשה בראשית
אלי אכ̇רה וד̇לך אנה לם יצר̈ח בוג̇ה פי שי מנהא אנה מן אג̇ל שי אכ̇ר
אלא כל ג̇ז וג̇ז מן אג̇זא אלעאלם ד̇כר אנה אוג̇דה ואן כאן וג̇וד ד̇לך ופק
אלקצד והד̇א הו מעני קולה וירא אלהים כי טוב לאן קד עלמת
מא בינ̈אה[4]) פי קולהם דברה תורה כלשון בני אדם ואלטוב
ענדנא עבארה̈ עמ̈א ואפק קצדנא וען אלג̇מלה̈ קאל וירא אלהים את
כל אשר עשה והנה טוב מאד[5]) פאנה חדת̇ כל חאדת̇ ופק
אלקצד ולא יכ̇תל̈ אצלא והו קולה מאד לאנה קד יכון אלשי טוב
ווִפק אלקצד מנ̈א חינ̈א מא ת̇ם יכ̇יב פיה אלגרץ̇ פאכ̇בר אן כל הד̇ה
כה, ב אלמצנועאת ג̇את ופק | גרצ̇ה וקצדה ולם תברח מסתמר̈ה̈ עלי חסב מא
ק̇צד בהא ולא יג̇לט קולה פי אלכואכב להאיר על הארץ ולמשל
ביום ובלילה[6]) ותט̇ן̈ אן מענאה מן אג̇ל אן תפעל הד̇א כל הו א̇כ̇באר
בטביעתהא אלתי שא אן יכ̇לקהא כד̇לך אעני מ̇צי̈ה̈ מדב̈רה̈ כקולה פי אדם
ורדו בדגת הים וגו׳[7]) אלד̇י ליס מענאה אנה כ̇לק מן אג̇ל ד̇א
בל א̇כ̇באר בטביעתה אלתי טבעה תעאלי עליהא אמא קולה פי אלנבאת
אנה קד בד̇לה ללאדמיין וסאיר אלחיואן[8]) פקד צרח בד̇לך ארסטו וגירה
והו ט̇אהר אן אלנבאת אנמא וג̇ד מן אג̇ל אלחיואן אד̇ לא בד לה מן
אלאגתד̇א וליסת כד̇לך אלכואכב אעני אנהא ליסת מן אג̇לנא למא יצלנא

1) חלק א פ׳ נג. 2) שמות לג, יח; לעיל ע׳ 108. 3) ישעיה מג, ז.
4) לעיל ע׳ 37. 5) בראשית א, לא. 6) שם, יז—יח. 7) שם, כח. 8) שם, כט.

כירהא לאן קולה להאיר ולמשל הו כמא בינא אכבאר באלמנפעה
אלואצלה מנהא אלפאיצה עלי אלספל עלי מא בינת לך מן טביעה אפאצה
אלכיר דאימא מן שי עלי שי ודלך אלכיר אלואצל אבדא הו פי חק אלדי
וצל אליה כאן הדא אלמפצל עליה הו גאיה דלך אלדי אפאץ עליה כירה
וגודה כמתל מא יטן שכץ מן אהל אלמדינה אן גאיה אלסלטאן אן יחרם 5
דארה באלליל מן אללצוץ ודלך צחיח בוגה מא לאנה למא אנחרסת דארה
וחצלת לה הדה אלפאידה מן אגל אלסלטאן צאר אלאמר ישבה כון
גאיה אלסלטאן חראסה דאר הדא וכחסב הדא אלמעני ינבגי אן נשרח
כל נץ נגד טאהרה ידל עלי כון שי רפיע געל מן אגל מא דונה מענאה
כו, א לזום דלך עז טביעתה ונלתזם | אעתקאדא אן הדא אלוגוד כלה מקצוד
מנה תעאלי בחסב אראדתה ולא נטלב לדלך עלה ולא גאיה אכרי כונה
כמא לא נטלב גאיה וגודה תעאלי כדלך לא נטלב גאיה אראדתה אלתי
בחסבהא חדת כל מא חדת ויחדת עלי מא הו עליה פלא תגלט פי נפסך
ותטן אן אלאפלאך ואלמלאיכה אנמא וגדת מן אגלנא פקד בין לנא
קדרנא הן גוים כמר מדלי 1) פאעתבר גוהרך וגוהר אלאפלאך 15
ואלכואכב ואלעקול אלמפארקה יבין לך אלחק ותעלם אן אלאנסאן אכמל
ואשרף מא תכון מן הדה אלמאדה לא גיר ואנה אדא אציף וגודה לוגוד
אלאפלאך נאהיך לוגוד אלמפארקה כאן חקירא גדא גדא קאל הן בעבדיו
לא יאמין ובמלאכיו ישים תהלה אף שכני בתי חמר
אשר בעפר יסודם 2) ואעלם אן עבדיו אלמקול פי הדא אלפסוק 20
ליסוא הם מן נוע אלאנסאן בוגה דליל דלך קולה אף שכני בתי
חמר אשר בעפר יסודם כל עבדיו אלמדכורון פי הדא אלפסוק
הם אלמלאיכה וכדלך איצא מלאכיו אלדין אשאר עליהם פי הדא אלפסוק
הם אלאפלאך בלא שך קד בין הדא אלמעני בעינה וכררה אליפז
נפסה פי אלקולה אלאכרי בנץ אכר וקאל הן בקדושיו לא יאמין 25
ושמים לא זכו בעיניו אף כי נתעב ונאלח איש שותה
כמים עולה 3) פקד תבין אן קדושיו הם עבדיו ואן ליס הם מן
נוע אלאנסאן ומלאכיו אלמשאר אליהם פי דלך אלפסוק הם
שמים ומעני תהלה הו מעני לא זכו בעיניו אעני כונהא דאת

1) ישעיה מ, טז. 2) איוב ד, יח—יט. 3) שם טו, טו—טז.

כו, ב מאדה ועלי אנהא | אצפי מאדה ואעטמהא ציאא ונורא פבאצאפתהא ללעקול
אלמפארקה פהי כדרה מטלמה גיר צאפיה ואמא קולה עז אלמלאיכה הן
בעבדיו לא יאמין פמענאה אנה לא ותאקה וגוד להם אד
הם מפעולון עלי ראינא וחתי עלי ראי מן יקול באלקדם פהם מעלולון
פחטהם פי אלוגוד ליס באלותיק ולא באלמתמכן באלאצאפה אליה תעאלי 5
אלואגב אלוגוד באלאטלאק וקולה אף כי נתעב ונאלח הו כקולה
אף שכני בתי חמר כאנה יקול אף הנתעב והנאלח האדם
אלדי אלאעוגאג מכאלטה וסארי פי גמיע אגזאיה אעני מקארנה אלעדם
ועולה אלאעוגאג בארץ נכחות יעול 1) וקולה איש מתל קולה
אדם לאנה קד יסמי אלנוע אלאנסאני איש מכה איש ומת 2) 10
פהכדא ינבגי אן יעתקד פאן אלאנסאן אדא עלם נפסה ולם יגלט פיהא
ופהם כל מוגוד בחסבה אסתראח ולא תתשוש אפכארה בטלב גאיה למא
ליס לה תלך אלגאיה או בטלב גאיה למא לא גאיה לה אלא וגורה
אלמתעלק באלמשיה אלאלאהיה ואן שית קל באלחכמה אלאלאהיה:

15

פצל יד

ממא ינבגי איצא אן יתאמלה אלאנסאן חתי יעלם קדר נפסה ולא יגלט
הו מא תבין מן מקאדיר אלאפלאך ואלכואכב ומקאדיר אלאבעאד
כו, א אלתי ביננא ובינהא ודלך | אנה למא תבינת מקאדיר אלאבעאד כלהא
כנסבה דלך לנצף קטר אלארץ וכאן קדר מחיט אלארץ מעלומא פיכון 20
נצף קטרהא מעלומא צארת אלאבעאד כלהא מעלומה פתברהן אן אלבעד
בין מרכז אלארץ ואעלי פלך זחל מסיר תמאניה אלאף סנה וסבע מאיה
סנה בתקריב כל סנה תלת מאיה וכמסה וסתין יומא ועלי אן יכון אלמסיר
פי כל יום ארבעין מילא מן אמיאלנא אלשרעיה אלתי כל מיל אלפא
דראע בדראע אלעמל פתאמל הדא אלבעד אלעטים אלמדהש והו כמא קיל 25
הלא אלוה גבה שמים וראה ראש כוכבים כי רמו 3) יקול
אליס מן ארתפאע אלסמא תסתדל עלי בעד אדראך אלאלאה אלדי אדא
כנא מן אלבעד מן הדא אלגסם עלי הדה אלגאיה אלעטימה והו מבאין
לנא באלמוצע הדה אלמבאינה פכפי ענא גוהרה ומעטם אפעאלה פנאהיך

1) ישעיה כו, י. 2) שמות כא, יב. 3) איוב כב, יב.

אדראך פאעלה אלדי ליס בגסם והדא אלבעד אלעטים אלדי תברהן אנמא
הו עלי אלאקל לא ימכן אן יכון בין מרכז אלארץ' ובין מקער פלך
אלכואכב אלתאבתה אקל מן הדא אלמקדאר וימכן אן יכון אכתר מן
הדא אצעאפא כתירה לאן גלט אגראם אלאפלאך לא יתברהן אלא עלי
אקל מא ימכן כמא יבין מן רסאיל אלאבעאד וכדלך אלאגראם אלתי בין
כל פלך ופלך כמא ילזם אלקיאם עלי מא דכר תאבת לא ימכן אדראך
גלטהא עלי אלתחריר אד ליס פיהא כואכב יסתדל בהא אמא גלט פלך
כז, ב אלכואכב אלתאבתה פאקל מא יכון גלטה מסירה | ארבע סנין יעלם דלך
מן מקדאר בעץ' כואכבה אלתי גרם כל כוכב מנהא קדר כרה אלארץ' ניף
ותסעון מרה וקד תכון תלאנה גרמה אכתר ואמא אלפלך אלתאסע אלמדיר
לכל אלחרכה אליומיה פלא יעלם לה קדר בוגה אד ליס פיה כוכב
פמא לנא חילה פי מערפה עטמה פתאמל הדה אלמוגודאת אלגסמאניה
מא אעטם מקאדירהא ומא אכתר עדדהא ואדא כאנת אלארץ' כלהא לא
גזו להא ענד פלך אלכואכב פמא הי נסבה נוע אלאנסאן לגמיע הדה
אלמכלוקאת פכיף ותכייל אחד מנא אנהא מן אגלה ובסבבה ואנהא אלאת
לה והדה חאל מקאיסה אלאגסאם פכיף אדא נטרת וגוד אלעקול וקד
ישכך עלי ראי אלפלאספה פי הדא אלגרץ' ויקול אלקאיל אמא לו אדעינא
אן גאיה הדה אלאפלאך תדביר שכץ' אנסאן או עדה אשכאץ' מתלא לכאן
הדא מחאלא בחסב אלנטר אלפלספי אמא בכוננא נזעם אן גאיתהא
תדביר נוע אלאנסאן פלא שנאעה פי כון הדה אלאגראם אלעטימה אלשכציה
תכון גאיתהא וגוד אשכאץ' אנואע אלתי עלי מדהבהם לא נהאיה לעדדהא
אבדא ומא מתאל הדא אלא מתאל צאנע עמל אלאת זנתהא קנטאר
חדיד לעמל אברה צגירה זנתהא חבה פלו כאן דלך לאברה ואחדה לכאן
הדא מן פסאד אלתדביר בחסב נטר מא איצא ולא כאן יכון הדא פסאד
תדביר מטלקא אמא מן חית אנה יעמל בהדה אלאלאת אלתקילה אברה
כח, א בעד אברה | הכדא קנאטיר עדה מן אלאבר יפעמל תלך אלאלאת חכמה
ואתקאן תדביר עלי כל וגה והכדא תכון גאיה אלאפלאך אסתמראר אלכון
ואלפסאד וגאיה אלכון ואלפסאד וגוד נוע אלאנסאן עלי מא קד קיל
ונגד נצוצא ואכבארא תעצד הדא אלכיאל וקד יחל הדא אלשך אלפילסוף
באן יקול לו לם יכן אלאכתלאף בין אלאגראם אלפלכיה ואשכאץ' אלאנואע

אלכאינה אלפאסדה גיר פי אלעטם ואלצגר לאמכן אן יקאל הדא אמא
מן חית אלתבאין בינהא בשרף אלגוהר פשניע גדא אן יכון אלאשרף אלה
לוגוד אלאדני אלאחט ובאלגמלה אן הדא אלשך יסתעאן בה פי מא נעתקדה
מן חדות אלעאלם ואכתר מא כאן גרצי פי הדא אלפצל הדא אלמעני
ואיצא כוני לם אזל אסמע מן כל מן שדא שיא מן עלם אלהיאה אסתגיא
מא דכרוה אלחכמים ז"ל מן אלאבעאד לאנהם יצרחון באן גלט כל
פלך מסיר כמס מאיה סנה ובין כל פלך ופלך מסיר כמס מאיה סנה והי
סבעה אפלאך פיכון בעד אלפלך אלסאבע אעני מחדבה מן מרכז אלארץ'
ממשי סבעה אלאף סנה ויתכייל כל מן יסמע הדא אנה כלאם פיה אגיא
כתיר ואן לא ינתהי אלבעד לחדא אלמקדאר וממא תברהן פי אלאבעאד
יבין לך אן אלבעד בין מרכז אלארץ' וחציץ' זחל והו אלפלך אלסאבע הו
מסיר סבעה אלאף סנה וארבע ועשרין סנה בתקריב ואמא אלבעד אלדי
כח, ב דכרנא והו ממשי תמאניה אלאף וסבע מאיה סנה פהו | אלי מקער אלפלך
אלתאמן והדא אלדי תגרהם יקולון בין פלך ופלך בעד כדא מענאה גלט
אלגרם אלדי בין אלאפלאך לא אן תם כלא ולא תטלבני במטאבקה כל
מא דכרוה מן אמור אלהיאה למא אלאמר עליה לאן אלתעאלים כאנת פי
תלך אלאזמאן נאקצה ולא תכלמוא פי דלך מן חית הם רואה לתלך אלאקאויל
ען אלאנביא בל מן חית הם עלמא תלך אלאעצאר פי תלך אלפנון או סמעוהא
מן עלמא תלך אלאעצאר ולים מן אגל הדא אקול פי אקאויל נגדהא להם
קד טאבקת אלחק אנהא גיר צחיחה או וקעת באלערץ' בל כל מא אמכן
אן יתאול כלאם אלשכץ' חתי יטאבק אלמוגוד אלדי תברהן וגודה פהו
אלאולי ואלאחק באלפאצל אלטבאע אלמנצף:

פצל טו

ללממתנע טביעה תאבתה קאימה אלתבאת ליסת מן פעל פאעל לא
ימכן תגירהא בוגה ולדלך לא יוצף אלאלאה באלקדרה עליהא
הדא ממא לא יכתלף פיה אחד מן אהל אלנטר בוגה ולא יגהל הדא אלא
מן לא יפהם אלמעקולאת ואנמא מוצע אלאכתלאף בין אהל אלנטר כלהם
הו אלאשארה אלי נוע מא מן אלמתכילאת יקול בעץ' אהל אלנטר אן הדא
מן קביל אלממתנע אלדי לא יוצף אלאלאה באלקדרה עלי תגירה ויקול

(כט, א) אכ̇ר אנה | מן קביל אלממכן אלד̇י תתעלק קדרה̈ אלאלאה באיג̇אדה כיף
שא מת̇אל ד̇לך אג̇תמאע אלצ̇דין פי אן ואחד ומחל ואחד ואנקלאב אלאעיאן
אעני רג̇וע אלג̇והר ערצ̇א ואלערץ̇ ג̇והרא או וג̇וד ג̇והר ג̇סמאני דון
ערץ̇ פיה כל הד̇א מן קביל אלממתנע ענד כל אחד מן אהל אלנט̇ר כד̇לך
כון אלאלאה יוג̇ד מת̇לה או יעדם ד̇אתה או יתג̇סד או יתג̇יר כל הד̇א
מן קביל אלממתנע ולא יוצף אלאלאה באלקדרה̈ עלי שי מן ד̇לך אמא הל
יוג̇ד ערצ̇א מג̇רדא לא פי ג̇והר פאן פרקה̈ מן אהל אלנט̇ר והם אלמעתזלה̈
תכ̇ילוא ד̇לך וראוה מן באב אלממכן ואכ̇רון קאלוא הו מן באב אלממתנע
ואן כאן אלקאיל בוג̇וד ערץ̇ לא פי מחל לם יוג̇ה לד̇לך מג̇רד אלנט̇ר בל
מראעאה̈ אמור שרעיה̈ זאחמהא אלנט̇ר מזאחמה̈ שדידה̈ פתכ̇לצוא בהד̇ה
אלקולה̈ כד̇לך איג̇אד שי מתג̇סם מן לא מאדה̈ אצלא הו מן קביל אלממכן
ענדנא ומן קביל אלממתנע ענד אלפלאספה̈ והכד̇א יקול אלפלאספה̈ אן
איג̇אד מרבע קטרה מת̇ל צ̇לעה או זאויה̈ מג̇סמה̈ יחיט בהא ארבע זואיא
בסיטה̈ קאימה̈ ומא נחי הד̇א אלנחו כל ד̇לך מן קביל אלממתנע ובעץ̇ מן
יג̇הל אלתעאלים ולם יעלם מן הד̇ה אלאמור גיר מג̇רד אלפאט̇ לא תצור
מעני יט̇נהא ממכנה̈ פיא לית שערי הל הד̇א אלבאב מפתוח מבאח ולכל
אחד אן ידעי פי אי מעני תצורה ויקול הד̇א ממכן ויקול אכ̇ר בל הו
ממתנע בחסב טביעה̈ אלאמר או ת̇ם שי יסד הד̇א אלבאב ויחצרה חתי |
(כט, ב) יקטע אלאנסאן קטעא אן הד̇א ממתנע בטביעתה והל עיאר ד̇לך ואעתבארה
באלקוה̈ אלמתכ̇ילה̈ או באלעקל ובאי שי יפרק בין אלמתכ̇יל ואלמעקול
לאנה קד ינאזע אלשכ̇ץ̇ גירה או תנאזעה נפסה פי אמר מא יג̇דה ממכנא
ענדה פיקול אנה ימכן פי טביעתה ויקול אלמנאזע הד̇א אלתמכין הו פעל
אלכ̇יאל לא באעתבאר אלעקל פהל ת̇ם אי̇צ̇א שי מא יפארק בה בין
אלקוה̈ אלמתכ̇ילה̈ ובין אלעקל והל ד̇לך שי כ̇ארג̇ ענהמא ג̇מיעא או
באלעקל נפסה יפרק בין אלמעקול ואלמתכ̇יל כל הד̇ה מוצ̇ע בחת̇
תסתקצי ג̇דא ומא הד̇א גרץ̇ אלפצל פקד באן אנה עלי כל ראי ומד̇הב
הנא אמור ממתנעה̈ ומחאל וג̇ודהא ואנה לא יוצף אלאלאה באלקדרה̈
עליהא ולא עג̇ז פי חקה ולא נקץ̇ קדרה̈ פי כונה לא יג̇ירהא פהי אד̇א
לאזמה̈ ליסת מן פעל פאעל פקד באן אן מוצ̇ע אלאכ̇תלאף פי אשיא תפרץ̇
מן אי אלקבילין הי הל מן קביל אלממתנע או מן קביל אלממכן פחצל הד̇א:

פצל טז

אפתאת אלפלאספה̈ עלי אללה תעאלי פי עלמה כמא סואה אפתיאתא
עט̇ימא ג̇דא ועת̇רוא עת̇רה̈ לא אקאלה̈ להם מנהא ולא למן
תבעהם פי ד̇לך אלדאי וסאמעך אלשבהאת אלתי אוקעתהם פי מא
(ל, א) אפתאתוא | בה וסאמעך איצ̇א ראי שריעתנא פי ד̇לך ומקאומתנא להם
פי אראיהם אלסויה̈ אלשניעה̈ פי אמר עלם אללה ואכת̇ר מא אוקעהם פי
ד̇לך ודעאהם אליה אולא הו מא יבדו באול כ̇אטר מן עדם אנתט̇אם אחואל
אשכ̇אץ̇ אלאנסאן וכון בעץ̇ אשכ̇אץ̇ אלאדמיין אלפצ̇לא פי תיאה̈ רדיה̈
מולמה̈ ובעץ̇ אלאשכ̇אץ̇ אלשרירין פי חיאה̈ טיבה̈ לד̇יד̇ה̈ פדעאהם ד̇לך אלי
אן קסמוא הד̇א אלתקסים אלד̇י תסמעה אלאן פקאלוא לא יכ̇לו אלאמר
מן אחד קסמין אמא אן יכון אללה גיר עאלם בשי מן הד̇ה אלאחואל
אלשכ̇ציה̈ וגיר מדרך להא או יכון ידרכהא ויעלמהא והד̇ה קסמה̈ צ̇רוריה̈
ת̇ם קאלוא פאן כאן ידרכהא ויעלמהא פלא יכ̇לו אלאמר מן אחד ת̇לת̇ה̈
אקסאם אמא אן ינט̇מהא ויג̇ריהא עלי אחסן נט̇אם ואכמלה ואתמה או
יכון מגלובא ען נט̇מהא לא קדרה̈ לה עליהא או יכון יעלם ויקדר עלי
אלנט̇ם ואלתדביר אלג̇יד גיר אנה אהמל ד̇לך עלי ג̇הה̈ אלתהאון ואלאחתקאר
או עלי ג̇הה̈ אלחסד כמא נג̇ד מן אלנאס רג̇לא קאדרא עלי איצאל כ̇יר
לשכ̇ץ̇ אכ̇ר ועארפא בחאג̇ה̈ ד̇לך אלשכ̇ץ̇ למא ינאלה מן כ̇ירה גיר אנה
לסו טבאעה ושרה וחסדה יחסדה עלי ד̇לך פלא יוצלה אליה והד̇א אלתקסים
איצ̇א צ̇רורי צחיח אעני אן כל עאלם באמר מא פאנה לא יכ̇לו אמא אן
תכון לה עניה̈ בתדביר מא עלם או יהמל ד̇לך כמא יהמל אלאנסאן פי
(ל, ב) מנזלה תדביר אלקטט מת̇לא או מא הו אחקר מן ד̇לך ואלד̇י | לה אלעניה̈
באלאמר קד יגלב ען תדבירה ואן אראד ד̇לך פלמא קסמוא הד̇א אלתקסים
בת̇וא אלחכם וקאלוא אן קסמין מן הד̇ה אלת̇לת̇ה̈ אקסאם אללאזמה̈ לכל
מן יעלם ממתנע פי חק אללה תעאלי והמא אן לא יקדר או יקדר ולא
יעתני אד̇ הד̇א כ̇לק שר או עג̇ז ותעאלי ענהמא פלם יבק מן אלתקסים
כלה אלא אן יכון לא יעלם שיא מן הד̇ה אלאחואל בוג̇ה או יעלמהא
וינט̇מהא אחסן נט̇אם ונחן נג̇דהא גיר מנתט̇מה̈ ולא לאזמה̈ לקיאם ולא
מטרדה̈ עלי מא ינבגי פד̇לך דליל עלי כונה לא יעלמהא בוג̇ה ולא בסבב

הדא אלאמר הו אלדי אוקעהם אולא פי הדא אלאפתיאזת אלעטים ותגד
גמיע מא לכצתה לך מן תקסימהם ותנביהי עלי אן הדא מוצע גלטהם
מבינא משרוחא פי מקאלה אלאסכנדר אלאפרודסי פי אלתדביר. פארי
ואענב כיף וקעוא פי שר ממא הרבוא מנה וכיף נהלוא אלאמר אלדי לם
יזאלוא ינבהוננא עליה וישרחונה לנא דאימא אמא וקועהם פי שר ממא
הרבוא מנה פכונהם חרבוא מן אן ינסבוא ללה אלאהמאל וקטעוא עליה
באלגהל וכון כל מא פי הדא אלעאלם אלספלי מסתורא ענה ולא ידרכה
ואמא גהלהם במא לם יזאלוא ינבהוננא עליה פכונהם אעתברוא אלוגוד
באחואל אשכאץ אלאנסאן אלתי שרורהם מנהם או מן צרורה טביעה
אלמאדה עלי מא יקולון דאימא ויבינון וקד בינא מן דלך מא ינבגי
פלמא אצלוא הדה אלקאעדה אלהאדה לכל קאעדה חסנה אלמסתגה
לא, א לגמאל | כל דאי צחיח אכדוא בעד דלך אן יזילוא שנאעתהא וזעמוא אן
עלם הדה אלאשיא ממתנע פי חק אלאלאה מן גהאת מנהא אן אלגזאיאת
אנמא תדרך באלחואס לא באלעקל ואללה לא ידרך בחאסה ומנהא אן
אלגזאיאת לא תתנאהי ואלעלם אחאטה ומא לא יתנאהי לא יחאט בה
עלמא ומנהא אן אלעלם באלחואדת והי גזאיה בלא שך יוגב לה תגירא
מא לאנה תגדד עלם בעד עלם ובחסב דעואנא נחן מעשר אלמתשרעין אנה
עלמהא קבל כונהא ישנעון עלינא שנאעתין אחדאהמא תעלק אלעלם
באלעדם אלמחץ ואלתאניה אן יכון עלם כון אלשי באלקוה ועלם כונה
באלפעל שיא ואחדא וקד תראגמת בהם אלטנון חתי קאל בעצהם אנה
יעלם אלאנואע פקט לא אלאשכאץ וקאל בעצהם מא יעלם שיא כארגא
ען דאתה בוגה חתי לא יכון תם תכתיר עלום בזעמה ומן אלפלאספה מן
יעתקד באעתקאדנא ואנה תעאלי יעלם כל שי ולא תכפי ענה כאפיה
בוגה והם אקואם כבדא קבל ארסטו באלזמאן קד דכרהם איצא אלאסכנדר
פי מקאלתה תלך לכנה יאבי ראיהם ויקול אן אעטם מא ינקץ בה מא
נשאהדה מן שרור תצל אלאכיאר וכיראת ינאלהא אלאשראר ובאלגמלה
פקד תבין לך אנהם כלהם לו וגדוא אחואל אשכאץ אלנאס מנתטמה
בחסב מא יבדו ללגמהור אנה אנתטאם למא וקעוא פי שי מן הדא אלנטר
כלה ולא תהאפתוא כל אלדאעי אלאול להדא אלנטר אעתבאר אחואל
לא, ב אלנאס | כידהם ושרירהם וכון דלך בזעמהם גיר מנתטם כמא קאל נהאלנא

לא יתכן דרך י״י 1) ובעד תביני אן אלכלאם פי אלעלם ואלענאיה
מרתבט בעצה בבעץ אכד פי תביין ארא אלנטארין פי אלענאיה ובעד דלך
אכד פי חל מא שככוא בה פי עלם אלאלאה באלגזאיאת:

פצל יז

ארא אלנאס פי אלענאיה כמסה ארא וכלהא קדימה אעני אנהא ארא
סמעת עלי זמאן אלאנביא מנד טהרת אלשריעה אלחאקה אלמנירה
להדה אלטלמאת כלהא. | אלראי אלאול הו קול מן זעם אן לא ענאיה
אצלא בשי מן אלאשיא פי גמיע הדא אלוגוד ואן כל מא פיה מן אלסמא
אלי מא סוי דלך ואקע באלאתפאק וכיף תהיא וליס תם בוגה לא נאטם
ולא מדבר ולא מעתני בשי והדא הו ראי אפיקורס והו איצא יקול באלאגזא
ויורי אנהא תכתלט כיף אתפק ויתכון מנהא מא אתפק | וקד קאל בהדא
אלראי אלדין כפרוא מן ישראל והם אלמקול ענהם כחשו בי״י
ויאמרו לוא הוא 2) וקד ברהן ארסטו עלי אסתחאלה הדא אלראי ואן
אלאשיא כלהא לא יצח אן תכון באלאתפאק בל להא נאטם ומדבר וקד
דכרנא מן דלך טרפא פי מא תקדם. ואלראי אלתאני הו ראי מן
לב, א ירי אן בעץ אלאשיא בהא ענאיה והי בתדביר מדבר | ונטם נאטם ובעצהא
מתרוך מע אלאתפאק והדא הו ראי ארסטו ואנא אלכץ לך ראיה פי
אלענאיה הו ירי אן אללה תעאלי מעתני באלאפלאך ומא פיהא ולדלך דאמת
אשכאצהא עלי מא הי עליה וקד נץ אלאסכנדר וקאל אן ראי ארסטו אן
ענאיה אללה אנתהת ענד פלך אלקמר ודלך פרע עלי אצלה פי קדם אלעאלם
לאנה ירי אן אלענאיה הי בחסב טביעה אלוגוד פהדה אלאפלאך ומא פיהא
אלתי אשכאצהא דאימה מעני אלענאיה בהא הו דואמהא עלי חאלה לא
תתגיר וכמא לזם ען וגוד תלך וגוד אשיא אכר ליסת אשכאצהא מסתמרה
אלוגוד לכן אנואעהא כדלך איצא פאץ מן תלך אלענאיה מא אוגב בקא
אלאנואע ודואמהא ולם ימכן בקא אשכאצהא ולא אהמלת איצא אשכאץ
כל נוע אהמאלא מחצא בל כל מא צפי מן תלך אלמאדה חתי קבל צורה
אלנמא געלת פיה קוי תחרסה מדה מא תגדב לה מא יואפקה ותדפע ענה
מא לא מנפעה לה בה ומא צפי מנהא אכתר מן דלך חתי קבל צורה

1) יחזקאל לג, יז. 2) ירמיה ה, יב.

אלחס געלת פיה קוי אכרי תחרסה ותצונה וגעל לה קדרה אכרי עלי
אלחרכה ליקצד מא יואפקה ויהרב ממא יכאלפה תם אעטי כל שכץ בחסב
מא יחתאג אליה דלך אלנוע ומא צפי מנהא אכתר חתי קבל צורה אלעקל
אעטי קוה אכרי ידבר בהא ויפכר וירוי פי מא ימכן בה בקא שכצה
וחראסה נועה בחסב כמאל דלך אלשכץ אמא סאיר אלחרכאת אלואקעה
לב, ב פי סאיר | אשכאץ אלנוע פהי ואקעה באלאתפאק ולים דלך ענד ארסטו
בתדביר מדבר ולא בנטם נאטם מתאל דלך אן הבת ריח עאצפה או גיר
עאצפה פלא שך אנהא תסקט בעץ אוראק הדה אלשגרה ותכסר גצנא
מן שגרה אכרי ותרמי חגרא מן גדאר מא ותתיר הראבא עלי עשב מא
פתפסדה ותמוג אלמא פיעטב מרכב כאן הנאך פיגרק כל מן פיה או
בעצהם פלא פרק ענדה בין סקוט תלך אלורקה ווקוע אלחגר או גרק
אולאיך אלפצלא אלעטמא אלדין כאנוא פי אלספינה כדלך לא יפרק בין
חור ראת עלי גמאעה מן אלנמל פמאתוא או בניאן תכלכלת אסאסאתה
פכר עלי כל מן הנאך מן אלמצלין פמאתוא ולא פרק ענדה בין קט עתר
בפאר פאפתרסה או ענכבות אפתדם דבאבא או אסד גאע פלקי נביא
פאפתרסה ובאלגמלה פאן מלאך ראיה אן כל מא ישאהדה מטרדא לא יכתל
ולא יתגיר לה מנהאג אצלא כאלאחואל אלפלכיה או יגרי עלי אלנטאם
ולא יכדם אלא פי אלשאד כאלאמור אלטביעיה פיקול הדא בתדביר
אעני אן אלענאיה אלאלאהיה מצחובה מעה וכל מא יראה לא יטרד עלי
קיאס ולא ילזם נטאמא כאחואל אשכאץ כל נוע מן אלנבאת ואלחיואן
ואלאנסאן יקול הדא באלאתפאק לא בתדביר מדבר יעני אנה לם תצחבה
אלענאיה אלאלאהיה וירי אן אצחאב אלענאיה איצא להדה אלאחואל
ממתנע והדא תאבע לראיה פי קדם אלעאלם ואן כל מא עליה הדא |
לג, א אלוגוד כלאפה ממתנע ואלדין אעתקדוא הדא אלראי איצא ממן מרק מן
שריעתנא הם אלקאילון עזב י״י את הארץ 1). ואלראי אלתאלת
הו מקאבל הדא אלראי אלתאני והו ראי מן ירי אן לים פי גמיע אלוגוד
שי באלאתפאק בוגה לא גזאי ולא כלי בל אלכל באראדה וקצד ותדביר
ובין הו אן כל מא ידבר פקד עלם והדה הי פרקה אלאשעריה מן אלאסלאם
ולזם הדא אלראי שנאעאת עטימה פתחמלוהא ואלתזמוהא ודלך אנהם יקרון

1) יחזקאל ט, ט.

לארסטו פי מא יזעמה מן אלתסויה בין סקוט אלורקה ומות שכץ אנסאן
קאלוא כדלך הו לכן לם תהב אלריח באלאתפאק בל אללה חרכהא ומא
אלריח הי אלתי אסקטת אלאוראק בל כל ורקה סקטת בקצא וקדר מן
אללה והו אלדי אסקטהא אלאן פי הדא אלמוצע ולא ימכן אן יתאכר זמאן
סקוטהא ולא יתקדם ולא ימכן סקוטהא פי גיר הדא אלמוצע אד דלך כלה
מקדר פי מא לם יזל פלזמהם בחסב הדא אלראי אן תכון חרכאת אלחיואן
כלהא וסכנאתה מקדרה ואן אלאנסאן לא אסתטאעה לה בוגה עלי אן יפעל
שיא או לא יפעלה וילזם הדא אלראי איצא אן תכון טביעה אלממכן
סאקטה פי הדה אלאמור ואן תכון הדה אלאשיא כלהא אמא ואגבה או
ממתנעה פאלתזמוא דלך וקאלוא אן הדה אלתי נסמיהא ממכנה כקיאם
זיד ומגי עמר הי ממכנה באלאצאפה אלינא אמא באצאפתהא אליה תעאלי
לג, ב פלא ממכן פיהא אצלא בל | ואגב או ממתנע ולזם מן הדא אלראי איצא
אן יכון מעני אלשראיע לא יפיד אצלא אד אלאנסאן אלדי לה גאת כל
שריעה לא יסתטיע אן יפעל שיא לא אן יאתי מא אמר בה ולא אן
יגתנב מא נהי ענה וקאלת הדה אלפרקה אנה תעאלי הכדא שא לידסל
ויאמר וינהי ויהדד וירגי ויכוף ואן כנא לא אסתטאעה לנא ויגוז אן
יכלפנא אלממתנעאת ויגוז אן נמתתל אלאמר ונעאקב ונכאלפה ונגאזי ולזם
הדא אלראי איצא אן תכון אפעאלה תעאלי לא גאיה להא ותחמלוא תקלה
הדה אלשנאעאת כלהא לסלאמה דלך אלראי חתי אדא ראינא שכצא ולד
אעמי או מגדומא אלדי לא נקדר נקול אנה תקדם לה דנב אסתחק בה דלך
קלנא כדא שא ואדא ראינא אלפאצל אלעאבד קתל באלעדאב קלנא כדא
שא ולא גור פי דלך אד גאיז ענדהם פי חק אללה אן יעדב מן לם ידנב
ויגאזי באלכיר ללמדנב ואקאוילהם פי הדה אלאשיא משהורה. ואלראי
אלראבע הו ראי מן ירי אן ללאנסאן אסתטאעה ולדלך יגרי מא גא
פי אלשריעה מן אלאמר ואלנהי ואלגזא ואלעקאב ענד האולא עלי נטאם
וירון אן אפעאל אללה כלהא תאבעה לחכמה ואנה לא יגוז עליה אלגור
ולא יעאקב מחסנא ואלמעתזלה איצא ירון הדא אלראי ואן כאן אסתטאעה
אלאנסאן ליסת הי ענדהם מטלקה והם איצא יעתקדון אנה תעאלי עאלם
בסקוט תלך אלורקה ובדביב הדה אלנמלה ואן ענאיתה בכל אלמוגודאת
לד, א פלזמת הדא אלראי | איצא שנאעאת ותנאקצאת אמא אלשנאעה פכון בעץ

אשכאץ אלנאס ולד דא עאהה והו לם ירנב קאלוא דלך תאבע לחכמתה
והכדא אחסן פי חק הדא אלשכץ אן יכון הכדא מן אן יכון סאלמא ונחן
נגהל הדא אלאחסאן ומא הדא עלי גהה אלעקאב לה בל עלי גהה אלאחסאן
אליה וכדלך גואבהם פי הלאך אלפאצל אן דלך ליעטם גזאוה פי אלאכרי
5 חתי אנתהי אלקול בהאולא אן קיל להם ולאי שי עדל פי אלאנסאן ולם
יעדל פי גירה ובאי דנב דבח הדא אלחיואן פתחמלוא מן אלשנאעה אן
קאלוא באן הדא אגור לה חתי יעוצה אללה פי אלאכרי חתי אן קתל
אלברגות ואלקמלה ילזם אן יכון להא פי דלך עוץ ענד אללה וכדלך הדא
אלפאר אלגיר אתם אלדי אפתרסה קט או חראה הכדא קאלוא אקתצת
10 חכמתה פי חק הדא אלפאר וסיעוצה עמא גרי עליה פי אלאכרי ולא
ולאם אחד ענדי מן אהל הדה אלארא אלתלתה פי אלענאיה לאן כל ואחד
מנהם דעתה צרורה עטימה למא קאל ארסטו תבע אלטאהר מן טביעה
אלוגוד ואלאשעריה הרבוא מן אן ינסב לה תעאלי גהל בשי ולא יצח אן
יקאל ערף הדה אלגזאיה וגהל הדה פלזמת תלך אלשנאעאת פתחמלת
15 ואלמעתזלה איצא הרבוא מן אן ינסב לה תעאלי גור וטלם ולא חסן
איצא ענדהם מנאכרה אלפטרה חתי יקאל אן אילאם מן לם ירנב לא
גור פיה ולא חסן ענדהם איצא אן תכון בעתה אלאנביא כלהם ונזול
לה, ב אלשריעה לא | למעני יעקל פתחמלוא איצא מא תחמלוה מן תלך אלשנאעאת
ולזמהם אלתנאקץ לאנהם יעתקדון אנה תעאלי יעלם כל שי ואן אלאנסאן
20 דו אסתטאעה והדא יודי למא יבין באיסר תאמל אן דלך מתנאקץ.
ואלראי אלכאמס הו ראינא אעני ראי שריעתנא ואנא אעלמך מנה
במא נצת בה כתב אנביאינא והו אלדי אעתקדה גמהור אחבארנא ומאכברך
איצא במא אעתקדה בעץ אלמתאכרין מנא ואעלמך איצא במא אעתקדה
אנא פי דלך פאקול קאעדה שריעה משה רבנו ע"אם וכל מן תבעהא
25 הי אן אלאנסאן דו אסתטאעה מטלקה אעני אנה בטביעתה ובאכתיארה
וארادתה יפעל כל מא ללאנסאן אן יפעלה דון אן יכלק לה שי מסתגד
בוגה וכדלך גמיע אנואע אלחיואן תתחרך בארادתהא והכדא שא אעני אן
מן משיתה אלקדימה פי אלאזל אן יכון אלחיואן כלה יתחרך בארادתה
ואן יכון אלאנסאן דא אסתטאעה עלי כל מא ירידה או יכתארה ממא
30 יסתטיע עליה והדה קאעדה לם יסמע קט פי מלתנא כלאפהא בחמד אללה

וכדלך מן גמלה קואעד שריעה משה רבנו אנה תעאלי לא יגוז עליה
אלגור בוגה מן אלוגוה ואן כל מא ינזל באלנאס מן אלבלאיא או יצלהם
מן אלנעם אלשכץ אלואחד או אלגמאעה כל דלך עלי גהה אלאסתחקאק
באלחכם אלעדל אלדי לא גור פיה אצלא ולו צרבת אלשכץ שוכה פי ידה
ואזאלהא לחינה לכאן דלך עקאבא לה ולו נאל | איסר לדה לכאן דלך לה, א
גזאא לה וכל הדא באסתחקאק והו קולה תעאלי כי כל דרכיו משפט
וגו'[1] לכנא נגהל וגוה אלאסתחקאק. פקד תלכצת לך הדה אלארא ודלך
אן כל מא תראה מן אחואל אשכאץ אלאדמיין אלמכתלפה יראה ארסטו
אתפאקא מחצא ויראה אלאשערי תאבעא למגרד משיה ויראה אלמעתזלה
10 תאבעא לחכמה ונראה נחן תאבעא לאסתחקאק אלשכץ בחסב אפעאלה
פלדלך יגיז אלאשערי אן יעדב אללה אלפאצל אלכיר פי אלדניא ויכלדה
פי תלך אלנאר אלתי תקאל פי אלאכרי ויקאל כדא שא וירי אלמעתזלה
אן הדא גור ואן הדא אלדי עדב ולו אלנמלה כמא דכרת לך להא עוץ וכון
הדא עדב חתי יעוץ תאבע לחכמתה ונחן נעתקד אן כל הדה אלאחואל
15 אלאנסאניה הי בחסב אלאסתחקאק והו תעאלי ען אלגור ומא יעאקב מנא
אלא מסתחק עקאב הדא הו אלדי נצת בה תורת משה רבנו כאן
אלכל תאבע לאסתחקאק ועלי הדא אלראי גרי כלאם גמהור אחבארנא
לאנך תגדהם יקולון בביאן אין מיתה בלא חטא ולא יסורין
בלא עון[2] וקאלוא במדה שאדם מודד בה מודדין לו והדא
20 נץ אלמשנה[3] וצרחוא פי כל מוצע אנה לאזם צרורי פי חקה תעאלי
אלעדל והו אן יגאזי אלטאיע עלי כל מא פעלה מן אפעאל אלבר ואלאסתקאמה
ולו לם יומר בדלך עלי יד נבי ואנה יעאקב עלי כל פעל שר פעלה אלשכץ
ולו לם ינה ענה עלי יד נבי אד דלך מנהי | ענה באלפטרה אעני אלנהי לה,
ען אלטלם ואלגור קאלוא אין הקב"ה מקפח זכות כל בריה[4]
25 וקאלוא כל האומר קודשא בריך הוא ותרן הוא יתותרן
מעוהי אלא מאריך אפיה וגבי דילה[5] וקאלוא אינו דומה
מצווה ועושה למי שאינו מצווה ועושה[6] וכינוא אנה ואן

1) דברים לב, ד. 2) שבת נה, א. 3) סוטה פרק א משנה ז.
4) בבא קמא לח, ב; פסחים קיח, א. 5) בראשית רבה פרשה סז; בבא קמא נ, א.
6) קדושין לא, א; בבא קמא פז, א; עבודה זרה ג, א.

כאן לם יכלף נותנין לו שכרו ועלי הדא אלאצל אטרד גמיע כלאמהם
וגא פי כלאם אלחכמים זיאדה מא מא גאת פי נץ אלתורה והו קול
בעצהם יסורין של אהבה1) ודלך אן בחסב הדא אלראי קד תנזל
באלשכץ אפאת לא לדנב מתקדם בל ליעטם גזאוה והדא הו איצא מדהב
אלמעתזלה ולא נץ פי אלתורה להדא אלמעני ולא יגלטך אמור אלנסיון
והאלהים נסה את אברהם2) וקולה ויענך וירעיבך וגו'3)
פתסמע אלכלאם פי דלך ולם תתערץ שריעתנא בותה גיר לאחואל אשכאץ
אלאנסאן אמא חדית הדא אלעוץ ללחיואן פלם יסמע קט פי מלתנא קדימא
בותה ולא דכרה קט אחד מן אלחכמים לכן בעץ אלמתאכרין מן
אלגאונים ז"ל למא סמעה מן אלמעתזלה אסתצובה ואעתקדה. ואמא
מא אעתקדה אנא פי הדה אלקאעדה אעני אלענאיה אלאלאהיה פהו מא
אצף לך ולים אנא מסתנדא פי הדא אלאעתקאד אלדי אצפה למא ודאני
אליה אלברהאן בל אסתנד פיה למא תבין לי אנה קצד כתאב אללה
וכתב אנביאונא והדא אלראי אלדי אעתקדה אקל שנאעה מן אלארא
אלמתקדמה ואקרב מן אלקיאס אלעקלי ודלך אני אעתקד אן אלענאיה |
אלאלאהיה אנמא הי פי הדא אלעאלם אלספלי אעני מן תחת פלך אלקמר
באשכאץ נוע אלאנסאן פקט והדא אלנוע וחדה הו אלדי גמיע אחואל
אשכאצה ומא ינאלהא מן כיר ושר תאבע לאסתחקאק כמא קאל כי כל
דרכיו משפט4) אמא סאיר אלחיואנאת נאהיך אלנבאת וגירה פאן
ראיי פיהא ראי ארסטו לא אעתקד בותה אן הדה אלורקה סקטת בענאיה
בהא ולא אן הדא אלענכבות אפתרס הדה אלדבאבה בקצא אללה וארادתה
אלאן אלשכציה ולא אן אלבזקה אלתי בזקהא זיד תחרכת חתי נזלת עלי
הדה אלבעוצה פי מוצע מכצוץ פקתלתהא בקצא וקדר ולא אן הדה
אלסמכה למא אכתטפת הדה אלדודה מן וגה אלמא אנמא כאן דלך
במשיה אלאהיה שכציה כל הדא כלה ענדי באלאתפאק אלמחץ כמא
יראה ארסטו ואנמא אלענאיה אלאלאהיה ענדי פי מא אראה תאבעה ללפיץ
אלאלאהי ואלנוע אלדי אתצל בה דלך אלפיץ אלעקלי חתי צאר דא
עקל ואנכשף לה כל מא הו מכשוף לדי אלעקל הו אלדי צחבתה אלענאיה
אלאלאהיה וקדרת אפעאלה כלהא עלי גהה אלגזא ואלעקאב אן גרק

1) ברכות ה, א. 2) בראשית כב, א. 3) דברים ח, ג. 4) שם לב, ד.

אלספינה במן פיהא כמא דכר ואנכראר אלסקף עלי מן פי אלבית אן כאן
דלך באלאתפאק אלמחץ פלים דכול אולאיך לתלך אלספינה וגלום אלאכרין
פי אלבית באלאתפאק בחסב ראינא בל באראדה אלאהיה בחסב אלאסתחקאק
פי אחכאמה אלתי לא תצל עקולנא למערפה קאנונהא. ואלדי דעאני להדא |
אלאעתקאד לאני לם אגד קט נץ כתאב נבי ידכר אן ללה ענאיה בשכץ
מן אשכאץ אלחיואן אלא בשכץ אנסאן פקט וקד עגבוא אלאנביא איצא
מן כון אלענאיה באשכאץ אלאנסאן ואנה אקל מן אן יעתני בה פנאהיך
מן סואה מן אלחיואן קאל מה אדם ותדעהו וגו'1) מה אנוש
כי תזכרנו וגו'2) וקד גאת אלנצוץ אלגליה בכון אלענאיה בגמיע
אשכאץ אלאנסאן ובאפתקאד אעמאלהם כלהא היוצר יחד לבם
המבין אל כל מעשיהם3) וקאל אשר עיניך פקוחות על
כל דרכי בני אדם לתת לאיש כדרכיו4) וקיל איצא כי
עיניו על דרכי איש וכל צעדיו יראה5) וקד נצת
אלתורה באלענאיה באשכאץ אלאנסאן ותפקד אפעאלהם קאל וביום
פקדי ופקדתי עליהם חטאתם6) וקאל מי אשר חטא לי
אמחנו מספרי7) וקאל והאבדתי את הנפש ההיא8) וקאל
ונתתי את פני בנפש ההיא9) והדא כתיר וכל מא גא מן קצץ
אברהם ויצחק ויעקב דליל מחץ עלי אלענאיה אלשכציה אמא
סאיר אשכאץ אלחיואן פאלחאל פיהא כמא יראה ארסטו בלא שך ולדלך
כאן דבחהא מבאחא בל מאמורא בה ותצריפהא פי אלמנאפע כיף שינא
ודליל כון סאיר אלחיואן גיר מעתני בה אלא בנחו אלענאיה אלתי דכרהא
ארסטו קול אלנבי למא ראי מן תסלט נבוכדנצר וכתרה קתלה אלנאס
קאל יא רב כאן קד אהמל אלנאס וסיבוא כאלאסמאך וחשראת אלארץ
דל בהדא אלקול אן תלך אלאנואע מהמלה והו קולה ותעשה אדם
כדגי הים כרמש לא|מושל בו כלה בחכה העלה וגו'10)
תם בין אלנבי אן לים אלאמר כדלך ולא עלי גהה אלאהמאל ורפע אלענאיה
בל עלי גהה אלעקאב לאולאיך לאסתחקאקהם מא נזל בהם קאל ו"ו

1) תהלים קמד, ג. 2) שם ח, ה. 3) שם לג, טו. 4) ירמיה לב, יט.
5) איוב לד, כא. 6) שמות לב, לד. 7) שם שם, לג. 8) ויקרא כג, ל.
9) שם כ, ו. 10) חבקוק א, יד טו.

למשפט שמתו וצור להוכיח יסדתו1). ולא תטן אן הדא אלראי ינתקץ עלי בקולה נותן לבהמה לחמה וגו'2) ובקולה הכפירים שואגים לטרף וגו'3) ובקולה פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון4) ובקול אלחכמים איצא יושב וזן מקרני ראמים ועד ביצי כנים5) וכתיר מתל הדה אלנצוץ תגדהא ולים פיהא שי ינקץ ראיי הדא לאן הדה כלהא ענאיה נועיה לא שכציה וכאנה יצף אפצאלה תעאלי פי תהיותה לכל נוע גדאה אלצרורי ומאדה קואמה והדא בין ואצח והכדא ירי ארסטו אן הדא אלנחו מן אלענאיה צרורי מוגוד קד דכר דלך איצא אלאסכנדר ען ארסטו אעני תהייה ונור אגדיה כל נוע לאשכאצה ולולא דלך להלך אלנוע בלא שך והדא בין באיסר תאמל ואמא קולהם צער בעלי חיים דאוריתא6) מן קולה על מה הכית את אתנך7) פדלך עלי גהה אלתכמיל לנא לאן לא נתכלק באכלאק אלקסאוה ולא נולם עבתא לא פאידה בל נקצד אלרפק ואלרחמה ולו בשכץ אי חיואן אתפק אלא ענד אלחאגה כי תאוה נפשך לאכל בשר8) לא אן נדבח עלי גהה אלקסאוה או אללעב ולא ילזמני איצא בחסב הדא אלראי אלסואל אן יקאל לי ולאי שי אעתני באשכאץ אלאנסאן ולא יעתני מתל תלך אלענאיה בסאיר אשכאץ | אלחיואן לאן הדא אלסאיל ינבגי אן יסאל נפסה ויקול לאי שי והב אלעקל ללאנסאן ולם יהב דלך לסאיר אנואע אלחיואן פאן גואב הדא אלסואל אלאכיר כדא שא או כדא אקתצת חכמתה או כדא אקתצת אלטביעה בחסב אלתלתה ארא אלמתקדמה ובהדה אלגואבאת בעינהא יגאוב ען אלסואל אלאול וחצל ראיי אלי אכרה פאני לא אעתקד אנה תעאלי יכפי ענה שי או אנסב לה עגזא בל אעתקד אן אלענאיה תאבעה ללעקל ולאזמה לה אד אלענאיה אנמא תכון מן עאקל ואלדי הו עקל כאמל עלי כמאל לא כמאל בעדה פכל מן אתצל בה שי מן דלך אלפיץ עלי קדר מא יצלה מן אלעקל יצלה מן אלענאיה הדא הו אלראי אלדי יטאבק ענדי אלמעקול ונצוץ אלשריעה ואמא תלך אלארא אלמתקדמה פפיהא אפראט ותפריט

1) חבקוק א, יב. 2) תהלים קמז, ט. 3) שם קד, כא.
4) שם קמה, טז. 5) שבת קז, ב; עבודה זרה ג, ב. 6) בבא מציעא לב, ב.
7) במדבר כב, לב. 8) דברים יב, כ.

אמא אפראט יכרג אלי אלאכתלאט אלמחץ ומנאכרה אלמעקול ומכאברה אלמחסוס או תפריט עטים יוגב אעתקאדאת רדיה גדא פי חק אלאלאה ופסאדא לנטאם וגוד אלאנסאן ומחו מחאסן אלאנסאן כלהא אלכלקיה ואלנטקיה אעני ראי מן רפע אלענאיה ען אשכאץ אלאנסאן וסוי בינהא ובין אשכאץ סאיר אנואע אלחיואן :

פצל יח

ובעד מא קדמתה מן תכציץ אלענאיה בנוע אלאנסאן | וחדה מן סאיר אנואע אלחיואן אקול אנה קד עלם אן ליס פי כארג אלדהן נוע מוגוד בל אלנוע וסאיר אלכליאת מעאני דהניה כמא עלמת וכל מוגוד כארג אלדהן אנמא הו שכץ או אשכאץ פאדא עלם הדא פקד עלם אן אלפיץ אלאלאהי אלמוגוד מתצלא בנוע אלאנסאן אעני אלעקל אלאנסאני אנמא הו מא וגד מן אלעקול אלשכציה והו מא פאץ עלי זיד ועמר וכאלד ובכר ואדא כאן דלך כדלך פילזם עלי מא דכרתה פי אלפצל אלמתקדם אן אי שכץ מן אשכאץ אלנאס נאל פי דלך אלפיץ חטא אופר בחסב תהיו מאדתה וריאצתה כאנת אלענאיה בה אכתר צרורה אן כאנת אלענאיה תאבעה ללעקל כמא דכרת פלא תכון אלענאיה אלאלאהיה באשכאץ נוע אלאנסאן כלהא עלי אלסוא בל תתפאצל אלענאיה בהם כתפאצל כמאלהם אלאנסאני ובחסב הדא אלנטר ילזם צרורה אן תכון ענאיתה תעאלי באלאנביא עטימה גדא ועלי חסב מראתבהם פי אלנבוה ותכון ענאיתה באלפצלא ואלצאלחין עלי חסב פצלהם וצלאחהם אד דלך אלקדר מן פיץ אלעקל אלאלאהי הו אלדי אנטק אלאנביא וסדד אפעאל אלצאלחין וכמל עלום אלפצלא במא עלמוא ואמא אלגאהלון אלעצאה פבחסב מא עדמוא מן דלך אלפיץ האן אמרהם ואנתסקוא פי נטאם סאיר אשכאץ אנואע אלחיואן נמשל כבהמות נדמו1) ולדלך סהל קתלהם בל אמר בה ללמנאפע והדא אלגרץ הו קאעדה מן קואעד אלשריעה ועליה מבנאהא אעני עלי אן אלענאיה | בשכץ שכץ מן אשכאץ אלאנסאן בחסבה. תאמל כיף נץ עלי אלענאיה בגזאיאת אחואל אלאבות פי תצרפאתהם וחתי פי כסבהם ומא ועדוא בה מן אצחאב אלענאיה להם קיל לאברהם אנכי מגן לך2)

1) תהלים מט, יג כא. 2) בראשית טו, א.

וקיל ליצחק ואהיה עמך ואברכך[1] וקיל ליעקב והנה
אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך[2] וקיל לסיד אלנביין
כי אהיה עמך[3] וקיל ליהושע כאשר הויתי עם משה
אהיה עמך[4] והדא כלה תצריח באלענאיה בהם עלי קדר כמאלהם.
וקיל פי אלענאיה באלפצלא ואהמאל אלגאהלין דגלי חסידיו ישמר
ורשעים בחשך ידמו כי לא בכח יגבר איש[5] וקיל אן
סלאמה בעץ אשכאץ אלנאס מן אלאפאת ווקוע בעצהם פיהא ליס דלך
בחסב קואהם אלבדניה ואסתעדאדאתהם אלטביעיה הו קולה כי לא בכח
יגבר איש בל דלך בחסב אלכמאל ואלנקץ אעני קרבהם מן אללה או
בעדהם פלדלך כאן אלקריבון מנה פי גאיה אלוקאיה רגלי חסידיו
ישמר ואלבעידון מנה מעדצון למא אתפק אן יציבהם וליס תם מא
יקיהם עמא יטרי כאלמאשי פי אלטלאם אלדי עטבה מצמון וקיל פי
אלענאיה באלפצלא איצא שומר כל עצמותיו וגו'[6] עיני י"י
אל צדיקים וגו'[7] יקראני ואענהו וגו'[8] ואלנצוץ אלתי
נאת פי הדא אלמעני אכתר מן אן תחצי אעני פי אלענאיה באשכאץ
אלנאס עלי קדר כמאלהם ופצלהם וקד דכר אלפלאספה איצא הדא
אלמעני קאל אבו נצר פי צדר שרחה לכתאב ניקומאכיא לארסטו קאל
ואמא | אלדין להם קדרה אן ינקלוא אנפסהם מן כלק אלי כלק פאולאיך לט, א
הם אלדין קאל אפלאטון פיהם אן ענאיה אללה בהם אכתר פתאמל כיף
אכרגנא הדא אלנחו מן אלאעתבאר למערפה צחה מא נאוא בה אלאנביא
כלהם עליהם אלסלאם מן אלענאיה אלשכציה אלכציצה בשכץ שכץ עלי
קדר כמאלה וכיף הדא לאזם מן גהה אלנטר אדא כאנת אלענאיה תאבעה
ללעקל כמא דכרנא ולא יצח אן נקול אן אלענאיה נועיה לא שכציה
כמא שהר מן בעץ מראהב אלפלאספה אד ליס תם מוגוד כארג אלדהן
גיר אלאשכאץ ובהאולא אלאשכאץ אתצל אלעקל אלאלאהי פאלענאיה
אדא אנמא הי בהאולא אלאשכאץ פתאמל הדא אלפצל חק תאמלה תסלם
לך קואעד אלשריעה כלהא בה ותטאבק לך ארא נטריה פלספיה ותרתפע
אלשנאעאת ותתצח לך צורה אלענאיה כיף הי ובעד מא דכרנאה מן ארא

1) בראשית כו, ג. 2) שם כח, טו. 3) שמות ג, יב. 4) יהושע א, ה.
5) שמואל א ב, ט. 6) תהלים לד, כא. 7) שם שם, טז. 8) שם צא, טו.

אהל אלנטר פי אלענאיה ותדביר אללה ללעאלם כיף הו אלכץ לך איצא
ראי אהל מלתנא פי אלעלם וכלאמא לי פי דלך:

פצל יט

לא שך אנה מעקול אול אן אללה תעאלי יגב אן תוגד לה כל אלכמאלאת
ותנפי ענה כל אלנקאיץ ויכאד אן יכון מעקולא אולא אן אלגהל באי
שי כאן נקץ ואנה תעאלי לם יגהל שיא לכן אלדי דעא בעץ אהל אלנטר
כמא | דכרת לך אן יתגאסר ויקול יעלם כדא ולא יעלם כדא הו מא תכילה לט, ב
מן עדם אנתטאם אחואל אשכאץ אלאנסאן אלתי אכתר תלך אלאחואל
ליסת אחואלא טביעיה פקט בל תאבעה איצא לכון אלאנסאן דא אסתטאעה
ורויה וקד דכר אלאנביא אן אסתדלאל אלגהאל עלי עדם עלם אלאלאה
באפעאלנא אנמא הו רויה אהל אלשר פי נעמה ורכא ואן הדא ראע ללפאצל
אן יטן אן אעתמאדה ללכיר ומא תחמלה פי דלך מן אלמשקה למקאומה
אלגיר לה גיר מפיד תם דכר אלנבי אנה אגאל פכרה פי דלך אלי אן
תבין לה אן אלאמור תנטר במאלהא לא באואילהא והדא הו וצפה פי
נטם הדה אלמעאני כלהא קאל ואמרו איכה ידע אל ויש דעה
בעליון הנה אלה רשעים ושלוי עולם השגו חיל אך ריק
זכיתי לבבי וארחץ בנקיון כפי ואכר אלקול ואחשבה לדעת
זאת עמל הוא בעיני עד אבוא אל מקדשי אל אבינה
לאחריתם אך בחלקות וגו' איך היו לשמה כרגע וגו'[1]
והדה אלמעאני בעינהא קד דכרהא מלאכי קאל חזקו עלי דבריכם
אמר י"י וגו' אמרתם שוא עבוד אלהים ומה בצע כי
שמרנו משמרתו וכי הלכנו קדרנית מפני י"י צבאות
ועתה אנחנו מאשרים זדים וגו' אז נדברו יראי י"י
וגו' ושבתם וראיתם וגו'[2] וקד בין איצא דוד שהרה הדא
אלראי פי זמאנה ומא אוגבה מן תעדי אלנאס וטלמהם בעצהם לבעץ ואכד
אן יחתג עלי אבטאל דלך אלראי ואלאכבאר באנה תעאלי יעלם גמיע דלך |
קאל אלמנה וגר יהרגו ויתומים ירצחו ויאמרו לא יראה מ, א
יה ולא יבין אלהי יעקב בינו בוערים בעם וכסילים

1) תהלים עג, יא—יג טז—יט. 2) מלאכי ג, יג—יח.

מתי תשכילו הנוטע אזן הלא ישמע אם יוצר עין הלא יביט 1) והאנא אבין לך מעני הדא אלאחתגאג בעד אן אדכר לך סוء פהם אלמתהאפתין לכלאם אלאנביא להדא אלכלאם קאל לי מנד סנין אשכאץ מן נבלא מלתנא אלאטבא עלי גהה אלתעגב מנהם מן קול דוד קאלוא הכדא כאן ילזם עלי קיאסה הדא אן כאלק אלפם יאכל וכאלק אלריה יציח והכדא סאיר אלאעצא פתאמל יא איהא אלנאטר פי מקאלתי הדה כם בעדוא ען אלצואב פי פהם הדה אלחגה ואסמע מענאהא בין הו אן כל פאעל אלה מן אלאלאת לולא אן אלפעל אלדי יפעל בתלך אלאלה מתצור ענדה למא אמכנה עמל אלה לה ומתאל דלך אנה לו לם יתצור אלחראד מעני אלכיאטה ופהמה למא עמל אלאברה עלי הדא אלשכל אלדי לא תתם אלכיאטה אלא בה והכדא סאיר אלאלאת פלמא זעם מן זעם מן אלפלאספה אן אללה לא ידרך הדה אלשכציאת לכונהא מן מדרכאת אלחואס והו תעאלי לא ידרך בחאסה כל אדראכא עקליא אחתג עליהם בוגוד אלחואס וקאל פארא כאן מעני אדראך אלבצר כפוא ענה לא יעלמה כיף אוגד הדה אלאלה אלמהיאה לאדראך אלבצרי אתרי באלאתפאק וקע אן תחדת רטובה מא צאפיה ודונהא רטובה אכדי כדלך ודונהא טבקה מא אתפק אן אנתקבת פיהא תקבה וגאת אמאם תלך אלתקבה טבקה צאפיה צלבה ובאלגמלה רטובאת אלעין וטבקאתהא ואעצאבהא אלתי הי מן אלאחכאם עלי מא קד עלם וכלהא מקצוד בהא גאיה הדא אלפעל איתצור עאקל אן הדא וקע כיף אתפק לא כל הו בקצד מן אלטביעה צרורה כמא בין כל טביב וכל פילסוף וליסת אלטביעה דאת עקל ותדביר והדא באגמאע מן אלפלאספה כל הדא אלתדביר אלטהני צאדר עלי ראי אלפלאספה ען מבדא עקלי והו מן פעל די עקל פי ראינא והו אלדי טבע הדה אלקוי פי כל מא תוגד פיה קוה טביעיה פאדא כאן דלך אלעקל לא ידרך הדא אלמעני ולא יערפה פכיף אוגד או חצלת ענה עלי דלך אלראי טביעה תקצד נחו הדא אלגרץ אלדי לא עלם לה בה ובאלחקיקה סמאהם בוערים וכסילים תם אכד אן יבין אן דלך נקץ פי אדראכנא ואן אללה עז וגל אלדי והבנא הדא אלעקל אלדי בה נדרך ומן אגל קצורנא ען אדראך חקיקתה תעאלי חרתת לנא הדה אלשבה אלעטימה

1) תהלים צד, ו—ט.

קד עלם תעאלי דלך אלנקץ מנא ואן פכרתנא הדה אלמקצרה לא ילתפת אלי מא אוגבתה מן אלתהאפת קאל המלמד אדם דעת י״י יודע מחשבות אדם כי המה הבל 1). וגרצי כלה בהדא אלפצל אן אבין אן הדא נטר קדים גדא אעני מא וקע ללגהאל מן עדם אדראך לאלאה מן אגל כון אחואל אשכאץ אלאנסאן אלממכנה בטביעתהא גיר מנתטמה קאל ויחפאו בני ישראל דברים אשר לא|כן על י״י 2) ופי אלמדרש מה אמרו אמרו העמוד הזה אינו רואה ואינו שומע ואינו מדבר 3) ירידון בדלך תכילהם אן אללה גיר מדרך הדה אלאחואל ולא יצל מנה אמר ולא נהי לאנביא ועלה דלך כלה ודלילה ענדהם כון אחואל אלאשכאץ אלאנסאניה לא תגרי בחסב מא ירי כל שכץ מנא אן הכדא ינבגי אן תכון פארא ראוא אן ליסת אלאמור כמא ירידון קאלוא אין י״י רואה אותנו 4) וקאל צפניה ען האולא האמרים בלבבם לא ייטיב י״י ולא ירע 5). ואמא מא ינבגי אן יקאל פי עלמה תעאלי באלאמור כלהא פסאכברך בראיי פי דלך בעד אן אעלמך באלאמור אלמגמע עליהא אלתי לא ימכן דא עקל אן יכאלף פי שי מנהא:

פצל כ

אמר מגמע עליה אנה תעאלי לא יצח אן יתגדד לה עלם חתי יעלם לאן מא לם יעלמה קבל ולא יצח אן תכון לה עלום כתירה מתעדדה ולו עלי ראי מן יעתקד אלצפאת פלמא תברהן הדא קלנא נחן מעשר אלמתשרעין אן באלעלם אלואחד יעלם אלאשיא אלכתירה אלמתעדדה ולים באכתלאף אלמעלומאת תכתלף אלעלום פי חקה תעאלי כמא דלך פי חקנא וכדלך קלנא אן הדה אלאשיא כלהא אלמתגדדה עלמהא קבל כונהא ולם יזל עאלמא|בהא פלדלך לם יתגדד לה עלם בוגה לאן עלמה כאן פלאן הו אלאן מעדום וסיוגד פי אלוקת אלפלאני וידום מוגודא מדה כדא תם יעדם פאן אדא וגד דלך אלשכץ כמא תקדם אלעלם בה מא זאד תם עלם ולא חדת מא לם יכן מעלומא ענדה בל חדת מא לם יזל מעלומא אנה

1) תהלים צד, י—יא. 2) מלכים ב יז, ט. 3) המקור בלתי ידוע.

4) יחזקאל ח, יב. 5) צפניה א, יב.

סיחד̇ת̇ עלי מא וג̇ד עליה ולזם בחסב הד̇א אלאעתקאד אן יכון אלעלם יתעלק באלאעדאם ויחיט בהא לא נהאיה̈ לה פאעתקדנא ד̇לך וקלנא אן אלאעדאם אלתי סבק פי עלמה איג̇אדהא והו קאדר עלי איג̇אדהא לא ימתנע תעלק עלמה בהא אמא מא לא יוג̇ד אצלא̈ פד̇לך הו אלעדם אלמחץ̇ פי חק̈ עלמה אלד̇י לא יתעלק עלמה בה כמא לא יתעלק עלמנא נחן במא הו מעדום ענדנא. ואמא לאחאטה̈ במא לא נהאיה̈ לה פפיה אשכאל ודהב בעץ̇ אהל אלנט̇ר אלי אלקול באן אלעלם יתעלק באלנוע ויסתרסל עלי סאיר אשכ̇אץ̇ אלנוע במעני מא פהד̇א ראי כל מתשרע בחסב מא תדעו אליה צ̇רורה̈ אלנט̇ר אמא אלפלאספה̈ פבת̇וא אלאמר וקאלוא אנה לא יתעלק עלמה בעדם ולא יחיט עלם במא לא נהאיה̈ לה פאד̇ ולא יתג̇דד לה עלם פמחאל אן יעלם שיא מן אלמתג̇דדאת פלא יעלם אד̇א̈ אלא אלשי אלת̇אבת אלד̇י לא יתגיר ובעצ̇הם חדת̇ לה שך̈ אכ̇ר וקאל ולו אלאשיא אלת̇אבתה̈ אן עלמהא פקד צארת לה עלום כ̇תירה̈ לאן בכת̇רה̈ אלמעלומאת תכת̇ר אלעלום לאן לכל מעלום עלם יכ̇צ̈ה פאד̇א̈ לא | יעלם אלא ד̇אתה ואלד̇י אקולה אנא אן כל מא וקעוא פיה כלהם [מב, א] סבבה אן ג̇עלוא בין עלמנא ועלמה תעאלי נסבה̈ וינט̇ר כל פריק פי אמור תמתנע פי עלמנא פיט̇ן̈ אן ד̇לך לאזם פי עלמה או ישכל עליה אלאמר וינבגי אן יעט̇ם תוניב אלפלאספה̈ פי הד̇ה אלמסאלה̈ אכת̇ר מן כל אחד לאן הם אלד̇ין ברהנוא אן ד̇אתה תעאלי לא תכת̇יר פיהא ולא לה צפה̈ כ̇ארג̇ה̈ ען ד̇אתה בל עלמה ד̇אתה וד̇אתה עלמה והם אלד̇ין ברהנוא אן עקולנא מקצרה̈ ען אדראך חקיקה̈ ד̇אתה עלי מא הי עליה כמא בינ̈א פכיף יזעמון אן ידרכוא עלמה ועלמה ליס הו שיא כ̇ארג̇א̈ ען ד̇אתה בל ד̇לך אלתקציר בעינה אלד̇י קצרת עקולנא ען אדראך ד̇אתה הו אלתקציר ען אדראך עלמה באלאשיא כיף הי וליס ד̇לך עלמא̈ מן נוע עלמנא פנקים עליה בל אמרא̈ מבאינא̈ כל אלמבאינה̈ וכמא אן ת̇ם ד̇את ואג̇בה̈ אלוג̇וד ענהא ילזם כל מוג̇וד עלי ראיהם או הי אלפאעלה̈ כל מא סואהא בעד אלעדם עלי ראינא כד̇לך נקול אן תלך אלד̇את מדרכה̈ לכל מא סואהא ולא יכ̇פי ענהא שי בוג̇ה מן כל מא יוג̇ד ולא משארכה̈ בין עלמנא ועלמה כמא לא משארכה̈ בין ד̇אתנא וד̇אתה ואנמא ג̇לט̈ הנא אשתראך אסם אלעלם לאן אלמשארכה̈ פי אלאסמיה̈ פקט ואלמבאינה̈ פי חקיקתה

פמן אג̇ל הד̇א תלזם אלשנאעאת אד̇ נתכ̇יל אן אלאמור אללאזמה̈ לעלמנא לאזמה̈ לעלמה וממא יבי̈ן לי איצ̇א מן נצוץ̇ אלתורה אן עלמה תעאלי בוג̇וד ממכן | מא אנה מיכון לא יכ̇רג̇ ד̇לך אלממכן ען טביעה̈ אלאמכאן [מב, ב] בוג̇ה כל טביעה̈ אלאמכאן באקיה̈ מעה ואן ליס אלעלם במא יחדת̇ מן אלממכנאת מוג̇ב כונהא צ̇רורה̈ עלי אחד אלאמכאני̇ן הד̇ה איצ̇א קאעדה̈ מן קואעד שריעה̈ משה לא שך פיהא ולא מרי̈ה̈ ולולא ד̇לך למא קאל ועשית מעקה לגגך[1] וכד̇לך קולה פן ימות במלחמה ואיש אחר יקחנה[2] וכד̇לך אלתשריע כלה ואלאמר ואלנהי ראג̇ע להד̇א אלאצל והו אן עלמה במא יכון לא יכ̇רג̇ ד̇לך אלממכן ען טביעתה והד̇א שדיד אלאשכאל פי אדראך עקולנא אלמקצרה̈ פתאמ̈ל פי כם פצל באין̈ עלמה עלמנא עלי ראי כל מתשרע אול ד̇לך פי כון אלעלם אלואחד יטאבק מעלומאת כת̇ירה̈ מכ̇תלפה̈ אלאנואע ואלת̇אני פי תעלקה במא לם יוג̇ד ואלת̇אלת̇ פי תעלקה במא לא נהאיה̈ לה ואלראבע פי כון עלמה לא יתגי̈ר באדראך אלמחדת̇את ויכרו אן מערפה̈ אלשי סיוג̇ד מא הי אלמערפה̈ בה אנה קד וג̇ד בל הנא זיאדה̈ מא והי אן אלד̇י כאן באלקוה̈ צאר באלפעל ואלכ̇אמס בחסב ראי שריעתנא פי כונה תעאלי לא יכ̇לץ̈ עלמה תעאלי אחד אלאמכאני̇ן ואן כאן קד עלם תעאלי מאל̇ אחדהמא עלי אלתחציל פיא לית שערי פי אי שי שבה עלמנא עלמה עלי ראי מן יעתקד אלעלם צפה̈ זאידה̈ והל הנא אלא משארכה̈ פי אלאסם פקט אמא עלי ראינא אלד̇י נקול ליס עלמה שיא זאירא עלי ד̇אתה פבאלחק̈ לזם אן יבאין עלמה עלמנא הד̇ה אלמבאינה̈ | אלג̇והריה̈ כמבאינה̈ ג̇והר אלסמא לג̇והר אלארץ̇ [מג, א] קד צרח אלאנביא בד̇לך קאל כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי נאם י״י כי גבהו שמים מארץ כן גבהו דרכי מדרכיכם ומחשבותי ממחשבותיכם[3]. וג̇מלה̈ אלמעני אלד̇י אקולה ואלכ̇צ̈ה אן כמא לא נדרך חקיקה̈ ד̇אתה ולכן מע ד̇לך עלמנא אן וג̇ודה אכמל וג̇וד ולא ישובה נקץ̇ ולא תגי̈ר ולא אנפעאל בוג̇ה כד̇לך מע כוננא לא נעלם חקיקה̈ עלמה אד̇ הו ד̇אתה נעלם אנה לא ידרך תארה̈ ויג̇הל אכ̇רי אעני אנה לא יתג̇דד לה עלם בוג̇ה ולא יתכת̇ר ולא יתנאהי עלמה ולא יכ̇פי ענה שי מן אלמוג̇ודאת כלהא ולא יבטל עלמה בהא

1) דברים כב, ח. 2) שם כ, ז. 3) ישעיה נה, ח—ט.

טבאיעהא בל אלממכן באק מע טביעה אלאמכאן וכל מא יטהר פי מגמוע
הדה אלאקאויל מן אלתנאקץ הו בחסב אעתבאר עלמנא אלדי לא ישארך
עלמה אלא פי אלאסם פקט כדלך אלקצד מקול עלי מא נקצדה נחן ועלי
מא יקאל אנה קצדה תעאלי באשתראך וכדלך אלענאיה מקולה באשתראך
עלי מא נעני נחן בה ועלי מא יקאל אנה תעאלי יעני בה פאלצחיח אדא
אן מעני אלעלם ומעני אלקצד ומעני אלענאיה אלמנסובה אלינא גיר
מעאני תלך אלמנסובה אליה פמתי אכדת אלענאיתאן או אלעלמאן או
אלקצדאן עלי אן מעניהמא מעני ואחד גאת אלאשכאלאת וחדתת אלשכוך
אלמדכורה ומתי עלם אן כל מא ינסב אלינא מבאין לכל מא ינסב לה
מג, ב תבין אלחק וקד צרח באלתבאין בין הדה אלמנסובה | אליה ואלמנסובה
אלינא בקולה ולא דרכיכם דרכי כמא קד תקדם לנא דכר דלך:

פצל כא

פרק כביר בין עלם אלצאנע במא צנע ועלם גירה בדלך אלמצנוע ודלך
אן אלשי אלמצנוע אן צנע עלי ופק עלם צאנעה פצאנעה אדא
אנמא צנעה מא צנע תאבעא לעלמה ואמא אלגיר אלדי יתאמל הדא
אלמצנוע ויחיט עלמה בה פעלמה תאבע ללמצנוע מתאל דלך אן אלצאנע
אלדי עמל הדה אלכזאנה אלתי תתחרך פיהא אתקאל בגרי אלמא פתדל
עלי מא מצי מן אלנהאר או אלליל מן אלסאעאת כל מא יסיל פיהא מן
אלמא ותגיר וצע סולאנה וכל כיט ינגדב וכל בנרקה תנזל כל דלך מדרך
מעלום ענד צאנעהא ומא עלם תלך אלחרכאת מן אגל תאמלה הדה אלחרכאת
אלחאדתה אלאן בל אלאמר באלעכס ודלך אן תלך אלחרכאת אלחאדתה
אלאן אנמא חדתת עלי ופק עלמה ולים כדלך אלדי יתאמל תלך אלאלה
בל אלמתאמל כלמא ראי חרכה מא אסתגד לה עלם ולא יזאל יתאמל
ועלומה תתזיד ותתגדד אולא אולא חתי יכתסב עלם גמלה אלאלה מנהא
ולו קדרת אן חרכאת תלך אלאלה לא תתנאהי לכאן אלמתאמל לא יחיט
מה, א עלמא בהא אבדא ולא ימכן אלמתאמל איצא אן יעלם חרכה | מן תלך
אלחרכאת קבל חדותהא אד אנמא יעלם מא יעלם ממא יחדת והכדא
אלחאל פי גמלה אלוגוד ונסבתה אלי עלמנא ועלמה תעאלי ודלך אנא נחן
אנמא נעלם כל מא נעלם מן קבל תאמל אלמוגודאת פלדלך לא יתעלק

עלמנא במא סיכון ולא במא לא יתנאהי ועלומנא מתגדדה מתכתרה בחסב
אלאשיא אלתי מנהא נכתסב עלמהא והו תעאלי לים כדלך אעני אנה לים
יעלם אלאשיא מן קבלהא פיקע אלתעדד ואלתגדד בל תלך אלאשיא
תאבעה לעלמה אלמתקדם אלמקרר להא בחסב מא הי עליה אמא וגוד
מפארק או וגוד שכץ די מאדה תאבת או וגוד די מאדה מתגיר אלאשכאץ
תאבע לנטאם לא יכתל ולא יתגיר פלדלך לא יכון ענדה תעאלי תכתר
עלום ולא תגדד ותגיר עלם לאנה בעלמה חקיקה דאתה אלגיר מתגירה
עלם גמיע מא לזם אפעאלה כלהא וכוננא נרום אן נעקל נחן כיף דלך הו
כוננא נרום אן נכון נחן הו ואדראכנא אדראכה פאלדי ינבגי ללמחקק
אלמנצף אן יעתקד אנה תעאלי לא יכפי ענה שי בוגה בל אלכל מכשוף
לעלמה אלדי הו דאתה ואן דלך אלנחו מן אלאדראך מחאל אן נעלמה נחן
בוגה ולו עלמנא כיף הו לכאן ענדנא דלך אלעקל אלדי בה ידרך הדא
אלנחו מן אלאדראך והדא שי לא יוגד פי אלוגוד אלא לה תעאלי והו
דאתה פאפהם הדא פאני אקול אנה גריב גדא וראי צחיח אדא תתבע
מד, ב לא יוגד פיה שי מן אלגלט ולא מן אלתמויה ולא תלחקה | אלשנאעאת
ולא נסב בה ללה נקץ אד הדה אלמעאני אלגלילה אלעטימה לא ימכן חצול
ברהאן עליהא בוגה לא בחסב ראינא מעשר אלמתשרעין ולא בחסב ראי
אלפלאספה עלי חסב אכתלאפהם פי הדה אלמסאלה וכל אלמטאלב אלתי
לא יקום עליהא ברהאן ינבגי אן יתבע פיהא הדה אלטריק אתי תבענאהא
פי הדה אלמסאלה אעני מסאלה עלם אלאלאה במא סואה פאפהמה:

פצל כב

קצה איוב אלגריבה אלעגיבה הי מן קביל מא נחן פיה אעני אנה
מתל לתביין ארא אלנאם פי אלענאיה וקד עלמת תצריחהם וקול
בעצהם איוב לא היה ולא נברא אלא משל היה[1] ואלדי
זעם אנה היה ונברא ואנהא קצה גרת לם יעלם לה לא זמאנא ולא
מכאנא אלא בעץ אלחכמים יקול אנה כאן בימי האבות ובעצהם
קאל אנה כאן בימי משה ובעצהם קאל אנה כאן בימי דוד ובעצהם
קאל אנה כאן מן עולי בבל והדא ממא יוכד קול מן קאל אנה לא

1) בבא בתרא טו, א.

היה ולא נברא ובאלגמלה בין היה בין לא היה פי מתל
קצתה אלמוגורה דאימא תחיר כל נטאר מן אלנאס חתי קיל פי עלם
אללה ופי ענאיתה מא קד דכרת לך אעני כון אלרגל אלצאלח אלכאמל
אלמסדד אלאעמאל אלשדיד אלתקיה ללאתאם תנזל בה מצאיב עטימה
מה, א מתראדפה פי | מאלה וולדה וגסמה לא לאתם יוגב דלך ועלי כלא אלראיין
אעני הל היה או לא היה דלך אלכלאם אלמצדר בה אעני קול
אלשטן וקול אללה ללשטן ואסלאמה פי ידה כל דלך מתל בלא שך
ענד כל די עקל לכנה מתל ליס מתל כל אלאמתאל כל מתל תעלקת בה
עגאיב ודברים שהם כבשונו של עולם [1] ותבינת בה משכלאת
עטימה ואתצחת מנה חקאיק לא גאיה בעדהא ואנא אדכר לך מא יטכן
דכרה ואדכר לך כלאם אלחכמים אלמנבה לי עלי גמיע מא פהמתה
מן דלך אלמתל אלעטים. פאול מא תתאמלה קולה איש היה בארץ
עוץ [2] אתי באלאסם אלמשתרך והו עוץ לאנה אסם שכץ את עוץ
בכרו [3] והו אמר באלפכרה ואלתדביר עוצו עצה [4] פכאנה יקול
לך תדבר הדא אלמתל ופכר פיה וחצל מענאה וארי אלראי אלצחיח מא
הו. תם דכר אן בני האלהים גאוא להתיצב על יי וגא אלשטן
פי גמארהם ולפפהם לאנה לם יקל ויבאו בני האלהים והשטן
להתיצב על יי פכאן יכון וגוד אלכל עלי נסבה ואחדה בל קאל
ויבאו בני האלהים להתיצב על יי ויבא גם השטן
בתוכם [5] והדה אלצורה מן אלקול אנמא תקאל פי מן גא גיר מקצוד
לדאתה ולא מטלובא מן אגל נפסה בל למא חצר מן קצד חצורה גא הדא
פי גמלה מן גא. תם דכר אן הדא אלשטן הו גאיל פי אלארץ מכתרקהא
וליס בינה ובין אלעלו נסבה בוגה ולא לה הנאך מגאל הו קולה משוט
מה, ב בארץ ומהתהלך בה [6] אנמא טופה וגולאנה פי אלארץ. | תם דכר
אן הדא אלמסתקים אלכאמל אסלם פי יד הדא אלשטן ואן כל מא חל
בה מן אלאפאת פי מאלה וולדה וגסמה כאן סבבה אלשטן פלמא קדר
הדא אלתקריר אכד אן יצע אקאויל אהל אלנטר פי הדה אלקציה פדכר ראיא
מא ונסבה לאיוב וארא אכרי לאצחאבה וסאסטעהא לך בביאן אעני

1) השוה חגיגה יג, א. 2) איוב א, א. 3) בראשית כב, כא.
4) ישעיה ח, י. 5) איוב א, ו; ב, א. 6) שם א, ז; ב, ב.

תלך אלארא אלתי תראגמת בהם אלטנון מן אגלהא פי הדה אלקצה אלתי
כאן סבבהא כלהא אלשטן וטנוא כלהם איוב ואצחאבה אן אללה פאעל
דלך בדאתה לא בוסאטה אלשטן ואעגב מא פי הדה אלקציה ואגרבה
כונה לם יצף איוב בעלם ולא קאל איש חכם או מבין או משכיל
בל אנמא וצפה בפצילה כלק ואסתקאמה אעמאל לאנה לו כאן חכם
למא אשכל עליה אמרה כמא סיבין. תם אנה דרג מצאיבה עלי נסבה
אחואל אלנאס לאן מן אלנאס מן לא ירתאע לפקד אלמאל ויתהאון בה
לכנה יהולה אמר מות אלאולאד ויהלכה גמא ומן אלנאס איצא מן יצבר
ולא יהלע ולו לפקד אלאולאד פאמא אלצבר עלי אלאוגאע פלא קדרה
לחסאם עלי דלך וגמיע אלנאס אעני אלגמהור אנמא יעטמון אללה באלסנתהם
ויצפונה באלעדל ואלאחסאן פי סעאדתהם ורכאיהם או פי חאל שקאוה
תחתמל אמא אדא גאת הדה אלמצאיב אלמדכורה פי איוב פמנהם מן
יכפר ויעתקד קלה אלאנתטאם פי אלוגוד כלה ענד דהאב מאלה ומנהם
מן יבקי מע אעתקאד אלעדל ואלנטאם ולו מע אנכאד דהאב אלמאל לכן
מו, א אן | אבתלי בפקד אלאולאד פלא יצבר ומנהם מן יצבר ולא יתשוש עליה
אעתקאדה מע דהאב אלאולאד אמא מע אוגאע אלגסם פלא יצבר אחד
מנהם אלא תשכי ותטלם אמא באללסאן או באלקלב. אמא קולה פי בני
האלהים להתיצב על יי פהו פי אלמרה אלאולי ואלתאניה ואמא
אלשטן ואן כאן גא פי לפפהם וגמארהם פי אלמרה אלאולי ואלתאניה
פאנה פי אלאולי לם יקל פיה להתיצב ופי אלתאניה קאל ויבא גם
השטן בתוכם להתיצב על יי פאפהם הדא אלמעני ותאמל מא
אגרבה וארי כיף תחצלת לי הדה אלמעאני שבה אלוחי ודלך אן מעני
להתיצב על יי כונהם מוגודין מסכרין באמרה פי מא אראדה מן
קול זכריה פי ארבע מרכבות יוצאות קאל ויען המלאך
ויאמר אלי אלה ארבע רוחות השמים יוצאות מהתיצב
על אדון כל הארץ [1] פבין אן ליס נסבה בני האלהים ונסבה
אלשטן פי אלוגוד נסבה ואחדה בל בני האלהים אתבת ואדום והו
איצא לה חט מא פי אלוגוד דונהם. ומן עגאיב הדא אלמתל איצא אנה
למא דכר גולאן אלשטן פי אלארץ כאצה ופעלה הדה אלאפעאל בין אנה

1) זכריה ו, ה.

ממנוע מן אלתסלט עלי אלנפס ואנה געל לה סלטאן עלי הד'ה אלאשיא
אלארציה כלהא וחיל בינה ובין אלנפס והו קולה אך את נפשו שמור 1)
וקד בינת לך 2) אשתראך אסם נפש פי לגתנא ואנה יקע עלי אלשי אלבאקי
מן אלאנסאן בעד אלמות ולד'לך הו אלד'י לא סלטאן לשטן עליה. ובעד
מו, ב ד'כר מא | ד'כרת פאסמע הד'ה אלקולה אלמפידה אלתי קאלהא אלחכמים
אלד'ין יטלק עליהם אסם חכמים באלחקיקה פאבאנת כל משכל וכשפת
כל מגטי ואוצחת מעטם סתרי תורה והי קולהם פי אלתלמוד 3)
אמר ר' שמעון בן לקיש הוא שטן הוא יצר הרע הוא
מלאך המות פקד אבאן ען כל מא ד'כרנאה אבאנה לא תשכל עלי ד'י
פהם פקד תבין לך אן ען מעני ואחד בעינה יכני בהד'ה אלת'לת'ה אסמא
ואן כל אלאפעאל אלמנסובה לכל ואחד מן האולא אלת'לת'ה אנמא הי
כלהא פעל שי ואחד והכד'א איצא נצוא חכמי משנה אלקרם קאלוא 4)
תנא יורד ומתעה עולה ומשטין נוטל רשות ונוטל
נשמה פקד באן לך אן אלד'י ראי דוד במראה הנבואה פי וקת
אלובא וחרבו שלופה בידו נטויה על ירושלם 5) אנה
אנמא אוראה ד'לך לרד'אלה עלי מעני ד'לך אלמעני בעינה הו אלמקול
איצא ענה במראה הנבואה פי חק עציאן אולאד יהושע הכהן
הגדול והשטן עומד על ימינו לשטנו 6) ת'ם בין בערה ענה
תעאלי בקולה יגער י"י בך השטן ויגער י"י בך הבוחר
בירושלם 7) והו אלד'י ראי בלעם איצא במראה הנבואה
בדרך ענד קולה לה הנה אנכי יצאתי לשטן 8) ואעלם אן שטן
משתק מן שטה מעליו ועבר 9) אעני אנה מן מעני אלזואל ואלד'האב
לאנה הו אלד'י יזול ען טרק אלחק בלא שך ויוקע פי טרק אלצלאל וען ד'לך
אלמעני בעינה איצא קיל כי יצר לב האדם רע מנעריו 10) וקד
מו, א עלמת שהרה הד'א אלראי פי | שריעתנא אעני יצר טוב ויצר רע
וקולהם בשני יצריך 11) וקד קאלוא אן יצר הרע יחדת פי אלשכץ

1) איוב ב, ו. 2) חלק א פרק מא. 3) בבא בתרא טז, א.
4) שם שם. 5) דברי הימים א כא, טז. 6) זכריה ג, א; סנהדרין צג, א.
7) זכריה ג, ב. 8) במדבר כב, לב. 9) משלי ד, טו. 10) בראשית ח, כא.
11) ברכות ט, ה.

אלאנסאני ענד ולאדתה לפתח חטאת רבץ 1) וכמא נצת אלתורה
מנעריו 2) ואן יצר טוב אנמא יוגד לה בעד אסתכמאל עקלה 3)
ולד'לך קאלוא סמי יצר הרע מלך גדול וסמי יצר טוב ילד
מסכן וחכם פי אלמת'ל אלמצרוב לגסם שכץ אלאנסאן ואכתלאף קואה
פי קולה עיר קטנה ואנשים בה מעט וגו' 4) כל הד'ה אלאשיא
נצוץ להם ז"ל משהורה פאד' ובינוא לנא אן יצר הרע הו אלשטן
והו מלאך בלא שך אעני אנה איצא יסמי מלאך לאנה פי גמאר
בני האלהים פיכון איצא יצר טוב מלאך חקיקה פאד'א הד'א
אלאמר אלמשהור פי אקאויל אלחכמים ז"ל 5) מן אן כל אנסאן קרן
בה שני מלאכים ואחד ען ימינה ואכ'ר ען שמאלה המא יצר טוב
ויצר רע וכביאן קאלוא ז"ל פי גמרא שבת 6) פי הד'ין אלשני
מלאכים קאלוא אחד טוב ואחד רע פארי כם כשפת לנא הד'ה
אלקולה מן עגאיב וכם רפעת מן אלכ'יאלאת אלגיר צחיחה ומא ארי אלא
אני קד שרחת ובינת קצה איוב אלי גאיתהא ונהאיתהא לכן אריד אן
אבין לך ד'ראי מנסוב לאיוב ואלראי מנסוב לכל ואחד מן אצחאבה
מא הו בדלאיל אלתקטהא מן כלאם כל ואחד מנהם ולא תלתפת למא
סוי ד'לך מן אלאקאויל אלתי אוגבהא נסק אלקול כמא בינת לך פי אול
הד'ה אלמקאלה: |

פצל כג

מו, ב

למא פרצת הד'ה קצה איוב אול מא גרת כאן אלאמר אלמגמע עליה
מן אלכ'מסה אעני איוב ואצחאבה אן כל מא נזל באיוב מעלום
ענדה תעאלי ואן אללה אנזל בה הד'ה אלבלאיא וכלהם מגמעון איצא אנה
לא יגוז עליה טלם ולא ינסב לה גור תגד הד'ה אלמעאני איצא פי כלאם
איוב כת'ירא ואד'א תאמלת כלאם אלכ'מסה פי חאל מחאורתהם יכאד
אן תגד כל מא קאלה אחדהם קאלוה כלהם ותכררת אלמעאני ותראכלת
ותכ'לטהא וצף איוב שדה אלאמה ונכבאתה מע עטים אסתקאמתה ווצף

1) בראשית ד, ז. 2) שם ח, כא. 3) סנהדרין צא, ב.
4) קהלת ט, יד; נדרים לב, ב. 5) חגיגה טז, א; השוה ברכות ס, ב.
6) שבת קיט, ב.

עדאלתה וכרם כלקה וכודיה אעמאלה וכדלך תכלל פי כלאם אצחאבה לה תצביר ותעזיה ותאנים ואנה ינבגי אלסכות ולא יטלק ענאן אלקול כשכץ יכאצם שכצא בל יצען לאחכאם אללה ויסכת והו יקול אן שדה אלאלאם מנעת אלצבר ואלתתבת וקול מא ינבגי ואצחאבה כלהם איצא אגמעוא עלי אן כל פאעל כיר מגאזי וכל פאעל שר מעאקב ומתי ראית עאציא פי אקבאל פאן באכרה ינעכס דלך ויהלך הו ותנזל בה ובבניה ונסלה מצאיב ואן דאית טאיעא פי אדבאר פלא בד מן גבר צדעה הדא אלגרץ תגדה מתכררא פי כלאם אליפז ובלדד וצופר ותלאתתהם מגמעון עלי הדא אלדאי ומא הדא הו אלמקצוד פי | הדה אלקצה כלהא (מח, א) בל אלמקצוד מא אנפרד בה כל ואחד מנהם ומערפה ראיה פי הדה אלקצה והו נזול אעטם מא יכון מן אבלאיא ואשדהא באכמל שכץ ובאתמהם אסתקאמה פכאן ראי איוב פי דלך כאן הדא אלאמר דליל עלי תסויה אלצאלח ואלטאלח ענדה תעאלי תהאונא בנוע אלאנסאן ואטראחא לה הו קולה פי גמלה אקואלה אחת היא על כן אמרתי תם ורשע הוא מכלה אם שוט ימית פתאם למסת נקיים ילעג [1] יקול אן כאן יגי אסיל בגתה פימית כל מן לקי ויחמלה פבמחנה אאבריא יהזא תם אכד הדא אלדאי בקולה זה ימות בעצם תמו כלו שלאנן ושליו עטיניו מלאו חלב וגו' וזה ימות בנפש מרה ולא אכל בטובה יחד על עפר ישכבו ורמה תכסה עליהם [2] וכדלך אכד אן יסתדל בצלאת חאל אהל אלשר ואקבאלהם ובסט אלקול פי דלך גדא וקאל ואם זכרתי ונבהלתי ואחז בשרי פלצות מדוע רשעים יחיו עתקו גם גברו חיל זרעם נכון לפניהם וגו' [3] פלמא וצף דלך אלאקבאל אלתאם אכד אן יקול למחאוריה אן כאן אלאמר כמא תזעמון אן אולאד הדא אלכאפר אלמקבל יהלכון בעדה וינקטע אתרהם אי שי יצר הדא אלמקבל מא יחל באהל ביתה בעדה קאל כי מה חפצו בביתו אחריו ומספר חדשיו חצצו [4] תם אכד יבין אן לא תרגי בעד אלמות פלם יבק אלא אן הדא אהמאל פאכד אן יעגב כיף לם יהמל אצל צנע כון שכץ אלאנסאן וכלקה ואהמל תדבירה פקאל הלא כחלב תתיכני |

1) איוב ט, כב—כג. 2) שם כא, כג—כו. 3) שם, ז—ח. 4) שם, כא.

וכגבינה תקפיאני וגו' [1]. פהדא אחד אלארא אלמעתקדה פי (מח, ב) אלענאיה וקד עלמת קול אלחכמים אן ראי איוב הדא פי גאיה אלסקם וקאלוא [2] עפרא בפומיה דאיוב וקאלוא בקש איוב להפוך את הקערה על פיה וקאלוא איוב כופר בתחית המתים היה וקאלוא איצא ענה התחיל מחרף ומגדף. פאמא קולה תעאלי לאליפז כי לא דברתם אלי נכונה כעבדי איוב [3] פקאלוא אלחכמים [4] פי אלאעתדאר ען דלך אין אדם נתפש על צערו יעני אנה עדר לשדה אלאלאם והדא אלנחו מן אלכלאם לים מן קביל הדא אלמתל ואנמא עלה דלך מא נבין לך אלאן ודלך אנה רגע ען הדא אלראי אלדי הו גאיה אלגלט וברהן עלי גלטה פיה אמא אן הדא הו סאבק אלראי ובאדיה ובכאצה לדי תנזל בה אלבלאיא והו יעלם מן נפסה אנה לם יאתם פהדא מא לא ינאכר פיה ולדלך נסב הדא אלראי לאיוב לכנה קאל כל מא קאל טאלמא לם יכן לה עלם ולא יעלם אלאלאה אלא תקלידא כמא יעלמה גמהור אלמתשרעין אמא ענד מא עלם אללה עלמא יקינא פאקר אן אלסעאדה אלחקיקיה אלתי הי מערפה אלאלאה הי מצמונה לכל מן ערפה ולא יכדרהא עלי אלאנסאן בליה מן הדה אלבלאיא כלהא ואנמא כאן איוב יתכיל הדה אלסעאדאת אלמטנונה אנהא הי אלגאיה כאלצחה ואלתרוה ואלאולאד טאלמא כאן יעלם אללה כברא לא בטריק אלנטר פלדלך תחיר תלך אלחיראת וקאל תלך אלאקאויל | והדא (מט, א) הו מעני קולה לשמע אזן שמעתיך ועתה עיני ראתך על כן אמאס ונחמתי על עפר ואפר [5] תקדיר אלכלאם בחסב אלמעני על כן אמאס כל אשר הייתי מתאוה ונחמתי על היותי בתוך עפר ואפר כמא פרצת חאלה והוא יושב בתוך האפר [6] ומן אגל הדה אלמקאלה אלאכירה אלדאלה עלי אלאדראך אלצחיח קיל פיה באתר דלך כי לא דברתם אלי נכונה כעבדי איוב. ואמא ראי אליפז פי הדה אלנאזלה פהו איצא אחד אלארא אלמקולה פי אלענאיה ודלך אנה קאל אן גמיע מא נזל באיוב כאן נזולה באסתחקאק לאן כאנת לה אתאם אסתחק בהא דלך והו קולה לאיוב הלא רעתך

1) איוב י, י. 2) בבא בתרא טז, א. 3) איוב מב, ז. 4) בבא בתרא טז, ב. 5) איוב מב, ה ו. 6) שם ב, ח.

רבה ואין קץ לעונותיך1) תם אנה אכד אן יקול לאיוב אן הדא אלדי כנת תעתמדה מן צלאח אלאפעאל ואלסיר באלסירה אלפאצלה מא הו אמרא יוגב אן תכון כאמלא ענד אללה חתי לא תעאקב הן בעבדיו לא יאמין ובמלאכיו ישים תהלה אף שכני בתי חמר אשר בעפר יסודם2) ולם יזל אליפז ירוד נחו הדא אלגרץ אעני אן יעתקד אן כל מא ילחק אלאנסאן באסתחקאק ונקאיצנא אלתי נסתחק בהא אלעקאב וכפי ענא אדראכהא וגה אסתחקאקנא אלעקאב מן אגלהא. ואמא ראי בלדד השוחי פי הדה אלמסאלה פהו אעתקאד אלעוץ ודלך אנה קאל לאיוב אן הדה אלנאזלאת אלעטימה אן כנת בריא ולא אתם לך פסבבהא תעטים אלגזא וסתעוץ אחסן עוץ והדא כלה כיר לך כי יעטם אלכיר אלדי תנאלת אכידא והו | קולה לאיוב אם זך וישר אתה כי עתה יעיר עליך ושלם נות צדקך והיה ראשיתך מצער ואחריתך ישגה מאוד3) וקד עלמת איצא שהרה הדא אלראי פי אמר אלענאיה וקד בינאה. ואמא ראי צופר הנעמתי פהו ראי מן ירי אן אלכל תאבע לסגרד אלמשיה ולא יטלב לאפעאלה עלה בונה ולא יקאל למא פעל הדא ולא למא פעל הדא פלדלך לא יטלב וגה אלעדל ולא מתקצי חכמה פי כל מא יפעלה אלאלאה אד עטמתה וחקיקתה תוגב אן יפעל מא יריד ונחן מקצרון ען כפאיא חכמתה אלתי כאן ואגבהא אן יפעל מא יריד לא לסבב. אכד והו קולה לאיוב מי יתן אלוה דבר ויפתח שפתיו עמך ויגד לך תעלומות חכמה כי כפלים לתושיה החקר אלוה תמצא אם עד תכלית שדי תמצא4). פאדרי ותאמל כיף וצעת אלקצה אלתי חירת אלנאס ודעתהם ללארא אלתי תקדם לנא שרחהא פי ענאיה אללה באלכלק ודכר כל מא אקתצאה אלתקסים ונסב לאחד משאהיר אלאזמאן באלפצל ואלעלם אן כאן הדא מתלא או קאלוה חקיקה אן כאן הי קצה גרת פאלראי אלמנסוב לאיוב ינחו נחו ראי ארסטו וראי אליפז ינחו נחו ראי שריעתנא וראי בלדד ינחו נחו מדהב אלמעתזלה וראי צופר ינחו נחו מדהב אלאשעריה והדה כאנת אלארא אלקדימה פי אלענאיה תם טרי ראי אכר והו אלראי אלמנסוב לאליהוא ולדלך פצל ענרהם

1) איוב כב, ה. 2) שם ד, יח—יט. 3) שם ח, ו—ז. 4) שם יא, ה—ז.

ודכר אנה אצגרהם סנא ואכמלהם עלמא פאכד אן יובך איוב וינסבה ללגהל | פי אסתעטאמה ואסתנכארה כיף נזלת בה אלמצאיב והו פאעל כיראת וקד אטאל פי אלאמתנאן באפעאלה וכדלך פנד ראי תלתה אצחאבה פי אלענאיה וקאל אקאויל עגיבה אלאלגאז ארא תאמל כלאמה אלמתאמל יעגב ויטן אנה לם יקל שיא זאידא בוגה עלי מא קאלה אליפז ובלדד וצופר בל כרר מעאני אקאוילהם באלפאט אכדי וזאד פי בסטהא לאנה לם יכרג ען תוניב איוב ונסבה אללה באלעדל ווצף עגאיבה פי אלוגוד ואנה תעאלי לא יבאלי בטאעה מן טאע ולא בעציאן מן עצא והדה אלמעאני כלהא קד קאלהא אצחאבה לכן ענד אלתאמל יתבין לך אלמעני אלזאיד אלדי אתי בה והו כאן אלמקצוד ולם יתקדם דלך אלמעני לגירה מנהם תם קאל מעה כל מא קאלות כמא אנהם כלהם איוב ושלשת רעיו יכרר כל ואחד מנהם אלמעני אלדי דכרה אלאכר כמא דכרת לך והדא לאכפא אלמעני אלכציץ בראי כל שכץ חתי יכון אלבאדי ללגמהור אן ראי אלכל ראי ואחד מתפק עליה וליס אלאמר כדלך ואלמעני אלדי זאדה אליהוא ולם ידכרה אחד מנהם הו אלדי מתלה בשפאעה מלאך פקאל אן אלאמר אלמשאהד אלמתעארף אן אלאנסאן ימרץ אלי אן ישרף עלי אלמות וייאס מנה פאן כאן לה מלאך ישפע פיה אי מלאך כאן קבלת שפאעתה ואקילת עתרתה ויתכלץ דלך אלמריץ וירגע לאחסן חאלאתה לכן לא יסתמר הדא ראימא ולא תכון תם שפאעה מתצלה | ללאבד בל מרתין תלאתא קאל אם יש עליו מלאך מליץ וגו'1) ולמא אן וצף חאלאת אלנאקה ופרחה באלרגוע אלי כמאל אלצחה קאל הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר2). פהדא אלמעני אנפרד אליהוא בביאנה וזאר איצא כונה אפתתח קבל הדא אלמעני בוצף כיפיה אלנבוה בקולה כי באחת ידבר אל ובשתים לא ישורנה בחלום חזיון לילה בנפל תרדמה על אנשים3) תם אכד אן יוכד הדא אלראי ויבין טריקה בוצף אחואל טביעיה כתירה מתל וצפה אלרעד ואלברק ואלמטר והבוב אלריאח וכלט בדלך אמור כתירה מן אחואל אלחיואן אעני חלול אלובא בקולה רגע ימותו וחצות לילה וגו'4) ווקוע אלחרוב אלעטימה בקולה ירע כבירים לא חקר ויעמד

1) איוב לג, כג. 2) שם שם, כט. 3) שם שם, יד—טו. 4) שם לד, כ.

אחרים תחתם1) וכת'ירא מן הד'ה אלאחואל וכד'לך תג'ד הד'א אלוחי
אלד'י אתי איוב אלד'י כאן לה כה גלטה פי כל מא תכ'ילה לם יכ'רג' פיה
ען וצף אמור טביעיה אמא וצף אסטקסאת או וצף את'אר עלויה או וצף
טבאיע אנואע חיואן לא שי אכ'ר ואלד'י ד'כר הנאך מן וצף שחקים
ושמים וכסיל וכימה למעני את'רהא פי אלג'ו לאן תנביהה כלה
לה אנמא כאן ממא דון פלך אלקמר וכד'לך איצ'א אליהוא תנבה מן
אנואע אלחיואן קאל מלפנו מבהמות ארץ ומעוף השמים
יחכמנו2) ואכת'ר מא טול פי ד'לך אלכ'טאב פי וצף לויתן אלד'י
הו מג'מוע כ'ואץ ג'סמאניה מתפרקה פי אלחיואן אלמאשי ואלסאבח ואלטאיר
כל הד'ה אלאמור כאן | מקצודהא אן הד'ה אלאמור אלטביעיה אלמוג'ודה
פי עאלם אלכון ואלפסאד לא תצל עקולנא לאדראך כיפיה חדות'הא ולא
לתצור וג'וד הד'ה אלקוה אלטביעיה פיהא כיף מבדאהא ולא הי שיא ישבה
מא נפעלה נחן פכיף נרום אן יכון תדבירה תעאלי להא וענאיתה בהא
תשבה תדבירנא למא נדברה או ענאיתנא במא נעתני בה כל אלואג'ב
אלוקוף ענד הד'א אלקדר ואלאעתקאד באנה תעאלי לא תכ'פי ענה כ'אפיה
כמא קאל אליהוא הנא כי עיניו על דרכי איש וכל צעדיו
יראה אין חשך ואין צלמות להסתר שם פעלי און3)
לכן ליס מעני ענאיתה מעני ענאיתנא ולא מעני תדבירה למכ'לוקאתה
מעני תדבירנא למא נדברה וליס יג'מעהמא חד ואחד כמא יט'ן כל מן
תחיר ולא בינהמא אשתראך אלא פי אלאסם פקט כמא לא ישבה פעלנא
פעלה ולא יג'מעהמא חד ואחד וכתבאין אלאפעאל אלטביעיה מן אלאפעאל
אלצנאעיה כד'לך תבאין אלתדביר אלאלאהי ואלענאיה אלאלאהיה ואלקצד
אלאלאהי לתלך אלאמור אלטביעיה לתדבירנא וענאיתנא וקצדנא אלאנסאני
למא נדברה ונעני בה ונקצדה והד'א כאן גרץ' ספר איוב בג'מלתה
אעני אעטא הד'ה אלקאעדה פי אלאעתקאד ואלתנביה עלי הד'א אלאסתדלאל
באלאמור אלטביעיה חתי לא תגלט ותטלב בכ'יאלך אן יכון עלמה כעלמנא
או קצדה וענאיתה ותדבירה כקצדנא וענאיתנא ותדבירנא פאד'א עלם
אלאנסאן ד'לך סהל עליה כל מצאב ולא | תזידה אלמצאיב שכוכא פי
אלאלאה והל יעלם או לא יעלם או יעתני או יהמל בל תזידה מחבה כמא

1) איוב לד, כד. 2) שם לה, יא. 3) שם לד, כא—כב.

קאל פי כ'את'מה הד'א אלוחי על כן אמאס ונחמתי על עפר
ואפר1) וכמא קאלוא ז"ל2) עושים מאהבה ושמחים ביסורין
ואד'א תאמלת כל מא קלתה תאמלא ינבגי אן תתאמל בה הד'ה אלמקאלה
ותצפחת הד'א ספר איוב כאן לך אלמעני פיה ותג'דני קד חצרת ג'מלה
מעאניה ולם ישד מנה אלא מא יג'רי פי נסק אלקול ואטראד אלתמת'יל
כמא בינת לך מראת פי הד'ה אלמקאלה :

פצל כד

אמר אלנסיון איצ'א משכל ג'דא והו מן אעט'ם משכלאת אלשריעה ואלתורה
ד'כרתה פי סתה מואצ'ע כמא אבין לך פי הד'א אלפצל אמא מא
הו משהור ענד אלנאס מן אמר אלנסיון והו אן ינזל אללה אפאת
באלשכ'ץ דון אן יתקדם לה ד'נב כי יעט'ם אג'רה פאן הד'ה קאעדה לם
תד'כר פי אלתורה בנץ ג'לי כ'ולה ולא פי אלתורה מא יוהם ט'אהרה
הד'א אלמעני גיר מוצ'ע ואחד מן אלסתה מואצ'ע וסאבין מעני ד'לך ואלקאעדה
אלשרעיה צ'ד הד'א אלראי הו קולה תעאלי אל אמונה ואין עול3)
ולא כל אלחכמים איצ'א ירון הד'א אלראי אלג'מהורי לאנהם קד קאלוא
אין מיתה בלא חטא ואין יסורין בלא עון4) והד'א הו
אלראי | אלד'י ינבגי אן יעתקדה כל מתשרע ד'ו עקל לא אן ינסב אלט'לם
ללה תעאלי ענה חתי יעתקד בראה זיד מן אלאת'אם וכמאלה ואנה לם
יסתחק מא נזל בה אמא ט'אהר אלנסיונות אלמד'כורה פי אלתורה
פי תלך אלמואצ'ע פאנהא ג'את פי מערץ' אלאמתחאן ואלאכ'תבאר חתי
יעלם קדר אימאן ד'לך אלשכ'ץ או אלאמה או קדר טאעתה והד'א אלמעני
הו אלמשכל אלעט'ים וכ'אצה קצה אלעקידה אלתי לם יעלמהא גיר
אללה והמא וקיל לה כי עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה5)
וכד'לך קולה כי מנסה י"י אלהיכם אתכם לדעת הישכם
אהבים את י"י וגו'6) וכד'לך קולה לדעת את אשר בלבבך
וגו'7) והאנא אחל לך ג'מיע הד'ה אלמשכלאת. אעלם אן כל נסיון
ג'א פי אלתורה אנמא גרצ'ה ומענאה ליעלם אלנאס מא ינבגי להם אן

1) איוב מב, ו. 2) שבת, פח, ב. 3) דברים, לב, ד.
4) שבת, נה, א. 5) בראשית, כב, יב. 6) דברים יג, ד. 7) שם ח, ב.

יפעלוא או מא וגב אן יעתקדוא פכאן מעני אלנסיון אן יפעל פעל מא
לים אלקצד שכ'ץ ד'לך אלפעל בל אלקצד אן יכון מת'אלא יקתדי בה
ויקפי את'רה פקולה לדעת הישכם אהבים[1]) לים שרחה ליעלם
אללה ד'לך לאנה קד עלם כל ד'לך מת'ל קולה לדעת כי אני י״י
מקדשכם[2]) אלד'י מענאה לתעלם אלמלל כד'לך קאל אנה אד'א קאם
מדעי נבוה וראיתם איהאמאתה תוהם אלצחה פאעלמוא אן ד'לך אמר
אראד אללה בה אעלאם אלמלל קדר תיקנכם לשריעתה תעאלי ואדראככם
לחקיקתה ואנכם לא תנכ'דעון בכ'דעה כ'אדע ולא יכ'תל איקאנכם באללה |
פיעתמד ד'לך כל טאלב חק ויטלב מן אעתקאדאת מא יתבת הד'א את'באת
אלד'י לא ילתפת מעה למתחן במעג'ז לאנה דעא לממתנעאת ואנמא יפיד
אלתחדי במעג'ז למדעי ממכן כמא בינא פי משנה תורה[3]) ואד' ותבין
אן מעני לדעת הנא ליעלמוא אלנאס כד'לך קולה פי אלמן למען
ענותך לנסותך לדעת את אשר בלבבך התשמר מצותיו
אם לא[4]) מענאה לתעלם אלמלל ד'לך וישהר פי אלעאלם אן מן אנקטע
לעבאדתה תעאלי רזקה מן חית' לא יט'ן וען הד'א אלמעני בעינה קיל פי
אלמן פי אול נזולה למען אנסנו הילך בתורתי אם לא[5])
יעני ליעתבר בהד'א כל מעתבר וירי הל אלאנקטאע לעבאדתה מפיד וכאף
אם לים בכאף אמא קולה איצ'א פי אלמן ת'אלת' מרה המאכילך מן
במדבר אשר לא ידעון אבותיך למען ענותך ולמען
נסותך להטיבך באחריתך[6]) פהו יוהם אנה קד יתעב אללה
אלשכ'ץ כי יעט'ם אג'רה וליס חקיקה אלאמר הכד'א בל מעני הד'א אלכלאם
אחד מעניין אחדהמא הו אלמעני אלמתכרר פי אלמן פי אלקול אלאול
ואלת'אני והו ליעלם הל אלאנקטאע ללה כאף פי אלרזק ומריח מן את'עב
ואלנצב או לא או יכון מעני נסותך ליעודך מן קולה לא נסתה
כף רגלה וגו׳[7]) כאנה יקול אנה תעאלי תקדם בתעוידכם אלשקא
פי אלברייה ליעט'ם נעימכם אד'א דכ'לתם אלבלאד והד'א צחיח לאן אלכ'רוג'
מן אלתעב אלי אלראחה אלד' מן אלדואם עלי אלראחה ומעלום אנה |
לולא שקאוהם ותעבהם פי אלברייה למא אמכנהם פתח אלבלאד ולא

1) דברים, יג, ד. 2) שמות לא, יג. 3) יסודי התורה פרק ח.

4) דברים ח, ב. 5) שמות טז, ד. 6) דברים, ח, טז. 7) שם כח, נו.

אלקתאל קד נצת אלתורה ד'לך כי אמר אלהים פן ינחם העם
בראותם מלחמה ושבו מצרימה ויסב אלהים את העם
דרך המדבר ים סוף[1]) לאן אלדפאהיה תד'הב אלשג'אעה וצנך אלעיש
ואלתעב יוג'ב אלשג'אעה והי אלטובה אלתי ג'את פי הד'ה אלקצה באחריתם
ואמא קולה כי לבעבור נסות אתכם בא האלהים[2]) פהו
אלמעני בעינה אלמקול פי משנה תורה פי מתנבא בשם עבודה
זרה כי מנסה י״י אלהיכם אתכם[3]) אלד'י קד בינא מענאה כד'לך
הנא פי מעמד הר סיני קאל להם לא תכ'אפוא אן הד'א אלמשהד
אלעט'ים אלד'י ראיתם אנמא כאן כי יחצל לכם אליקין באלמשאהדה
מן חית' אד'א נסה י״י אלהיכם אתכם בנביא שקר ידעו
לנקץ' מא קד סמעתמוה לישהר קדר איקאנכם תת'בתוא ולא תזל אקדאמכם
ולו ג'ית'כם רסולא כמא זעמתם ואקול לכם מא קיל לי ולא תסמעונה לכאן
ימכן אן תתוהמוא צחה מא פי יד גירי אד'א אתאכם בנקיץ' מא אכ'ברתכם
בה לו לם תסמעוה פי הד'א אלמשהד . ואמא קצה אברהם פי עקידה
פתצמנת מעניין עט'ימין המא מן קואעד אלשריעה אלמעני אלואחד הו
אעלאמנא חד אלאהבה ללה תעאלי ואליראה מנה לאי חד תנתהי פאמר
בהד'ה אלקצה אלתי לא יעאדלהא לא בד'ל מאל ולא בד'ל נפס בל הד'א
אג'יא מא ימכן אן יקע פי אלוג'וד ממא לא יתכ'יל אן טבאע אלאנסאן
תג'יב לד'לך והו אן | יכון רג'ל עקימא פי גאיה אלשוק ללולד וד'א נעמה
כבירה וג'אהה ומות'רא אן תכון מן נסלה מלה וג'אה אלולד בעד אליאס
כיף יכון ולועה בה ומחבתה לה לכן ענד כופה תעאלי ומחבה אמתת'אל
אמרה תהאון בהד'א אלולד אלחביב ואטרח כל מא אמל פיה ובאדר לד'בחה
בעד סיר איאם לאנה לו ראם פעל ד'לך לחינה ענד ורוד אלאמר עליה
לכאן פעל דהשה ואצ'טראב בגיר תאמל מסתקצי אמא כונה יפעל ד'לך בעד
איאם מן ורוד אלאמר עליה פהו פעל ען פכרה ורויה צחיחה ואעתבאר
חק אמרה תעאלי ומחבתה וכופה ואנה לא ינבגי אן תרעי חאלה אכ'רי
ולא יות'ר אנפעאל כונה לאן אברהם אבינו מא באדר לד'בח יצחק
כופא מן אללה איאך אן יקתלה או יפקרה בל למג'רד מא יתעין עלי
אלאדמיין מן מחבתה תעאלי וכופה לא לתרג'י ת'ואב ולא לכוף עקאב

1) שמות יג, יז—יח. 2) שם כ, יז. 3) דברים יג, ד.

כמא בינא פי עדה מואצע פקאל אלמלאך לה כי עתה ידעתי כי
ירא אלהים אתה 1) יעני אן בהדא אלפעל אלדי בה יטלק עליך ירא
אלחים יעלם גמיע אלאדמיין חד יראת י״י מא הו ואעלם אנה קד
אכד הדא אלמעני פי אלתורה וכונה ודכר אן גאיה גמלה אלתורה
5 כלהא במא אשתמלת עליה מן אמר ונהי וועד ואכבאר אנמא הו שי ואחד
והו אלכוף מנה תעאלי והו קולה אם לא תשמר לעשות את כל
דברי התורה הזאת הכתובים בספר הזה ליראה את השם
הנכבד והנורא הזה וגו׳ 2) פהדא אחד אלמעניין אלמקצודין |
נד, א באלעקידה. ואלמעני אלתאני ליעלמנא תחקיק אלאנביא למא יאתיהם
10 מן קבל אללה באלוחי לאן לא יטן אלטאן אנה למא אן דלך בחלום
ובמראה כמא בינא ובוסאטה אלקוה אלמתכילה קד לא יכון מא
יסמעונה או מא ימתל להם יקינא או יכאלטה והם מא פאראד אן יעלמנא
אן כל מא יראה אלנבי פי מראה הנבואה חק יקין ענד אלנבי לא
ישך פי שי מנה בוגה ותכמה ענדה חכם אלאמור אלוגודיה כלהא אלמדרכה
15 באלחואס או באלעקל ודליל דלך כונה באדר כדבח בנו יחידו אשר
אהב 3) כמא אמר ואן כאן דלך אלאמר בחלום או במראה ולו
כאן ישכל עלי אלאנביא אלמנאם באלנבוה או יכון ענדהם שך פי מא
ידרכונה במראה הנבואה או שבהה למא באדרוא למא תאבאה
אלטבאע ולא כאן תליב נפסה אן תפעל הדא אלפעל אלעטים כטרה
20 מספק ובאלחק כאן ינבגי אן תכון הדה אלקצה עלי יד אברהם ופי
מתל יצחק אעני אלעקידה אד אברהם אבינו הו אלמבתדי
בתעריף אלתוחיד ואתבאת אלנבוה ותכליד הדא אלראי וגדב אלנאס אליה
קאל כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו
אחריו ושמרו דרך י״י לעשות צדקה ומשפט 4) פכמא
25 תבעוא אראה אלצחיחה אלנאפעה אלמסמועה מנה כדלך ילזם אן תתבע
אלארא אלמאכודה מן אפעאלה ובכאצה הדא אלפעל אלדי צחח בה קאעדה
צחה אלנבוה וערפנא בה גאיה יראת י״י ואהבתו אין תנתהי.
נד, ב פהכדא ינבגי אן תפהם | מעאני אלנסיונות לא אן אללה תעאלי יריד

1) בראשית כב, יב. 2) דברים כח, נח. 3) חשוה בראשית כב, ב.
4) שם יח, יט.

אן ימתחן אמרא ויכתברה חתי יעלם מא לם יכן יעלמה מן קבל תעאלי
תם תעאלי עמא יתכילה אלגאהלון אלבלה בסוء פכרהם פאעלם הדא:

פצל כה

5 **אלאפעאל** תנקסם בחסב אעתבאר גאיתהא עלי ארבעה אקסאם אמא
פעל עבת או פעל לעב או פעל באטל או פעל גיד חסן
אמא אלפעל אלדי יקאל לה באטלא פהו אלפעל אלדי יקצד בה פאעלה
גאיה מא פלא תחצל תלך אלגאיה בל תעוק ענהא עואיק ואנת תסמע
אלנאס כתירא מא יקולון תעבת באטלא אדא תעב פי טלב שכץ פלם
10 יגדה או תעב פי ספרה פלם ירבח תגרה ויקאל סעינא פי הדא אלמריץ
כאן באטלא אדא לם יחצל אלברו וכדא כל אלאפעאל אלתי תטלב בהא
גאיאת פלא תחצל תלך אלגאיאת ופעל אלעבת הו אלפעל אלדי לא יקצד
בה גאיה אצלא כמא יעבת בידה בעץ אלנאס ענד אלתפכר וכאפעאל
אלסאהין ואלמדהולין ופעל אללעב הו אלפעל אלדי יקצד בה גאיה כסיסה
15 אעני אן יקצד בה אמר גיר צרורי ולא מפיד כביר פאידה כמן ירקץ לא
לקצד ריאצה או יעמל אעמאלא גאיתהא אן יצחך מנהא פיקאל להדא
נה, א אלפעל לעבא בלא שך פהדא יכתלף בחסב אגראץ | אלפאעלין וכמאלהם
פאן תם אשיא כתירה הי צרוריה או עטימה אלפאידה ענד קום וענד
אכרין לא תחתאג אצלא כריאצה אלגסם עלי אכתלאף אנואעהא אלתי
20 הי צרוריה פי דואם אלצחה עלי מא ינבגי ענד מן יעלם צנאעה אלטב
ואלכתאבה אלתי הי עטימה אלפאידה ענד אהל אלעלם פאלדי יפעל אפעאל
ריאצה ירום בהא אלצחה כאללעב באלכרה ואלצראע וגפק אלידין וחצר
אלנפס או אפעאל ירום בהא אלכתאבה כברי אלאקלאם ועמל אלכאגד
יכון ענד קום גהאל פעל לעב וענד אלעלמא ליס בלעב ואלפעל אלגיד
25 אלחסן הו אלפעל אלדי יפעלה אלפאעל לקצד גאיה שריפה אעני צרוריה
או נאפעה ותחצל תלך אלגאיה והדה קסמה יבדו לי אנה ליס למנאזע
אן ינאזע פי שי מנהא ודלך אן כל פאעל פעלא מא קד יקצד בה גאיה
מא וקד לא יקצד בה גאיה וכל גאיה מקצודה קד תכון שריפה וקד
תכון כסיסה וקד תחצל וקד לא תחצל פהדא מא יקתציה אלתקסים
30 צרורה ובעד תביין הדא פאקול אנה לא יתסע לדי עקל אן יקול אן שיא

מן אפעאל אללה באטל או לעב אמא עלי ראינא נחן כל מן תבע שריעה משה רבנו פאפעאלה כלהא גידה חסנה קאל וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד1) פכל מא פעלה תעאלי מן אגל שי פאן דלך אלפעל צרורי פי וגוד דלך אלשי אלמקצוד או מפיד גדא מת'אלה אגתדא אלחיואן צרורי פי בקאיה וגוד אלעינין | לה מפיד גדא פי בקאיה ומא קצד באלאגתדא אלא בקא אלחיואן מדה מא ומא קצד באלחואס אלא אלפואיד אלחאצלה ללחיואן באדראכאתהא והכדא הו איצא אלראי אלפלספי אן ליס פי אלאמור אלטביעיה כלהא שי עלי גהה אלעבת אעני אן כל מא ליס בצנאעי פאנהא כלהא אפעאל טלב בהא גאיה מא סוי עלמנא גאיתהא או לם נעלם. אמא הדה אלפרקה מן אהל אלנטר אלתי זעמת אן אללה לא יפעל קצה מן אגל קצה ולא תם אסבאב ולא מסבבאת בל אפעאלה כלהא בחסב אלמשיה ולא תטלב להא גאיה ולא יקאל לם פעל הדא בל יפעל מא יריד וליס דלך תאבעא לחכמה פתכון אפעאל אללה ענד האולא דאכלה פי קסם אלעבת בל אחט מן פעל אלעבת לאן אלעאבת לם יקצד גאיה והו דאהל עמא פעל ואללה ענד האולא עאלם במא פעל וקאצרה לא לגאיה אצלא ולא לוגה פאידה. אמא אן יכון פי אפעאלה תעאלי שי עלי גהה אללעב פאסתחאלה דלך באדיה באול כאטר ולא ילתפת להדיאן מן זעם אן אלקרד כ'לק ליצחך מנה אלאנסאן ואלדי ידעו להדא כלה אלגהל בטביעה אלכון ואלפסאד ואהמאל אלאצל והו אן אלקצד כלה איגאד כל מא אמכן וגודה עלי מא תראה אמא כ'לאף הדא פלם תקתצה חכמתה בוגה פהו ממתנע באעתבאר כון אלאמור תגרי עלי מקתצי חכמתה פאמא האולא אלדין קאלוא אן אפעאל אללה כלהא לם יקצד בהא גאיה מא פדעתהם | לדלך צרורה והי אעתבאר גמלה אלוגוד בחסב ראיהם פאנהם יקולון מא גאיה וגוד אלעאלם באסרה פבאלצרורה קאלוא קול כל מן יקול בחדת' אלעאלם אנה כדא שא לא לעלה אכ'רי פיטרדון דלך פי גזאיאת אלעאלם באסרהא חתי לא יקרוא באן תקב אלענביה ושפוף אלקרניה מן אגל נפוד אלרוח אלבאצר חתי ידרך מא ידרך בל לא יגעלון הדא סבבא פי אלאבצאר בוגה ולא תקבת הדה אלטבקה וגעלת אלתי עליהא שפאפה מן אגל אלאבצאר כל

1) בראשית א, לא.

כדא שא ואן כאן אלאבצאר ימכן עלי כ'לאף הדא וקד תוגד ענדנא בעץ נצוץ יוהם טאהרהא בבאדי אלנטר הדא אלמעני מת'ל קולה כל אשר חפץ ה' עשה וגו'1) ומת'ל קולה ונפשו אותה ויעש2) ומת'ל קולה ומי יאמר לו מה תעשה3) ומעני הדה אלנצוץ ונחוהא אן אלאשיא אלתי ירידהא אללה תנפעל צרורה וליס ת'ם עאיק יעוק ען נפאד ארادתה לכנה תעאלי לא יריד אלא ממכנא וליס כל ממכן אלא מא תקתצי חכמתה אנה יכון כדא וכדלך אלפעל אלגיד פי אלגאיה אלדי יריד תעאלי פעלה לא יחול כינה ובינה מאנע ולא לה ראדע והדא הו ראי כל מתשרע וראי אלפלאספה איצא וכדלך ראינא נחן פאנא מע אעתקאדנא אן אלעאלם חאדת' פאן גמלה אחבארנא ועלמאינא ליס יעתקדון א דלך במגרד משיה לא גיר בל יקולון אן חכמתה תעאלי אלתי יפותנא אדראכהא אוגבת וגוד הדא אלעאלם באסרה צרורה ענד מא וגד ותלך | אלחכמה בעינהא אלתי לא תתגיר אוגבת אלעדם קבל אן יוגד אלעאלם תגד הדא אלמעני מתכררא ללחכמים כת'ירא פי שרח את הכל עשה יפה בעתו4) והדא כלה הרבא ממא ינבגי אן יהרב מנה והו אן יפעל אלפאעל פעלא לא יקצד בה גאיה אצלא וכדלך אעתקאד גמהור עלמא שריעתנא ובדלך צרח אנביאונא והו אן גזאיאת אלאפעאל אלטביעיה כלהא מחכמה מנתטמה מרתבטה בעצהא בבעץ וכלהא אסבאב ומסבבאת ומא מנהא שי עבת' ולא לעב ולא באטל בל אפעאל חכמה באלגה כמא קאל מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית5) וקיל וכל מעשהו באמונה6) וקיל ה' בחכמה יסד ארץ וגו'7) והדא מטרד כת'ירא לא ינבגי אן יעתקד כ'לאפה ואלנטר אלפלספי כדא יקתצי אן ליס ת'ם שי עבת' ולא לעב ולא באטל פי גמיע אפעאל אלטביעה נאהיך פי טביעה אלאפלאך פאנהא אחכם ואנטם בחסב שרף מאדתהא ואעלם אן מעטם אלאוהאם אלדאעיה ללחירה פי טלב גאיה וגוד אלעאלם בגמלתה או גאיה גז גז מן אגזאיה אנמא אצלהא גלט אלאנסאן פי נפסה ותכ'ילה אן אלוגוד כלה מן אגלה פקט ואלגהל בטביעה הדה אלמאדה אלספליה

1) תהלים קלה, ו. 2) איוב כג, יג. 3) קהלת ח, ד.
4) שם ג, יא; בראשית רבה פרשה ט. 5) תהלים קד, כד. 6) שם לג, ד.
7) משלי ג, יט.

וגהל אלמקצוד אלאול והו איגאד כל מא יםכן וגודה אד אלוגוד כיר בלא
שך פמן אגל דלך אלגלט וגהל הדין אלמעניין תחדת אלשכוך ואלחירה
חתי יתכייל בעץ אפעאל אללה לעבא ובעצהא עבתא ובעצהא באטלא
ואעלם אן אלדין | תחמלוא הדה אלשנאעה חתי צארת אפעאלה תעאלי
ענדהם שבה אפעאל אלעבת אלתי לא תקצד בהא גאיה אצלא אנמא
הרבוא מן אן יגעלוהא תאבעה לחכמה לאן לא יזול דלך ללקול בקדם
אלעאלם פסדוא אלבאב פי דלך וקד אעלמתך בראי שריעתנא פי הדא
ואנה אלדי יגב אן יעתקד אד לא שנאעה פי קולנא כל הדה אלאפעאל
וגודהא ועדמהא תאבע לחכמתה תעאלי ונחן נגהל כתירא מן וגוה אלחכמה
פי אעמאלה ועלי הדא אלראי אנבנת תורת משה רבנו כלהא בה
אפתתחת וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד 1)
ובה כתמת הצור תמים פעלו וגו׳ 2) פאעלמה ואדא תתבעת הדא
אלראי ואלראי אלפלספי בתאמל גמלה אלפצול אלמתקדמה פי הדה
אלמקאלה אלמתעלקה בהדא אלמעני פלא תגד בינהא אכתלאפא בוגה פי
שי מן גזאיאת אלוגוד כלהא ולא תגד אכתלאפא אלא פי מא בינאה מן
קדם אלעאלם ענדהם וחדותה ענדנא פאפהם דלך:

פצל כו

כמא אכתלף אהל אלנטר מן אלמתשרעין הל אעמאלה תעאלי תאבעה
לחכמה או למגרד משיה לא לטלב גאיה אצלא כדלך אכתלפוא
הדא אלאכתלאף בעינה פי תשריענא במא שרע לנא פאן תם מן לא יטלב
לדלך | עלה אצלא ויקול אן אלשראיע כלהא תאבעה למגרד אלמשיה ותם
מן יקול אן כל אמר ונהי מנהא תאבע לחכמה ואלמקצוד בה גאיה מא
ואן אלשראיע כלהא מעללה ומן אגל פאידה מא שרע בהא אמא כונהא
כלהא להא עלה ונחן נגהל עלל בעצהא ולא נעלם וגה אלחכמה פיה פהו
מדהבנא כלנא אלגמהור ואלכואץ ונצוץ אלכתאב פי דלך בינה חקים
ומשפטים צדיקים 3) משפטי י״י אמת צדקו יחדו 4)
והדה אלתי תסמי חקים מתל אלשעטנז ובשר בחלב ושעיר

1) בראשית א, לא. 2) דברים לב, ד. 3) שם ד, ח.
4) תהלים יט, י.

המשתלח אלתי נצוא עליהא ז״ל וקאלוא 1) דברים שחקקתי לך
ואין לך רשות להרהר בהם והשטן מקטרג עליהן ואמות
העולם משיבין עליהן לים יעתקד גמהור אלחכמים אנהא אמור
לא עלה להא בוגה ולא טלב להא גאיה לאן הדא יודי אלי אפעאל אלעבת
כמא דכרנא בל יעתקד גמהור אלחכמים אן להא עלה אעני גאיה נאפעה
ולא בד לכנהא כפית ענא אמא לקצור עקולנא או לנקץ עלמנא פכאן
אלמצות כלהא ענדהם להא עלה אעני אן לדלך אלאמר או אלנהי גאיה
מפידה מנהא מא יבין לנא וגה אלפאידה פיהא כאלנהי ען אלקתל ואלסרקה
ומנהא מא לא תתבין פאידתהא מתל תלך כתחרים אלערלה וכלאי
הכרם פתלך אלבינה אלפאידה ענד אלגמהור תסמי משפטים והדה
אלגיר בינה אלפאידה ענד אלגמהור תסמי חקים ויקולון דאימא 2) כי
לא דבר רק הוא 3) ואם רק הוא מכם יעני אן לים הדא
אלתשריע | אמרא פארגא לא גאיה מפידה לה ואן בדא לכם פי שי מן
אלמצות אן אמרה כדלך פאלנקץ מן אדראככם וקד עלמת אלאמר
אלמשהור ענדנא מן כון שלמה תעללת לה אלמצות כלהא אלא פרה
אדמה 4) וכדלך קולהם 5) אן אללה אכפי תעליל אלמצות כי לא
יתהאון בהא כמא אעתרי שלמה פי אלתלת מצות אלתי בינת עלתהא
ועלי הדא אלאצל אטרדת אקאוילהם כלהא ונצוץ אלכתאב תדל עליה לכני
וגדת נצא ללחכמים ז״ל פי בראשית רבה 6) יבדו מנה באול
כאטר אן בעץ אלמצות לים לה עלה אלא מגרד אלתשריע ולא לחט
פי דלך גאיה אכרי ולא פאידה וגודיה והו קולהם הנאך וכי מה אכפת
לו להק׳ב׳ה בין מי שהוא שוחט מן הצואר למי שהוא
שוחט מן העורף הוי אומר לא נתנו המצות אלא לצרוף
בהן את הבריות שנאמר אמרת י״י צרופה 7) פמע כון הדא
אלכלאם גריבא גדא לא יוגד לה נטיר פי כלאמהם פאני תאולת פיה
תאוילא סתסמעה חתי לא נכרג ען סנן כלאמהם אגמע ולא נפארק אלאצל
אלמגמע עליה והו כון אלשראיע כלהא טלב בהא גאיה מפידה פי אלוגוד

1) יומא סז, ב. 2) למשל ירושלמי פאה פרק א. 3) דברים לב, מז.
4) קהלת רבה לפרק ז, כג. 5) השוה סנהדרין כא, ב. 6) פרשה מד בהתחלה.
7) תהלים יח, לא.

כי לא דבר רק הוא 1) וקאל לא אמרתי לזרע יעקב תהו בקשוני אני ה׳ דובר צדק מגיד מישרים 2) . ואלדי ונבגי אן יעתקדה כל סאלם אלעקל פי הד׳א אלמעני הו מא אצפה ודלך אן גמלה אלמצות להא עלה צרורה ומן אגל פאידה מא שרע בהא אמא גזאיאתהא פהי אלתי קיל פיהא אנהא למגרד אלאמר | מת׳אל דלך אן קתל אלחיואן לצרורה אלתגדי אלגיד בין אלפאירה כמא סנבין 3) אמא כונה בדבח לא בנחר ובקטע אלמרי ואלחלקום פי מוצע מכצוץ פאן הדה ונחוהא לצרוף בהן את הבריות והכדא יתבין לך מן מת׳אלהם שוחט מן הצואר לשוחט מן העורף ואנמא דכרת לך הד׳א אלמת׳אל למא גא נצהם ז״ל שוחט מן הצואר לשוחט מן העורף ואמא ענד תחקיק אלאמר פאנה למא דעת אלצרורה לאכל אלחיואן קצד לאסהל מותה מע סהולה אלתנאול אד׳ לא ימכן צרב אלענק אלא בסיף או נחוה ואלדבח ימכן בכל שי ולתסהיל אלמות אשתרט חדה אלסכין ואלדי ימת׳ל בה חקיקה מן אמר אלגזאיאת הו אלקרבאן פאן אלאמר בתקריב אלקרבאן לה פאידה עטימה בינה כמא סאבין 4) אמא כון אלקרבאן הד׳א כבש והד׳א איל וכון עדדהא עדדא מכצוצא פאן הד׳א לא יתעלל אבדא וכל מן ישגל נפסה ענדי בתעליל שי מן הדה אלגזאיאת פאנה יהדי הדיאנא טוילא לם יזיל בה שנאעה בל יזיד שנאעאת ומן יתכיל אן הדה תתעלל בעיד ען אלצואב כבן יתכיל אן אלמצוה בגמלתהא לא לפאידה וגודיה . ואעלם אן אלחכמה אוגבת ואן שית פקל אן אלצרורה דאעיה אן תכון תם גזאיאת לא תתעלל וכאנה אמר ממתנע פי חק אלשריעה אן לא יכון פיהא שי מן הד׳א אלקביל ווגה אלאמתנאע פי דלך לאן קולך לאי שי כאן כבש ולם יכן איל הו אלסואל בעינה ילזם לו קיל איל | מכאן כבש פלא בד מן נוע מא וכדלך קולך לאי שי כאנת שבעה כבשים ולם תכן שמונה והכדא כאן יסאל לו קאל שמונה או עשרה או עשרים פלא בד מן עדד צרורה וכאן הד׳א ישבה טביעה אלממכן אלדי לא בד מן חצול אחד אלממכנאת ולא יתגה אלסואל לאי שי כאן הד׳א אלממכן ולם יכן גירה מן אלממכנאת לאן הד׳א אלסואל

1) דברים לב, מז. 2) ישעיה מה, יט. 3) להלן פרק מח.

4) להלן פרק מו.

לאזם לו כאן אלחאצל פי אלוגוד אלאמכאן אלאכר בדל הד׳א פאעלם הד׳א אלמעני ותפהמה ואלדי גצוא פיה דאימא מן כון אלכל מעללא ואלדי תעלל לשלמה הו פאירה תלך אלמצוה עלי אלתגמיל לא תתבע גזאיאתהא ואד׳א כאן אלאמר הכד׳א פקד ראית אן אקסם אלשש מאות ושלש עשרה מצות לגמל עדה ותכון כל גמלה תשתמל עלי עדה מצות הי מן נוע ואחד או מתקארבה אלמעני ואכברך בעלה כל גמלה מנהא ואטהר פאידתהא אלתי לא ריב פיהא ולא מדפע תם ארגע לאחאד כל מצוה מן תלך אלמצות אלתי תשתמל עליהא תלך אלגמלה ואבין לך עלתהא חתי לא יבקי מנהא אלא בעץ מצות קלילה גדא הי אלתי לם יתבין לי סבבהא אלי הדה אלגאיה וקד תבין לי איצא בעץ גזאיאת מצות ושראיט בעצהא ממא ימכן אעטא עלתה וסתסמע גמיע דלך והד׳א אלתעליל כלה לא ימכנני איצאחה לך אלא בעד אן אקדם לך פצולא עדה אצמנהא מקדמאת מפידה תוטיה להד׳א אלגרץ אלדי קצדתה והי הדה אלפצול אלתי אשרע פיהא אלאן : |

פצל כז

קצד גמלה אלשריעה שיאן והמא צלאח אלנפס וצלאח אלבדן אמא צלאח אלנפס פהו כאן תחצל ללגמהור ארא צחיחה בחסב טאקתהם פלדלך יכון בעצהא בתצריח ובעצהא במת׳אל אד׳ ליס פי טביעה אלגמהור אלעאמה אן תפי טאקתהם באדראך דלך אלאמר עלי מא הו עליה ואמא צלאח אלבדן פהו יכון באצלאח אחואל מעאישהם בעצהם מע בעץ והד׳א אלמעני יתם בשיין אחדהמא רפע אלתטאלם מן בינהם והו אן לא יכון כל שכץ מן אלנאס מבאחא מע ארادתה ומא תצל עליה קדרתה בל יקסר עלי מא הו בה נפע אלגמיע ואלת׳אני אכסאב כל שכץ מן אלנאס אכלאקא נאפעה פי אלמעאשרה חתי ינתטם אמר אלמדינה ואעלם אן הדין אלמקצדין אחדהמא בלא שך אעטם באלשרף והו צלאח אלנפס אעני אעטא אלארא אלצחיחה ואלת׳אני אקדם באלטבע ובאלזמאן אעני צלאח אלגסד והו תדביר אלמדינה וצלאח אחואל אהלהא כלהם חסב אלטאקה והד׳א אלת׳אני הו אלאכד והו אלדי בולג פי תחרירה ותחריר גזאיאתה כלהא לאנה לא יחצל אלקצד אלאול אלא בעד חצול הד׳א אלת׳אני ודלך אנה קד תברהן אן

אלאנסאן לה כמאלאן כמאל אול והו כמאל אלג̇סד וכמאל אכ̇יר והו כמאל אלנפס פכמאלה אלאול | הו אן יכון צחיחא עלי אחסן חאלאתה אלג̇סמאניה̈ [ס, א] והד̇א לא יצחّ אלא בוג̇ודה צ̇רוריאתה כלّמא טלבהא והי אג̇ד̇יתה וסאיר תדביר ג̇סדה מן אלכןّ ואלאסתחמאם וג̇ירהמא והד̇א לא יתם לשכ̇ץ ואחד מנפרד בוג̇ה ולא ימכן חצול הד̇א אלקדר לכל שכ̇ץ אלא באלאג̇תמאע אלמדני כמא קד עُלם אן אלאנסאן מדני באלטבע וכמאלה אלאכ̇יר הו אן יציר נאטקא באלפעל אעני אן יכון לה עקל באלפעל וד̇לך באן יעלם כל מא פי טאקה̈ אלאנסאן אן יעלמה מן ג̇מיע אלמוג̇ודאת כלהא בחסב כמאלה אלאכ̇יר וביّן הו אן הד̇א אלכמאל אלאכ̇יר ליס פיה אעמאל ולא אכ̇לאק ואנמא הו ארא פקט קד ודّי אליהא אלנט̇ר ואוג̇בהא אלבחת̇ וביّן הו איצ̇א אן הד̇א אלכמאל אלאכ̇יר אלשריף לא ימכן חצולה אלא בעד חצול אלכמאל אלאול לאן אלאנסאן לא ימכנה אן יתצור מעקולא ולו פֻהّם איّאה נאהיך אן יתנבّה לד̇לך מן נפסה והו בה וג̇ע או ג̇וע שדיד או עטש או חרّ או ברד שדיד בל בעד חצול אלכמאל אלאול יטכן חצול אלכמאל אלאכ̇יר אלד̇י הו אשרף בלא שך והו סבב אלבקא אלדאים לא ג̇ירה. פאלשריעה̈ אלחאקّה̈ אלתי קד בינّא אנהא ואחדה̈ לא ג̇יר והי שריעה̈ משה רבנו אנמא ג̇את לתפידנא אלכמאלין ג̇מיעא אעני צלאח אחואל אלנאס בעצ̇הם מע בעץ̇ ברפע אלתט̇אלם ובאלתכ̇לّק באלכ̇לק אלכרים אלפאצ̇ל חתי ימכן בקא אהל אלבלד ודואמהם עלי נט̇אם ואחד ליחצל | כל ואחד מנהם עלי כמאלה̇ אלאול וצלאח אלאעתקאדאת ואעֿטא [ס, ב] ארא צחיחה̈ בהא יחצל אלכמאל אלאכ̇יר וקד נצّת אלתורה בהד̇ין אלכמאלין ואכ̇ברתנא אן ג̇איה̈ הד̇ה אלשריעה̈ כלהא הו חצול הד̇ין אלכמאלין קאל תעאלי ויצונו י״י לעשות את כל החקים האלה ליראה את י״י אלהינו לטוב לנו כל הימים לחיותנו כהיום הזה[1] וקדّם הנא אלכמאל אלאכ̇יר בחסב שרפה כמא בינّא אנה אלג̇איה̈ אלאכ̇ירה̈ והו קולה לטוב לנו כל הימים קד עלמת קולהם ז״ל פי שרח קולה תעאלי למען ייטב לך והארכת ימים[2] קאלוא[3] למען ייטב לך לעולם שכלו טוב והארכת ימים לעולם שכלו ארוך כד̇לך קולה הנא לטוב לנו כל

1) דברים ו, כד. 2) שם כב, ז. 3) קדושין לט, ב; חולין קמב, א.

הימים אלקצד ד̇לך אלמעני בעינה אעני ניל עולם שכלו טוב וארוך והו אלבקא אלדאים וקולה לחיותנו כהיום הזה הו הד̇א אלבקא אלג̇סמאני אלאול אלמסתמרّ מדה̈ מא אלד̇י לא יתםّ מנתט̇מא אלא באלאג̇תמאע אלמדני כמא בינّא:

פצל כח

ממא יג̇ב אן תתנבّה עליה הו אן תעלם אן אלארא אלצחיחה̈ אלתי בהא יחצל אלכמאל אלאכ̇יר אנמא אעטת אלשריעה̈ מנהא ג̇איתהא ודעת לאעתקאדהא עלי אלתג̇מיל והו וג̇וד אלאלאה תעאלי ותוחידה ועלמה וקדרתה וארארתה וקדמה והד̇ה כלהא ג̇איאת אכ̇ירה̈ לא תתביّן | בתפציל [סא, א] ותחדיד אלא בעד מערפה̈ ארא כת̇ירה̈ וכד̇לך איצ̇א דעת אלשריעה̈ לאעתקאדאת מא אעתקאדהא צ̇רורי פי צלאח אלאחואל אלמדניה̈ כאעתקאדנא אנה תעאלי ישתדّ ג̇צ̇בה עלי מן עצאה פלד̇לך ילזם אן יכ̇אף וירהב ויחד̇ר אלעציאן ואמא סאיר אלארא אלצחיחה̈ פי ג̇מיע הד̇א אלמוג̇וד אלתי תלך הי אלעלום אלנט̇ריה̈ כלהא עלי כת̇רה̈ אנואעהא אלתי בהא תצחّ תלך אלארא אלתי הי אלג̇איה̈ אלאכ̇ירה̈ פאן אלשריעה̈ ואן כאנת לם תדעُ אליהא בתצריח כמא דעת לתלך פאנהא דעת להא עלי אלתג̇מיל והו קולה לאהבה את י״י[1] וקד עלמת מא ג̇א מן אלתאכיד פי אלאַהֲבָה בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך[2] וקד בינّא פי משנה תורה[3] אן הד̇ה אלאהבה לא תצחّ אלא באדראך אלוג̇וד כלה עלי מא הו עליה ואעתבאר חכמתה פיה וד̇כרנא איצ̇א הנאך תנביה אלחכמים ז״ל עלי הד̇א אלמעני ואלמתחצّל מן כל מא קדّמנאה אלאן פי הד̇א אלג̇רץ̇ הו אן כל מצוה סואّ כאנת אמרّא או נהיّא יכון מקתצ̇אהא רפْע תט̇אלם או חץّ עלי כ̇לק כרים מודّ לחסן עשרה̈ או אעْטא ראי צחיח ילזם אעתקאדה אמא בחסב אלאמר פי נפסה או בכונה צ̇רוריّא פי רפע אלתט̇אלם או אכתסאב כ̇לק כרים פאן תלך אלמצות בינה̈ אלעלה̈ טאהרה̈ אלמנפעה̈ וליס פי תלך אלמצות סואל ען ג̇איה̈ לאנה לם יתחיّר אחד יומא קט ולא סאל לאי שי שרענא באן אללה ואחד או לאי שי נהינא ען | אלקתל [סא, ב]

1) דברים יא, יג כב; יט, ט; ל, ו טז כ. 2) שם ו, ה.
3) יסודי התורה פרק ב.

ואלסרקה או לאי שי נהינא ען אלאנתקאם ואלאכד באלתאר או לאי שי אמרנא במחבה בעצנא בעצא כל אלתי תחור פיהא אלנאם ואכתלפת אלאדא חתי קאל אלבעץ לא פאידה פיהא אצלא אלא מגרד אמר וקאל אכר להא פאידה ולפית ענא הי אלמצות אלתי לא יבדו מן טאהרהא נפע פי ואחד מן תלך אלתלתה מעאני אלתי דכרנא אעני אנהא לא תעטי ראיא מן אלארא ולא תפיד כלקא כרימא ולא תרפע תטאלמא וטאהר אלאמר אן לא מדכל לתלך למצות לא פי צלאח לנפס באעטא אעתקאד ולא פי צלאח אלגסד באעטא קואנין נאפעה פי תדביר אלמדינה או תדביר אלמנזל מתל אלנהי ען לשעטנז ולכלאים ובשר בחלב ואלאמר בכסוי הדם ועגלה ערופה ופטר חמור ונחוהא וסתסמע תביני לגמיעהא ואעטא עללהא אלצחיחה למברהנה אלא גזאיאת ואחאד מצות כמא דכרת לך ואבין אן כל הדה ונחוהא לא בד אן יכון להא מדכל פי אחד אלתלתה מעאני אמא צלאח אעתקאד או צלאח אחואל אלמדינה אלדי יתם בשיין ברפע אלתטאלם ובאכתסאב כלק פאצל וחצל מא קלנאה פי אלאעתקאדאת אנה קד תכון אלמצוה תעטי אעתקאדא צחיחא הו אלמקצוד לא גיר מתל אעתקאד אלתוחיד ואזליה אלאלאה ואנה גיר גסם וקד יכון דלך לאעתקאד צרוריא פי רפע לתטלם או אכתסאב כלק כרים מתל אלאעתקאד אנה תעאלי ישתד גצבה עלי מן טלם כמא קאל וחרה אפי והרגתי וגו'[1] וכאלאעתקאד באנה תעאלי יגיב דעוה אלמטלום או אלמגבון פי אלחין והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני[2]:

פצל כט

מעלום אן אברהם אבינו ע"אם נשא פי מלה אלצאבה ומדהבהם אן לים תם אלאה אלא אלכואכב ואדא אעלמתך פי הדא לפצל בכתבהם אלמוגודה אלאן באידינא לתי אכרגת ללסאן לערבי וכתואריכהם לקדימה וכשפת לך מדהבהם מנהא ואכבארהם יתבין לך מנהא תצריחהם באן אלכואכב הי אלאלאה ואן אלשמס הי אלאלאה אלאעטם וכדלך איצא קאלוא סאיר אלסבעה כואכב אלהה לכן אלנירין אעטם ותגדהם יקולון

1) שמות כב, כג. 2) שם שם, כו.

בתצריח אן אלשמס הי אלתי תדבר אלעאלם אלעלוי ואלספלי בהדא לנץ קאלוא ותגדהם קד דכרוא פי כתבהם תלך ותואריכהם חדית אברהם אבינו וקאלוא בהדא אלנץ ואמא אברהים אלדי תרבי פי כותא פאנה למא כאלף אלגמאעה ואדעי אן תם פאעל גיר לשמס אחתג עליה בכדא ואלכדא ודכרוא פי חגגהם מא הו טאהר בין מן אפעאל אלשמס פי לוגוד פקאל להם יענון אברהם צדקתם הי כאלפאס פי יד אלנגאר תם דכרוא טרפא מן אחתגאגה ע"אם עליהם ואכר תלך אלקצה דכרוא אן אלמלך סגן אברהם אבינו עליה אלסלאם ואנה דאם פי מחאגתהם איאמא והו פי אלסגן תם כאף למלך אן יפסד עליה סיאסתה וירד לנאם ען אדיאנהם פנפאה לטרף אלשאם בעד אסתיצאל כל מאלה הכדא חכוא ותגד הדה אלקצה משרוחה הכדא פי אלפלאחה אלנבטיה ולם ידכרוא מא גאת בה אתארנא אלצאדקה ולא מא אתאה מן אלוחי לאנהם מכדבון לה למכאלפתה לראיהם אלפאסד ולא שך ענדי אנה עליה לסלאם למא כאלף מדהב אלנאם כלהם פאנה כאן ישתמה וידמה ויסתנקצה אולאיך אלצאלון פלמא אחתמל דלך פי חק אללה תעאלי ואתר אלחק עלי כראמתה קיל לה ואברכה מברכיך ומקללך אאר ונברכו בך כל משפחות האדמה[1]) וכאן מאל אמרה מא נראה אליום מן אגמאע מעטם אהל אלארץ עלי תעטימה ואלתברך בדכרה חתי ינתסב אליה מן לים מן נסלה ולא מכאלף עליה ולא גאהל בעטמתה אלא בקאיא תלך אלמלה אלמתדמרה אלדין בקוא פי אקאצי אלארץ מתל כאפר תרך פי אקצי אלשמאל ואלהנוד פי אקצי אלגנוב פאן האולא חם בקאיא מלה אלצאבה לאנהא כאנת מלה אעמת אלארץ ואגיא מא אנתהי אליה נטר מן תפלסף פי תלך אלאזמנה אן תכיל אן אללה רוח אלפלך ואן אלפלך ואלכואכב הי אלגסד ואלאלאה תעאלי רוחה קד דכר הדא אבו בכר בן אלצאיג פי שרח אלסמאע ולהדא אעתקדת אלצאבה כלהם קדם אלעאלם אד אלסמא ענדהם הי לאלאה ויזעמון אן אדם שכץ מולוד מן דכר ואנתי כסאיר אשכאץ לנאם לכנהם יעטמונה ויקולון אנה כאן נביא רסול לקמר ואנה דעא לעבאדה לקמר ואן לה תואליף פי פלאחה אלארץ וכדלך קאלוא

1) בראשית יב, ג.

אלצאבה אן נח פלאח ואנה לים כאן ירי בעבאדה אלאצנאם ולדלך
תגד אלצאבה כלהם ידמון נח ויקולון אנה מא עבד צנמא קט וכדלך
דכרוא פי כתבהם אנה צרב וסגן מן אגל עבאדתה ללה וחכוא מן חדית׳ה
מא חכוא וזעמוא אן שת כ׳אלף ראי אביה אדם פי עבאדה אלקמר ויכדבון
אכאדיב מצחכה גדא תדל עלי נקץ עקל עט׳ים ועלי כונהם כאנוא אבעד	5
אלנאס מן אלפלספה ואנהם כאנוא פי גאיה אלגהאלה קאלוא אן אדם
אנה למא כרג מן אקלים אלשמס אלמגאור ללהנד ותוגל פי אקלים באבל
גאב מעה עגאיב מנהא שגרה דהב נאבתה דאת אוראק ואגצאן ושגרה
חגר כדלך וגאב ורק שגרה אכצר לא תחרקה אלנאר ואכבר ען שגרה
תט׳ל עלי עשרה אלאף רגל טולהא קאמה וגאב מעה ורקתין כל ורקה	10
ילתחף בהא שכצאן ויכברון מן הדה אלכראפאת בעגאיב פאעגב מן קום
ירון אן אלעאלם קדים ויעתקדון מע דלך וגוד הדה אלממתנעאת באלטבע
למן יעלם אלנט׳ר אלטביעי וגרצהם פי דכר אדם וכל מא ינסבון אליה
תקויה מדהבהם פי קדם אלעאלם חתי יתבע דלך באן אלכואכב ואלפלך
הו אלאלאה. פלמא נשא עמודו של עולם ותבין לה אן תם אלאה	15
סג, ב מפארק לא גסם ולא קוה פי גסם ואן כל הדה אלכואכב | ואלאפלאך
מצנועאתה ופהם מחאל תלך אלכראפאת אלתי רבי עליהא אכד פי נקץ
מדהבהם ותזייף אראיהם ואשהר כ׳לאפהם ונאדי בשם י״י אל עולם[1]
דעוה תגמע וגוד אלאלאה וחדת אלעאלם מן קבל דלך אלאלאה ובחסב
תלך אלארא אלצאביה אקאמוא אלאצנאם ללכואכב אצנאם אלדהב ללשמס	20
ואצנאם אלפצה ללקמר וקסמוא אלמעאדן ואלאקאלים ללכואכב וקאלוא
אלאקלים אלפלאני אלאהה אלכוכב אלפלאני ובנוא אלהיאכל ואת׳כ׳דוא
פיהא אלאצנאם וזעמוא אן קוי אלכואכב תפיץ עלי תלך אלאצנאם
פתתכלם תלך אלאצנאם ותפהם ותעקל ותוחי ללנאס אעני אלאצנאם
ותעלם אלנאס מנאפעהם וכדלך קאלוא איצא פי אלאשגאר אלתי הי מן	25
קסמה תלך אלכואכב אדא אפרדת תלך אלשגרה לדלך אלכוכב וגרסת
לה ופעל להא ופעל בהא כדא פאצת רוחאניה דלך אלכוכב עלי תלך
אלשגרה ותוחי ללנאס ותתכלמהם פי אלנום תגד הדא כלה מנצוצא פי
כתבהם אלתי אנבהך עליהא והאולא כאנוא נביאי הבעל ונביאי

1) בראשית כא, לג.

האשרה אלמדכורון ענדנא אלדין תמכנת ענדהם הדה אלארא חתי עזבו
את י״י[1] ונאדוא הבעל עננו[2] כל הדה לשהרה תלך אלארא
ופשא אלגהל וכת׳ר הדיאן אלעאלם חיניד פי הדא אלנוע מן אלכ׳יאלאת
פנשאת פיהם ארא וצאר מנהם מעונן ומנחש ומכשף וחובר
חבר ושואל אוב וידעוני ודורש אל המתים[3] וקד בינא	5
סד, א פי תאליפנא אלכביר | משנה תורה[4] אן אברהם אבינו בדא בנקץ
הדה אלארא בחגג ודעוה צעיפה באסתעטאף אלנאס וגדבהם ללטאעה
באלאנעאם להם חתי נבי סיד אלנביין פכמל אלגרץ ואמר בקתל אולאיך
ומחו את׳ארהם ואסתיצאל שאפתהם מזבחותיהם תתצון וגו׳[5]
ומנע מן תבע שי מן סירהם תלך וקאל ולא תלכו בחקות הגוי	10
וגו׳[6] וקד עלמת מן נצוץ אלתורה פי עדה מואצע אן אלקצד אלאול
מן אלשריעה כלהא אזאלה עבודה זרה ומחו את׳רהא וכל מא יתעלק
בהא חתי דכרהא וכל מא יודי אלי שי מן אעמאלהא מת׳ל אלאוב
ואלידעוני ואלהעברה באש וקוסם ומעונן ומנחש ומכשף
וחובר חבר ודורש אל המתים ואלתחדיר מן אלתשבה בשי מן	15
אעמאלהם הדה פכיף בתבעהא וצרח פי נץ אלתורה באן גמיע מא מנוה
עבאדה לאלהתהם ותקרבא להא הו אלשי אלמבגוץ אלממקות ענד אללה
והו קולה כי כל תועבת י״י אשר שנא עשו לאלהיהם[7]
ואנת תגדהם ידכרון פי כתבהם אלתי סאכברך בהא אנהם יקרבון ללשמס
אלאההם אלאכבר סבעה כנאפס וסבעה פיראן וסבעה וטאוט פי בעץ אלאמור	20
וכפי בהדה תועבה ענד אלטבאע אלאנסאני פגמיע אלמצות אלתי
גאת פי אלנהי ען עבודה זרה וכל מא יתעלק בהא או יודי אליהא
או ינסב להא בינה אלפאידה לאנהא כלהא ללכלאץ מן תלך אלארא
אלסקימה אלשאגלה ען כל מא ינפע פי אלכמאלין באמור הדיאניה הי
סד, ב אלתי כאן רבי | עליהא אבאונא ואגדאדנא בעבר הנהר ישבו אבותיכם
מעולם תרח אבי אברהם ואבי נחור ויעבדו אלהים
אחרים[8] והי אלתי קאל אלאנביא אלצאדקון פיהא ואחרי התהו

1) השוה ישעיה א, ד. 2) מלכים א יח, כו. 3) השוה דברים יח, י יא.
4) עבודה זרה פרק א הלכה ג. 5) שופטים ב, ב; השוה שמות לד, יג ודברים ז, ה.
6) ויקרא כ, כג. 7) דברים יב, לא. 8) יהושע כד, ב.

אשר לא יועילו הלכו1) פמא אעטם פאידה כל מצוה תכלצנא
מן הדה אלגלטה אלעטימה ותרדנא אלי אלאעתקאד אלצחיח והו אן תם
אלאה כאלק כל הדה והו אלדי ינבגי אן יעבד ויחב ויכאף לא תלך
אלמטנון כהא אנהא אלהה ואן הדא אלאלאה אלחק לא יחתאג פי אלקרב
מנה וחצול רצאה לאמור פיהא משקה כוגה כל אהכתו ויראתו לא
ניר והמא אלגאיה פי אלעבאדה כמא נבין ועתה ישראל מה י״י
אלהיך שואל מעמך וגו׳2) וסנסתופי הדא אלמעני פי מא בעד.
וארגע אלי גרצי אלאן פאקול אן כתירא מן אלשראיע אנמא בין לי
מענאהא ועלמת עללהא וקופי עלי מדאהב אלצאבה ואראיהם ואעמאלהם
ועבאדאתהם כמא תסמע ענד תביוני תעליל תלך אלמצות אלתי יטן
בהא אן לא עלה להא ואנא אדכר לך אלכתב אלתי יתבין לך מנהא כל
מא עלמתה אנא מן מדאהב אלצאבה ואראיהם חתי תעלם יקינא צחה
מא אקולה פי תעליל הדה אלשראיע. אכבר כתאב פי דלך אלפלאחה
אלנבטיה אכראג אבן וחשיה וסאכברך פי פצל יאתי לאי שי געלת אלצאבה
מדאהבהם מדונה מע פלאחה אלארץ והדא אלכתאב ממלו מן הדיאנאת
עובדי עבודה זרה וממא אנפס אלעואם מאילה אליה ומרתבטה בה
סה, א אעני אעמאל | אלטלסמאת ואסתנזאל אלרוחאניאת ואלסחר ואלגן ואלגילאן
אלתי תאוי אלבראר ודרג איצא פי דלך אלכתאב הדיאנאת עטימה
יצחך מנהא דווא אלעקול יזעם בהא אלקדח פי אלמעגזאת אלבינה אלתי
עלם בהא אהל אלארץ אן תם אלאה חאכם עלי אהל אלארץ כמא קאל
למען תדע כי לי״י הארץ3) וקאל כי אני י״י בקרב
הארץ4) פחכי ען אדם הראשון אנה דכר פי כתאבה אן פי אלהנד
שגרה ארא אתכדת מנהא אגצאן פאן אלגצן מנהא ארא רמי פי אלארץ
יסעי מתחרכא כמא תסעי אלחיאת ואן תם שגרה אצלהא צורה אנסאן
תסמע לה המהמה ותנפלת מנה אלכלמה ואלכלמה ואן חשישה צפתהא
כדא וכדא ארא אכד אלאנסאן מן ורקהא וגעלהא פי גובה כפי ען אלנאס
ולא ירי חית ידכל ויכרג ואן בכר מנהא תחת אלסמא סמע אלנאס פי
אלגו דויא ואצואתא האילה טאלמא ראך אלדכאן יצעד ומתל הדה

1) השוה שמואל א יב, כא וירמיה ב, ח. 2) דברים י, יב.
3) שמות ט, כט. 4) שם ח, יח.

אלכראפאת כתיר יגיבהא פי מערץ אלאכבאר בעגאיב אלנבאת וכואץ
אלפלאחה חתי יטען פי אלמעגזאת ויוהם אנהא חתם כחילה ומן כראפאת
דלך אלכתאב אן שגרה כטמי מן תלך אלאשרות אלתי כאנוא יעמלונהא
כמא אעלמתך דכר אן אקאמת תלך אלשגרה פי נינוה אתני עשר
אלף סנה ואנהא תכאצמת מע אליברות לאנה אראד אן יאכד מכאנהא ואן
אלשכץ אלדי כאן תוחי אליה הדה אלשגרה אנקטע ענה וחיהא מדה פלמא
סה, ב אותת אליה בעד תלך אלמדה אכברתה | אנהא כאנת משגולה באלכצאם
מע אליברות ואמרתה אן יכתב ללכלדאניין אן יחכמוא בינהמא ויקולוא
איהמא אפצל פי סחרהם ואכתר עמלא הל אלכטמי או אליברות ותלך
אלכראפה אלטוילה אלתי תסתדל מנהא אדא וקפת עליהא עלי עקול אהל
תלך אלאזמנה ועלומהם כיף כאנת והאולא כאנוא חכימי בבל אלמשאר
אליהם פי תלך אלאיאם אלמטלמה לאן הדה כאנת אדיאנהם אלתי רבוא
עליהא ולולא הדא אלקדר אלדי שהר אלאן פי אלמלל מן אעתקאד וגוד
אלאלאה לכאנת איאמנא פי הדה אלאזמנה אשד טלאמא מן תלך לכנהא
פי אנואע אכרי. וארגע אלי גרצנא ופי דלך אלכתאב חכי ען שכץ מן
נביאי עבודת זרה כאן אסמה תמוז דעא מלכא ליעבד אלסבעה
כואכב ואלאתני עשר ברגא פקתלה דלך אלמלך קתלא שניעא פדכר אן
לילה מותה אגתמעת אלאצנאם כלהא מן אקטאר אלארץ אלי אלהיכל פי
באבל אלי צנם אלדהב אלכביר אלדי הו צנם אלשמס וכאן דלך אלצנם
מעלקא בין אלסמא ואלארץ פוקף פי וסט אלהיכל ואלאצנאם כלהא חולה
ואכד יעדד עלי תמוז ויצף מא תם עליה ואלאצנאם כלהא תבכי ותנוח
טול אלליל פענד אלצבאח טארת אלאצנאם ורגעת להיאכלהא פי אקטאר
אלארץ וצארת הדה סנה דאימה פי אול יום מן שהר תמוז ינאח ויבכי
עלי תמוז ותנדבת אלנסא ויעדדן עליה פאעתבר ואפהם וארי כיף כאנת
סו, א ארא אלנאס פי תלך אלאזמאן והדא | חדית תמוז קדים גדא פי אלצאבה
ומן הדא אלכתאב תקף עלי אכתר הדיאן אלצאבה ואעמאלהם ואעיאדהם.
ואמא תלך אלקצה אלתי חכוהא ען קצה אדם ואלנחש ועץ הדעת
טוב ורע ואלאשארה אלי לבאס מא לם תגר אלעאדה בלבאסה פאחדר
תם אחדר אן יתשוש עקלך ויכטר בבאלך אן דלך אלדי קאלוה הו קט
אמר גרי לא לאדם ולא לגירה ולא הי קצה וגודיה בוגה ובאיסר

תאמל יכון לך מחאלהם פי כל מא דכרוה פי תלך אלכראפה ויתבין לך
אנהא קצה פרצוהא מן בעד אלתורה למא שהרת אלתורה פי אלמלל
וסמעוא טאהר מעשה בראשית ואכרוה כלה עלי טאהרה עמלוא תלך
אלקצה חתי יסמעהא אלגר פיגתר ויטן אן אלעאלם קדים ואן תלך אלקצה
אלמוצופה פי אלתורה הכדא גרת כמא חכוא ואן כאן מתלך לא יחתאג
תנביהא עלי הדא לאן קד חצל ענדך מן אלעלום מא ימנע דהנך מן אן
תתעלק בה כראפאת אלצאבה והדיאן אלכסדאניין ואלכלדאניין אלערייון
ען כל עלם הו עלם באלחקיקה לכני חדרת מן דלך אחתיאטא לגירך לאן
כתירא מא ימיל אלגמהור לתצדיק אלכראפאת . ומן תלך אלכתב כתאב
אסטמאכס אלמנסוב לארסטו וחאשאה תם חאשאה וכדלך כתב אלטלסמאת
אלתי מנהא כתאב טמטם וכתאב אלסרב וכתאב דרג אלפלך ואלצור
אלטאלעה פי דרגה דרגה מנה וכתאב מנסוב איצא לארסטו פי אלטלסמאת
וכתאב | מנסוב להרמס וכתאב אסחאק אלצאבי פי אלאחתגאג למלה
אלצאבה וכתאבה אלכביר פי נואמיס אלצאבה ונואמיס דינהם ואעיאדהם
וקראבינהם וצלואתהם וגיר דלך מן אמור דינהם פהדה כלהא אלתי דכרת
לך הי ספרי עבודה זרה אלתי אכרגת ללסאן אלערבי ולא ריב
אנהא גז יסיר גדא ממא לם יכרג ולם יוגד איצא כל תלף ובאד עלי
מרור אלסנין והדה אלתי הי מוגודה לדינא אליום משתמלה עלי אכתר
ארא אלצאבה ואעמאלהם אלמשהור בעצהא אליום פי אלעאלם אעני
בניאן אלהיאכל ואתכאד אלצור מן אלמסבוכאת ואלחגארה פיהא ובניאן
אלמדאבח ואלתקריב עליהא אמא דבאיח או אנואע מן אלטעאם ורסם
אעיאד ואגתמאע ללצלואת ולאנואע עבאדאת פי תלך אלהיאכל ויגעלון
פיהא מוצע מעטמה גדא יסמונהא היכל אלצור אלעקליה ואתכאד אצור
על ההרים הרמים וגו׳[1] ותעטים תלך אלאשרות ואקאמה
אלמצבות וגיר דלך ממא סתטלע עליה מן הדה אלכתב אלתי נבהתך
עליהא ומערפה תלך אלארא ותלך אלאעמאל הו באב כביר גדא פי תעליל
אלמצות לאן שריעתנא כלהא אצלהא וקטבהא אלדי עליה תדור הו
מחו תלך אלארא מן אלאדהאן ותלך אלאתאר מן אלוגוד למחוהא מן
אלאדהאן קאל פן יפתה לבבכם וגו׳[2] אשר לבבו פונה

1) דברים יב, ב. 2) שם יא, טז.

היום וגו׳[1] ולמחוהא מן אלוגוד קאל מזבחותיהם תתצו ואשריהם
תגדעון וגו׳[2] ואבדתם את שמם מן המקום ההוא[3] |
ותכרר האדאן אלגרצאן פי עדה מואצע והו כאן אלקצד אלאול אלגאמע
לגמלה אלשריעה כמא אעלמונא ז״ל פי תפסירהם אלמרוי לקולה תעאלי
את כל אשר צוה י״י אליכם ביד משה[4] קאלוא[5] הא
למדת שכל המודה בעבודה זרה כופר בכל התורה כלה
וכל הכופר בעבודה זרה מודה בכל התורה כלה פאערף הדא:

פצל ל

ארא תאמלת תלך אלארא אלקדימה אלסקימה יבין לך אן אלאמר אלמשהור
כאן ענד אלנאס כלהם הו אן בעבאדה אלכואכב תעמר אלארץ
ותכצב אלבלאד וכאנוא עלמאוהם ונסאכהם ואהל אלתקוי מנהם יעטון
אלנאס ויעלמונהם אן אלפלאחה אלתי בהא קואם וגוד אלאנסאן אנמא
תתם ותגי עלי אלאכתיאר באן תעבדוא אלשמס ואלכואכב ואן אסכטתמוהא
בעציאנכם קפרת אלבלאד וכרבת קאלוא פי כתבהם תלך אן אלמשתרי
סכט עלי אלבראדי ואלצחארי פלדלך צארת עאדמה אלמא עאדמה אלאשגאר
תאויהא אלגילאן וכאנוא יעטמון אלפלאחין ואלאכארין גדא לאשתגאלהם
בעמארה אלארץ אלתי הי מן ארארה אלכואכב והו רצאהא ועלה תעטים
עובדי עבודה זרה ללבקר אנמא הו מן אגל נפעהא פי אלפלאחה
חתי קאלוא אנה לא יגוז דבחהא לאנהא גמעת אלקוה | וחסן אלתאתי
ללאנסאן פי פלאחה אלארץ ואנמא פעלת הדא ורענת ללאנסאן מע קותהא
לרצא אלאלהה בעבאדתהא פי פלאחה אלארץ פלמא כאנת הדה אלארא
משהורה גדא קרנוא עבאדה עבודה זרה באלפלאחה לכון אלפלאחה
אמרא צרוריא פי קואם אלאנסאן ואכתר אלחיואן וכאנוא אולאיך כומרי
עבודה זרה יכאטבון אלנאס ענד אגתמאעהם פי אלהיאכל ויקררון פי
אדהאנהם אן בהדה אלעבאדאת תנזל אלאמטאר ותתמר אלאשגאר ותכצב
אלבלאד ותעמר ותאמל מא דכרוה פי אלפלאחה אלנבטיה פי אלכלאם
עלי אלכרם תגד הדא אלנץ מן כלאם אלצאבה קאלוא אלחכמא אלקדמא

1) דברים כט, יז. 2) שם ז, ה. 3) שם יב, ג.
4) במדבר טו, כג. 5) ספרי שם; הוריות ח, א; קדושין מ, א.

כלהם ואלאנביא קד אמרוא ופרצ'וא אן יצ'רב בהד'ה אלאלאת פי אלאעיאד וכין אידי אלאצנאם וקאלוא והם אלצאדקון אן אלאלהה יעג'בהא ד'לך ואנהא תכאפי פאעליה אחסן מכאפאה ואכת'רוא פי הד'א אלפעל מן אלועד ומן אלועיד עלי ד'לך תטויל אלאעמאר ודפע אלאפאת וצרף אלעאהאת וכצב אלמזארע וזכאה אלת'מאר אלי הנא נץ כלאם אלצאבה פלמא שהרת הד'ה אלאמור חתי ט'נת יקינא וראד אללה תעאלי רחמה לנא מחו הד'א אלגלט מן אד'האננא ורפע אלתעב מן אג'סאמנא בתעטיל תלך אלאעמאל אלשאקה אלגיר מפידה ושרענא עלי ידי משה רבנו אכ'ברנא ענה תעאלי אנה אן עבדת הד'ה אלכואכב ואלאצנאם פאן עבאדתהא סבב פי אן ינקטע אלמטר ותכ'רב אלארץ | ולא תנבת שיא ותסקט ת'מר אלאשג'אר ותאתי אלאפאת ללאבדאן ואלעאהאת ללאג'סאם ותקצר אלאעמאר והד'ה הי אג'ראץ' דברי הברית אשר כרת י"י וגו'[1] ואנת תג'ד הד'א אלגרץ' מתכררא פי ג'מיע אלתורה אעני אן ילזם ען עבאדה אלכואכב ארתפאע אלמטר וכ'ראב אלארץ' ופסאד אלאחואל ואמראץ' אלג'סם וקצר אלאעמאר וילזם ען תרך עבאדתהא ואלאקבאל עלי עבאדה אללה נזול אלמטר וכצב אלארץ' וצלאח אלאחואל וצחה אלג'סם וטול אלאעמאר צ'ד מא כאנוא יכ'טבון בה עובדי עבודה זרה ללנאס חתי יעבדוהא לאן אצל אלשריעה אזאלה ד'לך אלראי ומחו את'רה כמא בינא:

פצל לא

מן אלנאס קום יעט'ם עליהם תעליל שריעה מן אלשראיע ואלאחב אליהם אן לא יעקל לאמר ואלנהי מעני בתה ואלד'י יוג'ב להם הד'א הו מרץ' יג'דונה פי אנפסהם לא יקדרון ינטקון בה ולא יחסנון אן יעברוא ענה וד'לך אנהם יט'נון אן אד'א כאנת הד'ה אלשראיע מפידה פי הד'א אלוג'וד ומן אג'ל אלכד'א ואלכד'א שרענא בהא פכאנהא ג'את מן פכרה וען רויה ד'י עקל אמא אן כאן שי לא יעקל לה מעני בוג'ה ולא יודי לפאידה פד'לך בלא שך מן קבל אללה לאנה לים תודי פכרה אנסאן לשי מן הד'א פכאן | האולא אלצ'עפא אלעקול אלאנסאן ענדהם אכמל מן צאנעה לאן אלאנסאן הו אלד'י יקול ויפעל מא יודי לגאיה מא ואלאלאה לא יפעל ד'לך

[1] השוה דברים כח, סט.

בל יאמרנא אן נפעל מא לא יפידנא פעלה וינהינא ען פעל מא לא יצ'רנא פעלה תעאלי ת'ם תעאלי בל אלאמר בכ'לאף הד'א ואלקצד כלה נפענא כמא בינא[1] מן קולה לטוב לנו כל הימים לחיותנו כהיום הזה[2] וקאל אשר ישמעון את כל החקים האלה ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה[3] פקד צרח אן ולו אלחקים כלהא תדל ענד ג'מיע אלאמם אנהא בחכמה ותבונה ואד'א כאן אמר לא תעלם לה עלה ולא יג'לב מנפעה ולא ידפע מצ'רה לאי שי יקאל פי מעתקדה או עאמלה אנה חכם ונבון וג'ליל אלקדר ויסתגרב ד'לך פי אלמלל בל אלאמר כמא ד'כרנא בלא שך והו אן כל מצוה מן הד'ה שש מאות ושלש עשרה מצות פהי אמא לאעטא ראי צחיח או לאזאלה ראי סקים או לאעטא קאנון עדל או לרפע ט'לם או לתכ'ליק כ'לק חסן או ללתחד'יר מן כ'לק רדי אלכל יתעלק בת'לת'ה אשיא באלארא ואלאכ'לאק ובאלאעמאל אלסיאסיה אלמדניה ואלד'י אוג'ב אן לא נעד אלאקאויל לאן אלאקאויל אלתי חצ'ת אלשריעה עלי קולהא או נהת ענהא מנהא מא הו מן ג'מלה אלאעמאל אלמדניה ומנהא לתחציל ארא ומנהא לתחציל אכ'לאק פלד'לך אקתצרנא הנא עלי הד'ה אלת'לאת'ה מעאני פי אעטא אלעלה פי כל שריעה מן אלשראיע: |

פצל לב

אד'א תאמלת אלאפעאל אלאלאהיה אעני אלאפעאל אלטביעיה יבין לך מנהא תלטף אלאלאה וחכמתה פי כ'לק אלחיואן ותדריג חרכאת אלאעצ'א ומג'אורה בעצ'הא לבעץ' וכד'לך יתבין לך חכמתה ותלטפה פי תדריג חאלאת ג'מלה אלשכ'ץ חאלה בעד חאלה מת'אל ד'לך פי תדריג חרכאתה ומג'אורה אלאעצ'א אלדמאג מקדמה לין כת'יר אללין ומוכ'רה אצלב ואלנכ'אע אצלב מנה וכלמא אמתד צלב ואלעצב הו אלה אלחס ואלחרכה פאלעצב אלד'י אחתיג' אליה פי אדראך אלחואס פקט או פי חרכה יסירה אלמוונה כחרכה אלג'פן ואלכ'ד אנשי מן אלדמאג ואלעצב אלד'י אחתיג' אליה פי תחריך אלאעצ'א אכ'רג' מן אלנכ'אע ולמא לם ימכן פי אלעצבה ללינהא ולו אלנכ'אעיה אן תחרך מפצלא תלטף פי ד'לך באן

[1] לעיל ע' 372. [2] דברים ו, כד. [3] שם ד, ו.

לטפת אלעצבה ומצי דלך אלי אלפלחמא וצארת עצלה תם תכלצת אלעצבה
מן טרף אלעצלה והי קד צלבת וקד כאלטהא שטאיא מן אלרבאט ותציר
ותרא ויתצל אלותר באלעטם וילזק בה וחיניד תקדר אלעצבה אן תחרך
אלעצו עלי הדא אלתדריג ואנמא דכרת לך הדא אלמת'אל אלואחד לכונה
5 אטהר תלך אלעג'איב אלתי בינת פי מנאפע אלאעצא אלתי הי כלהא
ואצחה בינה מעלומה למן תאמלהא ברהן דכי וכדלך תלטף אלאלאה |
[סט, ב] פי כל שכץ מן אשכאץ אלחיואן אלדי ירצע לכונה ענד מא יולד פי
גאיה אללין ולא ימכן אן יגתדי בגדא יאבס פאעדת לה אלתדיאן לתוליד
אללבן ליגתדי בגדא רטב קריב מן מזאג אעצאיה חתי תג'ף ותצלב אעצאוה
10 אולא אולא עלי תדריג וכמת'ל הדא אלתדביר בעינה מן דלך אלמדבר ג'ל
ועלא גאת אשיא כת'ירה פי שריעתנא ודלך אנה לא ימכן אלכרוג מן
אלצד אלי אלצד דפעה פלדלך לא יתסע בחסב טביעה אלאנסאן אן יתרך
כל מא אלפה דפעה פלמא בעת' אללה משה רבנו ליג'עלנא ממלכת
כהנים וגוי קדוש[1] במערפתה תעאלי כמא בין וקאל אתה
15 הראית לדעת וגו'[2] וידעת היום והשבות אל לבבך
וגו'[3] ולננקטע לעבאדתה כמא קאל ולעבדו בכל לבבכם[4]
וקאל ועבדתם את י"י אלהיכם[5] וקאל ואותו תעבדו[6]
וכאנת אלסירה אלמשהורה פי אלעאלם כלה אלמאלופה חיניד ואלעבאדה
אלעאמה אלתי נשאנא עליהא אנמא כאנת תקריב אנואע אלחיואן פי תלך
20 אלהיאכל אלתי תקאם פיהא אלצור ואלסג'וד להא ואטלאק אלבכור בין
ידיהא ואלעבאד ואלנסאך אנמא כאנוא חיניד אלאקואם אלמנקטעון לכדמה
תלך אלהיאכל אלמעמולה ללכואכב כמא בינא לם תקתץ' חכמתה תעאלי
ותלטפה אלבין פי גמיע מכלוקאתה אן ישרענא כרפץ' הדה אנואע אלעבאדאת
כלהא ותרכהא ואבטאלהא לאן הדא כאן חיניד מא לא יתצור קבולה
[ע, א] בחסב טביעה אלאנסאן אלתי תאנס אבדא | ללמאלוף וכאן יכון מת'אל
הדא חיניד מת'ל לו גא נבי פי הדה אלאזמנה ידעו לעבאדה אללה ויקול
קד שרעכם אללה באן לא תצלוא לה ולא תצומוא ולא תסתגית'וא לה
ענד מלמה ואנמא תכון עבאדתכם פכרה דון עמל אצלא פלדלך אבקי

1) שמות יט, ו. 2) דברים ד, לה. 3) שם שם, לט.
4) שם יא, יג. 5) שמות כג, כה. 6) דברים יג, ה.

תעאלי תלך אנואע אלעבאדאת ונקלהא מן כונהא למכלוקאת ולאמור
כיאליה לא חקיקה להא לאסמה תעאלי ואמרנא בפעלהא לה תעאלי
פאמרנא בבניאן היכל לה ועשו לי מקדש[1] ואן יכון אלמדבח
לאסמה מזבח אדמה תעשה לי[2] ואן יכון אלקרבאן לה אדם
5 כי יקריב מכם קרבן לי"י[3] ואלסג'וד לה ואלבכור בין ידיה
ונהי אן יפעל שי מן הדה אלאפעאל לגירה זובח לאלהים יחרם
וגו'[4] כי לא תשתחוה לאל אחר[5] ואפרד כהנים לכדמה
אלמקדש וקאל וכהנו לי[6] ולזם אן תפרץ' להם חקוק ולא בד
תכפיהם לאשתגאלהם באלבית וקראבינה והי חקוק אללויים ואלכהנים
10 פחצל בהדא אלתלטף אלאלאהי אן אמתחי דכר עבודה זרה ותבתת
אלקאעדה אלכברי אלחקיקיה פי אעתקאדנא והי וגוד אלאלאה ווחדאניתה
ולם תנפר אלאנפס ולא אסתוחשת בתעטיל אלעבאדאת אלתי אלפת ולם
יעלם תם עבאדה סואהא. ואנא אעלם אנה סתנפר נפסך מן הדא אלמעני
צרורה באול כאטר ויעטם עליך הדא ותסאלני בקלבך ותקול לי כיף תגי
15 אואמר ונואהי ואפעאל עטימה מחררה גדא מוקתה והי כלהא גיר מקצודה
[ע, ב] לדאתהא בל מן אג'ל שי אכר כאן הדה חילה | אחתאלהא אללה לנא לינאל
קצדה אלאול ואי מאנע ענדה תעאלי מן תשריענא בקצדה אלאול ויג'על
לנא קדרה עלי קבול דלך ולא חאג'ה כאנת להדה אלתי זעמת אנהא עלי
גהה אלקצד אלת'אני פאסמע גואבך אלדי יזיל ען קלבך הדא אלמרץ' ויכשף
20 לך חקיקה מא נבהתך עליה והו אן נץ אלתורה קד גא פי מת'ל הדה
אלקצה סוי והו קולה ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים
כי קרוב הוא וגו' ויסב אלהים את העם דרך המדבר
ים סוף[7] פכמא חיר אללה בהם ען אלטריק אלג'אדה אלתי הי אלמקצודה
אולא מן אג'ל תוקע מא לא טאקה לאג'סאמהם בה בחסב אלטבע אלי
25 טריק אכרי חתי יצח אלקצד אלאול כדלך פרץ' הדה אלשראיע אלתי
דכרנא מן אג'ל תוקע מא לא טאקה ללנפס בקבולה בחסב אלטבע חתי
יחצל אלקצד אלאול והו אדראכה תעאלי ואטראח עבודה זרה פאנה
כמא אן לים פי טביעה אלאנסאן אן ירבי עלי כדמה אלעבודיה פי אלטין

1) שמות כה, ח. 2) שם כ, כד. 3) ויקרא א, ב. 4) שמות כב, יט.
5) שם לד, יד. 6) שם כח, מא. 7) שם יג, יז יח.

ואללבן ומא שאבההמא תם יגסל ודיה לחינה מן מראתתהמא ויחארב
ולודי הענק דפעה כדלך ליס פי טבעה אן ירבי עלי אנואע כת'ירה
גדא מן אלעבאדאת ואעמאל מאלופה קד אנסת בהא אלאנפס חתי צארת
כאלמעקול אלאול פיתרכהא כלהא דפעה וכמא תלטף אלאלאה בתחיירהם
פי אלברייה חתי תשגעת אנפסהם עלי מא קד עלם כ'ן אן אלתכרר ושעת
עא, א אלגסם יוגב אלשגאעה וצד דלך יוגב אלגבן וולד איצ'א קום להם | ואלפוא
אלדל ואלעבודיה וכל דלך כאן באומר אלאהיה עלי יד משה רבנו
על פי י"י יחנו ועל פי י"י יסעו את משמרת י"י
שמרו על פי י"י ביד משה1) כדלך גאת הדה אלגמלה מן
אלשראיע בלטף אלאהי חתי יבקוא מע נוע אלעמל אלמעתאד כי יצח
אלאעתקאד אלדי הו אלקצד אלאול. וסואלך אי מאנע כאן ללה מן
תשריענא בקצדה אלאול ויגעל לנא קדרה עלי קבול דלך ילזמך בהדא
אלסואל אלתאני ויקאל לך ואי מאנע כאן ללה מן אן יסלכהם דרך
ארץ פלשתים ויגעל להם קדרה למלאקאה אלחרוב ולא חאגה להדה
אלדורה בעמוד הענן יומם ועמוד האש לילה2) וכדא ילזמך
סואל ת'אלת' ען סבב תפציל אלועד ואלועיד עלי גמלה אלשריעה ויקאל
לך או וקצד אללה אלאול וארדתה הו אן נעתקד הדה אלשריעה ונעמל
אעמאלהא לאי שי לם יגעל לנא קדרה עלי קבול דלך דאימא ואלעמל
בה ולא יחתאל לנא באן ינעם עלינא אן אטענאה וינתקם מנא אן עצינאה
ויפעל תלך אלנעם כלהא ותלך אלנקם כלהא פאן הדה איצ'א חילה
אחתאלהא לנא חתי ינאל מנא קצדה אלאול ואי מאנע ענדה מן אן יגעל
אתיאן אעמאל אלטאעה אלתי ארדהא ואגתנאב אלמעאצי אלתי כרההא
טביעה מרכוזה פינא. ואלגואב ען הדה אלאסולה אלת'לת'ה וכל מא הו
מן קבילהא גואב ואחד עאם והו אן אלמעגזאת כלהא ואן כאנת תגייר
עא, ב טביעה מוגוד מן אשכ'אץ אלמוגודאת פאן טביעה אשכ'אץ אלנאס | לא
יגירהא אללה בוגה עלי גהה אלמעגז ומן אגל הדא אלאצל אלעטים קאל
מי יתן והיה לבבם זה להם וגו'3) ומן אגל הדא גא אלאמר
ואלנהי ואלגזא ואלעקאב וקד בינא הדה אלקאעדה בדלאילהא פי עדה
מואצ'ע מן תואליפנא ומא קלנא הדא מן אגל אנא נעתקד אן תגייר טביעה

1) במדבר ט, כג. 2) שמות יג, כא—כב. 3) דברים ה, כו.

אחד אשכ'אץ אלנאס מעתאץ עליה תעאלי כל דלך ממכן ואקע תחת
אלקדרה לכנה מא שאי קט פעל הדא ולא ישאוה אבדא בחסב אלקואעד
אלשרעיה אלתוראתיה ולו כאן מן משיתה תגייר טביעה כל שכ'ץ מן אלנאס
למא יורידה תעאלי מן דלך אלשכ'ץ לבטל בעת'ה אלאנביא ואלתשריע כלה.
וארגע אלי גרצ'י פאקול אנה למא כאן הדא אלנחו מן אלעבאדה אעני
אלקרבנות עלי גהה אלקצד אלת'אני ואלדעא ואלצלאה ונחוהמא מן
אעמאל אלעבאדאת אקרב אלי אלקצד אלאול וצ'רוריה פי חצולה געל בין
אלנועין תפרקה כבירה ודלך אן הדא אלנוע מן אלעבאדה אעני תקריב
אלקראבין ואן כאן לאסמה תעאלי פאנה מא פרץ' עלינא כמא כאן אולא
אעני אן יקרב פי כל מכאן ופי כל זמאן ולא יקאם היכל חית' אתפק
ולא יכון אלדי יקרב מן אתפק החפץ ימלא ידו1) כל חרם דלך
כלה וגעלה ביתא ואחדא אל המקום אשר יבחר י"י2) ולא יקרב
פי גירה פן תעלה עלותיך בכל מקום אשר תראה3) ולא
יכון כהן אלא נסל מכ'צוץ כל הדא לתקליל הדא אלנוע מן אלעבאדאת
עב, א ואן לא יכון מנה אלא מא לם תקתץ' חכמתה | תרכה באלכליה אמא אלדעא
ואלצלאה פפי כל מכאן וכל מן אתפק וכדלך אלציצת ואלמזוזה
ואלתפלין וגירהא מן אלעבאדאת אלשביהה בהא ומן אגל הדא אלמעני
אלדי כשפת לך כת'ר פי כתב אלאנביא תוביך אלנאס עלי הרעהם ללקראבין
ובין להם אן ליסת הי באלמקצוד אלוכיד לדאתה ואן אללה גני ענהא
קאל שמואל החפץ לי"י בעלות וזבחים כשמע בקול
י"י וגו'4) וקאל ישעיה למה לי רב זבחיכם יאמר י"י
וגו'5) וקאל ירמיה כי לא דברתי את אבותיכם ולא
צויתים ביום הוציאי אותם מארץ מצרים על דברי
עולה וזבח כי אם את הדבר הזה צויתי אותם לאמר
שמעו בקולי והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם6)
וקד צעב הדא אלקול עלי כל אחד ראית כלאמה או סמעתה וקאל כיף
יקול ירמיה ען אללה אנה מא וצאנא בדברי עולה וזבח ומעט'ם
אלמצות אנמא גאת פי דלך וגרץ' אלקול הו מא בינת לך ודלך אנה

1) מלכים א יג, לג; שם: את ידו. 2) דברים יב, כו. 3) שם שם, יג.
4) שמואל א טו, כב. 5) ישעיה א, יא. 6) ירמיה ז, כב—כג.

קאל אן אלקצד אלאול אנמא כאן אן תדרכוני ולא תעבדוא סואי והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם והדא אלתשריע באלתקריב וקצוד אלבית אנמא כאן מן אגל חצול הדה אלקאעדה ומן אגלהא נקלת תלך אלעבאדאת לאסמי חתי ימתחי אתר עבודה זרה ותתבת קאעדה תוחידי גותם אנתם אבטלתם תלך אלגאיה ותמסכתם במא עמל מן אגלהא ודלך אנכם שככתם פי וגודי כחשו בי״י ויאמרו לוא הוא[1] ועבדתם עבודה זרה וקטר לבעל | והלוך אחרי אלהים אחרים ובאתם אל הבית וגו׳[2] בקיתם תקצדון היכל י״י ותקרבון אלקראבין אלתי לם תכן הי אלמקצודה קצדא אולא. ולי פי תאויל הדא אלפסוק וגה אכר והו יודי להדא אלגרץ בעינה אלדי דכרנאה ודלך אנה קד תבין פי אלנץ ואלנקל מעא אן אול תשריע שרענא בה לם יכן פיה דברי עולה וזבח בוגה ולא ינבגי אן תשגל דהנך בפסח מצרים לאנה כאן לעלה בינה ואצחה כמא סנבין[3] וכאן איצא דלך אלאמר פי ארץ מצרים ואלתשריע אלמשאר אליה פי הדא אלפסוק הו מא שרענא בה בעד יציאת מצרים ולדלך אשתרט פי הדא אלפסוק וקאל ביום הוציאי אותם מארץ מצרים לאן אול צוויי גא בעד יציאת מצרים הו מא שרענא בה פי מרה והו קולה לנא הנאך אם שמוע תשמע לקול י״י אלהיך וגו׳[4] שם שם לו חק ומשפט וגו׳[5] וגא אלנקל אלצחיח[6] שבת ודינין במרה אפקוד פאלחק אלמשאר אליה הו אלשבת ואלמשפט הו אלדינין וחו רפע אלתטאלם והדא הו אלקצד אלאול כמא בינא אעני אעתקאד אלארא אלצחיחה והו חדת אלעאלם וקד עלמת אן אצל תשריענא באלסבת אנמא הו לתבאת הדה אלקאעדה כמא בינא פי הדה אלמקאלה[7] ואלקצד איצא מע צחה אלארא רפע אלתטאלם מן בין אלנאס פקד באן לך אן אלתשריע אלאול לם יכן פיה דברי עולה וזבח אד ותלך הי עלי גהה אלקצד אלתאני כמא דכרנא והדא אלמעני בעינה | אלדי קאלה ירמיה הו אלדי קיל פי תהלים עלי גהה אלתוביך ללמלה כלהא פי גהלהא חיניד אלקצד אלאול ולם תפרק בינה ובין אלקצד אלתאני קאל

1) ירמיה ה, יב. 2) השוה שם ז, ט—י. 3) להלן פרק מו.
4) שמות טו, כו. 5) שם שם, כה. 6) שבת פז, ב 7) חלק ב פרק לא.

שמעה עמי ואדברה ישראל ואעידה בך אלהים אלהיך אנכי לא על זבחיך אוכיחך ועולותיך לנגדי תמיד לא אקח מביתך פר ממכלאותיך עתודים[1] וחית תכרר הדא אלמעני פהדא הו אלקצד בה פאפהמה גדא ותדברה:

פצל לג

מן גמלה אגראץ אלשריעה אלכאמלה איצא אטראח אלשהואת ואלתהאון בהא ותקצירהא מא אמכן ואן לא יקצד מנהא אלא אלצ׳רורי וקד עלמת אן מעטם שרה אלגמהור ותסיבהם אנמא הו פי אלנהם פי אלאכל ואלשרב ואלנכאח והדא הו אלמעטל לכמאל אלאנסאן אלאכיר אלמודי לה איצא פי כמאלה אלאול אלמפסד לאכתר חאלאת אהל אלמדן ותדביר אלמנזל לאן בתבע מגרד אלשהוה כמא תפעל אלגאהליה תבטל אלתשוקאת אלנטריה ויפסד אלבדן ויתלף אלאנסאן קבל מקתצי עמרה אלטביעי לה ותכתר אלהמום ואלאנכאד ויכתר אלתחאסד ואלתבאגץ ואלתנאזע עלי אנתזאע מא ביד אלגיר דואעי כל דלך כון אלגאהל יגעל אללדה פקט גאיה מטלובה לדאתהא ולדלך תלטף אללה גל אסמה פי תשריענא בשראיע | תעטל הדה אלגאיה ותצרף אלפכרה ענהא בכל וגה ומנע מן כל מא יודי לשרה ולמגרד לדה והדא מקצד כביר מן מקאצד הדה אלשריעה אלא תתאמל נצוץ אלתורה כיף אמרת בקתל מן טהר מן אמרה אנה מפרט פי טלב לדה אלאכל ואלשרב והו בן סורר ומורה[2] והו קולה זולל וסובא[3] ואמר ברגמה ואלמבאדרה בקטעה קבל אן יעטם כטבה ויהלך כתירין ויפסד אחואל צאלחין בשרה שרהה. וכדלך מן גמלה מקאצד אלשריעה אללין ואלתאתי ואן לא יכון אלאנסאן דא כטאטה וגלטה בל מגיבא מטיעא מניבא מתאתיא קד עלמת אמרה תעאלי ומלתם את ערלת לבבכם וערפכם לא תקשו עוד[4] הסכת ושמע ישראל[5] אם תאבו ושמעתם[6] וקיל פי אלאתי לקבול מא יגב קבולה ושמענו ועשינו[7] וקיל פי דלך עלי גהה אלמתל משכני אחריך נרוצה[8]. וכדלך מן מקאצד אלשריעה אלטהארה ואלתקדים

1) תהלים נ, ז—ט. 2) דברים כא, יח. 3) שם שם, כ. 4) שם י, טז.
5) שם כז, ט. 6) ישעיה א, יט. 7) דברים ה, כד. 8) שיר השירים א, ד; מדרש שה״ש שם.

אעני בדלך אטראח אלנכאח ואגתנאבה ותקלילה מא אמכן כמא סאבין[1] למא אן אמר תעאלי בתקדים אלמלה לקבול אלתורה וקאל וקדשתם היום ומחר[2] קאל אל תגשו אל אשה[3] פקד צרח באן אלקדושה אטראח אלנכאח כמא צרח איצא כאן תרך שרב אלכמר קדושה בקולה פי אלנזיר קדוש יהיה[4] ונץ ספרא והתקדשתם והייתם קדושים[5] זו קדושת מצות וכמא סמת אלשריעה אמתתאל הדה אלאואמר קדושה וטהרה כדלך סמת אלתעדי עלי הדה אלאואמר וארתכאב אלקבאיח טומאה | כמא סאבין. אמא תנטיף אלתיאב וגסל אלגסם ותנקיה אלאוסאך פהו איצא מן מקאצד הדה אלשריעה לכן בעד תטהיר אלאעמאל ותטהיר אלקלב מן אלארא אלמנגסה ואלאכלאק אלמנגסה אמא אלאקתצאר עלי תנטיף אלטאהר באלתגמל ותטהיר אלתיאב מע אלשרה פי אללדאת ואלתסיב פי אלמאכל ואלמנאכח פפיה גאיה אלדם קאל ישעיה פי דלך המתקדשים והמטהרים אל הגנות אחד אחת בתוך אוכלי בשר החזיר וגו׳[6] יקול אנהם יתטהרון ויתקדסון פי אלמואצע אלמכשופה אלמבאחה תם אנהם ינפרדון פי אלכדור ופי דואכל ביותהם במעאציהם והו תסיכהם פי אכל אלמחרמאת החזיר והשקץ והעכבר ולעלה ישיר בקולה אחד אחת בתוך ללאנפראד בנכאח חראם פמחצול אלקול אן טואהרהם נטיפה משהורה אלנקא ואלטהארה אמא אלבואטן פהם מע שהואתהם ולדאת אגסאמהם ומא הדא קצד אלשריעה בל אלקצד אלאול תקציר אלשהוה ותנטיף אלטאהר בעד תנטיף אלבאטן וקד נבה שלמה עלי מן יעתמד עלי גסל אלגסם ותטהיר אלתיאב ואלאעמאל וסכה ואלאכלאק רדיה פקאל דור טהור בעיניו ומצאתו לא רחץ דור מה רמו עיניו ועפעפיו ינשאו[7] פארא תאמלת איצא הדה אלמקאצד אלתי דכרנא פי הדא אלפצל תבין לך עלל שראיע כתירה כאנת עללהא מגהולה קבל עלם הדה אלמקאצד כמא סאבין פי מא יסתאנף :

[1] להלן פרק מט. [2] שמות יט, י. [3] שם שם, טו.
[4] במדבר ו, ח. [5] ויקרא יא, מד. [6] ישעיה סו, יז. [7] משלי ל, יב—יג.

פצל לד

ממא יגב אן תעלמה איצא אן אלשריעה לא תלתפת ללשאד ולא יכון אלתשריע בחסב אלאמר אלאקל בל כל מא יראד תחצילה מן ראי או כלק או עמל נאפע אנמא יקצד בה אלאמור אלאכתריה ולא ילתפת ללאמר אלקליל אלוקוע או לאדיה תקע לואחד מן אלנאס מן אגל דלך אלתקדיר ואלתדביר אלשרעי לאן אלשריעה הי אמר אלאהי ולך אן תעתבר באלאמור אלטביעיה אלתי תלך אלמנאפע אלעאמה אלמוגודה פיהא פי צמנהא ולאזם ענהא אדיאת שכציה כמא באן מן כלאמנא וכלאם גירנא ובחסב הדא אלאעתבאר איצא לא תעגב מן כון קצד אלשריעה לא יתם פי כל שכץ ושכץ בל ילזם צרורה וגוד אשכאץ לא יכמלהם דלך אלתדביר אלשרעי לאן אלצור אלטביעיה אלנועיה לא יחצל כל מא ילזם ענהא פי כל שכץ ושכץ לאן אלכל מן אלאה ואחד ופאעל ואחד נתנו מרועה אחד[1] וכלאף הדא ממתנע וקד בינא אן ללממתנע טביעה תאבתה לא תתגיר אבדא ובחסב הדא אלאעתבאר איצא לא ימכן אן תכון אלשראיע מקידה בחסב אכתלאף חאלאת אלאשכאץ ואלאזמאן שבה אלעלאג אלטבי אלדי יכץ עלאג כל שכץ בחסב מזאגה אלחאצר בל ינבגי אן יכון אלתדביר אלשרעי מטלקא עאמא ללכל | ואן כאן דלך לאזמא פי חק אשכאץ ופי חק אכרין לא ילזם לאנה לו כאן בחסב אלאשכאץ לוקע אלפסאד ללכל ונתת דבריך לשיעורין[2] ומן אגל הדא לא ינבגי אן תקיד אלאמור אלמקצודה קצדא אולא מן אלשריעה לא בזמאן ולא במכאן בל תכון אלאחכאם מטלקה עאמה כמא קאל תעאלי הקהל חקה אחת לכם[3] לכן ילחט פיהא אלמצאלח אלעאמה אלאכתריה כמא בינא ובעד תקדימי להדה אלמקדמאת אכד פי תביין מא קצדת תביינה :

פצל לה

קד קסמת אלמצות כלהא בחסב הדא אלגרץ אלי ארבע עשרה גמלה. אלגמלה אלאולי תשתמל עלי אלמצות אלתי הי ארא

[1] קהלת יב, יא. [2] למשל שבת לה, ב; חולין ט, א. [3] במדבר טו, טו.

אצלוה והי אלתי אחצינאהא פי הלכות יסודי התורה ומן הדה אלגמלה איצא אלתשובה ואלתעניות כמא סאבין ולא יקאל פי אעטא אלארא אלצחיחה ואלנאפעה פי אעתקאד אלשריעה מא פאידתהא כמא בינא. אלגמלה אלתאניה תשתמל עלי אלמצות אלמתעלקה בתחרים עבודה זרה והי אלתי אחצינאהא פי הלכות עבודה זרה ואעלם אן כלאי בגדים וערלה וכלאי הכרם הי איצא מן הדה אלגמלה כמא יבין והדה אלגמלה איצא מעלומה אלעלה לאנהא כלהא לתצחיח אלארא אלחקיקיה ותכלידהא פי אלגמהור עלי מרור | אלסנין. אלגמלה אלתאלתה תשתמל עלי אלמצות אלמתעלקה בתחסין אלאכלאק והי אלתי אחצינאהא פי הלכות דעות ומעלום אן בחסן אלכלק תתם עשרה אלנאס ואגתמאעהם אלדי דלך צרורי לאנתטאם אחואל אלנאס. אלגמלה אלראבעה תשתמל עלי אלמצות אלמתעלקה באלצדקאת ואלקרצה ואלתוסעה ומא אנגר מע דלך מתל אלערכים ואלחרמים ואחכאם אלמלוה ואלעבדים וגמיע אלמצות אלתי אחצינאהא פי ספר זרעים סוי אלכלאים וערלה ועלה הדה כלהא בינה אד נפעהא עאיד עלי אלכל באלתכאפו אד אלגני אליום הו או נסלה פקיר גדא ואלפקיר אליום הו או ולדה גני גדא. אלגמלה אלכאמסה תשתמל עלי אלמצות אלמתעלקה במנע אלטלם ואלעדואן והי אלתי אשתמל עליהא ספר נזיקין מן תאליפנא ופאידה הדה אלגמלה בינה. אלגמלה אלסאדסה תשתמל עלי אלמצות אלמתעלקה באלקצאצאת מתל דין גנב וגזלן ודין עדים זוממין ואכתר מא אחצינאה פי ספר שופטים ופאידה דלך בינה ואצחה לאנה אן לם יעאקב אלגאני לם תרתפע אדיה בוגה ולא ירתדע כל מן יהם בתעדי ולים כסכף אלדי זעם אן תרך אלקצאצאת רחמה באלנאס בל תלך עין אלקסאוה עליהם ופסאד נטאם אלמדינה בל אלרחמה מא אמר בה תעאלי שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך 1). אלגמלה אלסאבעה תשתמל עלי אלאחכאם אלמאליה אלמתעלקה במעאמלאת | אלנאס בעצהם מע בעץ כאלקרצה ואלאסתינאר ואלודאיע ואלביוע ואלאשריה ונחו דלך ואלמוארית מן הדא אלקביל והי

1) דברים טז, יח.

אלמצות אלתי אחצינאהא פי ספר קנין ומשפטים ופאידה הדה אלגמלה בינה ואצחה לאן הדה אלמשארכאת אלמאליה צרוריה ללנאס פי כל מדינה פלא בד מן אעטא קואנין עדל פי הדה אלמעאמלאת ותקדירהא תקדירא נאפעא. אלגמלה אלתאמנה תשתמל עלי מצות לאיאם אלמחטורה אעני שבתות וימים טובים ולכתאב קד בין עלה כל יום מנהא ודכר סבבה ואנה לחצול ראי או לראחה גסם או למגמוע אלאמרין גמיעא כמא סנבין פי מא בעד. אלגמלה אלתאסעה תשתמל עלי סאיר אלעבאדאת אלעאמה אלעמליה מתל לצלאה וקריאת שמע וסאיר מא אחצינאה פי ספר אהבה אלא אלמילה ופאידה הדה אלגמלה בינה לאנהא כלהא אעמאל תתבת ארא פי מחבה אלאלאה ופי מא יגב אן יעתקד פיה וינסב לה. אלגמלה אלעאשרה תשתמל עלי אלמצות אלמתעלקה באלמקדש ואלאתה וכדאמה והי אלמצות אלתי אחצינאהא פי בעץ ספר עבודה וקד תקדם לנא 1) דכר פאידה הדה אלגמלה. אלגמלה אלחאדיה עשרה תשתמל עלי אלמצות אלמתעלקה באלקרבנות והי אכתר אלמצות אלתי אחצינאהא פי ספר עבודה וספר קרבנות וקד תקדם לנא 2) דכר פאידה אלתשריע באלקראבין עלי אלעמום וצרוריה דלך פי דלך | אלזמאן. אלגמלה אלתאניה עשרה תשתמל עלי אלמצות אלמתעלקה באלטמאות ואלטהרות והי כלהא אלקצד בהא עלי אלעמום אגתנאב דכול אלמקדש כי יכון לה פי אלנפס עטמה ויכאף וירהב כמא סאבין. אלגמלה אלתאלתה עשרה תשתמל עלי אלמצות אלמתעלקה בתחרים אלמאכל ומא יתעלק בהא והי אלמצות אלתי אחצינאהא פי הלכות מאכלות אסורות ונדרים ונזירות מן הדה אלגמלה ואלקצד בדלך כלה קטע אלשרה ואלתסיב פי טלב אלאלד ואתכאד שהוה אלטעאם ואלשראב גאיה כמא בינא פי צדר אבות מן שרח אלמשנה 3). אלגמלה אלראבעה עשרה תשתמל עלי אלמצות אלמתעלקה בתחרים בעץ אלמנאכח והי אלתי אחצינאהא פי ספר נשים והלכות אסורי ביאה וכלאי בהמה מן הדה אלגמלה ואלקצד בהדה איצא תקליל אלנכאח ותקציר טול דיל שהוה אלגמאע מא אמכן ולא יתכד דלך

1) לעיל פרק לב, עמוד 384. 2) שם. 3) שמונה פרקים פרק ד, בסוף.

גאיה כפעל אלגאהליה עלי מא בינא פי שרח מסכת אבות[1] ואלמילה אוצא מן הדה אלגמלה. וקד עלם אן אלמצות כלהא תנקסם קסמין עבירות שבין אדם לחבירו ועבירות שבין אדם למקום[2] ואלתי הי בין אדם לחבירו מן הדה אלגמל אלתי קסמנאהא ואחצינאהא הי אלגמלה אלכאמסה ואלסאדסה ואלסאבעה ובעץ אלגמלה אלתאלתה וסאיר אלגמל הי בין אדם למקום ודלך

[עו, א] אן כל מצוה כאנת אמרא או נהיא אלקצד בהא תחציל | כלק מא או ראי או צלאח אעמאל תכץ אלשכץ פי נפסה ותכמלה פהם יסמונהא שבין אדם למקום ואן כאנת ענד אלחקיקה קד תודי לאמור בין אדם לחבירו לכן בעד תוסט אשיא כתירה ובאעתבאראת עאמה וליסת הי ואצלה לאדיה אלגיר אבתדאא פאפהם הדא. ובעד אכבארי בעלל הדה אלגמל ארגע לתתבע מצות כל גמלה מנהא ממא תוהם אן לא פאידה פיהא או אנה חכם לא ידרך עקלא בוגה פאבין עלה דלך ומוצע אלפאידה פיה אלא תלך אלאחאד אלתי לם אדרך אלקצד בהא אלי הדא אלוקת:

פצל לו

אלמצות אלתי תצמנתהא אלגמלה אלאולי והי אלארא אלתי אחצינאהא פי הלכות יסודי התורה כלהא בינה

אלעלה תאמלהא ואחדה ואחדה תגד צחה דלך אלראי ואנה אמר ברהאני. וכדלך כל מא גא מן אלחץ ואלתאכיד פי אלתעלם ואלתעלים בין אלפאידה לאנה אן לם יחצל עלם לא יחצל עמל צאלח ולא ראי צחיח. ואכראם חמלה אלשריעה איצא בין אלפאידה לאנה אן לם תתצע להם עטמה פי אלנפוס לא יסמע קולהם פי מא ירשדון אליה מן אלארא ואלאעמאל ופי צמן הדה אלמצוה איצא אלתכלק באלחיא אעני קולה מפני שיבה תקום[3]. ומן הדה אלגמלה איצא אלאמר אלדי אמרנא |

[עז, ב] באלימין באסמה ונהינא ען חנת אלימין וען אימאן אללגו כל הדא בין אלעלה אנה תעטימא לה תעאלי פהדה אעמאל תוגב אעתקאד עטמתה.

1) שמונה פרקים פרק ד בסוף. 2) השוה יומא פה, ב.

3) ויקרא יט, לב; השוה קדושין לב, ב.

וכדלך אלאמר אלדי אמרנא באסתצראכה תעאלי ענד כל שדה אעני קולה והרעותם בחצוצרות[1] הו מן הדה אלגמלה לאנה פעל יתבת בה אלראי אלצחיח והו אנה תעאלי מדרך אחואלנא ובידה אצלאחהא אדא טענא ואפסאדהא אדא עצינא לא אן נעתקד דלך אתפאקא ואמרא ערץ והדא הו מעני קולה ואם תלכו עמי קרי[2] יעני אני אדא אנזלת בכם הדה אפאת עקאבא לכם אן חמלתם תלך אפאת מחמל אתפאק פאזידכם מן דלך אלאתפאק בזעמכם אשדה ואצעבה והו קולה והלכתם עמי בקרי והלכתי עמכם בחמת קרי[3] לאן אעתקאדהם אן דלך אתפאק ממא יוגב דואמהם עלי אראיהם אלפאסדה ואעמאלהם אלטאלמה ולא ירגעון ענהא כמא קאל הכיתה אותם ולא חלו[4] פלדלך אמרנא באלדעא לה תעאלי ואלהרע אליה ואלצראך בין ידיה ענד כל מלמה. ובין הו אן אלתשובה איצא מן הדה אלגמלה אעני מן אלארא אלתי לא ינתטם וגוד אשכאץ אלמתשרעין אלא באעתקאדהא לאנה לא בד לשכץ מן אן יכטי ויזל אמא בגהלה פי ראי יותרה או כלק והו גיר מותר באלחקיקה או בגלבה שהוה או גצב פלו אעתקד אלשכץ אן לא גברה להדא אלצדע אבדא לדאם פי צלאלה וקד רבמא זאד פי עציאנה אד לם תבק לה חילה |

[עח, א] אמא מע אעתקאד אלתובה פהו ינצלח וירגע לאחסן חאל ולאכמל ממא כאן קבל אן יעצי ולדלך כתרת אלאעמאל אלמתבתה להדא אלראי אלצחיח אלנאפע גדא אעני אלודויין ואלקרבנות עלי אלסהו וכדלך איצא עלי תעמד בעץ אתאם ואלתעניות ואלאמר אלעאם ללתובה מן כל דנב אלאקלאע ענה פתלך גאיה הדא אלראי פהדה כלהא קד באנת פאידתהא:

פצל לז

אלמצות אלתי תצמנתהא אלגמלה אלתאניה הי אלמצות כלהא אלתי אחצינאהא פי הלכות עבודה זרה ובין הו אנהא כלהא ללכלאץ מן אגלאט עבודה זרה ומן ארא אכר גיר צחיחה אנגרת מע עבודה זרה מתל מעונן ומנחש ומכשף וחובר חבר וגירהא מן קבילהא ואדא קראת כל אלכתב אלתי דכרת לך יבין לך אן אלסחר אלדי תסמעה הו אפעאל כאנוא יפעלונהא אלצאבה

1) במדבר י, ט. 2) ויקרא כו, כא. 3) שם שם, כז—כח. 4) ירמיה ה, ג.

ואלכסדאניון ואלכלדאניון ואכתר דלך כאן פי אלמצריין ואלכנעאניין
כאנוא יזהמון בהא או יתוהמון אנהא תפעל אפעאלא עגיבה גריבה פי
אלוגוד אמא לשכץ ואחד או לאהל מדינה ותלך אלאפעאל אלתי יפעלהא
אלסחרה לא יקצי אלקיאס ולא יצדק אלעקל אנהא תוגב שיא בוגה מתל
(עח, ב) אן יקצדוא לגמע נבאת מעלום פי וקת מעלום או | יוכד מן אלשי אלפלאני
עדד כדא ומן אלאכר עדד כדא והו באב ואסע גדא אנא אחצרה לך פי
תלתה אנואע אחדהא מא יתעלק בשי מן אלמוגודאת נבאתא כאן או
חיואנא או מעדנא ואלתאני מא יתעלק בתחדיד זמאן תעמל פיה תלך
אלאעמאל ואלתאלת אפעאל אנסאניה תפעל מתל אלרקץ או תספיק אלידין
או אלציאח או אלצחך או אלקפז עלי פרד רגל או אלאסתלקא עלי
אלארץ או חרק שי או תדכין בדכנה מעלומה או כלאם יתכלם בה מפהום
או גיר מפהום פהדה הי אנואע אעמאל אלסחר. פתם אפעאל סחר לא
תתם אלא בגמיע הדה אלאפעאל כלהא מתל אן יקולוא תוכד כדא וכדא
ורקה מן אלנבאת אלפלאני ויכון אכדהא ואלקמר פי אלברג אלפלאני והו
פי ותד אלשרק או פי גירה מן אלאותאד ויוכד מן קרון אלחיואן אלפלאני
או מן וסכה או מן שערה או מן דמה קדר כדא ואלשמס פי וסט אלסמא
מתלא או פי מוצע מחדוד ויוכד מן אלמעדן אלפלאני או עדה מעאדן ותסבך
בטאלע כדא ואלכואכב עלי נצבה כדא תם תתכלם ותקול כדא ואנת
תבכר בתלך אלאוראק ונחוהא לתלך אלצורה אלמסבוכה פיגרי כדא ותם
אפעאל סחר יזעמון אנהא תתם בואחדה מן הדה אלאנואע ואכתר הדה
אלאעמאל אלסחריה ישתרטון פיהא אן תכון אלפאעלאת נסוה צרורה כמא
תגדהם דכרוא פי אסתנבאט אלמיאה אן עשר נסוה אבכאר ילבסן אלחלי
(עט, א) ואלתיאב אלחמר וירקצן ויזחפן | מקבלאת ומדבראת אלי כלאף וישרן
ללשמס ותמאם דלך אלפעל אלטויל חתי יכרג אלמא בזעמהם וכמא ידכרון
אן ארבע נסוה יסתלקין עלי טהורהן וירפען ארגלהן מתפחגאת ויקלן כדא
ויפעלן כדא והן עלי הדא אלוצע אלקביח פירתפע אלברד אלנאזל עלי
דלך אלמוצע וכתיר מן הדה אלכראפאת ואלהדיאנאת לא תגדהם קט
ישתרטון פי פעלהא אלא אלנסא ולא בד פי אעמאל אלסחר כלהא מן
לחט אמר אלכואכב אעני אנהם יזעמון אן הדא אלנבאת הו מן קסמה
אלכוכב אלפלאני וכדלך כל חיואן וכל מעדן ינסבונה לכוכב וכדלך

יזעמון אן תלך אלאפעאל אלתי יפעלהא אלסחרה הי אנואע עבאדאת לדלך
אלכוכב וירציה דלך אלפעל או דלך אלקול או אלבכור ולדלך יפעל לנא
מא נריד ובער הדה אלמקדמה אלתי תצח ענדך מן קראתך כתבהם אלמוגודה
אלאן באידינא אלתי קד ערפתך בהא אסמע כלאמי למא כאן רום
אלשריעה כלהא וקטבהא אלדי עליה תדור הו אזאלה עבודה זרה
ומחו אתרהא ואן לא יתכיל פי כוכב מן אלכואכב אנה יצר או ינפע פי
שי מן הדה אלאחואל אלמוגודה לאשכאץ אלנאס לאן הדא אלראי הו
אלדאעי לעבאדתהא לזם באלצרורה אן יקתל כל סאחר לאן אלסאחר הו
עובד עבודה זרה בלא שך לכן בטרק כאציה גריבה גיר טרק
עבאדה אלגמהור לתלך אלאלהה ולכון תלך אלאפעאל כלהא אנמא אשתרט
(עט, ב) פי גלהא אן יפעלהא אלנסא קאל | מכשפה לא תחיה[1] ואיצא
לשפקה אלנאס באלטבע עלי קתל אלנסא ולדלך איצא בין פי עבודה
זרה כאצה איש או אשה[2] וכרר וקאל את האיש או את
האשה[3] מא לם יגי מתל דלך פי חלול שבת ולא פי גירה ועלה
דלך כתרה אלשפקה עליהן באלטבע ולמא כאנת אלסחרה יזעמון בסחרהם
אנת יותר ואנהם בתלך אלאפעאל יטרדון חיואנאת מודיה ען אלקרי
כאלאסוד ואלתעאבין ונחוהא ויזעמון איצא באנהם בסחרהם ידפעון אנואע
אדיאת ען אלנבאת כמא תגד להם אפעאלא יזעמון אנהא תמנע נזול אלברד
ואפעאלא תקתל אלדוד מן אלכרמאת חתי לא תהלכהא וקד טולוא פי קתל
דוד אלכרמאת אעני אלצאכה בתלך דרכי האמורי אלמדכורה פי
כתאב אלפלאחה אלנבטיה וכדלך יזעמון אן להם אפעאלא תמנע מן תסאקט
אוראק אלנבאת ואלתמר פלאגל הדה אלאמור אלמשהורה חיניד צמן פי
דברי הברית אן כעבאדה עבודה זרה ותלך אעמאל אלסחר אלתי
תזעמון אנהא תבעד ענכם הדה אלאדיאת בהא תחל תלך אלאפאת בכם
קאל והשלחתי בכם את חית השדה ושכלה אתכם[4] וקאל
ושן בהמות אשלח בם עם חמת זחלי עפר[5] וקאל פרי
אדמתך יירש הצלצל[6] וקאל כרמים תטע ועבדת ויין
לא תשתה ולא תאגור כי תאכלנו התולעת[7] וקאל זיתים

1) שמות כב, יז. 2) דברים יז, ב. 3) שם שם, ח.
4) ויקרא כו, כב. 5) דברים לב, כד. 6) שם כח, מב. 7) שם שם, לט.

יהיו לך בכל גבולך ושמן לא תסוך כי ישל זיתך 1) גמלה אלאמר אן כל מא תחילוא בה עובדי עבודה זרה לתכליד | (פ, א) עבאדתהא מן איהאם אלנאס בדפע אדיאת מכצוצה וגלב מנאפע מכצוצה צמן פי דברי הברית אן בעבאדתהא תפקד תלך אלמנאפע ותחל תלך אלאדיאת. פקד תבין לך איהא אלנאטר לאי שי קצד אלכתאב לתלך גואיאת אלקללות ואלברכות אלמצמנה פי דברי הברית וכצצהא דון גירהא פאעלם קדר הדה אלפאידה אלעטימה איצא. וללאבעאד ען גמיע אעמאל אלסחר נהי ען עמל שי מן סירהם ולו ממא יתעלק באעמאל אלפלאחה ואלרעאיה ונחוהא אעני כל מא יקאל אנה ינפע ממא לא יקתציה אלנטר אלטביעי אלא יגרי בזעמהם מגרי אלכואץ והו קולה ולא תלכו בחקות הגוי 2) והי אלתי יסמונהא ז״ל דרכי האמורי לאן תלך פרוע אעמאל אלסחרה לאנהא אמור לא יקתציהא קיאס טביעי פהי תגר לאעמאל אלסחר אלתי הי מסתנדה לאמור נגומיה צרורה פיתדרג אלאמר לתעטים אלכואכב ועבאדתהא וקאלוא בתצריח 3) כל שיש בו משום רפואה אין בו משום דרכי האמורי יענון אן כל מא יקתציה אלנטר אלטביעי הו אלגאיז וגיר דלך חראם ולדלך למא קיל אילן שהוא משיר פירותיו טוענו באבנים ומוקרו בסקרא אעתרץ הדא אלעמל וקיל בשלמא טוענו באבנים כי היכי דלכחוש חיליה אלא סוקרו בסקרא וגו׳ פקד תבין אן רשמה באלמנרה וכל מא שאבהה ממא לא קיאס יקתציה יחרם פעלה משום דרכי האמורי וכדלך קאלוא 4) פי שליא של מוקדשין תקבר | (פ, ב) קאלוא אין תולין אותה באילן ואין קוברין אותה בפרשת דרכים מפני דרכי האמורי ועלי דלך פקס ולא יצעב עליך תלך אלתי אבאחוהא מתל מסמר הצלוב ושן השועל 5) לאן תלך פי תלך אלאזמנה יטן בהא אנהא אכרגתהא אלתגרבה פצארת משום רפואה ותגרי מגרי תעליק אלפאוניא עלי אלמצרוע ואעטא כרו אלכלב לאודאם אלחלק ואלבכור באלכל ואלמרקשיתא לאוראם אלותראת אלצלבה פאן כל מא

1) דברים כח, מ. 2) ויקרא כ, כג. 3) שבת סז, א.

4) חולין עז, א. 5) שבת סז, א.

צחת תגרבתה מתל הדה ואן לם יקתצה קיאס פיחל פעלה פאנה משום רפואה ולחק באסהאל אלמסהלאת פחצל הדה אלגראיב מן קולי איהא אלנאטר וצנהא כי לוית חן הם לראשך וענקים לגרגרתיך 1). וקד בינא פי תאליפנא אלכביר אן חלק פאת ראש ופאת זקן חרם מן אגל כונה זי כומרי עבודה זרה והי אלעלה איצא פי תחרים אלשעטנז לאן הכדא כאן זי אלכומרין איצא יגמעון בין אלנבאת ואלחיואן פי אללבאס ויכון כאתם מן אחד אלמעאדן פי ידה תגד דלך מנצוצא פי כתבהם. והי אלעלה איצא פי קולה לא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה 2) תגדה פי כתאב טמטם יאמר אן ילבס אלרגל תוב אמראה מצבוגא ענד מא יקף לזהרה ותלבס אלמראה אלדרע ואלאת אלסלאח ענד אלוקוף למריך ופיה איצא ענדי עלה אכרי ודאך אן הדא אלפעל מחרך ללשהואת ומוגב לאנואע פסוק. ואמא תחרים אלאסתנפאע בעבודה זרה פבין גדא לאנה | (פא, א) קד יתכדהא ליכסרהא פיבקיהא פתציר לה מוקש וחתי לו כסרת וסבכת או ביעת לגוי לחרם אלאסתנפאע בתמנהא ועלה דלך לאנה כתירא מא יעתקד אלגמהור אלאמור אלאתפאקיה אסבאבא דאתיה כמא תגד אכתר אלנאס יקול אנה מנד סכן הדה אלדאר או מנד אשתרי הדה אלדאבה או הדה אלאלה אסתגני וכתר מאלה ואנהא כאנת מבארכה עליה פקד כאן יתפק לשכץ מא אן ינגח תגרה או יכתר מאלה מן דלך אלתמן פיטן דלך סבבא ואן ברכה תמן תלך אלצורה אלמביעה אוגבת לה דלך פיעתקד פיהא מא רום אלשריעה כלה צד הדא אלאעתקאד כמא יבין מן גמיע נצוץ אלתורה והדה הי אלעלה בעינהא פי תחרים אלאסתנפאע בצפוי נעבד ובתקרובת עבודה זרה 3) ואלאתהא כי נסלם מן תלך אלטנה לאנה כאן אעתקאדהם פי דלך אלזמאן פיהא עטימא ואנהא תחיי ותמית ואן כל כיר ושר מנהא אעני מן אלכואכב ולדלך אסתותקת אלשריעה פי אזאלה דלך אלראי באלעהוד ואלשהאדה ואלאימאן אלמגלטה ואלאלות אלמדכורה וחדר מן אכד שי מנהא ואלאסתנפאע בה ואעלמנא תעאלי אנה אן אכתלט מן תמנהא שי פי מאל אלאנסאן פהו יתלף אלמאל ויבידה והו קולה ולא תביא תעבה אל ביתך והיית חרם כמהו

1) משלי א, ט. 2) דברים כב, ה. 3) עבודה זרה נא, ב.

וגו׳ 1) פנאהיך אן תעתקד פיהא ברכה ואדא תתבעת אחאד אלמצות
כלהא אלתי גאת פי עבודה זרה וגדתהא כינה אלעלה והי אזאלה תלך
פא, ב אלארא | אלפאסדה ואלבעד ענהא אלי טרף אכר. וממא ננבה עליה הו
אן אלדין יצעון אלארא אלכאדבה אלתי לא אצל להא ולא פאידה פיהא
5 אן יחתאלוא פי תתבית אעתקאדהא באן ידיעוא פי אלנאס אן מן לם
יפעל דלך אלפעל אלמכלד לדלך אלאעתקאד תחל בה הלאפה אלפלאניה
וקד יתפק דלך באלערץ יומא מא לשכץ מא פירום דלך אלפעל ויתבע
דלך אלראי וקד עלם מן טביעה אלנאס עלי אלעמום אן אשד חדרהם
וכופהם אנמא הו עלי דהאב אלמאל ואלולד פלדלך אשהרוא עבדה אלנאר
10 פי תלך אלאזמנה אן כל מן לא יעביר בנו ובתו באש 2) ימותון
אולאדה פלא שך אן מן אגל הדה אלשנאעה באדר כל אחד לפעלה
לשדה אלשפקה ואלתוקע עלי אלולד ולנזארה דלך אלפעל ולסהולתה לאן
לים תם שי אלא תגויזה עלי אלנאר ולא סימא בכון אמר אלאולאד
אלאצאגר מסלמא לנסא ומעלום סרעה אנפעאלהן וצעף עקולהן עלי
15 אלעמום פלדלך קאומת אלשריעה הדא אלפעל גדא וגא פיה מן אלתאכיד
מא לם יגי פי סאיר אנואע עבודה זרה למען טמא את מקדשי
ולחלל את שם קדשי 3) תם אכבר אלצאדק ען אללה תעאלי וקאל
אן הדא אלאמר אלדי תפעלונה ליעיש אלולד בהדא אלפעל יביד אללה
פאעלה ויסתאצל נסלה קאל ושמתי אני את פני באיש ההוא
20 ובמשפחתו וגו׳ 4) ואעלם אן אתאר דלך אלפעל באקיה אלי אליום
פב, א לשהרתה כאן פי אלעאלם | אנת תרי אלקואבל יאכדן אלאצאגר פי
אלקמאט וילקין בכורא לים באלטיב אלריח עלי אלנאר ויחרכן אלאצאגר
עלי דלך אלבכור מן פוק אלנאר והדא צרב מן אלהעברה באש בלא
שך לא יחל עמלה פתאמל כבאתה ואצע הדא אלראי כיף כלדה בהדא
25 אלכיאל חתי קאומתה אלשריעה אלאפא מן אלסנין ולם ימתח אתרה.
וכדלך איצא פעל עובדי עבודה זרה פי אמר אלאמואל וסנוא אן
תכון שגרה ואחדה למעבוד והי אלאשרה תוכד גלתהא יקרב בעצהא
ותוכל בקיתהא פי בית עבודה זרה כמא בינוא פי אחכאם אשרה.
וכדלך רסמוא אן אול תמרה תכרגהא כל שגרה מאכול תמרהא יפעל בה

1) דברים ז, כו. 2) השוה שם יח, י. 3) ויקרא כ, ג. 4) שם שם, ה.

דלך אעני יקרב בעצה ויוכל בעצה פי בית עבודה זרה ואשאעוא
איצא באן אי שגרה לם יפעל הדא באול גלתהא גפת תלך אלשגרה או
יסקט תמרהא או תקל גלתהא או תעתריהא אפה כמא אשאעוא אן כל
ולד לא יגאז פי אלנאר ימות פבכוף אלנאס עלי אמואלהם באדרוא איצא
5 לדלך פקאומת אלשריעה הדא אלראי ואמר תעאלי בחרק כל מא תנבתה
אלשגר אלמטעמה פי מדה תלת סנין לאן בעצהא תתמר בעד מנה ובעצהא
תתמר אול גלתהא בער סנתין ובעצהא בעד תלאת והדא הו אלאכתרי למן
יגרס כמא שאן אלנאס אן יפעלוא באחד אלתלתה אוגה אלמשהורה והי
נטיעה והברכה והדכבה 1) ולא ילתפת למן יזרע נואה או עגמה
פב, ב אד אלשריעה לא תעלק אלאחכאם | אלא באלאמר אלאכתרי ואכתר מא
תכטי אול גלה אלנטיעה פי ארץ ישראל תלת סנין וצמן לנא תעאלי
אן באתלאף הדה אלגלה אלאולי ואפסאדהא תכתר גלה אלשגרה קאל
להוסיף לכם תבואתו 2) ואמר באכל נטע רבעי לפני י״י
עוצא מן אכל אלערלה פי בית עבודה זרה כמא בינא וממא דכרוה
15 איצא קדמא עובדי עבודה זרה פי תלך אלפלאחה אלנבטיה אנהם
כאנוא יעפנון אשיא דכרוהא ויתרסון להא חלול אלשמס בברוג מעלומה
ואעמאל סחריה כתירה וזעמוא אן דלך אלשי יכון מעדא ענד כל אחד מתי
מא גרס שגרה מטעמה דר חולהא או מעהא מן דלך אלשי אלמעפן פיסרע
נבאת אלשגרה ותתמר פי אסרע וקת עלי גיר אלמעתאד ודכרוא אן הדא
20 באב עגיב יגרי מגרי אלטלסמאת ואנה אגרב אבואב אלסחר פי אסראע
כרוג תמר מא יכרג וקד בינא לך ואעלמנאך הרב אלשריעה מן תלך
אעמאל אלסחר כלהא פלדלך חרמת אלשריעה כל מא תנבתה אלשגר
אלמטעמה תלת סנין מן יום גרסהא פלא חאגה לאסראע נבאתהא עלי מא
כאנוא יזעמון ובעד תלת סנין יכמל אכראג תמר אכתר אלשגר אלמטעמה
25 פי אלשאם עלי מגרי טביעתהא ולא ילתגא לדלך אלעמל אלסחרי אלמשהור
אלדי כאן ענדהם פאפהם הדה אלעגיבה איצא. ומן אלארא אלמשהורה פי
תלך אלאזמנה אלתי כלדוהא אלצאבה אנהם קאלוא פי תרכיב אלשגר
פג, א נוע פי נוע אכר אן דלך אדא פעל | כמאלע כדא וכבר בכדא ודעי בכדא
פי וקת אלתרכיב יגי מן דלך אלמרכב שי יזעמון אנה ינפע מנאפע עטימה

1) השוה שביעית ב, ו. 2) ויקרא יט, כה.

אכשף מא דכרוה פי אול אלפלאחה פי תרכיב אלזיתון פי אלאתרג ואצח
ענדי אן ספר רפואות אלדי גנז חזקיהו[1]) מן הדא אלקביל כאן
בלא שך וכדלך דכרוא איצא אן ענד תרכיב נוע פי נוע גירה ינבגי אן
יכון אלגצן אלדי יראד תרכיבה פי יד גאריה חסנה ורגל יאתיהא אתיאנא
קביחא דכרוה קאלוא וענד מנאשבתהמא הדא אלפעל תרכב אלמראה אלגצן
פי אלשגרה ולא שך אן הדא כאן קד שהר ומא בקי אחד יעמל סואה
ובכאצה למא אקתרן בה מן לדה אלנכאח מע אלטמע פי תלך אלמנאפע
פלדלך חרמת אלכלאים אעני הרכבת אילן באילן לנבעד מן
אסבאב עבודה זרה ומן תועבות מנאכחהם אלכארגה עמא פי
אלטבע ומן אגל הרכבת אילן חרם אלגמע בין אי נועין מן אלזרעים
ולו באלמגאורה אנת אדא תאמלת מא רוי מן פקה הדה אלמצות תגד[2])
הרכבת אילן לוקין עליה מן התורה בכל מקום לאנה אצל
אלנהי ואן כלאי זרעים אעני אלמגאורה לא תחרם גיר פי ארץ
ישראל. וכדלך דכרוא בביאן פי תלך אלפלאחה אן כאנת סירתהם אן
יזרעוא שעירא וזביבא מעא ויזעמוא אן לא יצלח אלכרם אלא בדלך
פחרמת אלשריעה כלאי הכרם ואמרת בחרק אלגמיע לאן חקות
פג, ב הגוים כלהא אלתי כאנוא יזעמון אנהא כואץ ולו | שי לא יכון פיה
ראיחה עבודה זרה וחרם כמא בינא פי קולהם[3]) אין תולין אותה
באילן וגו׳ וחרמת כלהא אעני חקותיהם אלתי תסמי דרכי
האמורי למא תגר אליהא מן עבודה זרה אדא תאמלת סירהם פי
פלאחתהם תגד אנואע פלאחה תסתקבל פיהא כואכב ואנואעא תסתקבל
פיהא אלנירין וכתירא מא יוקתון טואלע ללזראעה ובכוראת ודוראת
ידורהא אלדי יגרס או יזרע מנהם מן ירי אן ידור כמס דוראת ללכמסה
דרארי ומנהם מן ירי בסבע דוראת ללכמסה דרארי ואלנירין ויזעמון אן
הדה כלהא כואץ מפידה גדא פי אלפלאחה לירבטוא אלנאס לעבאדה
אלכואכב פחרמת תלך חקות הגוים כלהא עלי אלעמום וקאל ולא
תלכו בחקות הגוי וגו׳[4]) ומא כאן מנהא אשד שהרה ופשא או
פיה תצריח בנוע עבודה זרה כצץ פיה אלהרמאן מתל אלערלה

1) ברכות י, ב; פסחים נו, א. 2) קדושין לט, א.
3) חולין פרק ד משנה ז. 4) ויקרא כ, כג.

ואלכלאים וכלאי הכרם ואלעגב ענדי מן קול ר׳ יאשיהו[1]) פי
כלאי הכרם והו הלכה עד שיזרע חטה ושעורה וחרצן
במפולת יד לא שך אנה אטלע עלי אצל הדה אלקצה מדרכי
האמורי פקד תבין לך בואנא לא שך פיה אן תחרים אלשעטנז
ואלערלה ואלכלאים מן אגל עבודה זרה ואן תחרים חקותיהם
אלמשאר אליהא למא תגר אליה מן עבודה זרה כמא בינא: |

פצל לח

פד, א

אלמצות אלתי תשתמל עליהא אלגמלה אלתאלתה הי אלתי אחצינאהא
פי הלכות דעות ופאידתהא כלהא בינה ואצחה לאנהא
כלהא אכלאק בהא תצלח חאל אלמעאשרה בין אלנאס ודלך מן אלביאן
פי חיז לא אחתאג אן אטול פיה ואעלם אן פי בעץ אלמצות איצא מא
אלקצד בה חצול כלק נאפע ואן כאנת אעמאלא מא ווטן בהא אנהא
גזירת הכתוב ללא גאיה ונחן נבינהא ואחדה ואחדה פי מואצעהא
ואמא הדה אלתי אחצינאהא פי הלכות דעות פהי כלהא מצרח בהא
אן אלקצד בהא חצול תלך אלאכלאק אלכרימה:

פצל לט

אלמצות אלתי תצמנתהא אלגמלה אלראבעה הי אלתי אשתמל עליהא
ספר זרעים מן תאליפנא גיר אלכלאים וכדלך דין
ערכים וחרמים וכדלך אלמצות אלתי אחצינאהא פי הלכות
מלוה ולוה ואלתי אחצינאהא פי הלכות עבדים והדה אלמצות
כלהא אדא תאמלתהא ואחדה ואחדה וגדתהא טאהרה אלפאידה פי רחמה
פד, ב אלצעפא ואלמסאכין ותקויה אלפקרא בוגוה מכתלפה | ואן לא יצק עלי
מצטר ולא יולם קלב שכץ צעיף אלחאל. אמא מתנות עניים
פאמרהא בין כדלך אמר אלתרומות ואלמעשרות קד בין עלתהא
כי אין לו חלק ונחלה עמך[2]) וקד עלמת עלה דלך ליכון הדא
אלשבט בגמלתה מנפרדא ללעבאדה ועלם אלשריעה לא ישתגל בחרת
ולא בחצאד אלא ללה כאלצא כמא קאל יורו משפטיך ליעקב

1) ברכות כב, א; קדושין לט, א. 2) דברים יד, כט.

ותורתך לישראל 1) ותג'ד נץ אלתורה פי מואצ'ע הלוי והגר והיתום והאלמנה לאנה יעדה דאימא פי גמלה אלעניים אד' לא קניה לה. אמא מעשר שני פאמר באכ'ראג'ה פי אלאג'תדא פקט פי ירושלם איצ'א ליכון ד'לך דאעיא צ'רורה ללתצדק בה אד' לא ימכן תצריפה גיר פי אלאכל ויסהל עלי אלאנסאן תחצילה אולא באול ויג'תנב אלאג'תמאע פי מוצ'ע ואחד ליתאכד אלאכ'א ואלמחבה תאכדא כת'ירא בין אלנאס. ואמא נטע רבעי פאנה מע מא פיה מן ראיחה עבודה זרה לתעלקה באלערלה כמא ד'כרנא פאנה יג'רי מג'רי אלתרומה ואלחלה ואלבכורים וראשית הגז לאנה ג'על אלאואיל כלהא ללה ליתמכן כ'לק אלכרם ויקל אלשרה פי אלאכל ואלתכסב וכד'לך הד'א אלמעני בעינה פי אכ'ד' אלכהן זרוע ולחיים וקבה לאן לחיים מן אול ג'ת'ה אלחיואן והזרוע הו אלימין והו איצ'א אול מא תפרע מן אלג'ת'ה וקבה אול אלאחשא. כלהא. ואמא מקרא בכורים פפיה איצ'א כ'לק אלתואצ'ע לאנה הו אלד'י יאכ'ד' אלסל על כתפיו ופיה אלאעתראף באפצ'אל | אללה ואנעאמה ליעלם אלאנסאן אן מן אלעבאדה אן ידכר האלאת צ'יקתה ענד מא יוסע עליה הד'א אלג'רץ' מאכד פי אלתורה כת'ירא וזכרת כי עבד היית וגו' 2) לאנה יכ'אף מן אלאכ'לאק אלמשהורה לכל מן רבי פי נעמה אעני אלאנתראר ואלעג'ב ואהמאל אלארא אלצחיחה פן תאכל ושבעת ובתים וגו' 3) וקאל וישמן ישרון ויבעט וגו' 4) פלאג'ל הד'א אלתוקע אמר במקרא בכורים פי כל סנה בין ידיה תעאלי ובמחצ'ר סכינתה וקד עלמת איצ'א תאכיד אלתורה פי תד'כר אלמכות אלתי נזלת באלמצריין דאימא למען תזכר את יום צאתך וגו' 5) וקאל ולמען תספר באזני בנך וגו' 6) וחק להד'א אלאמר ד'לך לאנהא אלקצץ אלתי תחקק צחה אלנבוה ואלג'זא ואלעקאב פכל מצוה תודי לד'כר שי מן אלמעג'זאת או לתכ'ליד ד'לך אלאעתקאד פקד עלם פאידה תלך אלמצות. ובביאן קאל פי בכור אדם ובכור בהמה ויהי כי הקשה פרעה לשלחנו וגו' על כן אני זובח ליי' וגו' 7) ואנמא לם כאן ד'לך כ'ציצא בבקר

1) דברים לג, י. 2) שם ה, טו; טז, יב. 3) שם ח, יב—יד. 4) שם לב, טו. 5) שם טז, ג. 6) שמות י, ב. 7) שם יג, טו.

ובצאן וחמור פבין ג'דא לאן הד'ה הי אלחיואנאת אלאהליה אלתי תרבי והי מוג'ודה פי אכת'ר אלמואצ'ע ובכ'אצה פי אלשאם ובכ'אצה ענד ישראל אלד'י נחן כלנא רעאה ען אב ען ג'ד רועי צאן היו עבדיך וגו' 1) אמא אלכ'יל ואלג'מאל פליסת מוג'ודה ענד אלרעאה עלי אלאכת'ר ולא פי כל מוצ'ע תאמל גזוה מדין לא תג'ד פיהא מן אלחיואן גיר בקר וצאן וחמור לאן נוע אלחמאר כאן צ'רוריא ללנאס כלהם ובכ'אצה | למן לה שגל פי אלפחץ ויהי לי שור וחמור 2) אמא אלג'מאל ואלכ'יל פלא תוג'ד פי אלאכת'ר אלא ענד אחאד ופי בעץ' אלמואצ'ע. אמא עריפת פטר חמור פלכון ד'לך דאעיא לפדיתה צ'רורה ולד'לך קיל 3) מצות פדיה קודמת למצות עריפה. ואמא ג'מיע אלמצות אלתי אחצינאהא פי הלכות שמטה ויובל פמנהא רחמה ותוסעה עלי אלנאס כאפה כמא נץ ואכלו אביוני עמך ויתרם תאכל חית השדה וגו' 4) ולתג'ם אלארץ' ותקוי בתבוירהא ומנהא רפק באלעביד ואלפקרא אעני השמטת כספים וחשמטת עבדים ומנהא נט'ר פי מצאלח אלמעאיש עלי אלדואם והו כון אלארץ' כלהא חבסא לא יצח פיהא ביע בתאת והארץ לא תמכר לצמתת 5) פיבקי מאל אלאנסאן מחרוס אלאצל עליה ועלי ורת'תה וינתפע גלתה לא גיר פקד אתינא עלי תעליל כל מא תצ'מנה ספר זרעים מן תאליפנא גיר כלאי בהמה וסתתבין עלה ד'לך 6). וכד'לך אלמצות אלתי אחצינאהא פי הלכות ערכים וחרמים כלהא תנחו נחו אלצדקאת מנהא שי ללכהנים ומנהא שי לבדק הבית ובג'מיע ד'לך איצ'א יחצל כ'לק אלכרם ואן יתהאון אלאנסאן באלמאל פי חק אללה ולא יבכ'ל פאן אכת'ר אלפסאדאת אלואקעה פי אלמדן בין אלנאס אנמא הו מן אג'ל אלכ'לב עלי אלקניה ואלתזיד מנהא ואלשרה פי אלתכסב. וכד'לך ג'מיע אלמצות אלתי אחצינאהא פי הלכות מלוה ולוה תאמלהא ואחדה ואחדה תג'דהא כלהא רפקא באלצ'עפא ורחמה להם | וראפה בהם ואן לא תעטל מנפעה צ'רוריה פי אלאג'תדא אעני לא יחבל רחים ורכב 7). וכד'לך ג'מיע אלמצות אלתי אחצינאהא פי הלכות עבדים כלהא רחמה ורפק

1) בראשית מז, ג; שם: רעה צאן עבדיך. 2) שם לב, ו. 3) בכורות א, ז.
4) שמות כג, יא. 5) ויקרא כה, כג. 6) להלן פרק מט. 7) דברים כד, ו.

באלצעיף ומן עטים אלרחמה כרוג עבד כנעני חרא ענד תעדימה
גארחה לא יגמע עליה אלעבוריה ואלזמאנה ולו באסקאט סן פנאהיך עמא
סואהא ולם יבח איצא צרבה אלא באלסוט או באלקציב ונחוה כמא
בינא פי משנה תורה ומע דלך אן אלח עליה באלצרב חתי אהלכה
קתל עליה כסאיר אלנאס. וקולה לא תסגיר עבד אל אדניו[1])
פמע כון דלך רחמה פאן תם פי הדה אלמצוה פאידה עטימה והי אן
נתכלק בהדא אלכלק אלכרים אעני אן נגיר מן אסתגאר בנא ונחמיה ולא
נסלמה פי יד מן פר מן אמאמה ומא כפי אנך תגיר מן אסתגאר בך
אלא אנך ילזמך מנה מלזם וחו אן תנטר פי מצאלחה ותנעם עליה ולא
תולם קלבה בכלמה והו קולה תעאלי עמך ישב בקרבך באחד
שעריך בטוב לו לא תוננו[2]) תם אנה פרץ הדא אלחכם פי אקל
אלנאס ואחטהם מנזלה והו אלעבד פכיף אדא אסתגאר בך רגל גליל
אלקדר כיף יתעין עליך אן תפעל פי חקה ופי מקאבלה הדא יאמר איצא
אן אלמתעדי אלטאלם אדא אסתגאר בנא לא יגאר ולא ירחם ולא יסקט
ענה חק בוגה ולו אסתגאר באגל שכץ ואכברהם מנזלה והו קולה מעם
מזבחי תקחנו למות[3]) פהדא קד אסתגאר באללה תעאלי ותעלק
במא הו מנסוב לאסמה | פלם יגרה בל אמר באסלאמה פי יד רב אלחק
אלדי הרב מן אמאמה פנאהיך מן אסתגאר בשכץ מן אלנאס פאנה לא
ינבגי אן יגירה ולא ירחמה לאן אלרחמה עלי אלמתעדין אלמפסדין קסאוה
עלי כל אלכלק פהדה הי אלאכלאק אלמעתדלה כלא שך אלתי הי מן
גמלה חקים ומשפטים צדיקים[4]) וליסת באכלאק אלגאהליה אלתי
יטנונהא פצאיל אעני אלשכץ כהא עלי נכותה ותעצבה למן אתפק כאן
טאלמא או מטלומא כמא דלך משהור פי אכבארהם ואשעארהם פכל מצוה
גאת פי הדה אלגמלה בינה אלעלה ואצחה אלפאידה :

פצל מ

אלמצות אלתי תצמנתהא אלגמלה אלכאמסה הי אלתי אחצינאהא
פי ספר נזיקים והי כלהא פי אזאלה מטאלם ומנע
אריאת ולשדה אלחפז עלי מנע אלאדיאת אלזם אלאנסאן בכל אדיה תטרי

1) דברים כג, טז. 2) שם שם, יז. 3) שמות כא, יד. 4) דברים ד, ח.

מן מאלה או תתסבב מן פעלה ממא ימכנה חראסתה וחפטה מן אן יאדי
פלדלך אלזמנא באדיאת תטרי מן בהאימנא חתי נחרסהא וכדלך אש
ובור לאנהמא מן פעל אלאנסאן וימכנה חפטהמא וחראסתהמא חתי לא
תחדת מנהמא אדיה וצמנת הדה אלאחכאם מן אלעדאלה מא אנבה עליה
ודלך אן שן ורגל ברשות הרבים פטור לאנה אמר לא יסתטאע |
חראסתה ווקוע אדיה איצא מנהמא הנאך קליל ואלדי יחט שיא ברשות
הרבים הו אלדי גנא עלי נפסה וערץ מאלה ללתלאף ואנמא יכון חייב
על השן והרגל בשדה הניזק. אמא אדיה אלקרן ומא שאבההא
אלתי יסכן חראסתהא פי כל מוצע ולא ימכן אלמסתטרקין ברשות
הרבים אלתחפט מן תלך אלאדיה פחכמה אעני אלקרן פי כל מוצע
ואחד ופיה תפציל בין תם ומועד אן כאן הדא אלפעל שרודא פילזמה
חצי נזק ואן כאן הדא פאעל לאדיה קד אטרד ועלם בה פילזמה נזק
שלם. וגעל תמן אלעבד עלי אלעמום נצף תמן אלחר עלי אלעמום לאנך
תגד ערכי אדם אכתרהא ששים שקלים[1]) ודמי עבד כסף
שלשים שקלים[2]) וכון אלבהמה תקתל אדא קתלת אנסאנא ליס
דלך קצאצא להא כמא ישנע עלינא אלכוארג בל דלך קצאץ לרבהא
ולדלך חרם אלאסתנפאע בלחמהא ליבאלג צאחב אלבהימה פי חפטהא
ויעלם אנהא אן קתלת צגירא או כבירא חרא כאן או עבדא כסר תמנהא
צרורה ואן כאנת מועדת לזמה כפר זאידא עלי הלאך תמנהא והי
אלעלה בעינהא פי קתל בהמה הנרבעת ליתחפט רב אלבהימה בהא
ויצונהא כציאנתה אהלה לאן לא תציע עליה או שפקה אלנאס עלי
אמואלהם כשפקתהם עלי אנפסהם ובעץ אלנאס יפצל מאלה עלי נפסה
אמא אלתסויה בינהמא פאמר אכתרי ולקחת אותנו לעבדים ואת
חמורינו[3]). וממא תצמנתה איצא הדה אלגמלה קתל | אלרודף והדא
אלחכם אעני קתל מן ירום אלמעציה קבל אן ירתכבהא לא יגוז בוגה
אלא פי הדין אלנועין והו רודף אחר חברו להרגו ורודף אחר
ערות אדם לגלותה לכון דלך מטלמה לא ימכן גבר צדעהא אן
וקעת אמא סאיר אלעבירות אלתי פיהא מיתת בית דין מתל
עבודה זרה ושבת פלא מטלמה פיהא לגיר ואנמא הי ארא פלדלך

1) השוה ויקרא כז, ג; שם: חמשים. 2) שמות כא, לב. 3) בראשית מג, יח.

לא יקתל עלי אלדום בל חתי יפעל. וקד עלם אן תחרים אלתאוה מן אגל אלחמידה ואחמידה מן אגל אגזל קד בינוא דלך ז"ל. ואמא השב אבדה פאלאמר פיה בין אן מע כונה כלקא פאצלא פי צלאח אלאחואל פאנה ממא מנפעתה ראגעה באלתכאפו אן לם תרד תליפה גירך לים תרד תליפתך כמא אנך אן לם תכרם ואלדך לא יכרמך אבנך ומתל הדא כתיר. ואמא כון רוצח בשגגה יגלה פלדלך לסכון נפס גואל הדם חתי לא ירי דלך אלדי חדתת הדה אלמעתרה עלי ידיה ועלק רגועה במות אלשכץ אלדי הו אעטם אלנאס ואחבהם אלי גמיע ישראל פאן בדלך תסכן נפס אלמגאח אלדי קתל קריבה לאן הדא אמר פי טביעה אנסאן כל מן אצאבתה גאיחה ארא אניח גירה מתלהא או אעטם מנהא וגר בדלך עזאא עלי מצאבה ומא פי מצאיב מות אשכאץ ענדנא אעטם מן מות כהן גדול. ואמא עגלה ערופה פפאידתהא בינה לאן אלדי יגיבהא הי העיר הקרובה אל החלל ופי אכתר

פח, א אן אלקאתל מנהא ושיוך תלך אלמדינה ישהדון | אללה עלי אנהם לם יתואנוא פי אצלאח אלטרק וחראסתהא ותגפיר כל סאיר סביל כמא גא אלתפסיר ואנה מע כון הדא קתל לים מן אגל אהמאלנא אלמצאלח אלעאמה פאנא לא נעלם מן קתל הדא פלא בד עלי אלאכתר ענד אבחת ותגריד אלשיוך ואלקיאם ואחצאר אעגלה אן יכתר חדית אנאם וכלאמהם פלעל בשהרה אלאמר יעלם אלקאתל פיקול אלדי עלם אלקאתל או סמע כברה או דלה עלי דלך קראין פלאן הו אלקאתל פאנה מגד יקול שכץ ולו אשה או שפחה פלאן קתלה לא תערף העגלה וקד קרר אנה אן עלם אלקאתל וסכת ענה ואשהדוא אללה עלי אנפסהם אנהם לם יערפוה כאן פי דלך קחה עטימה ואתם כביר פאדא ולו מראה אן עלמת הי תקול ומגד יערף חצלת אלפאידה לאנה ואן לם יקתלה בית דין פאלסלטאן יקתלה אלדי לה אן יקתל באלשבה ואן לם יקתלה אלסלטאן גואל הדם יקתלה ויחתאל חתי יגתאלה פיקתלה פקד באן אן פאידה עגלה ערופה הי אשהאר אלקאתל ותאכד הדא אלמעני בכון אלמוצע אלדי תערף בו העגלה לא יעבד בו ולא יזדע לעולם פצאחב תלך אלארץ יחתאל בכל חילה ויבחת חתי יעלם אלקאתל כי לא תערף העגלה ולא תחרם עליה ארצה תלך לעולם: |

פח, ב

פצל מא

אלמצות אלתי תצמנתהא גמלה אסארסה הי אקצאצאת ופאידתהא עלי אלעמום מעלומה וקד דכרנאהא אמא תפציל דלך

וחכם כל גריבה גאת פיהא פאסמעהא געל קצאץ כל מתעד עלי גירה עלי אלעמום אן יוקע בה מתל מא אוקע סוי אן אגאח פי אלגסם יגאח פי גסמה ואן אגאח פי אלמאל יגאח פי מאלה ולצאחב אלמאל אן יסמח ויעפו אמא אלקאתל כאצה לשדה עדואנה פאנה לא יסמח לה בוגה ולא תוכד מנה דיה ולארץ לא יכפר לדם אשר שפך בה כי אם בדם שופכו1) פלדלך לו בקי אלמקתול סאעה או איאמא והו יתכלם ודהנה חאצר וקאל יתרך קאתלי קד גפרת לה ועפות ענה לא יקבל מנה כל אלנפס באלנפס צרורה בתסויה אלצגיר ללכביר ואעבד ללחר ואעאלם ללגאהל אד לים פי גמיע מטאלם אנסאן אעטם מן הדה. ומן עדם גארחה עדם מתלהא כאשר יתן מום באדם כן ינתן בו2) ולא תשגל כאטרך בכוננא נקאצץ הנא באלגראמה לאן אלקצד אלאן תעליל אלנצוץ לא תעליל אלפקה מע אן לי אינצא פי הדא אלפקה ראי יסמע שפאהא ואלגראת אלתי לא ימכן אן יפעל מתלהא סוי חכם פיהא באלגראמה רק שבתו יתן ורפא ירפא3). ומן אגאח פי אלמאל יגאח פי מאלה

פט, א בדלך אמקדאר סוי אשר ירשיעון | אלהים ישלם שנים לרעהו4) אלשי אלדי אכד ויוכד מתלה מן מאל אלסארק. ואעלם אנה כל מא כאן נוע דלך אלתעדי אכתר וגוד ואקרב תאתי וגב אן יכון קצאצה אשד ליומנע מנה ואלאמר אלקליל אלוקוע קצאצה אכף פלדלך כאנת גראמה סארק אגנם צעף גראמה סאיר אמטלטלין אעני תשלומי ארבעה ובשרט אכראגהא ען ידה בביע או דבחהא לאן סרקתהא הי אלאכתריה דאימא לכונהא פי אלפחוץ וחית לא ימכן אלאחתיאט עליהא כמא יחתאט עלי אלאשיא אלתי דאכל אמדן ולדלך מן שאן אלסראק לזהא אן יבאדרוא בביעהא חתי לא תעתרף ענדהם או בדבחהא לתגיב עינהא פלדלך כאן קצאץ אלאמר אלאכתרי אכתר וגראמה סרקה אלבקר זידת מתל ואחד לאן תאתי סרקתהא אכתר לאן אגנם תרעי מגתמעה פיתמכן ראעי מן נטרהא

1) במדבר לה, לג. 2) ויקרא כד, כ. 3) שמות כא, יט. 4) שם כב, ח.

ואכת'ר מא תמכן סרקתהא באלליל אמא אלבקר פתרעי מפתרקה' ג'דא קד ד'כר ד'לך פי אלפלאחה' פלא ימכן אלראעי אן יחיט בהא פתכת'ר פיהא אלסרקה'. כד'לך דין עדים זוממין אן יוקע בהם מת'ל מא ראמוא איקאעה סוי אן כאן ראמוא אלקתל קתלוא ואן כאן ראמוא אלצרב צ'רבוא ואן כאן ראמוא תגרים מאל ג'רמוא מת'לה אלקצד פי אלכל תסויה' אלקצאץ ואלתעדי והד'א הו מעני כון אלמשפטים צדיקים איצ'א. ואמא כון אלפזלן לם ילזם בגראמה' שי זאיד עלי ג'מה' אלקנס לאן אלחמש [פט, ב] אנמא הו כפרה ען אלימין אלחאנתה' פד'לך לקלה' וקוע | אלגצב לאן גאיתה' אלסרקה' אכת'ר וג'ודא מן אלגצב לאן אלסרקה' תמכן פי כל מוצ'ע ואלגצב לא יתהיא פי דאכל אלמדן אלא בעסר ואיצ'א לאן אלסרקה' תמכן פי מא טהר ופי מא אחתיט פי אכפאיה וציאנתה ואלגצב לא יתאתי אלא פי מא הו טאהר מכשוף וימכן אלאנסאן אן יתחפט מן אלגאצב ויחתאט ויסתעד לה ולא ימכן מת'ל ד'לך מע אלסארק ואיצ'א פאן אלגאצב מעלום פיטלב ויראם אסתרגאע מא אכד' ואלסארק לא יעלם פמן אג'ל הד'ה אלאסבאב כלהא חכם עלי אלגנב בקנס ולם יחכם בד'לך עלי אלפזלן. מקדמה'. אעלם אן עט'ם אלעקאב ושדה' נכאיתה או תצגירה וסהולה' אחתמאלה יכון באעתבאר ארבעה' אשיא. אלאול עט'ם אלד'נב פאן אפעאל אלתי יחצל מנהא פסאד עט'ים עקאבהא שדיד ואלאפעאל אלתי יחצל מנהא פסאד נזר יסיר עקאבהא צ'עיף. ואלת'אני כת'רה' אלוקוע פאן אלשי אלד'י וקועה אכת'ר יג'ב אן ימנע בעקאב שדיד אמא אלקליל אלוקוע פיסיר אלעקאב מע קלה' וקועה כאף פי מנעה. ואלת'אלת' שדה' אלאג'רא באלשי פאן אלאמר אלד'י אלאנסאן מג'רי בה אמא לכון אלשהוה' דאעיה' לה ג'דא או לשדה' אלאעתיאד או לעט'ים אלמשקה' פי תרכה פאנה לא ימנע מנה אלא תוקע אמר עט'ים. ואלראבע סהולה' תאתי ד'לך אלפעל באלתכפי ואלתסתר מן חית' לא ישער בה אלגיר פאן אלרדע מן הד'א לא יכון אלא בתוקע עקאב שדיד עט'ים. ובעד הד'ה | אלמקדמה' פלתעלם אן תרתיב אלקצאץ פי נץ אלתורה [צ, א] ארבע מראתב מרתבה' אלזאם מיתת בית דין ומרתבה' אלזאם אלכרת והו אלצ'רב באלסוט מע אלאעתקאד באן הד'א אלד'נב מן אלכבאיר ומרתבה' אלצ'רב באלסוט ולא יעתקד פי הד'א אלד'נב אנה מן אלכבאיר

בל הו לאו פקט או מיתה בידי שמים ומרתבה' אלנהי אלד'י לא צ'רב פיה והו כל לאו שאין בו מעשה גיר נשבע למא ילזם אעתקאדה מן תעט'ימה תעאלי וממר לאן לא יזול ד'לך ללתהאון באלקרבנות אלמנסובה' לה תעאלי ומקלל חבירו בשם לכון אד'יה' אלשתימה' ענד אלגמהור אעט'ם מן אד'יה' תקע פי אלגסם וכל מא סוי הד'ה מן לאוין שאין בהן מעשה פאלפסאד אללאחק מנהא קליל ולא ימכן איצ'א אלתחרז מנהא לכונהא אקאויל ולו כאן ד'לך למא ברח אלנאס פי צ'רב אלטהר דאים אלזמאן ולא איצ'א תתצור פיהא התראה. ופי עדד אלגלד איצ'א חכמה' לאנה מחצור אלגאיה' וגיר מחצור אלאשכאץ ו'ד'לך אן כל שכץ לא יצ'רב אלא קדר אחתמאלה וגאיה' אלצ'רב ארבעון ולו אחתמל מאיה'. ואמא לזום מיתת בית דין פלא תג'דה פי שי מן אלמאכל אלחראם לאן ליס פי ד'לך כביר פסאד ולא אג'רא אלנאס בהא שדיד כאג'ראיהם בלד'ה' אלנכאח ופי בעץ' אלמאכל כרת פי אלדם לשדה' חרצהם עלי אכלה פי ד'לך אלזמאן לנוע מן אנואע עבודה זרה כמא באן פי טמטם ולד'לך ג'א פיה אלתאכיד אלכת'יר | וכד'לך פי אלשחם [צ, ב] אלכרת לאסתלד'אד אלנאס לה וקד מיז בה אלקרבן תעט'ימא לה. וכד'לך אלכרת פי חמץ בפסח ואוכל ביום הצום למא פי ד'לך מן אלמשקה' ולמא יודי אליה מן אלאעתקאד לאנהא אעמאל תת'בת אראא הי קואעד אלשריעה' אעני יציאת מצרים ומעג'זאתהא ואעתקאד אלתשובה כי ביום הזה יכפר וגו' 1). וכד'לך אלזם אלכרת פי אלנותר ואלפגול ולטמא שאכל קודש כמא אלזם פי אכל אלשחם אלגרץ' תעט'ים אמר אלקרבן כמא סיבין. אמא מיתת בית דין פתג'דהא פי אלאמור אלעט'ימה' אמא פי פסאד אעתקאד או פי מט'למה' עט'ימה' ג'דא אעני פי עבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים וכל מא יודי לד'לך ופי אלשבת לכונה ית'בת אעתקאד חדת' אלעאלם ופי אלנבוה' וזקן ממרא לעט'ים אלפסאד אלואקע מן ד'לך ומכה אביו ואמו ומקלל אביו ואמו לעט'ים אלקחה' פי ד'לך וכונה יפסד נט'אם אלמנאזל אלד'י הו אלגז אלאול מן אלמדינה' אמא בן סורר ומורה פלמא יזול מן אמרה פאנה סוף יקתל צ'רורה' וגונב

1) ויקרא טז, ל.

נפש לאנה יערץ בה ללמות וכדלך הבא במחתרת אנמא תעדץ
ליקתל כמא בינוא ז"ל פהאולא אלתלתה אעני בן סורר ומורה
וגונב נפש ומכרו והבא במחתרת אנמא הם שופכי דמים
באלמאל לא תגד מיתת בית דין פי שי אכר כארגא ען הדה
אלקאום וליס כל אלעדיות במיתת בית דין אלא אלתי הי
צא, א אכתר תאתיא או אשנע או אלאגרא בהא אשד | ומא לם יכן כדלך פהו
בכרת פקט ולא איצא כל אנואע עבודה זרה במיתת בית דין
אלא אצול עבאדתהא מתל אלדעוה להא ומתנבא בשמה ומעביר
באש ואוב וידעוני ומכשף. ובין הו אנה אד לא בד מן קצאצאת
פלא מנדוחה מן אקאמה חכאם מפתרקין פי כל בלד ולא בד מן כונה
ולא בר מן סלטאן יכאף וירהב וירדע באנואע אלארדאעאת ויקוי יד
אלחכאם וישד מנהם. פקד תבינת עלל גמיע אלמצות אלתי אחצינאהא
פי ספר שופטים וינבגי אן ננבה מנהא עלי אחאד גאת הנאך בחסב
גרץ הדה אלמקאלה מן דלך מא יתעלק בזקן ממרא אקול אנה למא
עלם אללה תעאלי אן אחכאם הדה אלשריעה קד יחתאג פי כל זמאן
ומכאן בחסב אכתלאף אלמואצע ואלטוארי וקראין אחואל אלי זיאדה פי
בעצהא או נקצאן מן בעץ נהי ען אלזיאדה ואלנקצאן וקאל לא תוסף
עליו ולא תגרע ממנו[1]) לאן דלך כאן יודי לפסאד קואנין אלשריעה
וללאעתקאד פיהא אנהא ליסת מן קבל אללה ואבאח מע דלך לעלמא כל
עצר אעני בית דין הגדול אן יחתאטוא לתבאת הדה אלאחכאם
אלשרעיה באמור יסתגדונהא עלי גהה סד אלצדיעה ויכלדוא תלך אלאחתיאטאת
כמא קאלוא[2]) ועשו סיג לתורה וכדלך אביח להם איצא אן יעטלוא
בעץ אעמאל אלשריעה או יביחוא בעץ מחטוראתהא פי חאלה מא ובחסב
נאזלה מא ולא יכלד דלך כמא בינא פי צדר שרח אלמשנה פי הוראת
צא, ב שעה פבהדא אלתדביר | תדום אלשריעה ואחדה וידבר כל זמאן ופי כל
נאזלה בחסבהא ולו כאן הדא אלנטר אלגזאי מבאחא לכל אחד מן
אלעלמא להלך אלנאס בכתרה אלאכתלאף ותשעב אלמדאהב פנהי תעאלי
ען אלתערץ להדא סאיר אלעלמא אלא בית דין הגדול פקט ואמר
בקתל מן יכאלפהם לאנה אן קאומהם כל נטאר בטל אלגרץ אלמקצוד

1) דברים יג, א. 2) אבות א, א.

ותעטלת אלפאידה. ואעלם אן ארתכאב מנהיאת אלשריעה ינקסם ארבעה
אקסאם אחדהא אלאנוס ואלתאני אלשוגג ואלתאלת אלמזיד ואלראבע
עושה ביד רמה. אמא אלאנוס פקד נץ פיה באן לא יעאקב ולא
אתם עליה אצלא קאל תעאלי ולנערה לא תעשה דבר אין לנערה
חטא מות[1]). ואמא אלשוגג פהו אתם לאנה לו באלג פי אלתתבת
ואלתחרז למא וקעת לה שגגה לכנה לא יעאקב בוגה לכנה צריך
כפרה ולדלך יביא קרבן והנא קסמת אלתורה בין יחיד הדיוט
או מלך או כהן גדול או מפת ואסתפרנא מן דלך אן כל פאעל
או מפת בחסב אגתהאדה אן לם יכן בית דין הגדול או כהן
גדול פהו מן קביל אלמזיד ולים ינעד מן אלשוגגים ולדלך יקתל
זקן ממרא ואן כאן עמל ואפתי בחסב אגתהאדה אמא בית דין
הגדול פלהם אגתהארהם פאן גלטוא כאנוא שוגגים כמא קאל
תעאלי ואם כל עדת ישראל ישגו וגו'[2]) ומן אגל הדא לאצל
קאלוא ז"ל שגגת תלמוד עולה זדון יעני אן אלמקצר פי אלעלם
צב, א ויפתי ויעמל בחסב קצורה אנמא דלך כמזיד | לאן ליס חכם מן אכל
קטעה שחם כלי בטנתה אנהא מן שחם אליה כמן אכל שחם כלי והו
יעלם אנה שחם כלי גיר אנה מא עלם אן שחם אלכלי מן אלשחם אלחראם
לאן הדא ואן כאן יקרב קרבאנא לכנה קרוב למזיד הדא אן כאן
עאמלא פקט אמא אלמפתי בחסב גהלה פהו מזיד בלא שך לאנה לם
יעדר אלנץ פי אלפתוי בגלט אלא לבית דין הגדול כאצה. ואמא
אלמזיד פילזמה אלחד אלמנצוץ אמא מיתת בית דין או מלקות
או מכת מרדות על לאוין שאין לוקין עליהן או גראמה
ואמא תלך אלעבירות אלתי סוי פיהא בין אלשוגג ואלמזיד פתלך
לכתרה וקועהא בסהולה לכונהא אקואלא לא אפעאלא אעני שבועת
העדות ושבועת הפקדון וכדלך שפחה חרופה סהל אמרהא
לכתרה וקועה לתסבבהא לאנהא לא כאמלה אלעבודיה ולא כאמלה אלחריה
ולא דאת בעל עלי אלכמאל כמא דווא פי תפסיר הדה אלמצוה. ואמא
עושה ביד רמה פהו אלמזיד אלדי יתקח ויגלח ויעלן בתעדיה פכאן
הדא ליס יתעדי למגרד אלשרה או לניל מא מנעתה אלשריעה מן נילה

1) דברים כב, כו. 2) ויקרא ד, יג.

למו. כלקה פקט בל למקאומה אלשריעה ומנאצבתהא ולדלך קאל ענה
את י״י הוא מגדף 1) והו יקתל בלא שך והדא לא יפעלה מן פעלה
אלא ען ראי הצל לה יקאום בה אלשריעה ומן אגל הדא גא אלתפסיר
אלמרוי בעבודת זרה הכתוב מדבר לאנה יראי ימנאצב לקאעדה
צב, ב אלשריעה לאנה לא | יעבד קט כוכבא אלא מן אעתקד פיה אלקדם כמא
בינא פי תואליפנא מראת והכדא הו אלחכם ענדי פי כל תעד יבדו מנה
נקץ אלשריעה ומנאצבתהא לו אכל ענדי שכץ מן ישראל בשר בחלב
או לבש שעטנז או חלק פאת ראש תהאונא ואסתכפאפא ען ראי
יתבין מנה אנה גיר מעתקד לצחה הדא אלתשריע לכאן הדא ענדי את
י״י הוא מגדף ויקתל קתל כפר לא קתל קצאץ כאנשי עיר
הנדחת אלדין יקתלון קתל כפר לא קתל קצאץ ולדלך תחרק אמואלהם
וליסת לורתאתהם כשאר הרוגי בית דין והכדא איצא קולי פי
גמע מן ישראל תמאלווא עלי אלתעדי עלי אי מצוה כאנת ועשו
ביד רמה פאנהם יקתלון בגמלתהם תעלם דלך מן קציה בני ראובן
ובני גד אלדין גא פיהם ויאמרו כל העדה לעלות עליהם
לצבא 2) תם בין להם ענד אלהתראה אנהם קד כפרוא פי תמאלוהם
עלי הדה אלעבירה וארתדוא ען אלדין כלה והו קולהם להם לשוב
היום מאחרי י״י 3) וגואבהם הם איצא אם במרד וגו׳ פחצל
הדה אלאצול איצא פי אלקצאצאת. וממא אשתמל עליה איצא ספר
שופטים אבאדה זרע עמלק לאנה כמא יקאצץ אלשכץ ינבגי אן
תקאצץ אלקבילה אלואחדה או אלמלה אלואחדה לתרתדע כל אלקבאיל
ולא יתעאונוא עלי אלפסאד לאנהם יקולון לאן לא יפעל בנא מא פעל
בבני פלאן חתי אן נשא פיהם אלשריר אלמפסד אלדי לא יבאלי לרדאה
נפסה ולא ירוי פי שר יפעלה לא יגד | מסאעדא מן קבילה יסאעדה עלי
צג, א שרורה אלתי יריד וקועהא פעמלק אלדי באדר באלסיף אמר באסתיצאלה
באלסיף ועמון ומואב אלדין עאמלוא באללום וסבבוא אדיה באחתיאל
עוקבוא באלאבעאד ען אלמצאהרה ותרדילהם ואגתנאב מודתהם לא גיר
כל הדה אלאמור תקדיר אלאהי ללקצאץ אן לא יכון פיה אפראט ולא

1) במדבר טו, ל. 2) יהושע כב, יב; שם: ויקהלו כל עדת בני ישראל שילה לעלות וגו׳. 3) שם שם, טז.

תפריט אלא כמא בין תעאלי כדי רשעתו 1). וממא אשתמל עליה הדא
ספר התקנת יד ויתד לאן מן אגראץ הדה אשריעה כמא אעלמתך
אלנקא ואגתנאב אמרתאת ואלקראראת ואן לא יכון אאנסאן כאלבהאים
ופי הדה אלמצות איצא תקויה יקין אלמקאתלין בהדה אלאפעאל כאן
אשכינה חאלה פי מא בינהם כמא בין פי עלה דלך כי י״י אלהיך
מתהלך בקרב מחנך 2) ודרג מעני אכר וקאל ולא יראה בך
ערות דבר ושב מאחריך 3) תחדירא ממא הו מעלום מן אלפסוק
בין אלאגנאד פי אלמעסכר אדא טאל מקאמהם פי אלגיבה ען ביותהם
פאמרנא תעאלי באפעאל תשער בחלול אלשכינה ביננא לנסלם מן
תלך אאפעאל פקאל והיה מחניך קדוש ולא יראה בך ערות
דבר וגו׳ חתי בעל קרי אמר בכרוגה ען אלעסכר חתי יעריב
שמשו ואחר יבוא אל המחנה 4) חתי יכון פי כלד כל אחד אן
אלמעסכר כמקדש י״י ואן ליס הו כעסאכר אגוים ללפסאד ואעדואן
ואדוה אגיר ואכד קניתהם לא גיר כל קצדנא נחן אצלאת אנאס לטאעה
אללה ונטם | אחואלהם וקד אעלמתך אני אנמא אעלל טאהר אלנץ. וממא צג, ב
אשתמל עליה איצא הדא אספר דין יפת תאר וקד עלמת קולהם 5)
לא דברה תורה אלא כנגד היצר ומע דלך תצמנת הדה אמצוה
מן אלאכלאק אלכרימה אלתי ינבגי אן יתכלק בהא אלפצלא מא אנבה
עליה ודלך אנת מע כונה גבר יצרו עליו ולם ימכנה אלצבר פלא
בד מן אפראדהא למוצע מסתור והו קולה אל תוך ביתך 6) ולא יגוז
לה אן ילחצנה במלחמה כמא בינוא תם אנה לא יחל לה אן
ינכחהא מרה תאניה חתי יסכן חזנהא ויפתר המהא ולא תמנע מן אתחזן
ואלתשעת ואלבכא כמא נץ ובכתה את אביה ואת אמה וגו׳ 7)
לאן לדוי אלחזן ראחה פי בכאיהם ואתארה אחזאנהם חתי תכל קואהם
אלגסמאניה ען אחתמאל דלך אלערץ אלנפסאני כמא לדוי אלפרח ראחה
באנואע אללעב פלדלך אשפקת אלשריעה עליהא ומכנתהא מן דלך חתי
תמל אלבכא ואלחזן וקד עלמת אנה אנמא נכחהא בגיותה וכדלך טול
אתלאתין יומא תעלן בדינהא ולו בעבודה זרה ולא תנאזע פי אעתקאד

1) דברים כה, ב. 2) שם כג, טו. 3) שם שם. 4) חשוה ויקרא יד, ח. 5) קדושין כא, ב. 6) דברים כא, יב. 7) שם שם, יג.

טאל תלך אלמדה ומע דלך אן לם ירדהא עלי אחכאם אלשריעה פלא
תבאע ולא יסתרקהא פקד רעת אלשריעה חרמה כשפה אלגמאע ולו כאן
בעציאן מא אעני כונהא גויה חוניד ומע הדא קאל לא תתעמר בה
תחת אשר עניתה 1) פקד באן מא פי הדה אלמצוה מן אלכלק
אלכרים ותבינת עלל גמיע מצות הדא אלספר :

פצל מב

אלמצות אלתי תצמנתהא אלגמלה אלסאבעה והי אלאחכאם אלמאליה
הי אלתי אחצינאהא פי בעץ ספר משפטים ובעץ
ספר קנין והי כלהא טאהרה אלעלה ודלך אנהא תקדיר אחכאם עדל
פי אלמעאמלאת אלגאריה בין אלנאס באלצרורה ואן לא יכרג פיהא ען
אלתעאון אלמפיד ללפריקין לא אן יקצד אחד אלמתעאמלין תופיר חטה
באלכליה וכונה הו אלראבח מן כל גהה. אול דלך אן לא יכון תם גבן
ענד אלתבאיע אלא אלארבאח אלמעתאדה אלמתעארפה וועצע שרוט בהא
יצח אלעקד ונהי ען אלגבן ולו באלקול כמא הו משהור. תם דין ארבעה
שומרים ווגה אלעדל ואלאנצאף פיה בין ודלך אן שומר חנם אלדי
לא פאידה לה אצלא פי חדה אלמכאלטה ואנמא הו מתפצל פטור מן
הכל וכל גאיחה תטרי הי פי כים צאחב אלמאל ושואל אלדי אלפאידה
כלהא לה ורב אלמאל הו אלמתפצל עליה חייב בכל וגמיע אלגואיח
אלטאריה פי כים אלשואל אמא נושא שכר והשוכר פכל ואחד
מנהמא אעני השומר ובעל הממון משתרכאן פי אלפאירה פלדלך
קסמת אלגואית בינהמא מא כאן מן אלגואיח מן אגל קלה מבאלגה פי
אלתחפט פהו פי כים אלשומר והי גנבה ואבדה לאן פי אלגנבה
ואלאבדה תצייע מא ללחזם אלכתיר ואלאחתיאט אלזאיד ומא כאן מן
אלגואיח לא חילה פי מנעה והי שבורה ושבויה ומתה אלתי הי
אונסין פהי פי כים רב אלמאל. תם בולג פי אלרפק באלאגיר לפקרה
ואמר באסתעגאל אגרתה ואן לא יגבן פי שי מן חקה אעני אן יעטי
בקדר כדמתה ומן אלרחמה לה אן לא ימנע ולו אלבהימה מן אלאכל ממא
יעמלאן פיה מן אלאגדיה בחסב אחכאם הדה אלשריעה. ומן אלאחכאם

1) דברים כא, יד.

אלמאליה איצא אלמוארת ודלך כלק פאצל אעני אן לא ימנע אלאנסאן
כירא כן מסתחקה ואד והו מאר ללמות פלא יחסד וארתה ולא יבדר מאלה
כי יתרכה למן הו אחק אלנאס בה והו אלאקרב פי אלאקרב לשארו
הקרוב אליו ממשפחתו 1) וקד בין דלך אלולד תם אלאך תם אלעם
עלי מא הו משהור ופצל אכבר אולאדה לתקדם ודה ולא יתבע הואה לא
יוכל לבכר את בן האהובה וגו' 2) והדא אלכלק תרעאה
ותתאכד עליה הדה אלשריעה אלעאדלה גדא אעני מראעאה אלאקארב
ואלאשתמאל עליהם קד עלמת קול אלנבי ועוכר שארו אכזרי 3)
ונץ אלתורה פי אלצדקאת לאחיך לעניך וגו' 4) ואלחכמים
ז"ל יחמדון גדא כלק אלשכץ אלדי יכון מקרב את קרוביו ונושא
את בת אחותו 5). וקד עלמתנא אלתורה פי הדא אלכלק מבאלגה
עטימה גדא והי אן אלאנסאן ינבגי לה אן ירעי קריבה ויותר צלה ארחם
גדא ולו עדא עליה קריבה וטלמה ולו כאן דלך אלקריב פי גאיה אלפסאד
לא בד אן ילחט אלקריב אלנסב בעין רעאיה קאל תעאלי לא תתעב
אדמי כי אחיך הוא 6) וכדלך כל מן אחתגנא אליה יומא מא וכל
מן אסתנפעת בה וונגדתה וקת שדה ולו אסאא עליך בעד הדא לא בד אן
ילתזם לה חק עמא תקדם קאל תעאלי לא תתעב מצרי כי גר
היית בארצו 7) וקד שהר קדר מא הרעו לנו מצרים בעד דלך
פארי כם כלק פאצל נתעלם מן הדה אלמצות והדאן ליסא מן הדה
אלגמלה אלסאבעה לכן מן אגל רעאיה אלאקארב באלארת כרג בנא אלקול
למצרי ואדומי :

פצל מג

אלמצות אלתי תצמנתהא אלגמלה אלת'אמנה הי אלמצות אלתי
אחצינאהא פי ספר זמנים וכלהא מבינה אלעלה פי
אלנץ אלא אלקליל. אמא אמר אלסבת פעלתה אשהר מן אן תחתאג אלי
ביאן קד עלם קדר מא פיה מן אלראחה וצאר סבע עמר כל שכץ פי לדה
וראחה מן אלתעב ואלנצב אלדי לא ינפך מנה צגיר ולא כביר מע תכליד

1) במדבר כז, יא. 2) דברים כא, טז. 3) משלי יא, יז. 4) דברים טו, יא.
5) יבמות סב, ב. 6) דברים כג, ח. 7) שם שם.

אלדאי אלעטים אלכטר גרא פי אלאחקאב והו אלקול בחדת אלעאלם.
ואמר צום כפור איצא בין אלעלה לאעטא ראי אלתשובה והו
אליום אלדי נזל פיה סוּר אלנביין בלוחות שניות ובשרהם בגפראן
צה, ב דנבהם | אלעטים וכאן דלך אליום לדאבר יום תובה ועבאדה מחצה ולדלך
אטרחת פיה כל לדה גסמאניה וכל סעי פי מנפעה גסמאניה אעני עמל
אלצנאיע ואקתצר פיה עלי אלורויים אעני אלאעתראף באלאתאם
ואלרגוע ענהא. אמא ימים טובים פכלהא ללאפראח ואלאגתמאעאת
אלמלדה אלתי לא בד ללאנסאן מנהא עלי אלאכתר והי איצא מפידה פי
אלמצארקאת אלתי תטלב אן תקע בין אלנאס פי אלאגתמאעאת אלמדניה
ותכציץ תלך אלאיאם מעלל. אמא אלפסח פמשהור כברה וכונה סבעה
איאם לאן דור אלסבעה איאם דור וסט בין אליום אלטביעי ואלשהר
אלקמרי וקד עלמת אן להדא אלדור מדכל כביר פי אלאמור אלטביעיה
וכדלך הו איצא פי אלאמור אלשרעיה לאן אלשריעה תתשבה באלטביעה
דאימא ותכמל אלאמור אלטביעיה בנחו מא לאן אלטביעה ליסת דאת
פכרה ורויה ואלשריעה תקדיר ותרביר אלאלאה אלדי הו מפיר אלעקל
לכל די עקל ומא הדא גרץ אלפצל פלנרגע למא נחן אלאן בסבילה.
ושבועות הו יום מתן תורה ומן תעטים דלך אליום ואכבארה ערה
אלאיאם מן אול אלאעיאר אליה כמן ינתטר וצול אחב אלנאס אליה
פאנה יעד אלאיאם באלסאעאת והדה הי עלה ספירת העמר מן יום
אנפצאלהם מן מצר אלי יום מתן תורה אלדי הו כאן אלקצר ואלגאיה
בכרוגהם ואביא אתכם אלי[1]) ומא כאן דלך אלמשהד אלעטים
צו, א אלא יומא ואחדא כדלך | תדכארה פי כל סנה יום ואחד אמא אכל אלמצה
פלו כאן יומא ואחדא למא שערנא בה ולא תבין אמרה לאן כתירא מא
יאכל אלאנסאן אלנוע אלואחד מן אלאטעמה יומין ותלתה ואנמא יבין
אמרה וישהר כברה במראומה אכלה דורא כאמלא. כדלך ראש השנה
יום ואחד אד הו יום תובה ותנביה אלנאס מן גפלתהם ולדלך צרב פיה
אלשופר כמא בינא פי משנה תורה וכאנה תוטיה ואפתתאח ליום
הצום עלי מא תראה משהורא פי אתאר אלמלה מן מלאחטה עשרת
ימים שמראש השנה ועד יום הכפורים. אמא סכות אלדי

1) שמות יט, ד.

קצד בה אלפרח ואלסרור פסבעה איאם ליטהר אלאמר ואמא כונה פי
הדא אלפצל פקד בין פי אלתורה עלה דלך באספך את מעשיך
מן השדה[1]) יעני וקת אלפרגה ואלראחה מן אלאשגאל אלצרוריה וקד
דכר ארסטו פי תאסעה אלאכלאק אן הכדא כאן אלאמר אלמשהור פי
אלמלל קרימא ענדהם קאל כהדא אנץ[2]) אלדבאיח אלקדימה ואלאגתמאעאת
כאנת תכון בעד גמע אלתמאר כאנהא קראבין מן אגל אלפרגה הדא נצה
ואיצא פאן סכן אלסכה פי הדא אלוקת מחתמל לא חר שדיד ולא מטר
מקלק והדאן אלעידאן גמיעא אעני סכות ופסח יעטיאן ראיא וכלקא
אמא אלראי פי פסח פתדכאר אותות מצרים ותכלידהא פי אלאחקאב
ואמא אלראי פי סכות פתכליד אותות אלמדבר פי אלאחקאב ואמא
צו, ב אלכלק פהו אן יכון אלאנסאן יתדכר אבדא איאם | אלשדה פי איאם
אלרכא ליעטם שכרה ללה ויחצל לה תואצע וכשוע פיאכל מצה ומרור
פי אלפסח ליתדכר מא גרי עלינא וכדלך יכרג מן אלביות ויסכן פי
אלאכצאץ כמא יפעל אלאשקיא סכאן אלבראדי ואלקפאר ליתדכר אן
הכדא כאנת חאלתנא קרימא כי בסכות הושבתי את בני
ישראל וגו'[3]) ואנתקלנא מן דלך לסכן אלביות אלמזכרפה פי אטיב
מוצע מן אלארץ ואכצבה באפצל אללה ובמואעידה לאבאינא למא כאנוא
קומא כאמלין פי אראיהם וכלקהם אעני אברהם ויצחק ויעקב אד
הדא איצא ממא עליה מדאר אלשריעה אעני אן כל אנעאם ינעם בה ואנעם
אנמא הו בזכות אבות אד ושמרו דרך י"י לעשות צדקה
ומשפט[4]). ואמא כון סכות יכרג מנה לעיד תאן אעני שמיני
עצרת פדלך ליכמל פיה מן אלמסראת מא לא ימכן פעלה בסכות
אלא פי אלדור אלמתסעה ואלמבאני. ואמא ארבעת מינים שבלולב
פקד דכר אלחכמים ז"ל פי דלך תעלילא מא עלי גהה אלדרשות
אלתי טריקהא מעלום ענד מן פהם כלאמהם ודלך אנהא ענדהם עלי צורה
אלגואדר אלשעריה לא עלי אן דלך הו מעני דלך אלנץ פאנקסם אלנאס
פי אלדרשות קסמין קסם תכייל אנהם קאלוא דלך עלי גהה תביין מעני
דלך אלנץ וקסם אסתכף בהא ואתכדהא צחכה אד הו בין ואצח אן ליס

1) שמות כג, טז. 2) אתיקה ניקומ׳ ספר ח פרק יא.
3) ויקרא כג, מג. 4) תשובה בראשית יח, יט.

הדא הו מעני אלנץ ודלך אלקסם צארב וכאבר עלי תצחיח אלדרשות
צז, א בזעמה ואלמחאמאה להא | וטן אן דלך הו מעני אלנץ ואן חכם אלדרשות
חכם אלאחכאם אלמרויה ולם יפהם אלפריקאן אנהא עלי גהה אלנואדר
אלשעריה אלתי לא ילכם אמרהא עלי די פהם ושהרת תלך אלטריקה פי
דלך אלזמאן ואסתעמלהא אלכל כמא יסתעמלון אלשערא אלאקאויל
אלשעריה קאלוא ז״ל[1] תני בר קפרא ויתד תהיה לך על
אזנך[2] אל תקרא אֲזֵנך אלא אָזְנך מלמד שאם ישמע
אדם דבר מגונה יתן אצבעו בתוך אזנו יא לית שערי הל
הדא אלתנא ענד האולא אלגאהלין הכדא יעתקד פי שרח הדא אלנץ
ואן הדא הו גרץ הדה אלמצוה ואן אליָתד הי אלאצבע ואזנך הי
אלאדנאן מא אטן אחרא מן אלמאלמי אלעקול ירי הדא בל הדא נאדר
שערי מליח גרא חץ בה עלי כלק כרים והו אן כמא יחרם קול אלפואחש
יחרם סמאעהא ואסנד דלך לנץ עלי גהה אלתמתילאת אלשעריה והכדא
כל מא יקאל פי אלדרשות אל תקרי כך אלא כך הדא מענאה
וקד כרגת ען אלגרץ לכנהא פאידה יחתאג אליהא כל די עקל מן
אלמתשרעין ואלרבאנין וארגע אלי נסק כלאמנא ואלדי יבדו לי פי
ארבעת מינין שבלולב אנה פרח וסרור בכרוגהם מן אלמדבר
אלדי כאן לא מקום זרע ותאנה וגפן ורמון ומים אין
לשתות[3] אלי מואצע אלאשגאר אלמתמרה ואלאנהאר פאכד לתדכאר
דלך אגמל תמרהא ואטיבה ראיחה ואחסן ורקהא ואחסן עשבהא איצא
אעני ערבי נחל והדה אלארבעת מינין הי אלתי גמעת תלתה
צז, ב אשיא | אחדהא כתרה וגודהא פי ארץ ישראל פי דלך אלוקת פיקדר
כל אחד עליהא ואלמעני אלתאני אגמל מנטרהא ונצארתהא ומנהא טיבה
אלראיחה והי אתרוג והדס אמא לולב וערבה פעאדם אלנתן
ואלטיב ואלמעני אלתאלת דואמהא עלי נצארתהא מדה סבעה איאם
מא לא יתהיא דלך פי אלכוך ואלרמאן ואלספרגל ואלכמתרי ונחוהא :

1) כתובות ה, א. 2) דברים כג, יד. 3) במדבר כ, ה.

פצל מד

אלמצות אלתי תצמנתהא אלגמלה אלתאסעה הי אלמצות אלתי
אחצינאהא פי ספר אהבה וכלהא בינה אלסבב טאהרה
אלעלה אעני אן גאיה תלך אלעבאראת תדכאר אללה דאימא ומחבתה
וכופה ואלתזאם אלמצות עלי אלעמום ואן יעתקד פיה תעאלי מא הו
צרורי לכל מתשרע אן יעתקדה והי אלצלאה וקריאת שמע וברכת
המזון ומא אתצל בהא וברכת כהנים ותפלין ומזוזה ואקתנא
ספר תורה ואלקראה פיה פי אוקאת כל הדה אעמאל תחצל ארא
מפידה ודלך בין ואצח לא יחתאג אלי כלאם אכתר מן דלך תכראר לא גיר :

פצל מה

אלמצות אלתי תצמנתהא אלגמלה אלעאשרה הי אלתי | אחצינאהא צח, א
פי הלכות בית הבחירה והלכות כלי המקדש
והעובדים בו והלכות ביאת המקדש וקד אכברנא בפאידה
הדה אלגמלה עלי אלעמום. ומעלום אן עובדי עבודה זרה כאנוא
יקצדון לבניאן היאכלהם ואקאמה צורהם פי אעלי מוצע וגדונה הנאך
על ההרים הרמים[1] פלדלך מיז אברהם אבינו הר המוריה
לכונה אעלי גבל הנאך ואעלן פיה באלתוחיד וכצץ אלקבלה וחדדהא לעין
אלגרב לאן קדש הקדשים פי אלגרב והו מעני קולהם שכינה
במערב[2] וקד בינוא ז״ל פי גמרא יומא אן אברהם אבינו
חדד אלקבלה אעני בית קדש הקדשים ועלה דלך ענדי אנה למא
כאן אלראי אלמשהור פי אלעאלם חיניד עבאדה אלשמס ואנהא אלאלאה
פלא שך אן כאן אלנאס כלהם יסתקבלון אלשרק פלדלך אסתקבל אברהם
אבינו אלגרב פי הר המוריה אעני פי אלמקדש חתי יסתדבר
אלשמס אלא תרי ישראל ענד רדתהם וכפרהם ורגועהם לתלך אלארא
אלקדימה אלפאסדה מא פעלוא אחדיהם אל היכל י״י ופניהם
קדמה והמה משתחויתם קדמה לשמש[3] פאפהם הדה אלגריבה
ולא שך איצא ענדי באן דלך אלמוצע אלדי מיזה אברהם באלוחי כאן

1) דברים יב, ב. 2) בבא בתרא כה, א. 3) יחזקאל ח, טז.

מעלומא ענד משה רבנו וענד כת'ירין לאן אברהם קד אוצאהם כאן יכון הו'א בית עבאדה כמא בין אלמתרגם וקאל ופלח וצלי אברהם תמן באתרא ההוא ואמר קדם י״י הכא יהון פלחין (צח, ב) דריא וגו'[1] ואמא כונה לם יצרח בד'כרה פי אלתורה, ולם ישכין כל אשיר אליה וקיל אשר יבחר י״י וגו'[2] פפי ד'לך ענדי ת'לת' חכם אחדאהא אן לא תתמסך בה אלאמם ותחארב עליה חרבא שדידא אד'א עלמוא אן הד'א אלמוצע גאיה אלשריעה מן אלארץ ואלת'אניה אן לא יפסדה אלד'ין הו אלאן באידיהם וידמרוה גאיה מא ימכנהם ואלת'אלת'ה והי אלאכ'ד אן לא יטלב כל שבט אן יכון ד'לך בנחלתו ויפוז בה פיקע מן אלכ'לאף ואלפתנה מת'ל מא וקע פי טלב אלכהונה ולד'לך גא אלאמר אן לא יבני בית הבחירה אלא בעד הקמת מלך חתי יכון אלאמר לואחד וירתפע אלנזאע כמא בינא פי ספר שופטים. ומעלום אן אולאיך כאנוא יבנון היאכל ללכואכב ויג'על פי ד'לך אלהיכל אלצורה אלמתפק עלי עבאדתהא אעני צורה מנסובה לכוכב מא או לגז מן פלך פאמרנא נחן אן נבני היכלא לה תעאלי ונורע פיה אלארון אלד'י פיה שני לוחות אלמצמנה אנכי ולא יהיה לך. וקד עלם אן קאעדה אעתקאד אלנבוה מתקדם לאעתקאד אלשריעה אן לם יכן נבי פלא שריעה ואלנבי אנמא יאתיה אלוחי בוסאטה אלמלאך ויקרא מלאך י״י[3] ויאמר לה מלאך י״י[4] והד'א אכת'ר מן אן יחצי חתי משה רבנו אפתתאח נבותה במלאך וירא אליו מלאך י״י בלבת אש[5] פקד תבין אן אעתקאד וגוד אלמלאיכה מתקדם לאעתקאד אלנבוה ואעתקאד אלנבוה מתקדם לאעתקאד אלשריעה. ולמא גהלת אלצאבה (צט, א) וגוד אלאלאה גל ועלא וט'נוא אן אלמוגוד אלקדים אלד'י | לא ילחקה עדם קט הו אלפלך וכואכבה ואן קוה תפיץ מנה עלי אלאצנאם ובעץ אלשגר אעני אלאשרות ט'נוא אן אלאצנאם ואלשגר הי אלתי תוחי ללאנביא ותכלמהם פי אלוחי ותעלמהם מא ינפע ומא יצר כמא בינא לך מן מראהבהם פי נביאי הבעל ונביאי האשרה פלמא תבין אלחק לעלמא ועלם באלברהאן אן תם מוגוד לא גסם ולא קוה פי גסם הו

1) בראשית כב, יד. 2) למשל דברים יב, יא יד יח כא כו. 3) בראשית כב, טו. 4) שם טז, ט י יא. 5) שמות ג, ב; שם: מלאך ה' אליו.

אלאלאה אלחק והו ואחד ואן ת'ם איצא מוגודאת אכ'ר מפארקה ליסת אגסאמא והי אלתי פאץ עליהא וגודה תעאלי והי אלמלאיכה כמא בינא והד'ה אלמוגודאת כלהא כארגה ען אלפלך וכואכבה עלם יקינא אן תלך אלמלאיכה הי אלתי תוחי ללאנביא חקא לא אלאצנאם ואלאשרות פקד תבין במא קדמנאה אן אעתקאד וגוד אלמלאיכה תאבע לאעתקאד וגוד אלאלאה ואן בד'לך תצח אלנבוה ואלשריעה פלוכאדה אעתקאד הד'ה אלקאעדה אמר תעאלי אן יעמל עלי אלארון צורה שני מלאכים ליתבת וגוד אלמלאיכה פי אעתקאד אלגמהור אלד'י ד'לך ראי צחיח ת'אן לאעתקאד וגוד אלאלאה והו מבדא ללנבוה ואלשריעה ומבטל לעבודה זרה כמא בינא ולו כאנת צורה ואחדה אעני צורה כרוב אחד לכאן פי ד'לך תצליל וכאן יט'ן אן הד'ה צורה אלאלאה אלמעבוד כמא כאן יפעל עובדי עבודה זרה ואן אלמלאך ואחד איצא באלשכץ פיודי ד'לך לת'נויה מא פלמא עמל שני כרובים מע אלתצריח י״י אלהינו י״י אחד[1] צח ת'באת | אלראי בוגוד אלמלאיכה ואנהם כת'ירין ואמן אלגלט פיהם (צט, ב) באנהם אלאה או אלאלאה ואחד והו כ'לק הד'ה אלכת'רה. ת'ם את'כ'ד'ת מנורה אמאמה תעט'ימא וקארא ללבית לאן אלבית אלמסרוג פיה דאימא אלמחגוב בסתארה לה פי אלנפס מוקע עט'ים וקד עלמת תאכיד אלשריעה פי אעתקאד עט'מה אלמקדש וכופה חתי יחצל ללאנסאן אנפעאל אלכשוע ואלרקה ענד רויתה וקאל ומקדשי תיראו[2] וקרנה בשמירת שבת תאכידא ליראת המקדש. ואלחאגה למזבח הקטורת ומזבח העולה ואוניהמא בינה. ואמא אלשלחן וכון אלכבז עליה דאימא פאני לם אעלם לד'לך עלה ולא וגדת לאי שי אנסבה אלי הד'ה אלגאיה. ואמא אלנהי ען הנדמה חגארה אלמזבח פקד עלמת תעלילהם פי ד'לך וקולהם[3] אינו דין שיונף המקצר על המאריך והד'א גיד עלי נחה אלדרשות כמא ד'כרנא ואלעלה פי ד'לך בינה וד'לך אן עובדי עבודה זרה כאנוא יבנון אלמד'אבח באלחגארה אלמנחותה פנהי ען אלתשבה בהם ואן יכון אלמזבח מן טין הרבא מן אלתשבה בהם קאל מזבח אדמה תעשה לי[4] ואן כאן ולא בד

1) דברים ו, ד. 2) ויקרא יט, ל. 3) מדות פרק ג משנה ד. 4) שמות כ, כד.

ועמל מן חגארה פתכון בצורתהא אלטביעיה לא תנחת כמתל אלנהי ען
אבן משכית וען גרם שגרה אצל מזבח ואלגרץ כלה ואחד והו
אן לא נעבד אללה בצורה עבאדאתהם אלגואיה אלתי כאנוא יפעלונהא
למעאבידהם וען הדא אלמעני נהי עלי אלעמום וקאל איכה יעבדו |
ק׳ א הגוים האלה את אלהיהם ואעשה כן גם אני 1) יעני אן
לא יפעל דלך ללה ללעלה אלתי קאל כי כל תועבת י״י אשר
שנא עשו לאלהיהם וגו׳ 2). וקד עלמת שהרה עבאדה פעור פי
תלך אלאזמנה ואנהא בכשף אלעורה פלדלך אמר אלכהנים בעמל סראויל
לכסות בשר ערוה 3) ענד אלעבודה ואן לא יטלע מע דלך ללמזבח
בדרג אשר לא תגלה ערותך עליו 4). ואמא מן אלשמירה
ואלטוף חול אלמקדש דאימא פדלך תעטימא לה ותוקירא ולאן לא
יתהגם איצא אלגהאל ואלאנגאם אליה ולא פי חאל שעת כמא יבין. ומן
גמלה אלאשיא אלמוגבה לאגלאל אלמקדש ותעטימה חתי תחצל לנא
מנה יראה אן לא ידכלה סכראן ולא נגס ולא שעת אעני פרוע ראש
וקרוע בגדים ואן כל עובד יקדש ידיו ורגליו. וכדלך איצא
לתעטים אלבית עטם קדר כדאמה ואפרדוא אלכהנים ואללוים וגעל
ללכהנים אגל זי ואחסנה ואגמלה בגדי קדש לכבוד ולתפארת
ואן לא יתצרף פי אלעבודה בעל מום ליס דו עאהה פקט אלא
ואלסמאגאת איצא תפסול אלכהנים כמא בין פי פקה הדה אלמצוה
לאן אלגמהור לא יעטם אלשכץ ענדהם בצורתה אלחקיקיה אלא בכמאל
אעצאיה וחסן תיאבה ואלמקצוד עטמה תקע להדא אלבית וכראמה ענד
אלכל. אמא בן לוי אלדי לא יקרב ולא יתכלל פיה אנה יסתגפר
אלדנוב כמא גא פי אלכהנים וכפר עליו וכפר עליה 5) בל
ק׳ ב אלקצד באללוי קול אלשיר פקט פהו | יפסול בקול לאן אלמקצוד
איצא באלשיר אנפעאל אלאנפס לתלך אלאקאויל ולא תנפעל אלנפס
אלא ללאלחאן אלמלדה ומע אלאלאת איצא כמא כאן אלאמר פי אלמקדש
דאימא ולו אלכהנים איצא אלכשרים אלמקימון פי אלמקדש
מנהיון ען אלגלוס פיה וען דכול אלהיכל פי כל וקת וען דכול קודש

1) דברים יב, ל. 2) שם שם, לא. 3) שמות כח, מב.
4) שם כ, כו. 5) ויקרא ד, כו; יב, ח.

הקדשים דאימא אלא כהן גדול ביום הכפורים ארבע מראת
לא גיר כל הדא תעטימא ללמקדש. ולמא כאן אלמוצע אלמקדם תדבח
פיה אלבהאים אלכתירה כל יום ותקטע פיה אללחמאן ותחרק ותגסל פיה
אלבטון פלא שך אנה לו תרך עלי הדה אלחאל פקט לכאנת ראיחתה
ראיחה מואצע אללחמאן פלדלך אמר פיה בהקטרת הקטרת מרתין
פי כל יום בבקר ובין הערבים לתטיב ראיחתה וראיחה תיאב כל
מן יכדם פיה קד עלמת קולהם 1) מיריחו היו מריחין ריח
הקטורת והדא איצא ממא יבקי יראת המקדש אמא לו לם תכן
לה ראיחה טיבה פכיף לו כאן כלאף דלך לכאן אלחאצל צד אלתעטים
לאן אלנפס תנבסט גדא ללרואית אלטיבה ותמתד נחוהא ותנקבץ מן
אלרואיח אלמנתנה ותפר מנהא. ואמא שמן המשחה פגמע פאידתין
תטיב מא ידהן בה ואעתקאד תעטים דלך אלשי אלממסוח ותקדיסה ותמייזה
עלי גירה מן נועה שכץ אנסאן כאן או תובא או אניה אלכל ראגע
ליראת המקדש אלתי הי סבב ליראת י״י לאנה יחצל אלאנפעאל
ק׳א, א ענד קצודה פתלין אלקלוב אלקאסיה ותרק אלתי | תלטף אלאלאה כל הדא
אלתלטף בעצות מרחוק לאלאנתהא וכשועהא חין תקצד הדא אלבית
פתקבל אואמר אללה אלהאדיה ותכאפה כמא יבין לנא פי נץ אלתורה
ואכלת לפני י״י אלהיך במקום אשר יבחר לשכן שמו
שם מעשר דגנך תירשך ויצהרך ובכורות בקרך וצאנך
למען תלמד ליראה את י״י אלהיך כל הימים 2) פקד
באנת לך אלגאיה אלמקצודה בכל הדה אלאפעאל אי שי הי. ואמא עלה
אלנהי ען אלתמתל בשמן המשחה ואלקטרת פבינה גדא חתי לא
תשם תלך אלראיחה אלא הנאך פיכון אלאנפעאל להא אכתר ואן לא יטן
איצא אן כל מן אנדהן בהדא אלדהן או בשבהה תמיז פתחדת פסאדאת
עטימה ופתן. ואמא כון אלארון ינקל עלי אלכתף לא עלי אלעגל
פוגה אלתעטים פי דלך בין ולא יפסד לה שכל ולו באכדאג אלבדים
מן אלטבעות. וכדלך לא יפסד שכל אלאפוד ואלחשן ולו בתנחיה
אחדהמא ען אלאכר ואן תחכם צנאעה אלבגדים כלהא פי אלנסיג דון
תפציל ותקטיע חתי לא תפסד צורה אלנסיג. וכדלך נהי כל שכין מן

1) תמיד פרק ג, משנה ח. 2) דברים יד, כג.

כדאם אלמקדש אן יתנאול שגל גירה לאן אלאשגאל אלמכאלה לגמאעה
ארא לם יפרד כל שכץ לשגל מכצוץ פיקע אלתואני ואלתראכי מן אלכל.
ובין הו איצא אן הדא אלתדריג פי אלמנאזל אלדי נעלוא להר הבית
אחכאמא וללחיל אחכאמא ולעזרת נשים אחכאמא וללעזרה אחכאמא
קא, ב והכדא אלי קדש הקדשים פאן הדא כלה | זיארה תעטים ואיקאע
יראה יתרה פי קלב כל קאצד לה. וקד אתינא עלי תעליל גזאיאת
הדה אלגמלה כלהא :

פצל מו

אלמצות אלתי תצמנתהא אלגמלה אלחאדיה עשרה הי אלתי אחצינאהא
פי בקיה ספר עבודה ופי ספר קרבנות וקד
דכרנא פאירתהא עלי אלתגמיל ונחן אלאן נאכד פי תעליל אחאדהא חסב
מא אדרכנאה פנקול קד נצת אלתורה כמא שרח אונקלוס כאן קבט
מצר כאנוא יעבדון ברג אלחמל פלדלך כאנוא יחרמון דבח אלגנם ויכרהון
רעאה אלגנם קאל הן נזבח את תועבת מצרים[1]) וקאל כי
תועבת מצרים כל רעה צאן[2]) וכדלך כאנת טואיף מן אלצאבה
יעבדון אלגן ויעתקרון אנה יתשכל פי צורה אלענוז ולדלך כאנוא יסמון
אלגן שעירים וקד כאן פשא הדא אלמדהב כתירא גדא פי איאם
משה רבנו ולא יזבחו עוד את זבחיהם לשעירים וגו'[3])
פלדלך כאנת תלך אלטואיף איצא תחרם אכל אלענוז אמא דבח אלבקר
פיכאר אנה כאן יכרהה אכתר עובדי עבודה זרה וכלהם יעטמון
הדא אלנוע גדא ולדלך תגד אלהנוד אלי זמאננא הדא לא ידבחון אלבקר
בוגה ולו פי אלבלאד אלתי תרבה סאיר אנואע אלחיואן פמן אגל מחו
אתאר הדה אלארא אלגיר צחיחה שרענא בתקריב הדה אלתלאתה אנואע |
קב, א כאצה מן אלמואשי מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם[4])
חתי יציר אלפעל אלדי טנוה גאיה אלעציאן בה יתקרב ללה ובדלך
אלפעל תסתגפר אלדנוב והכדא תטב אלארא אלרדיה אלתי הי אמראץ
אלנפס אלאנסאניה באלצד אלדי פי אלטרף אלאכר. ומן אגל הדא
אלגרץ בעינה אמרנא בדבח כבש הפסח ורש דמה במצדים עלי

1) שמות ח, כב. 2) בראשית מו, לד. 3) ויקרא יז, ז. 4) שם א, ב.

אלאבואב מן כארג תברוא מן תלך אלארא ואשהאר כלאפה ותחציל
אעתקאד אן אלפעל אלדי תטנונה סבבא מהלכא הו אלמכלץ מן אלהלאך
ופסח י״י על הפתח ולא יתן המשחית לבוא אל בתיכם
לנגף[1]) בתואב אשהאר אלטאעה ואזאלה מא כאן יסתשנעה עובדי
עבודה זרה הדה הי אלעלה פי אכתיאר הדה אלתלתה אנואע כאצה
ללקרבאן מצאפא אלי כון הדה אלאנואע איצא אהליה כתירה אלוגוד וליס
כאעמאל עובדי עבודה זרה אלדין כאנוא יקרבון אלאסוד ואלדבבה
ואלחיואנאת אלבריה כמא דכר פי טמטם. ולמא כאן אכתר אלנאס לא
יקדר עלי תקריב בהמה אמר באן יכון אלקרבאן איצא מן אלטאיר
אוגדה פי אלשאם ואגודה ואסהלה מאכדא וחי תורים ובני יונה
ומן לא יקדר ולו עלי אלטיר פיקרב כבזא מכבוזא באי נוע כאן מן
אלכביז אלמשהור פי תלך אלאזמאן אמא מאפה תנור או מאפה
מחבת או מאפה מרחשת ומן עסר עליה אלכביז פיקרב סמידא
והדא כלה למן אראד. תם בין לנא אן הדא אלנוע מן אלעבאדה אעני |
קב, ב אלקראבין אן לם נפעלה אצלא לא אתם עלינא בוגה קאל וכי תחדל
לנדר לא יהיה בך חטא[2]). ולמא כאן עובדי עבודה זרה
לא יקרבון כבזא אלא כמירא ויכתרון בתקריב אלאמור אלחלוה וילותון
קראבינהם באלעסל כמא הו משהור פי אלכתב אלתי דכרת לך וכדלך
לא תגד פי שי מן קראבינהם מלחא לדלך נהי תעאלי ען תקריב כל
שאור וכל דבש[3]) ואמר במדאומה אלמלח על כל קרבנך
תקריב מלח[4]). ואמר באן תכון אלקראבין כלהא תמימים עלי אחסן
חאלאתהא לאן לא יחצל אסתכפאפא באלקרבן ויתהאון במא יקרב לאסמה
תעאלי כמא קאל הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא
פניך[5]). ולהדה אלעלה איצא נהי ען תקריב מא לם יכמל לה סבעה
איאם לנקצה פי צנפה ואסתקדארה לאנה כאלסקט. והי אלעלה פי תחרים
אתנן זונה ומחיר כלב לאסתהגאן הדין. והי אלעלה פי תקריב
כביר אלימאם ופראך אלחמאם לאן הדא חו אלאטיב פיהא לאן כביר
אלחמאם לא לדה פיה. והי אלעלה פי כון אלמנחות מלתותה באלדהן

1) שמות יב, כג. 2) דברים כג, כג. 3) ויקרא ב, יא.
4) שם שם, יג. 5) מלאכי א, ח.

ומן אלססיך לאן הדא אכמל ואלד ואכתיר אללבאן לטיב ראיחה בכורה
פי אלמואצע אלתי פיהא קתאר אללחם. ומן אגל תעטים אלקרבן ואן
לא ינטר בעין כראהה ואסתקדאר אמר בסלך אלעולה וגסל אלאמעא
ואלאטראף ואן כאנת כלהא תחרק ותגר הדא אלגרץ ידעי דאימא ויתחפט
5 מנה באמרכם שלחן י״י מגאל הוא וניבו נבזה אכלו1).
קג, א והי | אלעלה אידא פי אן לא יאכל אלקרבן ערל ולא טמא ולא
יוכל אדא אנתגס ולא יוכל לאחר זמנו ולא אדא אפסדת פיה אלניה
ואן יוכל פי מוצע מכצץ אמא אלעולה אלתי הי ללה כאלצה פלא
תוכל בוגה ומא יקרב מן אגל אתם והו אלחטאת ואלאשם יוכל
10 בעזרה ופי יום אלרבח ולילה כאצה ואמא אלשלמים אלתי הי דון
דלך והי קדשים קלים פתוכל פי גמיע ירושלם כאצה ותוכל מן
גד אלנהאר לא גיר לאנהא בעד דלך תכמ ותפסד. ומן אגל תעטים
אלקרבן וכל מא אפרד לאסמה תעאלי פרץ עלינא אן כל נהנה מן
המקדש מעל ויחתאג כפרה ותוספת חומש עלי אנה שוגג.
15 וכדלך לא תגוז עבודה בקדשים ולא גזתם כל הדא תעטימא
ללקרבן ועלי גהה אלאחתיאט פרץ חכם אלתמורה לאנה לו גאז
תבדיל אלרדי באלגיד בדל אלגיד באלרדי וקיל אן הדא אגוד פחכם פי
דלך אן הוא ותמורתו יהיה קדש2). ואמא מא אמרנא בה מן
כון כל מן פדא שיא מן קדשיו יוסיף חומש פעלה דלך בינה לאן
20 אדם קרוב אצל עצמו3) פטבעה אבדא אלמיל נחו אלשח עלי
מאלה ולא יתחרי תמן אלקדש ולא יבאלג פי ערצה חתי תתחקק קימתה
פאסתטהר עליה באלזיארה חתי יביע מן גירה בקימתה כל הדא כי לא
יתהאון במא אסמי ללה ותקרב לה בה. ואמא עלה חרק מנחת כהן
לאן כל כהן לה אן יקרב קרבאנה בידה פיכון קד גאב מנחה ויאכלהא
קג, ב הו נפסה | פכאנה לם יפעל שיא בוגה לאן כל מנחת יחיד אנמא
יקרב מנהא לבונתה וקומץ פמא כפי נזארה הדא אלקרבן אלא
ויאכלה אלדי גאבה פלם תטהר עבאדה אצלא פלדלך תחרק. ואמא
אלאחכאם אלכציצה באלפסח והו אן יוכל צלי אש פקט ובבית
אחד ועצם לא תשברו בו4) פהי כלהא בינה אלעלה לאנה

1) מלאכי א, יב. 2) ויקרא כז, י לג. 3) למשל סנהדרין ו, א. 4) שמות יב, ח מו.

כמא אלפטיר ללאסתעגאל כדלך אלשוי ללאסתעגאל ואנה ליס תם בטו
לעמל אלואן ותחכים אטעמה ולו אלבט פי כסר עטאמה ואכראג מא פיה
מחרור לאנה קד דכר מלאך אלאמר פי גמיע דלך והו קולה ואכלתם
אותו בחפזון1) וליס מע אלחפז זניה לכסר עטאם ולא לתוגיה מנה
5 מן בית אלי בית ואנתטאר אלרסול חתי יעוד והדה כלהא אעמאל אלתראכי
ואלוניה וכאן אלקצד אלאסתטהאר באלחפז ואלאסתעגאל אלאך יתאכר אחד
ויפותה אלכרוג פי גוק אלנאס פיתמכן מן אדיתה ויגתאל וכלדת תלך
אלאחואל דאימא לתדכאר כיף כאן אלאמר כמא קאל ושמרת את
החקה הזאת למועדה מימים ימימה2) ואמא כונה אינו
10 נאכל אלא למנויו3) פדלך לתאכיד אתכאדה ולא יתכל אחד עלי
קריב לה או צדיק או מן אתפק אן יערץ עליה פלא יהתם בה מן אול
אלוקת ואמא תחרימה עלי אלערלים פקד בין דלך אלחכמים ז״ל
לאנהם קאלוא אכטלוא מצות מילה למא טאל מקאמהם במצר
ללתשבה באלמצריין פלמא שרע אלפסח ואשתרט פיה אן לא ידבח אלא
קד, א בעד מילת | עצמו ובניו ובני ביתו וחיניד יקרב לעשותו4)
אכתתנוא כלהם וכאן דם מילה יתכלט בדם הפסח לכתרה
אלמכתונין כמא דכרוא ואלי הדא אלאשארה בקולה מתבוססת בדמיך5)
דם הפסח ודם המילה. ואעלם אן אלצאבה כאנת תסתנגם אלדם
גדא ומע דלך כאנוא יאכלונה לזעמהם אנה גדא אלשיאטין פאדא אכלה
20 מן אכלה פקד ואכי אלגן ויאתונה ויעלמונה אלכאינאת כמא יתכיל אלגמהור
מן אמור אלגן וכאן תם קום יעטם עליהם אכל אלדם לאנה שי תעאפה
טבאע אלאנסאן פכאנוא ידבחון חיואנא ויגמעון דמה פי אניה או פי חפרה
ויאכלון לחם דלך אלדביח חול דלך אלדם ואלכיאל פי הדא אלפעל הו
אן אלגן תאכל דלך אלדם אלדי הו גדאוהא והם יאכלון אללחם פתחצל
25 אלמואכאה לכון אלכל אכלוא עלי מאידה ואחדה ופי גמע ואחד פיאתונהם
בזעמהם אולאיך אלגן פי אלמנאם ויכברונהם באלגיוב וינפעונהם הדה
כלהא ארא מתבועה פי תלך אלאזמנה מותרה משהורה מא כאן ישך אלגמהור
פי צחתהא פאכרת אלשריעה אלכאמלה ענד עארפיהא פי אזאלה הדה

1) שמות יב, יא. 2) שם יג, י. 3) זבחים פרק ה, משנה ח.
4) שמות יב, מח. 5) יחזקאל טז, ו.

אלאמראץ אלמסתחכמה פחרמת אכל אלדם ואכדת פי תחרימה מתל
אלתאכיד פי אלנהי ען עבודה זרה סוי קאל תעאלי ונתתי פני
בנפש האכלת את הדם וגו׳[1] כמא קאל פי נותן מזרעו
למולך ונתתי את פני בנפש ההיא וגו׳[2] ולם יאת מתל
הדא אלנץ פי מצות תאלתה גיר עבודה זרה ואכילת דם אד |
קה, ב אכלה כאן מודיא לנוע מן עבודה זרה והו עבאדה אלגן וטהרת אלדם
וגעלתה יטהר מן דני בה והזית על אהרן ועל בגדיו וגו׳
וקדש הוא ובגדיו[3] ואמרת ברשה עלי אלמזבח וגעלת אלעבאדה
כלהא תבדירה הנאך לא גמעה וקאל ואני נתתיו לכם על המזבח
לכפר[4] והנאך יבדד כמא קאל ואת כל הדם ישפך[5] וקאל
ודם זבחיך ישפך על מזבח י״י אלהיך[6] ואמר בתבדיר
דם כל בהימה תדבח ואן לם תכן קרבן קאל על הארץ תשפכנו
כמים[7] תם נהי ען אלאגתמאע חולה ואלאכל הנאך וקאל לא תאכלו
על הדם[8] ולמא דאם עציאנהם ותבע אלמשהור אלדי דבוא עליה מן
מואכאה אלגן באלאכל חול אלדם אמר תעאלי באן לא יוכל בשר
תאוה במדבר בוגה בל יכון אלכל שלמים ובין לנא אן עלה
דלך חתי יבדד אלדם עלי אלמדבח ולא יגמע חולה פקאל למען אשר
יביאו בני ישראל וגו׳ ולא יזבחו עוד את זבחיהם
לשעירים וגו׳[9] לכן יבקי אמר אלחיה ואלעוף לאנה לם יכן
קרבן מן אלחיה בוגה ולא יקרב עוף שלמים פאמר תעאלי בעקב
דלך אן כל חיה ועוף יגוז אכל לחומהמא אדא דבח יגטי דמה
באלתראב חתי לא יגתמע עליה לאכל חולה פתם אלגרץ וכמל אלקצד
להפר האחוה בין אלמגאנין חקיקה ובין גנהם ואעלם אן הדא
אלאעתקאד כאן קריב אלעהד פי זמאן משה רבנו ותבע כתירא ואגתר
בה אלנאס תגד דלך מנצוצא פי שירת האזינו יזבחו לשדים
קה, א לא | אלה אלהים לא ידעום וגו׳[10] וקד בינוא אלחכמים
מעני קולה לא אלה קאלוא אנהם לם יזאלוא יעבדון מוגודאת חתי

[1] ויקרא יז, י. [2] שם כ, ו. [3] שמות כט, כא. [4] ויקרא יז, יא.
[5] שם ד, יח. [6] דברים יב, כז. [7] שם שם, טז כד. [8] ויקרא יט, כו.
[9] שם יז, ה ז. [10] דברים לב, יז.

עבדוא כיאלאת נץ ספרי לא דיין שהם עובדים חמה ולבנה
כוכבים ומזלות אלא שעבדו בבואה שלהם[1] ובבואה
אסם אלטל וארגע אלי מא נחן בסבילה. ואעלם אנה לם יחרם בשר
תאוה גיר במדבר פקט לאן מן תלך אלארא אלמשהורה אן אלגן
יאוון אלבראדי והנאך יכאטבון ויטהרון ואמא פי אלמדן ואלעמארה פלא
יטהרון חתי אן מן אראד מן אהל אלמדן אן יפעל שיא מן תלך אלהדיאנאת
אנמא יכרג ען אלמדינה ללפלא וללמואצע אלמנקטעה פלדלך אביח בשר
תאוה בעד דכול אלבלאד ואיצא לאן סורה דלך אלמרץ תנחט בלא שך
ויקל תבאע תלך אלארא ואיצא לאנה מן אלעסר גדא אלקריב מן אלממתנע
אן יכון כל מן אראד אכל בשר בהמה יאתי ירושלם פלהדה
אלאסבאב לם יחרם בשר תאוה גיר במדבר. ואעלם אן כלמא כאן
אלדנב אעטם כאן קרבאנה אנקץ נוע ולדלך שגגת עבודה זרה
שעירה כאצה וסאיר חטאת יחיד כשבה או שעירה לאן
אלאנתי אנקץ מן אלדכר מן כל נוע ולא דנב אעטם מן עבודה זרה
ולא צנף אנקץ מן שעירה ולמזוה אלמלך כאן קרבן שגגתו שעיר
אמא כהן גדול וצבור פלים שגגתם מגרד עמל ואנמא הו פתוי
ולדלך מיז קרבנם בפרים ופי עבודה זרה שעירים. ולמא
קה, ב כאנת אלאתאם אלתי יקרב מן אגלהא אל אשם | דון אלאתאם אלתי יקרב
מן אגלהא אלחטאת כאן קרבן אשם איל או כבש מן הצאן
מיז נועה וצנפה בכונה דכרא מן אלצאן אלא תרי אלעולה למא הי
ללה כאלצה מיז צנפהא ולא תכון אלא דכרא ובחסב הדא אלגרץ אסקט
אלתחסין ואלתטייב מן מנחת חוטא ומנחת שוטה לאנהא איצא
תתמה חטא ונהי ען תקריבהא בשמן ולבונה חוף מנהא הדא
אלתחסין לכון אלדי גאבהא גיר חסן ולא גמיל אלאפעאל פכאנה חרך
ללתובה וקיל לה לקבח אפעאלך כאן קרבאנך עלי אנקץ חאל ואלשוטה
אלתי פעלהא אקבח מן אלשוגג כאן קרבאנהא אנקץ מאדה לאנה קמח
שעורים פקד אטרדת הדה אלגזאאת והי גריבה אלמעני. וקד דכרוא
אלחכמים אן אלעלה פי כון אלקרבן ביום השמיני של
מלואים עגל בן בקר לחטאת[2] לכפר על מעשה העגל

[1] ספרי שם; בהוצאה שלנו גירסא אחרת. [2] ויקרא ט, ב.

וכדלך חטאתו של יום הכפורים פר בן בקר לחטאת[1]
לכפר על מעשה העגל ובחסב הדא אלמעני אלדי דכרוה יבדו לי
אן אלעלה פי כון אלחטאות כלהא ליחיד ולצבור שעירים אעני
שעירי הרגלים ושעירי ראשי חדשים ושעירי יום
הכפורים ושעירי עבודה זרה עלה דלך ענדי כון מעטם עציאנהם
חיניד בתקריבהם לשעירים כמא בין אלנץ ולא יזבחו עוד את
זבחיהם לשעירים אשר הם זונים אחריהם[2] אמא
אלחכמים ז"ל פגעלוא עלה אטראד כון כפרת צבור בשעירים
לעציאן עדת ישראל כלהם אולא בשעיר עזים ישירון | אלי ביע
יוסף הצדיק אלמקול פי קצתה וישחטו שעיר עזים וגו'[3]
ולא תסתצעף הדה אלעלה לאן גאיה כל הדה אלאפעאל ליסתקר פי נפס
כל עאץ אנה יחתאג אן יתדכר וידכר בדנבה דאימא כמא קאל וחטאתי
נגדי תמיד[4] ואנה ילזמה אסתגפאר דלך אלדנב הו ונסלה ונסל נסלה
בטאעה תכון מן נוע תלך אלמעציה אריד בדלך אנה אן כאנת אלמעציה
מן מאל בדל מאלה פי אלטאעה ואן כאנת אלמעציה פי לדאת גסמה
אתעב גסמה ואשקאה פי אלטאעה באלציאם וקיאם אלליל ואן כאנת
אלמעציה כלקיה קאבלהא בצד דלך אלכלק כמא בינא פי הלכות
דעות וגירהא ואן כאנת אלמעציה נטריה אעני אן יעתקד ראיא גיר
צחיח לקצורה ותואניה ען אלבחת ואלאנפראד ללנטר קאבל דלך בתעטיל
פכרתה וכפהא ען אלפכרה פי שי מן אמור אלדניא אלא פי מעקול פקט
ופי תחריר מא ינבגי אן יעתקד נחו קולה ויפת בסתר לבי ותשק
ידי לפי[5] דלך מתאל ען אלכף ואלוקוף ענד אלשבהה כמא בינא פי
אול הדה אלמקאלה כמא תראה פעל באהרן למא עתר במעשה
העגל כאן קרבאנה הו וכל מן קאם מן נסלה מקאמה בתקריב פר
ועגל ולמא כאנת אלמעציה בשעיר עזים כאנת אלטאעה בשעיר
עזים פאדא תקררת הדה אלמעאני פי אלנפס כאן דלך בלא שך מוגבא
לאסתעטאם אלמעציה ואגתנאבהא חתי לא יקע אלשכץ פיהא פיחתאג
אלי אסתגפאר טויל ושאק וקד לא | תכמל אלמגפרה פיגתנב אלעציאן מן

[1] ויקרא טז, ג. [2] שם יז, ז. [3] בראשית לז, לא.
[4] תהלים נא, ה. [5] איוב לא, כז.

אול אלאמר ויהרב מנה והדה פאידה בינה גדא פחצל הדא אלגרץ איצא.
וקד ראית אן אנבהך הנא עלי אמר גריב גדא ואן כאן טאהרא אנה ליס
מן גרץ אלמקאלה ודלך קולה פי שעיר חטאת ראש חדש כאצה
חטאת לי"י[1] מא לם יקל פי שעירי הרגלים כלהא ולא פי
גירהא מן אלחטאות ועלה דלך בינה ענדי גדא ודלך אן הדה
אלקרבנות אלתי יקרבהא אלצבור פי אלפצול אעני אלמוספים
הי כלהא עולות ופי כל יום מנהא שעיר עזים לחטאת והו יוכל
אמא אלעולות פהי כלהא תחרק ולדלך יצרח פיהא אשה לי"י[2]
ולא יקאל חטאת לי"י ולא שלמים לי"י לכון דלך יוכל וחתי
אלחטאות אלתי תחרק פלא יסוג אן יקאל פיהא אשה לי"י כמא
סאבין עלה דלך פי הדא אלפצל פלדלך לא יתצור אן יקאל פי שעירים
חטאת לי"י לכונהא תוכל לא תחרק בגמלתהא ולמא תוקע אן יתכיל
פי שעיר ראש חדש אנה קרבאן ללקמר כמא כאנת תפעל קבט מצר
מן אלתקריב ללקמר פי אויל אלשהור בין פיה אן הדא לאמר אללה לא
ללקמר ולא יתוקע הדא אלתוקע פי שעירי הרגלים וגירהא אד ותלך
אלאיאם ליסת אויל שהור ולא להא עלאמה תמיזהא טביעיה בל אלשריעה
פרצתהא באלוצע אמא אויל אלשהור אלקמריה פליסת מן וצע אלשריעה
בל אלמלל כאנת תקרב פיהא ללקמר כמא כאנוא יקרבון ללשמס ענד
טלועהא וענד חלולהא | בררג מעלומה כמא שהד פי תלך אלכתב פלהדא
שרח אלעבארה פי הדא אלשעיר וקיל פיה לי"י לאזאלה תלך אלאוהאם
אלמתעלקה בתלך אלקלוב אלמריצה אלמסתחכמה אלמרץ פאעלם הדה
אלעגיבה איצא. ואעלם אן כל חטאת יעתקד פיהא אנהא תסתגפר
אתאמא עטימה או אתמא עטימא מתל חטאת העלם ונחוהא פאנהא
תחרק כלהא מחוץ למחנה לא עלי אלמזבח לאן לא יחרק עלי
אלמזבח אלא אלעולה ומא אשבההא ולדלך סמי מזבח העולה[3]
לאן קתאר אלעולה ריח ניחח וכדלך כל אזכרה ריח ניחח
וכדלך הו בלא שך לאנה לאזאלה ארא עבודה זרה כמא בינא ואמא
חרק הדה אלחטאות פאלקצד בה אן הדא אלדנב קד אמתחי אתרה
ועדם כמא עדמת הדה אלגתה אלמחרוקה ולם יבק מן דלך אלפעל אתר

[1] במדבר כח, טו. [2] שם כח, יט; כט, יג לו. [3] שמות ל, כח.

כמא לם יבק להדה אלחטאת אתר אלא תלפת באלחרק פלים קתארהא
ריח ניחח ליי׳׳י בל צד דלך אעני אנה דכאן דכרה ושנא פלדלך
תחרק כלהא מחוץ למחנה אלא תרי מנחת שוטה אי שי קיל
פיהא מנחת זכרון מזכרת עון 1) לא אנהא שי מרצי. ולמא כאן
שעיר המשתלח לאסתגפאר אתאם עטימה באגמעהא חתי אן ליס תם
חטאת צבור תסתגפר מא יסתגפר וכאנה חאמל אלאתאם כלהא
פלדלך לם ומארם בדבח ולא בחרק ולא בתקריב אצלא אלא יבעד בה
גאיה אלבעד וירמי לארץ גזרה 2) אעני מנקטעה אלעמראן ולא ישך
אחד באן אלאתאם מא | הי אגסאמא תנקל מן עלי טהר שכץ לשכץ אכר
ואנמא הדה אלאעמאל כלהא אמתלה לחצול צורה פי אלנפס חתי יחצל
אלאנפעאל לתובה אי אן כל מא תקדם מן אפעאלנא קד תברינא ענה
ונבדנאה כלף טהורנא ואקצינאה גאיה אלאקצא. אמא תקריב אלכמר
פאנא חאיר פיה אלי אלאן כיף אמר בתקריבה וקד כאן עובדי עבודה
זרה יקרבונה ולם יתגה לי פי דלך עלה ומן תעליל גירי אן קאל אן
אגוד מא ענר אלשהוה אלתי מעדנהא אלכבד הו אללחם ואגוד מא ענד
אלקוה אלחיואניה אלתי מעדנהא אלקלב הו אלכמר וכדלך אלקוה אלתי
מעדנהא אלדמאג והי אלנפסאניה תסתלד באלאלחאן עלי אלאלאת פלדלך
תקרבת כל קוה ללה באחב שי אליהא פכאן אלקרבאן לחמא וכמרא
וסמעא אעני אלשיר. ואמא פאידה אלחג פמעלומה אלעלה למא יחצל
מן דלך אלאגתמאע מן אסתגדאד אלשריעה בדלך אלאנפעאל ומואכאה
אלנאס בעצהם לבעץ ובכאצה מצות הקהל אלתי בינה עלתהא למען
ישמעו וגו׳ 3) וכאן דמי מעשר שני ללנפקה הנאך כמא בינא
וכדלך נטע רבעי ומעשר בהמה פיכון הנאך לחום אלמעשר
וכמור נטע רבעי ומעות מעשר שני פתכתר אלאגדיה הנאך
ולא יחל ביע שי מן הדה ולא תאכירה מן וקת לוקת אלא
כמא קאל תעאלי שנה בשנה וגו׳ 4) פבאלצרורה יתצדק בה
וקד אכד אלצדקה פי אלאעיאד וקאל ושמחת בחגך אתה
ובנך | ובתך וגו׳ והגר והיתום והאלמנה 5).
פקד אתינא עלי אחאד הדה אלגמלה ועלי גזאיאת כתירה מנהא:

1) במדבר ה, טו. 2) ויקרא טז, כב. 3) דברים לא, יב.
4) שם יד, כב; שם: שנה שנה. 5) שם טז, יד.

פצל מז

אלמצות אלתי תצמנתהא אלגמלה אלתאניה עשרה הי אלתי אחצינאהא פי ספר טהרה ואן כנא קד דכרנא פאידתהא עלי
אלתגמיל פאנא נזיד דלך ביאנא ונעלל הדה אלגמלה כמא ינבגי ובעד
דלך אעלל מן אחאדהא מא באנת לי עלתה פאקול אן הדה שריעה אללה
אלמאמור בהא משה רבנו פנסבת אליה אנמא גאת לתסהיל אעבאדאת
ותכפיף אלכלף וכל מא עסאה אן תתכללה מנהא אנה פיה משקה או
כלפה צעבה אנמא דלך בכונך לא תעלם תלך אלסיר ואלמדאהב אמוגודה
פי תלך אלאיאם ינבגי לך אן תקאיס בין אן יחרק אלאנסאן ולדה תעבדא
או יחרק פרך חמאם נץ אלתורה כי גם את בניהם ואת
בנותיהם ישרפו באש לאלהיהם 1) הדה כאנת עבאדתהם
לאלהתהם ומן עבאדתנא פי נטיר הדא אן נחרק פרך חמאם כל מלו כף
סמידא ובחסב הדא אלאעתבאר ונבת מלתנא פי חאל דדתהא וקיל להא
עמי מה עשיתי לך ומה הלאתיך ענה בי 2) וקיל איצא פי
הדא אלמעני המדבר הייתי לישראל אם ארץ מאפליה
מדוע אמרו עמי רדנו וגו׳ 3) יעני אי כלפה שאקה כאנת להם
פי | הדה אלשריעה חתי מרקוא מנהא וקד נאראנא תעאלי וקאל מה
מצאו אבותיכם בי עול כי רחקו מעלי וגו׳ 4) אלגרץ
פי הדה אלנצוץ כלהא גרץ ואחד פהדה מקדמה כבירה לא תברח מן דהנך
ובעדהא אקול קד בינא אן אלקצד כלה כאן במקדש חצול אנפעאל
לקאצדה ואן יכאף וירהב כמא קאל ומקדשי תיראו 5) וכל שי מעטם
אדא דאמת מבאשרתה נקץ מא פי אלנפס מנה ויקל מא כאן יחצל בה
מן אלאנפעאל קד נבהוא אלחכמים ז״ל עלי הדא אלמעני וקאלוא
אנה לא יסתחב דכול אלמקדש פי כל וקת ואסנדוא דלך לקולה הוקר
רגלך מבית רעך פן ישבעך ושנאך 6) פלמא כאן הדא הו
אלקצד נהי תעאלי אלטמאים ען דכול אלמקדש מע כתרה אנואע
אלטמאות חתי יכאד אן לא תגד שכצא טאהרא אלא קלילא לאנה אן

1) דברים יב, לא. 2) מיכה ו, ג. 3) ירמיה ב, לא.
4) שם שם, ה. 5) ויקרא יט, ל. 6) משלי כה, יז.

סלם מן למס נבלה מא יסלם מן למס אחד שמנה שרצים אלכת'ירה
אלסקוט פי אלמנאזל ופי אלאטעמה ואלאשרבה וכת'ירא מא יעת'ר בהא
אלאנסאן ואן סלם מן הד'א מא יסלם מן למס נדה או זבה או זב
או מצורע או משכבן ואן סלם מן ד'לך מא יסלם מן שכבת
אשתו או מן קרי וחתי לו תטהר מן הד'ה אלטמאות פלא יג'וז
לה דכ'ול אלמקדש חתי יעריב שמשו ולא יג'וז דכ'ול אלמקדש
באלליל כמא תבין פי מדות ותמיד ופי לילתה תלך קד יג'אמע עלי
אלאכת'ר או יחדת' לה אחד אסבאב אלטומאה פיצבח פי יומה מת'ל
קט, א אמסה פיכון הד'א כלה | סבבא ללבעד מן אלמקדש ואן לא ו'טרק פי
כל חין וקד עלמת נצהם אין אדם נכנס לעזרה לעבודה
אפילו טהור עד שהוא טובל[1]) פכהד'ה אלאפעאל תדום אלירא'ה
ויחצל אלאנפעאל אלמוד'י ללכ'שוע אלמקצוד וכלמא כאנת אלטומאה
אכת'ר וג'ודא כאן אלטהר מנהא אעסר ואבעד זמאנא מסאקפה אלאמואת
ובכ'אצה אלאקארב ואלג'יראן הי אכת'ר וג'ודא מן כל טומאה פלא טהר
מנהא אלא באפר הפרה בשד'וד וג'ודה ובעד סבעה איאם ואלזיבות
ואלנדות אכת'ר וג'ודא מן מלאמסה טמא פלד'לך יחתאג' ד'לך שבעת
ימים ואלד'י ידנו בהם יומא ואחדא ולא יכמל טהר זב וזבה
ויולדת אלא בקרבן לאן ד'לך אקל וקועא מן אלנדות והד'ה כלהא
איצ'א אמור מסתקד'רה אעני נדה וזב וזבה ומצורע ומת
ונבלה ושרץ ושכבת זרע פחצלת בהד'ה אלאחכאם גאיאת כת'ירה
אחדאהא אג'תנאב אלקד'אראת ואלת'אניה חמאיה אלמקדש ואלת'אלת'ה
מראעאה אלמשהור אלמעתאד לאן כאן מן כלף אלצאבה אלשאקה פי
אמר אלנג'אסה מא סתסמעה אלאן ואלראבעה תכ'פיף תלך אלמשקה וכון
אלאנסאן לם יעקה אמר אלטומאה ואלטהרה ען שג'ל מן אשג'אלה
לאן הד'א אמר אלטומאה ואלטהרה לא יתעלק גיר בקדש וקדשים
לא גיר בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא[2]) אמא
מא סוי ד'לך פלא ג'נאח עליה אן יבקי טמא מא שא ויאכל חולין
קט, ב טמאין כיף שא ואלמשהור מן מד'אהב אלצאבה אלי | זמאננא הד'א פי
בלאד אלמשרק אעני בקיה אלמג'וס אן אלנדה תכון פי דאר עלי חד'תהא

ותחרק אלמואצ'ע אלתי תמשי עליהא ומן כלמהא אנתג'ס ולו הב ריח
וג'אזת עלי אלטאמת' ועלי אלטאהר אנתג'ס פארי כם בין הד'א ובין קולנא
כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה נדה עושה לבעלה
חוץ מרחיצת פניו וגו'[1]) ולם יחרם מנהא אלא נכאחהא טול
5 איאם קד'ארתהא ומרת'תהא ומן משהור מד'הבהם אלי זמאננא הד'א אן כל
מא ינפצל מן אלג'סם מן שער או טפר או דם פאנה נג'ס ולד'לך כל מזין
ענדהם נג'ס לכונה ימס אלדם ואלשער וכל מן יחתלק יג'טס פי מא נאבע
ומת'ל הד'ה אלכ'לף ענדהם כת'ירה ג'דא ונחן לא נרעי טומאה וטהרה
אלא לקדש ומקדש. ואמא קולה תעאלי והתקדשתם והייתם
10 קדושים כי קדוש אני[2]) פלים הו פי מעני טומאה וטהרה
בוג'ה נץ ספרא זו קדושת מצות וכד'לך קולה קדושים תהיו[3])
קאלוא זו קדושת מצות ולד'לך יתסמי אלתעדי עלי אלמצות
איצ'א טומאה קאל פי אמהאת אלמצות ואצולהא אלתי הי עבודה
זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים פי עבודה זרה קאל
15 כי מזרעו נתן למלך למען טמא את מקדשו[4]) ופי גלוי
עריות אל תטמאו בכל אלה וגו'[5]) ופי שפיכות דמים
קאל ולא תטמאו את הארץ וגו'[6]) פקד באן אן טומאה
תקאל באשתראך עלי ת'לת'ה מעאני תקאל עלי אלעציאן וכ'לאף אלמאמור
קי, א בה מן פעל או ראי ועלי אלקד'אראת ואלמרת'את | טמאתה בשוליה[7])
20 ועלי הד'ה אלמעאני אלמתוהמה אעני למס הד'א או חמל הד'א או מסאקפה
הד'א וען הד'א אלנוע אלאכ'יר קלנא אין דברי תורה מקבלין
טומאה וכד'לך אלקדושה מקולה באשתראך עלי ת'לת'ה מעאני מקאבלה
להד'ה אלמעאני אלת'לת'ה. ולמא כאנת טומאת מת לא יצח אלטהר
מנהא אלא בעד סבעה איאם ובוג'וד אפר פרה איצ'א וכאן אלכהנים
25 מחתאג'א אליהם דאימא לדכ'ול אלמקדש ללתקריב לד'לך נהי כל כהן
ען טומאת מת כ'אצה אלא ללצ'רורה אלוכידה אלתי יעסר אמרהא
עלי אלטבאע אעני תרך מבאשרה אלואלדין ואלבנין ואלאכ'וה ולשדה
אלחאג'ה לדואם כהן גדול במקדש לקולה והיה על מצחו

תמיד 1) נהי ען אלטומאה למת אצלא ולו להאולא אלאקארב
אלא תרי כיף לא יעם הד'א אלנהי אלנסא בני אהרן ולא בנות
אהרן לכון אלנסא גיר מחתאג' אליהן פי אלתקריב. ולמא לם יכן בד
מן אן יסהו שכץ וידכ'ל אלמקדש טמא או יאכל קדשים והו
טמא וקד יפעל ד'לך והו מזיד כמא ירתכב אכת'ר אלרשעים כבאיר
אלמעאצי והם מזידים לד'לך אמר בקרבנות חכפר על טומאת
מקדש וקדשיו מנהא שי לזדון ומנהא שי לשגגה עלי אנואעהא
והי שעירי הרגלים ושעירי ראשי חדשים ושעיר
המשתלח כמא בינ'ן פי מוצ'עה חתי לא יט'ן אלמזיד אנה לם ירתכב
עט'ימה למא טמא מקדש י"י בל יעלם אנה נתכפר לו בשעיר
קאל ולא ימותו בטמאתם 2) וקאל | ונשא אהרן את עון קי, ב
הקדשים וגו' 3) ותכרר הד'א אלמעני כת'ירא. אמא טומאת צרעת
פקד בינא אמרהא ואלחכמים ז"ל איצ'א בינוא ד'לך ואעלמונא בה
ואן אלאצל אלמקרר פיהא אנהא עקאב עלי לשון הרע ואן ד'לך
אלתגיר יבתדי פי אלחיטאן פאן תאב פד'לך הו אלמקצוד ואן דאם עלי
עציאנה תערי ד'לך אלתגיר לפראשה ואת'את' ביתה ואן אסתמר עלי
עציאנה אסתמר לת'יאבה ת'ם לג'סמה והד'א מעג'ז כלד פי אלמלה מת'ל מי
שוטה ופאידה הד'א אלאעתקאד בינה אלנפע מצ'אפא אלי כון אלברץ
יתעדי ואלנאס כאפה יעאפונה יכאד אן יכון ד'לך באלטבע ואמא כון
אלטהר מנה בעץ ארז ואזוב ושני תולעת ושתי צפרים 4)
פקד עלל ד'לך פי אלמדרשות לכן לא יליק בגרצ'נא ומא עלמת אנא
אלי הד'א אלוקת עלה שי מן ד'לך ולא מא עלה עץ ארז ואזוב
ושני תולעת פי פרה אדמה וכד'לך אגדת אזוב אלתי תרש
בהא דם אלפסח לם אג'ד שיא אסתנד אליה פי תכציץ הד'ה אלאנואע.
ואמא עלה תסמיה פרה אדמה חטאת פהו כונהא יתם בהא טהארה
מן נטמא למת וידכ'ל אלמקדש בעד ד'לך אלמעני אנה מנד' אנתג'ס
למת פקד חרם עליה דכ'ול אלמקדש ואכל אלקדשים לעולם
לולא הד'ה אלפרה אלתי תחלל הד'א אלחטא מת'ל אלציץ אלד'י
הו מרצה על הטומאה ומת'ל שעירים הנשרפים ולהד'א צאר

1) שמות כח, לח. 2) ויקרא טו, לא. 3) שמות כח, לח. 4) השוה ויקרא יד, ד.

עוסק בפרה ובשעירים הנשרפים מטמא בגדים 1) מת'ל
שעיר | המשתלח אלד'י יעתקד אנה מן עט'ם מא תחללה מן אלאת'אם קיא, א
ינג'ס מן דנא מנה. פקד עללנא מן הד'ה אלג'מלה מא עלמנא תעלילה
חסב מא יבדו לנא :

פצל מח

אלמצות אלתי תצ'מנתהא אלג'מלה אלת'אלת'ה עשרה הי אלתי
אחצינאהא פי הלכות מאכלות אסורות ופי
הלכות שחיטה ופי הלכות נדרים ונזירות וקד בינא פי
הד'ה אלמקאלה 2) ופי שרח אבות פאידה הד'ה אלג'מלה בכלאם מסתקצ'י
בליג ג'דא ונחן נזיד ד'לך ביאנא בתתבע אחאד אלמצות אלמחצאה הנאך.
פאקול אן כל מא חרמתה אלשריעה עלינא מן אלמאכל כלהא ג'דאוהא
מדמום ולים פי מא חרם עלינא מא יוהם אנה לא צ'רר פיה אלא אלכנזיר
ואלשחם וליס אלאמר כד'לך פאן אלכנזיר ארטב ממא ינבגי וכת'יר אלפצ'לאת
ואכת'ר מא כרהתה אלשריעה לכת'רה קד'ארתה ואגתד'איה באלאקד'אר וקד
עלמת משאחחה אלשריעה עלי רויה אלאוסאך ולו פי אלפחץ פי אלמעסכר
פכיף פי דאכ'ל אלמדן ולו אתכ'דת אלכנאזיר ג'דא לצארת אלאסואק בל
אלביות אקד'ר מן בית הכסא כמא תרי בלאד אלפרנג' אלאן קד עלמת
קולהם ז"ל 3) פי חזיר כצואה עוברת דמי. וכד'לך שחום אלבטן
תשבע ותפסד אלהצ'ם ותולד דמא בארדא לזג'א | ואלחרק כאן אולי בהא קיא, ב
וכד'לך אלדם ואלמית'ה עסרה אלהצ'ם רדיה אלג'דא ומעלום אן אלטרפה
תחלת נבלה היא. ואעלם אן הד'ה אלעלאמאת אעני אלאג'תראר
ואנשקאק אלט'לף פי אלבהאים ואלאג'נחה ואלפלום פי אלסמך ליסת וג'ודהא
סבב אלחל ולא עדמהא סבב אלחרמאן ואנמא הי עלאמה יעלם בהא אלנוע
אלמחמוד מן אלנוע אלמדמום. אמא עלה גיד הנשה פמנצוצה. ואמא
עלה אבר מן החי פהי כונה יכסב קסאוה והכד'א איצ'א כאן יפעל
מלוך אלגוים חיניד' וכד'לך איצ'א כאן יפעל לעבודה זרה אעני
אנה כאן יקטע מן אלבהימה עצ'ו מכצוץ ויוכל. ואמא תחרים בשר
בחלב פמע כונה ג'דא גליט'א ג'רא בלא שך ויוג'ב אמתלאא כת'ירא

1) זבחים פרק יב משנה ה. 2) לעיל עמוד 393. 3) ברכות כה, א.

פמא יבעד ענדי אן יכון לעבודה זרה פי דלך מדכל לעל הכדא כאן יוכל פי עבאדה מן עבאדאתהא או פי עיר מן אעיאדהם וממא יאכד הדא ענדי כון תחרים בשר בחלב אנמא דכרה מרתין פי אול אלתשריע בה ענד דכרה פריצה אלחג שלש פעמים בשנה וגו׳ 1) פכאנה יקול ענד חגכם ודכולכם לבית י״י אלהיך לא תטבך מא תטבך הנאך עלי צורה כדא כמא כאנוא הם יפעלון הדא הו אלאקוי ענדי פי עלה חרמאנה לכני לם אר דלך מסטורא פי מא טאלעתה מן כתב אלצאבה. ואמא אלאמר בדבח אלחיואן פצרורי ודלך אן אלגדא אלטביעי ללאנסאן אנמא הו מן אלחבוב אלנאבתה מן אלארץ ומן לחום אלחיואן

קיב, א ואפצל אללחום הו אלדי | אביח לנא אכלה והדא מא לא יגהלה טביב פלמא דעת צרורה גודה אלגדא לקתלה קצד אסהל מותה לה וחרם אן יעדב באלדבח אלפאסד ולא ינחר ולא יקטע מנה עצו כמא בינא. וכדלך חרם אן ידבח אותו ואת בנו ביום אחד אחתיאטא ואבעאדא איאך אן ידבח מנהמא אלולד אמאם אלאם פאן אלם אלחיואן לדלך עטים גדא אד לא פרק בין אלם אלאנסאן לדלך ואלם סאיר אלחיואן לאן מחבה אלאם וחנינהא עלי אלולד ליס הו תאבעא ללנטק בל לפעל אלקוה אלמתכילה אלמוגודה פי אכתר אלחיואן כוגודהא פי אלאנסאן וכאן הדא אלחכם מכצוצא בשור ושה לאנהא אלתי יחל לנא אכלהא מן אלאהליה אלמעתאד אכלהא פי אלאכתר והי אלתי יערף מנהא אלאם מן אלולד. והדה הי אלעלה איצא פי שלוח הקן לאן אלביץ אלתי קד חצנת פי אכתר אלאמר ואלפראך אלמחתאגה ללאם לא תצלח ללאכל פאדא אטלק אלאם ופרת בנפסהא פלא תתאלם ברויה אכד אלאולאד וקד יכון דלך דאעיא פי אלאכתר לתרך אלכל אד אלדי יוכד לא יצלח ללאכל עלי אכתר אלאמר ואדא כאנת הדה אלאלאם אלנפסאניה ראעתהא אלשריעה פי אלבהאים ואלטאיר פכיף פי חק אשכאץ נוע אלאנסאן בגמלתה ולא תעתרצני בקולהם ז״ל 2) האומר על קן צפור יגיעו רחמיך וגו׳ לאן דלך אחד אלראיין אלדין דכרנאהמא 3) אעני ראי מן ידי אן לא

קיב, ב עלה לשריעה אלא מגרד אלאראדה ונחן | אנמא תבענא אלראי אלתאני. וקד נבהנא עלי תביין אלתורה לעלה כסוי הדם וכון דלך מכצוצא

1) שמות כג, יז; לד, כג. 2) ברכות פרק ה, משנה ג. 3) השוה חלק ג פרק כו ולא.

בחיה טהורה ועוף טהור. ומע מא שרענא בה מן תחרים אלמאכל אלחראם שרענא איצא בנדרי אסר והו אנה מתי קאל אלאנסאן הדא אלכבז או הדא אללחם חראם עלי חרם עליה אכלה כל הדא ריאצה לחצול אלקנאעה וכף שהוה אלאכל ואלשרב קאלוא 1) נדרים סיג לפרישות ולמא כאן אלנסא יסרע אליהן אלגצב לסהולה אנפעאלהן וצעף אנפסהן פלו כאן אמר איסאנהן ראגעא אליהן לכאן פי דלך נכד עטים פי אלמנזל ושתאת ופסאד נטאם אד הדא אלנוע מן אלטעאם חלאל ללזוג חראם עלי אלזוגה והדא חראם עלי אלבנת חלאל ללאם פלדלך אסנד אלאמר לרב אלמנזל פי כל מא יתעלק בה אלא תרי אן מן הי חאכמה נפסהא ולא הי תאבעה לרב מנזל ידברהא פחכמהא חכם אלרגאל פי אלנדרים אעני מן לא זוג להא ומן לא אב להא או מן בלגת אשדהא אעני בוגרת. ואמא עלה אלנזירות פבינה גדא והי אלתזהיד פי שרב אלכמר אלדי קד אהלך אלאולין ואלאכרין רבים ועצומים כל הרוגיו 2) וגם אלה ביין שגו וגו׳ 3) פגא מן חכם אלנזירות מא תראה מן תחרים מכל אשר יצא מגפן היין 4) אבעאדא

קיג, א זאידא חתי יקתצר אלנאס מנה עלי אלצרורי לאן אלדי יגתנבה סמי קדוש ואלחק בדרגה כהן גדול פי אלקדושה | חתי לא יטמא ולו לאביו ולאמו מתלה הדא אלתעטים כלה לכונה זהד פי אלשרב:

פצל מט

אלמצות אלתי תצמנתהא אלגמלה אלראבעה עשרה הי אלתי אחצינאהא פי ספר נשים והלכות איסורי ביאה וכלאי בהמה ומצות מילה מן הדה אלגמלה וקד תקדם אלאכבאר בגאיה הדה אלגמלה 5) ואלאן אבתדי בתביין גזאיאתהא. פאקול מן אלמעלום אן אלאצדקא אמר יצטר אלאנסאן אליה פי גמיע עמרה קד בין דלך ארסטו פי תאסעה אלאכלאק אמא פי חאל צחתה וסעאדתה פיתלדד באנסהם לה ופי חאל ציקתה ילגא אליהם וענד שיכוכתה וצעף גסמה יסתעין בהם והדא אלמעני מוגוד פי אלאולאד אכתר ואעטם וכדלך פי אלאקארב ואנמא יתם

1) אבות פרק ג, משנה יג. 2) השוה משלי ז, כו. 3) ישעיה כח, ז.
4) שופטים יג, יד; השוה במדבר ו, ד. 5) לעיל פרק לה עמוד 393.

אלאכא ואלתחאבב ואלתעאון באלאקארב פי אלאנסאב חתי אן אלקבילה
אלואחדה אדא גמעהם גד ואחד ולו בעד חצל בינהם מן אגל דלך מחבה
ומעונה בעצהם לבעץ ושפקה בעצהם עלי בעץ אלדי הו אכבר מקאצד
אלשריעה פמן אגל הדא אלמעני חרמת אלקדשה למא פי דלך מן
5 אפסאר אלאנסאב וכון אלמולוד מנהא אגנביא ללנאס לא יערף לה עצבה
ולא יערפה אחד מן עצבה והדה ארדי חאלה פי חקה ופי חק ואלדה
קיג, ב ומעני אכר עטים פי עלה | תחרים אלקדשה והו מנע כתרה אלשרה
פי אלנכאח ומדאומתה לאן באכתלאף אשכאץ אלקדשות יזדאד אלשרה
אד לים תחרך אלאנסאן לשכץ ואחד קד אלפה דאימא כתחרכה לאשכאץ
10 מסתגדה מכתלפי אלצור ואלחאלאת ופי תחרים אלקדשה פאידה עטימה
גדא והי מנע אלשרור לאן לו כאנת אלקדשה מבאחה לקצד אלמראה
אלואחדה עדה רגאל פי וקת ואחד בחסב אלאתפאק פלא בד מן אלתנאזע
ופי אכתר אלאמר יקתל בעצהם בעצא או יקתלונהא כאלאמר אלמתעארף
דאימא ובית זונה יתגודדו[1]) פלמנע הדה אלשרור אלעטימה
15 וגלב אלמנפעה אלעאמה והי מערפה אלאנסאב חרמת אלקדשה ואלקדש
ולם יוגד וגה חל ללנכאח אלא באפראד מראה וזוגתהא באלאשהאר לאנה
לו קנע פי דלך באלאפראד פקט לכאן אכתר אלנאס יגיב קדשה לדארה
מדה מא מתפקא עליהא בינהמא ויקול הי זוגה פלדלך פרץ עקד ועמל
מא יכון תכציצהא לה בה והו אארוסין ואן ישהר דלך והו אנשואין
20 ויקח בעז עשרה אנשים וגו'[2]) וקד לא יתפק אגתמאעהמא ולא
ינתטם אמר מנזלהמא פכות פי אלטלאק ולו צח אלטלאק באלקול פקט
או באכראגהא מן דארה לכאנת אלמראה תרתאד גפלה ותכרג ותדעי
אלטלאק או אדא זנאהא שכץ אדעת הי ואלזאני אנהא קד טלקת מן
קבל פלדלך שרענא אנה לא יצח טלאק אלא בכתאב ישהד בדלך וכתב
קיד, א לה ספר כריתות וגו'[3]) ולכון אלתהם באלזנא | ואלאוהאם
אלואקעה פיה כתירה גדא פי חק אלמראה שרענא באחכאם אלשוטה
אלתי תלך אלקצה מוגבה לכל אמראה דאת זוג אן תצון נפסהא גאיה
אלציאנה ותחתאט גאיה אלאחתיאט איאך אן ימרץ קלב זוגהא מנהא
לתוקע הול מי שוטה לאנהא ולו כאנת ברוה ואמנת עלי נפסהא

[1]) ירמיה ה . [2]) רות ד, ב. [3]) דברים כד, א.

לכאן דלך אלפעל אלדי יפעל בהא ויפתדי מנה אכתר אלנאס בכל מא ימלך
בל יפצל אלמות עלי תלך אלפציחה אלעטימה והי כשף ראס אלמראה
ונתר שערהא ותמזיק תיאבהא חתי ינכשף אלצדר ותטויפהא פי גמיע
אלמקדש במחצר אלאשהאר נסא ורגאל ובמחצר בית דין הגדול
5 פאנחסם בהדא אלתוקע אדוא עטימה תפסד נטאם עדה מנאזל. ולמא
כאנת כל נערה בתולה מערצה ללזואג לכל מן אתפק לם ילזם פיהא
אלא זיגתהא למן כדעהא לאנה אולי בהא ודלך אגבר לצדעהא. בלא שך
מן זוגה אלגיר להא פאן לם תרד דלך הי או אבוהא פיזן אלמהר וזיד פי
עקאב אלאונס לא יוכל שלחה כל ימיו[1]). ואמא תעליל
10 אליבום פמנצוץ אן כאנת סירה קדימה קבל מתן תורה אבקתהא
אלשריעה ואמא אלחליצה פהי לשנאעה תלך אלאפעאל פי סירה תלך
אלאזמנה לעלה ינתפי מן תלך אלשנאעה ויבם בון הו דלך פי נץ
אלתורה ככה יעשה לאיש וגו' ונקרא שמו בישראל
וגו'[2]). וקד יתעלם מן קצה יהודה כלק כרים ועדאלה פי אחכאם
15 ודלך מן קולה תקח לה פן נהיה לבוז הנה שלחתי הגדי |
קיח, ב הזה[3]) וביאן דלך הו אן נכאח אלקדשה קבל מתן תורה כנכאח
אלאנסאן זוגתה בעד מתן תורה אעני אנה פעל מבאח לא כראהה פיה
אצלא ודפע אלאגרה אלמתפק עליהא ללקדשה חיניד כדפע כתובת
אשה להא אלאן ענד אלטלאק אעני אן דלך חק מן חקוק אלמראה
20 אלמתעין עליה גרמה פקול יהודה פן נהיה לבוז יעלמנא אן
אמור אלנכאח כלהא ולו אלחלאל מנהא עאר עלינא אלחדית פיה וינבגי
אלסכות ענה ואכפאוה ולו ודי דלך למצרה פי מאל כמא תרי יהודה
פעל פי קולה אולי אן נכסר ותפוז במא אכדתה מן אן נשהר אלטלב
ונציר עארא פהדא הו אלכלק אלפאצל אלדי תעלמנאה מן תלך אלקצה
25 ואמא אלעדאלה אלתי אסתפדנאהא פהו קולה מתבריא מן גצבהא ואנה
לם ינכל ולא נקץ מא אתפק מעהא עליה הנה שלחתי הגדי הזה
וגו' לא שך אן כאן דלך אלגדי פי גאיה אלגודה פי נועה ולדלך אשאר
אליה וקאל הזה והדה הי אלעדאלה אלתי אנתחלוהא ען יעקב ויצחק
ואברהם אן לא יגיר לפט ולא יכלף מיעאד ותופי אלחקוק עלי אלכמאל

[1]) דברים כב, כט. [2]) שם כה, ט—י. [3]) בראשית לח, כג.

ואלתמאם ואנה לא פרק בין מא תתסלמה מן מאל אגיר עלי גהה אקרצה
או אלודאעה או מא יסתחק לה ענדך באי גהה אסתחק באגרה או גירהא
ואן מהר כל מראה כחכם אגרה כל אגיר ולא פרק בין כובש שכר
שכיר או מן יתמסך בחק זוגתה ולא פרק בין מן יצאדר אלאגיר או
קטו, א יתסבב לה באסבאב חתי יכרגה דון | אגרה או יפעל כדלך מע זוגתה
חתי יכרגהא דון מהר לא תתאמל עטם עדלה הדה חקים ומשפטים
צדיקים1) כיף חכמת פי מוציא שם רע ודלך אן הדא אלשריד
לם יסתחסן זוגתה אלתי הוציא עליה שם רע בלא שך ואנה
אסתסמגהא ולו אראד טלאקהא כחכם כל מן יטלק זוגתה למא כאן לה
מן דלך מאנע לכנה לו טלק ללזמה אלקיאם בחקהא פנעל להא עלילות
דברים כי יתכלץ מנהא דון גראמה פאפתאת עליהא ושנע באלמחאל
ללתמסך באלחק אלמתעין להא עליה והו חמשים כסף לאן הדא הו
מהר הבתולות אלמחדוד פי אלתורה פלדלך חכם עליה תעאלי
באן יגרם מאה כסף מטרדא עלי אצל אשר ירשיען אלהים
ישלם שנים לרעהו2) וכדין עדים זוממין כמא קד בינא3)
כדלך הדא אלמוציא שם רע ראם אן יכסרהא אלכמסין אלמתעינה
קבלה גרם מאיה הדא הו עקאב תמסכה באלחק אלמתעין עליה ורומה אכדה
וכאן עקאב תלם ערצהא וקדפה להא באלזנא אן תלם ערצה באצרב
באלסוט ויסרו אותו4) וכאן עקאב איתארה אלשרה וטלב מגרד
אללדה אן אלזם בהא דאימא לא יוכל לשלחה כל ימיו5) לאן
אלדאעי לכל מא גרי אנמא כאן אסתסמאגה להא והכדא תטב אלאכלאק
אלרדיה אדא כאן טביבהא אלאמר אלאלאהי לא תברח לך וגוה אלעדל
טאהרה בינה פי גמיע אחכאם הדה אלשריעה ענד אלתאמל אלגיד תאמל
קטו, ב כיף סוי בין חכם מוציא שם | רע אלדי ראם אלתמסך באלחק
אלמתעין קבלה ובין חכם אלגנב אלדי אכד מאל גירה וגעל חכם עד
זומם אלדי ראם אלאדיה ואן כאן לם תקע כחכם מן קד אדי ותעדי
אעני אלגנב ומוציא שם רע אלחכם פי תלתתהם תורה אחת
ומשפט אחד6) פאעגב כל אלתעגב מן חכמה אחכאמה תעאלי כמא

1) דברים ד, ה. 2) שמות כב, ח. 3) לעיל פרק מא עמוד 410.
4) דברים כב, יח. 5) שם שם, יט. 6) השוה במדבר טו, טז.

תתעגב מן חכמה מצנועאתה קאל הצור תמים פעלו כי כל
דרכיו משפט1) יקול כמא אן מצנועאתה פי גאיה אלכמאל כדלך
אחכאמה פי גאיה אלעדאלה לכן עקולנא מקצרה ען אדראך כמאל כל מא
צנע ועדאלה כל מא חכם בה וכמא נדרך בעץ עגאיב מצנועאתה פי אעצא
אלחיואן וחרכאת אלאפלאך כדלך נדרך עדאלה בעץ אחכאמה ואלדי כפי
ענא מן אלנועין גמיעא אכתר מן אלדי טהר בכתיר גדא ונרגע אלי גרץ
אלפצל. אמא תחרים אלעריות פאלאמר פיהא כלהא ראגע לתקליל
אלנכאח וכראהתה ואן לא יקצד מנה אלא לאקל אלקליל אמא תחרים
זכר ובהמה פבין גדא אדא כאן אלאמר אלטביעי יכרה אן יותי מנה
אלא לצרורה פנאהיך אלאמר אלכארג ען מגרי אלטביעה וטלב מגרד
אללדה ואלעריות מן אלאנאת בגמלתהן יגמעהן מעני ואחד ודלך אמעני
הו אן אלאמר אלאכתרי גדא הו אן כל ואחדה מנהן מוגודה מע אלשכץ
דאימא פי מנזלה והי סהלה אלתאתי לה קריבה אלמאכד לא כלפה פי
קטו, א אחצארהא ולא ימכן אחאכם אלאנכאר עלי שכץ | פי וגוד הדה ענדה פלו
כאן חכם ערוה חכם אלפנויה אעני אנהא יגוז זוגתהא ויכון פיהא
מן אלחרמאן כונהא גיר זוגה לכאן אכתר אלנאס פי מעתרה מזאנאתהן
דאימא פלמא חרם נכאחהן אצלא ורדענא ען דלך באשד רדע אעני
במיתת בית דין ובכרת ואנה לא סביל לנכאח האולא אמן
אלתטרק אליהן ואנצרפת אלהמם ענהן. אמא וגוד הדא מעני אלסהולה
פי כל ערוה פדלך בין גדא ודלך אן אלאנסאן אדא כאנת לה זוגה
פמן אלמשהור אלאכתרי אן אמהא וגדתהא ובנתהא ובנת בנתהא ואכתהא
מוגודאת ענדה פי אכתר אלאוקאת ואן אלזוג עאתר בהן דאימא פי דכולה
וכרוגה ותצרפאתה וכדלך איצא אלמראה כתירא מא תבאשר אכא זוגהא
וואלדה וולדה פאמא וגוד אלאנסאן מע אכואתה וכאלאתה ועמאתה וזוגה
עמה ותרביתה מעהן פדלך בין אלאכתריה והאולא הן גמלה אלעריות
שאר בשר פאעתברהן פהדא אחד אלמעאני אלתי מן אגלהא
חרם שאר בשר. ואמא אלמעני אלתאני פהו ענדי מראעאה אלחיא
ודלך אן וקוע הדא אלפעל בין אלאצל ואלפרע קחה עטימה גדא אעני
נכאח אלאם או אלבנת פחרם עלי אלאצל ואלפרע אן ינכח אחדהמא

1) דברים לב, ד.

אלאכר ולא פרק בין אן ינכח אלאצל ללפרע או אלפרע ללאצל או
יגתמע אצל ופרע פי נכאח שכץ תאלת אעני אן יכון שכץ ואחד קד
קטז, ב אנכשף כשפה נכאח עלי אצל ופרע פמן אגל הדא חרם אלגמע | בין
אלמראה ואמהא ונכאח זוגה אלאב וזוגה אלולד לאן הדה כלהא הי כשף
עורה שכץ לעורה אצל ופרע ואלאכוה מחל אצל ופרע פלכא חרמת
אלאכת חרמת איצא אכת אלזוגה וזוגה אלאך לאן דלך אגתמאע שכצין
באצל ופרע פי נכאח שכץ תאלת. ולמא עטם חרמאן אגתמאע אלאכוה
וגעלהמא כאצל ופרע בל אלאכואן כשכץ ואחד לדלך חרם איצא נכאח
אלכאלה לאנהא מקאם אלאם ואלעמה לאנהא מקאם אלאב וכמא לם
תחרם בנת אלעם ולא בנת אלעמה כדלך לם תחרם לא בנת אלאך ולא
בנת אלאכת קיאסא סוי ואמא כון אלעם תחל לה זוגה בן אכיה ויחרם
עלי אבן אלאך זוגה עמה פדלך יבין בחסב אלמעני אלאול לאן בן אלאך
מוגוד עלי אלאכתר פי דאר עמה ואלמאמה בזוגה עמה כאלמאמה בזוגה
אכיה ואמא אלעם פלים הו מוגודא כדלך פי בית בן אכיה ולא אלמאם
לה בזוגתה אלא תרי אן אלואלד למא כאן מלמא בזוגה אבנה כאלמאם
אבנה בזוגתה כאן אלחרמאנאן סוי ובמיתה אחת. ואמא עלה תחרים
נכאח אלנדה ואשת איש פדלך אבין ממא יטלב לה עלה וקד עלמת
אנה חרם עלינא אלאלתדאד בעדוה באו וגה כאן ולו באלנטר קצד
אללדה עלי מא בינא פי הלכות אסורי ביאה והנאך בינא אנה
לא יחל פי שריעתנא אגאלה אלפכר פי אלגמאע בוגה ולא תחריך
אלאנעאט בוגה מן אלוגות ואן אלאנסאן אדא אנעט בגיר קצד ילזמה אן |
קיז, א יצרף כאטרה לפכרה אכרי וירוי פי שי אכר אלי אן ידהב דלך אלאנעאט
קאלוא אלחכמים ז״ל פי אדאבהם אלמכמלה ללפצלא בני אם
פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש אם ברזל הוא
נמוח ואם אבן הוא מתפוצץ שנאמר הלא כה דברי
כאש נאם י״י וכפטיש יפוצץ סלע[1] יקול לאבנה מודבא
לה אן אנעטת ותאלמת פאדהב לבית המדרש אקרא ונאטר ואמאל
ותמאל ודהב דלך אלאלם בלא שך ואעגב מן קולה מנוול זה ואי
נוול וליס הדא אלאדב מן אגל אלשריעה פקט אלא ואלאמר איצא

1) ירמיה כג, כט; קדושין ל׳, ב.

כדלך ענד אלפלאספה קד אעלמתך בקול ארסטו בנצה קאל הדה אלחאסה
אלתי הי עאר עלינא יעני חאסה אללמס אלדאעיה לאיתאר אלאכל
ואלנכאח ויסמי פי כתבה אלאקואם אלדין יותרון אלנכאח ואכל אלאלואן
אלאכסא ויטנב פי תהגינהם ותהזו בהם תגד דלך פי כתאבה פי אלאכלאק
ופי כתאבה פי אלכטאבה ובחסב הדא אלכלק אלפאצל אלדי ילזם קצרה
ואתכאדה נרצא וכידא נהוא אלחכמים ז״ל[1] ען אלנטר אלי בהמה
ועוף בשעה שמזדקקין זה לזה והדא הו אלסבב ענדי פי תחרים
כלאי בהמה לאנה מן אלמעלום אנה לא יתחרך שכץ נוע לנכאח שכץ
נוע אכר עלי אלאכתר אלא אן יחמל אליה באליד כמא תרי האולא
אלאכסא אלדין יולדון אלאבגאל יפעלון דאימא פכרהת אלשריעה אן ינחט
אלשכץ מן ישראל להדא אלפעל למא פיה מן אלכסאסה ואלקחה
ואלאשתגאל | באמור כרהת אלשריעה דכרהא פנאהיך מבאשרתהא אלא
קיז, ב ענד אלצראיר ולא צרורה להדא אלתרכיב ויבדו לי אן עלה תחרים אלגמע
בין אלנועין איצא פי או עמל כאן אנמא הו אבעאדא ען תרכיב נועין
אעני אן קולה לא תחרש בשור ובחמר יחדו[2] לאנה אן גמע
בינהמא קד ירכב אחדהמא עלי אלאכר ודליל דלך כון הדא אלחכם עאמא
לגיר שור וחמור אחד שור וחמור ואחד כל שני מינין
אלא שדבר הכתוב בהוה[3]. וכדלך אלמילה איצא ענדי אחדי
עללהא תקליל אלנכאח ואצעאף הדה אלאלה חתי יקצר הדא אלפעל ויגם
מא אמכן וקד טן אן הדא אלכתאן הו תכמיל נקץ כלקה פוגד כל טאען
מוצעא ללטען וקיל כיף תכון אלאמור אלטביעיה נאקצה חתי תחתאג
לתכמיל מן כארג מע מא יתבין מן מנפעה תלך אלגלדה לדלך אלעצו
וליס הדה אלמצוה לתכמיל נקץ אלכלקה בל לתכמיל נקץ אלכלק ותלך
אלאדיה אלגסמאניה אלחאצלה להדא אלעצו הי אלמקצודה אלתי לם יכתל
בהא שי מן אלאפעאל אלתי בהא קואם אלשכץ ולא בטל בהא אלתנאסל
לכן נקץ בהא אלכלב ואלשרה אלזאיד עלי מא יחתאג ואמא כון אלכתאן
יצעף קוה אלאנעאט וקד דבמא נקץ אללדה פהו אמר לא שך פיה לאן
אלעצו אדא אדמי ואזילת וקאיתה מן אול נשוה פלא שך אנה יצעף
ובביאן קאלוא אלחכמים ז״ל[4] הנבעלת מן הערל קשה

1) עבודה זרה כ, ב. 2) דברים כב, י. 3) בבא קמא ח, ז. 4) בראשית רבה פרשה פ.

קיח, א לפרוש פהד̇א הו אוכד אסבאב אלמילה ענדי ומן | יבתדי בהד̇א
אלפעל אלא אברהם אלד̇י שהר מן עפ̇תה מא קד ד̇כרוה אלחכמים
ז״ל פי קולה הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את1).
ופי אלמילה איצ̇א ענדי מעני אכ̇ר וכיד גדא והו אן יכון אהל הד̇א
אלראי כלהם אעני מעתקדי יחוד השם להם עלאמה̈ ואחדה̈ גסמאניה̈
תג̇מעהם פלא יקדר מן ליס הו מנהם ידעי אנה מנהם והו אג̇נבי לאנה
קד יפעל ד̇לך כי ינאל פאידה̈ או יג̇תאל אהל הד̇א אלדין והד̇א אלפעל
לא יפעלה אלאנסאן בנפסה או בולדה אלא ען אעתקאד צחיח לאן מא
ד̇לך שרטה̈ פי סאק או כיה̈ פי ד̇ראע בל אמר כאן מסתצעבא גדא גדא.
ומעלום איצ̇א קדר אלתחאבב ואלתעאון אלחאצל בין אקואם כלהם
בעלאמה̈ ואחדה̈ והי בצורה̈ אלעהד ואלמית̇אק וכד̇לך הד̇ה אלמילה
אלעהד אלד̇י עהדה אברהם אבינו עלי אעתקאד יחוד השם וכד̇לך
כל מן יכ̇תן אנמא ידכ̇ל פי ברית אברהם ואלתזאם עהדה לאעתקאד
אלתוחיד להיות לך לאלהים ולזרעך אחריך2) והד̇א איצ̇א
מעני וכיד מת̇ל אלאול פי תעליל אלמילה ולעלה̈ אוכד מן אלאול וכמא
הד̇ה אלשריעה̈ ותכ̇לידהא אנמא תם̈ בכון אלכ̇תאן פי סן̈ אלצגר פפי
ד̇לך ת̇לת̇ חִכם אלאולי אנה לו ת̇רך אלצגיר חתי יכבר קד לא יפעל
ואלת̇אניה̈ כונה לא יתאלם̈ כתאלם̈ אלכביר ללין ג̇לדה ולצ̇עף כ̇יאלה
לאן אלכביר יסתהול ויסתצעב אלאמר אלד̇י יתכ̇יל וקועה קבל אן יקע
קיח, ב ואלת̇אלת̇ה̈ אן אלצגיר יתהאון ואלדאה | באמרה ענד ולאדתה לאנה לם
תתמכ̈ן אלי אלאן אלצורה̈ אלכ̇יאליה̈ אלמוג̇בה̈ למחבתה ענד ואלדיה̈ לאן
תלך אלצורה̈ אלכ̇יאליה̈ אנמא תתזיד̈ באלמבאשרה̈ והי תנמי מע נמו̈ה̈
ת̇ם תאכ̇ד̇ פי אלאנחטאט ואלאנמחא איצ̇א אעני תלך אלצורה̈ אלכ̇יאליה̈
פאן ליס מחבה̈ אלאב ואלאם̈ ללמולוד ענד מא יולד כמחבתהמא איאה
והו אבן סנה̈ ולא מחבה̈ אבן סנה̈ כמחבה̈ אבן סת̈ פלו ת̇רך סנתין או
ת̇לת̇ לכאן ד̇לך יוג̇ב תעטיל אלכ̇תאן לשפקה̈ אלואלד ומחבתה לה ואמא
ענד ולאדה פתלך אלצורה̈ אלכ̇יאליה̈ צ̇עיפה̈ ג̇דא ובכ̇אצה̈ ענד אלואלד
אלד̇י הו אלמאמור בהד̇ה אלמצות. ואמא כון אלמילה פי אלת̇אמן
לאן כל חיואן ענד מא יולד צ̇עיף ג̇דא פי גאיה̈ רטובתה וכאנה אלי

1) בראשית יב, יא; בבא בתרא טז, א. 2) בראשית יז, ז.

אלאן פי אלבטן אלי אנקצ̇א סבעה̈ איאם וחיניד̇ ינעד̈ מן אלמבאשרין
ללהוא אלא תרי אן פי ד̇בהאים איצ̇א לחט̇ הד̇א אלמעני שבעת ימים
יהיה עם אמו וגו׳1) פכאנ̈ה קבל ד̇לך סקט̇ וכד̇לך פי אלאנסאן בעד
אנקצ̇א סבעה̈ יכ̇תן וצאר אלאמר מצ̇בוטא ולא נתת דבריך
לשיעורין. וממא אשתמלת עליה איצ̇א הד̇ה אלג̇מלה̈ אלנהי ען
אפסאד אלאת אלנכאח מן כל ד̇כר מן אלחיואן מטרדא̈ עלי אצל חקים
ומשפטים צדיקים2) אעני תעדיל אלאמור כלהא לא יפרט פי אלג̇מאע
כמא ד̇כרנא ולא יעטל איצ̇א באלכ̇ליה̈ אלא אמר וקאל פרו ורבו3)
כד̇לך הד̇ה אלאלה̈ תצ̇עף באלכ̇תאן ולא תסתאצל באלקטע בל | ית̇רך קיט, א
אלאמר אלטביעי עלי טביעתה ויתחפ̈ט̇ מן אלאפראט ונהי ען אן יתזוג̇
פצוע דכא וכרות שפכה ישראלית4) לאנה נכאח פאסד ועבת̇
ותלך אלזוג̇ה̈ איצ̇א תציר מכשול להא ולמן טלבהא והד̇א בין̈ ג̇דא.
וללאבעאד ען אלעריות חר̈ם אן ינכח ממזר בת ישראל ליעלם
אלזאני ואלזאניה̈ אנהמא אן פעלא פקד צ̇רעא נסלהמא צ̇רעא̈ לא ג̇בר לה
אבדא ולאסתהג̇אן אבן אלזנא איצ̇א דאימא פי כל סורה̈ וכל מלה̈ שר̈ף
זרע ישראל ען אלאכ̇תלאט בד̇לך אלממזר. ומן אג̇ל שרף
אלכהנים חרמת עליהם זונה וגרושה וחללה ובהן גדול
אלד̇י הו אשרף אלכהנים חר̈מת עליה ולו אלמנה ולו בעולה
והד̇א כלה בין̈ אלעלה̈ ואד̇א חר̈ם אכ̇תלאט ממזרים פי קהל י״י5)
פנאהיך עבדים ושפחות. ואמא תחרים מצאהרה̈ אלגוים פקד
עלל̈ ד̇לך פי נץ̈ אלתורה ולקחת מבנותיו לבניך וגו׳6).
וכל מא תכ̇פי עלתה מן מעט̇ם אלחֻקים אנמא הו ללאבעאד ען
עבודה זרה והד̇ה אלג̇זאיאת אלתי כ̇פת עני̈ עלתהא ולם אעלם
מא פאידתהא סבב ד̇לך אן ליסת אלאמור אלמסמועה̈ כאלמשאהדה̈ פלד̇לך
ליס הד̇א אלקדר אלד̇י עלמתה אנא מן מד̇אהב אלצאבה̈ ממא סמעתה מן
אלכתב מת̇ל מא עלם מן ראי אעמאלהם משאהדה̈ ולא סימא בכון תלך
אלארא קד דת̇רת מן אלפי סנה̈ או אכת̇ר פלו עלמנא ג̇זאיאת תלך
אלאעמאל וסמענא תפציל תלך אלארא לתבינ̈ת לנא וג̇וה אלחכמה̈ פי

1) שמות כב, כט. 2) דברים ד, ח. 3) בראשית א, כב.
4) השוה דברים כג, ב. 5) שם, שם ג. 6) שמות לד, טז.

קיט, ב גזאאת אעמאל | אלקרבנות ואלטמאות וגירהא ממא לם תסתקל
ענדי עלתה לאני לא אשך אן דלך כלה אנמא הו למחו תלך אלארא
אלגיר צחיחה מן אלדהן ולאבטאל תלך אלאפעאל אלגיר מפידה אלתי
תלפת אלאעמאר בתהו והבל ועטלת תלך אלארא אלפכרה אלאנסאניה
ען אלבחת פי תצור מעקול או פעל מפיד עלי מא בין לנא אנביאונא
וקאלוא אחרי התהו אשר לא יועילו הלכו[1]) וקאל ירמיה
אך שקר נחלו אבותינו הבל ואין בם מועיל[2]) פתאמל
כם מקראר הדא אלפסאד והל הו שי ינבגי אבלא אלמגהוד פי אזאלתה
אם לא פמעטם אלמצות כמא בינא אנמא הי לאזאלה תלך אלארא
ולתכפיף אלכלף אלעטימה אלשאקה ואלתעב ואלנצב אלדי וצעות אולאיך
לעבאדתהא פכל אמר או נהי שרעי תכפי ענך עלתה אנמא הו טב מרץ
מן תלך אלאמראץ אלתי מא בקינא אליום נעלמהא ואלחמד ללה עלי
דלך הדא הו אלדי יעתקדה מן לה כמאל ויחקק קולה תעאלי לא אמרתי
לזרע יעקב תהו בקשוני[3]). פקד אתית עלי אחאד אלמצות
כלהא אלתי תצמנתהא הדה אלגמל ונבהנא עלי עללהא ולם יבק מא לם
אעללה מנהא אלא אחאד וגזאאת קלילה ואן כאן באלחקיקה קד עללנא
דלך איצא באלקוה אלקריבה ללמתאמל אלפהם : |

קכ, א

פצל נ

ההנא איצא אמור הי מן סתרי תורה קד עתר פיהא כתירון
פינבגי תביינהא והי הדה אלחכאיאת אלתי תחכי פי אלתורה
אלתי יטן אנהא לא פאידה פי דכרהא מתל וצפה תפרע אלקבאיל מן
נח ואסמאהם ומואצעהם[4]) וכדלך בני שעיר החרי ווצף המלכים
אשר מלכו בארץ אדום[5]) ונחו הדה וקד עלמת קולהם אן מנשה
הרשע אנמא כאן יעמר מגלסה אלמנחט באנתקאד הדה אלמואצע
קאלוא[6]) היה יושב ודורש בהגדות של דופי היה אומר
לא היה לו למשה לכתוב ואחות לוטן תמנע וגו'[7])
ואנא אכברך בגמלה ובעד דלך ארגע ללתפציל כמא פעלת פי תעליל

1) ירמיה ב, ח; שם: ואחרי לא יועילו. 2) שם טז, יט. 3) ישעיה מה, יט.
4) בראשית י. 5) שם לו, כ לא. 6) סנהדרין צט, ב. 7) בראשית לו, כב.

אלמצות. אעלם אן כל קצץ תגדה מדכורא פי אלתורה פהו לפאידה
צרוריה פי אלשריעה אמא לתצחיח ראי הו קאעדה מן קואעד אלשריעה
או לאצלאח עמל מן אלאעמאל חתי לא יקע בין אלנאס תטאלם ועדואן
ואנא אנסק לך דלך נסקא. למא כאנת קאעדה אלשריעה אן אלעאלם
מחדת ואן אלדי כלק אולא שכץ ואחד מן נוע אלאנסאן והו אדם ומא
באלעהד מן קדם מן אדם למשה רבנו אלפאן וכמס מאיה סנה
בתקריב פלו וקע להם הדא אלאכבאר פקט לבאדר אלאנסאן חיניד
ללתשכך אד וגד אלנאס מפרקין פי אקאצי אלארץ בגמלתהא וקבאיל |
קכ, ב מכתלפה ואלסן מכתלפה מתבאעדה גדא פאזיל הדא אלתשכיך בנסבתהם
כלהם ותפריעהם ודכר אסמא אולאיך אלמשאהיר פלאן אבן פלאן ואעמארהם
ואלאכבאר במוצע סכנהם ובאלעלה אלמוגבה לתפרקהם פי אקאצי אלארץ
ובאלעלה אלמוגבה לאכתלאף אלסנתהם ואן כאן אולהם פי מוצע ואחד
ולגה ואחרה ללכל אד הכדא ילזם לכונהם אולאד שכץ ואחד. וכדלך וצף
קצה אלמבול וקצה סדום ועמורה ללאסתדלאל עלי אלראי אלצחיח
והו אך פרי לצדיק אך יש אלהים שופטים בארץ[1])
וכדלך וצף תלך מלחמת אלתסעה מלוך ללאכבאר באלמעגזה אלתי הי
טפר אברהם בעדד נזר לא מלך מעהם בארבעה מלוך עטמא ואיצא
אעלמנא בחמיתה לקריבה למא כאן עלי עקידתה ואלקי בנפסה לאכטאר
אלחרב חתי כלצה ואעלמנא איצא בקנאעתה ושבע נפסה וכונה מתהאונא
באלתכסב מחתפלא בכרם אלאכלאק ודלך קולה אם מחוט ועד שרוך
נעל וגו'[2]). ואמא וצף קבאיל בני שעיר ונסבהם אלשכצי פדלך מן
אגל מצוה אחת ודלך אנה תעאלי אמר באסתיצאל זרע עמלק
כאצה ועמלק אנמא הו בן אליפז מן תמנע אחות לוטן אמא סאיר
בני עשו פמא אמר בקתלהם וכאן עשו קד צאהר בני שעיר כמא
בין אלנץ ואולד מנהם ומלך עליהם ואכתלט נסלה בנסלהם וצארת בלאד
שעיר כלהא ותלך אלקבאיל מנסובה ללקביל אלגאלב אלדי הם בני עשו
קכא, א ובכאצה נסל | עמלק לאנה כאן אנגדהם פלו לם תבין הדה אלאנסאב
ותפצילהא לקתלוא כלהם גפלא פבין אלכתאב קבאילהם וקאל אן האולא
אלדין תרונהם אליום פי שעיר ומלך עמלק לים הם כלהם בני עמלק

1) תהלים נח, יב. 2) בראשית יד, כג.

בל הם בנ֗וא פלאן ובנ֗וא פלאן ואנמא א֗נסבוא לעמלק לכון א֗מ֗ה מנהם
הד֗א כלה עדל מן אללה חתי לא י֗קתל קביל פי גמאר קביל אכ֗ר לאן
אלגזרה אנמא כאנת עלי נסל עמלק כ֗אצ֗ה וקד בינ֗א וג֗ה אלחכמה
פי ד֗לך. ואמא עלה וצפה המלכים אשר מלכו בארץ אדום 1)
לאן מן גמלה אלמצות לא תוכל לתת עליך איש נכרי אשר
לא אחיך הוא 2) והאולא אלמלוך אלד֗ין ד֗כר ליס מנהם אחד מן
אדום אלא תראה ינסבהם וינסב בלאדהם פלאן מן אלמוצ֗ע אלפלאני
ופלאן מן אלמוצ֗ע אלפלאני ואלאקרב ענדי אן כאנת סירתהם ואכ֗באר֗הם
משהורה אעני סירה אולאיך מלכי אדום ואנהם תג֗ר֗ואו פי בני עשו
וד֗לוהם פד֗כרהם בהם כאנה יקול אעתברוא באכ֗ותכם בני עשו אלד֗ין
כאן מלוכהם פלאן ופלאן ואפעאל אולאיך כאנת משהורה לאן מא ראם
מלה שכ֗ץ מן גיר נסבהא אלא ואנכי פיהא נכאיה אמא עט֗ימה או צגירה
ובאלגמלה מת֗ל מא ד֗כרת לך מן ב֗עד מד֗אהב אלצאבה ענ֗א אליום כד֗לך
תואריך֗ תלך אלאיאם כ֗פ֗יה ענ֗א אליום פלו עלמנאהא ועלמנא תלך
אלנואזל אלתי נזלת פי תלך אלאיאם ל֗תבי֗ן לנא עלי אלתפציל עלה
כת֗יר ממא ד֗כר פי אלתורה. וממא ינבגי אן תחצלה אן ליס אעתבאר |
קכא, ב אלאכ֗באר אלמכתובה כאעתבאר אלאחואל אלמשאהדה לאן פי אלאחואל
אלמשאהדה גזא֗יאת תוגב צ֗ראיד עט֗ימה לא ימכן ד֗כרהא או יטול פאד֗א
ת֗וס֗לת תלך אלאכ֗באר יט֗ן אלשכ֗ץ אלמתאמ֗ל אן הד֗א אלאכ֗באר פיה
תטויל או תכריר ולו כאן משאהד֗א למא ח֗כי לעלם צ֗רוריה מא קיל
פלד֗לך אד֗א ראית אכ֗באר֗א פי אלתורה פי גיר אלתשריע תט֗ן אן ד֗לך
אלכ֗בר גיר צ֗רורי אלוצף או אן פיה תטויל או תכריר ועלה ד֗לך כונך
גיר משאהד ללגזא֗יאת אלדאעיה לד֗כר מא ד֗כר עלי מא ד֗כר. מן ד֗לך
ד֗כר אלמסעות ט֗אהר אלאמר אנה ד֗כר מא לא פאידה פיה אצלא ומן
אג֗ל הד֗א אלוהם אלד֗י יסבק אלי אלכ֗אטר קאל ויכתב משה את
מוצאיהם למסעיהם על פי י״י 3) ומוצ֗ע אלחאגה אלי ד֗לך
עט֗ים גד֗א וד֗לך אן גמיע אלמעג֗זאת אנמא הי יקיניה ענד אלד֗י ראהא
פאמא פי אלמסתקבל פיציר ד֗כרהא כ֗בר֗א ויתטר֗ק אליה אלתכ֗ד֗יב ענד
אלסאמע ומעלום אנה לא י֗סתמאע ולא יתצו֗ר אן תכון מעג֗זה ת֗אבתה

1) בראשית לו, לא. 2) דברים יז, טו. 3) במדבר לג, ב.

קאימה עלי מרור אלאג֗יאל ללנאס כלהם ומן מעג֗זאת אלשריעה כל מן
אעט֗מהא אקאמה ישראל פי אלמדבר ארבעין סנה ווג֗וד אלמן פיה
פי כל יום וד֗לך אלמדבר הו כמא ד֗כר אלכתאב נחש שרף ועקרב
וצמאון אשר אין מים 1) והי מואצ֗ע בעידה גד֗א מן אלעמארה גיר
טביעיה ללאנסאן לא מקום זרע ותאנה וגפן ורמון וגו׳ 2) וקיל
פיהא איצ֗א ארץ לא עבר בה איש וגו׳ 3) ונץ֗ אלתורה לחם
לא אכלתם ויין ושכר לא שתיתם וגו׳ 4) והד֗ה כלהא קכב, א
מעג֗זאת בינ֗ה מרא֗יה פלמא עלם אללה תעאלי אנה סית֗טר֗ק להד֗ה אלמעג֗זאת
פי אלמסתקבל מא י֗תטרק ללאכ֗באר ויט֗ן֗ אן אקאמתהם כאנת פי בריה
קריבה מן אלעמראן ימכן מקאם אלאנסאן פיהא מת֗ל הד֗ה אלבראריה אלתי
יסכנהא אלערב אליום או אנהא מואצ֗ע ימכן פיהא אלחרת֗ ואלחצאד או
אלאגתד֗א באחד אלנבאתאת אלתי כאנת הנאך או אן אלמ֗ן מן טביעתה
אן ינזל פי תלך אלמואצ֗ע ראימא או אן פי תלך אלמואצ֗ע אבאר מאء
פלד֗לך ר֗פעת הד֗ה אלאוהאם כלהא וא֗כ֗ד כבר הד֗ה אלמעג֗זאת כלהא
בתביין תלך אלמראחל ליראהא אלא֗תון פיעלמון עט֗ים מעג֗זה פי מקאם
נוע אלאנסאן פי תלך אלמואצ֗ע ארבעין סנה ולהד֗ה אלעלה בעינהא אחרם
יהושע מן יבני יריחו לעולם 5) לתכון תלך אלמעג֗זה ת֗אבתה
קאימה לאן כל מן ירי ד֗לך אלסור גארק֗א פי אלארץ֗ יתבי֗ן לה אן ליס
הד֗ה צורה בניאן תהד֗ם בל גרק באלמעג֗ז. וכד֗לך איצ֗א קולה על פי
י״י יחנו ועל פי י״י יסעו 6) כאן הד֗א כאף֗ פי אלוצף ויכדו
באול כ֗אטר אן כל מא ג֗א בעד ד֗לך פי הד֗א אלגרץ֗ תטויל גיר מחתאג֗
אליה אעני קולה ובהאריך הענן וגו׳ ויש אשר יהיה הענן
וגו׳ או יומים וגו׳ 7) ואנא אכ֗ברך בעלה הד֗א אלתפציל כלה
ועלה ד֗לך אן יאכ֗ד אלקצ֗יה לרפע מא כאנת אלמלל תט֗נ֗ה חיניד֗ ומא
הם ט֗אנ֗וה אלי אליום מן כון ישראל צ֗ל֗וא פי אלטריק ולם יעלמוא
חית֗ יסירון כקולה נבוכים | הם בארץ 8) וכד֗לך תסמ֗יה אלערב קכב, ב
אליום אעני אלמדבר יסמ֗ונה אלתיה ויט֗נ֗ון אן ישראל תאהוא
וג֗הלוא אלטריק פאכ֗ד אלכתאב יבי֗ן ויאכ֗ד אן תלך אלמראחל אלגיר

1) דברים ח, טו. 2) במדבר כ, ה. 3) ירמיה ב, ו. 4) דברים כט, ה.
5) השוה יהושע ו, כו. 6) במדבר ט, כ. 7) שם שם, יט—כב. 8) שמות יד, ג.

מנתט׳מה ומא וקע מן אלתרדד פי בעצ׳הא ואכ׳תלאף מדה. אלאקאמה פי
כל מרחלה חתי כאנת אלאקאמה פי מרחלה ואחדה ת׳מאני עשרה סנה
ופי מרחלה יומא ואחדא ופי אכ׳רי לילה ואחדה כל ד׳לך בתקדיר אלאהי
ולים ד׳לך צ׳לאלא פי אלטריק לכן בחסב ארתפאע עמוד הענן פלד׳לך
פצל ד׳לך אלתפציל כלה וקד ביין פי אל תורה אן תלך אלמסאפה קריבה
מעלומה מטרוקה גיר מג׳הולה אעני אלמסאפה אלתי בין חורב אלד׳י
גאוזוה באלקצד כמא אמר תעאלי תעבדון את האלהים על ההר
הזה1) ובין קדש ברנע אלד׳י הו אבתדא אלעמארה כמא גא אלנץ
והנה אנחנו בקדש עיר קצה גבולך2) ותלך אלמסאפה
מסשי אחד עשר יומא כמא קאל אחד עשר יום מחורב דרך
הר שעיר עד קדש ברנע3) ומא הד׳א מא יצ׳ל פיה ארבעין סנה
ואנמא עלה ד׳לך אלאסבאב אלמנצוצה פי אלתורה והכד׳א כל קצה
תכ׳פי ענך עלה ד׳כרהא להא סבב וכיד ואג׳ר אלאמר כלה עלי אלאצל
אלד׳י נבהונא ז״ל עליה4) כי לא דבר רק הוא מכם5) ואם
רק הוא מכם הוא:|

קכג, א

פצל נא

הד׳א אלפצל אלד׳י נאתי בה אלאן לים יתצ׳מן זיאדה מעני עלי מא קד
אשתמלת עליה פצול הד׳ה אלמקאלה ואנמא הו שבה אלכ׳אתמה
מע תביין עבאדה מדרך אלחקאיק אלכ׳ציצה בה בעד אדראכה אי שי הו
וארשאדה לחצול תלך אלעבאדה אלתי הי אלגאיה אלאנסאניה ואעלאמה
כיף תכון אלענאיה בה פי הד׳ה אלדאר חתי ינתקל לצרור החיים
ואנא מפתתח אלכלאם פי הד׳א אלפצל במת׳ל אצ׳רבה לך פאקול אן
אלסלטאן פי קצרה ואהל טאעתה כלהם מנהם קום פי אלמדינה ומנהם
כ׳ארג׳ אלמדינה והאולא אלד׳ין פי אלמדינה מנהם מן קד אסתדבר דאר
אלסלטאן וג׳הה מתג׳ה פי טריק אכ׳רי ומנהם מן הו קאצד דאר אלסלטאן
ומתג׳ה אליה וטאלב דכ׳ול דארה ואלמת׳ול ענדה לכנה אלי אלאן מא ראי
קט סור אלדאר ומן אלקאצדין מן וצל אלי אלדאר והו ידור חולהא יטלב

1) שמות ג, יב. 2) במדבר כ, טז. 3) דברים א, ב.
4) ירושלמי פאה פרק א. 5) דברים לב, מז.

באבהא ומנהם מן דכ׳ל מן אלבאב והו מאש פי אלדהאליז ומנהם מן אנתהי
אלי אן דכ׳ל קאעה אלדאר וחצל מע אלמלך פי מוצ׳ע ואחד והו דאר
אלסלטאן ולים בחצולה פי דאכ׳ל אלדאר ירי אלסלטאן או יכלמה בל בעד
חצולה פי דאכ׳ל אלדאר לא בד לה מן סעי אכ׳ר יסעאה וחיניד׳ יחצ׳ר בין
ידי אלסלטאן ויראה עלי בעד או עלי קרב או | יסמע כלאם אלסלטאן או קכג, ב
יכלמה. והאנא אשרח לך הד׳א אלמת׳ל אלד׳י אכתרתה פאקול אמא
אלד׳ין הם כ׳ארג׳ אלמדינה פהם כל שכ׳ץ אנסאן לא עקידה מד׳הב ענדה
לא נט׳ריה ולא תקלידיה כאטראף אלתרך אלמתוג׳לין פי אלשמאל ואלסודאן
אלמתוג׳לין פי אלג׳נוב ומן מאת׳להם ממן מענא פי הד׳ה אלאקאלים וחכם
האולא כחכם אלחיואן אלגיר נאטק ומא האולא ענדי פי מרתבה אלאנסאן
והם מן מראתב אלמוג׳ודאת דון מרתבה אלאנסאן ואעלי מן מרתבה אלקרד
אד׳ קד חצל להם שכל אלאנסאן ותכ׳טיטה ותמייז פוק תמייז אלקרד.
ואמא אלד׳ין הם פי אלמדינה לכנהם קד אסתדברוא דאר אלסלטאן פהם
אהל ראי ונט׳ר וקד חצלת להם ארא גיר צחיחה אמא מן גלט עט׳ים וקע
להם פי חאל נט׳רהם או מן תקלידהם מן קד גלט פהם אבדא מן אג׳ל תלך
אלארא כלמא מרוא אזדאדוא בעדא ען דאר אלסלטאן והאולא שר מן
אלאולין בכת׳יר והאולא הם אלד׳ין קד תדעו אלצ׳רורה פי בעץ׳ אלאזמנה
לקתלהם ומחו את׳אר אראהם לאן לא יצ׳לוא ט׳רק גירהם. ואמא אלקאצדון
דאר אלסלטאן ואלדכ׳ול ענדה לכנהם לם ירוא קט דאר אלסלטאן פהם
ג׳מהור אהל אלשריעה אעני עמי הארץ העוסקים במצות.
ואמא אלואצלון אלי אלדאר אלד׳ין יטופון חולהא פהם אלפקהא אלד׳ין
יעתקדון אלארא אלצחיחה תקלידא ויתפקהון פי אעמאל אלעבאדאת ולם
ילמוא בנט׳ר פי אצול אלדין ולא בחת׳וא בוג׳ה ען | תצחיח אעתקאד. קכד, א
פאמא אלד׳ין כ׳אצ׳וא פי אלנט׳ר פי אצול אלדין פקד דכ׳לוא אלדהאליז
ואלנאס הנאך מכ׳תלפוא אלמראתב בלא שך פאמא מן חצל לה אלברהאן
עלי כל מא תברהן ותיקן מן אלאמור אלאלאהיה כל מא ימכן תיקנה
וקארב אליקין פי מא לא ימכן פיה אלא מקארבה אליקין פקד חצל מע
אלסלטאן פי דאכ׳ל אלדאר. ואעלם יא בני אנך טאלמא אנת משתגל
באלעלום אלריאציה וצנאעה אלמנטק פאנך מן ג׳מלה מן ידור
חול אלדאר יטלב באבהא כמא קאלוא ז״ל עלי ג׳הה

אלמתל[1] ערין בן זומא מבחוץ פארא פהמת אלאמור אלטביעיה
פקד דכלת אלדאר ואנת תמשי פי דהאליזהא פארא כמלת אלטביעיאת
ופהמת אלאלאהיאת פקד דכלת אלי אלסלטאן אל החצר הפנימית
וחצלת מעה פי דאר ואחדה והדה הי דרגה אלעלמא והם מכתלפוא
אלכמאל. פאמא מן אעמל פכרתה בעד כמאלה פי אלאלאהיאת ומאל
בגמלתה נחו אללה עז וגל ואצרב עמא סואה וגעל אפעאל עקלה כלהא
פי אעתבאראת אלמוגודאת ללאסתדלאל מנהא עליה ליעלם תרבירה להא
עלי אי נהה ימכן אן יכון פאולאיך הם אלדין מתלוא פי מגלס אלסלטאן
והדה הי דרגה אלאנביא פמנהם מן וצל מן עטים אדראכה ואצראכה
ען כל מא סוי אללה תעאלי אלי אן קיל פיה ויהי שם עם י״י[2]
יסאל ויגאוב ויתכלם ויכלם פי דלך אלמקאם אלמקדם ומן עטים אגתבאטה |
קכד, ב כמא אדרך לחם לא אכל ומים לא שתה[3] אד קד קוי אלעקל
חתי תעטלת כל קוה גליטה פי אלגסם אעני אנואע חאסה אללמס ומן
אלאנביא מן ראי פקט מנהם מן ראי עלי קרב ומנהם מן ראי עלי בעד
כמא קאל מרחוק י״י נראה לי[4] וקד תקדם לנא אלכלאם פי
מראתב אלנבוה[5] פלנרגע אלי גרץ אלפצל והו אלתאכיד פי אעמאל
אלפכרה פי אללה וחדה בעד חצול אלעלם בה כמא בינא והדה הי אלעבאדה
אלכאצה באלמדרכין ללחקאיק וכלמא זארוא פכרה פיה ואלמקאם ענדה
וארת עבאדתהם. אמא מן יפכר פי אללה ויכתר דכרה בגיר עלם בל
תבעא למגרד כיאל מא או תבע אעתקאד קלד פיה גירה פאנה ענדי מע
כונה כארג אלדאר ובעידא ענהא לא ידכר אללה חקיקה ולא יפכר פיה
לאן דלך אלאמר אלדי פי כיאלה ואלדי ידכר בפיה ליס הו מטאבקא
למוגוד אצלא ואנמא הו מכתרע אכתרעה כיאלה כמא בינא פי כלאמנא
עלי אלצפאת[6] ואנמא ינבגי אלאכד פי הדא אלנוע מן אלעבאדה בעד
אלתצור אלעקלי פארא אדרכת אללה ואפעאלה חסב מא יקתציה אלעקל
בעד דלך תאכד פי אלאנקטאע אליה ותסעי נחו קרבה ותגלט אלוצלה
אלתי בינך ובינה והי אלעקל קאל אתה הראית לדעת כי י״י
וגו׳[7] וקאל וידעת היום והשבות אל לבבך וגו׳[8] וקאל

1) חגיגה טו, א. 2) שמות לד, כח. 3) שם שם. 4) ירמיה לא, ב.
5) חלק ב פרק מה. 6) חלק א פרק נ. 7) דברים ד, לה. 8) שם שם, לט.

דעו כי י״י הוא אלהים[1] וקד בינת אלתורה אן הדה אלעבאדה
אלאכירה אלתי נבהנא עליהא פי הדא אלפצל אנמא תכון בעד אלאדראך |
קכה, א קאל לאהבה את י״י אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל
נפשכם[2] וקד בינא מראת[3] אן אלמחבה עלי קדר אלאדראך ובעד
אלאהבה תלך אלעבאדה אלתי קד נבהוא אליהא ז״ל וקאלוא[4]
זו עבודה שבלב והי ענדי אעמאל אלפכרה פי אלמעקול אלאול
ואלאנפראד לדלך חסב אלטאקה ולדלך תגד דוד קד אוצי שלמה ואכד
עליה פי הדין אעני פי אלסעי פי אדראכה ואלסעי פי עבאדתה בעד
אלאדראך פקאל ואתה שלמה בני דע את אלהי אביך
ועבדהו וגו׳ אם תדרשנו ימצא לך וגו׳[5] דאימא אבדא עלי
אלאדראכאת אלעקליה לא עלי אלכיאלאת לאן אלפכרה פי אלכיאלאת לא
תתסמי דעה ואנמא תסמי העולה על רוחכם[6] פקד באן אן אלקצד
בעד אלאדראך אלאנקטאע אליה ואעמאל אלפכרה אלעקליה פי עשקה
דאימא והדא אכתר מא יתם באלכלוה ואלאנפראד ולהדא יכתר כל פאצל
אלאנפראד ולא יגתמע באחד אלא לצרורה. תנביה. קד בינא לך אן
הדא אלעקל אלדי פאץ עלינא מנה תעאלי הו אלוצלה אלתי בינא ובינה
ואנת אלמכיר אן שית אן תקוי הדה אלוצלה ותגלטהא פעלת ואן שית
אן תצעפהא ותרקקהא אולא אולא חתי תקטעהא פעלת ואנמא תקוי הדה
אלוצלה באעמאלהא פי מחבתה ואלאקבאל עלי דלך כמא בינא ואצעאפהא
ותרקיקהא יכון באשתגאל פכרתך במא סואה ואעלם אנך ולו כנת אעלם
קכה, ב אלנאס בחקיקה אלעלם אלאלאהי פאנך ענד מא תכלי פכרתך | מן אללה
ותשתגל בכליתך באכל צרורי או בשגל צרורי פאנך קד קטעת תלך
אלוצלה אלתי בינך ובין אללה ולא אנת מעה חיניד וכדלך ליס הו מעך
לאן תלך אלנסבה אלתי בינך ובינה קד אנקטעת באלפעל פי תלך אלסאעה
ולהדא כאן אלפצלא ישאחחון עלי אלאוקאת אלתי ישתגלון פיהא ענה
ויחדרוא מן דלך וקאלוא[7] אל תפנו אל מדעתכם וקאל דוד
שויתי י״י לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוט[8] יקול אני
לם אכל פכרי מנה וכאנה ידי אלימני אלתי לא אגפל ענהא טרפה עין

1) תהלים ק, ג. 2) דברים יא, יג. 3) ראה ע׳ 60 וע׳ 373.
4) תענית ב, א; ירושלמי ברכות פרק ד. 5) דברי הימים א כח, ט.
6) יחזקאל כ, לב. 7) שבת קמט, א. 8) תהלים טז, ח.

לסרעה̈ חרכתהא פלדלך לא אמיל אי לא אסקט. ואעלם אן הדה אעמאל
אלעבאדאת כלהא כקראה̈ אלתורה ואלצלוה̈ ועמל סאיר אלמצות
אנמא גאיתהא אן תרתאץ̇ באלאשתגאל באואמרה תעאלי ען אלאשתגאל
באמור אלדניא כאנך אשתגלת בה תעאלי עמא סואה פאן כנת תצלי
בתחריך שפתיך ואנת מסתקבל אלחאיט ומפכר פי ביעך ושראיך ותקרא
אלתורה בלסאנך וקלבך פי בניאן דארך מן גיר אעתבאר למא תקראה
וכדלך כלמא עמלת מצוה תעמלהא בגוארחך כמן יחפר חפרה̈ פי אלארץ̇
או יחתטב חטבא̈ מן אלשעראא מן גיר אעתבאר מעני דלך אלעמל ולא
עמן צדר ולא מא גאיתה פלא תטן אנך חצלת עלי גאיה̈ בל תכון חינד
קריבא ממן קיל פיהם קרוב אתה בפיהם ורחוק מכליותיהם1).
ומן הנא אכד פי ארשאדך לצורה̈ אלריאצה̈ חתי תחצל עלי הדה אלגאיה̈
קכו, א אלעטימה̈ אול מא תאכד נפסך בה הו | אן תכלי כאטרך מן כל שי ענד
מא תקרא קריאת שמע ותצלי ולא תקנע מן אלכונה פי קריאת
שמע בפסוק ראשון ומן אלצלוה̈ בברכה ראשונה פאדא צח
לך דלך ותמכן סנין כד נפסך בעד דלך באן תכון כלמא קראת אלתורה
או סמעתהא לא תברח בכליתך וגמלה̈ פכרך מתגהא נחו אעתבאר מא
תסמע או תקרא פאדא תמכן דלך איצא מדה̈ תאכד נפסך באן תכון
פכרתך אבדא כאלצה̈ פי כל מא תקראה מן סאיר כלאם אלאנביא חתי
פי גמיע אלברכות תקצד פיהא תאמל מא תלפט בה ואעתבאר מענאה
פאדא כלצת לך הדה אלעבאדאת וכאנת פכרתך פיהא פי חאל עמלהא
בריה̈ מן אלפכרה̈ פי שי מן אמור אלדניא פכד נפסך בעד דלך אן תשגל
פכרך פי צרוריאתך או פי פצול עישך ובאלגמלה̈ תעמל פכרך
פי מולי דעלמא פי חאל אכלך או שרבך או פי חאל כונך
פי אלמרחאץ̇ או פי חאל חדיתך מע אהלך או בניך אלאצאגר או פי חאל
חדיתך מע גמהור אלנאס פהדה אזמנה̈ כתירה̈ ואסעה̈ קד אוגדתהא לך
תפכר פיהא פי כל מא תחתאג אליה מן אמור אלקניה̈ ותדביר אלמנזל
ואלמצאלח אלבדניה̈ ואמא פי אוקאת אלאעמאל אלשרעיה̈ פלא תשגל
אלפכרה̈ אלא במא אנת עאמלה כמא בינא ואמא פי וקת כלואתך בנפסך
דון אחד ופי חאל אנתבאהך עלי סרירך פאלחדר תם אלחדר אן תעמל

1) ירמיה יב, ב.

אלפכרה̈ פי תלך אלאוקאת אלעזיזה̈ פי שי אכר גיר תלך אלעבאדה̈
אלעקליה̈ | והי אלקרב מן אללה ואלמתול בין ידיה עלי אלגהה̈ אלחקיקיה̈ קכו, ב
אלתי אעלמתך לא עלי גהה̈ אלאנפעאלאת אלכיאליה̈ פהדה אלגאיה̈ ענדי
ימכן חצולהא למן אהל נפסה להא מן אהל אלעלם בהדא אלנחו מן
אלארתיאץ̇. ואמא כון אלשכץ̇ מן אלנאס יחצל לה מן אדראך אלחקאיק
ואלגבטה̈ כמא אדרך חאלה̈ יכון בהא יחדת אלנאס וישתגל בצרוריאת
גסמה ועקלה כלה ענד דלך מצרוף נחוה תעאלי והו בין ידיה תעאלי
דאימא בקלבה והו מע אלנאס בטאהרה עלי נחו מא קיל פי אלאמתאל
אלשעריה̈ אלתי צנפת להדה אלמעאני אני ישנה ולבי ער קול
דודי דופק וגו'1) פהדה דרגה̈ מא אקול אנהא דרגה̈ אלאנביא כלהם
כל אקול אן הדה הי דרגה̈ משה רבנו אלמקול פיה ונגש משה
לבדו אל י"י והם לא יגשו2) וקיל פיה ויהי שם עם י"י3)
וקיל לה ואתה פה עמד עמדי4) כמא בינא5) מן מעאני הדה
אלפסוקים והדה איצא דרגה̈ אלאבות אלדין חצל מן קרבהם מנה
תעאלי אן ערף אסמה בהם ללעאלם אלהי אברהם אלהי יצחק
ואלהי יעקב זה שמי לעולם6) וחצל מן אתהאר עקולהם
באדראכה אן עקד מע כל ואחד מנהם ברית דאימה̈ וזכרתי את
בריתי יעקב וגו'7) לאן האולא אלארבעה̈ אעני אלאבות ומשה.
רבנו תבין פיהם מן אלאתחאד באללה אעני אדראכה ומחבתה מא
שהדת בה אלנצוץ̇ וכדלך ענאיה̈ אללה בהם ובנסלהם בעדהם עטימה̈
וכאנוא מע דלך קד ישתגלון בתדביר אלנאס ואנמא אלמאל | ואלסעי פי קכז, א
אלקניה̈ פדלך ענדי דליל עלי אנהם ענד תלך אלאעמאל כאנוא יעמלונהא
בגוארחהם לא גיר ועקולהם בין ידיה תעאלי לא תברח ויבדו לי איצא
אן אלדי אוגב בקא האולא אלארבעה̈ עלי גאיה̈ אלכמאל ענד אללה
וענאיתה בהם מסתמרה̈ ולו פי חאל אשתגאלהם באנמא אלמאל אעני פי
חאל אלרעאיה̈ ואלפלאחה̈ ותדביר אלמנזל כונהם גאיתהם כאנת פי גמיע
תלך אלאפעאל ללקרב מנה תעאלי אי קרב לאן כאן גאיה̈ סעיהם פי
וגורהם איגאר מלה̈ תערף אללה ותעבדה כי ידעתיו למען אשר

1) שיר השירים ה, ב. 2) שמות כד, ב. 3) שם לד, כח. 4) דברים ה, כח.
5) ראה עמוד 27, 255, 456. 6) שמות ג, טו. 7) ויקרא כו, מב.

יצוה וגו׳ 1) פקד באן לך אן מעיהם כלה כאנת גאיתה מצרופה נחו כמט יחוד השם בעולם וארשאד אלנאס למחבתה תעאלי פלדלך צחת להם הדה אלדרגה אד תלך אלאשתגאלאת עבארה מחצה עטימה ומא תלך אלדרגה דרגה ירום מת'לי אלארשאד לחצולהא אמא תלך אלדרגה אלתי תקדם דכרהא קבל הדא פאנהא יראם אלוצול אליהא כדלך אלארתיאץ אלדי דכרנאה ואלי אללה אלצראעה פירפע אלעואיק אלחאילה ביננא ובינה ואן כאן אכת'ר תלך אלעואיק מנא כמא בינא 2) פי פצול הדה אלמקאלה עונותיכם היו מבדילים בינכם לבין אלהיכם 3). וקד טהר לי אלאן וגה נטר גריב גדא תנחל בה שכוך ותנכשף בה אסראר אלאהיה ודלך אנא קד בינא פי פצול אלענאיה אן עלי קדר עקל כל די עקל תכון אלענאיה בה פאלשכץ אלכאמל אלאדראך אלדי לא יברח עקלה | ען אללה דאימא תכון אלענאיה בה דאימא ואלשכץ אלכאמל אלאדראך אלדי קד תכלי פכרתה מן אללה וקתא מא פאנה תכון אלענאיה בה וקת פכרתה פי אללה פקט ותתכלי אלענאיה ענה וקת אשתגאלה ולים תכליהא ענה חינייד כתכליהא עמן לם יעקל קט בל תקל תלך אלענאיה אד וליס לדלך אלכאמל אלאדראך וקת אשתגאלה עקל באלפעל ואנמא הו דלך אלכאמל חינייד מדרך בקוה קריבה ומת'אלה חינייד מת'אל אלכאתב אלמאהר פי חאל כונה לא יכתב פיכון אלדי לם יעקל אללה בוגה כמן הו פי טלאם ולא ראי צוא קט כמא בינא 4) פי קולה ורשעים בחשך ידמו 5) ואלדי אדרך והו מקבל בכליתה עלי מעקולה כמן הו פי צו אלשמס אלצאפי ואלדי קד אדרך והו משתגל פמת'אלה פי חאל אשתגאלה כמן הו פי יום גים לא תשרק פיה אלשמס מן אגל אלסחאב אלחאגב בינהא ובינה פלדלך יבדו לי אן כל מן אצאבה שר מן שרור אלדניא מן אלאנביא או אלפצלא אלכאמלין פאנה אנמא אצאבה דלך אלשר פי וקת תלך אלגפלה ועלי קדר טול תלך אלגפלה או כמאסה אלאמר אלדי וקע בה אלאשתגאל יכון עטם אלבליה פאן כאן אלאמר הכדא פקד אנחל אלשך אלעטים אלדי דעא אלפלאספה אן סלבוא אלענאיה אלאלאהיה ען כל שכץ מן

1) בראשית יח, יט. 2) למשל חלק ג פרק יב. 3) ישעיה נט, ב.
4) חלק ג פרק יח. 5) שמואל א ב, ט.

אשכאץ אלאנסאן וסווא בינהם ובין אשכאץ סאיר אנואע אלחיואן וכאן דלילהם עלי דלך כון אלפצלא אלאכיאר תעתריהם אפאת עטימה ותכון | אלסר פי דלך ולו עלי מקתצי אראהם ותכון ענאיה אללה תעאלי דאימה במן חצל לה דלך אלפיץ אלמבאח לכל מן סעי פי חצולה ואן ענר כלוץ פכרה אלאנסאן ואדראכה לה תעאלי באלטרק אלחקיקיה וגבטתה במא אדרך לא יםכן קט חיניד אן יציב דלך אלשכץ נוע מן אנואע אלשרור לאנה מע אללה ואללה מעה אמא ענד אצראבה ענה תעאלי אדי הו חיניד מחגוב ען אללה פאללה מחגוב ענה פהו חיניד ערצה לכל שר יתפק אן יציבה לאן אלמעני אלמוגב ללענאיה ואלכלאץ מן בחר אלאתפאק הו דלך אלפיץ אלעקלי וקד אנחגב וקתא מא ען דלך אלפאצל אלכייר או לם יחצל אצלא לדלך אלנאקץ אלשריר ולדלך אתפק להמא מא אתפק. וקד צח ענדי הדא אלאעתקאד איצא מן נץ אלתורה קאל תעאלי והסתרתי פני מהם והיה לאכל ומצאוהו רעות רבות וצרות ואמר ביום ההוא הלא על כי אין אלהי בקרבי מצאוני הרעות האלה 1) ובין אן הדה אלהסתרת פנים נחן סבבהא ונחן פאעלוא הדא אלחגאב והו קולה ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה 2) ולא שך אן חכם אלואחד כחכם אלגמאעה פקד באן לך אן אלסבב פי כון אלשכץ מן אלנאס מסיבא מע אלאתפאק ויציר מבאחא לאכל מת'ל אלבהאים הו כונה מחגובא ען אללה אמא אדא כאן אלהיו בקרבו פלא ינראה שר אצלא קאל תעאלי אל תירא כי אתך אני אל תשתע כי אני אלהיך וגו׳ 3) וקאל כי תעבר במים אתך אני ובנהרות | לא ישטפוך וגו׳ 4) אלתקדיר כי תעבר במים ואני אתך הנהרות לא ישטפוך לאן כל מן תאהל חתי פאץ עליה דלך אלעקל לזמתה אלענאיה ואמתנעת ענה אלשרור כלהא קאל י״י לי לא אירא מה יעשה לי אדם 5) וקאל הסכן נא עמו ושלם 6) יקול אתגה נחות ותסלם מן כל סוי. תאמל שיר של פגעים תגדה יצף תלך אלענאיה אלעטימה ואלוקאיה ואלחמאיה מן גמיע אלאפאת אלגסמאניה אלעאמה ואלכאצה בשכץ דון

1) דברים לא, יז. 2) שם שם, יח. 3) ישעיה מא, י; שם: עמך.
4) שם מג, ב. 5) תהלים קיח, ו. 6) איוב כב, כא.

שלך לא מא הו מנהא תאבע לטביעה אלוגוד ולא מא הו מנהא מן מכאיד
אלאנסאן קאל כי הוא יצילך מפח יקוש מדבר הוות
באברתו יסך לך ותחת כנפיו תחסה צנה וסחרה אמתו
לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם מדבר באפל
יהלך מקטב ישוד צהרים[1]) ווצל לוצף אלחמאיה מן מכאיד אלנאס
אן קאל אנך לו אתפק אן תעבר פי מערכה חרב מנתשרה ואנת פי חאל
טריקך חתי לו קתל אלף קתיל ען שמאלך ועשרה אלאף ען ימינך למא
נדאך שר בותה אלא תנטר ותרי בעינך חכם אללה ומכאפאתה לאולאיך
אלשרירין אלדין קתלוא ואנת סאלם ודלך קולה יפול מצדך אלף
ורבבה מימינך אליך לא יגש רק בעיניך תביט ושלמת
רשעים תראה[2]) תם תבע דלך במא תבע מן אלציאנה תם אעטי
אלעלה פי הדה אלחמאיה אלעטימה וקאל אן אלסבב פי הדה אלענאיה
אלעטימה בהדא אלשכץ כי בי חשק ואפלטהו אשגבהו כי
ידע שמי[3]). וקד בינא פי פצול תקדמת אן מעני ידיעת השם
הו אדראכה פכאנה יקול הדה אלחמאיה להדא אלשכץ למא ערפני ועשקני
בעד דלך וקד עלמת אלפרק בין אוהב וחושק לאן אפראט אלמחבה
חתי לא יבקי פכר פי שי אכר גיר דלך אלמחבוב הו אלעשק. וקד בין
אלפלאספה אן אלקוי אלבדניה פי חאל אלשבאב תעיק ען אכתר אלפצאיל
אלכלקיה פנאהיך ען הדה אלפכרה אלצאפיה אלחאצלה ען כמאל אלמעקולאת
אלמודיה לעשקה תעאלי פאנה מן אלמחאל אן תחצל מע גליאן אלאכלאט
אלגסמיה לכן כלמא צעפת קוי אלגסם וכמדת נאר אלשהואת קוי אלעקל
ואנבסטת אנוארה וצפי אדראכה ותגבט במא אדרך חתי אדא טען אלכאמל
פי אלסן וקארב אלמות זאד דלך אלאדראך זיאדה עטימה ותעטם אלגבטה
בדלך אלאדראך ואלעשק ללמדרך אלי אן תפארק אלנפס אלגסד חיניד
פי חאל תלך אללדה וען הדא אלמעני אשארוא אלחכמים פי מות
משה ואהרן ומרים אן שלשתם מתו בנשיקה וקאלוא[4]) אן
קולה וימת שם משה עבד י״י בארץ מואב על פי י״י[5])
מלמד שמת בנשיקה וכדלך קיל פי אהרן על פי י״י וימת

1) תהלים צא, ג—ו. 2) שם שם, ז ח. 3) שם שם, יד.
4) בבא בתרא יז, א. 5) דברים לד, ה.

שם[1]) וכדלך קאלוא פי מרים אף היא בנשיקה מתה לכן לם
ידכר פיהא על פי י״י לכונהא אמראה לא יחסן דכר הדא אלמתל
פיהא אלגרץ אן תלאתתהם מאתוא פי חאל לדה דלך אלאדראך מן שדה
אלעשק וגרוא אלחכמים ז״ל פי הדא אלקול עלי אלטריקה אלשעריה
אלמשהורה אלתי תסמי אלאדראך | אלחאצל ענד שדה עשקה תעאלי
נשיקה כמא קאל ישקני מנשיקות פיהו וגו׳[2]) פהדא אלנחו
מן אלמות אלדי הו אלסלאמה מן אלמות באלחקיקה אנמא דכרוא ז״ל
אנה חצל למשה ואהרן ומרים אמא בקיה אלאנביא ואלפצלא פדון
הדא לכנהם באלגמלה יקוי אדראך עקולהם ענד אלמפארקה כמא קיל
והלך לפניך צדקך כבוד י״י יאספך[3]) ויבקי דלך אלעקל בעד
דלך אלבקא אלדאים עלי חאלה ואחדה אד קד ארתפע אלעאיק אלדי כאן
יחגבה בעץ אלאוקאת ויכון בקאוה פי תלך אללדה אלעטימה אלתי ליסת
הי מן גנס לדאת אלבדן כמא בינא פי תואליפנא ובין גירנא קבלנא.
פכד נפסך בפהם הדא אלפצל ואגעל וכדך פי תכתיר תלך אלאוקאת
אלתי אנת פיהא מע אללה או פי אלסעי נחוה ופי תקליל תלך
אלאוקאת אלתי אנת פיהא מע גירה וגיר סאע נחוה פפי הדא אלארשאד
כפאיה בחסב גרץ הדה אלמקאלה:

פצל נב

ליס גלוס אלאנסאן וחרכתה ותצרפאתה והו וחדה פי ביתה כגלוסה
וחרכתה ותצרפאתה והו בין ידי מלך עטים ולא כלאמה ואנבסאטה
והו בין אהלה וקראבתה ככלאמה פי מגלס אלמלך פלדלך מן אתר אלכמאל
אלאנסאני ואן יכון איש האלהים חקיקה יתנבה ויעלם | אן אלמלך
אלעטים אלמלאחף לה אלמלאזם לה דאימא אעטם מן כל שכץ אנסאן הו
ולו כאן דוד ושלמה ודלך אלמלך אלמלאזם אלמלאחף הו אלעקל
אלפאיץ עלינא אלדי הו אלצלה בינא ובינה תעאלי וכמא אנא אדרכנאה
בדלך אלצוא אלדי אפאץ עלינא כמא קאל באורך נראה אור[4])
כדלך בדלך אלצוא בעינה אטלע עלינא ומן אגלה הו תעאלי מענא דאימא

1) במדבר לג, לח. 2) שיר השירים א, ב. 3) ישעיה נח, ח.
4) תהלים לו, י.

מטלע משרף אם יסתר איש במסתדים ואני לא אראנו[1]
פאפהם הדא גדא ואעלם אנה למא פהמה אלכאמלון חצל להם מן אלורע
ואלכשוע וכוף אללה ותקיתה ואלחיא מנה תעאלי בטרק חקיקיה לא
כיאליה מא געל באטנהם מע נסאיהם ופי אלמרחאץ כטאהרהם מע סאיר
אלנאס כמא תגד סירה אחבארנא אלמשאהיר מע נסאיהם מגלה טפח
ומכסה טפח[2] וקאלוא איצא אי זה הוא צנוע כל הנפנה
בלילה כדרך שנפנה ביום[3]. וקד עלמת נהיהם ען הלוך
בקומה זקופה משום מלא כל הארץ כבודו[4] ליתקרר בהדא
כלה אלאמר אלדי דכרת לך והו אן נחן דאימא בין ידיה תעאלי ובמחצר
סכינתה נמשי ונתקלב ואעטמא אלחכמים ז״ל כאנוא יתאפפון מן כשף
רווסהם לכון אלאנסאן מלאבס אלשכינה וכדלך כאנוא יקללון אלכלאם
להדא אלגרץ וקד אוצחנא מא ינבגי איצאחה מן תקליל אלכלאם פי
אבות כי האלהים בשמים ואתה על הארץ על כן יהיו
דבריך מעטים[5] והדא אלגרץ אלדי נבהתך עליה הו אלגרץ מן
קל, ב אעמאל אלשריעה | כלהא לאנה בתלך אלגזאיאת אלעמליה כלהא ובתכרארהא
תחצל דיאצה ללאחאד אלפצלא אלי אן יכמלוא אלכמאל אלאנסאני
פיכאפוא אללה תעאלי וירהבוא ויפזעוא ויעלמוא מן מעהם פיפעלון בעד
דלך מא יגב קד בין תעאלי אן גאיה אעמאל אלשריעה כלהא תצול הדא
אלאנפעאל אלדי קד ברהנא פי הדא אלפצל למן יעלם אלחקאיק צחה
לזום חצולה אעני כופה תעאלי ואסתהואל אמרה קאל אם לא תשמר
לעשות את כל דברי התורה הזאת הכתובים בספר הזה
ליראה את השם הנכבד והנורא הזה את י״י אלהיך[6]
פתאמל כיף צרח לך באן אלקצד כאן מן כל דברי התורה הזאת
גאיה ואחדה והי ליראה את השם וגו׳ ואמא כון הדה אלגאיה הי
אלחאצלה ען אלאעמאל פתעלם דלך מן קולה פי הדא אלפסוק אם
לא תשמר לעשות פקד תבין אנהא מן אלאעמאל עשה ולא
תעשה אמא אלארא אלתי אפאדתנאהא אלתורה והי אדראך וגודה
תעאלי ווחדאניתה פתלך אלארא תפידנא אלאהבה כמא בינא מראת

1) ירמיה כג, כד. 2) נדרים כ, א ב. 3) ברכות סב, א.
4) ישעיה ו, ג; קדושין לא, א. 5) קהלת ה, א. 6) דברים כח, נח.

וקד עלמת תאכידא אלתורה פי אלאהבה בכל לבבך ובכל
נפשך ובכל מאדך[1] לאן האתין אלגאיתין והמא אלאהבה ואליראה
תחצלאן באלשיין אלאהבה תחצל בארא אלשריעה אלמתצמנה אדראך
וגודה עלי מא הו תעאלי עליה ואליראה תחצל בגמיע אעמאל אלשריעה
כמא בינא פאפהם הדא אלתלכיץ : |

פצל נג

קלא, א

הדא אלפצל יתצמן שרח מעאני תלתה אסמא אחתגנא לשרחהא וחי
חסד ומשפט וצדקה וקד בינא פי שרח אבות אן חסד
מענאה אלמבאלגה פי אי שי בולג פיה ואסתעמאלה פי אלמבאלגה פי
אלאפצאל אכתר ומעלום אן אלאפצאל יעם מעניין אחדהמא אלאנעאם
עלי מן לא חק לה עליך אצלא ואלתאני אלאנעאם עלי אלמסתחק באכתר
ממא יסתחק ואכתר אסתעמאל אלכתב אלנבויה ללפטה חסד הו פי
אלאנעאם עלי מן לא חק לה עליך אצלא ולדלך כל נעמה תצל מנה
תעאלי תסמי חסד קאל חסדי י״י אזכיר[2] פלדלך הדא אלוגוד
כלה אעני איגאדה תעאלי לה הו חסד קאל עולם חסד יבנה[3]
תקדירה בנין העולם חסד הוא וקאל תעאלי פי וצף מדותיו
ורב חסד[4]. ואמא לפטה צדקה פהי משתקה מן צדק והו אלעדל
ואלעדל הו איצאל כל די חק לחקה ואעטא כל מוגוד מן אלמוגודאת
בחסב אסתיהאלה פבחסב אלמעני אלאול לא יסמי פי כתב אלאנביא
אלחקוק אלמתעינה עליך לגירך אדא ופיתהא צדקה לאנך אן קצית
אלאגיר אגרתה או קצית דינך פלא יסמי דלך צדקה ואמא אלחקוק
אלתי תתעין עליך לגירך מן אגל פצילה אלכלק כגבר צוע כל מצדוע
קלא, ב פהי תתסמי צדקה פלדלך קאל פי רד | אלרהן ולך תהיה צדקה[5]
לאנך אדא סרת בסירה אלפצאיל אלכלקיה פקד עדלת עלי נפסך אלנאטקה
לאנך ופיתהא חקהא ולכון כל פצילה כלקיה תסמי צדקה קאל והאמן
בי״י ויחשבה לו צדקה[6] אעני פצילה אלאימאן וכדלך קולה
תעאלי וצדקה תהיה לנו כי נשמר לעשות וגו׳[7]. ואמא

1) דברים ו, ה. 2) ישעיה סג, ז. 3) תהלים פט, ג.
4) שמות לד, ו. 5) דברים כד, יג. 6) בראשית טו, ו. 7) דברים ו, כה.

לפטה משפט פהי אלחכם כמא יג'ב עלי אלמחכום עליה כאן ד'לך
אנעאמא או אנתקאמא. פקד תלכ'ץ אן חסד יקע עלי אלאפצ'אל מטלקא
וצדקה עלי כל כ'יר תפעלה מן אג'ל אלפצ'ילה אלכ'לקיה אלתי ת'כמל
בהא נפסך ומשפט קד תכון נתיג'תה נקמה וקד תכון נעמה וקד בינא
פי נפי אלצפאת אן כל צפה יוצף אללה בהא פי כתב אלאנביא הי
צפה פעליה פבחסב איג'אדה אלכל תסמי חסיד ובחסב רחמתה ללצ'עפא
אעני תדביר אלחיואן בקואה יתסמי צדיק ובחסב מא יחדת' פי אלעאלם
מן אלכ'ודאת אלאצ'אפיה ואלבלאיא אלעט'ימה אלאצ'אפיה אלתי אוג'בהא
אלחכם אלתאבע ללחכמה יתסמי שופט וקד נצת אלתורה בהד'ה
אלת'לת'ה אסמא השופט כל הארץ[1] צדיק וישר הוא[2] ורב
חסד[3] וכאן גרצ'נא בשרח מעאני הד'ה אלאסמא תוטיה לפצל נאתי
בה בעד הד'א:

פצל נד

קלב, א אסם חכמה יקע פי אלעבראני עלי ארבעה מעאני וד'לך | אנה יקע
עלי אדראך אלחקאיק אלתי גאיתהא אדראכה תעאלי קאל
והחכמה מאין תמצא וגו'[4] וקאל אם תבקשנה ככסף
וגו'[5] והד'א כת'יר ויקע עלי אקתנא אלצנאיע אי צנאעה כאנת וכל
חכם לב בכם[6] וכל אשה חכמת לב[7] ויקע עלי אקתנא
אלפצ'איל אלכ'לקיה וזקניו יחכם[8] בישישים חכמה[9] לאן
אלשי אלד'י יכתסב במג'רד אלשיך' הו אלתהיו לקבול אלפצ'איל אלכ'לקיה
ויקע עלי אלתלטף ואלאחתיאל הבה נתחכמה לו[10] ובחסב הד'א
אלמעני קאל ויקח משם אשה חכמה[11] יעני ד'את תלטף ואחתיאל
ומן הד'א אלמעני חכמים המה להרע[12] וימכן אן יכון מעני חכמה
פי אלעבראני ידל עלי אלתלטף ואעמאל אלפכרה פקד יכון ד'לך אלתלטף
ואלאחתיאל פי תחציל פצ'איל נטקיה או פי תחציל פצ'איל כ'לקיה או פי
תחציל צנאעה עמליה או פי שרור ורד'איל פקד באן אן חכם יקאל לד'י

1) בראשית יח, כה. 2) דברים לב, ד. 3) שמות לד, ו. 4) איוב כח, יב.
5) משלי ב, ד. 6) שמות לה, י. 7) שם שם, כה. 8) תהלים קה, כב.
9) איוב יב, יב. 10) שמות א, י. 11) שמואל ב יד, ב. 12) ירמיה ד, כב.

אלפצ'איל אלנטקיה ולד'י אלפצ'איל אלכ'לקיה ולכל ד'י צנאעה עמליה ולד'י
אלאחתיאל פי אלרד'איל ואלשרור ובחסב הד'א אלביאן פאן אלעאלם
בג'מלה אלשריעה עלי חקיקתהא יתסמי חכם מן ג'התין מן ג'הה מא
אשתמלת עליה אלשריעה מן אלפצ'איל אלנטקיה ומן ג'הה מא אשתמלת
עליה מן אלפצ'איל אלכ'לקיה לכן לכון נטקיאת אלשריעה מקבולה גיר
מברהנה בטרק אלנט'ר צאר פי כתב אלאנביא וכלאם אלחכמים
יג'עלון עלם אלשריעה נועא ואלחכמה באטלאק נועא אכ'ר תלך אלחכמה
באטלאק הי אלתי יתברהן בהא מא תלקינאה | מן אלשריעה מן תלך קלב, ב
אלנטקיאת מקבולא וכל מא תג'ד פי אלכתב מן תעט'ים אלחכמה וגראבתהא
וקלה מכתסביהא לא רבים יחכמו[1] והחכמה מאין תמצא
וגו'[2] ומת'ל הד'ה אלנצוץ כת'ירא כל ד'לך ען תלך אלחכמה אלתי תפידנא
אלברהאן עלי ארא אלתורה אמא פי כלאם אלחכמים ז"ל פד'לך
איצ'א כת'יר אעני כונהם יג'עלון עלם אלתורה נועא ויג'עלון אלחכמה
נועא אכ'ר קאלוא ז"ל[3] על משה רבנו אב בחכמה אב בתורה
אב בנביאים וג'א פי שלמה ויחכם מכל האדם[4] קאלוא[5]
ולא ממשה לאנה יריד בקולה מכל האדם מן מעאצריה ולד'לך
תג'דה יד'כר הימן וכלכל ודרדע בני מחול אלחכמא אלמשאהיר
חיניד' וד'כרוא אלחכמים ז"ל איצ'א אן אלאנסאן מטלוב בעלם
אלתורה אולא ובעד ד'לך מטלוב בחכמה ובעד ד'לך מטלוב במא יתעין
עליה מן פקה אלשריעה אעני אסתכ'ראג' מא ינבגי אן יפעל והכד'א ינבגי
אן יכון אלתרתיב תעתקד תלך אלארא אולא מקבולה ובעד ד'לך תברהן
ובעד ד'לך תחדד אלאעמאל אלתי תחסן בהא אלסירה והד'א נצהם ז"ל פי
כון אלאנסאן מטאלבא ען הד'ה אלת'לת'ה מעאני עלי הד'א אלתרתיב
קאלוא[6] כשאדם נכנס לדין תחלה אומדים לו קבעת
עתים לתורה פלפלת בחכמה הבינות דבר מתוך דבר
פקד באן לך אן עלם אלתורה ענדהם נוע ואלחכמה נוע אכ'ר והי תצחיח
ארא אלתורה באלנט'ר אלצחיח ובעד כל מא וטינאה תסמע מא נקולה.
קד בין אלפלאספה אלמתקדמון | ואלמתאכ'רון אן אלכמאלאת אלמוג'ודה קלג, א

1) איוב לב, ט. 2) שם כח, יב. 3) מגילה יג, א.
4) מלכים א ה, יא. 5) ראש השנה כא, ב. 6) שבת לא, א.

ללאנסאן ארבעה אנואע אולהא והו אנקצהא והו אלדי עליה יתפאני אהל
אלארץ הו כמאל אלקניה והו מא יוגד ללשכץ מן אלאמואל ואלתיאב
ואלאלאת ואלעביד ואלאראצי ונחוהא ואן יכון אלאנסאן מלכא עטימא
הו מן הדא אלנוע והדא כמאל לא אתצאל בינה ובין דלך אלשכץ בוגה
ואנמא הי נסבה מא מעטם אללדה בהא כיאל מחץ אעני אן הדה דארי
והדא עבדי והדא אלמאל מאלי והאולא גנדי ואדא אעתבר שכצה וגד
אלכל כארגא ען דאתה וכל שי מן הדה אלקניאת בחית הו פי וגודה
ולהדא אדא עדמת תלך אלנסבה אצבח דלך אלשכץ אלדי כאן מלכא
עטימא לא פרק בינה ובין אחקר מן יכון פי אלנאס מן גיר אן יתגיר
שי מן תלך אלאשיא אלתי כאנת מנסובה לה וביינוא אלפלאספה אן אלדי
יגעל וכדה וסעיה להדא אלנחו מן אלכמאל אנמא סעי לכיאל מחץ והו
שי לא יתבת ולו תבתת לה תלך אלקניה טול חיאתה פאנה לם יחצל לה
פי דאתה כמאל אצלא. ואלנוע אלתאני לה בדאת אלשכץ תעלק אכתר
מן אלאול והו כמאל אלבניה ואלהיאה אעני אן יכון מזאג דלך אלשכץ
פי גאיה אלאעתדאל ואעצאוה מתנאסבה קויה כמא ינבגי והדא אלנוע
איצא מן אלכמאל לא יתכד גאיה לאנה כמאל נסמאני ומא הו ללאנסאן
מן חית הו אנסאן בל מן חית הו חיואן וישארך פי הדא אכס אלחיואן
ואיצא לו וצל מן קוה שכץ אלאנסאן גאיה | ונהאיה מא ילחק בקוה בגל קלג, ב
קוי פנאהיך אן ילחק בקוה אסד או קוה פיל וגאיה הדא אלכמאל כמא
דכרנא אן ינקל חמלא תקילא או יכסר עטמא גליטא ונחו הדא ממא לא
כביר פאידה נסמאניה פיה אמא פאידה נפסאניה פמעדומה מן הדא אלנוע.
ואלנוע אלתאלת הו כמאל פי דאת אלשכץ אכתר מן אלתאני והו כמאל
אלפצאיל אלכלקיה ודלך באן תכון אכלאק דלך אלשכץ עלי גאיה פצילתהא
ואכתר אלמצות אנמא הי לחצול הדא אלנוע מן אלכמאל והדא אלנוע
מן אלכמאל איצא אנמא הו תוטיה לגירה וליס הו גאיה לדאתה ודלך אן
אלכלקיאת כלהא אנמא הי פי מא בין אלשכץ מן אלנאס ובין גירה פכאן
הדא אלכמאל פי כלקיאתה אנמא תהיא בה למנפעה אלנאס פצאר אלה
לגירה לאנך אדא פרצת שכץ אנסאן וחדה לא יעאמל אחדא וגדת אלפצאיל
אלכלקיה מנה כלהא חוניר בטאלה עטאלה לא חאגה להא ולא תכמל
שכצה פי שי ואנמא יחתאג אליהא ותעוד פאידתהא עליה באעתבאר

אלגיר. ואלנוע אלראבע הו אלכמאל אלאנסאני אלחקיקי והו חצול
אלפצאיל אלנטקיה אעני תצור מעקולאת תפיד אראא צחיחה פי אלאלאהיאת
והדה הי אלגאיה אלאכירה והי אלתי תכמל אלשכץ כמאלא חקיקיא והי
לה וחדה והי תפידה אלבקא אלדאים ובהא אלאנסאן אנסאן ואעתבר כל
כמאל מן אלתלתה כמאלאת אלמתקדמה תגדהא לגירך לא לך ואן כאן ולא
בד בחסב אלמשהור | פהי לך ולגירך אמא הדא אלכמאל אלאכיר פהו לך קלד, א
וחדך ליס לאכר מעך פיה משארכה בוגה יהיו לך לבדך וגו׳ 1)
ולהדא ינבגי לך אן תחרץ עלי חצול הדא אלבאקי לך ולא תתעב ותשקי
לאכרין יא גאפלא ען נפסה חתי אסוד ביאצהא באסתילא אלקוי
אלגסמאניה עליהא כמא קיל פי אבתדא תלך אלאמתאל אלשעריה אלמצרובה
להדה אלמעאני קאל בני אמי נחרו בי שמוני נוטרה את
הכרמים כרמי שלי לא נטרתי 2) ופי הדא אלמעני בעינה קאל
פן תתן לאחרים הודך ושנותיך לאכזרי 3). קד בין לנא
אלאנביא איצא הדה אלמעאני בעינהא ושרחוהא לנא כמא שרחתהא
אלפלאספה וצרחוא לנא באן ליס כמאל אלקניה ולא כמאל אלצחה ולא
כמאל אלאכלאק כמאלא יפתכר בה ולא ירגב פיה ואן אלכמאל אלדי
יפתכר בה וירגב פיה הו מערפתה תעאלי אלדי דלך הו אלעלם אלחקיקי
קאל ירמיה פי הדה אלכמאלאת אלארבעה כה אמר י״י אל
יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל הגבור בגבורתו אל
יתהלל עשיר בעשרו כי אם בזאת יתהלל המתהלל
השכל וידע אותי 4) ותאמל כיף אכדהא עלי תרתיבהא ענד אלגמהור
פאן אעטם כמאל ענדהם עשיר בעשרו ודונה גבור בגבורתו
ודונה חכם בחכמתו יעני דא אלאכלאק אלפאצלה פאן דלך אלשכץ
איצא מעטם ענד אלגמהור אלדין אליהם הו אלכטאב פלדלך רתבת הדא
אלתרתיב וקד אדרכוא אלחכמים ז״ל מן הדא אלפסוק הדה אלמעאני |
בעינהא אלתי דכרנא וצרחוא במא בינתה לך פי הדא אלפצל והו אן קלד, ב
אלחכמה אלמקולה באטלאק פי כל מוצע והי אלגאיה הי אדראכה
תעאלי ואן הדה אלקניה אלתי יקתניהא אלאנסאן מן אלדכאיר אלתי
יתנאפס פיהא ותטן כמאלא ליסת בכמאל וכדלך הדה אעמאל אלשריעה

1) משלי ה, יז. 2) שיר השירים א, ו. 3) משלי ה, ט. 4) ירמיה ט, כב—כג.

כלהא אעני אנואע אלעבאראת וכדלך אלכלקיאת אלנאפעה ללנאס כלהם
פי תצרפאתהם בעצהם מע בעץ גמיע דלך לא יקתרן בהדה אלגאיה
אלאכירה ולא יסאויהא בל הי תוטיאת מן אגל הדה אלגאיה ואסמע
נצהם פי גמיע הדה אלמעאני בלפטהם והו נץ בראשית רבה[1] הנאך
קיל כתוב אחד אומר וכל חפצים לא ישוו בה[2] וכתוב
אחר אומר וכל חפציך לא ישוו בה[3] חפצים אלו
מצות ומעשים טובים חפציך אלו אבנים טובות
ומרגליות חפצים וחפציך לא ישוו בה אלא כי אם
בזאת יתהלל המתהלל השכל וידע אותי פתאמל מא אוגז
הדא אלקול ומא אכמל קאילה וכיף לם יגאדר שיא מן כל מא דכרנאה
וטולנא פי ביאנה ופי תוטיאתה. ואד ודכרנא הדא אלפסוק ומא אשתמל
עליה מן אלגראיב ודכרנא כלאם אלחכמים ז״ל פיה פלנתמם מא
תצמנה ודלך אנה לם יקתצר פי הדא אלפסוק פי תביין אשרף אלגאיאת
עלי אדראכה תעאלי פקט לאנה לו כאן הדא קצדה לקאל כי אם בזאת
יתהלל המתהלל חשכל וידע אותי ויקטע אלקול או כאן יקול
חשכל וידע אותי כי אני אחד או כאן יקול כי אין לי
קלה, א תמונה או כי | אין כמוני ומא נחו הדא אלנחו בל קאל אן
אלאפתכאר הו באדראכי ובמערפה צפאתי יעני אפעאלה נחו מא בינא[4]
פי קולה הודיעני נא את דרכיך וגו׳[5] ובין לנא פי הדא אלפסוק
אן תלך אלאפעאל אלתי יגב אן תערף ותתקיל הי חסד ומשפט
וצדקה וזאד מעני אכר וכידא והו קולה בארץ אלדי הדא הו קטב
אלשריעה וליס כזעם אלמתהאפתין אלדין טנוא אן ענאיתה תעאלי אנתהת
ענד פלך אלקמר ואן אלארץ במא פיהא מהמלה עזב י״י את הארץ[6]
בל כמא בין לנא עלי ידי סיד אלעאלמין כי לי״י הארץ[7] יקול אן
ענאיתה איצא באלארץ בחסבהא כמא אעתני באלסמא בחסבהא והו קולה
כי אני י״י עשה חסד משפט וצדקה בארץ[8] תם כמל
אלמעני וקאל כי באלה חפצתי נאם י״י יעני אן גרצי אן יכון

1) בראשית רבה פרשה לח בסוף. 2) משלי ח, יא. 3) שם ג, טו.
4) לעיל ע׳ 83 ואילך. 5) שמות לג, יג. 6) יחזקאל ט, ט.
7) שמות ט, כט. 8) ירמיה ט, כג.

מנכם חסד וצדקה ומשפט בארץ עלי נחו מא בינא[1] פי שלש
עשרה מדות אן אלקצד אלתשבה בהא ואן תכון תלך סירתנא פאלגאיה
אלתי דכרהא פי הדא אלפסוק הי אנה בין אן כמאל אלאנסאן אלדי
בה יפתכר חקיקה הו מן חצל לה אדראכה תעאלי חסב טאקתה וערף
ענאיתה במכלוקאתה פי איגאדהא ותדבירהא כיף הו וכאנת סירה דלך
אלשכץ בעד דלך אלאדראך יקצד בהא דאימא חסד צדקה ומשפט
תשבהא באפעאלה תעאלי נחו מא בינא מראת פי הדה אלמקאלה. |

קלח, ב **והדא** קדר מא ראית אן נודעה פי הדה אלמקאלה ממא דאית אנה נאפע
גדא לאמתאלך ואנא ארגו לך ענד אלתאמל אלשאפי אן תנאל
כל גרץ צמנתה פיהא במעונה אללה תעאלי והו יזכינא וכל ישראל
חברים למא ועדנא בה. אז תפקחנה עיני עורים ואזני
חרשים תפתחנה[2]. העם ההלכים בחשך ראו אור גדול
ישבי בארץ צלמות אור נגה עליהם[3]:

אמן

קרוב מאד האל לכל קורא אם באמת יקרא ולא ישעה
נמצא לכל דורש יבקשהו אם יהלך נכחו ולא יתעה

כמל אלגז אלתאלת בעון אללה
ובכמאלה כמלת דלאלה אלחאירין

1) לעיל ע׳ 84. 2) ישעיה לה, ה. 3) שם ט, א.

חלופי נוסחאות

רשימת הקצורים

F — מורה המורה לר' שם טוב אבן פלקירא

H — חלופי נוסחאות שרשם הירשפלד בMGWJ 1895, ע' 407 ואילך וע' 460 ואילך

h — חלופי נוסחאות של תרגום א"ת מתוך אותו כ"י לפי רשימות הירשפלד שם

Ha — מורה נבוכים בתרגום ר' יהודה אלחריזי

L — כל כתבי יד ליידן

M — הוצאת מונק

O — כל כתבי יד אוכספורד

P — כל כתבי יד פריז

T — מורה נבוכים בתרגום ר' שמואל אבן תבון

x — כתבי יד אחדים

y — כתבי יד אחדים אחרים

z — כתבי יד עוד אחרים

מספר לימין איזו אות מציין את מספר כתבי-היד מאותו הסוג, למשל: L1 אחד מכתבי-יד ליידן, O2 שנים מכתבי-יד אוכספורד.

מספר לשמאל איזו אות מציין את סימן כתב-היד ההוא, למשל: 237P כ"י פריז אוצר ישן מספר 237.

חלק א'

1,13 כמא לך x; כמאלך y, כנראה=שכלך השלם Ha; T=M.— 1,19 בדהך L O; בדהך H; T=M.— 1,25 הירשפלד מגיה אחֹרת.— 2,20 קר אטרח H.— 3,17 תצריחהא כל אלתצריח L1, כנראה=T.— 4,2 פי לילה ואחרת [!] פי עמרה כלה H.— 4,6 עלינא L O; עליו T טעות.— 4,18 חכים עטׄים H.— 4,19 באמתׄאל ואלגאז H.— 4,23 מפתרקא H.— 4,26 למעניין מתקארבהׄ H O; למעאני L1.— 4,27 ואלגאז (ולא מחוק) H.— 5,6 מתאלם: O וכן T; מתאלׄרע וכן H a; מתאכׄם[!] H.— 5,9 עטׄם אלאמור עלי מא הי עליה L1 וכן T Ha.— 7,26-27 כביר H.— 10,5 ולו כלמהׄ H.— 10,9 פיצׄרני: ויאדיני H (במקום ויודׄיני).— 10,11 שפאת H L O.— 10,27 אׄתי עד פיהא חסר בT וHa, אבל נמצא בכל כה"י.— 11,5 אלכביר H.— 11,23 יתסמח H.— 11,29 אלאוליתין H.— 12,4 אלאוליתאן H.— 12,9 תקריר H Ha.— 12,22 ויקולון איצׄא H.— 13,14 ותדברה H.— 14,13 ברפע H.— 14,26 אלמצׄמון בהא לא אשכאלהא H.— 18,22 גׄחתה H.— 19,15 כתאבה H.— 19,15 לתגׄאסר H.— 20,10 אׄבליהׄ 2 כ"י.— 20,15 יתקדם x.— 20,15 אלקדוסהׄ H.— 21,1 צׄר H.— 21,20 יגׄתזון L1 O; יכתפון L1.— 23,10 ואהל H.— 23,15 עלי עטׄמהׄ מן 1 כ"י; עלי עטׄים אהל לה x.— 24,6 אעׄלי מנה x T Ha.— 24,16 וישא H.— 26,21 תעאלי אללה ען דׄלך L1.— 28,26 לה חסר x T Ha.— 29,3 אלמטׄנון L O.— 29,8 אן: פה מתחיל קטע האוטוגרף, שפרסם ד. ילין ב"תרביץ" שנה א ספר ג עמוד 93; עיין להלן ב"אוטו־גרפים".— 29,17 בה L.— 32,2 רפעהׄ גׄלאלהׄ x H.— 32,35 גׄעלוה H.— 33,1 אדראכא: עד כאן קטע ילין.— 33,1 כנו H.— 33,9 יכתל x.— 33,10 תצת בה H.— 33,24 תקריר H.— 34,13 ואלרום: ואלחם L1 Ha.— 35,8 או: אי x H T Ha.— 35,10 כׄטאב L O; אלמכׄאטבין בגליון L1.— 36,18 אלדׄי יכון בגליון L1 T Ha; אלדׄי כׄני דׄלך O2.— 38,13 מא מן שאנה O1; מא שאנה L1; מן שאנה אנה H.— 38,28 אעׄתני L1 O; אעׄתנא

L1.— 39,1 ואדון x הוצאות אונקלוס שלנו.— 40,25 אררכה H.— 41,8
זברא בראתהא H.— 41,17 וכונהא H L1 O.— 41,24 ואגעל H.— 42,8
כדלך H.— 42,14 ענד אראדתה L1.— 42,24 ואסתמדאר x.— 45,10
ואלחמא H.— 46,1 יצעף (ו מחוקה) H.— 46,3 אטען H L1.— 47,24
אלאצאגר H.— 49,15 למאנע H.— 49,20 יתשוק H.— 51,1 פכאן דלך
H.— 51,24 אלמתל H.— 52,11 קוי x.— 52,16 יראם בהם H.— 52,22
אלנש H.— 53,9 אכפא Ha T H x.— 54,5 אלאנפעאל H.— 54,23
ואראדתה H.— 55,15 מן סואה H.— 56,12 וגוד H.— 57,11 ואעתקדה
H Ha T x; עלי חסר H.— 57,15 מתי מא H.— 59,2 אסם טרף אוטאן
II.— 60,3 בנקיץ H.— 60,3 מעני לא יחרף לכבי לם ינחרף קלבי ראיי
H.— 60,4 ולא זאל חסר ב T, ולא אסור Ha.— 60,6 אי חסר H.—
60,8 מענאהמא אראדתך H.— 61,25 אל תתנהו בנפש צריו H x; אל
תתנני בנפש צרי Ha T (תהלים כז, יב).— 62,9 פגאה H.— 62,14 כאנה
H.— 62,15 פי דלך H.— 63,1 אמסבותין H.— 63,19 אלדי יקולון 7 כ"י H;
אנה יקול 1 כ"י.— 63,26 לתסתכן H x; לתסכן y; לתסתר z.— 66,4 פי אן
H.— 66,14 בתכייל H x.— 67,15 אריח H.— 67,20 כתב אלאנביא H.—
67,23 ללתקדיר H.— 68,15 ולשון הומה H.— 68,17 יבאשר H.— 69,1
אד כאן דלך לאומ[א] H.— 69,11 ילבס פי הדא אלמעני Ha x.— 69,14
באנה x.— 69,18 ואתכרר 1 כ"י.— 69,19 ותלך אקוה H.— 70,5 ותנקיץ מא
H.— 70,6 צר H.— 70,12 אלתקדיר Ha x.— 70,19 אחרהא H.— 70,28 פכאן
נסבתהא לה תעאלי סאיגה T x; Ha=M.— 72,25 תטלבה H.— 72,27
להא T x; T הוצאה ראשונה וHa=M.— 73,24 טאהרהא H.— 73,28 ולא
יצאף H.— 73,28 מן שכל 1 Ha.— 73,28 חיואן גיר נאטק T L1; H=
M.— 75,26 כמא H x.— 76,1 אלמוגוד H.— 76,7 ואנהא: ואנמא H.—
76,29 לכן H.— 77,8 ובתמתילאת H.— 77,9 אנהא: אנמא H.— 77,10
ולא נגד H.— 77,19 אלאקסאם אלכמסה H.— 77,21 והי H.— 78,13 15
אלהיאה H.— 78,29 אלקוה Ha T H x.— 79,6 ולדלך קיל אנה תעאלי
ואחד באטלאק נוסף בx H (כלי תעאלי), T; Ha=M.— 80,3 כאנת
O L H.— 80,23 זאיד עלי דאתה 1 כ"י T; זאיד ען דאתה H.— 81,6 וכתאב
אלתנזיל H.— 81,20 כיף H.— 82,12 כתאב אללה H; T=M.— 82,13

צפה פעליה לא צפה דאתיה H.— 82,15 מענאהא H.— 82,22 לא יתבע
H.— 83,13 ועלמתה H.— 83,21 טלב מן אללה H.— 84,16 לאן אלארא
אלגיר צחיחה ארא לא תתבת תלך אלאפעאל ותלך אלאפעאל הי צפאתה
תעאלי L1; לאן אלארא אלגיר צחיחה לא תתבת ארדאך תלך אלאפעאל
אלתי הי צפאתה תעאלי 1 כ"י; H T=M.— 85,8 מן כל אדיה H.—
86,10 בכלק כביר H.— 86,11 פי שבעה H.— 87,2 גמר x; אגמאר L1;
בתוך T כ"י והוצאה ראשונה; בחיו Ha כ"י.— 88,2 מתל אן יכון
לה שי באלקוה L1; כדי שלא יהיה לו שום דבר בכח Ha, במקום: כמו
שיהיה לו שום דבר בכח; H T=M.— 88,13 וכדלך H.— 89,27 אשתרכנא
(נ למעלה מן השורה) H.— 90,5 אמא מן H T; Ha=M.— 90,22 בתסמח
H.— 90,24 נכלץ H.— 90,26 מן אלתסמח כמא H.— 91,3 באלתגמיל H;
באלתגסים x; Ha T=M.— 91,5 אלקצד H.— 92,20 הו לים H.—
92,23 פאריץ H.— 92,30 בכון x; H T הוצאה ראשונה=M.— 93,2 פקלנא
אנה ואחד ואלמעני x.— 93,9 חרכאתה H.— 93,10 צרורה חסר Ha x;
מארה צרורה H; T=M.— 93,18 ואן תם מוגודוא] לא ישבה שיא H;
Ha T=M.— 93,18 מן כל Ha T H.— 93,23 לחטת H, חשוה בשורה
הבאה.— 94,9 ערה H.— 94,10 ונעלם H; T כ"י Ha=M.— 94,16 פי
הדה אלעקירה F.— 95,24 אלאיגאב Ha T H x.— 95,25 עקלנאהא L1
Ha.— 96,12 וטולוא ואסתועבוא T x; וטולו ואצהבוא H; Ha=M.—
96,18 לנצוץ H.— 96,20 אסתבאחאת H.— 96,24 שפקתי H.— 96,24
לארדת M; לאורדת H.— 96,25 מואצע Ha H x; T=M.— 97,6 נכרג
H.— 97,21 אנה כמאל H x; אנהא כמאל y; אנהא כמאלאת z.—
99,5 לא דלך אלמוצוע מתל הדה אלמוצועאת ולא תלך אלמחמולאת מתל
הדה אלמחמולאת רוב כה"י T H; גם קאופמן, תולדות תורת התארים, עמוד
459 הערה 147, חושב את הגירסה הזאת לנכונה. L1 Ha=M.— 99,17 דאת
אלאלאה וחקיקתה H.— 99,21 אקול גהל H.— 99,27 יקע H.— 100,2
אלאנסאן ושכלה ותכטיטה H.— 100,9 אדי ילזם וגוב אלוגוד H.— 100,21
אסמא ואחרא H.— 101,3 אמא אלשי H; Ha T=M.— 101,3 יהתגי
H.— 101,7 יום (כלי פי) H.— 101,9 ליסת H L O.— 101,11 ישארכה 1
כ"י.— 101,13 דאת להא צפאת x; דאת דאת צפאת H; עצם בעל תארים

T Ha.— 102,6 ולפקונהא: אלפוהא x.— 102,8 אכבאר: כראפאת 1.—
102,9 אלאסם H.— 102,25 כאן פיה H.— 103,5 אלקראה H.— 103,8
קט ממנועא T H L1 (ולא מצנונא בה לא תורגם בT) M=Ha.— 103,8
ולא מטנובאו בה H.— 104,20 בינא x.— 104,20 אלמוצועה H x.—
104,23 אלאשראר H.— 104,25 אכתרעהא x.— 104,27 מיאז או מיז F
(סוף עמוד 151) Ha; O (מיאזן L1) M=T.— 104,27 פכתבוהא H.— 104,27
תרכהם H.— 105,1 בטלאנהם H.— 105,3 אסמאיה H.— 107,3 מאלת
O L, מאלת H.— 107,8 וגד מא וגד H.— 107,8 אסתמרארה H x.—
107,12 צור ואמת T H x; צור ואמתאלה y (ואמת כנראה קצור מן ואמתאלה);
M=Ha.— 107,17 פה מתחיל קטע האוטוגרף, שפרסם הירשפלד בJ.Q.R. 1903
עמוד 677; עיין להלן ב„אוטוגרפים".— 108,12 וקאל כדא כמא קאל H x (כדי
במקום כדא) T.— 108,13 באנהא אלדי קאלתה H.— 109,4 עלי עד כאן
הקטע.— 109,19 בינא Ha x.— 109,26 ר' סעדיה ויאמר אלהים ושא אללה
על הגליון H.— 110,1 אקאויל אלאמר T H x.— 111,4 גמהור אלמלה H.—
111,9 אמרה H.— 111,17 טרדוא 1 כ"י; סמעוא 1 כ"י.— 111,20 לאמתה 1 כ"י.—
111,23 אנקטאע T H x; M=Ha.— 111,25 ואקר H.— 111,26 כארג
O L H.— 111,28 ינקץ T x.— 112,2 דפע H x.— 112,9 אסתכמלת H.—
112,15 במעני H.— 113,22 ואלשי אלמעקול H.— 113,25 וכדלך L H Ha;
M=T.— 114,7 עאקל H.— 114,29 ואן אלעאלם עלה L1 Ha;
ואן ללעאלם עלה L1; ושהעולם מאתו T; רוב M=O.— 115,1 יתצור H.—
115,9 בנא: בות L1; נבנח (=בנא) T; M=Ha.— 115,24 סיקטע H.—
116,9 תבענאה H.— 116,14 הי אלצורה F L1 (עמוד 37) Ha; M=T.—
117,1 חי העולם F (עמוד 37), דניאל יב, ז.— 117,5 כדא H.— 117,10
אמתתאל אואמרה H.— 117,13 אלאכיר H.— 117,26 אסתמראר H x;
וכן הלאה ימרהא, ימרה, אלממר, אלמסתמר, יסתמרה x.— 118,9 אעלי
H.— 119,1 בתסמח לאן לים H.— 119,8 הדה הי שרח H.— 119,9
פתאמלה ותאמל L1.— 119,10 ידבר Ha T x; רוב כ"י M=.— 119,13
אלקוה H.— 119,18 לים הו טל L O.— 119,28 תכונה H.— 120,3 אכר;
אול H.— 120,12 נסבת H x; מנסובה L1; כנראה הוכנסו שתי הגירסאות
האלה במקום נסבה, כדי להקל הבנת המשפט. מיוחסים F T (עמוד 40), סמוכים

Ha.— 120,15 נצחם H.— 121,1 ובקיתה F T x (עמוד 41).— 121,18
ואלתחיר H.— 121,18 אכיל H (א במקום ו, י כתיב מלא).— 121,21 אן
כאן ידון שיא H.— 122,17 ארעוא T x; M=H.— 122,21 אעתקאדתהם H.—
122,23 להם H פעמים.— 122,27 אלמכתאר לה H.— 122,30 אלם: רוב
T H O (נחלו=אלם); עלם L Ha T (כ"י אחד).— 123,1 לפלספה x; M=Ha.—
123,5 והי: L O; והוא T Ha.— 123,11 אלאול: L O.— 123,12 תאמלו
H.— 123,18 ראיא מחקדמא H.— 124,6 בברהאנהם H.— 124,7 צאנעא
H.— 125,8 תקלידא מן אלאנביא H.— 125,9 צר H.— 125,12 קדרהא
H.— 125,21 דליל H.— 125,24 קואעד אלשריעה O 359 T Ha; פנת מפנות
חתורה (=קאעדה מן קואעד אלשריעה) F (עמ' 43); M=H.— 126,2 ילתגון
L O.— 126,7 לם יסתקרד H.— 126,19 פילתגוא L O.— 126,21 ואן L1
T; M=H.— 127,14 כאלחם H.— 128,4 פימכן H.— 128,9 למוצע H.—
128,27 יתכון F T L1 (עמ' 45); M=Ha.— 128,27 מנהא אותו L1 T Ha;
M=F.— 129,18 פי תרכיב F Ha T L1 (עמ' 46); M=H.— 129,20
אלתאבת H.— 129,21 מאת אלחיואן H.— 129,25 ואלגטארף H.—
130,14 ופיהא 1 כ"י, F Ha T; ופיה נכון כי המלה מתיחסת לבדן.— 131,29 ואובלה
H; F Ha T (עמוד 52)=M.— 132,7 והי H.— 133,13 כמא יעטיה H;
M=T.— 133,14 תרגי L O.— 133,14 כל הדא Ha T x; אבל כל זה F
(עמ' 54); M=H.— 133,29 כונהא (ו למעלה מן השורה) H; T M=Ha.—
135,21 דו כם ודו גסם H.— 135,26 אלאכואן Ha; תהויה T (דפוס); T
(כ"י) M=H.— 136,7 ילתגון L O.— 136,15 תלאתהא H.— 136,17 עלי
H.— 137,3 אלמעני אלוצע H.— 137,29 מנקצה וגיר מנקצה
(שתי הנקודות במקום תשדיד) H.— 138,30 הו אלביאץ H.— 139,8 אלנפס
מרכב L T Ha, אבל מרכב בצורת זכר נותן מקום להשערה שנשמטה מלת גסם.—
140,8 יקולונהא: L O; נכון יקולונה, וכן T.— 140,20 כדלך ולים הדא
קאלוא פקט כל קאלוא L1 T; M=Ha.— 141,6 ובאגתמאע H.— 141,7
פאצבג H.— 141,12 ומדהב אלאשעריה H.— 141,12 אני ענד תחריך x.—
141,21 לכן אכתרהם אסתשנעוא דלך L1 T Ha.— 142,6 פי כל גסם H.—
142,12 יקום (מתוקן) H.— 142,24 25 באקיא H.— 143,30 אלתקריר T.—
144,11 וטפו: L1 Ha; יטף רוב כה"י, H T.— 145,17 מא תראה מן אלשדה

H; מא תראה מן אלשדה̈ פי הד̇א ואללין פי הד̇א והי אעראץ̇ Ha L1.—
145,19 מאדתהמא H.— 146,8 אלכ̇נפסה̈ x; F (עמ' 153) משער כי T בתרגמו
העטלף קרא במקור אלכ̇פאש.— 147,4 בכ̇ט (בלי ואחד) T H.— 147,12
תנאקץ̇ T?.— 147,13 אלאבעאד H.— 147,17 יוגב בח H.— 148,2 נדעי
אנה (בלי אנא) H.— 148,6 באלהינא (א במקום ה̈) H.— 148,16 נהאיה̈
פיה H x; נהאיה̈ לה y; נהאיה̈ לה פיה אין בכה"י, אבל כן צריך לקרא,
וכן T.— 149,1 בן H, וכן בכל פעם.— 149,3 נהאיה̈ (בלי לה) כל כה"י חוץ
מן O1 נהאיה̈ להא; נהאיה̈ להם H.— 150,6 כלאמא T x.— 150,11
בעבארתהם H.— 150,12 כל ואחד מנהם T L1; במקצד כלאמהם O1;
במחץ̇ כלאמהם O1 (היותר ישן).— 150,28 קאלוא Ha T H.— 151,13 אחד
L1 (היותר ישן) ואולי זאת הגירסה המקורית.— 153,17 באחד אלג̇איזאת x;
M=H Ha T.— 154,10 ואלג̇איזין אלמנסובין L O.— 154,10 מעדומה̈ x
H; מעדומין L1.— 154,18 הד̇ה אלטריק אלד̇י H.— 154,19 תקריר T x
(כ"י ודפוס ראשון).— 155,15 כלאהמא H.— 156,1 אדמג 6 כ"י.— 156,16 יעדי
H.— 157,12 תת̇בת O2.— 157,14 מתנאהיה̈ Ha L1.— 157,15 ומעני
אלעלם גיר מעני אלקדרה̈ ענדה גיר מעני אלאראדה̈ רוב כה"י; וגיר מעני
אלאראדה̈ M=T; Ha L1.— 157,23 אלמקדמאת Ha T H L1.— 157,23
תצורהא בעיד T L1.— 158,22 אלאנסאן H.— 158,24 מסאויא L1 O;
מסתויא L1.— 159,8 נתברהן H.— 159,9 שבוה̈ x; שביא H.— 159,25
מעני רוב כה"י, M=Ha T; H.— 160,9 ישאבח H, השוה השורה הבאה.—
161,3 אלארואת̇: O2 מן היותר טובים, T (כ"י ודפוס ראשון); אלאדואת x;
אלאדואת y; אלנוריאת O1; גסם אלנור אלאדואת H.— 161,22 לאמכאן
וגודה (בלי וערמה) Ha T L1.— 162,2 ולא למרג̇ח: רק O 359, אבל המלים
האלה נראות נחוצות להשלמת העגין, וגם לא לפני למכ̇צץ̇ מראת שחסר
כאן איזה דבר. Ha: לא יצטרך למגביל אשר יכריע המציאות על האפיסה.

חלק ב'

165,13 לערתהא H.— 165,23 גסם H.— 166,7 עשר כל כה"י, וכן בהקדמות
חבאות.— 166,14 ואולהא כל כה"י.— 166,27 אלגסם x.— 167,4 וגד: וגב
H.— 167,9 אלעשריניה̈ H.— 167,27 מעקולאת רוב כה"י, F Ha T H;
ומעקולאת נמצא רק ב-L221.— 168,1 ושרחה: ופירושיו T; M=Ha h.—
168,2 ותביין וכו': כל כה"י, T; אלא תביין בעץ̇ אלמקדמאת מכתב הרמב"ם
לר"ש אבן תבון; אלא נמצא גם ב-Ha, אבל בכלל גרסת Ha מוטעית.— 168,9
סרמדיה̈: דאימה̈ H.— 168,10 גיר מתנאהי H.— 169,12 אלג̇רם H.— 169,17
חרכהא H x; בהערתו (עמ' 30) מבכר מונק גרסה זו.— 169,20 תמדהא H.—
169,21 ותולד H x, כ"י אחדים של T.— 170,1 אלחאריה̈ עשר 18L, וזה
יותר נכון.— 170,11 אד̇ תנקסם H.— 170,21 אנתקלת אלנפס מעה איצ̇א
וצארת פי אלגרפה̈ Ha 18L.— 171,1 תכ̇ייל H.— 171,10 תג̇יירו]א H.—
171,16 יחרת̇ ד̇אתה H.— 171,25 לזם איצ̇א וגוד H.— 172,2 גאבה H.—
172,24 מראפעא (א במקום ה̈) H.— 172,27 אלעשריניה̈ H x.— 173,25
טרק H; M=Ha T.— 174,4 קוה̈ M=T; Ha H.— 175,25 בינ̇א פי תביין
נפי אלגסמאניה̈ 1 כ"י (היותר גרוע), T H.— 176,20 תכון H.— 176,22
אול H.— 177,20 חרכה H.— 178,6 הד̇א איצ̇א H.— 179,3 אלאפאק H.—
179,17 בכל פלך: באלפלך T Ha x (כ"י).— 183,15 אשר̇ F; Ha T (עמוד
87)=M.— 183,18 עט̇מה̈ קדרה̈ M=Ha; F T H x.— 183,23 ד̇כרוה H
T.— 184,20 אנך x.— 185,5 יכ̇אלפוא x; יכ̇אלפו H; יכ̇אלפה Ha T.—
185,14 טביעיה̈ H; M=T.— 186,3 אלראעיה̈ M=T; Ha H x.— 186,4
האילה̈ עט̇ימה̈ גדא Ha T 18L.— 186,27 אכר Ha.— 186,27 כרה̈ ואחדה̈:
כרה̈ חסר T 18L.— 187,14 באלג̇מלה̈ H.— 190,18 עליון T H.— 190,20
יתכ̇לי חסר Ha x.— 190,28 אמא H.— 191,11 עולנא: עמלנא H x; עלמנא
y; M=Ha T.— 191,19 אלקוי M=T; Ha L.— 191,20 לתחריר T H x
Ha; F (עמ' 154)=M.— 191,24 מוצ̇ע למוצ̇ע Ha H.— 191,24 אלמוצ̇ע H;
M=Ha T.— 192,10 כאמלה̈ חסר M=T; Ha H.— 192,21 חכמנא: רוב
כה"י והיותר טובים; חכמתנא 1 כ"י, Ha T; חכמאנא x, כ"י אחרים של T.—
193,21 לקאה H.— 193,26 אלמסכ̇ן H.— 194,23 וליסת H.— 195,6

לתשבה H.— 195,9 וכדלך H.— 196,4 אלאהא מוגורא רוב כה"י.— 196,25
יתגיר פי חאלה בער חאלה T 18 L; כל הי חאלה בער H.— 198,5 פי
כתאכבה טומאום 1 כ"י, F (עמ' 95); M=Ha T.— 198,19 ולא עד טאר חסר
T.— 199,9 יזעם H.— 199,10 ותלכ֗יץ חסר T.— 199,18 פי מא נריד אן
M=Ha T ; H x.— 200,1 פתלך צורה M=Ha T ; H.— 200,7 לם: לא H.—
201,6 תגייר משיתה Ha H.— 201,16 פי אלחאל T 18 L; פי אלאול H;
מקודם Ha.— 201,22 מיי אלף: אין בשום כ"י; מנוין [?] אלאף x; מיין
אלאף y.— 201,28 אעני H.— 201,28 וינסבוהא H.— 202,12 כ֗פאת (במקום
כ֗פת) x.— 202,18 אלקטעיה H.— 202,21 פי צחתה H.— 202,25 בעד ד֗לך
חסר T, בh ויש.— 202,27 בכון אלסמא כאינה פאסדה T 18 L (כ"ו).—
204,19 יקבל: יטלק 18 L; יטלב 221 L.— 205,1 פי תרג֗יח H.— 205,21
אלרג֗אל x H Ha F (עמ' 154); M=T.— 205,27 ינפתח H.— 205,28 ולם
יזל H.— 206,7 לא יאכל H.— 207,9 פי אן אלחרכה H.— 207,21 תכוין
H.— 208,6 יקתציה H.— 208,9 פצול M=Ha T ; H.— 210,8 ולא יריד
h H.— 210,12 אלטרק M=Ha T ; H.— 210,24 פי כ֗אלף בלי אלדהר H;
M=Ha T.— 211,9 עלה אלעלל והו֗א H.— 211,24 אלתכ֗ציץ: אלתלכ֗יץ
T?.— 212,2 אן אלמאדה Ha T 18 L.— 212,2 אלתגייר H.— 212,3 והו
אלד֗י M=T ; Ha H.— 212,5 אלמתגידאת H.— 212,6 תביינה H.—
212,30 מן אלמא H.— 213,19 מוצ֗ע H.— 214,7 אג֗רי H.— 214,18
אלג֗זולה: המחלקות=אלג֗רליה כ"י אחד של T.— 215,5 מסתגרבה חסר T
Ha.— 216,7 לעדם H.— 219,11 ותכ֗ציץ אלשכ֗ץ אלשכל H.— 219,15
סבבאן Ha T; סבבין 1 כ"י.— 220,16 עלה Ha T H.— 221,22 חתי אן
H.— 222,1 כלאם H.— 223,11 בג֗מיע אנואע אלמט֗לאת מע כל אלמוג֗ודאת
T 18 L.— 223,24 אלשו֗רו֗ Ha.— 223,25 עררת M=Ha T ; H.— 224,18
אענאדהא H.— 224,30 אלד֗ין כל כה"י H; אלד֗ין הם F Ha 18 L (עמוד
112).— 225,19 ובאלג֗מלה Ha T 18 L.— 226,6—7 מן אלכ֗רוג T H.—
226,12 נתססת H.— 226,27 ומרכזאהמא מכ֗תלף x: ומרכזיהמא מכ֗תלף
y H; ושני מרכזיהם מתחלפים T.— 227,19 אלא מא ד֗כרת לך חסר 18 L
Ha T.— 227,28 אלאצלין Ha.— 228,3 ומקאדירהא Ha x וקצת כ"י של
T.— 228,25 אנה דלנא חסר 18 L.— 228,25 מחרכה: T מוסיף אבל שאר

ענינם.— 229,15 פלים באלצ֗רורה אלא H.— 229,25 אהל אלבאטל H.—
229,27 איצ֗א חסר Ha H.— 229,29 וויג֗ד: רק 1 כ"י, T ; ויג֗ד Ha x.—
230,3 איצ֗א במקום אלאכ֗ר T x.— 230,16 צורתה M=Ha ; T 18 L.—
230,17 יג֗ב H.— 230,25 אמטלוב T H.— 231,18 קבל כ֗לקת H.— 231,27
במראה M=T ; Ha H.— 232,1 והו֗א צחיח M=Ha ; H.— 232,17
ולעלך H.— 233,10 מן טאהר נץ x.— 233,12 ישאחח רוב כה"י.— 233,22
וג֗ב: נג֗ד T ; h Ha 18 L שתי הגרסות ביחד.— 233,26 קריבה H.— 235,25
כ֗צץ H.— 235,25 ד֗לך אלוחי H.— 235,27 אנקראץ֗ H.— 236,14
באנקראץ֗ H.— 236,25 מנקלבה T?.— 236,25 חאלאת H.— 236,28 קאל
M=Ha ; T H.— 237,6 מתממא 237P.— 237,28 אקבאלכם ומעאדתכם
M=Ha T ; H.— 238,3 בשמים H.— 238,19 אלט֗אהרה חסר Ha T 18 L.—
243,22 מ֗ן צ"ל צ֗ן וכן Ha T ; מ֗ן: כל כ"י, H.— 243,25 ואלתעדי T לפי
השערת F (עמ' 154—155) H.— 243,29 לכל (במקום לכן כל) M=T ; Ha x.—
244,16 קלל וגיר ד֗לך Ha T 18 L.— 244,27 לסאננא H.— 245,26 ותבינת
כל כה"י, H.— 246,10 אלאכ֗ר H.— 246,26 תכ֗ציצה רוב כה"י, H ; רק
M=18 L.— 247,8 אכ֗ד יבין H.— 248,10 אמכ֗תומה M=Ha ; T.— 249,6
ואלאמתזאג M=Ha T ; H.— 249,7 אלד֗ין H.— 249,7 אול חסר T ; H
M=Ha.— 249,9 תרכיבה M=Ha T ; H.— 249,9—10 הו וגוד T ; H
M=Ha.— 249,20 ו֗רכר ען עץ H.— 249,26 נבהוא Ha T L ; נבהו H.—
250,18 תסמית H.— 251,6 7 קודתו: כוודתו רוב כה"י, Ha ; כורתו h H ;
T בראשית רבה, ירושלמי=M.— 253,9 פי תצחיח M=T ; Ha 18 L.— 253,17
קואם אהל שרועתנא T 18 L.— 254,13 ענר קצה Ha T 18 L.— 254,15
פקולהם H.— 255,1 חמאר או צ֗פרע כל כה"י.— 255,9 אחד ות֗מאנין כל
כה"י, וכן הלאה ארבעה עשר, מאיה ועשרה, סבעה.— 255,27 ואר: כאן
מתחיל הקטע השני שפרסם הירשפלד בJQR 1903 עמ' 677 ואילך; עיין להלן
ב"אוטוגרפים".— 258,18 אעלאם כל כה"י.— 258,24 איצ֗א חסר Ha T x.—
258,24 אעטא H x.— 260,7 קבלה: בערה Ha 18 L.— 260,25 באעלום H.—
260,26 א֗ו ד֗לך H.— 261,24 אבתדא x; אכתדי y; אבתדאה z; א֗ו֗ תראה
(בלי מנהא) T 18 L.— 262,11 ואלג֗מלה H.— 262,17 אלקול: אכלאם H.—
262,19 ויתנבוא x; יתנבון y.— 263,13 נבוה Ha 18 L.— 263,14 תג֗ניתהם

—.H 263,21 ואשר T 18 L (שקרא בשורה הקודמת אי׳ במקום אי׳).— 264,9
קדר יכון מדברא בה נפסה לא גירה Ha T L.— 264,14 כמא בינא עד
אלמתכ׳ילה חסר Ha T 18 L.— 264,18 וואצ׳עוא x.— 264,27 יואצל H.—
265,17 צרח חסר Ha T 18 L.— 265,18 יכתם T.— 266,1 אסר H.—
266,14 ינד׳ר: כ׳בר L 221 וכן יגידו T.— 267,13 אלד׳י כל כה״י; אלתי H.—
267,27 מן פרץ Ha T 18 L.— 268,6 ממן תקדם Ha T 18 L.— 268,14
ישהד H.— 268,15 אלוחי Ha T 18 L.— 269,13 אלבראהמה 18 L; אלברהאניה
כ״י אחד של T.— 269,16 אלמאלפה: אלג׳אהליה Ha T 18 L.— 269,27
אן יכון אלנאס כלהם ד׳לך אלזמאן כאמלין O 1 (Uri מספר 359).— 270,9 אלא
מא: כמא לא T 18 L; M=Ha.— 270,15 לחיז: אלי חד 18 L.— 270,20
אלמפרט: אלמקצר x.— 270,25 לנפסה H.— 270,26 לאלזאם H.— 270,26
בעמל מא ג׳א בה אלנביא F Ha T 18 L (ע׳ 116).— 270,28 ותרכה
18 L.— 271,14 יחתאג׳ T 18 L.— 271,22 טט׳נונה חסר Ha 18L.—
274,20 וכד׳לך עד הלילה חסר Ha 18 L.— 275,3 לפלוני (במקום אלפלוני)
T 18 L; ולים יכון ד׳לך לפלוני אתאה 237 P; ולם יכן ד׳לך אלפלוני נביא
221 L.— 275,8 אתי ואכ׳בר H.— 275,28 וג׳רי וג׳רי (כפול) וקאל להם
H.— 276,10 לאנה H.— 276,21 כינו H.— 277,6—7 אלד׳י וד׳כרונה H.—
277,8 ידפע Ha T x.— 278,13 אלתי ראה 63 P.— 278,25 אלעציאן x;
אלעצאיין y H; אלעצ׳י z T.— 279,2 מסתלד׳ה: מסרורה 18 L; מיושרת
(=מסדרה?) T.— 279,14 המלים: פי כל מוצ׳ע אינן ב M, והכנסתין לפי
הערה 4 שבעמוד 329. הן חסרות ב x.— 280,28 מנהא H.— 282,9 אנה חסר
Ha x.— 282,20 לה קדר עט׳ים: לה עט׳ם H x.— 284,22 אג׳מע אלעלמא
221 L.— 286,4 במראה חסר Ha x.— 286,16 תקדים מא תקדם 221 L (על
הגליון) Ha.— 287,7 ת׳מאן כל כה״י, H.— 287,26 כית וכית חסר בכל כה״י
מלבד אחד שהמלים האלה נוספו בו אח״כ.— 288,3 כתב אלאנביא H.— 288,3
בעצ׳הא: בערה Ha 18 L.— 288,3 מטלקה T x.— 288,25 צ׳חכה: הדפא
F x (עמ׳ 156).— 288,25 וסכ׳ריה: סכרה T לפי דעת F (שם).— 289,1 כד׳לך
אקול H.— 289,18 פינא: פיה 18 L; פיהם T; אלא ענד מן קיל פיה
63 P.— 289,26 אלאג׳ארה H.— 290,14 ואלאג׳יא H; ואלאג׳יאאת
ואלמבאלג׳את T?.— 290,14 כת׳יר פי H.— 290,15 עלי תקדיר 1 כ״י, Ha.—

291, מת׳ל Ha H x; מת׳לא y; M=T.— 291,6 תחריד T x
Ha.— 291,26 מ׳ן H.— 291,26 בכונהם ישער ואלמוצ׳ע
אלאסתעארה H.— 292,10 פי אלאלאה H.— 292,19 פי
אקאויל חסר Ha x F (עמ׳ 117).— 293,16 סלטוא: ט׳למוא 1
כ״י.— 293,22 סבב אללה לה תקותה T.— 294,4 לכן מעני ד׳לך קיאם
בין עלי מא שאבה הד׳ה אלציגה אית׳א מן אלקול פקט Ha x קצת כ״י של
T; T הוצאה וכ״י אחרים=M.— 294,11 ותד׳כרה x.— 294,13 אנתהי באלקול
x; אנתהי בה אלקול y.

חלק ג׳

297,14 בינא H x.— 297,14 מן ארהאן H.— 297,15 יתבין: יבין
H.— 297,26 ר׳ו חרם H.— 297,28 תלקית H x.— 297,28 אעתקדת H
Ha.— 298,1 שך ענדי H.— 298,5 אלכ׳ץ Ha x.— 298,8 יכ׳פי רוב כ״י.—
298,16 חתר ירי x; M=Ha.— 298,20 חרף כנראה T.— 299,14 פממרודה
H.— 299,17 כונהם מתלאזקין כל כ״י.— 299,23 וג׳והרהא: ווג׳והא כנראה
T.— 300,8 וכזק אסם אלברק H.— 300,8 פישבה H.— 300,12 ברית
חרא וקליל כחזוי H.— 300,13—14 ליסת תחרכהא T 18 L?; ליסת תחרכה
x; לים תתחרכה H; M=Ha.— 300,18 ליסת אלריח בל גרצ׳א H.—
300,20 אחית והכד׳א H.— 300,24 אן תסיר אלחיה לג׳הה מא פתסיר פי H.—
301,1 ואסתופי Ha x; M=T.— 301,23 עיון H.— 301,26 בעניי יענון
חאלתי הד׳ה H.— 302,6 יר חיואן או רגלה H.— 302,17 יתחרכוא ...
אנפסהם H.— 303,12 ותבין T H x.— 303,22 קאל איצ׳א H.— 304,13
לנסמא H.— 304,20 אלא חסר Ha x.— 304,23 לד׳ור H x.— 305,5
וקאל חסר H.— 305,10 תאויל (במקום תאוילא) x.— 305,16 לאפראר H.—
305,21 אלאדם: אלאמר 1 כ״י, T H.— 306,9 אלמבעצ׳ה T H x; M=Ha.—
307,3 ראוא כל כ״י; ראו H.— 307,8 אלד׳ין 230 P T.— 308,21 ורתבת
ד׳לך x; ורתבה תחת כנפיהם 1 כ״י, T; ואן ד׳לך תחת כנפיהם 63 P Ha.—
308,22 בקול האופנים Ha T H x; 2 כ״י=M.— 309,2 מדלול H.—
309,18 תממת T H x.— 309,17 תעלק x.— 309,20 צורת ראשון חסר H.—
310,14 כלהא חסר 1 כ״י, T.— 310,17 יותי: יותר 63 P T.— 311,3 ינסתר

x; יסתסתר y.— 311,4 תתמרת x; תתמתר H.— 311,7 ויספק H.—
311,11 ינבגי ללעאקל 2 כ"י, Ha T.— 312,4 דלך Ha T x.— 312,8 חלך T x.—
312,17 אלקצר H; אלקדר Ha ?.— 313,23 לגו: גלו 3 כ"י Ha; גלו 1 כ"י
T H.— 315,13 אלדי פיצה איצא מניר x.— 315,19 חכמהמא H.—
315,22 פאעלה H.— 316,6 אעראם מלכאת H.— 316,11 פהם H.—
316,26 תכדב: תכרם H.— 317,4 אולא H.— 317,7 בינא: קלנא H.—
320,13 סנין H.— 320,16 חאלה: גמלה 1 כ"י, H; גהה 1 כ"י.— 320,27
יוגד T x.— 320,28 אלמצאב עלי מא יגתניה Ha 63 P.— 321,15 כון
אלאנסאן יאלף ... ויעתאדהא 1 כ"י.— 322,14 ואלחואצל: ואלאחואל x
Ha.— 322,15 אן יעתבר אעתבאר תאני פי Ha 63 P.— 322,21 קד H.—
322,26 ללטבב x; ליטיב F (עמ' 157) Ha; לתטבב H; M=T.— 322,28
ביאן x.— 323,7 בה שכצא רוב כ"י, H.— 324,2 בקצר מבדא עקלי 63 P
T Ha F (עמ' 119).— 324,6 אכרי H.— 324,13 ואן הדא: והדא T x.—
324,23 כדא דליל H.— 325,26 להדח אלגאיה x; למעתקד הדה גאיתה
אלגאיה 221 L; הדה מחוק H; רוב כ"י=M.— 326,8 אללה חסר H.—
326,14 תלזמה Ha T x.— 327,5 אלי פעלי T H x; M=Ha.— 327,10
אלמהרי כל H.— 327,23 אנהא מציה H.— 328,8 תשרח H.— 328,10
ותלתזם H.— 328,12 תטלב פעמים H.— 329,8 מקארנה F T x (עמ' 157);
M=Ha.— 329,11 ולם: לם x; ולא H.— 329,12 גאיה מא למא H.— 329,24
אלפין כל כ"י.— 330,2 מקעד H.— 330,9 בעץ: בעד F Ha T x (עמוד
121).— 330,24 אלתרתיב H.— 331,5 אסתבעאד מא H x; M=T.—
331,13 מקעד H.— 332,15 לא יתצור 1 כ"י, F Ha; M=T.— 332,21
ינאזע הו נפסה H.— 332,24 שי חסר H.— 332,26 מסתקצא H.— 332,29
תפרע: תערץ x.— 334,7 לא H.— 335,3 אלגזאיה H.— 336,10 ותמוג
מא כל כ"י וכן צ"ל; מא בחר Ha 18 L.— 336,13 אסאסאתהא H.— 336,17
נטאם H.— 336,19 אעני אנה יקול H.— 337,16 ויתהדד H.— 338,7
אלאכדה H.— 339,12 ויקול H.— 339,14 עדב פי אלדניא Ha H x.—
340,29 ואמא אן רוב כ"י, T; אמא אן H; M=Ha.— 341,6 אלאנסאן H.—
341,23 אהמלוא H.— 342,7 אפעאלה T 229 P.— 342,19 אלאכר H.—
343,16 ואן כאנת x; M=F Ha T.— 343,28 ומא: מא H.— 344,22

תאבתה H.— 345,5 כל אלכמאלאת H.— 345,14 אלגיר: אלגור 1 כ"י.—
346,13 פאחתג H.— 346,16 חרתה (ה במקום ת) H.— 346,24 אלקוה H.—
346,25 הדה אלמעאני H.— 346,29 קצורה 18 L 63 P.— 346,29 לה 63 P
18 L.— 346,29 אלשבהה 63 P; אלשבהאת 18 L.— 347,1 וקר 63 P.—
347,1 עלם תעאלי הדה אלקצור מנא ואן פכרתהם הדה אלמקצרה לא
תלתפת M=T ; Ha 18 L 63 P.— 347,9 וצל H.— 348,4 פלדלך H.—
348,10 עלם H.— 348,25 אלאמר מבאין H.— 350,15 אנצנע H O3; רוב
כ"י, M=Ha T.— 350,16 צנעה מא צנעה תאבעה לעלמה Ha T 221 L;
רוב כ"י=M.— 352,2 קצתה x.— 352,26 קרר T.— 353,6 דרג: דכר 63 P
Ha T.— 353,7 ירתדע x.— 353,28 מא חסר H.— 354,16 מעני חסר x
Ha.— 354,18 אחרי לשטנו: שרח דלך יונתן בן עזיאל וחט קאם על ימיניה
לאסטאותיה H.— 356,3 ירען x.— 356,6 בה ובביתה T x.— 356,13 והנ
H.— 356,23 אלתאם חסר Ha T x.— 357,16 ערפהא H x.— 358,16 לא
יקאל H.— 358,19 אלדי כל כ"י.— 358,26 מדהב ארסטו H.— 358,29
פצל עליהם 221 L; פצל ענהם 230 P.— 359,3 פנד: קיד F (עמ' 157).—
359,4 פי אלענאיה חסר Ha T x.— 359,7 תוביך x.— 359,21 כמאל: תאל
T x.— 359,26 טרקה T x;— 360,12 נתצור H.— 360,12 ולא הו T x.—
360,12 שי x.— 361,13 טאהר H.— 361,19 נעתקד H.— 362,1 פעלא H.—
362,4 כל דלך: בדלך T x כ"י.— 362,11 אטמכן H.— 363,11 פתתבתוא x.—
363,20 ומותרא: וריד Ha x.— 363,26 תרעי x; יראעי y; תרעא H.—
364,10 למא דלך H.— 364,18 תאבעה H.— 365,10 פי תגרה 1 כ"י, T
Ha.— 365,15 כתיר אלפאידה x.— 365,22 ידום T.— 365,23 אלכאנט
H.— 365,26 ותחציל H.— 366,1–2 כל כל מתבע Ha, T x.— 367,10
מחרת H.— 367,12 הדא חסר H.— 367,14 מדכורא 1 כ"י, T.— 367,26
אצלה כל כ"י, T H (כ"י) Ha.— 368,2 בגהל H.— 368,14 בינהם x; בינהמא
1 כ"י, H (ם מעל לשורה).— 368,15 בינהא T x.— 368,21 שרענא פסיב
H.— 369,9 פאידתה H.— 369,22 לחקב"ה מי שהוא ... ומי שהוא כל כ"י
H; M=T.— 370,6 אלגדא H.— 370,27 ממכנה H.— 371,2 פאפהמח
H.— 371,23 יקסר: יקר x.— 371,26 אקדם באלשרף H.— 371,29 תחרידה
ותחריד H.— 373,11 ותחריר x; M=Ha T.— 373,12 אעתקארה H.—

374,27 מנהא חסר Ha T x.— 374,28 אלהה H.— 374,28 אלאכבר H.—
375,11 ולם ידכרוא אתארח אלצאדקה Ha.— 375,18 תראה H x.—
375,21 אלמדמרה H x; אלמדכורה 1 כ"י, Ha.— 376,6 והם x.— 376,7
אלשאם Ha T 18L; אלשמאל H.— 376,7 ותגול H.— 376,15-16 אלאהא
ספארקא H.— 376,27 ופעל בהא חסר 221 L.— 377,11 מן: אן T x.—
377,21 ענד חסר H.— 378,5 לאטר H.— 378,25 ותנפרד x.— 378,25
ואלכלמה חסר 1 כ"י; אלכלמה בעד אלכלמה 1 כ"י.— 379,8 ללרוחניין x
Ha.— 379,18 כלהא חסר H.— 379,20 פוקע Ha T x.— 380,5 חכמוא
1 כ"י, T.— 380,11 אלסרג Ha 18 L 63 P; אלסרם 221 L.— 381,12 ותכסב
H.— 381,12 ואהל אלתקרב Ha x.— 381,21 וטענת x; אדענת 1 כ"י.—
381,26 ותכסב H.— 382,4 ורפע H.— 382,9 ואלאנסאם Ha T x.—
382,17 יעבדונה H.— 382,26 באן כאן x; אדא כאן 1 כ"י.— 383,7 אלאמר
Ha x.— 383,12 בכלק 1 כ"י, H.— 383,21 ותדריג H.— 384,3 באלעצו T x.—
384,10 ובהדא H.— 384,23 בנקץ Ha x.— 384,26 גאנא H.— 386,4
בתחיוזהם H.— 386,5 אלתברר: אלכר x.— 386,6 איצא חסר H.—
386,20 פאן: רק Ha T 63 P; כאן כל כ"י האחרים.— 387,12 וגעל T; וגעלת
2 כ"י; וגעלה בית ואחד H.— 387,19 באלמקצד H.— 387,19 לדאתהא
T.— 388,19 פי אלנקל H.— 389,4 ותדכרה x.— 389,23 פטאטה H.—
389,24 מניבא חסר x; מגיבא פעם שנית 18 L.— 389,24 מתאתיא: מתארב
221 L.— 390,2–3 קאל ... וקאל T x.— 391,12 לא תחצל בלי ענהא
2 כ"י.— 391,16 מפידה Ha 63 P.— 393,5 אלמתצורה x; אלמחדודה 18 L
T 63 P.— 393,24 ואכתאר Ha x.— 393,29 ותקציר דיל טול ניל H.—
395,2 חו: הי כל כ"י.— 395,4 יעתקד H x.— 395,10 וכדלך Ha T x.—
395,11 ואלחרע: ואלתצרע Ha T 63 P.— 395,21 ואלאקלאע H.— 396,18
נסבה T x.— 396,28 כלה H.— 397,1 אלתי בפעלהא ינפעל להם אלסחר
Ha T x.— 397,3 מן קראה T x.— 397,17 כאלאסודה x.— 397,17 ירפעון
H.— 398,2 וכילוא Ha 63 P.— 398,3 אנתא תרפע ... ותגלב T x.—
398,27 אלפאוינא H.— 398,28 אלבתראת T x; אלרכב Ha 18 L.—
399,17 או אשתרי H.— 399,23 יסלם H.— 400,7 פודום 1 כ"י, Ha.—
400,18 יפעלונה T x (כ"י) Ha.— 400,21 לשהרה מא כאן 1 כ"י.— 401,3

תסקט x.— 401,3 תעדיהא H.— 401,9 נויה H x; נואיה y.— 401,25
ולתגי כל כ"י.— 401,26 אלדי חסר כל כ"י מלבד 1.— 401,26 אלעגאיב x
T.— 402,8 ליבעד H.— 402,24 ללסבעה דרארי T H 230 P.— 403,3
אנטלע H.— 403,12 פי חד x.— 404,15 אלנאס H.— 404,18 אלאגתראר
x.— 404,28 לם חסר x; ואנמא כון 1 כ"י.— 405,17 פי אלאצל x.— 406,9
מלזומא כל כ"י.— 407,1 תתכסב H.— 407,6 קלילה כל כ"י, H.— 407,12
פעל H.— 407,17 אלבהאים 1 כ"י; אלבהמה x.— 408,6 כון חסר H.—
408,11 ולים פי H.— 408,15 סאיר: עאבר 1 כ"י; סאיל 1 כ"י, T.— 408,18
ותחדיר אלשיוך Ha x.— 409,13 ומע הדא אן עדם H.— 409,20 יוכד 1 כ"י
T (כ"י).— 409,23 סארק סאיר H.— 410,3 בהם: פיהם H.— 410,13 ויסתעדלה
H.— 410,19 אלתי פסאדהא H.— 410,22 אלאגראר H.— 411,12 13
אגראר ... כאגראהם H.— 411,14 חרסהם H.— 411,29 למא H.—
412,16 זמאן וזמאן 1 כ"י, H.— 412,21 יסתנדוהא H.— 412,21 סר אלשריעה T.—
412,23 מחרוראתהא T 63 P; מחצוראתהא x.— 412,26 מכאל לכל H.—
413,19 גהדה T.— 413,26 לתכסיבהא H.— 414,13 תמאלוא כל כ"י.—
414,16 תמאילהם רוב כ"י.— 416,2 דעת רוב כ"י; M=Ha T.— 416,2 חרמת
כשפה 1 כ"י; חרמה כשפת 1 כ"י; כשף אלנכאח 162 O.— 416,20 אלשומר
Ha T H x.— 417,7 ותאכד H.— 418,2 ואמא x.— 418,17 עדת T x
Ha.— 418,26 יצרב H.— 419,12 תטאוע H.— 419,12 פי אכל x.—
419,19 מראד H.— 420,19 מוצע T x.— 422,28 טנוא H.— 424,19
תפצילא ללכהנים x.— 424,21 וכדאמה H.— 425,13 כאן דלך H.—
426,1 אלמכאלה כל כ"י; אלמכלאה H.— 426,2 וקע H.— 427,1 תכריא
כל כ"י.— 427,10 אגודה ... ואגמלה ואסהלה H.— 427,11 טאיר H.—
428,17 לבדל H.— 430,9 תבדידה x.— 430,17 יגתמע H.— 430,19 לא
יכון H.— 430,21 לחטהמא x.— 431,15 ולמזיה אלמלך: רק 63 P; ולמיזה
כל האחרים, H.— 432,11 תסתעטף H.— 433,20 אלעכארה H x.— 434,7
ימארט H.— 435,10 ולדה: אבנה H.— 436,7 כמא תקרם H.— 437,5
ומרתהא H.— 437,8 נדעי H.— 437,25 מחתאגין אליהא H.— 438,2
נסא H.— 439,15 לקדארתהא H.— 439,19 אלבטון H.— 440,16 ותנינהא:
ושפקתהא x.— 441,18 אלשראב T?.— 442,18 עקדא ועמלא H.— 443,11

ואמא: ואמר T ?.— 443,18 ללקרשה חסר H.— 443,23 נשהר x.— 443,26 ולא נקץ 1 כ״י, T.— 443,29 ותופיה 1 כ״י, Ha.— 444,2 ענדך אלגיר H.— 444,21 דאעיה x T ?; דאעיה̈ H.— 445,2 אן כמא H.— 445,12 הו ׳לאמר H.— 445,16 זוגה כל כ״י.— 446,1 או אלפרע ללאצל חסר ברוב כ״י, H T; אצל אלפרע או פרע אלאצל O 234; אלאצל ללפרע חסר x; Ha=M.— 446,5 שכ̇ע ואחד H.— 446,8 אלאכ̇וין x; אלאכ̇ין y; אכ̇ין H.— 446,16 אלחרמאן x.— 447,10 אלבגאל H.— 447,25 יבטל H.— 448,4 ענדי חסר H.— 448,9 ג̇דא חיניד̇ x H.— 448,12 הי אלעהר H.— 448,16 תם באלכ̇תאן וכונה פי סן אלצגר T ?.— 450,17 אלפה̇ים H.— 450,28 ואסמאיהם כל כ״י.— 452,9 תג̇רוא x; תגרוא y.— 452,16 פי אלתורה חסר H.— 452,19 הד̇ה אלאכ̇באר פיהא H.— 452,22 ועלה̈ חסר H.— 454,4 ללטריק H.— 454,22 אלתי ינתקל H.— 457,5 תכון תלך 1 כ״י, T.— 457,10 תדרשנו: תבקשנו כל כ״י, T.— 457,15 באלאנפראד H.— 457,28 יגפל H.— 458,15 ופי אלצלוה̈ H.— 458,28 כ̇לותך 1 כ״י.— 460,4 אלדרגה̈ חסר x T.— 460,13 תכ̇לת H.— 461,23 אלתקדיר עד ישטפוך חסר ברוב כ״י, H T (הוצאות) Ha.— 462,8 דנאך H.— 462,13 עט̇ימה̈ H.— 462,18 אלקוה̈ H.— 463,14 באפהאם H.— 463,21 ותצרפהא H.— 463,24 הו מלך x T Ha.— 465,11 אלפצ̇ל H.— 465,20 אסתיצאלה H.— 467,21 אולי ׳למקבולה̈ H.— 468,6–7 וג̇ד לכל כ̇ארג̇ ר̇אתה H.— 468,20 ר̇כרוא H.

אוטוגרפים

( ) נמחק באוטוגרף ע״י העברת הקולמוס.

[ ] הושלם מהוצאת מונק או ע״פ השערה במקום טשטוש או קרע באוטוגרף.

קטע א׳

חלק א׳ סוף פרק יז, יח יט כ, התחלת כא (עמ׳ 29,8 עד 33,1)

לפי הנוסח שפרסם מר ד. ילין בתרביץ שנה א ספר ג ע׳ 102 ואילך ולפי הצלום שם.

[דף א׳ ע״א]

אן מבאדי אל מוגודאת (תלתה) אל כאינה אל פאסדה תלתה
אל מאדה ואל צורה ואל עדם אל מכצוץ אלדי הו מקארן
ללמאדה אבדא ולולא מקארנה אל עדם להא למא חצלת
להא צורה וכהדה אל גהה צאר אל עדם מן אל מבאדי וענד
חצול אל צורה יבטל דלך אל עדם אעני עדם תלך 5
אל צורה אל חאצלה ויקארנהא עדם אכר (ואנמא סמי אל)
הכרא אבדא כמא תבין פי אלעלם אלטביעי פארא כאן אולאיך
אללדין לא מפסדה עליהם פי אל תביין כאנוא יסתעירון אל אסמא
ויאכדון אל שבה פי אל תעלים פכם באל חרי ולזמנא נחן
מעשר אל מתשרעין אן לא נצרח בשי יעזב עלי אל גמהור 10
פהמה או תכיל להם חקיקת אל אמר כלאף אל חק אל מראד
בנא פאעלם דלך.

פצל

פי אשתראך קרב (ונגע)[1] ונגש הדה אל תלתה אסמא
אעני (נגיעה) קריבה ונגיעה ונגישה קד תכון למעני 15
אל דנו ואל קרב פי אל מכאן וקד תכון למעני אתצאל
אל עלם באל מעלום פכאנה שבה [ב]קרב גסם מן גסם
אמא מעני קריבה אלאול פח[ו] אל קרב פי אל מכאן כאשר
קרב אל המחנה ופרעה הקריב ואל נגיעה מענאהא אלאול
דנו גסם בגסם ותגע לרגליו ויגע על פי ומעני נגישה אלאול 20
אקדאם שכץ עלי שכץ והרכתה אליה ויגש אליו [יהודה]
ומעני הדה אל תלתה אסמא אל תאני הו אתצאל [עלם]

1) המלה נמחקה בטעות ויש עליה סימן שצריך להשאירה.

ודנו אדראך לא דנו מכאן קאל מן אל נגיעה [פי מעני]
אתצאל אלעלם כי נגע אל השמים משפטה וקו[ל מן]
25 (אל קריבה אל נגישה) אל קריבה והדבר אשר יקשה מכם

[ע״ב]

תקריבון אלי ושמעתיו כאנה יקולון תעלמוני בה פקד
אסתעמל פי אעלאם במעלום וקיל מן אלנגישה ויגש אברהם
ויאמר והו כאן פי חאל אל וחי ואל סבאת כמא סיבין יען כי נגש העם
הזה בפיו ובשפתיו כבדוני[1]) פכל
לשון קריבה (או נגיעה) או נגישה תגדהא גאת פי כתב אל נבוה
5 אמא מן אללה לגסם או מן שכין אנסאן ללה פהי כלהא מן הדא
אל מעני אל אכיר לאן אללה כמא סיתברהן[2]) לים בגסם פלים[3]) הו
יקרב ולא ידנו מן שי ולא שי מן אל אשיא יקרב מנה או ידנו בה
תעלי אל בארתפאע אל (מכאן) גסם ירתפע אלמכאן[4]) ויבטל כל קרב
ודנו או אתצאל או
תמאם או תתאלי (פקד תבין לך אן קולה) ומא אראך תשך
10 פי קולה קרוב יי לכל קוראיו קרבת אלהים יחפצון קרבת אלהים
לי טוב אן הדה כלהא קרב עלם אעני אדראך עלמי לא (... ...)
קרב מכאן וכדלך קולה אלהים קרו[בים אליו] קרב אתה ושמע
(ומשה נגש אל הערפ[ל]) ונגש משה לבדו אל יי והם לא יגשו
אלא א[ן תריד] אן תאול מא קיל פי משה ונגש אנה יקרב מן אל מוצע
15 ומן אל גב[ל] אלדי חל פיה אל נור פלך דלך לכן תמסך באל אצל
אן לא פרק בין כון אלשכץ פי מרכז אל ארץ (לו אמכן דלך או)
או פי אעלי אל פלך אל ת[אסע] לו אמכן דלך פאנה לם יבעד מן אללה
הנאך ולא קרב מנה [הנאך] בל אל קר[ב] מנה [תעאלי] באדרא[כה ואל] בעד
ענה (בם) למן גהלה ויתפאצל אל קרב ואל [בעד] מן הדה אל גהה
20 תפאצלא כתירא גדא וסאבין פי פצל כיף הו אל תפא[צל]

1) המלים „יען כי־כבדוני" נוספו בין השורות ונמשכו בצד הגליון עד ראש הדף.
2) שתי האותיות „סי" שבמלה „סיתברהן" נוספו למעלה בין השורות.
3) כאן היה כתוב „פלא" ותקן „פלים".
4) המלים „גסם ירתפע אלמכאן" נוספו בין השורות.

פי אל אדראך אמא קולה גע בהרים ויעשנו יעני בה אוצל
[אמרך להא] מתלא כמא קאל וגע אל עצמו יעני אחל א[פתך]
[בה] (... ... בין פאפהמה) וכדלך אל נגיעה

(פצל)

[ומא יתצרף] מנהא תעתברהא פי כל מכאן בחסבה פתארה
25 [ויראד] בהא דנו גסם בגסם ותארה אתצאל עלם ואדראך

[דף ב׳ ע״א]

אמר מא פכאן מדרך אלאמר (קד קרב ם) אלדי לם יכן ידרכ[הו]
קבל קד קרב מן אמר כאן בעיד ענה פאפהם [הדא].

פצל

מלא הדא אסם משתרך (יסתע יקע) יסתעמלה
אהל אללגה פי גסם יחל פי גסם פימלאה ותמלא כדה
5 מלא העומר לאחד והדא כתיר ויסתעמל פי מעני
(כמאל שי) אנקצי זמאן[1]) מא ותמאמה (וים) וימלאו לו ארבעים יום וימלאו
ימיה ויסתעמל פי מעני אל כמאל פי אל פצילה ואלגאיה
פיהא מלא ברכת יי (ואלברכה ליסת גסם) וימלא אותו חכמת
10 לב וימלא את החכמה ואת התבונה ואת הדעת ומן הדא
אל מעני קיל מלא (ם) כל הארץ כבודו מענאה גמיע אל ארץ
תשהד בכמאלה אי תדל עליה (ומן הד) וכדלך קולה וכבוד יי מלא
את המשכן וכל לשון מליאה תגדהא מנסובה ללה פהי מן הדא
אל מעני לא אן תם גסם ימלא מכאן (פאפהמ[ה]) לא אן תריד אן תגעל
15 כבוד יי מלא את המשכן אל נור אל מכלוק אלדי יסמי כבוד פי כל מוצע[2])

פצל

רם. הדא אסם משתרך למעני ארתפאע אל מכאן ומעני
ארתפאע אל מנזלה אעני ללגלאלה ואל כראמה ואל עזה.
קאל ותרם התבה מעל הארץ והדא מן אל מעני אל אול וקאל

1) המלים „אנקצי זמאן" נוספו בין השורות.
) המשפט „אלא אן — מוצע" נוסף למעלה מן השורה ובצד הגליון.

הרימותי בחור מעם יען אשר הרימותיך מתוך העם אשר הרימותיך מתוך
העפר[1]) מן אלמעני אל תאני.
20 וכל לפט הרמה גא פי אללה הו מן הרא אל טעני אל תאני וירם
כבוד יי רומה על השמים אלהים (כה אמר רם ונשא)
וכדלך נשא יכון במעני רפעה אל מכאן ובמעני רפעה
אל מנזלה ופוד אל חט וישאו את שברם מן אלמעני אל אול [ומתלה]
כתיר פי מעני אל חמל ואל נקלאן לאנה רפעה פי אל מוצע [ומן אלמעני]
25 אלתאני וכי נשא מלכותו[2]) וינטלם וינשאם ומדוע תתנשאו [על קהל]
יי פכל לשון נשיאה גאת פי אללה הו מן הרא אלמעני [ואלאכיר הנשא]
שופט הארץ כה אמר רם ונשא רפעה וגלאלה ועזה לא [עלו]

[ע"ב]

מכאן ולעלך י(ת)שכל עליך קולי רפעה מנזלה וגלאלה ועזה
פתקול כיף תגעל מעאני כתירה מן מעני ואחד (מא) סיבין
לך אן לא יוצף אללה בואצאף [!] כתירה ואן הדה אלאוצאף כלהא
אל מתעדדה (תרגע למע) אלתי תעטי אל תעטים ואל עזה
5 ואל קדרה ואל כמאל ואל גוד הי כלהא תרגע למען ואחד ודלך
אלמעני הו דאתה סתאתיך פצול פי אסמאה תעלי ופי
צפאתה בל ... נא פי הרא אל פצל אן רם ונשא לים הו עלו
מכאן.

פצל

10 עבר מענאה אל אול הו במעני אל עבור פי אל ערבי
והו אנתקאל גסם פי מכאן ומתאלה אל אול לחרכה אלחיואן (פי)
(ם) עלי בער מא והוא עבר לפניהם עבור לפני העם והרא
אכתר מן אן יחצא תם אסתעיר לאסתדאר אל אצואת פי
אלהוא ויעבירו קול במחנה (מע) אשר אנכי שומע מעבירים

1) המלים „מתוך העם — העפר“ נוספו בין השיטין ובגליון.

2) מר ילין נהג להזכיר בהערה את גירסת מונק כשהיא שונה מגירסתו, וכאן לא העיר שבמונק כתוב „ותנשא מלכותו“ וכן בשני התרגומים; יש איפוא לשער שגם באוטוגרף כתוב „ותנשא“ ובטעות נדפס ב„תרביץ“ „וכי נשא“. — העירני על השגיאה הזאת ועל הפסוק הנכון מסדר האותיות מר יוסף בן נתנאל הלוי.

עם יי תם אסתעיר (לאו?) לחלול אל נור ואל סכינה אלתו יוראהא 15
אל אנביא במראה הנבואה קאל והנה תנור עשן ולפיד אש אשר
עבר בין הג' האללה [!] וכאן דלך במראה הנבואה לאן אול אל קצה קאל
ותרדמה נפלה על אברם וכו' ובחסב הדה אל אסתעארה קיל
ועברתי בארץ מצרים וכו' וכל מא שאכהה וקד אסתעיר
איצא למן פעל פעל מא ואפרט פיה ותגאוז חדה קאל וכגבר 20
עברו יין וקד אסתעיר איצא למן תכטי קצד מא וקצד
קצדא אכר וגאיה אכרי והוא ירה החצי להעבירו ובחסב
הדה אל אסתעארה הו ענדי קולה ויעבור יי על פניו ויכון (פניו)
[אעני] אלצמיר פי פניו עאיד עליה תעלי וכרא געלה
[אל] חכמים (אנה צמיר אללה) אן הדא פניו לה תעלי ואן כאן 25
[דכרוא] דלך במערץ הגדות לים הדא מוצעהא לכנה
[תקויה מ]א לראינא פי כון פניו צמיר הקבה וביאן דלך בחסב
[מא ארו]אה ויכדו לי אן משה עליה אל סלאם טלב אדראכא

קטע ב'

חלק א פרק סד והתחלת סה (עמוד 107,17—109,4)
על פי צלום שפרסם פרופ' הירשפלד ב JQR 1903 עמ' 678

[עמוד א]

פצל

אעלם אן שם יי קד יראד בה מראת מגרד אל אסמיה
מתל קולה לא תשא את שם יי אלה' לשו' ונוקב שם יי
והדא אכתר מן אן יחצי וקד יראד בה דאתה תעלי
וחקיקתה מתל ואמרו לי מה שמו וקד יראד בה 5
(אראד) אמרה תעלי חתי יכון קולנא שם יי כאנא
קלנא דבר יי או מאמר יי כמא קאל כי שמי
בקרבו מענאה דברי בקרבו או מאמרי בקרבו
אל מעני אנה אלה לאראדתי ומשיתי וסיכין
אל כלאם פי אשתראך מלאך וכדלך כבוד יי 10
קד יראד בה אלנור ? מכלוק אלדי יחלה אללה

פי אמאכן ללתעטים עלי גהה אל מעגז וישכן
כבוד יי על הר סיני וכבוד יי מלא את המשכן וקד
יראד בה דאתה תעלי וחקיקתה כמא קאל הראני נא
את כבודך ואלגואב כי לא יראני האדם וחי דל אן כבוד
הנא דאתה וקולה כבודך תעטים מתל מא בינא פי קולה
ואמרו לי מה שמו וקד יראד בכבוד תעטים אל נאס
כלהם ללה כל (גמיע) כל מא סואה תעלי יעטמה (מן
לה לסאן נאטק עטם בלסאנה ומן לם יפתקד ללסאן
לידל עלי מא פי אדראכה פי) לאן תעטימה אלחקיקי
הו אדראך עטמתה פכל מן אדרך עטמתה וכמאלה
פקד עטמה עלי קדר אדראכה ול אנסאן כאצה

[עמוד ב]
יעטם באל אקאויל לידל עלי מא אדרך בעקלה ויעלן בה לגירה
ומא לא אדראך לה מתלא אל גמאדאת פכאנהא תעטם איצא
בכונהא תדל בטביעתהא עלי קדרה מוגדהא וחכמתה
פיכון דלך דאעיא לתעטים אל מעתבר להא נטק (או לם
בלסאן או לם ינטק1)
וקד אתסעת אלעבראניה פי דלך חתי יטלקון עלי הדא למעני לשון] אמירה
ויקאל ען מא לא נטק לה אנה סבח וקאל
כמא קיל כל עצמותי תאמרנה יי מי [כמוך עבר ען כונהא] תוגב דלך
באנהא אלדי תקולה
ובחסב תסמיה הדא אלמעני כבוד
קיל מלוא כל הארץ כבודו (מאם) מסאוי לקולה ותהלתו
מלאה הארץ פאפהם הדא אל אשתראך איצא

פצל

מא אראך בעד וצולך להדה אל דרגה ותחקיקך אנה תעלי
מוגוד לא בוגוד וואחד לא בוחדה תחתאג אן יכין לך נפי
צפה אל כלאם ענה ולא סימא באגמאע אמתנא אן (כלא)

1) אחרי „ינטק״ יש סימן להכניס הנה את שתי השורות „וקד אתסעת —
אלדי תקולה״ הכתובות בגליון בצד ימין.

אל תורה מכלוקה אל קצד בדלך אן כלאמה אלמנסוב
אליה מכלוק ואנמא נסב אליה לכון דלך אל קול אלדי סמעה
משה כלקה אללה (ולים הו כלאם) כמא (.) כלק כל מא כלקה
ואבתדעה (ומא הדא) וסיאתי פי אל נבוה כלאם כתיר
ואנמא אלקצד הנא אן וצפה באל כלאם מתל וצפה באלאפעאל
כלחא אל שביהה באפעאלנא פארשדת אלארהאן אלי אן תם
עלם אלאהי יצל ללנביין באן אללה כלמהם ואן הדה אלמעאני
אלתי יוצלון אלינא כלאם אללה הי כמא סיבין וקד תקדם לנא
תביין דלך ואנמא מקצוד הדא אל פצל אן אל דבור
ול אמירה לפט משתרך יקע עלי אל נטק באל לסאן
מתל קולה משה ידבר ויאמר פרעה ויקע עלי

קטע ג׳

חלק ב סוף פרק לב ופרק לג (עמוד 255,27 — 258,4)
על פי צלום שפרסם פרופ׳ הירשפלד בJQR 1903 עמוד 680

[עמוד א]
ואד ואנדרג לנא דכר מעמד הר סיני פלננבה עלי מא
תבין מן אל נצוץ ומן כלאם אל חכמים ודלך אן הדא אלאדראך
אלדי אדרך פי דלך אל מעמד לם יכן אל ואצל למשה הו
אל ואצל לכל ישראל כל אל כטאב למשה וחדה ולדלך גא
כטאב עשר הדברות כלה (כלשון יחיד) מכאטבה אלואחד
אלמפרד והו עליה אל סלאם ינזל [אלי] אספל אלגבל
ויככר אל נאס במא סמע נץ אל תורה אנכי עומד
בין יי וכינ׳ להגיד לכם את דבר יי וכו׳ וקאל איצא משה
ידבר והאלה׳ יענ׳ בקול בביאן פי] אלמכלתא אן כל דבור
ודבור יעידה להם כמא סמע ונץ אל תורה איצא
בעבור ישמע העם בדברי עמ׳ דליל אן אל כטאב
לה והם (יסמעון אלאצואת אלעטימה) יסמעוא אצוות אלעטים1) לא תפציל

1) המלים „יסמעוא אלצות אלעטים״ נכתבו למעלה מן המלים המחוקות.

ﭏ כﭏאם וען סמאע דﭏך אﭏ(אצואת אﭏמהולה)צות אﭏ עטים[1] קאﭏ
כשמעכם את הקול (וכל העם רואים את הקולות וכו)
15 וקאﭏ קוﭏ דברים את שומ ותמו אינ רואי זוﭏתי קוﭏ.
וﭏם יקﭏ דברים אתם שומעים וכﭏ מא גא מן סמאע
אﭏ כﭏאם אנמא אﭏ מראד בה סמאע אﭏקוﭏ ומשה
הו אﭏדי יסמע ﭏ כﭏאם ויחכיה ﭏהם הדא הו אﭏדי
יטהר מן נץ אﭏ תורה ומן אכתר כﭏאם אﭏחכמים ז״ל
20 ﭏכן ﭏהם איצא קולה מנצוצה פי עדה מואצע
מן אﭏמדרשות וחי פי אﭏתﭏמוד איצא והי קוﭏהם
אנכי וﭏא יהיה ﭏך מפי הגבורה שמעום יעני
אנהא וצﭏת ﭏהם כמא וצﭏת ﭏמשה רבינו וﭏם יכן משה מוצﭏהא ﭏהם[2] ודﭏך
יחק בﭏא שך ﭏאן האדין אﭏ אצﭏין אעני וגוד
25 ﭏ אﭏאה וכונה ואחד אנמא ידרך דﭏך באﭏ

[עמוד ב]

[2]ברהאן ﭏעיני בﭏ נטר אﭏאנסאני וכﭏ מא הו כדﭏך
[3]פחכם אﭏ נביא פיה וחכם כﭏ מן עﭏמה סוי ﭏא תפאצﭏ
[?]וﭏא עﭏם האדין אﭏאצﭏין מן גהה אﭏנבוה נץ אﭏ תורה אתה והראת
ﭏדעת וגו׳][3]
[4]אמא סאיר אﭏדברות פהי מן קביﭏ אﭏמשהוראת (הו אﭏ)
[5]ואﭏמקבוﭏאת ﭏא מן קביﭏ אﭏ מעקוﭏאת[4]
[11]ואﭏדי תסתקﭏ בה אﭏנצוץ ובעין כﭏאם אﭏחכמים אנהם
ﭏם יסמעוא גיר קוﭏ ואחד פרד מרה פי דﭏך אﭏ מעבור
והו אﭏקוﭏ אﭏדי אדרך מנה משה אנכי וﭏא יהיה ﭏך ואסמעהם
משה דﭏך כמא דכרנא בכﭏאמה וקד נבה ﭏ חכמים עﭏי דﭏך

1) המלים „צות אל עטים" נכתבו למעלה מן המלים המחוקות.

2) המלים „ולם יכן משה מוצלהא להם" נוספו בימין הגליון בשתי שורות.

3) השורה הזאת נמצאת בכה״י בראש הגליון [בכתב הפוך], ועל כן היא מסומנת כאן ב 1.

4) כאן יש סימן להכניס את כל הפסקה „ואלדי — מנה..הא", התוספת בכה״י את השורות 11—29 ונמשכת עוד בימין הגליון מלמעלה למטה בשתי שורות.

[16]בקולה אחת דבר אלהי שת זו שמעתי ובינוא פי אוﭏ מדרש
חזות אנהם ﭏא יסמעוא קוﭏא אכר מן קבﭏה תעﭏי ונץ אﭏ תורה
קוﭏ גדוﭏ וﭏא יסף ובעד סמאע דﭏך אﭏ קוﭏ אﭏ אוﭏ כאן מא
דכר מן אסתהואﭏהם וכופהם ומא חכי מן קוﭏהם ותקרבון
אﭏי וכו׳ ותאמ׳ הן הראנו וכו׳ ועתה ﭏמה נמות קרב אתה ושמע וכו׳
[20]פתקדם הו גﭏ מן מוﭏוד תאניה ותﭏקי (אﭏ ר.) בקיה אﭏ דברות
ואחדה ואחדה ונזﭏ ﭏאספﭏ ﭏ גבﭏ ואסמעהם איאהא פי דﭏך
ﭏ משהד אﭏעטים והם יבצרון אﭏ אנואר ויסמעון
אﭏאצואת אעני תﭏך אﭏאצואת אﭏתי הי כאﭏרעוד
ואצואת תבויק כמא דכר ויהי קוﭏ השופר הוﭏך וחזק
[25]מאוד וכﭏ מא תגד מן דכר סמאע קוﭏות כתירה כמא
קאﭏ וכﭏ העם רואים את הקוﭏות וכו׳ אנמא הי קוﭏ שופר ורעוד
ונחוהא אמא קוﭏ יי אעני ﭏ צות ﭏ מכﭏוק אﭏדי מנה פהם
אﭏ רבוד פﭏם יסמעונה גיר מרה ואחדה פקט במא נץ
[29]אﭏ תורה (מראת) וכמא בינוא אﭏ חכמים פי אﭏמוצע אﭏדי
[נ]כהתך עﭏיה (פאעﭏם) והו ﭏקוﭏ אﭏדי יצאה נשמתן בשמעוא [!] ואדרך בה משה
שתי הדברות הראשונות אמא כﭏ קוﭏ נבוי סמעה משה בעד דﭏך פי דﭏך
אﭏמשהד פﭏם יסמעה [ג]י[ר] הו

[5]פאעﭏם דﭏך
[6]ותדברה ﭏאנה ﭏא ימכן איצא אן יתערץ ﭏמעמד
[7]הר סיני באכתר מן הדא אﭏ קדר אﭏדי דכרוה ﭏאנה
[8]מן אעטם סתרי תורה וחקיקה דﭏך אﭏאדראך
[9]וכיף כאן חאﭏה [כ]פי[ו] ענא גדא ﭏאנה ﭏם יתקדם
[10]מתﭏה וﭏא יתאכר פאעﭏמה.

מפתח הפסוקים

הנזכרים בספר

שמות

ויקרא

במדבר

דברים

יהושע

שופטים

שמואל א

שמואל ב

מלכים א

מלכים ב

ישעיה

ירמיה

יחזקאל

הושע

יואל

עמוס

יונה

מיכה

נחום

חבקוק

צפניה

חגי

זכריה

מלאכי

תהלים

משלי

איוב

מפתח המלים העבריות והרבניות המבוארות בספר

תקוני טעיות

24, 14	אמד	צ״ל	אמר
73, 20	אנסאן	״	אנסאן
134, 3	ענאיתה	״	וענאיתה
355, 21	גַ֯רַתֿ	״	גַ֯רַתֿ
382, 17	התי	״	חתי

הערה: הנקודות הדיאקריטיות שנפלו או שזזו ממקומם, לא כדאי לפרש כאן; אבל יש להזכיר כי ע׳ 108 נשתבש בענין זה בשעת ההדפסה עצמה וגם בע׳ 131 נפלו שבושים אחדים.